ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

2009-2010
ՈՒՍՏԱՐՎԱ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

Երևան - 2010

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ընդհանուր տեղեկություններ համալսարանի մասին 5
Ուսումնամեթոդական վարչություն 104
Մինչհամալսարանական կրթության վարչություն 108
Հետբուհական լրացուցիչ կրթության վարչություն 110
Միջազգային համագործակցության վարչություն 114
Հասարակայնության հետ կապերի և լրատվության վարչություն 129
Տեղեկատվական համակարգերի սպասարկման և զարգացման վարչություն 132
Արհեստակցական կազմակերպություն 134
Սարգիս և Մարի Իզմիրլյանների անվան գրադարան 137
Պատմության թանգարան 140
Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոն 142
Մշակույթի կենտրոն 145
Գիտակազմակերպական բաժին 148
Համալսարանական կրթության զարգացման բաժին 149
Ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների բաժին 151
Ուսանողական կառույցներ 152
Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ 160
Աստվածաբանության ֆակուլտետ 182
Արևելագիտության ֆակուլտետ 191
Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ 202
Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ 208
Իրավագիտության ֆակուլտետ 218
Կենսաբանության ֆակուլտետ 237
Հայ բանասիրության ֆակուլտետ 290
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ 313
Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ 335
Պատմության ֆակուլտետ 347
Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ 372
Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ 390
Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ 421
Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ 433
Տնտեսագիտության ֆակուլտետ 444
Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ 457
Քիմիայի ֆակուլտետ 477
Ֆիզիկայի ֆակուլտետ 503
Օտարերկրյա քաղաքացիների նախապատրաստական ֆակուլտետ 547
Համահամալսարանական ամբիոններ 551
Իջևանի մասնաճյուղ 556
«Քենդ» գիտահետազոտական ինստիտուտ 584
Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտ 589
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոն 609
Ուժեղ դաշտերի ֆիզիկայի կենտրոն 615
Քաղաքակրթական և մշակութային հետազոտությունների կենտրոն 620
Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն 622
Հունագիտության գիտաուսումնական կենտրոն-գրադարան 625
Եգիպտագիտության հայկական կենտրոն 626
Հեռանկարային հետազոտությունների միջազգային կենտրոն 628
Կոսմոլոգիայի գիտահետազոտական խումբ 630
Ռուսական կենտրոն 632
Հրատարակչություն 634
Գիտական հանդեսներ 639
2009-2010 ուստարում ԵՊՀ-ում տեղի ունեցած հիշարժան միջոցառումներն ըստ www.ysu.am-ի լրահոսի 640

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Մասնագետների պատրաստում

Դասիչ	*Մասնագիտության անվանումը*	*Աստիճան*
	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ	
010100	*Մաթեմատիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
010800	*Մեխանիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
011000	*Ակտուար մաթեմատիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
	Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ	
010400	*Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
	Ֆիզիկայի ֆակուլտետ	
010600	*Ֆիզիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
011100	*Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա*	*բակալավր*
010500	*Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա*	*բակալավր*
	Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ	
011200	*Ռադիոֆիզիկա և էլեկտրոնիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
011300	*Կիսահաղորդիչների ֆիզիկա և միկրոէլեկտրոնիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
011400	*Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում*	*բակալավր*
	Քիմիայի ֆակուլտետ	
020100	*Քիմիա*	*բակալավր, մագիստրոս*
020900	*Էկոլոգիական քիմիա*	*բակալավր, մագիստրոս*
021000	*Դեղագործական քիմիա*	*բակալավր*
021100	*Կիրառական քիմիա*	*բակալավր, մագիստրոս*
	Կենսաբանության ֆակուլտետ	
020200	*Կենսաբանություն*	*բակալավր, մագիստրոս*
021200	*Կենսաֆիզիկա*	*բակալավր, մագիստրոս*
021300	*Կենսաքիմիա*	*բակալավր, մագիստրոս*
021500	*Կենսաինֆորմատիկա*	*բակալավր*
	Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ	
020300	*Երկրաբանություն*	*բակալավր, մագիստրոս*
020400	*Աշխարհագրություն*	*բակալավր, մագիստրոս*
020500	*Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ*	*բակալավր*
020600	*Ջրաօդերևութաբանություն*	*բակալավր*
100100	*Սերվիս*	*բակալավր*
	Տնտեսագիտության ֆակուլտետ	
080100	*Տնտեսագիտություն*	*բակալավր, մագիստրոս*
080200	*Կառավարում*	*բակալավր*
	Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ	
030200	*Քաղաքագիտություն*	*բակալավր, մագիստրոս*
030700	*Միջազգային հարաբերություններ*	*բակալավր, մագիստրոս*
032000	*Հանրային կառավարում*	*բակալավր, մագիստրոս*

Դասիչ	Մասնագիտության անվանումը	Աստիճան
	Պատմության ֆակուլտետ	
030400	Պատմություն	բակալավր, մագիստրոս
031400	Մշակութաբանություն	բակալավր, մագիստրոս
031500	Արվեստաբանություն	բակալավր, մագիստրոս
	Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ	
030100	Փիլիսոփայություն	բակալավր, մագիստրոս
030300	Հոգեբանություն	բակալավր, մագիստրոս
	Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ	
040100	Սոցիալական աշխատանք	բակալավր, մագիստրոս
040200	Սոցիոլոգիա	բակալավր, մագիստրոս
	Հայ բանասիրության ֆակուլտետ	
031000	Հայոց լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
050100	Կրթության կազմակերպում	մագիստրոս
	Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ	
030600	Լրագրություն	բակալավր, մագիստրոս
	Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ	
031200	Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ ռուսաց լեզու	բակալավր
032300	Թարգմանչական գործ՝ ռուսաց և հայոց լեզուներ	բակալավր, մագիստրոս
032400	Ռուսաց լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
	Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ	
031200	Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ անգլերեն լեզու	բակալավր
031300	Անգլերեն լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
031300	Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
031300	Գերմաներեն լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
031300	Իսպաներեն լեզու և գրականություն	բակալավր, մագիստրոս
031300	Իտալերեն լեզու և գրականություն	բակալավր
032300	Թարգմանչական գործ՝անգլերեն և հայերեն լեզուներ	բակալավր, մագիստրոս
032300	Թարգմանչական գործ՝գերմաներեն և հայերեն լեզուներ	բակալավր
032300	Թարգմանչական գործ՝ֆրանսերեն և հայերեն լեզուներ	բակալավր
	Արևելագիտության ֆակուլտետ	
030800	Արաբագիտություն	բակալավր, մագիստրոս
030800	Իրանագիտություն	բակալավր, մագիստրոս
030800	Թուրքագիտություն	բակալավր, մագիստրոս
	Իրավագիտության ֆակուլտետ	
030500	Իրավագիտություն	բակալավր, մագիստրոս
	Աստվածաբանության ֆակուլտետ	
031900	Աստվածաբանություն	բակալավր, մագիստրոս
	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոն	
090100	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ	մագիստրոս

2010-2011 ուստարվա ընդունելության քննություններն ու անցողիկ միավորներն ըստ մասնագիտությունների

ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ, ՄԱՄՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	Ընդունելության քննություններ					անցողիկ միավոր	
	մրցութային			ոչ մրցութային		անցկաց	վճարովի (առանց)
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ							
Մաթեմատիկա	Մ(գ)	Ֆ(գ)			Հլ(գ)*	29.25	21.75
Մեխանիկա	Մ(գ)	Ֆ(գ)			Հլ(գ)*	24	16.75
Ակտուար մաթեմատիկա	Մ(գ)	Հլ(գ)	Օտլ(գ)			53.75	36.75
2. Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ							
Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա	Մ(գ)	Ֆ(գ)			Հլ(գ)*	36.75	26.75
3. Ֆիզիկայի ֆակուլտետ							
Ֆիզիկա	Ֆ(գ)	Մ(գ)			Հլ(գ)*	30.75	20.75
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա	Ֆ(գ)	Մ(գ)			Հլ(գ)*	22.75	16.25
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա	Ֆ(գ)	Մ(գ)			Հլ(գ)*	23.5	22
4. Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ							
Ռադիոֆիզիկա և էլեկտրոնիկա	Ֆ(գ)	Մ(գ)			Հլ(գ)*	30.5	21.75
Կիսահաղորդիչների ֆիզիկա և միկրոէլեկտրոնիկա	Ֆ(գ)	Մ(գ)			Հլ(գ)*	25.25	19.5
Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում	Ֆ(գ)	Մ(գ)			Հլ(գ)*	30.75	20.5
5. Քիմիայի ֆակուլտետ							
Քիմիա	Քիմ(գ)	Կ**կամՖ**			Հլ(գ)*	18.5	16.25
Էկոլոգիական քիմիա	Քիմ(գ)	Կ կամ Ֆ			Հլ(գ)*	18	16.25
Դեղագործական քիմիա	Քիմ(գ)	Կ կամ Ֆ			Հլ(գ)*	32.5	18.5
6. Կենսաբանության ֆակուլտետ							
Կենսաբանություն	Կ(գ)	Քիմ կամ Ֆ			Հլ(գ)*	30.5	17.5
Կենսաֆիզիկա	Կ(գ)	Քիմ կամ Ֆ			Հլ(գ)*	21.75	16
Կենսաքիմիա	Կ(գ)	Քիմ կամ Ֆ			Հլ(գ)*	32.25	19.5
Կենսաինֆորմատիկա	Կ(գ)	Մ(գ)	Ֆ(գ)		Հլ(գ)*	26.75	18.5
7. Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ							
Աշխարհագրություն	Աշ(գ)	Մ(գ)			Հլ(գ)*	28.75	16
Ջրաօդերևութաբանություն	Աշ(գ)	Մ(գ)			Հլ(գ)*	27	16
Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ	Աշ(գ)	Մ(գ)			Հլ(գ)*	35.25	26
Սերվիս	Աշ (գ) կամ ՀԺՊ(գ)	Հլ(գ)	Օտլ(գ)			55.25	42.75
Երկրաբանություն	Մ(գ)	Ֆ(գ)**			Հլ(գ)*	25	16.25
8. Պատմության ֆակուլտետ							
Պատմություն	ՀԺՊ(գ)	ԸՊ(գ) կամ Օտլ(գ)	Հլ(գ)			50	42.5
Արվեստաբանություն	ՀԺՊ(գ)	Հլ(գ)	Օտլ(գ)			41.75	39.5
Մշակութաբանություն	ՀԺՊ(գ)	Հլ(գ)	Օտլ(գ)			49	41
9. Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ							
Միջազգային հարաբերություններ	ՀԺՊ(գ)	Հլ(գ)	Օտլ(գ)				50
Քաղաքագիտություն	ՀԺՊ(գ)	Հլ(գ)	Օտլ(գ)			54.5	46.25
Հանրային կառավարում	ՀԺՊ(գ)	Հլ(գ)	Օտլ(գ)			55.5	47.75

1	2	3	4	5	6	7	8
10. Տնտեսագիտության ֆակուլտետ							
Տնտեսագիտության տեսություն	Մ(գ)	Հլ(գ)	Օտլ(գ)			56.5	43.25
Կառավարում	Մ(գ)	Հլ(գ)	Օտլ(գ)			56	42.75
11. Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ							
Փիլիսոփայություն	ՀԺՊ(գ) կամ Մ(գ)	Հլ(գ)	Օտլ(գ)			40.5	39
Հոգեբանություն	Կ(գ)	Հլ(գ)	Օտլ(գ) կամ Ռլ(գ)			50.75	31.75
12. Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ							
Սոցիոլոգիա	Մ(գ)	Հլ(գ)	Օտլ(գ)			46	33.5
Սոցիալական աշխատանք	Մ(գ)	Հլ(գ)	Օտլ(գ)			42	30
13. Հայ բանասիրության ֆակուլտետ							
Հայոց լեզու և գրականություն	Հլգ(բ)	Հլ(գ)	ՀԺՊ կամ Օտլ(գ)			47.25	34.25
Սոցիալական մանկավարժություն	Հլ(գ)	Օտլ(գ) կամ Ռլ(գ)			Մ(գ)*	29.25	26
14. Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ							
Լրագրություն	Սմ(գ)	Հլգ(բ)	Օտլ(գ) կամ Ռլ(գ)	Հլ(գ)		43.25	24
15. Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ							
Ռուսաց լեզու և գրականություն	Ռլգ(բ)	Ռլ(գ)	Հլ(գ)			45.75	28.75
Թարգմանչական գործ՝ ռուսաց և հայոց լեզուներ	Ռլգ(բ)	Ռլ(գ)	Հլ(գ)			42	28
Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ ռուսաց լեզու	Ռլ(գ)	Հլ(գ)	Օտլ(գ)			50.25	34.25
16. Ռոմանոգերմանական բանասիրության ֆակուլտետ							
Անգլերեն լեզու և գրականություն	Անգլ(բ)	Անգլ(գ)	Հլ(գ)			52.75	38.75
Թարգմանչական գործ՝ անգլերեն և հայերեն լեզուներ	Անգլ(բ)	Անգլ(գ)	Հլ(գ)			50.5	38.25
Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ անգլերեն լեզու	Անգլ(բ)	Անգլ(գ)	Հլ(գ)			50.75	43.25
Գերմաներեն լեզու և գրականություն	Գլ(բ)	Գլ(գ)	Հլ(գ)			46	31.25
Թարգմանչական գործ՝ գերմաներեն և հայերեն լեզուներ	Գլ(բ)	Գլ(գ)	Հլ(գ)			47.75	27
Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն	Ֆրլ(բ)	Ֆրլ(գ)	Հլ(գ)			50.75	28.5
Թարգմանչական գործ՝ ֆրանսերեն և հայերեն լեզուներ	Ֆրլ(բ)	Ֆրլ(գ)	Հլ(գ)			54.5	27.5
Իսպաներեն լեզու և գրականություն	Իսպլ(բ) կամ Օտլ(բ)	Իսպլ(գ) կամ Օտլ(գ)	Հլ(գ)			55.75	37
Իտալերեն լեզու և գրականություն	Իտ(բ) կամ Օտլ(բ)	Իտ(գ) կամ Օտլ(գ)	Հլ(գ)			49	35.5
17. Արևելագիտության ֆակուլտետ							
Արաբագիտություն	Հլ(գ)	ՀԺՊ(գ)	Օտլ(գ)			54.25	44.75
Իրանագիտություն	Հլ(գ)	ՀԺՊ(գ)	Օտլ(գ) կամ Պլ (գ)			50.5	42.75
Թուրքագիտություն	Հլ(գ)	ՀԺՊ(գ)	Օտլ(գ)			51	44
18. Իրավագիտության ֆակուլտետ							
Իրավագիտություն	Հլ(գ)	ՀԺՊ(գ)	Օտլ(գ)				51.5
19. Աստվածաբանության ֆակուլտետ							
Աստվածաբանություն	ՀԺՊ(գ)	Հլ(գ)	Օտլ(գ)			33	35.5

*Հաշվի է առնվում դպրոցի ավարտական քննության գնահատականը:

**Վճարովի համակարգում թափուր տեղերի առկայության դեպքում հաշվի է առնվում դպրոցի ավարտական քննության գնահատականը:

Ամբիոնների ցանկը եւ հիմնական պրոֆեսորադասախոսական կազմը

	ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ, ԱՄԲԻՈՆ	Պրոֆե-սոր	Դոցենտ	Ասիստենտ	Դասախոս	Ընդամենը
	ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ՄԵԽԱՆԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	*14*	*37*	*11*	*9*	*71*
1.	Ֆունկցիաների տեսության	2	2	1	-	4
2.	Մաթեմատիկական անալիզի	1	12	2	1	16
3.	Դիֆերենցիալ հավասարումների	2	3	1	-	6
4.	Հանրահաշվի և երկրաչափության	1	9	1	1	12
5.	Հավանականությունների տեսության և մաթեմատիկական վիճակագրության	3	4	2	1	10
6.	Ակտուար մաթեմատիկայի	-	2	-	5	7
7.	Օպտիմալ կառավարման տեսության և մոտավոր մեթոդների	1	3	-	1	5
8.	Մեխանիկայի	4	2	4	-	10
	ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	*6*	*28*	*16*	*6*	*56*
9.	Դիսկրետ մաթեմատիկայի և տեսական ինֆորմատիկայի	3	7	6	-	16
10.	Թվային անալիզի և մաթեմատիկական մոդելավորման	2	14	4	-	19
11.	Ծրագրավորման և ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների	1	7	6	6	20
	ՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	*25*	*36*	*12*	*3*	*75*
12.	Ակադեմիկոս Վ. Համբարձումյանի անվան ընդհանուր ֆիզիկայի և աստղաֆիզիկայի ամբիոն	8	9	3	-	20
13.	Ակադեմիկոս Գ. Սահակյանի անվան տեսական ֆիզիկայի	5	3	4	-	11
14.	Օպտիկայի	4	6	1	2	13
15.	Պինդ մարմնի ֆիզիկայի	2	6	-	-	8
16.	Միջուկային ֆիզիկայի	3	3	1	1	8
17.	Մոլեկուլային ֆիզիկայի	3	1	3	-	7
18.	Բարձրագույն մաթեմատիկայի	1	8	-	-	9
	ՌԱԴԻՈՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	*7*	*13*	*5*	*6*	*31*
19.	Գերբարձր հաճախականությունների ռադիոֆիզիկայի և հեռահաղորդակցության	2	4	2	1	9
20.	Ալիքային պրոցեսների տեսության և ֆիզիկայի	2	3	2	3	9
21.	Կիսահաղորդիչների ֆիզիկայի և միկրոէլեկտրոնիկայի	2	2	-	2	6
22.	Բարձրագույն մաթեմատիկայի	1	4	1	-	6
	ՔԻՄԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	*15*	*33*	*13*	*3*	*64*
23.	Անօրգանական քիմիայի	4	7	4	2	17
24.	Անալիտիկ քիմիայի	1	4	1	-	6
25.	Օրգանական քիմիայի	3	7	1	-	10
26.	Ֆիզիկական և կոլոիդ քիմիայի	4	8	3	-	15
27.	Էկոլոգիական քիմիայի	1	2	-	-	3
28.	Դեղագործական քիմիայի	2	5	4	1	12
	ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	*21*	*26*	*10*	*1*	*58*
29.	Կենսաֆիզիկայի	5	4	-	-	8
30.	Կենսաքիմիայի	4	7	-	-	11
31.	Բուսաբանության	4	1	3	-	8
32.	Կենդանաբանության	3	2	-	-	5
33.	Մանրէաբանության և մանրէների ու բույսերի կենսա-տեխնոլոգիայի	1	2	3	-	6
34.	Տ. Մուշեղյանի անվան մարդու և կենդանիների ֆիզիոլոգիայի	2	3	3	-	8
35.	Գենետիկայի և բջջաբանության	1	3	1	-	5
36.	Էկոլոգիայի և բնության պահպանության	1	4	-	1	6

	ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	***7***	***25***	***3***	***12***	***47***
37.	Ֆիզիկական աշխարհագրության և ջրաօդերևութաբանության	-	5	2	1	8
38.	Սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրության	2	4	-	3	9
39.	Քարտեզագրության և գեոմորֆոլոգիայի	1	3	-	3	7
40.	Ջրաերկրաբանության և ճարտարագիտական երկրաբանության	-	2	-	2	4
41.	Միներալոգիայի, պետրոլոգիայի և երկրաքիմիայի	1	2	-	1	4
42.	Երկրաֆիզիկայի	2	4	-	1	6
43.	Օգտակար հանածոների հանքավայրերի որոնման և հետախուզման	-	2	1	1	4
44.	Պատմական և ռեգիոնալ երկրաբանության	1	3	-	-	4
	ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	***6***	***26***	***27***	***6***	***65***
45.	Տնտեսագիտության տեսության	1	7	8	4	20
46.	Տնտեսագիտության մեջ մաթեմատիկական մոդելավորման	2	10	4	2	18
47.	Միջազգային տնտեսական հարաբերությունների	1	2	3	-	6
48.	Ֆինանսահաշվային	-	4	6	-	10
49.	Կառավարման և գործարարության	2	3	6	-	10
	ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	***9***	***17***	***13***	***9***	***48***
50.	Հայաստանին հարակից երկրների պատմության	2	4	1	-	7
51.	Համաշխարհային պատմության	1	4	1	2	8
52.	Հնագիտության և ազգագրության	2	3	1	1	7
53.	Հայ արվեստի պատմության և տեսության	1	1	3	5	10
54.	Հայոց պատմության	3	3	4	1	10
55.	Մշակութաբանության	-	2	3	-	5
	ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	***5***	***10***	***12***	***3***	***30***
56.	Միջազգային հարաբերությունների և դիվանագիտության	3	4	2	2	10
57.	Քաղաքագիտության	2	5	9	-	16
58.	Հանրային կառավարման	-	1	1	1	3
	ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	***6***	***19***	***15***	***11***	***51***
59.	Տեսական փիլիսոփայության և տրամաբանության	1	5	4	1	10
60.	Սոցիալական փիլիսոփայության և բարոյագիտության	1	3	3	3	10
61.	Փիլիսոփայության պատմության	1	2	2	1	6
62.	Սոցիալական հոգեբանության	1	2	3	3	9
63.	Ընդհանուր հոգեբանության	2	4	2	2	10
64.	Անձի հոգեբանության	-	3	1	1	5
	ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	***1***	***10***	***11***	***9***	***31***
65.	Սոցիոլոգիայի	1	9	8	3	20
66.	Սոց. աշխատանքի և սոց. տեխնոլոգիաների	-	1	3	6	10
	ՀԱՅԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	***17***	***40***	***24***	***6***	***87***
67.	Հայոց լեզվի	3	13	13	2	31
68.	Հայոց լեզվի պատմության	2	8	2	1	13
69.	Հայ գրականության	3	5	2	1	11
70.	Հայ նորագույն գրականության	4	3	1	-	7
71.	Մանկավարժության	1	4	-	1	6
72.	Ընդհանուր լեզվաբանության	1	4	4	1	10
73.	Գրականության տեսության և գրաքննադատության	2	3	1	-	6
74.	Սփյուռքագիտության (համահամալսարանական)	1	-	1	-	2
	ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	***2***	***5***	***5***	***1***	***13***
75.	Մամուլի պատմության և տեսության	1	4	1	-	6
76.	Ռադիոհեռուստատեսային ժուռնալիստիկայի	1	1	4	1	6
	ՌՈՄԱՆԱԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	***6***	***43***	***47***	***151***	***247***
77.	Անգլիական բանասիրության	2	12	19	25	57
78.	Անգլերեն լեզվի թիվ 1	-	5	4	36	45
79.	Անգլերեն լեզվի թիվ 2	1	5	9	27	42
80.	Գերմանական բանասիրության	1	1	1	18	21

81.	Ֆրանսիական բանասիրության	-	4	3	20	27
82.	Ռոմանական բանասիրության	-	2	4	18	24
83.	Արտասահմանյան գրականության	1	6	6	-	13
84.	Թարգմանության տեսության և պրակտիկայի	1	8	1	7	17
	ՌՈՒՍ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	***2***	***22***	***12***	***40***	***76***
85.	Ռուս գրականության	-	8	2	-	10
86.	Ռուսաց լեզվաբանության, տիպաբանության և հաղորդակցման տեսության	2	8	3	-	12
87.	Ռուսաց լեզվի (հումանիտար ֆակ.-ի համար)	-	3	5	22	30
88.	Ռուսաց լեզվի (բնագիտական ֆակ.-ի համար)	-	3	2	18	23
	ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	***2***	***14***	***18***	***20***	***54***
89.	Իրանագիտության	2	7	6	6	20
90.	Արաբագիտության	-	4	8	13	25
91.	Թուրքագիտության	-	3	4	1	8
	ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	***5***	***20***	***20***	***6***	***51***
92.	Պետության և իրավունքի տեսության ու պատմության	-	2	5	2	9
93.	Քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի	2	4	3	-	8
94.	Քաղաքացիական դատավարության	-	3	1	2	6
95.	Քաղաքացիական իրավունքի	2	2	5	1	10
96.	Քրեական իրավունքի	-	4	2	-	6
97.	Սահմանադրական իրավունքի	1	3	2	-	6
98.	Եվրոպական և միջազգային իրավունքի	-	2	2	1	5
	ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	***2***	***4***	***7***	***3***	***16***
99.	Կրոնի պատմության և տեսության	1	2	2	-	5
100.	Աստվածաբանության	1	-	1	3	4
101.	Հայ եկեղեցու պատմության և եկեղեցաբանության	-	2	4	-	6
	ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	***-***	***6***	***2***	***13***	***21***
102.	Հանրակրթական առարկաների	-	6	2	13	20
	ՀԱՄԱՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՄԲԻՈՆՆԵՐ	***1***	***12***	***2***	***33***	***48***
103.	Ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի	1	5	2	19	27
104.	Քաղաքացիական պաշտպանության	-	7	-	14	21
	ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	***1***	***2***	***2***	***-***	***5***
105.	Տեղեկատվական համակարգերի ամբիոն	1	2	2	-	5
	Ընդամենը	**161**	**448**	**287**	**351**	**1247**

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը (ներառյալ համատեղողները)

(ըստ վերջին 5 ուստարիների)

Ֆակուլտետ, համահամալսարանական ամբիոններ	Պրոֆեսորներ					Դոցենտներ					Ասիստենտներ					Դասախոսներ					Ընդամենը				
	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10
Մաթեմատիկայի	10	10	21	23	23	32	32	36	41	43	8	10	22	21	20	6	8	6	10	13	56	60	85	95	99
Մեխանիկայի	10	11				3	2				8	8				-	-				21	21			
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	11	10	7	8	8	45	41	33	31	28	16	18	19	17	18	13	12	9	8	7	85	81	68	64	61
Ֆիզիկայի	26	25	26	28	30	43	43	47	45	44	23	23	23	21	19	8	6	7	5	4	100	97	103	99	97
Ռադիոֆիզիկայի	9	9	9	9	10	21	18	20	19	20	10	12	8	11	10	10	11	11	10	11	50	50	48	49	51
Քիմիայի	19	19	17	17	16	31	32	33	35	35	14	13	19	21	21	3	5	5	4	4	67	69	74	77	76
Կենսաբանության	23	25	22	22	23	29	29	26	27	29	27	22	33	32	30	6	4	7	6	3	85	80	88	87	85
Երկրաբանության	7	7	7	6	7	15	15	32	32	29	6	5	4	5	6	6	6	16	19	20	34	33	59	62	62
Աշխարհագրության	6	7				16	15				4	3				9	9				35	34			
Տնտեսագիտության	12	12	13	11	11	27	30	37	33	34	45	47	42	40	43	13	15	10	9	7	97	104	102	93	95
Պատմության	18	14	12	13	15	24	25	28	28	26	14	18	19	25	25	13	15	16	16	17	69	72	75	82	83
Փիլիսոփ. և հոգեբ.	13	14	14	10	9	16	15	16	16	19	14	15	16	16	19	11	11	14	15	14	54	55	60	57	61
Սոցիոլոգիայի	1	1	1	1	1	8	9	10	10	10	8	7	12	12	12	24	24	22	25	27	41	41	45	48	50
Միջազգային հարաբ.	5	3	6	6	6	18	17	15	13	18	14	18	21	27	29	1	3	4	10	14	38	41	46	56	67
Հայ բանասիրության	22	17	17	18	19	43	39	40	42	43	36	29	29	26	28	10	10	16	14	13	111	95	102	100	103
Ժուռնալիստիկայի	3	3	2	2	2	3	3	3	4	5	6	7	9	10	11	14	16	13	6	4	26	29	27	22	22
Ռուս բանասիրության	2	2	2	1	2	28	24	28	24	22	19	20	18	22	13	48	51	57	44	48	97	97	105	91	85
Ռոմանագերմ. բանաս.	4	6	6	7	6	26	26	33	33	43	36	48	47	54	49	152	158	162	162	159	218	238	248	256	257
Արևելագիտության	2	2	3	1	4	10	10	19	21	16	16	21	18	19	24	24	28	25	26	27	52	61	65	67	71
Իրավագիտության	9	10	6	7	7	22	22	24	23	23	22	26	29	31	31	16	14	11	8	14	69	72	70	69	75
Աստվածաբանության	3	3	4	4	3	7	7	4	4	6	7	10	10	11	11	5	5	7	6	6	22	25	25	25	26
Օտարերկրյա քաղաք. նախապատրաստական	-	-	-	-	-	7	8	6	5	6	-	-	2	2	2	18	17	14	14	15	25	25	22	21	23
Ֆիզիկական դաստ. և սպորտի ամբիոն	3	3	1	1	1	4	3	4	4	5	8	5	3	3	2	10	14	15	19	19	25	25	23	27	27
Քաղ. պաշտ. ամբիոն	-	-	-	-	-	8	8	7	7	7	-	-	-	-	1	18	18	17	15	17	26	26	24	22	25
Տեղեկատվական համակ. ամբիոն	-	1	1	1	1	-	2	3	3	3	-	1	2	4	6	-	-	1	2	2	-	3	7	10	12
Ընդամենը	218	214	197	196	204	486	475	504	500	514	361	386	405	430	430	438	460	465	453	465	1503	1535	1571	1579	1613

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը (ներառյալ համատեղողները)

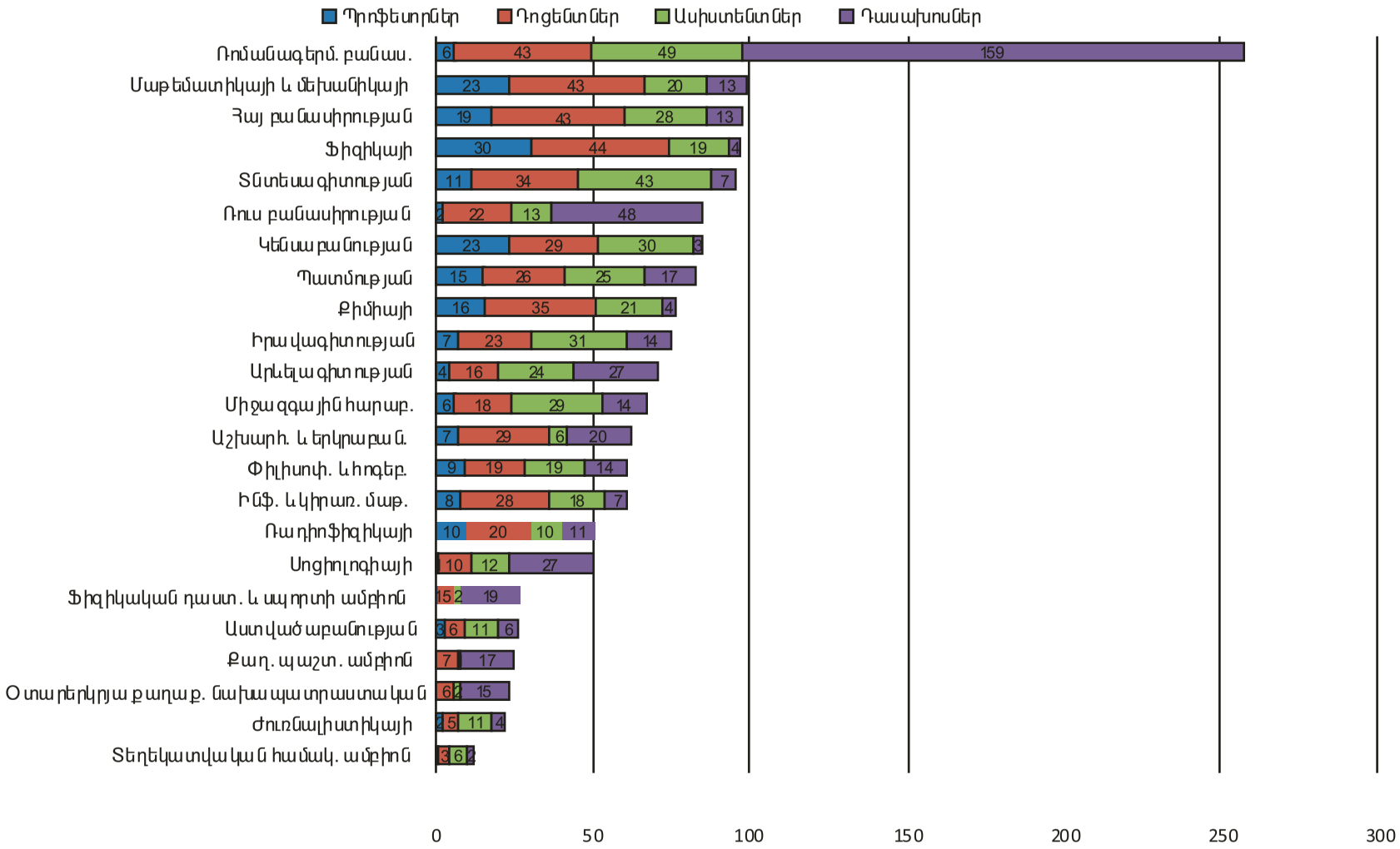

Դասախոսների (հիմնական կազմ) տարիքային կազմի բաշխումը (ըստ վերջին 5 ուստարիների)

	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10
Մինչև 35 տարեկան	367	353	343	318	316	268
35-ից 65 տարեկան	728	713	688	716	721	766
65-ից բարձր	162	190	219	210	209	216
Ընդամենը	**1257**	**1256**	**1250**	**1244**	**1246**	**1250**
Միջին տարիքը	**52.6**	**51.4**	**51.1**	**50.8**	**51.2**	**51.7**

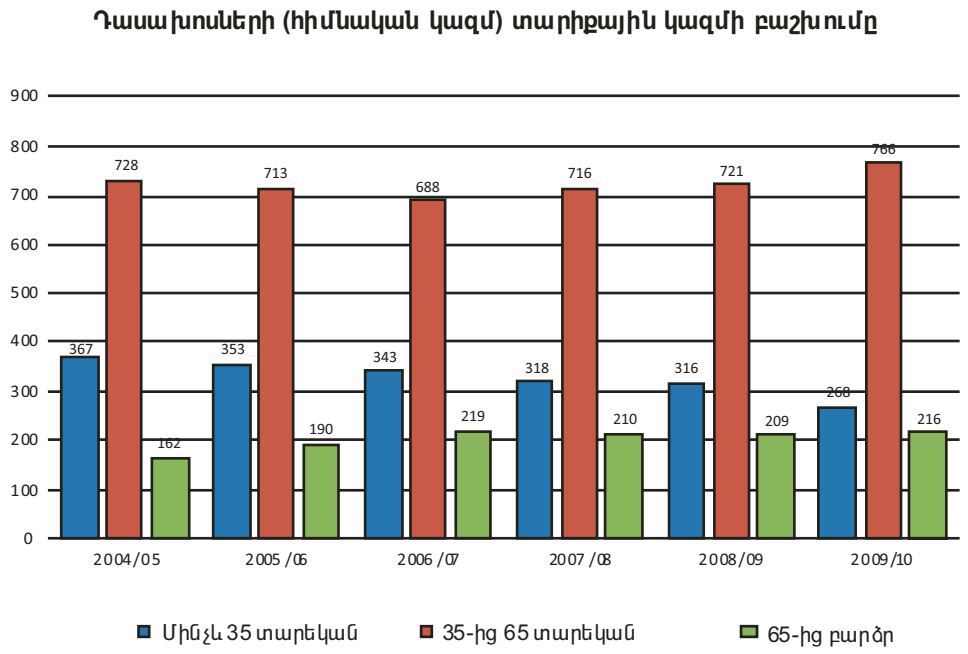

«ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԿԱԶՄԸ

(հաստատված ՀՀ վարչապետի 2009 թ. N 937-Ա – 1062-Ա որոշումներով)

1.	Սերժ Սարգսյան	ՀՀ նախագահ
2.	Հովիկ Աբրահամյան	ՀՀ ԱԺ նախագահ
3.	Մանուկ Թոփուզյան	ՀՀ Սահմանադրական դատարանի անդամ
4.	Արմեն Աշոտյան	ՀՀ կրթության և գիտության նախարար
5.	Հրանուշ Հակոբյան	ՀՀ Մշակույթի նախարար
6.	Արմեն Գևորգյան	ՀՀ փոխվարչապետ, տարածքային կառավարման նախարար
7.	Գևորգ Կոստանյան	ՀՀ նախագահի օգնական
8.	Վիգեն Սարգսյան	ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավարի տեղակալ
9.	Արթուր Օսիկյան	ՀՀ ոստիկանության պետի տեղակալ
10.	Ֆադեյ Սարգսյան	ՀՀ վարչապետի խորհրդական
11.	Արման Կիրակոսյան	ՀՀ արտաքին գործերի նախարարի տեղակալ
12.	Արա Ավետիսյան	ՀՀ կրթության և գիտության փոխնախարար
13.	Սամվել Հարությունյան	ՀՀ գիտության պետական կոմիտեի նախագահ
14.	Աշոտ Մելքոնյան	ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի տնօրեն
15.	Արմեն Հարությունյան	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպան
16.	Սիմոն Ղոնաղչյան	ՀՀ Կառավարության աշխատակազմի տնտեսագիտական վարչության պետ
17.	Ռաֆիկ Պետրոսյան	ՀՀ ԱԺ պատգամավոր
18.	Արմեն Դանիելյան	ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալ
19.	Ռադիկ Մարտիրոսյան	ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահ
20.	Լևոն Մկրտչյան	ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի դոցենտ
21.	Արմեն Թռչունյան	ՀՀ ԿԳՆ «Բարձրագույն որակավորման հանձնաժողով» գործակալության պետ
22.	Գագիկ Եգանյան	ՀՀ Կառավարությանն առընթեր միգրացիոն գործակալության պետ
23.	Ամատունի Վիրաբյան	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության «Հայաստանի ազգային արխիվ» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն
24.	Նորայր Առաքելյան	ՀՀ ԳԱԱ նախագահության անդամ
25.	Արմեն Սինանյան	«Համահայկական միջազգային երիտասարդական կենտրոն» հիմնադրամի գործադիր տնօրեն
26.	Արսեն Քարամյան	«ԵՊՀ շրջանավարտների միավորում» ՀԿ-ի նախագահ
27.	Էլինար Վարդանյան	«Հասարակական երկխոսություն և զարգացումների կենտրոն» ՀԿ-ի գործադիր տնօրեն
28.	Արարատ Մալխասյան	ԵՊՀ պրոռեկտոր
29.	Գեղամ Պետրոսյան	ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի դեկան
30.	Արթուր Մկրտիչյան	ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի դեկան
31.	Լեոնարդ Շեկյան	ԵՊՀ օտարերկրյա քաղաքացիների նախապատրաստական ֆակուլտետի դեկան
32.	Անուշավան եպիսկոպոս Ժամկոչյան	ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի դեկան
33.	Դավիթ Հայրապետյան	ԵՊՀ ռեկտորի օգնական

34.	Գևորգ Բաղդասարյան	ԵՊՀ մաթեմատիկական մեթոդների և մոդելավորման ամբիոնի պրոֆեսոր
35.	Պերճ Ստեփանյան	ԵՊՀ հրատարակչության տնօրեն
36.	Սամվել Առաքելյան	ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի տնօրեն
37.	Արթուր Սահակյան	ԵՊՀ մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի դեկան
38.	Վլադիմիր Սարգսյան	ԵՊՀ մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի դասախոս
39.	Վահրամ Դումանյան	ԵՊՀ Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի դեկան
40.	Յուրի Վարդանյան	ԵՊՀ ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի դեկան
41.	Էմիլ Գևորգյան	ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետի դեկան
42.	Մարատ Գրիգորյան	ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի դեկան
43.	Հայկ Սարգսյան	ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի դեկան
44.	Էդիկ Մինասյան	ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի դեկան
45.	Արծրուն Ավագյան	ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետի դեկան
46.	Պավել Բալայան	ԵՊՀ ռուս բանասիրության ֆակուլտետի դեկան
47.	Սամվել Աբրահամյան	ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի դեկան
48.	Գուրգեն Մելիքյան	ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի դեկան
49.	Գագիկ Ղազինյան	ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի դեկան
50.	Ալեքսան Բաղդասարյան	ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի դեկան
51.	Նաղաշ Մարտիրոսյան	ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի դեկան
52.	Ռոլանդ Ավագյան	ԵՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետի դեկան
53.	Լուսինե Կոշեցյան	ԵՊՀ փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանողուհի
54.	Ցոլակ Ակոպյան	ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի ասպիրանտ
55.	Հասմիկ Վեզիրյան	ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանողուհի
56.	Վահագն Վարագյան	ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետի ասպիրանտ
57.	Արմինե Հաջաթյան	ԵՊՀ ռուս բանասիրության ֆակուլտետի մագիստրանտ
58.	Արմենակ Հարությունյան	ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի 2-րդ կուրսի ուսանող
59.	Ստեփան Հովսեփյան	ԵՊՀ ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի ասպիրանտ
60.	Լուսինե Համասյան	ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի մագիստրանտ
61.	Աննա Մարմարյան	ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի մագիստրանտ
62.	Էդգար Մակարյան	ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի մագիստրանտ
63.	Արփինե Պողոսյան	ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետի մագիստրանտ
64.	Գոհար Աբրահամյան	ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի մագիստրանտ
65.	Նարեկ Մելքոնյան	ԵՊՀ մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի մագիստրանտ
66.	Մարիաննա Գալոյան	ԵՊՀ քիմիայի ֆակուլտետի 5-րդ կուրսի ուսանող
67.	Կառլեն Խաչատրյան	ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտ
68.	Վահե Պողոսյան	ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի մագիստրանտ
69.	Արմեն Ներսեսյան	ԵՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանող
70.	Տարոն Սիմոնյան	ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԿԱԶՄ

Ռեկտոր

Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Պրոռեկտորներ՝

Ուսումնական աշխատանքների գծով

Գրիգորյան Ալեքսանդր Կոնստանտինի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

- **Ուսումնական աշխատանքների գծով պրոռեկտորի տեղակալ**
  Բուդաղյան Արմեն Ստեփանի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Գիտական քաղաքականության և միջազգային համագործակցության գծով

Գևորգյան Գեղամ Գրիգորի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Ուսանողների, շրջանավարտների և հասարակայնության հետ կապերի գծով

Մարկոսյան Ռուբեն Լևոնի, տեխն. գիտ. թեկնածու

Ընդհանուր հարցերի գծով

Մալխասյան Արարատ Ցոլակի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Գիտական քարտուղար

Պետրոսյան Վահրամ Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Գլխավոր հաշվապահ

Գրիգորյան Ռաֆիկ Գրիշայի

Ուսումնամեթոդական վարչության պետ, ուս. աշխ. գծով պրոռեկտորի տեղակալ

Ժամհարյան Հրանտ Գևորգի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

- **Բակալավրիատի բաժնի վարիչ**
  Հովհաննիսյան Գուրգեն Ժորժիկի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
- **Մագիստրատուրայի բաժնի վարիչ**
  Սահակյան Անահիտ Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
- **Համալսարանական կրթության որակի ապահովման և վերահսկման բաժնի վարիչ**
  Սարգսյան Արմեն Նվերի
- **Կազմակերպչական բաժնի վարիչ**
  Քոչարյան Անահիտ Կարապետի
- **Պրակտիկայի ղեկավար**
  Մարկարով Ալեքսանդր Բագրատի

Մինչհամալսարանական կրթության վարչության տնօրեն

Գալստյան Վաչագան Սարգսի

- **Դիմորդների հետ տարվող աշխատանքների բաժնի վարիչ**
  Սանթրոսյան Էմին Ազատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
- **Նախապատրաստական դասընթացների բաժնի վարիչ**
  Մովսիսյան Սեյրան Լևոնի

Հետբուհական մասնագիտական կրթության վարչության պետ

Աղասյան Ժաամեն Արտաշեսի

Միջազգային համագործակցության վարչության պետ, գիտ. քաղ. և միջ. համ. գծով պրոռեկտորի տեղակալ

Մարգարով Ալեքսանդր Ալեքսանդրի, քաղ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ

Վարչության պետի տեղակալ

Հարությունյան Էդվարդ Գագիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու

- **Սփյուռքի բաժնի վարիչ**
  Վիրաբյան Ալեքսանդր Անդրանիկի
- **Գրանտների բաժնի վարիչ**
  Կարապետյան Գայանե Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու

Հասարակայնության հետ կապերի և լրատվության վարչության պետ

Գրիգորյան Կարեն Հովիկի, բանաս. գիտ. թեկնածու

- **Լրատվական բաժնի վարիչ**
  Ազատյան Լիլիթ Արտավազդի
- **Հասարակայնության հետ կապերի բաժնի վարիչ**
  Մուրադյան Պապին Օնիկի
- **Ինտերնետային ռեսուրսների կառավարման և զարգացման բաժնի վարիչ**
  Աբրահամյան Ռուբեն Աքանազի
- **Մեթոդական բաժնի վարիչ**
  Թոսունյան Մամիկոն Համբարձումի
- **Կինո-ֆոտո կենտրոնի տնօրեն**
  Պապիկյան Մակտալինա Սարգսի

Տեղեկատվական համակարգերի սպասարկման և զարգացման վարչության պետ

Հովհաննիսյան Արշալույս Լյովայի

Գիտական գրադարանի տնօրեն

Ալեքսանյան Աշոտ Սեյրանի, քաղաք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

ԵՊՀ պատմության թանգարանի տնօրեն

Մանուկյան Ժակ Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու

Արհեստակցական կազմակերպության (Արհկոմիտե) նախագահ

Ավետիսյան Արմեն Ռուդոլֆի

ԵՊՀ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոն

- **գիտական ղեկավար**
  Շուքուրյան Սամվել Կիմի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնի տնօրեն

Ղազինյան Արթուր Գագիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնի տնօրեն

Հակոբյան Լիլիթ Տարոնի

Մշակույթի կենտրոնի տնօրեն

Դավթյան Կարինե Ավետի

ԵՊՀ ռուսական կենտրոնի տնօրեն

Ներսեսյան Արուսյակ Սերգեյի

Գիտակազմակերպական բաժնի վարիչ

Ղարիբյան Ալիկ Ավետիքի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ասպիրանտուրայի և դոկտորանտուրայի բաժնի վարիչ

Հովսեփյան Նորա Հովհաննեսի

Կադրերի բաժնի վարիչ

Հովսեփյան Աշխեն Խաչատուրի

I և II բաժինների վարիչ

Նիկողոսյան Էլլադա Լյուդվիգի

Ընդհանուր բաժնի վարիչ

Գալստյան Ամալյա Արտաշեսի

Իրավաբանական բաժնի վարիչ

Թադևոսյան Արմեն Աղամի

Ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների բաժնի վարիչ

Հակոբյան Սիհրան Տարոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու

Արխիվի վարիչ

Գևորգյան Մարիամ Գառնիկի

Գնումների, մատակարարման և պահեստավորման բաժնի վարիչ

Զաքարյան Յուրա Վլադիմիրի

Ինժեներական ծառայություն

- **գլխավոր ինժեներ**
  Հարությունյան Արմեն Հարությունի
- **գլխավոր էներգետիկ**
  Ենգիդունյան Վահան Անդրանիկի
- **գլխավոր մեխանիկ**
  Վարդանյան Սամվել Իսաբեկի

Պահպանման ծառայության պետ

Աջաբյան Մարտիրոս Արիստակեսի

ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԿԱԶՄԸ

1.	Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի	Ռեկտոր, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
2.	Գրիգորյան Ալեքսանդր Կոնստանտինի	Ուսումնական աշխատանքների գծով պրոռեկտոր, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
3.	Գևորգյան Գեղամ Գրիգորի	Գիտական քաղաքականության և միջազգային համագործակցության գծով պրոռեկտոր, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
4.	Մարկոսյան Ռուբեն Լևոնի	Ուսանողների, շրջանավարտների և հասարակայնության հետ կապերի գծով պրոռեկտոր, տեխնիկական գիտությունների թեկնածու
5.	Մալխասյան Արարատ Ցոլակի	Ընդհանուր հարցերի գծով պրոռեկտոր, քիմիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
6.	Պետրոսյան Վահրամ Սամվելի	Գիտքարտուղար, պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
7.	Աշոտյան Արմեն Գևորգի	ՀՀ ԿԳ նախարար, բժշկական գիտությունների թեկնածու
8.	Հարությունյան Սամվել Գառնիկի	ՀՀ գիտության պետական կոմիտեի նախագահ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
9.	Մարտիրոսյան Ռաֆիկ Մարտիրոսի	ՀՀ ԳԱԱ նախագահ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
10.	Ժամհարյան Հրանտ Գևորգի	Ուսումնական աշխատանքների գծով պրոռեկտորի տեղակալ, Ուսումնամեթոդական վարչության պետ, կենսաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
11.	Մարգարով Ալեքսանդր Ալեքսանդրի	Գիտական քաղաքականության և միջազգային համագործակցության գծով պրոռեկտորի տեղակալ, Միջազգային համագործակցության վարչության պետ, քաղաքագիտության դոկտոր, դոցենտ
12.	Գրիգորյան Ռաֆիկ Գրիշայի	Գլխավոր հաշվապահ
13.	Ավետիսյան Արմեն Ռուդոլֆի	Արհեստակցական կազմակերպության նախագահ

14.	Առաքելյան Սամվել Արշավիրի	Իջևանի մասնաճյուղի տնօրեն, պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
15.	Անուշավան եպս. Ժամկոչյան	Աստվածաբանության ֆակուլտետի դեկան
16.	Ավագյան Արծրուն Աբգարի	Հայ բանասիրության ֆակուլտետի դեկան, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
17.	Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի	Ֆիզիկայի ֆակուլտետի դեկան, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
18.	Աբրահամյան Սամվել Աբրահամի	Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի դեկան, պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
19.	Բալայան Պավել Բորիսի	Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի դեկան, մանկավարժական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
20.	Բաղդասարյան Ալեքսան Ստեփանի	Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի դեկան, փիլիսոփայական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
21.	Գրիգորյան Մարատ Արիսի	Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի դեկան, երկրաբանա-հանքաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
22.	Գևորգյան Էմիլ Սոսի	Կենսաբանության ֆակուլտետի դեկան, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենսաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
23.	Դումանյան Վահրամ Ժորայի	Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի դեկան, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
24.	Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի	Իրավագիտության ֆակուլտետի դեկան, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
25.	Ղոչիկյան Տարիել Վլադիմիրի	Քիմիայի ֆակուլտետի դեկան, քիմիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
26.	Մելիքյան Գուրգեն Վրեժի	Արևելագիտության ֆակուլտետի դեկան, բանասիրական գիտությունների թեկնածու, պրոֆեսոր
27.	Մինասյան Էդիկ Գարեգինի	Պատմության ֆակուլտետի դեկան, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

28.	Մկրտիչյան Արթուր Երվանդի	Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի դեկան, փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր, դոցենտ
29.	Մարտիրոսյան Նաղաշ Նարինքեկի	Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի դեկան, բանասիրական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
30.	Ծեկյան Լեոնարդ Արամի	Օտարերկրյա քաղաքացիների նախապատրաստական ֆակուլտետի դեկան, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
31.	Պետրոսյան Գեղամ Հարությունի	Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի դեկան, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
32.	Սահակյան Արթուր Արտուշի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի դեկան, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
33.	Սարգսյան Հայկ Լևոնի	Տնտեսագիտության ֆակուլտետի դեկան, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
34.	Վարդանյան Յուրի Լազարի	Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի դեկան, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
35.	Խաչատրյան Համբարձում Գուրգենի	Անալիտիկ քիմիայի ամբիոնի վարիչ, քիմիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
36.	Փիրումյան Գևորգ Պետրոսի	Էկոլոգիական քիմիայի ամբիոնի վարիչ, տեխնիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
37.	Սաղիյան Աշոտ Սերոբի	Դեղագործական քիմիայի ամբիոնի վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, քիմիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
38.	Մուրադյան Սամվել Պարգևի	Հայ գրականության ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
39.	Եզեկյան Լևոն Կորյունի	Հայոց լեզվի ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
40.	Գաբրիելյան Վազգեն Արշալույսի	Հայ նորագույն գրականության ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
41.	Սաքապետոյան Ռուբեն Կարապետի	Հայոց լեզվի պատմության ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

42.	Հարությունյան Բաբկեն Հարությունի	Հայոց պատմության ամբիոնի վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
43.	Ստեփանյան Ալբերտ Անդրանիկի	Համաշխարհային պատմության ամբիոնի վարիչ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
44.	Հակոբյան Լևոն Գեորգիի	Ռուս գրականության ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
45.	Սարգսյան Հողմիկ Հմայակի	Պատմական և ռեգիոնալ երկրաբանության ամբիոնի պատվավոր վարիչ, երկրաբանա-հանքաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
46.	Օսիպյան Լիա Լևոնի	Բուսաբանության ամբիոնի պատվավոր վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, կենսաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
47.	Դավթյան Միսակ Արշամի	Կենսաքիմիայի ամբիոնի վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, կենսաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
48.	Վարդևանյան Պողոս Հովհաննեսի	Կենսաֆիզիկայի ամբիոնի վարիչ, կենսաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
49.	Սարգսյան Վլադիմիր Սարգսի	Մեխանիկայի ամբիոնի պատվավոր վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
50.	Մովսիսյան Յուրի Մովսեսի	Հանրահաշվի և երկրաչափության ամբիոնի վարիչ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
51.	Դանիելյան Էդուարդ Աշոտի	Հավանականությունների տեսության և մաթեմատիկական վիճակագրության ամբիոնի վարիչ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
52.	Ալեքսանյան Արա Անանիկի	Դիսկրետ մաթեմատիկայի և տեսական ինֆորմատիկայի ամբիոնի վարիչ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
53.	Բաղդասարյան Գևորգ Երվանդի	Թվային անալիզի և մաթեմատիկական մոդելավորման ամբիոնի պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

54.	Նիգիյան Սեմյոն Ալեքսանդրի	Ծրագրավորման և ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների ամբիոնի վարիչ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
55.	Զոհրաբյան Էդիկ Արտեմի	Միջազգային հարաբերությունների և դիվանագիտության ամբիոնի վարիչ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
56.	Քեռյան Գարիկ Միշայի	Քաղաքական ինստիտուտների և գործընթացների ամբիոնի վարիչ, քաղաքական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
57.	Գաբրիելյան Յուրիկ Միշայի	Գերմանական բանասիրության ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
58.	Գասպարյան Սեդա Քերոբի	Անգլիական բանասիրության ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
59.	Երզնկյան Ելենա Լևոնի	Անգլերեն լեզվի N 2 ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների թեկնածու, պրոֆեսոր
60.	Սարգսյան Վահան Գերասիմի	Ռոմանական բանասիրության ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
61.	Բարսեղյան Տարիել Կարապետի	Քաղաքացիական իրավունքի ամբիոնի վարիչ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
62.	Վաղարշյան Արթուր Գրիշայի	Պետության և իրավունքի տեսության ու պատմության ամբիոնի վարիչ, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
63.	Միրզոյան Հրաչիկ Ղազարի	Փիլիսոփայության պատմության ամբիոնի պրոֆեսոր, փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր
64	Ավանեսյան Հրանտ Միքայելի	Ընդհանուր հոգեբանության ամբիոնի վարիչ, հոգեբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
65.	Ասատրյան Գառնիկ Սերոբի	Իրանագիտության ամբիոնի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
66.	Կարաբեկյան Սամվել Բորիսի	Արաբագիտության ամբիոնի դոցենտ, բանասիրական գիտությունների թեկնածու

67.	Չուբարյան Էդվարդ Վարդանի	Ակադեմիկոս Գ. Սահակյանի անվան տեսական ֆիզիկայի ամբիոնի վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
68.	Ավետիսյան Համլետ Կարոյի	Ուժեղ դաշտերի ֆիզիկայի կենտրոնի տնօրեն և գիտական ղեկավար, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
69.	Կիրակոսյան Ալբերտ Ավետիսի	Պինդ մարմնի ֆիզիկայի ամբիոնի վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
70.	Սեդրակյան Դավիթ Սիերի	Ակադեմիկոս Վ. Համբարձումյանի անվան ընդհանուր ֆիզիկայի և աստղաֆիզիկայի ամբիոնի վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
71.	Ղարիբյան Գրիշա Ալեքսանի	Տնտեսագիտության տեսության ամբիոնի պատվավոր վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
72.	Առաքելյան Արամ Հմայակի	Տնտեսագիտության մեջ մաթեմատիկական մոդելավորման ամբիոնի վարիչ, տեխնիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
73.	Հարությունյան Վլադիմիր Միքայելի	Կիսահաղորդիչների ֆիզիկայի և միկրոէլեկտրոնիկայի ամբիոնի վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
74.	Ավետիսյան Յուրի Հովհաննեսի	Գերբարձր հաճախականությունների ռադիոֆիզիկայի և հեռահաղորդակցության ամբիոնի պրոֆեսոր, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր
75.	Ալեքսանյան Աշոտ Սեյրանի	Սարգիս և Մարի Իզմիրլյանների անվան գրադարանի տնօրեն, քաղաքական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
76.	Սանթրոսյան Սարգիս Գրիգորի	Ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի ամբիոնի վարիչ, դոցենտ
77.	Մարկարյան Ռաֆիկ Վաղինակի	Քաղաքացիական պաշտպանության ամբիոնի վարիչ
78.	Խաչատրյան Կառլեն Գագիկի	ՈՒԳԸ նախագահ
79.	Ակոպյան Ցոլակ Արամի	Ուսխորհրդի նախագահ
80.	Ազգալդյան Հարություն Աշոտի	Տնտեսագիտության ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանող

81.	Միրզոյան Արտակ Սահակի	Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանող
82.	Մարմարյան Աննա Մանուկի	Աստվածաբանության ֆակուլտետի մագիստրատուրայի 2-րդ կուրսի ուսանողուհի
83.	Սարգսյան Դավիթ Վահանի	Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանող
84.	Աղազարյան Հայկուշ Վաչագանի	Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի 3-րդ կուրսի ուսանողուհի
85.	Կրպեյան Ասպրամ Թաթուլի	Իրավագիտության ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանող
86.	Վարագյան Վահագն Մանվելի	Կենսաբանության ֆակուլտետի ասպիրանտ
87.	Մելքոնյան Նարեկ Մակարի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի մագիստրատուրայի 1-ին կուրսի ուսանող
88.	Սարգսյան Ալեքսանդր Նելսոնի	Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանող
89.	Երանոսյան Արգամ Ալեքսանի	Պատմության ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանող
90.	Հովսեփյան Ստեփան Խաչատուրի	Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի ասպիրանտ
91.	Ստեփանյան Լիլիթ Սնեժնիկի	Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանողուհի
92.	Հաջաթյան Արմինե Գագիկի	Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի մագիստրատուրայի 1-ին կուրսի ուսանողուհի
93.	Կոշեցյան Լուսինե Սուրենի	Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի 3-րդ կուրսի ուսանողուհի
94.	Ներսեսյան Արմեն Աշոտի	Ֆիզիկայի ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանող
95.	Վարդանյան Հասմիկ Արմենի	Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի մագիստրատուրայի 2-րդ կուրսի ուսանողուհի
96.	Նալբանդյան Անահիտ Անժելտի	Արևելագիտության ֆակուլտետի մագիստրա-տուրայի 2-րդ կուրսի ուսանողուհի
97.	Պողոսյան Արփինե Հրաչյայի	Հայ բանասիրության ֆակուլտետի մագիստրա-տուրայի 2-րդ կուրսի ուսանողուհի
98.	Գալոյան Մարիանա Արարատի	Քիմիայի ֆակուլտետի 5-րդ կուրսի ուսանողուհի
99.	Թամրազյան Թաթուլ Էմիլի	ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանող

ՀՀ ԳԱԱ ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍՆԵՐ ԵՎ ԹՂԹԱԿԻՑ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

ա) ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ

1. Աղալովյան Լենսեր Աբգարի
2. Առաքելյան Նորայր Հունանի
3. Ավետիսյան Աիդա Ավետիսի
4. Բաղդասարյան Գևորգ Երվանդի
5. Բարխուդարյան Վլադիմիր Բախշիի
6. Բրուտյան Գևորգ Աբելի
7. Գրիգորյան Սերգեյ Վաղարշակի
8. Դավթյան Միսակ Արշամի
9. Խաչիկյան Էդուարդ Երեմի
10. Համբարձումյան Սերգեյ Ալեքսանդրի
11. Հարությունյան Վլադիմիր Միքայելի
12. Ղազարյան Էդուարդ Մուշեղի
13. Մարտիրոսյան Ռաղիկ Մարտիրոսի
14. Շուքուրյան Յուրի Հայկի
15. Շուքուրյան Սամվել Կիմի
16. Չիլինգարյան Յուրի Սերգեյի
17. Չուբարյան Էդվարդ Վարդանի
18. Սարգսյան Վլադիմիր Սարգսի
19. Սեդրակյան Դավիթ Սիերի
20. Սիմոնյան Հրաչիկ Ռուբենի
21. Օսիպյան Լիա Լևոնի

բ) ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ

1. Աբրահամյան Լևոն Հմայակի
2. Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի
3. Ավետիսյան Արա Սերգեյի
4. Գևորգյան Գեղամ Գրիգորի
5. Գևորգյան Էմիլ Սոսի
6. Զասլավսկի Իգոր Դմիտրիի
7. Թոչունյան Արմեն Համբարձումի
8. Կարայան Համլետ Սուրենի
9. Կիրակոսյան Ալբերտ Ավետի
10. Կրկաշարյան Սիմոն Միսակի
11. Կրյուչկյան Գագիկ Յուրիի
12. Հասրաթյան Մուրադ Մարգարի
13. Հարությունյան Բաբկեն Հարությունի
14. Հարությունյան Ռուբեն Միքայելի
15. Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի
16. Ղարիբյան Գրիշա Ալեքսանի
17. Մանասյան Ալեքսանդր Սարգսի

18. Մարտիրոսյան Վալերի Հակոբի
19. Մելքոնյան Աշոտ Աղասու
20. Սահակյան Արթուր Արտուշի
21. Սաղիյան Աշոտ Սերոբի
22. Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի
23. Սիրունյան Ալբերտ Սկրտչի

ԵՊՀ «ՊԱՏՎՈ ՆՇԱՆ»-Ի ՇՔԱՆՇԱՆԱԿԻՐՆԵՐ

1. Սերժ Ազատի Սարգսյան	ՀՀ նախագահ, ԵՊՀ խորհրդի նախագահ	Հասարակական-քաղաքական բնագավառում բացառիկ ձեռքբերումների, համալսարանական կրթության զարգացման գործում ունեցած ակնառու ավանդի համար և Երևանի պետական համալսարանի հիմնադրման 90-ամյա տարեդարձի կապակցությամբ	001 (25.12.2009 թ.)

ԵՊՀ «ԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ՁԵՌՔ ԲԵՐԱԾ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ» ՄԵԴԱԼԱԿԻՐՆԵՐ

Անուն, ազգանուն	Հանձնման տարեթիվը
1. Վիկտոր Համբարձումյան, ԽՍՀՄ ԳԱ և ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	1981
2. Սերգեյ Համբարձումյան, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	1985
3. Վազգեն Ա, Ամենայն հայոց կաթողիկոս	1990
4. Գևորգ Ջահուկյան, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	1990
5. Մկրտիչ Ներսիսյան, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	1994
6. Գուրգեն Սահակյան, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	1994
7. Ռադիկ Մարտիրոսյան, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս	2006

ԵՊՀ ՊԱՏՎԱՎՈՐ ԴՈԿՏՈՐՆԵՐ

	Անուն, ազգանուն	Երկիր	Դիպլոմի բնութագիրը	Հանձնման տարեթիվը	Դիպլոմի համարը
1	2	3	4	5	6
1.	Ալեք Մանուկյան	ԱՄՆ	Հայանպաստ մեծ վաստակի համար	22.09.1994	001
2.	Լուիս Սիմոն Մանուկյան	ԱՄՆ	Հասարակական, հայրենասիրական բեղուն գործունեության համար	22.09.1994	002
3.	Վարդան Գրիգորյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	003

4.	Ռոբերտ Գյուլբենկյան	Պորտու-գալիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	004
5.	Երվանդ Թերզյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	005
6.	Միհրան Աղաբաբյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	006
7.	Ռիչարդ Հովհաննիսյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	007
8.	Ոսկան Պարսեղյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	008
9.	Շահե արքեպիսկոպոս Աճեմյան	ՀՀ	Հասարակական, հայրենասիրական բեղուն գործունեության և գիտության ասպարեզում ձեռք բերած նվաճումների համար	22.09.1994	009
10.	Քերոլայն Քոքս	Մեծ Բրիտանիա	Մարդասիրական անձնվեր գործունեության համար	22.09.1994	010
11.	Դենիս Պոլան	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	011
12.	Ժիրայր Դեղեյան	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	012
13.	Վիկտոր Սադովնիչի	Ռուսաստան	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	22.09.1994	013
14.	Բուտրոս Բուտրոս-Ղալի	Եգիպտոս	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	27.10.1994	014
15.	Ֆրեդերիկո Մայոր	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	29.06.1995	015
16.	Ամենայն հայոց կաթողիկոս, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա	Հայաստան	Հասարակական, հայրենասիրական բեղուն գործունեության և գիտության ասպարեզում ձեռք բերած նվաճումների համար	14.12.1995	016
17.	Ալեքսեյ Սիսակյան	Ռուսաստան	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	14.12.1995	017
18.	Ռիթա Պալեան	ԱՄՆ	Հասարակական, հայրենասիրական բեղուն գործունեության համար	14.12.1995	018
19.	Քրիստիան Շնիցլեր	Գերմանիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	14.12.1995	019
20.	Քլոդ Մութաֆյան	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	14.12.1995	020
21.	Վալենտին Օսկոցկի	Ռուսաստան	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	29.02.1996	021
22.	Տիգրան Իզմիրլյան	Շվեյցարիա	Բարեգործական մեծ ներդրումների և հասարակական, հայրենասիրական բեղուն գործունեության համար	25.05.1997	022
23.	Յոզեֆ Բրիլլա	Սլովակիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	25.05.1997	023

24.	Անդրեյ Բիտով	Ռուսաստան	XX դարի գրականության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների և ժողովուրդներին մերձեցնող հասարակական գործունեության համար	30.10.1997	024
25.	Գերհարդ Զոնգեն	Գերմանիա	Գիտակազմակերպչական բեղուն գործունեության համար	23.12.1997	025
26.	Երվանդ Ազատյան	ԱՄՆ	Գիտության բնագավառում ձեռք բերած նվաճումների և հայրենասիրական բեղուն գործունեության համար	25.12.1998	026
27.	Զավեն Եկավյան	Պորտու-գալիա	Գիտության բնագավառում ձեռք բերած նվաճումների և հայրենասիրական բեղուն գործունեության համար	25.12.1998	027
28.	Կոստանտինոս Ստեֆանոպոլոս	Հունաստան	Գիտության բնագավառում ձեռք բերած նվաճումների և հասարակական բեղուն գործունեության համար	29.04.1999	028
29.	Ժան-Ժակ Սերանո	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	1.10.1999	029
30.	Ժան-Կլոդ Գրիյո	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	1.10.1999	030
31.	Միշել Գերոյի	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	1.10.1999	031
32.	Յուրի Հովհաննիսյան	Ռուսաստան	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	1.10.1999	032
33.	Ստեֆան Ֆովին	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	1.10.1999	033
34.	Բարլո Տեր-Մկրտչյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	23.12.2000	034
35.	Լևոն Զեքեյան	Իտալիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	23.12.2000	035
36.	Նուրտուլթան Նազարբաև	Ղազախստան	Հասարակական բեղուն գործունեության համար	24.05.2001	036
37.	Վլադիմիր Պուտին	Ռուսաստան	Հասարակական բեղուն գործունեության համար	11.09.2001	037
38.	Էդուարդ Շևարդնաձե	Վրաստան	Հասարակական բեղուն գործունեության համար	18.10.2001	038
39.	Իոն Իլիեսկու	Ռումինիա	Հասարակական բեղուն գործունեության համար	25.10.2001	039
40.	Կոյիչիրո Մացուուրո	Ճապոնիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	25.10.2001	040
41.	Նենսի Հեմֆերս	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	25.10.2001	041

42.	Ռոբեր Տեր-Մերկերյան	Ֆրանսիա	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	18.12.2003	042
43.	Մոհամմադ Խաթամի	Իրան	Հասարակական, քաղաքական ակնառու գործունեության համար	04.09.2004	043
44.	Գեորգի Պարվանով	Բուլղարիա	Հասարակական, քաղաքական ակնառու գործունեության համար	30.09.2004	044
45.	Արնոլդ Ռյույտել	Էստոնիա	Հասարակական, քաղաքական ակնառու գործունեության համար	21.10.2004	045
46.	Ամենայն հայոց կաթողիկոս, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ	Հայաստան	Հասարակական, հայրենասիրական, մշակութային բեղուն գործունեության և քրիստոնեության քարոզչության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	21.10.2004	046
47.	Ռոնալդ Քեննեթ Նոբլ	ԱՄՆ	Իրավապահպան և հասարակական-քաղաքական ոլորտներում միջազգային ակնառու գործունեության համար	05.09.2005	047
48.	Տարյա Կաարինա Հալոնեն	Ֆինլանդիա	Հասարակական, քաղաքական ակնառու գործունեության համար	05.09.2005	048
49.	Վայրա-Վիկե Ֆրեյբերգա	Լատվիա	Հասարակական, քաղաքական ակնառու գործունեության համար	06.10.2005	049
50.	Գևորգ Բարդակչյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	06.10.2005	050
51.	Ռուզան Օհանջանյան	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	21.12.2005	051
52.	Սեյմուր Փափերթ	ԱՄՆ	Գիտության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	01.06.2006	052
53.	Տրայան Բասեսկու	Ռումինիա	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	29.09.2006	053
54.	Կարոլոս Պապուլիաս	Հունաստան	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	27.06.2007	054
55.	Բերնարդ Դյուրան	Ֆրանսիա	Գիտության և կրթության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	20.09.2007	055
56.	Յարոսլավ Ռոմանի Դաշկևիչ	Ուկրաինա	Գիտության և կրթության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	15.10.2007	056
57.	Մահմուդ Ահմադինեժադ	Իրան	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	18.10.2007	057
58.	Հերման Գոլց	Գերմանիա	Գիտության և կրթության ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	24.11.2007	058

59.	Ստյեպան Մեսիչ	Խորվաթիա	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	16.04.2009	059
60.	Միխայիլ Սաակաշվիլի	Վրաստան	Հասարակական և քաղաքական ասպարեզում ձեռք բերած ակնառու նվաճումների համար	25.06.2009	060
61.	Վալդիս Զատլերս	Լատվիա	Հասարակական և քաղաքական ակտիվ գործունեության և Լատվիայի Հանրապետության ու ՀՀ-ի միջև հաստատուն հարաբերությունների կերտման գործում ունեցած ձեռքբերումների համար	10.12.2009	061
62.	Նորին Սրբություն Մոսկվայի և Համայն Ռուսիո պատրիարք Կիրիլ I	ՌԴ	Աստվածաբանության բնագավառում ունեցած բացառիկ ձեռքբերումների, ռուս և հայ ժողովուրդների միջև կապերի խորացման գործում ունեցած անգնահատելի ավանդի և խաղաղասիրական բազմաբնույթ ու բեղուն գործունեության համար	18.03.2010	062

ԵՊՀ ՊԱՏՎԱՎՈՐ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐ

	Անուն, ազգանուն	Երկիր	Դիպլոմի բնութագիրը	Հանձնման ժամկետը	Դիպլոմի համ.
1.	Անուշ Մաթևոսյան	ԱՄՆ	ԵՊՀ կրթամշակութային կենտրոնի ստեղծման գործում բարեգործական խոշոր ներդրման համար	28.08.1997	001
2.	Ժորժ և Շուշիկ Մարտիրոսյաններ	ԱՄՆ	ԵՊՀ համակարգչային կենտրոնի ստեղծման գործում բարեգործական խոշոր ներդրման համար	28.08.1997	002
3.	Արքեպիսկոպոս Խաժակ Պարսամյան	ԱՄՆ	ԵՊՀ-ին հումանիտար օգնություն կազմակերպելու համար	25.02.1999	003
4.	Լևոն Մակարյան	Հայաստան	ԵՊՀ-ին բարեգործական օգնություն կազմակերպելու համար	26.08.1999	004
5.	Հելեն Թաքեսյան	ԱՄՆ	ԵՊՀ-ին բարեգործական օգնություն կազմակերպելու համար	26.08.1999	005
6.	Աբրահամ Մութաֆյան	ԱՄՆ	ԵՊՀ-ի ուսանողությանը բարեգործական օգնություն ցուցաբերելու համար	21.12.2005	006

ԱՆՎԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԹՈՇԱԿ ՍՏԱՑՈՂ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ

Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Ֆակուլտետ, մասնագիտություն	Կուրս	Կրթաթոշակի անվանումը
1. Կարագուլյան Դավիթ Ավետիքի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի, մաթեմատիկա	4	Մխիթար Ջրբաշյանի
2. Շախբազյան Գեղամ Արտավազդի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի, մեխանիկա	4	Նագուշ Հարությունյանի
3. Պետրոսյան Արմենակ Լավրենտիի	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի, մաթեմատիկա	4	Արտաշես Շահինյանի
4. Մխիթարյան Վահագն Կամոյի 5. Գորգիսյան Իշխան Սամվելի	Ռադիոֆիզիկայի, ռադիոֆիզիկա և էլեկտրոնիկա, Ֆիզիկայի, ֆիզիկա	4	Ալիխանյան եղբայրների
6. Մովսիսյան Լիանա Գուրգենի	Ռադիոֆիզիկայի, ռադիոֆիզիկա և էլեկտրոնիկա,	4	Յուրի Բախշյանի
7. Թեքկոզյան Վահան Աշոտի	Ռադիոֆիզիկայի, ռադ. և էլ. (մագ.)	1	Էմիլ Միրզաբեկյանի
8. Ծառուկյան Արշակ Մկրտչի	Ռադիոֆիզիկայի, ռադ. և էլ. (մագ.)	1	Յակոբ Զարոբյանի
9. Ավանեսյան Գայանե Սլավիկի 10. Մկրտչյան Գայանե Նիկոլայի 11. Խաչատրյան Ներսես Արմենի 12. Ավագյան Արտաշես Գևորգի	Ինֆորմ. և կիրառ. մաթ., ինֆորմ. և կիրառ. մաթ.,	4	Անանիա Շիրակացու
13. Նանումյան Վահան Լևի 14. Արուճյան Մերի Լևիկի	Ֆիզիկայի, ֆիզիկա, Հայ բանասիրության, հայոց լեզու և գրականություն	4 3	ԵՊՀ-ի
15. Մարտիրոսյան Արաքս Սամվելի 16. Մալեկյան Արադա Մայիսի	Ֆիզիկայի, ֆիզիկա	4 4	Վիկտոր Համբարձումյանի
17. Թովմասյան Մուրադ Արամի	Ֆիզիկայի, ֆիզիկա	4	Գուրգեն Սահակյանի
18. Հակոբյան Անի Վարուժանի	Քիմիայի, դեղագործ. քիմիա	4	Լևոն Ռոտինյանի
19. Պետրոսյան Վահագն Արսենի	Քիմիայի, էկոլոգ. քիմիա	3	Ստեփան Ղամբարյանի
20. Թառանյան Աննա Վարուժանի	Քիմիայի, քիմիա (մագիս.)	1	Աիդա Ավետիսյանի
21. Ասատրյան Անուշ Լևոնի	Կենսաբան., կենսաֆիզ.	4	Նորայր Սիսակյանի
22. Թոչունյան Կարեն Արմենի	Կենսաբան., կենսաֆիզիկա (մագ.)	1	Լևոն Օրբելու
23. Սարգսյան Ռուդոլֆ Սուրենի	Աշխ. և երկրաբանության, աշխ.	3	Ղևոնդ Ալիշանի
24. Շախբեկյան Տիգրան Հակոբի 25. Մանուկյան Վահան Միհերի	Աշխ. և երկրաբ., երկրաբ. (մագ.), Աշխ. և երկրաբ., երկրաբ.	1 3	Տիգրան Ջրբաշյանի
26. Ոսկանյան Ռուզաննա Ռոբերտի	Հայ բանասիրության, հայոց լեզու և գրականություն	4	Գրիգոր Նարեկացու
27. Օհանյան Անի Գրիգորի	Հայ բանասիրության, հայոց լեզու և գրականություն	4	Մեսրոպ Մաշտոցի

Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Ֆակուլտետ, մասնագիտություն	Կուրս	Կրթաթոշակի անվանումը
28. Ասատրյան Սիփան Արամայիսի	Հայ բանասիրության, հայոց լեզու և գրականություն	4	Խ. Աբովյանի
29. Սարգսյան Լիլիթ Աշոտի	Ռոմանագերմ. բանասիր., անգլ. լեզու և գրակ. (մագ.)	1	Ֆրանց Վերֆելի
30. Խառատյան Ռիմա Արթուրի	Ռոմանագերմ. բանասիր., ֆրանս. լեզու և գրակ. (մագ.)	1	Հրաչյա Աճառյանի
31. Մակարյան Ռուզաննա Ալբերտի 32. Մինասյան Արևիկ Էդիկի	Ռոմանագ. բան., արտ. գրակ. (մագ.) Ռոմանագ. բան., իսպ. լ. և գրակ.	2 4	Վիլյամ Սարոյանի
33. Խզմալյան Մարինե Արմենի	Տնտեսագիտության, տնտեսագիտ. տեսություն	4	Գրիգոր Տաթևացու
34. Ստեփանյան Անդրանիկ Հրանտի	Տնտեսագիտության, տնտեսագիտ. տեսություն	4	«Արդշինինվեստ» բանկի
35. Քեճեճյան Անահիտ Հրայրի	Տնտեսագիտության, տնտեսագիտ. տեսություն	3	«Կերամիկա» ՍՊԸ-ի
36. Թադևոսյան Սոսե Արայիկի	Տնտեսագիտության, տնտեսագիտ. տեսություն	4	Գրիգոր Հատրաթյանի
37. Ազնաուրյան Զարուհի Գեորգիի	Սոցիոլոգիայի, սոց. աշխ.	4	Եզնիկ Կողբացու
38. Դավթյան Սիրանուշ Կառլենի	Փիլ. և հոգ., հոգեբանություն	4	Հովհան Որոտնեցու
39. Կարապետյան Անի Սամվելի	Փիլ. և հոգ., փիլիսոփ.	4	Դավիթ Անհաղթի
40. Մարմարյան Աննա Մանուկի	Աստվածաբանության, աստվածաբանություն (մագ.)	2	Գրիգոր Լուսավորչի
41. Շեկոյան Հայկանուշ Ստյոպայի	Աստվածաբանության, աստվածաբանություն (մագ.)	1	Վազգեն Ա Վեհափառի
42. Մանասյան Անահիտ Արտյոմի	Իրավագիտության, իրավագիտություն (մագ.)	2	Մխիթար Գոշի
43. Սուջյան Տաթևիկ Հովհաննեսի	Իրավագիտության, իրավագիտություն	4	Վ. Ներսիսյանցի
44. Նազարյան Շուշանիկ Սամվելի	Իրավագիտության, իրավագիտություն (մագ.)	1	Գրիգոր Զոհրապի
45. Վարդանյան Գոռ Մինասի	Արևելագիտ., թուրքագիտ. (մագ.)	1	Հ. Օրբելու
46. Խաչատրյան Լուսինե Պավլիկի	Արևելագիտ., արաբագիտ. (մագ.)	1	Նիկողայոս Մառի
47. Մկրտչյան Գոհար Արտաշեսի	Ռուս բանասիրության, թարգմ. գործ՝ ռուս. և հայ. լ. (մագ.)	1	Վալերի Բրյուսովի
48. Վանյան Նորա Վահրամի 49. Արշակյան Մարիամ Գեղամի	Ռուս բանաս., ռուսաց լ. և գրակ. (մագ.) Ռուս բանաս., ԼՄՀ՝ ռ. լ.	2 3	Վալերի Քոչարյանի

Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Ֆակուլտետ, մասնագիտություն	Կուրս	Կրթաթոշակի անվանումը
50. Բաղալյան Անի Միշայի 51. Հարությունյան Անգելինա Ռաֆայելի	Միջազ. հարաբ., միջ. հարաբ.	3 2	Ջոն Կիրակոսյանի
52. Ավետիսյան Մոնիկա Հարությունի	Միջազ. հարաբ., քաղ. (մագ.)	2	Ռուբեն Միրոյանի
53. Խաչատրյան Արտակ Սուրիկի	Պատմության, պատմ. (մագ.)	2	Մովսես Խորենացու
54. Զաքարյան Մերի Լևիկի	Պատմության, արվեստ. (մագ.)	1	Նիկողայոս Ադոնցի
55. Պետրոսյան Անի Մինասի	Պատմության, մշակ. (մագ.)	1	Թաքուլ Կրպեյանի
56. Մալխասյան Միքայել Արմենի	Պատմության, պատմ.	3	Արամ Մանուկյանի
57. Սարգսյան Դավիթ Վահանի	Ժուռնալիստիկայի, լրագրություն	3	Հարություն Շմավոնյանի

Սովորողների կազմը

Առկա ուսուցում

Բակալավրիատ

Ֆակուլտետ	*Ուսանողների թիվը՝ 10648*								Ընդամենը
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս		
	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	80	102	69	76	65	55	78	50	**575**
Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթ.	66	123	71	114	63	68	74	68	**647**
Ֆիզիկայի	54	50	54	43	50	36	57	33	**377**
Ռադիոֆիզիկայի	54	38	46	37	46	25	51	28	**325**
Քիմիայի	28	27	30	29	31	38	36	38	**257**
Կենսաբանության	39	63	39	66	40	68	41	53	**409**
Աշխարհագրության և երկրաբանության	52	142	50	128	49	73	52	62	**608**
Տնտեսագիտության	38	212	60	233	45	206	46	194	**1034**
Միջազգային հարաբերությունների	44	263	49	175	71	256	31	245	**1134**
Պատմության	45	129	43	96	44	120	42	96	**615**
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	22	88	27	72	25	79	25	70	**408**
Սոցիոլոգիայի	15	82	10	79	10	94	11	85	**386**
Հայ բանասիրության	43	104	50	80	49	98	54	92	**570**
Ժուռնալիստիկայի	17	48	16	42	17	44	17	37	**238**
Ռուս բանասիրության	34	77	35	50	33	56	31	32	**348**
Ռոմանագերմանական բանասիրության	63	322	58	260	53	299	45	210	**1310**
Արևելագիտության	31	109	31	91	49	101	31	89	**532**
Իրավագիտության	29	118	25	132	32	156	23	166	**681**
Աստվածաբանության	6	64	7	38	6	35	6	32	**194**
Ընդամենը	**760**	**2161**	**770**	**1841**	**778**	**1907**	**751**	**1680**	**10648**

5-ամյա ուսուցում

Ֆակուլտետ	*Ուսանողների թիվը՝ 294*									
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս		V կուրս	
	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ
Քիմիայի	**16**	**34**	**15**	**39**	**15**	**58**	**14**	**40**	**16**	**47**

Մագիստրատուրա

Ֆակուլտետ, կենտրոն	*Ուսանողների թիվը՝ 2552*				Ընդամենը
	I կուրս		II կուրս		
	անվճ	վճ	անվճ	վճ	
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	30	38	23	40	**131**
Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթ.	26	24	19	23	**92**
Ֆիզիկայի	14	47	20	30	**111**
Ռադիոֆիզիկայի	16	21	16	18	**71**
Քիմիայի	12	19	7	23	**61**
Կենսաբանության	15	46	14	47	**122**
Աշխարհագրության և երկրաբանության	19	27	15	32	**93**
Տնտեսագիտության	36	100	36	109	**281**
Միջազգային հարաբերությունների	28	102	39	99	**268**
Պատմության	22	60	19	57	**158**
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	15	72	17	60	**164**
Սոցիոլոգիայի	15	23	11	21	**70**
Հայ բանասիրության	25	53	15	74	**167**
Ժուռնալիստիկայի	13	17	10	20	**60**
Ռուս բանասիրության	8	12	10	11	**41**
Ռոմանագերմ. բանասիրության	40	81	34	84	**239**
Արևելագիտության	20	32	25	48	**125**
Իրավագիտության	26	44	39	47	**156**
Աստվածաբանության	4	13	3	10	**30**
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոն	8	26	15	32	**81**
Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն	4	7	9	11	**31**
Ընդամենը	**396**	**864**	**396**	**896**	**2552**

Սովորողների կազմը (առկա ուսուցում)
Բակալավրիատ, 5-ամյա ուսուցում, II մասնագիտություն

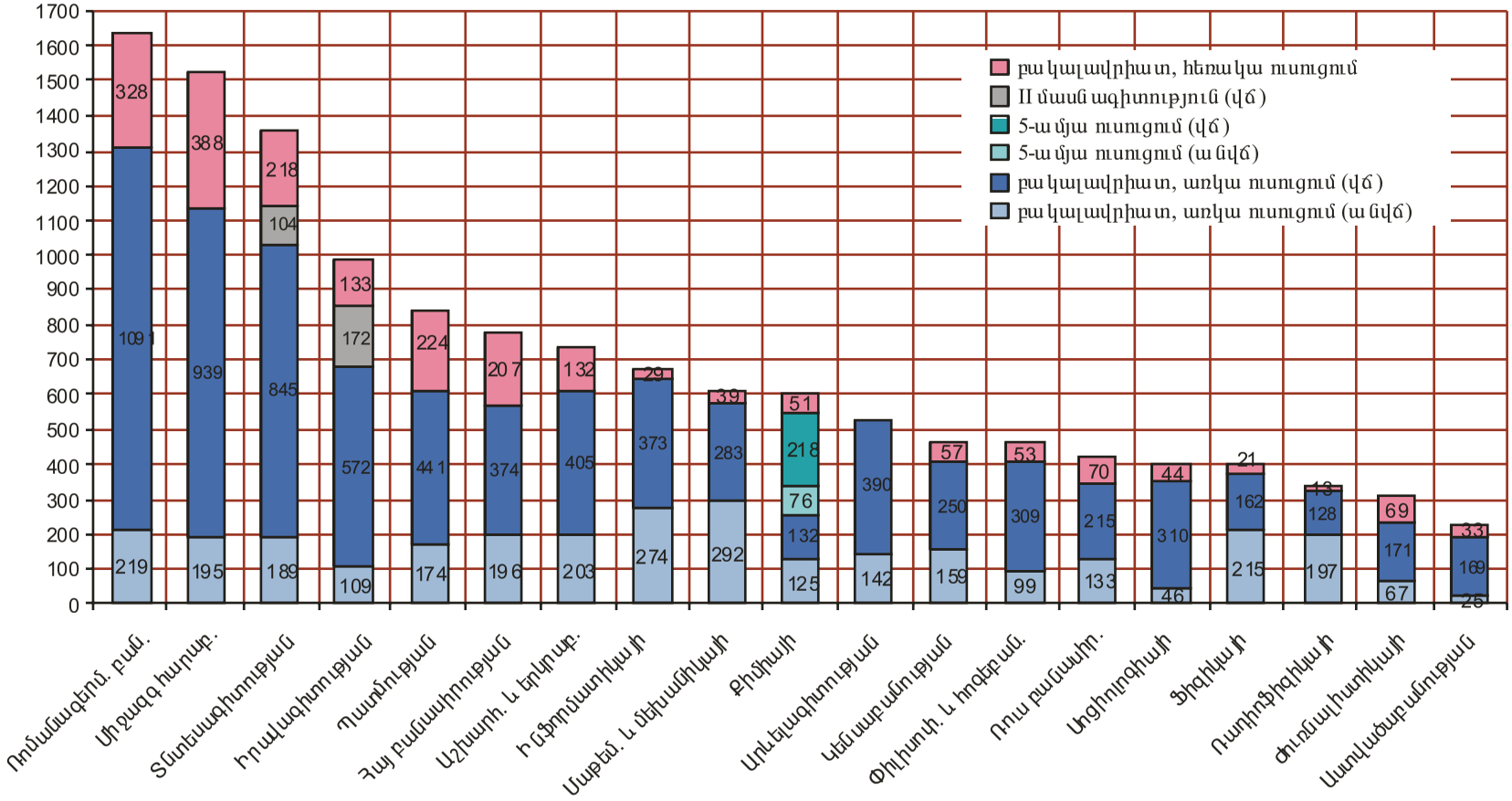

Հեռակա ուսուցում

Բակալավրիատ

Ֆակուլտետ	*Ուսանողների թիվը՝ 2385*					Ընդամենը
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս	
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	13	16	10	-	-	**39**
Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթ.	16	1	12	-	-	**29**
Ֆիզիկայի	8	-	13	-	-	**21**
Ռադիոֆիզիկայի	4	9	-	-	-	**13**
Քիմիայի	29	22	-	-	-	**51**
Կենսաբանության	18	14	25	-	-	**57**
Աշխարհագրության և երկրաբանության	60	47	25	-	-	**132**
Պատմության	102	58	64	-	-	**224**
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	24	29	-	-	-	**53**
Տնտեսագիտության	94	68	56		-	**218**
Տնտեսագիտության (II մասնագիտություն)	-	18	19	27	40	**104**
Միջազգային հարաբերությունների	203	107	78	-	-	**388**
Սոցիոլոգիայի	10	12	22	-	-	**44**
Հայ բանասիրության	81	74	52	-	-	**207**
Ժուռնալիստիկայի	27	24	18	-	-	**69**
Ռուս բանասիրության	18	36	16	-	-	**70**
Ռոմանագերմանական բանասիրության	105	121	102	-	-	**328**
Իրավագիտության	59	35	39	-	-	**133**
Իրավագիտության (II մասնագիտություն)	-	44	34	48	46	**172**
Աստվածաբանության	17	5	11	-		**33**
Ընդամենը	**888**	**740**	**596**	**75**	**86**	**2385**

Մագիստրատուրա

Ֆակուլտետ	*Ուսանողների թիվը՝ 125*		
	I կուրս	II կուրս	Ընդամենը
Միջազգային հարաբերությունների	47	-	**47**
Տնտեսագիտության	78	-	**78**
Ընդամենը	**125**	**-**	**125**

Սովորողների կազմը (հեռակա ուսուցում)
Բակալավրիատ, մագիստրատուրա

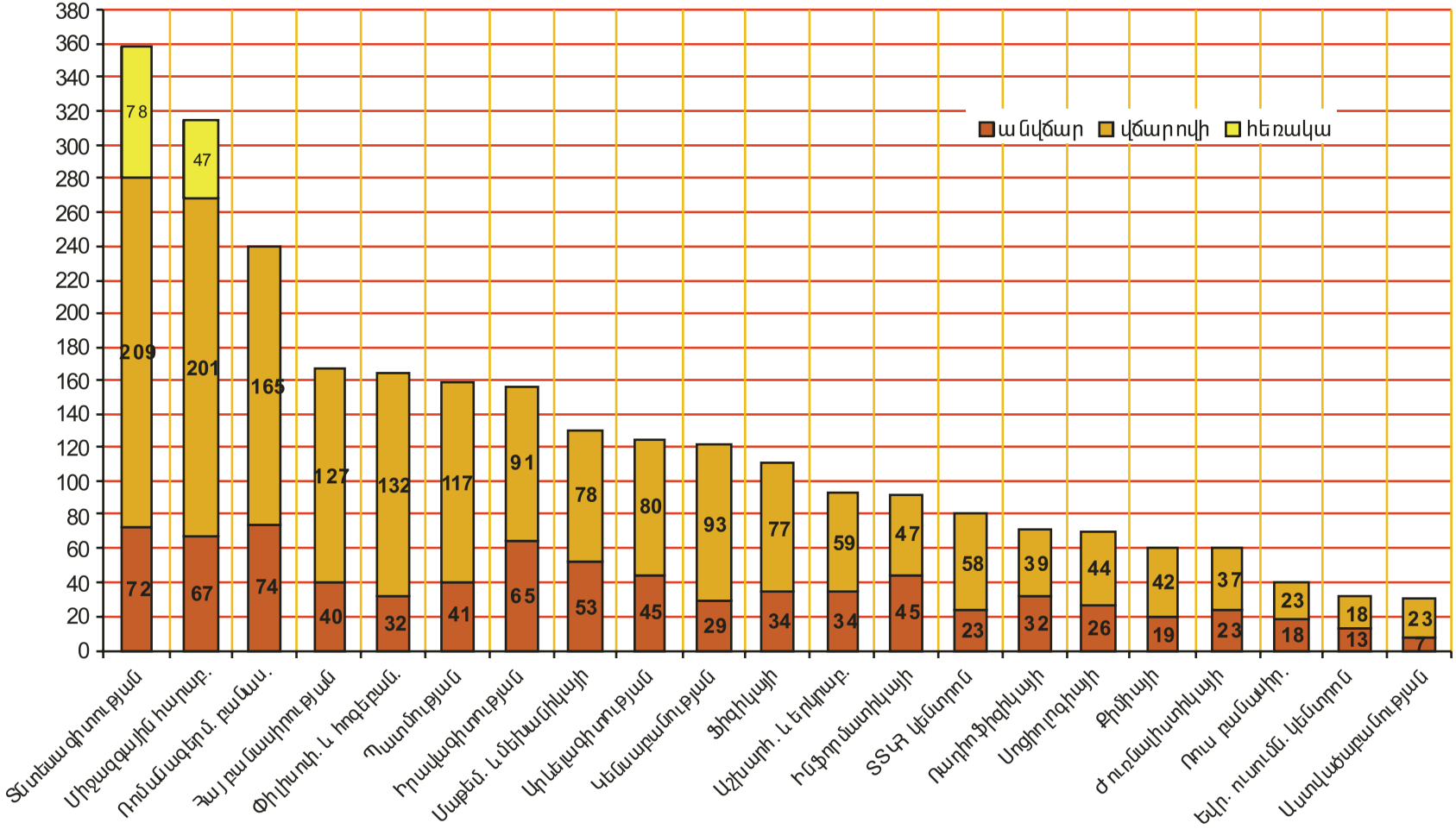

Ասպիրանտուրա

Առկա ուսուցում

Ֆակուլտետ	Ասպիրանտների թիվը՝ 132			Ընդամենը
	I տարի	II տարի	III տարի	
1. Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	3	4	5	**12**
2. Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմ.	3	4	4	**11**
3. Ֆիզիկայի	4	4	6	**14**
4. Ռադիոֆիզիկայի	3	5	4	**12**
5. Քիմիայի	-	-	2	**2**
6. Կենսաբանության	2	3	4	**9**
7. Աշխարհագրության և երկրաբանության	1	3	4	**8**
8. Տնտեսագիտության	3	4	6	**13**
9. Միջազգային հարաբերությունների	1	6	2	**9**
10. Պատմության	2	2	2	**6**
11. Փիլիսոփայության և հոգեբանության	-	1	1	**2**
12. Սոցիոլոգիայի	-	-	-	**-**
13. Հայ բանասիրության	2	4	-	**6**
14. Ժուռնալիստիկայի	-	2	-	**2**
15. Ռուս բանասիրության	-	-	-	**-**
16. Ռոմանագերմանական բանասիրության	1	1	-	**2**
17. Արևելագիտության	1	3	4	**8**
18. Իրավագիտության	6	3	4	**13**
19. Աստվածաբանության	1	1	1	**3**
Ընդամենը	**33**	**50**	**49**	**132**

Ասպիրանտուրա

Հեռակա ուսուցում

Ֆակուլտետ	Ասպիրանտների թիվը՝ 183				Ընդամենը
	I տարի	II տարի	III տարի	IV տարի	
1. Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	3	9	1	1	**14**
2. Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմ.	1	2	-	1	**4**
3. Ֆիզիկայի	9	3	5	5	**22**
4. Ռադիոֆիզիկայի	1	1	1	3	**6**
5. Քիմիայի	1	-	1	2	**4**
6. Կենսաբանության	2	2	2	2	**8**
7. Աշխարհագրության և երկրաբանության	1	1	1	-	**3**
8. Տնտեսագիտության	6	4	5	5	**20**
9. Միջազգային հարաբերությունների	9	3	2	-	**14**
10. Պատմության	5	3	-	2	**10**
11. Փիլիսոփայության և հոգեբանության	11	5	3	4	**23**
12. Սոցիոլոգիայի	2	-	2	3	**7**
13. Հայ բանասիրության	-	-	-	4	**4**
14. Ժուռնալիստիկայի	2	-	1	2	**5**
15. Ռուս բանասիրության	-	-	-	3	**3**
16. Ռոմանագերմանական բանասիրության	4	3	1	3	**11**
17. Արևելագիտության	3	-	-	2	**5**
18. Իրավագիտության	2	2	6	6	**16**
19. Աստվածաբանության	-	2	1	1	**4**
Ընդամենը	**62**	**40**	**32**	**49**	**183**

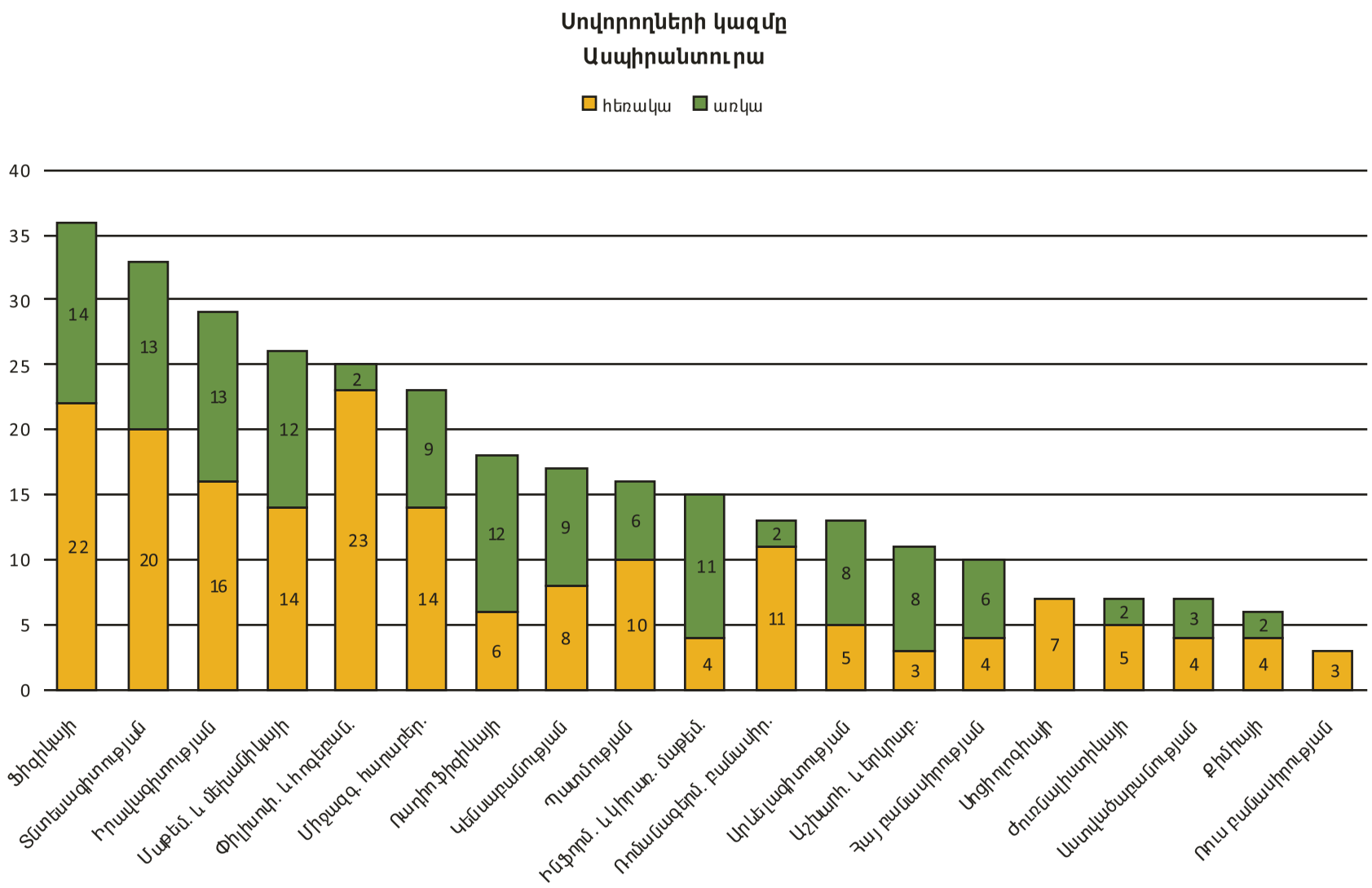
Սովորողների կազմը
Ասպիրանտուրա
հեռակա
առկա
40
35
30
25
20
15
10
5
0
14
22
13
20
13
16
12
14
2
23
9
14
12
6
9
8
6
10
11
4
2
11
8
5
8
3
6
4
7
2
5
3
4
2
4
3
Ֆիզիկայի
Տնտեսագիտության
Իրավագիտության
Սպորտ. և մարմնամարզության
Փիլիսոփ. և հոգեբան.
Միջազգ. հարաբեր.
Ռադիոֆիզիկայի
Կենսաբանության
Պատմության
Իմաստասիրության. և կիրառ. մաթեմ.
Ռոմանագերմ. բանասիր.
Արևելագիտության
Աշխարհ. և եվրոպաց.
Հայ բանասիրության
Սոցիոլոգիայի
Ժուռնալիստիկայի
Աստվածաբանության
Քիմիայի
Ռուս բանասիրության

Սովորողների կազմն ըստ ուստարիների

Առկա ուսուցում

Ֆակուլտետ, կենտրոն	Բակալավրիատ					Մագիստրատուրա					Ասպիրանտուրա					Ընդամենը				
	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10
Մաթեմատիկայի	368	401	538	562	575	53	66	116	132	131	14	13	16	15	26	435	480	670	706	732
Մեխանիկայի	135	136				20	26				8	4				163	166			
Ինֆ. և կիրառ. մաթեմ.	753	723	662	645	647	117	139	139	121	92	17	17	15	16	15	887	879	816	782	754
Ֆիզիկայի	399	395	390	360	377	91	101	107	97	111	22	22	23	29	36	512	518	520	486	524
Ռադիոֆիզիկայի	343	337	327	320	325	50	52	67	71	71	8	11	14	17	18	401	400	408	408	414
Քիմիայի	466	572	591	564	551	33	39	34	45	61	17	14	12	8	6	516	625	637	617	618
Կենսաբանության	386	396	410	414	409	111	117	103	103	122	22	20	19	17	17	519	533	532	534	548
Երկրաբանության	237	238	494	591	608	39	41	82	85	93	4	5	10	11	11	280	284	586	687	712
Աշխարհագրության	248	238				36	41				9	4				293	283			
Պատմության	538	555	593	557	615	97	110	122	144	158	13	11	12	9	16	648	676	727	710	789
Միջ. հարաբերու-թյունների	760	834	948	1039	1134	183	224	249	239	268	15	15	16	17	23	958	1073	1213	1295	1425
Տնտեսագիտության	970	964	995	1023	1034	279	305	327	322	281	42	43	42	38	33	1291	1312	1364	1383	1348
Փիլ. և հոգեբանության	373	390	411	403	408	85	106	131	142	164	13	13	14	14	25	471	509	556	559	597
Սոցիոլոգիայի	357	363	383	387	386	73	80	73	62	70	14	13	14	13	7	444	456	470	462	463
Հայ բանասիրության	560	568	581	572	570	142	164	135	149	167	13	13	15	14	10	715	754	731	735	747
Ժուռնալիստիկայի	228	225	219	221	238	50	66	61	64	60	5	3	5	6	7	283	294	285	291	305
Ռուս բանասիրության	264	263	293	310	348	36	42	40	43	41	1	1	3	3	3	301	306	336	356	392
Ռոմանագերմ. բանաս.	1143	1109	1186	1216	1310	183	218	246	236	239	12	18	14	13	13	1338	1345	1446	1465	1562
Արևելագիտության	553	509	544	513	532	121	134	142	143	125	13	12	17	14	13	687	655	703	670	670
Իրավագիտության	774	792	782	734	681	161	167	158	153	156	19	19	25	31	29	954	978	965	918	866
Աստվածաբանության	195	198	191	193	194	38	37	31	27	30	9	7	6	8	7	242	242	228	228	231
ՏՏԿՀ կենտրոն	-	-	-	-	-	-	-	25	76	81	-	-	-	-	-	-	-	25	76	81
ԵՈՒ կենտրոն	-	-	-	-	-	-	-	-	20	31	-	-	-	-	-	-	-	-	20	31
Ընդամենը	**10050**	**10206**	**10538**	**10624**	**10942**	**1837**	**2275**	**2388**	**2474**	**2552**	**290**	**278**	**292**	**293**	**315**	**12338**	**12759**	**13218**	**13388**	**13809**

Սովորողների կազմն ըստ ուստարիների

Հեռակա ուսուցում

Ֆակուլտետ	Բակալավրիատ				Մագիստրատուրա				Ասպիրանտուրա				Ընդամենը			
	2007 /08	2008 /09	2009 /10	2010 /11	2007 /08	2008 /09	2009 /10	2010 /11	2007 /08	2008 /09	2009 /10	2010 /11	2007 /08	2008 /09	2009 /10	2010 /11
Մաթեմ. և մեխանիկայի	6	20	40	52	-	-	-	-	4	4	10	14	10	24	50	66
Ինֆ. և կիրառ. մաթեմ.	15	19	33	54	-	-	-	-	1	2	4	4	16	21	37	58
Ֆիզիկայի	9	10	20	26	-	-	-	-	11	11	14	22	20	21	31	48
Ռադիոֆիզիկայի	-	7	13	23	-	-	-	-	7	6	7	6	7	13	20	29
Քիմիայի	-	25	53	88	-	-	-	-	6	6	6	4	6	31	59	92
Կենսաբանության	22	39	58	73	-	-	-	-	10	9	9	8	32	48	67	81
Աշխ. և երկրաբանության	34	63	148	199	-	-	-	-	2	2	3	3	36	65	151	202
Պատմության	66	133	235	354	-	-	-	4	2	5	7	10	68	138	242	368
Միջ. հարաբերությունների	115	233	412	570	-	-	42	109	5	5	5	14	120	238	459	693
Տնտեսագիտության	175	253	339	372	-	-	75	170	22	22	18	20	197	275	432	562
Փիլ. և հոգեբանության	-	28	51	79	-	-	-	-	12	11	14	23	12	39	65	102
Սոցիոլոգիայի	19	30	42	45	-	-	-	-	14	13	9	7	33	43	51	52
Հայ բանասիրության	46	122	205	282	-	-	-	19	16	16	11	4	62	138	216	305
Ժուռնալիստիկայի	20	50	73	95	-	-	-	-	4	4	3	5	24	54	76	100
Ռուս բանասիրության	18	53	65	91	-	-	-	-	3	3	3	3	21	56	68	94
Ռոմանագերմ. բանաս.	118	251	330	402	-	-	-	-	10	10	11	11	128	261	341	413
Իրավագիտության	221	259	312	353	-	-	-	45	20	21	19	16	241	280	331	414
Աստվածաբանության	12	19	32	55	-	-	-	-	5	5	4	4	17	24	36	59
Ընդամենը	**896**	**1647**	**2461**	**3213**	**-**	**-**	**117**	**347**	**154**	**155**	**157**	**178**	**1050**	**1802**	**2735**	**3738**

Շրջանավարտներ

Ֆակուլտետ, կենտրոն	2009 թ.				2010 թ.			
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	մագիստրա-տուրա	Ընդամենը	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	այդ թվում՝ նախորդ տարիներից	մագիստրա-տուրա	Ընդամենը
Մաթեմ. և մեխանիկայի	133(23)	4	64	**197**	131(31)	5	61	**192**
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	162(32)	7	74	**236**	139(22)	5	37	**176**
Ֆիզիկայի	83(19)	0	48	**131**	92(34)	7	51	**143**
Ռադիոֆիզիկայի	74(14)	3	37	**111**	80(13)	10	34	**114**
Քիմիայի	182(12)	7	15	**197**	142(22)	15	30	**172**
Կենսաբանության	103(16)	0	41	**144**	93(14)	0	60	**153**
Աշխարհ. և երկրաբ.	112(0)	5	40	**152**	113(14)	6	45	**158**
Պատմության	120(15)	9	65	**185**	140(23)	6	76	**216**
Միջազգային հարաբ.	221(50)	16	122	**343**	269(41)	4	132	**401**
Տնտեսագիտության	250(59)	20	170	**420**	271(65)	29	146	**417**
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	91(15)	5	63	**154**	86(23)	3	75	**161**
Սոցիոլոգիայի	93(16)	3	29	**122**	98(15)	6	33	**131**
Հայ բանասիրության	132(10)	12	53	**185**	148(15)	20	89	**237**
Ժուռնալիստիկայի	51(13)	0	32	**83**	57(9)	3	30	**87**
Ռուս բանասիրության	67(6)	7	17	**84**	60(5)	1	21	**81**
Ռոմանագերմ. բանաս.	298(54)	10	114	**412**	265(75)	5	118	**383**
Արևելագիտության	122(29)	4	65	**187**	120(35)	7	72	**192**
Իրավագիտության	229(20)	16	66	**295**	221(26)	20	88	**309**
Աստվածաբանության	46(8)	4	13	**59**	34(1)	0	13	**47**
ՏՏԿՀ կենտրոն	-	-	24	**24**	-	-	47	**47**
ԵՈՒ կենտրոն	-	-	-	**-**	-	-	18	**18**
Ընդամենը	**2569(411)**	**132**	**1152**	**3721**	**2559(483)**	**152**	**1276**	**3835**

* Քիմիայի ֆակուլտետի բակալավրիատի շրջանավարտների թվում ներառված են նաև 5-ամյա ուսուցման շրջանավարտները:
** Իրավագիտության և Տնտեսագիտության ֆակուլտետներում բակալավրիատի շրջանավարտների թվում ներառված են նաև II մասնագիտության (հեռ.) շրջանավարտները:

Շրջանավարտ

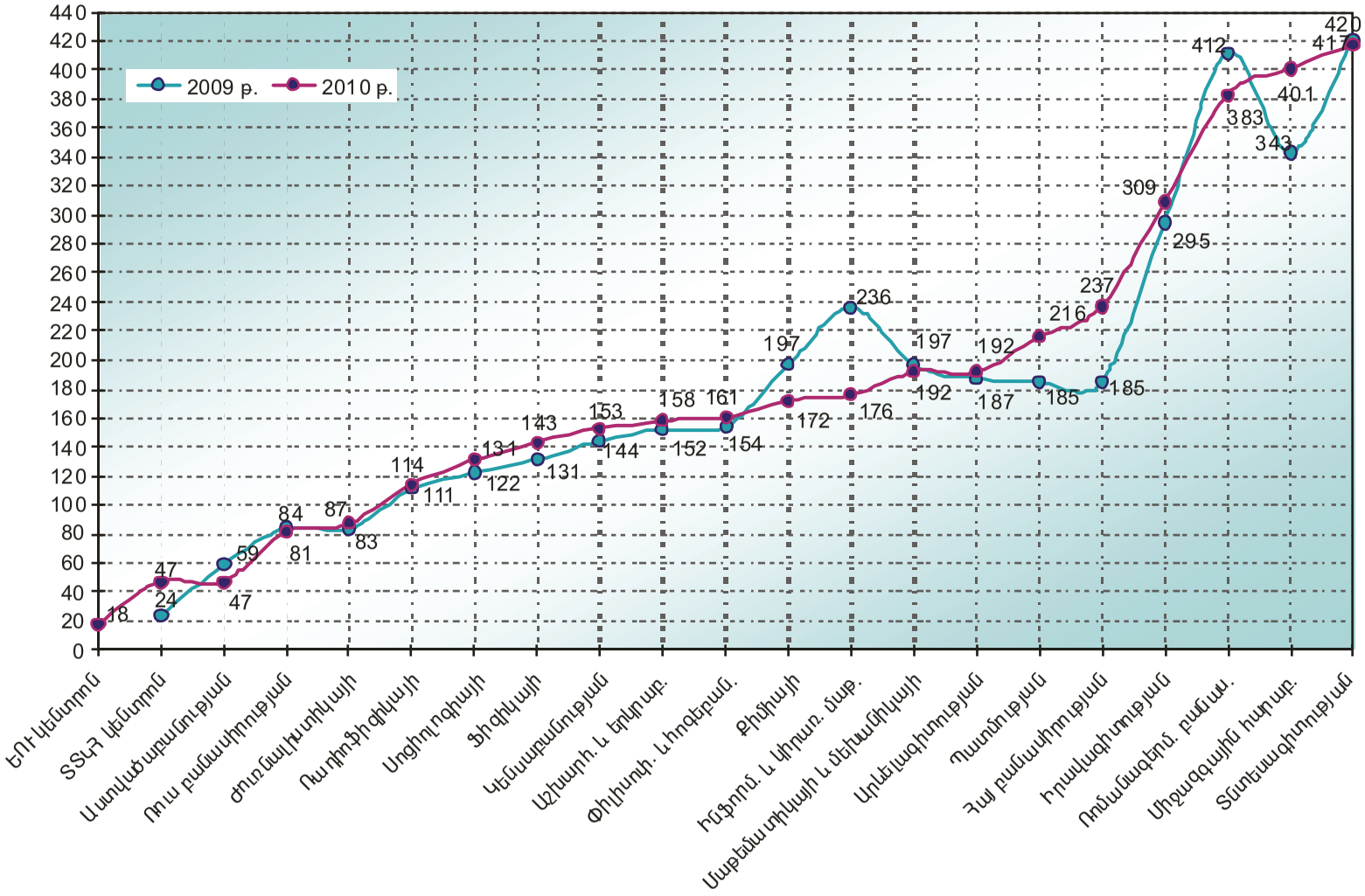
2009 թ.
2010 թ.
0
20
40
60
80
100
120
140
160
180
200
220
240
260
280
300
320
340
360
380
400
420
440
18
47
24
47
59
84
81
87
83
114
111
131
122
143
131
153
144
158
152
161
154
197
172
236
176
197
192
192
187
216
185
237
185
309
295
412
383
343
401
420
417
ԵՈՒԿԵՆՈՄ
ՏՏԿՀ կենտրոն
Ասոնչ-թարգմանության
Ռուս բանասիրության
Ժուռնալիստիկայի
Ռադիոֆիզիկայի
Սոցիոլոգիայի
Ֆիզիկայի
Կենսաբանության
Աշխարհ. և երկրաբ.
Փիլիսոփ. և հոգեբան.
Քիմիայի
Իմաստ. և կիրառ. մաթ.
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի
Արևելագիտության
Պատմության
Հայ բանասիրության
Իրավագիտության
Ռոմանագերմ. բանաս.
Միջազգային հարաբ.
Տնտեսագիտության

Շրջանավարտներն ըստ տարիների

Ֆակուլտետ, կենտրոն	Բակալավրիատ					Մագիստրատուրա					Ընդամենը				
	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010
Մաթեմատիկայի	73	94	137	133	131	25	27	52	64	61	98	121	189	197	192
Մեխանիկայի	31	30				8	11				39	41			
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	189	209	187	162	139	48	67	61	74	37	237	276	248	236	176
Ֆիզիկայի	96	87	110	83	92	35	44	53	48	51	131	218	163	131	143
Ռադիոֆիզիկայի	72	81	88	74	80	28	18	34	37	34	100	99	122	111	114
Քիմիայի	113	90	128	182	142	16	17	20	15	30	129	107	148	197	172
Կենսաբանության	94	88	84	103	93	53	52	60	41	60	147	140	144	144	153
Երկրաբանության	61	58	127	112	113	17	20	41	40	45	78	78	168	152	158
Աշխարհագրության	53	59				14	20				67	79			
Պատմության	97	123	132	120	140	43	47	58	65	76	140	170	190	185	216
Միջազգային հարաբերությունների	171	189	202	221	269	81	95	123	122	132	159	284	325	343	401
Տնտեսագիտության	255	240	241	250	271	136	140	156	170	146	391	380	397	420	417
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	115	90	96	91	86	44	40	61	63	75	116	130	157	154	161
Սոցիոլոգիայի	79	65	96	93	98	37	34	41	29	33	252	99	137	122	131
Հայ բանասիրության	133	131	150	132	148	61	79	76	53	89	194	210	226	185	237
Ժուռնալիստիկայի	58	66	48	51	57	22	28	28	32	30	80	94	76	83	87
Ռուս բանասիրության	68	64	64	67	60	17	18	22	17	21	85	82	86	84	81
Ռոմանագերմանական բանասիրության	293	259	289	298	265	89	95	122	114	118	382	354	411	412	383
Արևելագիտության	141	123	134	122	120	61	59	52	65	72	202	182	163	187	192
Իրավագիտության	241	228	239	229	221	80	83	86	66	88	321	311	325	295	309
Աստվածաբանության	46	46	36	46	34	17	19	17	13	13	63	65	53	59	47
ՏՏԿՀ կենտրոն	-	-	-	-	-	-	-	-	24	47	-	-	-	24	47
ԵՈՒ կենտրոն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	18
Ընդամենը	**2479**	**2420**	**2565**	**2569**	**2559**	**932**	**1013**	**1163**	**1152**	**1276**	**3411**	**3433**	**3728**	**3721**	**3835**

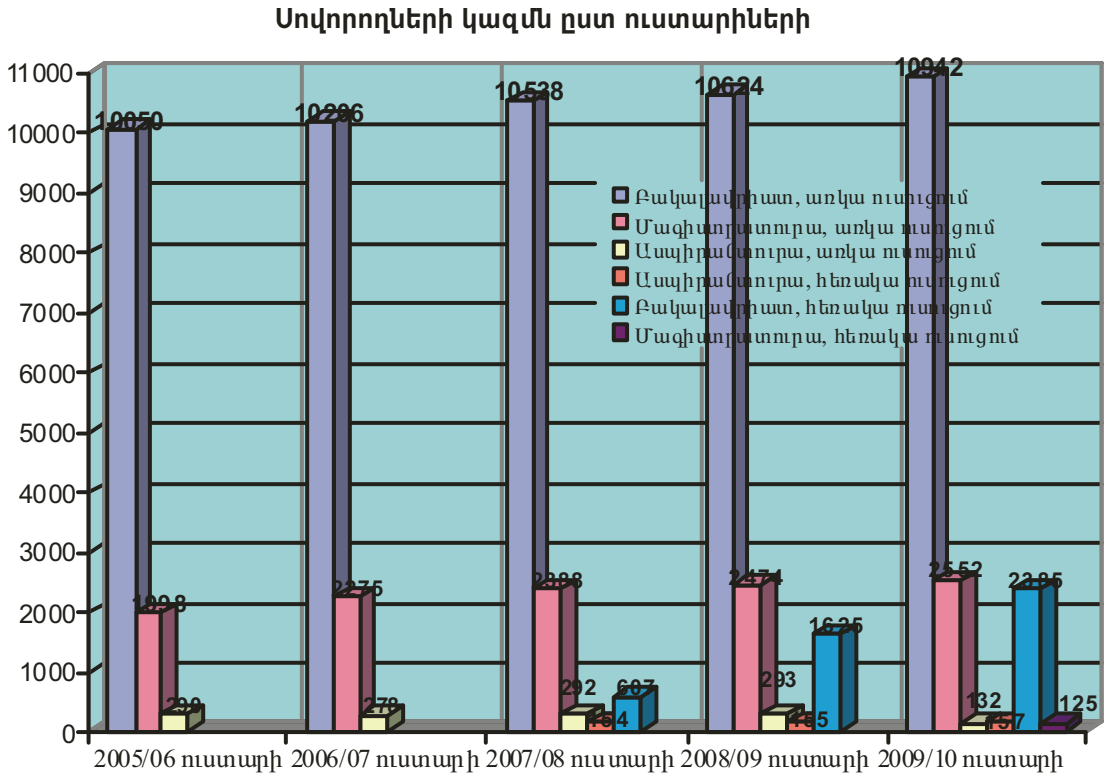
Սովորողների կազմն ըստ ուստարիների
11000
10000
9000
8000
7000
6000
5000
4000
3000
2000
1000
0
Բակալավրիատ, առկա ուսուցում
Մագիստրատուրա, առկա ուսուցում
Ասպիրանտուրա, առկա ուսուցում
Ասպիրանտուրա, հեռակա ուսուցում
Բակալավրիատ, հեռակա ուսուցում
Մագիստրատուրա, հեռակա ուսուցում
2005/06 ուստարի
2006/07 ուստարի
2007/08 ուստարի
2008/09 ուստարի
2009/10 ուստարի

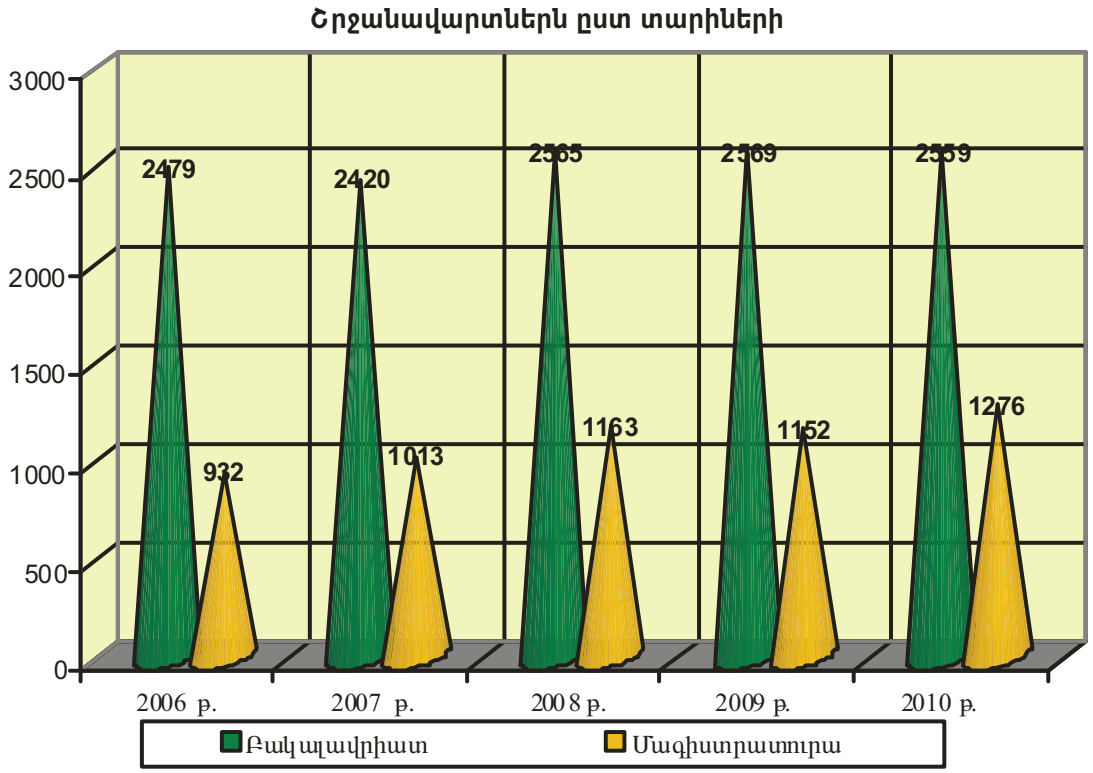
Շրջանավարտներն ըստ տարիների
3000
2500
2000
1500
1000
500
0
2479
932
2420
1013
2565
1163
2569
1152
2559
1276
2006 թ.
2007 թ.
2008 թ.
2009 թ.
2010 թ.
Բակալավրիատ
Մագիստրատուրա

ՔՆՆԱՀՐՁԱՆՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ
(բակալավրիատ եւ 5-ամյա ուսուցում)
Ձմեռային քննաշրջան

Ֆակուլտետ	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Մաթեմ. և մեխանիկայի	575	90	193	70	51
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	647	74	266	50	47
Ֆիզիկայի	377	57	104	59	57
Ռադիոֆիզիկայի	325	39	77	29	64
Քիմիայի	551	22	139	87	71
Կենսաբանության	409	9	62	48	83
Աշխ. և երկրաբանության	608	31	218	72	59
Տնտեսագիտության	1034	35	381	173	60
Պատմության	615	25	138	118	73
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	408	9	85	98	77
Սոցիոլոգիայի	386	2	100	74	74
Միջազգային հարաբ.	1134	33	299	200	71
Հայ բանասիրության	570	18	104	78	79
Ժուռնալիստիկայի	238	1	13	58	94
Ռուս բանասիրության	348	6	57	39	82
Ռոմանագերմ. բանաս.	1310	14	201	173	84
Արևելագիտության	532	3	47	180	91
Իրավագիտության	681	20	254	77	60
Աստվածաբանության	194	3	71	18	62
Ընդամենը	**10942**	**491**	**2809**	**1701**	**70**

Ամառային քննաշրջան

Ֆակուլտետ	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Մաթեմ. և մեխանիկայի	426	74	152	33	47
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	487	50	175	39	54
Ֆիզիկայի	279	51	72	14	56
Ռադիոֆիզիկայի	242	32	54	20	64
Քիմիայի	412	19	142	57	61
Կենսաբանության	313	19	90	14	65
Աշխ. և երկրաբանության	479	29	164	61	60
Տնտեսագիտության	779	36	320	109	54
Պատմության	474	18	127	62	69
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	309	3	60	38	80
Սոցիոլոգիայի	283	5	66	38	75
Միջազգային հարաբ.	847	22	190	134	75
Հայ բանասիրության	429	21	89	64	74
Ժուռնալիստիկայի	184	3	34	19	80
Ռուս բանասիրության	278	3	69	60	74
Ռոմանագերմ. բանաս.	1047	13	215	118	78
Արևելագիտության	392	7	42	116	88
Իրավագիտության	490	25	229	33	48
Աստվածաբանության	152	2	39	26	73
Ընդամենը	**8302**	**432**	**2329**	**1055**	**67**

ՔՆՆԱՀՐԱՏԱՆՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ
(մագիստրատուրա)

Ձմեռային քննաշրջան

Ֆակուլտետ, կենտրոն	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Մաթեմ. և մեխանիկայի	131	1	5	70	95
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	92	-	1	36	99
Ֆիզիկայի	111	-	-	64	100
Ռադիոֆիզիկայի	71	1	9	38	86
Քիմիայի	61	-	-	37	100
Կենսաբանության	122	-	-	58	100
Աշխ. և երկրաբանության	93	2	5	51	92
Տնտեսագիտության	281	3	18	123	93
Միջազգային հարաբ.	268	-	9	82	97
Պատմության	158	1	4	61	97
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	164	-	4	89	98
Սոցիոլոգիայի	70	-	3	29	96
Հայ բանասիրության	167	-	2	67	99
Ժուռնալիստիկայի	60	1	11	8	80
Ռուս բանասիրության	41	-	1	10	98
Ռոմանագերմ. բանաս.	239	2	13	102	94
Արևելագիտության	125	3	-	73	98
Իրավագիտության	156	1	9	37	94
Աստվածաբանության	30	-	3	20	90
ՏՏԿՀ կենտրոն	81	-	14	20	83
Եվր. ուսումնասիր. կենտրոն	31	-	-	6	100
Ընդամենը	**2552**	**15**	**111**	**1081**	**95**

Ամառային քննաշրջան

Ֆակուլտետ, կենտրոն	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Մաթեմ. և մեխանիկայի	67	1	2	35	96
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	49	1	2	18	94
Ֆիզիկայի	63	-	2	35	97
Ռադիոֆիզիկայի	38	-	5	17	87
Քիմիայի	29	-	-	20	100
Կենսաբանության	60	-	-	48	100
Աշխ. և երկրաբանության	44	-	2	24	95
Տնտեսագիտության	133	3	4	67	95
Միջազգային հարաբ.	128	-	5	31	96
Պատմության	81	-	4	37	95
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	86	-	2	43	98
Սոցիոլոգիայի	35	-	1	15	97
Հայ բանասիրության	78	-	2	35	97
Ժուռնալիստիկայի	29	-	1	4	97
Ռուս բանասիրության	22	-	3	6	86
Ռոմանագերմ. բանաս.	114	3	18	47	82
Արևելագիտության	54	-	-	30	100
Իրավագիտության	70	1	-	18	99
Աստվածաբանության	17	-	-	11	100
ՏՏԿՀ կենտրոն	33	-	3	9	91
Եվր. ուսումնասիր. կենտրոն	11	-	-	3	100
Ընդամենը	**1241**	**9**	**56**	**553**	**95**

ՊՐԱԿՏԻԿԱՆԵՐ

N	Մասնագիտություն	Կուրս	Պրակտիկայի անվանումը	Տևողությունը շաբաթներով	Անցկացման վայրը
I	II	III	IV	V	VI
1.	**Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ**				
	մաթեմատիկա	IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	6	Երևանի դպրոցներ և ՀՀ ԳԱԱ մաթեմատիկայի ինստիտուտ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
	ակտուար մաթեմատիկա	IV	*արտադրական*	6	«Ձեռնարկությունների ինկուբատոր հիմնադրամ», «Նորք» տեղեկատվավերլուծական կենտրոն ՓԲԸ, «Ինեկո բանկ» ՓԲԸ, «Կոնվերս բանկ» ՓԲԸ, «Արդշինինվեստ բանկ» ՓԲԸ, «Ինգո ինշուրանս» ՓԲԸ, ՀՀ Կենտրոնական բանկ, «ՎՏԲ» բանկ, «Արարատ բանկ» ՓԲԸ, «Կասկադ ինշուրանս» ՓԲԸ, «Հայէկոնոմբանկ» ՓԲԸ, «Ակբա Կրեդիտ Ագրիկոլ բանկ» ՓԲԸ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
	մեխանիկա	II	ուսումնական (հաշվողական)	3	ԵՊՀ հաշվողական կենտրոն, ֆակուլտետի ամբիոններ
		IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	6	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	ՀՀ ԳԱԱ մեխանիկայի ինստիտուտ և ֆակուլտետի ամբիոններ
2.	**Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ**				
	ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	7	ԵՊՀ հաշվիչ կենտրոն, ֆակուլտետի ամբիոններ
3.	**Ֆիզիկայի ֆակուլտետ**				
	ֆիզիկա, միջուկայի ռեակտորների ֆիզիկա, կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա	III	*արտադրական*	3	«Հայկական ատոմակայան» ՓԲԸ, Կոսմիկական ճառագայթների կենտրոն (Նոր Ամբերդ), Բյուրականի աստղադիտարան, ԵրՖԻ, «ՔԵՆԴԼ» գիտահետազոտական ինստիտուտ և ֆակուլտետի ամբիոններ
		IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
	Ֆիզիկա	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	«Հայկական ատոմակայան» ՓԲԸ, ԵրՖԻ և ֆակուլտետի ամբիոններ
4.	**Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ**				
	ռադիոֆիզիկա և էլեկտրոնիկա, կիսահաղորդիչների ֆիզկա և միկրոէլեկտրոնիկա,	III	*արտադրական*	4	«Վիասֆեր» LTD տեխնոպարկ, Հայաստանի Ամերիկյան համալսարան, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	ֆակուլտետի ամբիոններ

5.	**Քիմիայի ֆակուլտետ**				
	էկոլոգիական քիմիա	II	*ուսումնական* (դաշտային)	1	Երևանի բուսաբանական այգի, «Որդան կարմիր» պետարգելավայր, «Դիլիջան» ազգային պարկ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		III	*արտադրական*	3	ՀՀ բնապահպանության նախարարության «Շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ, ֆակուլտետի ամբիոններ և լաբորատորիաներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	6	
	քիմիա	IV	*արտադրական (մանկավարժական)*	6	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	6	ՀՀ ԳԱԱ անօրգանական քիմիայի ինստիտուտ, ֆակուլտետի ամբիոններ և լաբորատորիաներ
	դեղագործական քիմիա	IV, V	*արտադրական*	12, 8	Հայ դեղագործ. ասոց., Աբովյանի «Արքիմեդ» ՀՁ ՓԲԸ, «Ֆարմատեկ» ՓԲԸ, Երևանի քիմիա-դեղագ. ֆիրմա ԲԲԸ, դեղատներ
	կիրառական քիմիա	IV	*արտադրական*	4	ՀՀ ԳԱԱ Ա. Բ. Նալբանդյանի անվ. քիմիական ֆիզիկայի ինստիտուտ, ֆակուլտետի ամբիոններ և լաբորատորիաներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	6	
6.	**Կենսաբանության ֆակուլտետ**				
	կենսաբանություն	I II	*ուսումնական* (դաշտային)	3	ԵՊՀ «Մարմարիկ» ուսումնաարտադրական ճամբար, արտագնա և քաղաքամերձ հետիոտն երթուղիներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II հեռակա	*ուսումնական* (դաշտային)	2	արտագնա և քաղաքամերձ հետիոտն երթուղիներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		III	*արտադրական*	4	Հրազդանի կիրճ, ՀՀ ԳԱԱ էկոլոգիական կենտրոն, Բուսաբանության ինստիտուտ, Ջրային պրոբլեմների կայան, ՀՀ ԳԱԱ Օրբելու անվան ֆիզիոլոգիայի ինստիտուտ, ԱԳԱ էկոլոգիական կենտրոն, ԳԱԱ մոլեկ. կենսաբ. ինստիտուտ, Հողագիտ. ինստիտուտ, Հայաստանի տարբեր մարզեր, ֆակուլտետի ամբիոններ
		IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		I, II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	3, 5	ՀՀ ԳԱԱ ինստիտուտներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
	կենսաքիմիա, կենսաֆիզիկա	I	*ուսումնական* (դաշտային)	3	ԵՊՀ Հանքավանի ուսումնաարտադրական բազա, Սևանի ազգային զբոսայգի, ֆակուլտետի ամբիոններ
		III	*արտադրական*	5	ԳԱԱ կենսաք. և մոլեկուլյար կենս. ինստիտուտներ, ՀՀ ԳԱԱ Լ. Օրբելու անվ. ֆիզիոլոգիայի ինստիտուտ, ՀՀ ԳԱԱ բուսաբանության ինստիտուտ, Մանրէաբանության ինստիտուտ, Կենսատեխնոլոգիայի ինստիտուտ, Հիդրոպոնիկայի ինստիտուտ, «Աշտարակ կաթ» և «Ջանախ» ընկերությունների կաթի և կաթնամթերքների տեխնոլոգիայի լաբորատորիաներ, ֆակուլտետի ամբիոններ

		IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		I, II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	3, 5	ՀՀ ԳԱԱ ինստիտուտներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
	կենսաինֆորմատիկա	II	*ուսումնական* (դաշտային)	3	ԵՊՀ Հանքավանի ուսումնաարտադրական բազա, Սևանա լճի շրջակայք, ֆակուլտետի ամբիոններ
7.	**Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ**				
	երկրաբանություն	I	*ուսումնական* ա) ընդ. երկրաբանություն	3	Հայաստանի տարբեր շրջաններում անցկացվող երթուղիներ, Հրազդանի կիրճ, Ազատ գետի կիրճ, հետիոտնային երթուղիներ Երևանի հարակից տարածքներում
			բ) գեոդեզիական	1	Երևանի հարակից տարածքներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II	*ուսումնական* ա) երկրաբանական քարտեզահանում	2	ԵՊՀ Հանքավանի ուսումնաարտադրական բազա, Հայաստանի տարբեր շրջաններում անցկացվող երթուղիներ, Հրազդանի կիրճ, Ազատ գետի կիրճ, հետիոտնային երթուղիներ Երևանի հարակից տարածքներում, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II	բ) երկրաֆիզիկական	2	ԵՊՀ Հանքավանի ուսումնաարտադրական բազա, ֆակուլտետի ամբիոն
		III	*արտադրական*	6	Երկրաբանության ինստիտուտ, Սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայություն, Ջրային պրոբլեմների ինստիտուտ, ՀՀ բնապահպանության նախարարության երկրաբանական վարչություն, ՀՀ տարբեր շրջաններում երկրաբանական արշավախմբեր, ֆակուլտետի ամբիոններ
		I, II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8, 5	
	աշխարհագրություն, ջրաօդերևութաբանություն, սերվիս, քարտեզագրություն և կադաստրային գործ	I	1. հողերի աշխարհագր.	5	ԵՊՀ «Բյուրական» ուսումնաարտադրական ճամբար և Հայաստանի տարբեր շրջաններում անցկացվող երթուղիներ
			2. երկրաբանություն		
			3. երկրագիտություն		
			4. սոց. տնտ. աշխ. ներած.		Երևանի և Սևանի շրջանների արդյունաբերական և գյուղատնտեսական օբյեկտներ
			5. տեղագրություն		Երևան քաղաքի մերձավաններ
		II	*ուսումնական* 1. աշխարհագրության հետազոտման մեթոդիկա	5	Երևանամերձ տարածք, Հրազդանի կիրճ
			2. օդերևութաբանություն		Երևան, Ջրաօդերևութաբանական վարչ.
			3. գեոմորֆոլոգիա		ԵՊՀ Հանքավանի ուսումնաարտադրական բազա և Հայաստանի տարբեր շրջաններում անցկացվող երթուղիներ
			4. կենսաաշխարհագր.		
			5. ջրաբանություն		
			6. բնակչ. աշխարհ.		Երևանի և Սևանի հարակից շրջանների արդյունաբերական և գյուղատնտեսական օբյեկտներ

		III	*արտադրական (գոնավ)* 1. տնտեսական աշխարհագրություն 2. բնության պահպանություն 3. ֆիզիկական աշխարհագրություն 4. գեոմորֆոլոգիա 5. քարտեզագրություն	6	Երևան քաղաքի և ՀՀ մարզերի տարբեր ձեռնարկություններ, վարչական հիմնարկներ, ՀՀ բնապահպանության նախարարություն, Ջրաօդերևութաբանական վարչություն, երկրաբանական արշավախմբեր, Գեոդեզիայի ինստիտուտ և բազմօրյա ուղերթ դեպի Հայաստանի տարբեր մարզերի և Երևանի ձեռնարկություններ, նախարարություններ, բնօգտագործման և բնապահպանության օբյեկտներ
		IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	6	Երևանի դպրոցներ
	աշխարհագրություն	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	6	ՀՀ մարզեր և ձեռնարկություններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
8.	**Պատմության ֆակուլտետ**				
	պատմություն	II	*ուսումնական* (հնագիտա-ազգագրական/ դաշտային)	2	Հայաստանի տարբեր շրջաններում անցկացվող երթուղիներ, Երևանի թանգարաններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II հեռակա	*ուսումնական* (հնագիտա-ազգագրական/ դաշտային)	1	
		III հեռակա	*արտադրական* (թանգարանային-արխիվային)	1	Երևանի տարբեր թանգարանների արխիվներ
		IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	5	ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ, Երևանի թանգարաններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
	արվեստաբանություն	II	*ուսումնական* (հնագիտաազգագրական/ դաշտային)	2	Հայաստանի տարբեր շրջաններում անցկացվող երթուղիներ, Երևանի թանգարաններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II հեռակա		1	
		III, III հեռակա	*արտադրական* (արխիվային)	4 1	Երևանի տարբեր թանգարանների արխիվներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	5	Երևանի թանգարաններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
	մշակութաբանություն	II հեռակա	*ուսումնական* (հնագիտա-ազգագրական/ դաշտային)	1	Հայաստանի տարբեր շրջաններում անցկացվող երթուղիներ, Երևանի թանգարաններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	5	ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ, Երևանի թանգարաններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
9.	**Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ**				
	միջազգ. հարաբ.	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	ՀՀ Կառավարության աշխատակազմ, ՀՀ ԱԳՆ, ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ սփյուռքի, ՀՀ մշակույթի, ՀՀ պաշտպանության նախարարություններ, ՀՀ Սահմանադրական դատա-
	քաղաքագիտություն	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	

	հանրային կառավարում	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	րան, Երևանի քաղաքապետարան և նրա ստորաբաժանումներ, ՀՀ քաղաքացիական ծառայության խորհուրդ, ՀՀ մարզպետարաններ և քաղաքապետարաններ, «Հելսինկյան ասոցիացիա» իրավապաշտպան ՀԿ, ֆակուլտետի ամբիոններ
10.	**Տնտեսագիտության ֆակուլտետ**				
	տնտեսագիտություն, կառավարում	II	*ուսումնական* (հաշվողական)	3	ԵՊՀ հաշվիչ կենտրոն, ֆակուլտետի ամբիոններ և համակարգչային լսարաններ
		III	*արտադրական*	4	ՀՀ ԱԳՆ, ՀՀ բնապահպանության նախարարություն, ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտե, ՀՀ հարկային ազգային ծառայություն, ՀՀ Կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման կոմիտե, ՀՀ ֆինանսների, ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարությունների ստորաբաժանումներ, ՀՀ Կառավարությանն առընթեր արտոնագրային վարչություն, ՀՀ պետական գնումների գործակալություն, ՀՀ անշարժ գույքի կադաստրի կոմիտե, ՀՀ արժեթղթերի հանձնաժողով, ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայություն, ՀՀ Կենտրոնական բանկ, «Արդշինինվեստ բանկ» ՓԲԸ, «Անելիք» բանկ, «Հայներարտբանկ» ՓԲԸ, «HSBC բանկ Հայաստան» ՓԲԸ, «Արարատբանկ» ԲԲԸ, «Պրոմեթեյ բանկ» ՍՊԸ, «Գրիար» ՓԲԸ, «Յունիբանկ» ՓԲԸ, «Ակբա Կրեդիտ Ագրիկոլ բանկ» ՓԲԸ, «Ինեկոբանկ» ՓԲԸ ՄՌԿ և այլ բանկեր ու ՍՊԸ-ներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
	տնտեսագիտություն	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	6	
11.	**Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ**				
		II	*ուսումնական*	4	ՀՀ ԳԱԱ փիլիսոփայության ինստիտուտ, հայաստանյան հեռուստառադիոընկերություններ, թերթերի և ամսագրերի խմբագրություններ, Նեֆրոլոգիական կենտրոն, «Քինդերդորֆ» ընտանեկան տիպի մանկատուն, Նորքի ծերանոց, Մանկական վերականգնողական կենտրոն, «Նոր Խարբերդ» մանկատուն, Կանանց ռեպրոդուկտիվ առողջության կենտրոն, ՀՀ աշխ. և սոցապ. նախարարության ստորաբաժանումներ, Ազգային, ԵՊՀ-ի և Ամերիկյան համալսարանի գրադարաններ, ԵՊՀ և ՀՀ այլ բուհեր, ֆակուլտետի ամբիոններ
		III	*արտադրական*	4	
		IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	4	
12.	**Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ**				
	սոցիոլոգիա	II	*ուսումնական*	4	ՀՕՖ-ի երեխաների ընդունման և կողմնորոշման կենտրոն, «ՍՕՍ մանկական գյուղեր» ՀԲԸ, «Զանգակատուն», Հատուկ կարիքներով երեխաների գնահատման կենտրոն, «Ունիսոն», «Փրկություն», Կենտրոն համայնքի զբաղվածության տարածքային կենտրոն, «Աջափնյակ» երեխաների հոգածության կենտրոն, «Փյունիկ», «Նռանի», Առողջության
		III	*արտադրական*	4	
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	4	
	սոցիալական աշխատանք	II	*ուսումնական*	3	
		III	*արտադրական*	6	

		IV	*արտադրական*	3	և կրթության հայկական կենտրոն, «Ապագան քոնն է» ՀԿ, արշավ դեպի ԼՂՀ Քաշաթաղի շրջանի Բերձոր համայնք, ՀՀ արդարադատության նախարարության քրեակատարողական վարչություն, ՀՀ աշխ. և սոցապ. նախարարության ստորաբաժանումներ, Երևանի քաղաքապետարանի երեխաների իրավունքների պաշտպանության բաժին, Աբովյանի կանանց և անչափահասների գաղութ, Երեխաների ընդունման և կողմնորոշման կենտրոն, ՀՀ զբաղվածության գործակալություն, Հոգեկան առողջության հիմնադրամ, «World vision» միջազգային կազմակերպություն, Սոցիալական աշխատանքների և սոց. հետազոտությունների կենտրոն, Եղվարդ, Էրեբունի, Դավիթաշեն, Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքների զբաղվածության կենտրոններ, «Թուֆենկյան» հիմնադրամ, «Մայրության ֆոնդ» ՀԿ, ՀՀ տարբեր շրջանների ՍԾՏԳ, ֆակուլտետի ամբիոն
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	4	
13.	**Հայ բանասիրության ֆակուլտետ**				
	հայոց լեզու և գրականություն	III	*արտադրական* (մանկավարժական)	6	Երևանի դպրոցներ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	ԵՊՀ ֆակուլտետի ամբիոններ
	կրթության կազմակերպում	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	Հայաստանում ֆրանսիական համալսարան, ԵՊՀ, Երևանի դպրոցներ
14.	**Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ**				
	լրագրություն	II	*ուսումնական*	4	ՀՀ ռադիո- և հեռուստաընկերություններ, թերթերի և ամսագրերի խմբագրություններ, «Երևանի համալսարան» պաշտոնաթերթի խմբագրություն, ֆակուլտետի ամբիոններ
		III	*արտադրական*	4	
		I, II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	4	
15.	**Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ**				
	ռուսաց լեզու և գրականություն	IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	6	Երևանի դպրոցներ
	թարգմանչական գործ՝ ռուսաց և հայերեն լեզուններ, լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ ռուսաց լեզու		*արտադրական* (թարգմանչական)	6	«Литературная Армения», «Голос Армении» թերթերի խմբագրություններ, ֆակուլտետի ամբիոններ
	ռուսաց լեզու և գրականություն, թարգմանչական գործ՝ ռուսաց և հայերեն լեզուններ	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	ԵՊՀ ֆակուլտետների ամբիոններ
16.	**Արևելագիտության ֆակուլտետ**				
	արաբագիտություն, իրանագիտություն, թուրքագիտություն	II	*ուսումնական*	4	ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտ, Մատենադարան, ՀՀ Իրան-կովկասյան կենտրոն, «Արիա» միջազգային
		III	*արտադրական* (թարգմանչական)	4	

		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	4	համալսարան, ֆակուլտետի ամբիոններ
17.	**Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ**				
	լեզվաբ. և միջմշակ. հաղորդ.՝ անգլերեն լ.	3	*արտադրական*	3	ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություն, Armenian Visitor Information Center, «National Foundation of Armenia» կազմակերպություն, «Ագրոբիզնեսի և գյուղի զարգացման կենտրոն» հիմնադրամ (CARD), «Boomerang Softwaere» կազմակերպություն, ֆակուլտետի ամբիոններ
	անգլերեն լեզու և գրականություն, ֆրանսերեն լեզու և գրականություն, գերմաներեն լեզու և գրականություն, իսպաներեն լեզու և գրականություն, իտալերեն լեզու և գրականություն	IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	Երևանի մասնագիտացված դպրոցներ
	թարգմանչական գործ՝ անգլերեն և հայերեն լեզուներ, թարգմանչական գործ՝ գերմաներն և հայերեն լեզուներ, թարգմանչական գործ՝ ֆրանսերեն և հայերեն լեզուներ	IV	*արտադրական* (թարգմանչական)	4	ՀՀ արդարադատության, մշակույթի, սփյուռքի, արտակարգ իրավիճակների նախարարություններ, ՀՀ Կառավարությանն առընթեր քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչություն, ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակ, «Եվրոպական ինտեգրացիա», «Քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտ» հասարակական կազմակերպություն, Բրիտանական խորհուրդ (British Council), «Վիվա-Սել ՄՏՍ» ընկերություն, Գերմանական «Կարմիր խաչ» կազմակերպություն, Ֆրանսիական համալսարան, «Ֆրանս-հայկական մասնագիտական ուսումնական կենտրոն» հիմնադրամ, «Mission East» միջազգային բարեգործական կազմակերպություն, «World Vision Armenia» կազմակերպություն, SPFA կազմակերպություն, ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիա, Երևանի Գյոթեի անվ. ինստիտուտ, Կոնրադ Ադենաուերի անվան հիմնադրամ, Երևանի թանգարաններ, ՀՀ հեռուստառադիոխորհուրդ, թերթերի և ամսագրերի խմբագրություններ, հրատարակչություններ, թարգմանչական գրասենյակներ, Մատենադարան, Հայոց ցեղասպանության ինստիտուտ-թանգարան, Էրեբունի թանգարան, ԵՊՀ գրադարան, ֆակուլտետի ամբիոններ
	անգլերեն լեզու և գրականություն, ֆրանսերեն լեզու և գրականություն, գերմաներեն լեզու և գրականություն, իսպաներեն լեզու և գրականություն, իտալերեն լեզու և գրականություն, թարգմանչական գործ՝ անգլերեն և հայերեն լեզուներ	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	

18.	**Իրավագիտության ֆակուլտետ**				
	իրավագիտություն	IV	*արտադրական*	6	ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ Կառավարության աշխատակազմ, ՀՀ արդարադատության, քաղաքաշինության, էկոնոմիկայի, արտաքին գործերի նախարարություններ, Պաշտպանության նախարարության քննչական վարչություն, Պետական եկամուտների կոմիտե, ՀՀ Սահմանադրական դատարան, Փաստաբանների պալատի հանրային պաշտպանի գրասենյակ, Երևանի քաղաքապետարան, ՀՀ ոստիկանություն, ՀՀ գլխավոր, զինվորական դատախազություններ, մարզերի ու համայնքների դատախազություններ, Ռազմական ոստիկանություն, ՀՀ Վճռաբեկ դատարան, ՀՀ համայնքների ընդհանուր իրավասության, քաղաքացիական, վերաքննիչ, վարչական, քրեական դատարաններ, ՀՀ հարկային ազգային ծառայություն, Մասնագիտական կրթության որակի սպասարկման ազգային կենտրոն, ՀՀ ԳԱԱ փորձաքննությունների ազգային բյուրո, իրավաբանական տարբեր գերատեսչություններ, Անշարժ գույքի գրանցման պետական կադաստր, ՀՀ Կենտրոնական բանկ, «Յունիբանկ» և «Արցախ բանկ» ՓԲԸ-ներ , ԵՊՀ եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն, ֆակուլտետի ամբիոններ
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	6	
19.	**Աստվածաբանության ֆակուլտետ**				
	աստվածաբանություն	I, II	*ուսումնական* (հայրենագիտական)	4	ՀՀ պատմաճարտարապետական և եկեղեցական համալիրներ (Մարմարաշեն, Հառիճավանք, Անի), միջնադարյան Հայաստանի վանք-համալսարաններ (Գլաձոր, Տաթև) և կրթական այլ կենտրոններ, Երևանի դպրոցներ, ֆակուլտետի ամբիոններ
		IV	*արտադրական* (մանկավարժական)	4	
		II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	8	
20.	**Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն**				
	եվրոպական ուսումնասիրություններ	II մագ.	*արտադրական* (նախադիպլոմային)	6	ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ էկոնոմիկայի, արտաքին գործերի և սփյուռքի նախարարություններ, Քաղաքացիական ծառայության խորհուրդ, «HSBS բանկ Հայաստան» ՓԲԸ

ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՈՐԱԿԻ ԵՎ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Ուսանողների մասնակցությունը հարցմանը (%-ով)

Հ/Հ	Ֆակուլտետ, կենտրոն	2009/10 ուստարի								
		1-ին կիսամյակ			2-րդ կիսամյակ			Ընդամենը (ուստարի)		
		Բակ.	Մագ.	Ընդ.	Բակ.	Մագ.	Ընդ.	Բակ.	Մագ.	Ընդ.
1.	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	82.4	74	80.8	83.7	76.2	82.9	83	74.7	81.8
2.	Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	79.1	79.2	79.1	82.7	85.7	82.9	80.8	81.4	80.9
3.	Ֆիզիկայի	76.2	76.6	76.3	78.8	66.7	77.1	77.4	73.3	76.7
4.	Ռադիոֆիզիկայի	78.2	72.5	77.2	80.4	78.6	80.2	79.3	74.2	78.6
5.	Քիմիայի	80.1	85.2	80.6	76.1	73.3	75.7	78.1	78.1	78.1
6.	Կենսաբանության	84.6	72.1	81.7	77.1	76.9	77.1	80.9	73.6	79.6
7.	Աշխարհագրության և երկրաբանության	78.4	79.1	78.5	77.3	79.5	77.5	77.9	79.3	78
8.	Պատմության	76.5	77.5	76.7	77.5	90.1	78.9	77	81.4	77.7
9.	Միջազգային հարաբերությունների	78.7	71.1	77.3	74.3	69.5	73.9	76.6	70.6	75.7
10.	Տնտեսագիտության	75.5	71.3	74.6	74.9	70.7	74.4	75.2	71.1	74.5
11.	Փիլիսոփայության և հոգեբանության	80.7	73.6	78.7	73.9	70.1	73.2	77.3	72.4	76.2
12.	Սոցիոլոգիայի	70.6	82.4	72.4	75.9	75	75.9	73.3	79.8	74
13.	Հայ բանասիրության	84.8	80.8	83.9	78	85.9	79	81.4	82.4	81.6
14.	Ժուռնալիստիկայի	79.4	75.9	78.7	72.3	71.4	72.2	75.8	74.4	75.6
15.	Ռուս բանասիրության	84.2	73.2	83	80.4	77.3	80.2	82.3	74.6	81.7
16.	Ռոմանագերմ. բանասիրության	76.5	78.6	76.9	76.1	77.6	76.3	76.3	78.3	76.6
17.	Արևելագիտության	76.3	74.4	76	75.8	81.4	76.3	76.1	76.6	76.1
18.	Իրավագիտության	76.7	68.8	75.2	78.3	80	78.5	77.3	72.2	76.5
19.	Աստվածաբանության	77.7	76.9	77.6	74.9	70.6	74.5	76.3	74.4	76.2
20.	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոն	-	77.8	77.8	-	71	71	-	75.9	75.9
21.	Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոն	-	91.7	91.7	-	63.6	63.6	-	82.9	82.9
	Ընդամենը	**78.4**	**75.4**	**77.8**	**76.8**	**76**	**76.7**	**77.8**	**75.6**	**77.5**

Ուսանողների մասնակցությունը հարցման բակալավրիատում եւ մագիստրատուրայում (%-ով)

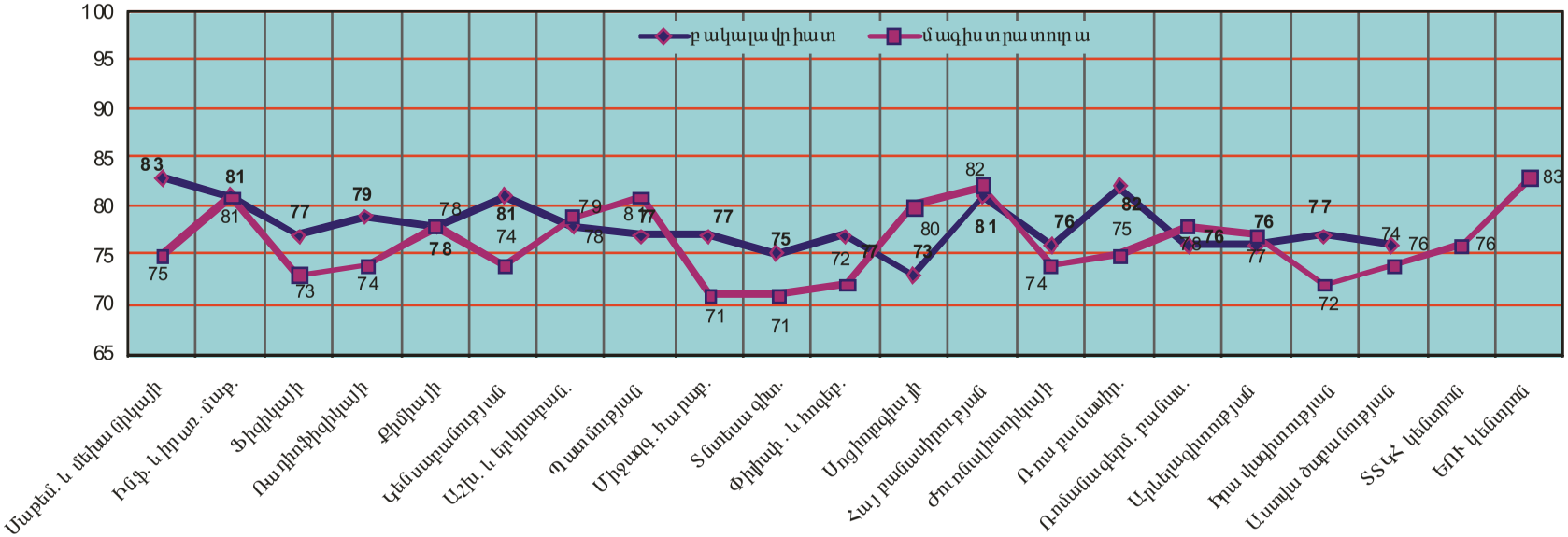

Ուսանողների մասնակցությունը հարցմանն ըստ ֆակուլտետների (%-ով)

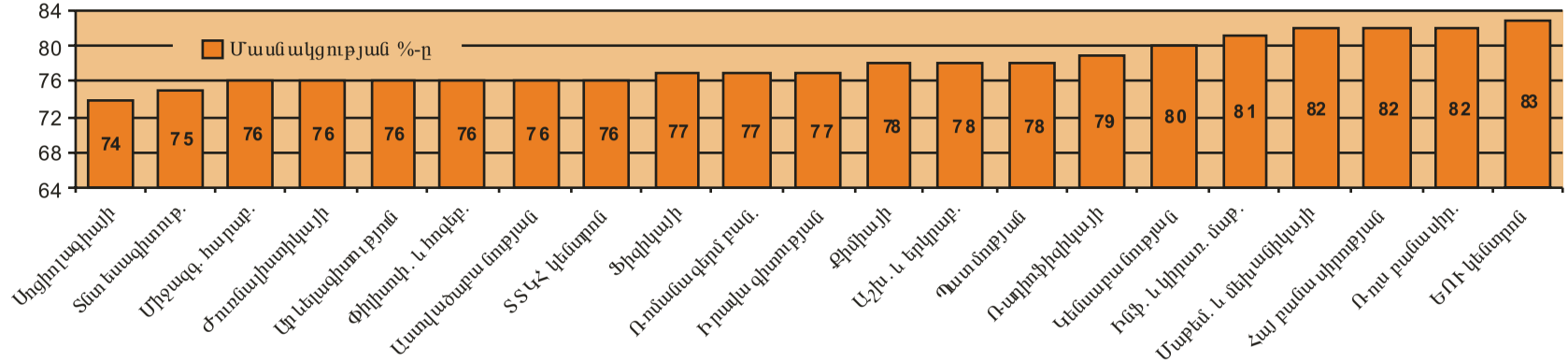

Հարցման արդյունքներն ըստ ֆակուլտետների, կենտրոնների եւ ամբիոնների

Հ/Հ	ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ, ԿԵՆՏՐՈՆ, ԱՄԲԻՈՆ	2009/10 ուստարի			2008/09 ուստարի
		I կիս.	II կիս.	Ընդամենը	
	ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ՄԵԽԱՆԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.45**	**4.39**	**4.42**	**4.36**
1.	Ֆունկցիաների տեսության	4.49	4.61	4.55	4.16
2.	Մաթեմատիկական անալիզի	4.35	4.26	4.31	4.22
3.	Դիֆերենցիալ հավասարումների	4.87	4.70	4.79	4.56
4.	Հանրահաշվի և երկրաչափության	4.26	4.28	4.27	4.22
5.	Հավանականությունների տեսության և մաթեմատիկական վիճակագրության	4.53	4.29	4.41	4.41
6.	Օպտիմալ կառավարման տեսության և մոտավոր մեթոդների	4.29	4.69	4.49	4.33
7.	Մեխանիկայի	4.68	4.63	4.66	4.69
8.	Ակտուար մաթեմատիկայի	4.44	4.24	4.34	4.54
	ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.25**	**4.36**	**4.31**	**4.23**
9.	Դիսկրետ մաթեմատիկայի և տեսական ինֆորմատիկայի	4.26	4.35	4.31	4.17
10.	Թվային անալիզի և մաթեմատիկական մոդելավորման	4.24	4.52	4.38	4.36
11.	Ծրագրավորման և ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների	4.25	4.26	4.26	4.19
	ՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.49**	**4.43**	**4.46**	**4.39**
12.	Ակադեմիկոս Վ. Համբարձումյանի անվան ընդհանուր ֆիզիկայի և աստղաֆիզիկայի	4.40	4.28	4.34	4.32
13.	Ակադեմիկոս Գ. Սահակյանի անվան տեսական ֆիզիկայի	4.48	4.36	4.42	4.33
14.	Օպտիկայի	4.40	4.27	4.34	4.30
15.	Պինդ մարմնի ֆիզիկայի	4.52	4.75	4.64	4.51
16.	Միջուկային ֆիզիկայի	4.52	4.58	4.55	4.56
17.	Մոլեկուլային ֆիզիկայի	4.72	4.49	4.61	4.59
18.	Բարձրագույն մաթեմատիկայի	4.71	4.62	4.67	4.53
	ՌԱԴԻՈՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.58**	**4.69**	**4.64**	**4.53**
19.	Գերբարձր հաճախականությունների ռադիոֆիզիկայի և հեռահաղորդակցության	4.67	4.76	4.72	4.59
20.	Պլազմային պրոցեսների տեսության և ֆիզիկայի	4.78	4.77	4.78	4.67
21.	Կիսահաղորդիչների ֆիզիկայի և միկրոէլեկտրոնիկայի	4.56	4.77	4.67	4.60
22.	Բարձրագույն մաթեմատիկայի	4.35	4.42	4.39	4.21
	ՔԻՄԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.47**	**4.56**	**4.52**	**4.43**
23.	Անօրգանական քիմիայի	4.36	4.58	4.47	4.37
24.	Անալիտիկ քիմիայի	4.56	4.61	4.59	4.41
25.	Օրգանական քիմիայի	4.45	4.74	4.60	4.49
26.	Ֆիզիկական և կոլոիդ քիմիայի	4.37	4.30	4.34	4.23
27.	Դեղագործական քիմիայի	4.63	4.57	4.60	4.61
28.	Էկոլոգիական քիմիայի	4.55	4.83	4.69	4.49
	ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.33**	**4.34**	**4.34**	**4.33**
29.	Կենսաֆիզիկայի	4.39	4.40	4.40	4.23
30.	Կենսաքիմիայի	4.61	4.21	4.41	4.54
31.	Բուսաբանության	4.64	4.66	4.65	4.44
32.	Կենդանաբանության	4.49	4.51	4.50	4.26
33.	Մանրէաբանության և մանրէների ու բույսերի կենսատեխնոլոգիայի	4.57	4.71	4.64	4.68
34.	Տ. Մուշեղյանի անվան մարդու և կենդանիների ֆիզիոլոգիայի	4.52	4.16	4.34	4.47
35.	Գենետիկայի և բջջաբանության	4.46	4.48	4.47	4.39
36.	Էկոլոգիայի և բնության պահպանության	3.91	4.13	4.02	4.16

Հ/Հ	ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ, ԿԵՆՏՐՈՆ, ԱՄԲԻՈՆ	2009/10 ուստարի			2008/09 ուստարի
		I կիս.	II կիս.	Ընդհա-մենը	
	ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.45**	**4.49**	**4.47**	**4.31**
37.	Ֆիզիկական աշխարհագրության	4.43	4.30	4.37	4.09
38.	Սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրության	4.26	4.34	4.30	4.06
39.	Քարտեզագրության և գեոմորֆոլոգիայի	4.56	4.60	4.58	4.39
40.	Ջրաերկրաբանության և ճարտարագիտական երկրաբանության	4.47	4.46	4.47	4.39
41.	Միներալոգիայի, պետրոլոգիայի և երկրաքիմիայի	4.49	4.61	4.55	4.42
42.	Երկրաֆիզիկայի	4.67	4.77	4.72	4.62
43.	Օգտակար հանածոների հանքավայրերի որոնման և հետախուզման	4.68	4.64	4.66	4.62
44.	Պատմական և ռեգիոնալ երկրաբանության	4.32	4.73	4.53	4.56
	ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.35**	**4.31**	**4.33**	**4.19**
45.	Տնտեսագիտության տեսության	4.43	4.21	4.32	4.22
46.	Տնտեսագիտության մեջ մաթեմատիկական մոդելավորման	4.37	4.30	4.34	4.32
47.	Միջազգային տնտեսական հարաբերությունների	4.62	4.27	4.45	4.48
48.	Ֆինանսահաշվային	4.14	4.53	4.34	4.09
49.	Կառավարման և գործարարության	4.34	4.31	4.33	3.97
	ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.53**	**4.37**	**4.45**	**4.43**
50.	Հայաստանին հարակից երկրների պատմության	4.58	4.39	4.49	4.48
51.	Համաշխարհային պատմության	4.65	4.52	4.59	4.47
52.	Հնագիտության և ազգագրության	4.55	4.76	4.66	4.49
53.	Հայ արվեստի պատմության և տեսության	4.41	4.36	4.39	4.34
54.	Հայոց պատմության	4.51	4.26	4.39	4.41
55.	Մշակութաբանության	4.58	4.60	4.59	4.50
	ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.38**	**4.45**	**4.42**	**4.38**
56.	Միջազգային հարաբերությունների և դիվանագիտության	4.56	4.46	4.51	4.46
57.	Հանրային կառավարման	4.31	4.32	4.32	4.38
58.	Քաղաքագիտության	4.25	4.46	4.36	4.33
	ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.37**	**4.42**	**4.40**	**4.39**
59.	Տեսական փիլիսոփայության և տրամաբանության	4.08	4.20	4.14	4.21
60.	Սոցիալական փիլիսոփայության և բարոյագիտության	4.47	4.48	4.48	4.42
61.	Փիլիսոփայության պատմության	4.35	4.57	4.46	4.61
62.	Սոցիալական հոգեբանության	4.66	4.44	4.55	4.37
63.	Ընդհանուր հոգեբանության	4.52	4.47	4.50	4.49
64.	Անձի հոգեբանության	4.23	4.46	4.35	4.39
	ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.51**	**4.39**	**4.45**	**4.38**
65.	Սոցիոլոգիայի	4.50	4.32	4.41	4.30
66.	Սոցիալական աշխատանքի և սոցիալական տեխնոլոգիայի	4.53	4.60	4.57	4.52
	ՀԱՅ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.47**	**4.39**	**4.43**	**4.40**
67.	Հայոց լեզվի	4.42	4.28	4.35	4.30
68.	Հայոց լեզվի պատմության	4.47	4.51	4.49	4.38
69.	Հայ գրականության	4.81	4.63	4.72	4.67
70.	Հայ նորագույն գրականության	4.56	4.56	4.56	4.55
71.	Մանկավարժության	4.16	4.37	4.27	4.35
72.	Ընդհանուր լեզվաբանության	4.46	4.36	4.41	4.40
73.	Գրականության տեսության և գրաքննադատության	4.46	4.37	4.42	4.61
74.	Սփյուռքագիտության (համահամալսարանական)	4.59	4.33	4.46	4.21

Հ/Հ	ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ, ԿԵՆՏՐՈՆ, ԱՄԲԻՈՆ	2009/10 ուստարի			2008/09 ուստարի
		I կիս.	II կիս.	Ընդամենը	
	ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.49**	**4.60**	**4.55**	**4.39**
75.	Մամուլի պատմության և տեսության	4.46	4.59	4.53	4.51
76.	Ռադիոհեռուստատեսային ժուռնալիստիկայի	4.51	4.61	4.56	4.28
	ՌՈՄԱՆԱԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.57**	**4.59**	**4.58**	**4.55**
77.	Անգլիական բանասիրության	4.71	4.66	4.69	4.60
78.	Անգլերեն լեզվի թիվ 1	4.60	4.55	4.58	4.52
79.	Անգլերեն լեզվի թիվ 2	4.47	4.46	4.47	4.43
80.	Գերմանական բանասիրության	4.63	4.67	4.65	4.64
81.	Ռոմանական բանասիրության	4.57	4.64	4.61	4.53
82.	Արտասահմանյան գրականության	4.32	4.52	4.42	4.62
83.	Թարգմանության տեսության և պրակտիկայի	4.72	4.72	4.72	4.72
84.	Ֆրանսիական բանասիրության	4.55	4.55	4.55	4.38
	ՌՈՒՍ ԲԱՆԱՄԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.56**	**4.65**	**4.61**	**4.47**
85.	Ռուս գրականության	4.44	4.57	4.51	4.44
86.	Ռուսաց լեզվաբանության, տիպաբանության և հաղորդակցման տեսության	4.57	4.76	4.67	4.44
87.	Ռուսաց լեզվի /հումանիտար ֆակ.-ի համար/	4.64	4.62	4.63	4.56
88.	Ռուսաց լեզվի /բնագիտական ֆակ.-ի համար/	4.57	4.67	4.62	4.40
	ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.60**	**4.66**	**4.63**	**4.64**
89.	Իրանագիտության	4.74	4.74	4.74	4.71
90.	Արաբագիտության	4.53	4.69	4.61	4.61
91.	Թուրքագիտության	4.50	4.56	4.53	4.61
	ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.39**	**4.26**	**4.33**	**4.40**
92.	Պետության և իրավունքի պատմության ու տեսության	4.36	4.47	4.42	4.40
93.	Քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի	4.37	4.22	4.30	4.56
94.	Քաղաքացիական դատավարության	4.28	4.24	4.26	4.32
95.	Քաղաքացիական իրավունքի	4.42	4.51	4.47	4.40
96.	Քրեական իրավունքի	4.81	4.63	4.72	4.67
97.	Սահմանադրական իրավունքի	4.10	3.61	3.86	4.04
98.	Եվրոպական և միջազգային իրավունքի	4.53	4.55	4.54	4.60
	ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	**4.52**	**4.62**	**4.57**	**4.50**
99.	Կրոնի տեսության և պատմության	4.50	4.68	4.59	4.51
100.	Աստվածաբանության	4.55	4.60	4.58	4.49
101.	Հայ եկեղեցու պատմության և եկեղեցաբանության	4.52	4.60	4.56	4.52
	ՀԱՄԱՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՄԲԻՈՆՆԵՐ	**4.63**	**4.63**	**4.63**	**4.57**
102.	Ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի	4.56	4.56	4.56	4.51
103.	Քաղաքացիական պաշտպանության	4.71	4.73	4.72	4.62
	ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	**4.14**	**4.40**	**4.27**	**4.17**
104.	Տեղեկատվական համակարգերի ամբիոն	4.14	4.40	4.27	4.17
	ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ	**4.00**	**4.60**	**4.30**	**4.23**
105.	Եվրոպական ուսումնասիրությունների ամբիոն	4.00	4.60	4.30	4.23

Հարցման արդյունքներն ըստ ֆակուլտետների եւ կենտրոնների

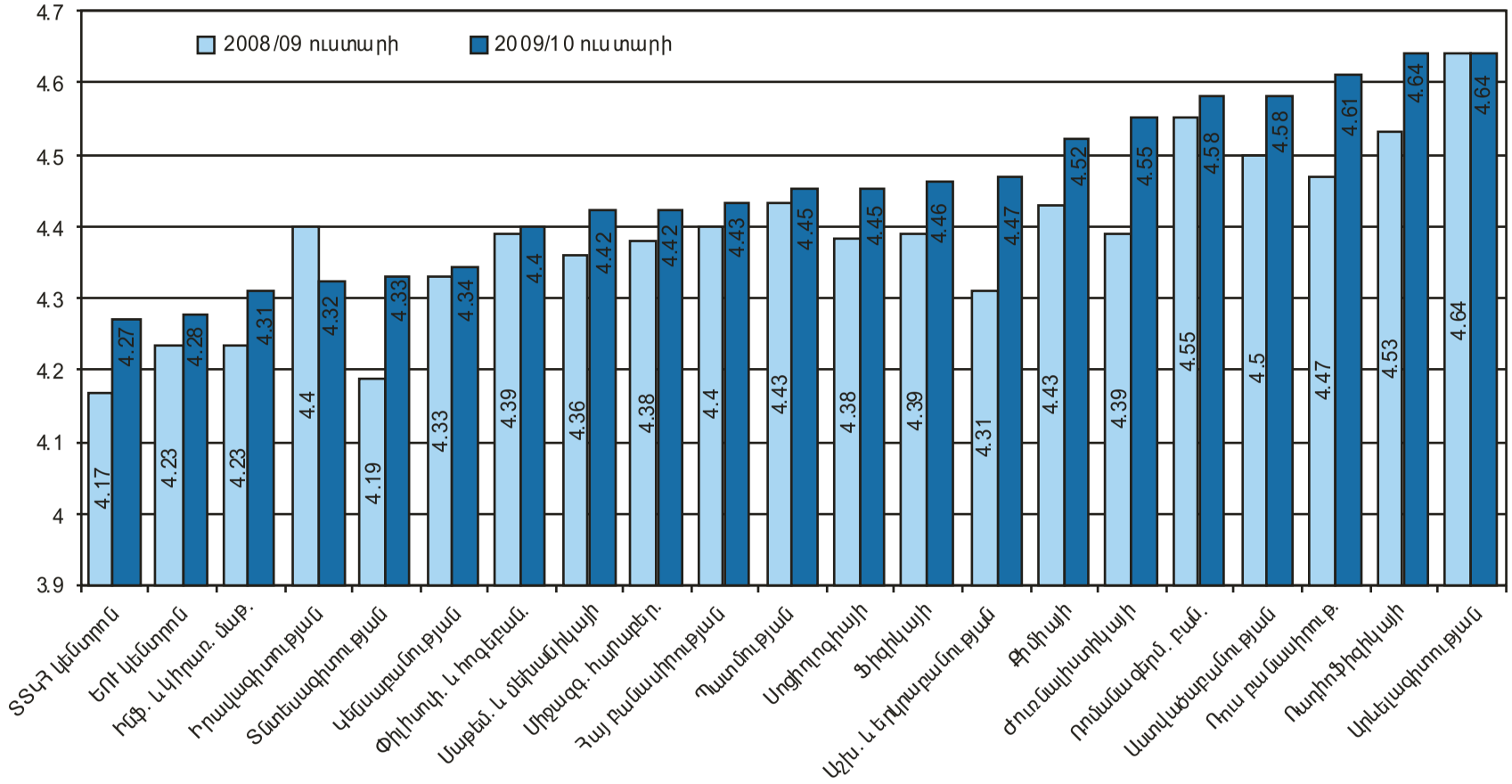

Դեկանի, դեկանի տեղակալների եւ դեկանատների աշխատակիցների գնահատման արդյունքներն ըստ ֆակուլտետների

Հ/Հ	Ֆակուլտետ	2009/10 ուստարի						2008/09 ուստարի	
		1-ին կիսամյակ		2-րդ կիսամյակ		Ընդամենը			
		Դեկան և դեկանի տեղակալներ	Դեկանատի աշխատակիցներ	Դեկան և դեկանի տեղակալներ	Դեկանատի աշխատակիցներ	Դեկան և դեկանի տեղակալներ	Դեկանատի աշխատակիցներ	Դեկան և դեկանի տեղակալներ	Դեկանատի աշխատակիցներ
1.	Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	4.21	4.04	4.18	3.90	4.20	3.97	4.37	4.34
2.	Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի	4.03	3.80	3.89	3.58	3.96	3.69	3.87	3.71
3.	Ֆիզիկայի	4.42	4.37	4.46	4.39	4.44	4.38	4.24	4.14
4.	Ռադիոֆիզիկայի	4.74	4.70	4.70	4.69	4.72	4.70	4.52	4.60
5.	Քիմիայի	4.51	4.68	4.69	4.78	4.60	4.73	3.96	4.18
6.	Կենսաբանության	4.29	4.26	4.18	4.11	4.24	4.19	4.26	4.22
7.	Աշխարհագրության և երկրաբանության	4.41	4.61	4.43	4.56	4.42	4.59	4.30	4.38
8.	Տնտեսագիտության	4.02	4.08	4.12	4.18	4.07	4.13	3.71	3.88
9.	Պատմության	4.20	3.97	4.31	4.11	4.26	4.04	4.12	3.77
10.	Փիլիսոփայության և հոգեբանության	4.50	4.26	4.34	4.01	4.44	4.14	4.23	4.13
11.	Սոցիոլոգիայի	3.59	3.20	3.46	3.19	3.53	3.20	3.73	3.38
12.	Միջազգային հարաբերությունների	4.24	4.09	4.25	4.16	4.25	4.13	3.86	3.69
13.	Հայ բանասիրության	4.55	4.55	4.56	4.57	4.56	4.56	4.39	4.34
14.	Ժուռնալիստիկայի	4.37	4.30	4.23	4.24	4.30	4.27	4.11	3.86
15.	Ռուս բանասիրության	4.58	4.32	4.61	4.36	4.60	4.34	4.35	4.16
16.	Ռոմանագերմանական բանասիրության	3.86	3.22	3.67	3.06	3.77	3.14	3.58	3.09
17.	Արևելագիտության	4.38	2.92	4.25	2.91	4.32	2.92	4.26	2.77
18.	Իրավագիտության	4.71	4.65	4.68	4.59	4.70	4.62	4.60	4.51
19.	Աստվածաբանության	4.59	4.62	4.54	4.48	4.57	4.55	4.32	4.38

Դեկանի, դեկանի տեղակալների եւ դեկանատների գնահատման արդյունքներն ըստ ֆակուլտետների

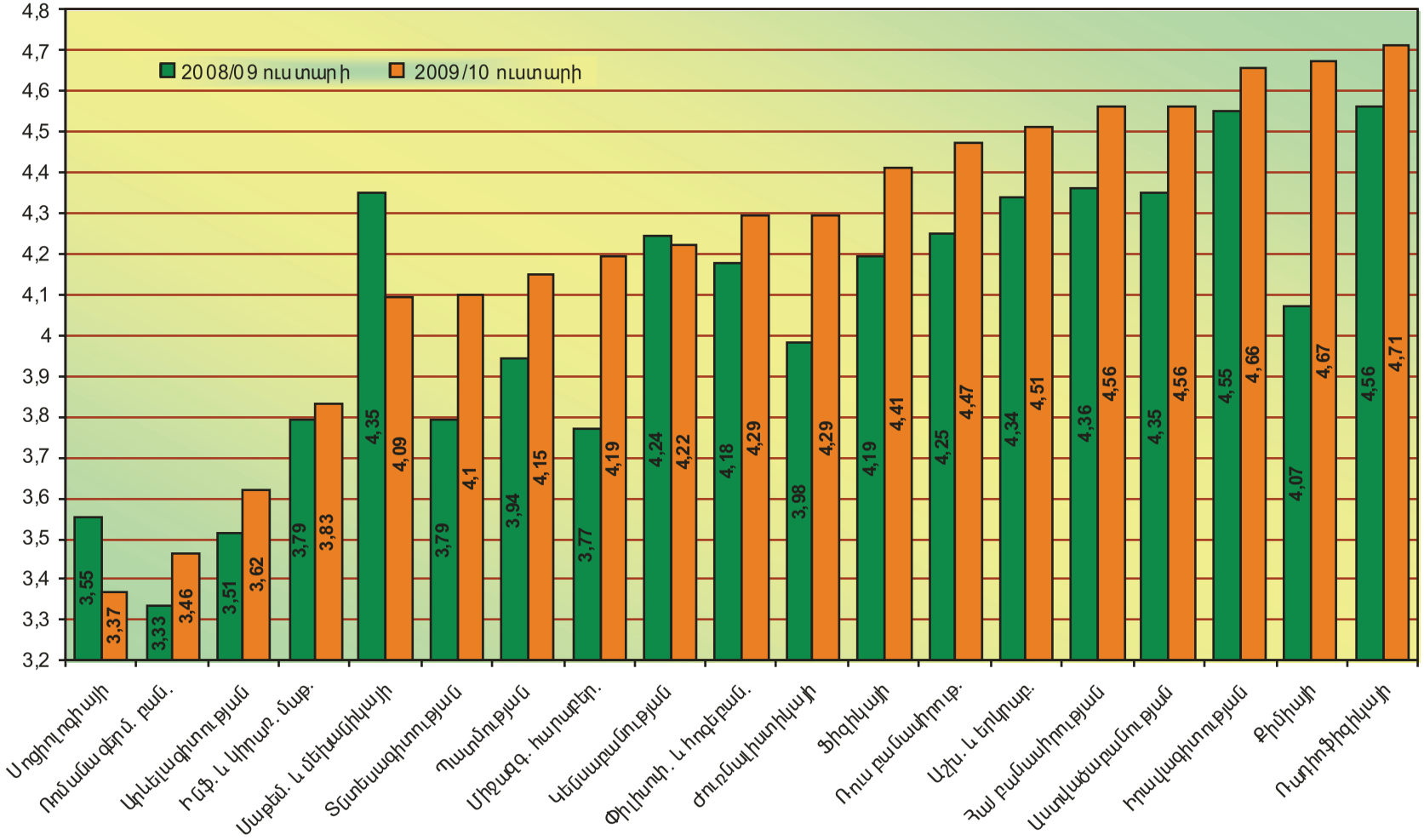

ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

(2009-2010 ուստարի)

Ֆակուլտետներ և գիտական ստորաբաժանումներ	Ֆինանսավորվող գիտական թեմաներ		
	Ընդամենը	Պետական ֆինանսավորմամբ	Արտասահմանյան դրամաշնորհներ
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	8	8	-
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	5	5	-
Ֆիզիկայի	30	15	15
Ռադիոֆիզիկայի	7	6	1
Քիմիայի	13	11	2
Կենսաբանության	19	10	9
Աշխարհագրության և երկրաբանության	6	6	-
Տնտեսագիտության	1	1	-
Պատմության	11	11	-
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	8	8	-
Հայ բանասիրության	9	9	-
Ժուռնալիստիկայի	1	1	-
Ռոմանագերմ. բանաս.	5	5	-
Արևելագիտության	1	1	-
Իրավագիտության	6	4	2
Աստվածաբանության	2	2	-
Միջազգ. հարաբ.	2	2	-
ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղ	1	1	-
Ուսումնամեթ. վարչություն	2	-	2
«Քենդլ» գիտ. ինստ.	4	2	2
Միջազգային համագործ. վարչ.	3	-	3
Հայագիտական հետ. ինստ.	8	8	-
ՏՏ կրթ. և հետ. կենտրոն	4	2	2
Ուժեղ դաշտ. ֆիզ. կենտ.	4	2	2
Եգիպտ. հայկ. կենտրոն	2	2	-
Ընդամենը	**162**	**122**	**40**

2009-2010 ուստարում գործել են պետական ֆինանսավորմամբ հետևյալ գիտահետազոտական ինստիտուտները, կենտրոնները ու լաբորատորիաները՝

- Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտ - Սիմոնյան Ա.
- «Քենդլ» գիտահետազոտական ինստիտուտ - Ցականով Վ.
- Եգիպտագիտության հայկական կենտրոն - Թութունջյան դը Վարդավան Ք.
- Եվրոպական իրավունքի և ինտեգրման կենտրոն - Ղազինյան Ա.
- Քաղաքակրթական և մշակութային հետազոտությունների կենտրոն - Հովհաննիսյան Դ.
- Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական և հետազոտական կենտրոն - Շուքուրյան Ս.
- Հեռանկարային հետազոտությունների միջազգային կենտրոն - Պողոսյան Գ.
- Ուժեղ դաշտերի ֆիզիկայի կենտրոն - Ավետիսյան Հ.
- Կիսահաղորդչային սարքերի և նանոտեխնոլոգիաների կենտրոն - Հարությունյան Վ.
- Անձի և մասնագիտական գործունեության հոգեբանության ԳՀ լաբորատորիա - Աղուզումցյան Ռ.
- Փորձարարական հոգեբանության ԳՀ լաբորատորիա - Ավանեսյան Հ.
- Կիրառական սոցիոլոգիական հետազոտությունների ԳՀ լաբորատորիա - Հարությունյան Լ.
- Կիրառական երկրաբանության ԳՀ լաբորատորիա - Գրիգորյան Մ.
- Օպտոէլեկտրոնիկայի և ֆոտոնիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Չիլինգարյան Յու.
- Մակրոմոլեկուլների ֆիզիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Հարությունյան Ս.
- Պինդ մարմնի ֆիզիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Կիրակոսյան Ա.
- Տեսական ֆիզիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Չուբարյան Է.
- Ենթամիլիմետրային ալիքների ԳՀ լաբորատորիա - Մարտիրոսյան Ռ.
- Ազոտ, թթվածին և ծծումբ պարունակող հետերոցիկլիկ միացությունների քիմիայի ԳՀ լաբորատորիա - Ավետիսյան Ա.
- Անօրգանական նյութերի սինթեզ և հետազոտությունների լաբորատորիա - Գրիգորյան Ս.
- Քիմիական և կենսաբանական համակարգերի ֆիզիկաքիմիական հետազոտությունների ԳՀ լաբորատորիա - Մարգարյան Շ.
- Հետերոցիկլիկ ամինաթթուների սինթեզի բազային լաբորատորիա - Սաղիյան Ա.
- Ընդհանուր կենսաբանության ԳՀ լաբորատորիա - Օսիպյան Լ.
- Սնկերի կենսաբանության և կենսատեխնոլոգիայի ԳՀ լաբորատորիա - Բաղալյան Ս.
- Ազոտ պարունակող միացությունների կենսաքիմիայի ԳՀ լաբորատորիա - Դավթյան Մ.
- Ենթաբջջային կառուցվածքների կենսաֆիզիկայի ԳՀ լաբորատորիա - Վարդևանյան Պ.
- Կառուցվածքային կենսաֆիզիկայի միջֆակուլտետային ԳՀ լաբորատորիա - Գևորգյան Է., Հարությունյան Ս.

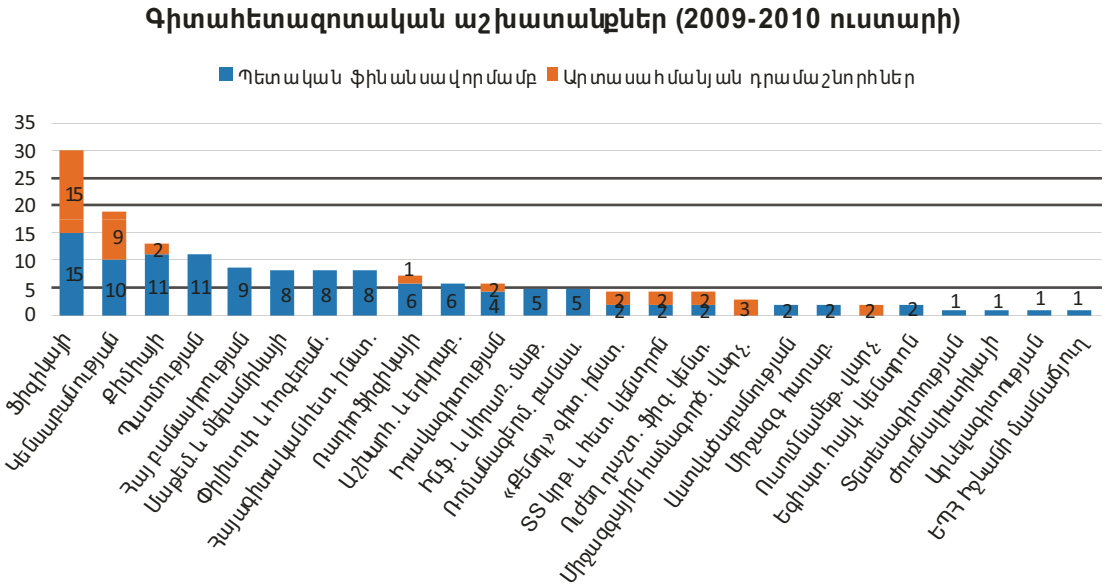

ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՍՏ ՎԵՐՋԻՆ 5 ՈՒՍՏԱՐԻՆԵՐԻ

Թեմաներ	2005-06	2006-07	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Պետական ֆինանսավորմամբ	124	115	156	147	149
Արտասահմանյան դրամաշնորհներ	30	36	37	37	40
Ընդամենը	**154**	**151**	**193**	**184**	**189**

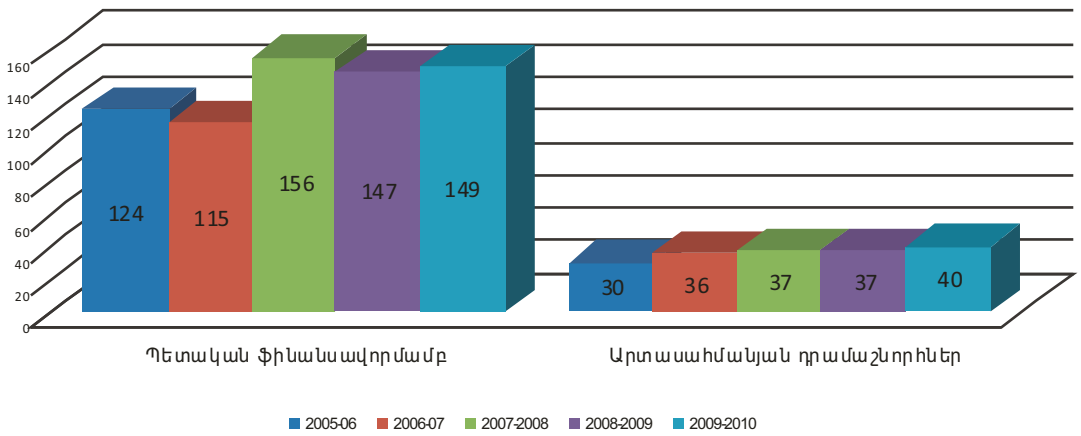

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
2009-2010

Ֆակուլտետներ և գիտական ստորաբաժանումներ	Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	3	-	3	5	48	8
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	-	-	1	-	33	3
Ֆիզիկայի	3	-	3	4	151	76
Ռադիոֆիզիկայի	-	-	-	1	41	16
Քիմիայի	1	1	1	5	106	11
Կենսաբանության	3	-	6	3	177	156
Աշխարհ. և երկրաբանության	4	4	2	9	92	11
Տնտեսագիտության	-	3	3	1	34	5
Պատմության	4	13	3	4	139	3
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	1	6	2	10	95	14
Սոցիոլոգիայի	-	1	1	1	46	2
Միջազգային հարաբ.	-	3	-	2	47	2
Հայ բանասիրության	2	9	5	8	97	6
Ժուռնալիստիկայի	-	-	-	-	14	-
Ռուս բանասիրության	2	1	2	2	58	1
Ռոմանագերմ. բանաս.	9	4	19	13	141	19
Արևելագիտության	-	3	-	2	47	2
Իրավագիտության	6	5	5	6	151	-
Աստվածաբանության	-	2	-	-	44	-
Օտար. քաղ. նախ.	-	1	-	1	15	2
Ֆիզ. դաստիարակութ. ամբիոն	-	-	-	-	4	-
Քաղ. պաշտ. ամբիոն	-	-	-	-	1	-
Իջևանի մասնաճյուղ	1	2	-	7	32	10
«Քենդլ» գիտ. ինստ.	-	-	-	-	14	2
Հայագիտական հետ. ինստ.	-	6	1	2	38	4
ՏՏ կրթ. և հետ. կենտ.	-	-	-	-	7	-
Ուժեղ դաշտ. ֆիզ. կենտ.	-	-	-	-	11	12
Քաղ. և մշակ. հետ. կենտ.	-	-	-	-	10	2
Եգիպտ. հայկ. կենտ.	-	1	-	-	5	-
Հեռ. հետ. միջ. կենտ.	-	-	-	-	3	-
Կոսմ. գիտ. խումբ	-	-	-	-	9	-
Պատմության թանգարան	-	-	-	-	1	-
Հետբուհական լր. կրթ. վարչ.	-	-	-	-	1	-
Համալսարանական կրթ. զարգ. բաժին	-	-	-	1	1	-
Ընդամենը	**39**	**65**	**57**	**87**	**1713**	**367**

Հրատարակություններ

(բնագիտական ֆակուլտետներ)

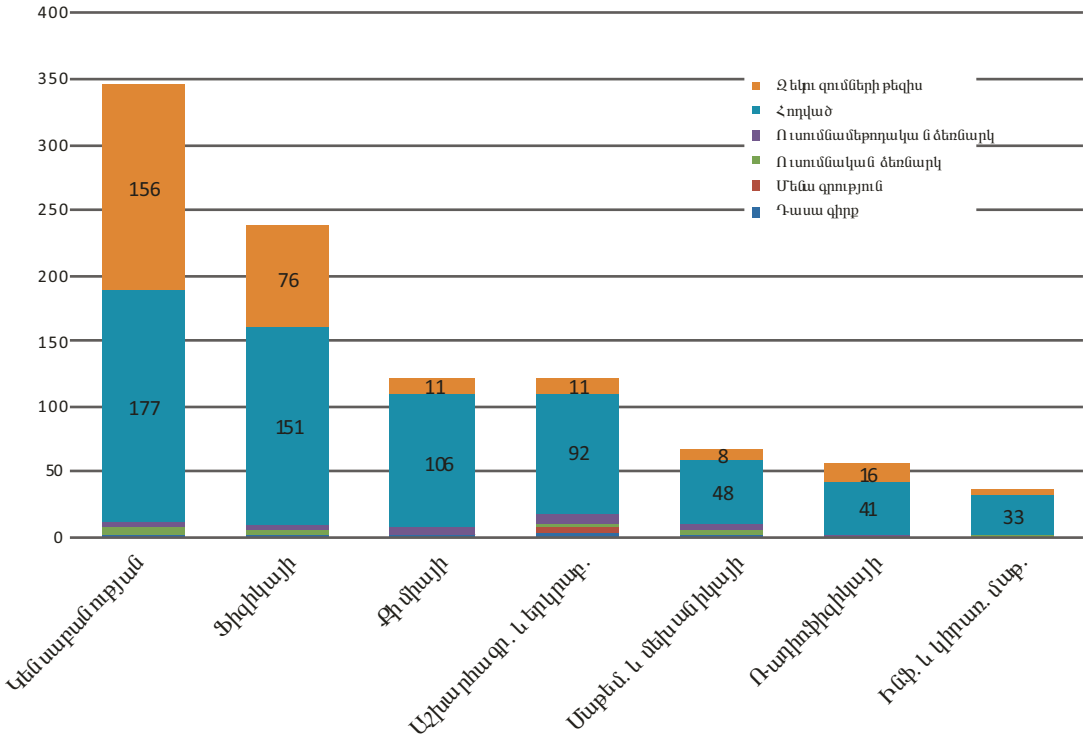

Հրատարակություններ

(հումանիտար ֆակուլտետներ)

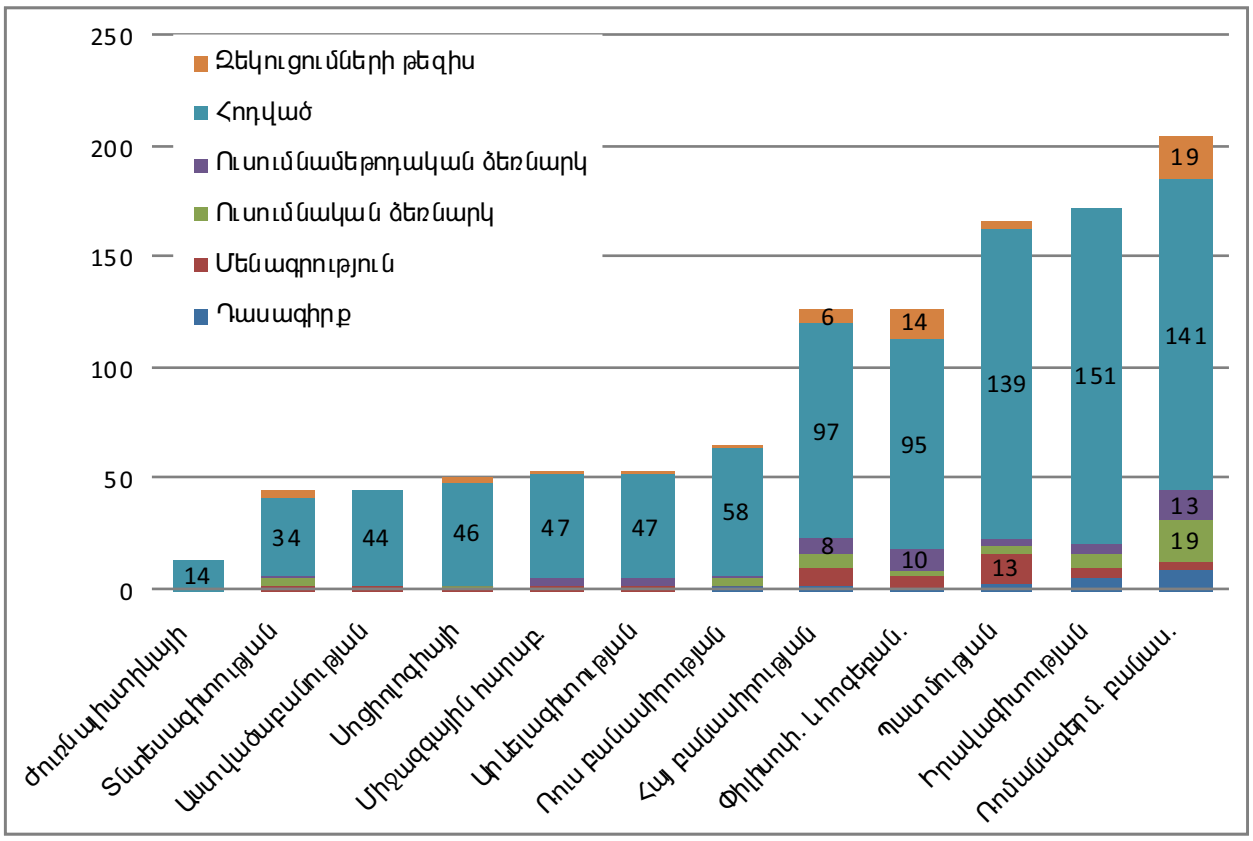

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ *(ըստ վերջին 5 ուստարիների)*

Ֆակուլտետներ և գիտական ստորաբաժանում.	Դասագիրք					Մենագրություն					Ուսումնական ձեռնարկ					Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ					Հոդված					Զեկուցումների թեզիս				
	2005 / 06	2006 / 07	2007 /08	2008 /09	2009 /10	2005 / 06	2006 / 07	2007 /08	2008 /09	2009 /10	2005 / 06	2006 / 07	2007 /08	2008 /09	2009 /10	2005 / 06	2006 / 07	2007 /08	2008 /09	2009 /10	2005 /06	2006 / 07	2007 /08	2008 /09	2009 /10	2005 / 06	2006 / 07	2007 /08	2008 /09	2009 /10
Մաթեմատիկայի	-	-	3	4	3	-	1	1	1	-	1	-	2	1	3	2	1	2	9	5	27	42	69	83	48	15	17	24	34	8
Մեխանիկայի	-	-				1	1				-	-				2	-				34	29				3	12			
Ինֆ. և կիրառ. մաթ.	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	4	2	1	-	-	30	22	23	26	33	6	7	9	30	3
Ֆիզիկայի	-	-	1	1	3	2	-	-	1	-	7	-	2	2	3	6	1	2	5	4	138	119	208	137	151	49	105	65	68	76
Ռադիոֆիզիկայի	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	3	-	-	2	2	3	1	91	44	33	83	41	31	34	48	23	16
Քիմիայի	-	-	2	4	1	-	-	-	1	1	1	-	-	-	1	16	9	8	7	5	110	76	125	105	106	23	39	81	82	11
Կենսաբանության	1	3	3	1	3	-	-	2	-	-	3	-	1	8	6	7	5	4	2	3	141	109	159	141	177	116	170	117	129	156
Երկրաբանության	-	-	4	4	4	-	2	8	6	4	-	-	10	3	2	3	3	3	4	9	19	17	69	103	92	2	16	12	15	11
Աշխարհագրության	2	-				3	3				1	-				1	10				61	161				5	45			
Տնտեսագիտության	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3	3	3	4	3	3	6	1	-	1	1	59	41	39	47	34	2	9	-	18	5
Պատմության	1	-	5	9	4	5	6	5	6	13	2	1	4	8	3	1	-	5	24	4	104	127	117	115	139	14	7	9	4	3
Փիլիսոփ. և հոգեբան.	1	2	-	-	1	9	7	4	6	6	6	-	6	4	2	5	4	5	10	10	99	87	105	114	95	3	1	6	16	14
Սոցիոլոգիայի	-	-	-	-	-	1	2	4	1	1	3	1	5	-	1	2	-	1	-	1	32	29	58	39	46	9	-	-	1	2
Միջազգային հարաբ.	2	-	-	-	-	3	4	3	3	3	1	2	3	2	-	5	2	4	6	2	64	50	40	20	47	1	-	-	2	2
Հայ բանասիրության	2	3	5	3	2	6	12	9	7	9	2	9	6	5	5	2	3	15	8	8	113	45	88	85	97	7	6	10	6	6
Ժուռնալիստիկայի	-	-	-	-	-	6	2	2	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-		39	18	21	24	14	1	7	2	1	-
Ռուս բանասիրության	4	-	-	2	2	1	2	1	-	1	19	3	8	1	2	3	2	5	2	2	31	54	93	57	58	31	20	39	8	1
Ռոմանագերմ. բանաս.	7	9	14	6	9	6	4	8	7	4	11	7	13	7	19	4	13	10	11	13	114	98	137	139	141	8	43	46	64	19
Արևելագիտության	2	-	-	-	-	-	1	-	2	3	-	2	1	-	-	-	3	2	2	2	28	83	52	38	47	7	18	17	7	2
Իրավագիտության	2	6	7	5	6	6	5	8	7	5	2	6	4	4	5	3	6	3	1	6	57	73	65	76	151	1	-	1	4	-
Աստվածաբանության	-	-	-	-	-	1	4	8	8	2	-	-	-	-	-	4	-	-	2	-	37	70	45	48	44	2	-	1	-	-
Օտար. քաղ. նախ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	15	15	-	-	-	4	2
Ֆիզ. դաստ. ամբիոն	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	3	-	-	-	1	-	-	-	-	6	-	17	2	4	-	-	5	1	-
Քաղ. պաշտ. ամբիոն	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	18	1	1	-	-	3	-	-
Իջևանի մասնաճյուղ	-	-	-	-	1	-	-	1	1	2	-	-	2	-	-	-	-	1	-	7	-	2	14	21	32	-	-	-	1	10
«Քենդլ» գիտ. ինստ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	6	1	15	14	-	16	-	-	2
Հայագիտական կենտ.	-	-	-	3	-	-	3	-	5	6	-	-	-	-	1	-	2	-	-	2	-	20	11	27	38	-	3	-	4	4
ՏՏ կրթ. և հետ. կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	7	7	-	11	-	-	-
Ուժ. դաշտ. ֆիզ. կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	15	11	-	-	-	16	12
Եվր. ուսումն. կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Քաղ. և մշակ. հետ. կենտ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	9	10	-	-	-	-	2
Եգիպտ. հայկ. կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	5	-	-	1	-	-
Հեռ. հետ. միջ. կենտ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2	3	-	-	1	-	-
Կոսմ. գիտ. խումբ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	11	9	-	-	-	-	-
Պատմության բանգ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Հետբուհ. լր. կրթ. վարչ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**24**	**25**	**44**	**42**	**39**	**51**	**59**	**67**	**67**	**65**	**64**	**42**	**75**	**51**	**57**	**77**	**74**	**74**	**98**	**86**	**1434**	**1432**	**1650**	**1610**	**1713**	**336**	**586**	**495**	**537**	**367**

ԱՏԵՆԱԽՈՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ

Տեղեկություններ ատենախոսական խորհուրդների վերաբերյալ

Գործում են 12 ատենախոսական խորհուրդներ

N	Ատենա-խոսական խորհրդի շիֆրը	Մասնագիտության շիֆրն ու անվանումը	Գիտության բնագավառը	Նախագահ, նախագահի տեղակալ, գիտքարտուղար
1.	001	ԺԲ.00.01 - պետության և իրավունքի տեսություն ու պատմություն, իրավական ուսմունքների պատմություն ԺԲ.00.02 - հանրային իրավունք, սահմանադրական, վարչական, ֆինանսական, մունիցիպալ, բնապահպանական, եվրոպական իրավունք, պետական կառավարում ԺԲ.00.03 - մասնավոր իրավունք, քաղաքացիական, առևտրային (կոմերցիոն), միջազգային, մասնավոր, ընտանեկան, աշխատանքային, սոցիալական ապահովության իրավունք	իրավաբանական	Գ. Ս. Ղազինյան Ն. Ա. Այվազյան Ա. Գ. Վաղարշյան
2.	005	ԻԴ.03.01 - ֆիզիկական աշխարհագրություն, գեոմորֆոլոգիա, օդերևութաբանություն և կլիմայագիտություն ԻԴ.03.02 - տնտեսական, սոցիալական և քաղաքական աշխարհագրություն ԻԴ.04.01 - երկրաբնապահպանություն	աշխարհագրական	Ա. Ռ. Ավագյան Կ. Ս. Դանիելյան Գ. Ժ. Հովհաննիսյան
3.	009	Ժ.02.07 - գերմանական լեզուներ	բանասիրական	Ս. Ք. Գասպարյան Ա. Կ. Բարլեզիզյան Ե. Լ. Երզնկյան
4.	012	Ժ.01.01 - հայ դասական գրականություն Ժ.01.02 - նորագույն շրջանի հայ գրականություն Ժ.01.04 - գրականության տեսություն Ժ.01.06 - ժուռնալիստիկա Ժ.01.07 - արտասահմանյան գրականություն	բանասիրական	Ժ. Ա. Քալանթարյան Ս. Պ. Մուրադյան Ա. Ա. Խառատյան Ա. Ա. Մակարյան
5.	013	Թ.00.01 - տեսական փիլիսոփայություն, տրամաբանություն, գիտության փիլիսոփայություն Թ.00.02 - փիլիսոփայության պատմություն Թ.00.04 - սոցիալական փիլիսոփայություն, բարոյագիտություն	փիլիսոփայական	Հ. Ա. Գևորգյան Հ. Ղ. Միրզոյան Ս. Ա. Զաքարյան
6.	015	Ը.00.01 - տեսական տնտեսագիտություն Ը.00.02 - տնտեսության, նրա ճյուղերի տնտեսագիտություն և կառավարում Ը.00.06 - համաշխարհային տնտեսագիտություն Ը.00.08 - տնտեսագիտամաթեմատիկական մեթոդներ և մոդելավորում	տնտեսագիտական	Գ. Ա. Ղարիբյան Հ. Լ. Սարգսյան Ա. Հ. Առաքելյան

7.	043	ԻԴ.01.02 - երկրաքիմիա, օգտակար հանածոների որոնման երկրաքիմիական մեթոդներ ԻԴ.01.03 - ընդհանուր երկրաբանություն, հիդրոերկրաբանություն, ճարտարագիտական երկրաբանություն ԻԴ.01.08 - երկրաֆիզիկա, օգտակար հանածոների որոնման երկրաֆիզիկական մեթոդներ ԻԴ.04.01 - երկրաբնապահպանություն	երկրաբանական երկրաբանական, տեխնիկական	Ս. Վ. Գրիգորյան Գ. Պ. Փիրումյան Մ. Ա. Գրիգորյան
8.	044	Ա.01.09 - մաթեմատիկական կիբեռնետիկա և մաթեմատիկական տրամաբանություն Ա.01.07 - հաշվողական մաթեմատիկա	ֆիզիկա-մաթեմատիկական	Ա. Ա. Ալեքսանյան Յու. Ռ. Հակոբյան Վ. Ժ. Դումանյան
9.	046	Ա.04.02 - տեսական ֆիզիկա	ֆիզիկա-մաթեմատիկական	Է. Վ. Չուբարյան Դ. Մ. Սեդրակյան Ա. Ա. Սահարյան
10.	049	Ա.04.03 - ռադիոֆիզիկա Ա.04.10 - կիսահաղորդիչների ֆիզիկա Ա.04.21 - լազերային ֆիզիկա	ֆիզիկա-մաթեմատիկական և տեխնիկական	Ռ. Մ. Մարտիրոսյան Վ. Մ. Հարությունյան Վ. Պ. Քալանթարյան
11.	050	Ա.01.01 - մաթեմատիկական անալիզ Ա.01.02 - դիֆերենցիալ հավասարումներ Ա.01.03 - մաթեմատիկական ֆիզիկա Ա.01.05 - հավանականությունների տեսություն և մաթեմատիկական վիճակագրություն	ֆիզիկա-մաթեմատիկական	Գ. Գ. Գևորգյան Ի. Գ. Խաչատրյան Տ. Ն. Հարությունյան
12.	051	Գ00.01 - ռադիոկենսաբանություն Գ00.02 - կենսաֆիզիկա Գ00.04 - կենսաքիմիա	կենսաբանական	Մ. Ա. Դավթյան Պ. Հ. Վարդևանյան Լ. Հ. Նավասարդյան

Տեղեկություններ ատենախոսական խորհուրդների աշխատանքի մասին

2009-2010 ուստարում ԵՊՀ ատենախոսական խորհուրդներում պաշտպանվել են 112 ատենախոսություններ, որոնցից 11-ը՝ դոկտորական, 101-ը՝ թեկնածուական:

N	Գիտության բնագավառը	Ատենախոսական խորհրդի շիֆրը	Ատենախոսական խորհրդի նախագահ	Ատենախոսությունների քանակը		
				դոկտորական	թեկնածուական	ընդամենը
1.	Իրավագիտություն	001	Գ. Ս. Ղազինյան	-	15	15
2.	Աշխարհագրություն	005	Լ. Հ. Վալեսյան	1	3	4
3.	Բանասիրություն /օտար լեզուներ/	009	Ս. Ք. Գասպարյան	3	4	7
4.	Գրականություն	012	Ժ. Ա. Քալանթարյան	2	16	18
5.	Փիլիսոփայություն	013	Հ. Ա. Գևորգյան	1	8	9
6.	Տնտեսագիտություն	015	Գ. Ա. Ղարիբյան	1	17	18
7.	Երկրաբանություն	043	Ս. Վ. Գրիգորյան	-	3	3
8.	Կիրառական մաթեմատիկա և ինֆորմատիկա	044	Ա. Ա. Ալեքսանյան	-	4	4
9.	Տեսական ֆիզիկա	046	Է. Վ. Չուբարյան	1	5	6
10.	Ռադիոֆիզիկա	049	Ռ. Մ. Մարտիրոսյան	1	5	6
11.	Մաթեմատիկա	050	Գ. Գ. Գևորգյան	1	6	7
12.	Կենսաբանություն	051	Մ. Ա. Դավթյան	-	15	15
Ընդամենը				*11*	*101*	*112*

N	Գիտության բնագավառը	Ատենախոսությունների քանակն ըստ վերջին 5 ուստարիների															Ընդամենը
		2005/06		ընդ.	2006/07		ընդ.	2007/08		ընդ.	2008/09		ընդ.	2009/10		ընդ.	
		դոկտ.	թեկն.		դոկտ.	թեկն.		դոկտ.	թեկն.		դոկտ.	թեկն.		դոկտ.	թեկն.		
1.	Իրավագիտություն	1	6	7	1	15	16	3	18	21	-	17	17	-	15	15	76
2.	Աշխարհագրություն	1	7	8	-	1	1	-	4	4	1	6	7	1	3	4	24
3.	Բանասիրություն (օտար լեզուներ)	-	12	12	1	11	12	1	12	13	-	13	13	3	4	7	57
4.	Գրականություն	-	12	12	-	11	11	1	10	11	1	12	13	2	10	12	59
5.	Ժուռնալիստիկա	-	6	6	-	7	7	1	5	6	-	2	2	-	6	6	27
6.	Փիլիսոփայություն	-	10	10	3	17	20	1	2	3	1	5	6	1	8	9	48
7.	Տնտեսագիտություն	1	15	16	-	16	16	-	24	24	2	21	23	1	17	18	97
8.	Տեսական ֆիզիկա	2	1	3	-	2	2	1	1	2	-	1	1	1	5	6	14
9.	Ռադիոֆիզիկա	1	6	7	2	6	8	-	12	12	-	6	6	1	5	6	39
10.	Մաթեմատիկա	1	10	11	2	4	6	-	11	11	-	7	7	1	6	7	42
11.	Կենսաբանություն	-	8	8	1	10	11	2	8	10	-	7	7	-	15	15	51
12.	Երկրաբանություն	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	3	3	-	3	3	8
13.	Կիրառական մաթեմատիկա և ինֆորմատիկա	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	11	11	-	4	4	19
Ընդամենը		7	93	100	10	100	110	11	112	123	5	111	116	11	101	112	561

Ատենախոսությունների քանակն ըստ վերջին 5 ուստարիների

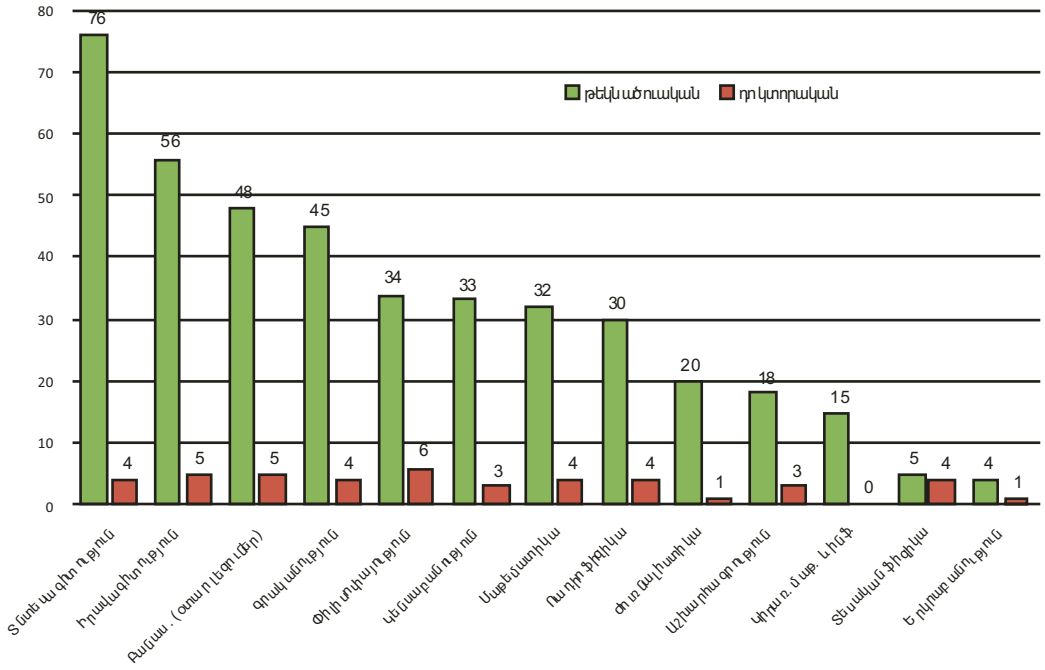

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Գիտաուսումնական փոխանակություն

Մասնագետների, ասպիրանտների եւ ուսանողների արտասահմանյան գործուղումներ

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ	Ընդամենը
1.	ԱՄՆ	25	2	11	38
2.	Ավստրիա	2	-	1	3
3.	Բելառուս	-	2	-	2
4.	Բելգիա	3	-	-	3
5.	Բրազիլիա	1	-	-	1
6.	Բուլղարիա	4	-	6	10
7.	Գերմանիա	45	-	25	70
8.	Դանիա	2	-	-	2
9.	Եգիպտոս	2	-	6	8
10.	Էստոնիա	2	-	-	2
11.	Թայվան	1	-	-	1
12.	Թուրքիա	12	-	1	13
13.	Թուրքմենստան	2	-	-	2
14.	Իսպանիա	7	-	1	8
15.	Իսրայել	1	-	-	1
16.	Իտալիա	20	1	7	28
17.	Իրան	-	-	1	1
18.	Լատվիա	1	-	1	2
19.	Լեհաստան	6	-	-	6
20.	Կանադա	2	-	-	2
21.	Հունգարիա	6	-	1	7
22.	Հարավային Կորեա	1	-	-	1
23.	Հունաստան	4	-	8	12
24.	Հոլանդիա	1	-	-	1
25.	Ղրղզստան	2	1	-	3
26.	Ճապոնիա	1	-	-	1
27.	Մակեդոնիա	2	-	-	2
28.	Մարոկկո	1	-	-	1
29.	Մեծ Բրիտանիա	2	-	2	4
30.	Մեքսիկա	1	-	-	1
31.	Նիդեռլանդներ	2	-	-	2
32.	Շվեդիա	2	-	-	2
33.	Շվեյցարիա	1	-	-	1
34.	Չեխիա	3	1	-	4
35.	Պորտուգալիա	4	-	-	4
36.	Ռուսաստան	45	6	14	65
37.	Սիրիա	2	1	30	33
38.	Սլովակիա	1	-	-	1
39.	Սլովենիա	2	-	-	2

40.	Սինգապուր	2	-	-	2
41.	Վրաստան	17	-	17	34
42.	Ուկրաինա	6	3	9	18
43.	Ֆինլանդիա	1	-	-	1
44.	Ֆրանսիա	17	1	3	21
	Ընդամենը	**264**	**18**	**144**	**426**

Մասնագետների, ասպիրանտների եւ ուսանողների արտասահմանյան գործուղումներն ըստ ֆակուլտետների

Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ՝ 17 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	2
2.	Բուլղարիա	1	-	4
3.	Գերմանիա	1	-	-
4.	Իտալիա	1	-	1
5.	Ռուսաստան	1	-	1
6.	Սիրիա	-	-	1
7.	Վրաստան	-	-	1
8.	Ուկրաինա	-	-	2
	Ընդամենը	**5**	**-**	**12**

Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ՝ 18 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Բուլղարիա	1	-	1
2.	Կանադա	1	-	-
3.	Ռուսաստան	2	-	2
4.	Սիրիա	-	-	1
5.	Վրաստան	2	-	8
	Ընդամենը	**6**	**-**	**12**

Ֆիզիկայի ֆակուլտետ՝ 41 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	-	1	1
2.	Բելգիա	1	-	-
3.	Բրազիլիա	1	-	-
4.	Գերմանիա	6	-	2
5.	Թայվան	1	-	-
6.	Իտալիա	2	1	2
7.	Իսպանիա	-	-	1
8.	Հունգարիա	2	-	-
9.	Հունաստան	1	-	-
10.	Մեծ Բրիտանիա	1	-	-

11.	Ռուսաստան	7	-	2
12.	Սինգապուր	1	-	-
13.	Վրաստան	2	-	-
14.	Ուկրաինա	-	-	1
15.	Ֆրանսիա	4	1	-
	Ընդամենը	**29**	**3**	**9**

Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ՝ 19 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	-
2.	Գերմանիա	13	-	**2**
3.	Ռուսաստան	1	-	-
3.	Սիրիա	-	-	1
4.	Վրաստան	1	-	-
	Ընդամենը	16	-	**3**

Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ՝ 7 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	2	-	-
2.	Դանիա	1	-	-
3.	Իտալիա	2	-	-
4.	Ռուսաստան	1	-	-
5.	Վրաստան	1	-	-
	Ընդամենը	**7**	-	-

Քիմիայի ֆակուլտետ՝ 17 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	-
2.	Գերմանիա	3	-	5
3.	Էստոնիա	1	-	-
4.	Իտալիա	1	-	-
5.	Ռուսաստան	3	-	-
6.	Սիրիա	-	-	1
7.	Ֆրանսիա	2	-	-
	Ընդամենը	**11**	-	**6**

Կենսաբանության ֆակուլտետ՝ 38 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	2	-	1
2.	Ավստրիա	1	-	-
3.	Բելգիա	1	-	-
4.	Բուլղարիա	1	-	-
5.	Գերմանիա	4	-	-
6.	Եգիպտոս	1	-	-
7.	Էստոնիա	1	-	-
8.	Թուրքիա	3	-	-
9.	Իսպանիա	3	-	-
10.	Իտալիա	2	-	-
11.	Հունաստան	1	-	-
12.	Հունգարիա	1	-	2
13.	Ղրղզստան	-	1	-
14.	Նիդեռլանդներ	1	-	-
15.	Պորտուգալիա	1	-	-
16.	Ռուսաստան	4	1	1
17.	Սիրիա	-	1	-
18.	Վրաստան	4	-	-
	Ընդամենը	**31**	**3**	**4**

Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ՝ 26 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	2	-	1
2	Գերմանիա	8	-	8
3.	Թուրքմենստան	1	-	-
4.	Հունգարիա	1	-	-
5.	Ռուսաստան	2	-	2
6.	Ուկրաինա	-	1	-
	Ընդամենը	**14**	**1**	**11**

Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ՝ 9 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Գերմանիա	-	-	1
2.	Իսպանիա	1	-	-
3.	Ղրղզստան	2	-	-
4.	Ռուսաստան	-	1	1
4.	Սիրիա	-	-	1
5.	Ուկրաինա	-	-	2
	Ընդամենը	**3**	**1**	**5**

Տնտեսագիտության ֆակուլտետ՝ 18 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	-	-	1
2.	Գերմանիա	1	-	1
3.	Լատվիա	-	-	1
4.	Պորտուգալիա	2	-	-
5.	Սիրիա	-	-	1
6.	Սլովակիա	2	-	-
7.	Վրաստան	3	-	-
8.	Ուկրաինա	1	1	2
	Ընդամենը	**10**	**1**	**7**

Իրավագիտության ֆակուլտետ՝ 17 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	1	-
2.	Իտալիա	2	-	-
3.	Լեհաստան	1	-	-
6.	Հունաստան	1	-	-
7.	Ղրղզստան	1	-	-
8.	Մակեդոնիա	1	-	-
9.	Մարոկկո	1	-	-
10.	Ռուսաստան	2	-	-
11.	Սիրիա	-	-	1
12.	Սլովենիա	1	-	-
13.	Ուկրաինա	1	-	-
14.	Ֆրանսիա	3	-	-
	Ընդամենը	**15**	**1**	**1**

Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ՝ 2 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Գերմանիա	1	-	-
2.	Հոլանդիա	1	-	-
	Ընդամենը	**2**	**-**	**-**

Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ՝ 12 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Բուլղարիա	1	-	-
2.	Հունաստան	1	-	3
3.	Նիդեռլանդներ	1	-	3
4.	Ռուսաստան	2	-	1
	Ընդամենը	**5**	**-**	**7**

Պատմության ֆակուլտետ՝ 20 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	2	-	-
2.	Բելգիա	1	-	-
3.	Գերմանիա	1	-	-
4.	Թունիս	1	-	-
5.	Իտալիա	2	-	1
6.	Չեխիա	-	1	-
7.	Ռուսաստան	3	-	-
8.	Սիրիա	1	-	-
9.	Սլովենիա	1	-	-
10.	Ֆրանսիա	5	-	1
	Ընդամենը	**17**	**1**	**2**

Հայ բանասիրության ֆակուլտետ՝ 4 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	-
2.	Ավստրիա	-	-	1
3.	Բուլղարիա	1	-	-
4.	Սիրիա	-	-	1
	Ընդամենը	**2**	-	**2**

Աստվածաբանության ֆակուլտետ՝ 3 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	Գերմանիա	1		
2.	Թայլանդ	1	-	-
3.	Հարավային Կորեա	1	-	-
	Ընդամենը	**3**	-	-

Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ՝ 20 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	-	-	3
2.	Գերմանիա	1	-	5
3.	Թուրքիա	1	-	-
4.	Իսպանիա	1	-	-
5.	Իտալիա	4	-	2
6.	Սիրիա	-	-	1
7.	Ռուսաստան	-	-	1
8.	Վրաստան	-	-	1
	Ընդամենը	**7**	-	**13**

Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ՝ 21 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	1	-	-
2.	Բելառուս	-	1	-
3.	Գերմանիա	2	-	-
4.	Եգիպտոս	-	-	1
5.	Հունաստան	-	-	1
6.	Հունգարիա		-	1
7.	Մեծ Բրիտանիա	1	-	1
8.	Ռուսաստան	2	-	-
9.	Սիրիա	-	-	1
10.	Վրաստան	1	-	5
11.	Ուկրաինա	-	1	1
12.	Ֆրանսիա	-	-	1
	Ընդամենը	**7**	**2**	**12**

Արևելագիտության ֆակուլտետ՝ 48 հոգի

N	Երկրներ	Մասնագետներ	Ասպիրանտներ	Ուսանողներ
1.	ԱՄՆ	4	-	-
2.	Դանիա	1	-	
3.	Եգիպտոս	-	-	6
4.	Թուրքիա	4	-	1
5.	Իտալիա	1	-	-
6.	Իրան	-	-	1
7.	Լեհաստան	2	-	-
8.	Կանադա	1	-	-
9.	Ռուսաստան	2	-	2
10.	Սիրիա	1	-	20
11.	Ուկրաինա	1	-	-
12.	Ֆրանսիա	1	-	-
	Ընդամենը	**18**	**-**	**30**

2009-2010 ուսումնական տարում իրականացվել է ընդամենը 485 անձ/գործուղում: Գործուղվել է 264 մասնագետ, 162 ուսանող և ասպիրանտ: Համալսարանի վարչական կազմից արտասահման կատարվել է 59 գործուղում:

Արտասահմանյան համալսարանների եւ հաստատությունների հետ կնքված պայմանագրերը

հ/հ	Հաստատության անվանումը	Երկիրը	Տարեթիվը
I	II	III	IV
1.	Լյուբլինի Մարի Կյուրի-Սկլոդովսկայայի անվան համալսարան	Լեհաստան	1978
2.	Բրատիսլավայի Կոմենսկու անվան համալսարան	Սլովակիա	1981
3.	Հալեպի համալսարան	Սիրիա	1986
4.	Բուդապեշտի Էտվեշ Լորանդի անվան համալսարան	Հունգարիա	1986

5.	Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտ, Դուբնա (Ռուսաստան), Սլովակիայի էլեկտրաֆիզիկական ուսումնասիրությունների կենտրոնի ֆիզիկայի ինստիտուտ	Ռուսաստան Սլովակիա	1986 1996 2000
6.	Բոլոնիայի համալսարան	Իտալիա	1988 1997
7.	Ենայի Ֆրեդերիկ Շիլլերի անվան համալսարան	Գերմանիա	1988
8.	Բուենոս-Այրեսի համալսարան	Արգենտինա	1990
9.	Մեքսիկայի մայրաքաղաքի ինքնավար համալսարան, Մեխիկո	Մեքսիկա	1990
10.	Կամպինասի պետական համալսարան	Բրազիլիա	1990
11.	«Համազգայինի» հայագիտական բարձրագույն հիմնարկ	Լիբանան	1991 1996
12.	Տնտեսագիտության և առևտրի ուսումնասիրության բարձրագույն ինստիտուտ	Ֆրանսիա	1991
13.	Մոնպելիե-I համալսարան	Ֆրանսիա	1992 2008
14.	Լանգեդոկի գիտության և տեխնոլոգիայի համալսարան (Մոնպելիե-II)	Ֆրանսիա	1992
15.	Գենտի պետական համալսարան	Բելգիա	1992
16.	Կալիֆորնիայի պետական համալսարան, Ֆրեզնո	ԱՄՆ	1992
17.	Նորթիսթրնի համալսարան	ԱՄՆ	1992
18.	Մենուֆիայի համալսարան	Եգիպտոս	1992
19.	Կալիֆորնիայի համալսարան, Ռիվերսայդ	ԱՄՆ	1992
20.	Աթենքի ազգային տեխնիկական համալսարան	Հունաստան	1992
21.	Պիեռ և Մարի Կյուրիների անվան համալսարան (Փարիզ-VI)	Ֆրանսիա	1993
22.	Քոնեքթիքութի համալսարան	ԱՄՆ	1993 2008
23.	Վենետիկի համալսարան	Իտալիա	1993
24.	Քլոդ Բերնարդի անվան համալսարան (Լիոն-1), Վիլլուրբան	Ֆրանսիա	1994 1996
25.	Հայաստանի ամերիկյան համալսարան	Հայաստան	1994
26.	Քրանֆիլդի համալսարան	Մեծ Բրիտանիա	1994
27.	Հայաստանի ազգային սեյսմիկ ծառայություն, Մոնպելիե-2 համալսարան, ՀՀ ԳԱԱ երկրաբանության ինստիտուտ	Ֆրանսիա Հայաստան	1994
28.	Հոմսի Ալ Բաթ համալսարան	Սիրիա	1994
29.	«Ազադ» իսլամական համալսարան	Իրան	1994
30.	Մոսկվայի Մ. Վ. Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարան	Ռուսաստան	1994 1998 2000
31.	Պրովանսի համալսարան (Այաքս-Մարսել I)	Ֆրանսիա	1994
32.	Կալիֆորնիայի պետական պոլիտեխնիկական համալսարան, Պոմոնա	ԱՄՆ	1994
33.	Մերիլենդի համալսարան, Քոլեջ պարկ	ԱՄՆ	1995
34.	Աթենքի համալսարան	Հունաստան	1995
35.	Ջորջ Մեյսոնի անվան համալսարան	ԱՄՆ	1995
36.	Դելավարի համալսարան, Նյուարք	ԱՄՆ	1995
37.	Շմալկալդեն ինստիտուտ	Գերմանիա	1995 2002
38.	Լավալի համալսարան	Կանադա	1995 2001
39.	Լոնդոնի համալսարանի տնտեսագիտության և քաղաքագիտության դպրոց	Մեծ Բրիտանիա	1995

40.	Ֆրանկֆուրտի Յոհան Վոլֆգանգ Գյոթեի անվան համալսարան	Գերմանիա	1995
41.	«Հայք» գիտահետազոտական հաստատություն	ԱՄՆ	1995
42.	Միացյալ ազգերի փախստականների գծով գերագույն հանձնաժողով, ՀՀ ԱԳՆ, ՄԱ Զարգացման ծրագիր	Հայաստան	1995
43.	Սանկտ Պետերբուրգի միջուկային ֆիզիկայի ինստիտուտ, Ռուսաստանի ԳԱ	Ռուսաստան	1995
44.	ՀՀ-ում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանատուն	Հայաստան	1996
45.	ՀՀ Կառավարություն, Դելավարի նահանգապետարան /ԵՊՀ մասնակցությամբ	ԱՄՆ	1996
46.	Դենի Դիդրոյի անվան համալսարան (Փարիզ -VII)	Ֆրանսիա	1996 1997
47.	Պոնտա Գրոսայի պետական համալսարան	Բրազիլիա	1996
48.	Աումորի համալսարան	Ճապոնիա	1996
49.	Մադրիդի ինքնավար համալսարան	Իսպանիա	1996 1997
50.	Հռոմ III համալսարան	Իտալիա	1996
51.	Բեռլինի Հումբոլդտի անվան համալսարան	Գերմանիա	1997
52.	Արցախի պետական համալսարան, «Հայք» հաստատություն	Արցախ, ԱՄՆ	1997
53.	Թուրքմենստանի Մահտումքուլի անվան պետական համալսարան	Թուրքմենստան	1997
54.	Ռեդլանդս քոլեջ	ԱՄՆ	1997
55.	Կիևի Տ. Շևչենկոյի անվան ազգային համալսարան	Ուկրաինա	1997
56.	Մենեջմենթի և հաշվապահության քոլեջ	Մեծ Բրիտանիա	1997
57.	Բորնմուտի համալսարան	Մեծ Բրիտանիա	1998 1999
58.	Քաղաքացիական կրթության ծրագիր (ՔԿԾ)	ԱՄՆ	1998
59.	Թաթարստանի ազգ.-մշակութ. հասարակությունների ասոցիացիա	Ռուսաստան	1998
60.	Միջուկային գիտությունների և տեխնիկայի ազգային ինստիտուտ	Ֆրանսիա	1998
61.	Թարգմանիչների և միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտ: TEMPUS: Ստրասբուրգի հումանիտար գիտությունների համալսարան	Ֆրանսիա	1998
62.	Հավաիի ամերիկյան համալսարան	ԱՄՆ	1998
63.	Արևելյան լեզուների և մշակույթների ազգային ինստիտուտ	Ֆրանսիա	1998
64.	Ռուսաստանի Դաշնության Կառավարությանը կից ժողովրդական տնտեսության ակադեմիա	Ռուսաստան	1998
65.	Միջինարևելյան տեխնիկական համալսարան	Թուրքիա	1999
66.	Սարագոսայի համալսարան	Իսպանիա	1999
67.	Սալոնիկի մակեդոնական համալսարան	Հունաստան	1999
68.	Սալոնիկի Արիստոտելի անվան համալսարան	Հունաստան	1999 2001 2008
69.	«Յասոն» կրթամշակութային ծրագիր	Հունաստան	1999
70.	Մակեդոնիայի համալսարան	Հունաստան	1999
71.	Անկարայի համալսարան	Թուրքիա	2000
72.	Երուսաղեմի հրեական համալսարան	Իսրայել	2000
73.	Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Կառավարություն (USAID)	ԱՄՆ	2000
74.	Բրանդենբուրգի տեխնիկական համալսարան, Կոտբուս	Գերմանիա	2001
75.	Մոսկվայի պետական ճարտարագիտական-ֆիզիկայի ինստիտուտ (Տեխնիկական համալսարան)	Ռուսաստան	2001

76.	Ն. Գ. Չերնիշևսկու անվան Սարատովի պետական համալսարան	Ռուսաստան	2001
77.	Ժենևի համալսարան	Շվեյցարիա	2001
78.	Մանհայմի համալսարան	Գերմանիա	2001 2003
79.	Արիզոնայի պետական համալսարան	ԱՄՆ	2002
80.	Ռուսաստանի Դաշնության ԱԳՆ միջազգային հարաբերությունների Մոսկվայի պետական ինստիտուտ (համալսարան)	Ռուսաստան	2002
81.	Պարմայի համալսարան	Իտալիա	2002
82.	Նեվադայի համալսարանը ներկայացնող Նևադայի համալսարանի և համայնքի քոլեջի համակարգի պատգամավորների վարչություն (Ռինո)	ԱՄՆ	2002
83.	Փարիզի Արևելյան լեզուների և քաղաքակրթությունների պետական ինստիտուտ (INALCO)	Ֆրանսիա	2002
84.	Քեմբրիջի համալսարան Քեմբրիջի համալսարանի հնագիտության ֆակուլտետ	Մեծ Բրիտանիա	2002
85.	Խարկովի Վ. Ն. Կարազինի անվան ազգային համալսարան	Ուկրաինա	2002
86.	Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարանի արևելյան ֆակուլտետ	Ռուսաստան	2002
87.	Լեհաստանի գիտությունների ակադեմիա	Լեհաստան	2002
88.	ՌԳԱԱ կառուցվածքային մակրոկինետիկայի և նյութաբանության պրոբլեմների ինստիտուտ	Ռուսաստան	2003
89.	«Եվրասիա» հիմնադրամի Կովկասյան հետազոտող աղբյուրների կենտրոն	ԱՄՆ	2003
90.	Տուշայի համալսարան	Իտալիա	2003
91.	Կալիֆորնիայի պետական համալսարան	ԱՄՆ	2004
92.	Դամասկոսի համալսարան	Սիրիա	2004
93.	Դրեզդենի համալսարան	Գերմանիա	2004
94.	Կահիրեի պետական համալսարան	Եգիպտոս	2005
95.	ՌԴ ԳԱ փիլիսոփայության և իրավունքի ինստիտուտի մասնաճյուղ, Տնտեսության և իրավունքի արևմտաուրալական ինստիտուտ, Պերմի մարզ	ՌԴ	2005
96.	«Սինոփսիս Արմենիա» ՓԲԸ	ԱՄՆ	2005
97.	Կարլովի համալսարան	Չեխիա	2006
98.	Վարշավայի համալսարան	Լեհաստան	2006
99.	Անտվերպենի համալսարան	Բելգիա	2006
100.	Դրեզդենի կիրառական գիտությունների բողոքական համալսարան	Գերմանիա	2006
101.	Սոֆիայի Սուրբ Կլիմենտ Օհրիդսկու անվան համալսարան	Բուլղարիա	2006
102.	Դոնեցկի ազգային համալսարան	Ուկրաինա	2006
103.	Կոստրոմայի Ն. Ա. Նեկրասովի անվան պետական համալսարան	ՌԴ	2006
104.	Շոթա Ռուսթավելու անվան պետական համալսարան, Բաթում	Վրաստան	2006
105.	Զլինի Թոմաս Բատա համալսարան	Չեխիա	2006
106.	Վիեննայի բժշկական համալսարան	Ավստրիա	2006
107.	Ստավանգերի համալսարան	Նորվեգիա	2006 2009
108.	Վոլգոգրադի պետական համալսարան	ՌԴ	2007
109.	ՌԴ ԱԳՆ դիվանագիտական ակադեմիա	ՌԴ	2007
110.	Տոր Վերգատա համալսարան	Իտալիա	2007
111.	Տրիերի համալսարան	Գերմանիա	2007

112.	Բանգկոկի Շինավարբրա համալսարան	Թայլանդ	2007
113.	Վարշավայի Կարդինալ Ստեֆան Վիշինսկու անվան համալսարան	Լեհաստան	2007
114.	Շտուտգարտի համալսարանի Տիեզերական համակարգերի ինստիտուտ	Գերմանիա	2007
115.	Բեռլինի կիրառական գիտությունների համալսարան	Գերմանիա	2007
116.	Ռուսաստանի Դաշնության Հարավային դաշնային պետական համալսարան (հուշագիր)	ՌԴ	2007
117.	Թբիլիսիի պետական համալսարան	Վրաստան	2007 2009
118.	Նիցցայի Սոֆիա Անտիպոլիս համալսարան	Ֆրանսիա	2007
119.	Ղրիմի հումանիտար համալսարան, Յալթա	Ուկրաինա	2007
120.	Բնության, հասարակության և մարդու Դուբնայի միջազգային համալսարան	Ռուսաստան	2007
121.	Իրեն Գյուլնազարյանի անվան Հայաստանի հիմնադրամ	ԱՄՆ	2007
122.	Կառուցվածքային մակրոկինետիկայի և նյութագիտության խնդիրների ինստիտուտ	Ռուսաստան	2007
123.	Կա'Ֆոսկարի համալսարան	Իտալիա	2007
124.	Հոկայդոյի համալսարան	Ճապոնիա	2007
125.	Տ. Շևչենկոյի անվան Լուգանսկի ազգային մանկավարժական համալսարան	Ուկրաինա	2007
126.	Բրազիլիայի դեսպանատուն և ԵՊՀ	Բրազիլիա	2007
127.	Մուրսիայի համալսարան	Իսպանիա	2007
128.	Բուրգոսի համալսարան	Իսպանիա	2007
129.	Դեմոկրիտուս համալսարան	Հունաստան	2007
130.	Թեհրանի համալսարան	Իրան	2007
131.	Մոսկվայի պետական լեզվաբանական համալսարան	Ռուսաստան	2007
132.	Մարսել II	Ֆրանսիա	1996 2007
133.	Ռոստոկի համալսարան	Գերմանիա	1986 1995 2008
134.	Լրագրողների իրավական և մասնագիտական աջակցության (ԼԻՄԱ) ծրագիր	Հայաստան	2007
135.	Ֆլորենցիայի համալսարան	Իտալիա	1991 2008
136.	Պլոիեստի Պետրոլիում-Գազ համալսարան	Ռումինիա	2007
137.	«Ռուսական կենտրոն»	Ռուսաստան	2008
138.	Պ. Խիլենդարսկու անվան Պլովդիվի համալսարան	Բուլղարիա	2008
139.	Կալիֆորնիայի համալսարան, Բերքլի	ԱՄՆ	1998 2008
140.	«Վիրաժ Լոջիք» կորպորացիա	Հայաստան	2008
141.	Կիպրոսի համալսարան	Կիպրոս	2008
142.	ՀԲԸՄ հայկական վիրտուալ քոլեջ		2008
143.	Պոլ Վալերի համալսարան (Մոնպելիե-III)	Ֆրանսիա	1986 2008
144.	ԵՊՀ և ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակի հանրային տեղեկատվության վարչության, ԵԱՀԿ երևանյան գրասենյակի, Եվրոպայի խորհրդի երևանյան գրասենյակի, ՀՀ Եվրոպական հանձնաժողովի պատվիրակության, ՀՀ-ում ՆԱՏՕ-ի տեղեկատվական կենտրոնի միջև	Հայաստան	2008

145.	Պյատիգորսկի պետական լեզվաբանական համալսարան	Ռուսաստան	2008
146.	Անն-Արբոր Միչիգանի համալսարան	ԱՄՆ	1990 2008
147.	«Միկա Պրոգրես» ՓԲԸ	Հայաստան	2008
148.	Վարշավայի համալսարան	Լեհաստան	2008
149.	Մաշհադի Ֆիրդուսի համալսարան	Իրան	2008
150.	Հալլե-Վիտենբերգի Մարթին Լյութեր համալսարան	Գերմանիա	2008
151.	Հյուսիսարևելյան համալսարան	ԱՄՆ	2008
152.	Ռուսեի համալսարան	Բուլղարիա	2008
153.	Պեկինի տեխնիկական համալսարան	Չինաստան	2008
154.	Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի համակարգային ծրագրավորման ինստիտուտ	Ռուսաստան	2008
155.	Ուրալի պետական մանկավարժական համալսարան	Ռուսաստան	2009
156.	Ս. Եսենինի անվան Ռյազանի պետական համալսարան	Ռուսաստան	2009
157.	Քաշանի համալսարան	Իրան	2009
158.	Վոլգոգրադի պետական համալսարան	Ռուսաստան	2009
159.	Սլովակիայի գյուղատնտեսական համալսարան	Սլովակիա	2009
160.	Բելառուսի պետական համալսարան	Բելոռուս	2009
161.	Կրակովի ԱԳՀ գիտության և տեխնոլոգիայի համալսարան	Լեհաստան	2009
162.	Հյուսիսարևելյան պետական համալսարան	Ռուսաստան	2009
163.	Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարան	Ռուսաստան	2009
164.	Սանկտ Պետերբուրգի ինժեներատնտեսագիտական համալսարան	Ռուսաստան	2009
165.	Ազգային դեղագործական համալսարան, Խարկով	Ուկրաինա	2009
166.	Բեռլինի ազատ համալսարան	Գերմանիա	2009
167.	Մենեջմենթի և տնտեսագիտության համալսարան, Վիլնյուս	Լիտվա	2009
168.	Զիգենի համալսարան	Գերմանիա	2010
169.	Հալեպի համալսարան	ՍԱՀ	2010
170.	Ղազախստանի պետական տեխնիկական համալսարան	Ղազախստան	2010
171.	Պրովանսի համալսարան (Մարսել I)	Ֆրանսիա	2010
172.	«Երևան» գիտական փոխհամագործակցության կենտրոն	Իրաք	2010
173.	Ախալցխայի պետական կրթական համալսարան	Վրաստան	2010
174.	Ջորջ-Ավգուստ համալսարան, Գոթթինգեն	Գերմանիա	2010
175.	Տաջիկստանի ազգային համալսարան	Տաջիկստան	2010

Օտարերկրյա քաղաքացիների ուսումնառությունը

2009-2010 ուստարվա օտարերկրյա ուսանողների կազմը

Բակալավրիատ

Ֆակուլտետ	Բակալավրիատի և ՕՔՆՖ ուսանողների թիվը՝ 331									
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս		V կուրս	
I	*II*		*III*		*IV*		*V*		*VI*	
	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	-	4	-	4	-	4	1	4	-	-
Ֆիզիկա	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Մաթեմատիկա և մեխանիկա	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Քիմիա	-	2	-	-	-	6	-	2	-	3

Կենսաբանություն	-	1	-	-	-	-	-	3	-	-
Պատմություն	2	-	3	-	1	3	1	1	-	-
Տնտեսագիտություն	-	8	1	9	-	17	2	13	-	-
Փիլիս. և հոգեբ.	-	2	-	2	-	2	-	3	-	-
Հայ բանասիրություն	1	2	8	3	11	1	11	2	-	-
Ժուռնալիստիկա	-	3	-	1	-	4	-	3	-	-
Ռուս բանասիրություն	-	2	1	-	-	2	-	4	-	-
Արևելագիտություն	-	2	-	1	-	3	-	2	-	-
Ռոմանագերմանական բանասիրություն	-	4	-	4	-	3	-	-	-	-
Իրավագիտություն	-	9	-	9	-	9	-	14	-	2
Միջազգային հարաբերություններ	-	8	-	16	-	15	-	19	-	-
Աշխարհագրություն և երկրաբանություն	-	4	-	1	1	2	-	1	-	-
Սոցիոլոգիա	-	1	-	5	-	1	-	1	-	-
Օտարերկ. քաղաք. նախ.	-	28	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**3**	**80**	**13**	**55**	**13**	**73**	**15**	**74**	**-**	**5**

Բակալավրիատի օտարերկրյա (այդ թվում ՕՔՆՖ) ուսանողների թիվը՝ 331

I	*II*		*III*		*IV*		*V*		*VI*	
Ֆակուլտետ	**ԱՊՀ**	**արտ**	**ԱՊՀ**	**արտ**	**ԱՊՀ**	**արտ**	**ԱՊՀ**	**արտ**	**ԱՊՀ**	**արտ**
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	4	-	4	-	4	-	4	1	-	-
Ֆիզիկա	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-
Մաթեմատիկա և մեխանիկա	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Քիմիա	2	-	-	-	6	-	2	-	3	-
Կենսաբանություն	1	-	-	-	-	-	1	2	-	-
Պատմություն	2	-	2	1	4	-	2	-	-	-
Տնտեսագիտություն	8	-	7	3	14	3	11	4	-	-
Փիլիս. և հոգեբ.	1	1	1	1	1	1	1	2	-	-
Հայ բանասիրություն	3	-	11	-	11	1	11	2	-	-
Ժուռնալիստիկա	3	-	1	-	4	-	3	-	-	-
Ռուս բանասիրություն	-	2	-	1	1	1	1	3	-	-
Արևելագիտություն	-	2	-	1	2	1	2	-	-	-
Ռոմանագերմանական բանասիրություն	3	1	4	-	3	-	-	-	-	-
Իրավագիտություն	9	-	9	-	8	1	14	-	1	1
Միջազգային հարաբերություններ	8	-	15	1	14	1	17	2	-	-
Աշխարհագրություն և երկրաբանություն	4	-	1	-	2	1	1	-	-	-
Սոցիոլոգիա	-	1	5	-	1	-	1	-	-	-
Օտարերկ. քաղաք. նախ.	17	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**65**	**18**	**60**	**8**	**76**	**10**	**72**	**17**	**4**	**1**

Օտարերկրյա քաղաքացիների ուսումնառությունը
2009-2010 ուստարվա օտարերկրյա ուսանողների կազմը
Մագիստրատուրա

Ֆակուլտետ	Մագիստրատուրայի ուսանողների թիվը՝ 52			
	I կուրս		II կուրս	
I	*II*		*III*	
	անվճար	վճ	անվճար	վճ
Ռադիոֆիզիկա	-	-	1	2
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմ.	-	-	-	1
Ֆիզիկա	-	1	1	-
Մաթեմատիկա և մեխանիկա	1	2	-	1
Քիմիա	-	1	-	1
Կենսաբանություն	-	2	1	1
Պատմություն	-	-	1	1
Տնտեսագիտություն	-	2	-	5
Փիլիս. և հոգեբ.	-	-	-	1
Հայ բանասիրություն	-	-	-	3
Արևելագիտություն	-	3	1	6
Ռոմանագերմանական բանասիրություն	-	1	-	3
Իրավագիտություն	-	1	-	1
Միջազգային հարաբերություններ	-	6	-	-
Սոցիոլոգիա	-	1	-	-
Ընդամենը	**1**	**20**	**5**	**26**

Մագիստրատուրայի ուսանողների թիվը՝ 52

I	*II*		*III*	
	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ
Ռադիոֆիզիկա	-	-	1	2
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	-	-	-	1
Ֆիզիկա	-	1	1	-
Մաթեմատիկա և մեխանիկա	3	-	-	1
Քիմիա	-	1	-	1
Կենսաբանություն	-	2	-	2
Պատմություն	-	-	2	-
Տնտեսագիտություն	2	-	3	2
Փիլիս. և հոգեբ.	-	-	-	1
Հայ բանասիրություն	-	-	3	-
Արևելագիտություն	-	3	4	3
Ռոմանագերմանական բանասիրություն	1	-	2	1
Իրավագիտություն	1	-	1	-
Միջազգային հարաբ.	6	-	-	-
Սոցիոլոգիա	1	-	-	-
Ընդամենը	**14**	**7**	**17**	**14**

Օտարերկրյա քաղաքացիների ուսումնառությունը
2009-2010 ուստարվա օտարերկրյա ուսանողների կազմը
Ասպիրանտուրա

Ֆակուլտետ	Ասպիրանտների թիվը՝ 320								Ընդամենը
	I տարի		II տարի		III տարի		IV տարի		
	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	
Կենսաբանություն	-	1	-	8	-	13	-	-	22
Պատմություն	-	1	-	9	-	2	-	-	12
Փիլ. և հոգեբ.	-	21	-	8	-	1	-	-	30
Հայ բանասիրություն	1	-	-	4	-	7	-	4	16
Տնտեսագիտություն	-	10	-	32	1	11	-	-	54
Արևելագիտություն	-	10	-	32	-	2	-	1	45
Մաթեմատիկա և մեխանիկա	-	3	-	10	-	11	-	-	24
Քիմիա	-	-	-	6	-	5	-	1	12
Ֆիզիկա	-	-	-	2	1	4	-	-	7
Միջազգային հարաբերություններ	-	6	-	15	-	4	-	-	25
Աշխարհագրություն և երկրաբանություն	-	8	-	20	-	3	-	-	31
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	-	-	-	2	-	1	-	-	3
Սոցիոլոգիա	-	7	-	5	-	1	-	-	13
Իրավագիտություն	-	1	-	6	-	-	-	-	7
Ռոմանագերմանական բանասիրություն	-	8	-	10	-	-	-	-	18
Ժուռնալիստիկա	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Ընդամենը	**1**	**76**	**-**	**170**	**2**	**65**	**-**	**6**	**320**

Օտարերկրյա քաղաքացիների ուսումնառությունը
2009-2010 ուստարվա օտարերկրյա ուսանողների կազմը
Հեռակա

Ֆակուլտետ	Հեռակա ուսանողների թիվը՝ 36									
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս		V կուրս	
I	*II*		*III*		*IV*		*V*		*VI*	
	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ	անվ	վճ
Ռադիոֆիզիկա	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-
Պատմություն	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
Տնտեսագիտություն	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-
Ռուս բանասիրություն	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Ռոմանագերմանական բանասիրություն	-	2	-	1	-	1	-	-	-	-
Իրավագիտություն	-	-	-	3	-	-	4	-	-	-
Միջազգային հարաբերություններ	-	3	-	1	-	7	-	-	-	-
Աշխարհագրություն և երկրաբանություն	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**-**	**8**	**-**	**13**	**-**	**11**	**4**	**-**	**-**	**36**

Հեռակա ուսանողների թիվը՝ 36										
I	*II*		*III*		*IV*		*V*		*VI*	
	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ	ԱՊՀ	արտ
Ռադիոֆիզիկա	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Պատմություն	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Տնտեսագիտություն	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-
Ռուս բանասիրություն	-	-		-	1	-	-	-	-	-
Ռոմանագերմանական բանասիրություն	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Իրավագիտություն	-	-	3	-	4	-	-	-	-	-
Միջազգային հարաբերություններ	1	2	-	1	7	-	-	-	-	-
Աշխարհագրություն և երկրաբանություն	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**5**	**3**	**12**	**1**	**15**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ N174

Ներկայացվում է
«Երևանի պետական համալսարան» ՊՈԱԿ-ի խորհրդին

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Երևանի պետական համալսարան» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվեկշիռը՝ առ 31-ը դեկտեմբերի 2009թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համար ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մասին էական տեղեկատվություն և այլ բացատրական ծանոթագրություններ:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

ԵՊՀ-ի ղեկավարությունը պատասխանատու է սույն ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների: Այդ պատասխանատվությունը ներառում է այնպիսի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման համար տեղին ներքին վերահսկողության համակարգի մշակում, ներդրում և կիրառում, որոնք զերծ կլինեն սխալների կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից, ինչպես նաև տեղին հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընտրություն և կիրառում, ողջամիտ հաշվապահական գնահատականների օգտագործում:

Աուդիտորների պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված աուդիտի արդյունքում արտահայտել կարծիք սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Աուդիտի շրջանակը

Մենք աուդիտն անցկացրինք ՀՀ Կառավարության 2005թ. ապրիլի 21-ի N 509-Ն որոշմամբ հաստատված աուդիտի ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք աուդիտը պլանավորենք և իրականացնենք՝ ֆինանսական հաշվետվությունները էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ երաշխիք ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են այնպիսի ընթացակարգերի իրականացում, որոնք թույլ են տալիս ձեռք բերել աուդիտորական ապացույցներ ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ: Ընտրված ընթացակարգերը կախված են աուդիտորի դատողությունից և ներառում են նաև այնպիսի էական խեղաթյուրումների ռիսկի գնահատումը, որոնք կարող են պայմանավորված լինել թե՛ խարդախությամբ և թե՛ սխալներով: Այս ռիսկը գնահատելիս աուդիտորը դիտարկում է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և վերջիններիս ճշմարիտ կերպով ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության համակարգը՝ նպատակ ունենալով մշակել այդ հանգամանքներին համապատասխանող աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ՝ կարծիք արտահայտել ընկերության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության, ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների ողջամտության, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով՝ ֆինանսական հաշվետվությունները «Երևանի պետական համալսարան» ՊՈԱԿ-ի ֆինանսական վիճակի՝ առ 31.12.2009թ., ինչպես նաև այդ ամսաթվի դրությամբ ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի մասին տալիս են ճշմարիտ և իրական պատկեր՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների:

Ուշադրություն ենք հրավիրում այն հանգամանքին, որ աուդիտի ենթարկված չեն 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները:

Թաքուլ Մովսիսյան
Գլխավոր տնօրեն

Անժելա Մեսրոպյան
Աուդիտոր

14 հունիսի, 2010 թ.,
ք. Երևան, Տերյան 105/1

հազար դրամ

	2009				2008 (աուդիտ չիրականացված)			
	Համա-խմբված	ԵՊՀ	Իջևան	Քենդլ	Համա-խմբված	ԵՊՀ	Իջևան	Քենդլ
Ակտիվ								
Հիմնական միջոցներ	4,487,604	4,421,739	58,538	7,326	3,873,644	3,820,642	47,915	5,087
Ոչ նյութական ակտիվներ	10,061	9,902	-	158	2,455	2,277	-	178
Այլ ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ	150	150	-	-	-	-	-	-
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	23,199	23,199	-	-	-	-	-	-
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	9,132	9,132	-	-	18,505	18,505	-	-
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ	**4,530,146**	**4,464,123**	**58,538**	**7,458**	**3,894,605**	**3,841,424**	**47,915**	**5,266**
Պաշարներ	148,725	112,619	78	36,028	113,706	78,257	-	35,449
Տրված ընթացիկ կանխավճարներ	11,678	11,598	80	-	9,931	9,731	200	-
Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով	79,016	63,238	15,778	-	43,587	40,228	3,359	-
Դեբիտ. պարտքեր հարկերի և պարտ. վճարների գծով	7,922	6,605	1,316	1	93,512	91,443	2,032	37
Այլ դեբիտորական պարտքեր	20,606	20,606	-	-	9,062	9,062	-	-
Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումներ	892,229	862,229	30,000	-	510,262	480,262	30,000	-
Դրամական միջոցներ	158,288	101,863	51,892	4,533	274,452	214,745	53,449	6,258
Այլ ընթացիկ ակտիվներ	1,889	1,889	-	-	365	365	-	-

Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ	**1,320,353**	**1,180,646**	**99,144**	**40,562**	**1,054,877**	**924,093**	**89,040**	**41,744**
Ընդամենը ակտիվներ	**5,850,499**	**5,644,570**	**157,682**	**48,047**	**4,949,481**	**4,765,517**	**136,955**	**47,009**
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ								
Կանոնադրական կապիտալ	-	-	-	-	-	-	-	-
Էմիսիոն եկամուտ	-	-	-	-	-	-	-	-
Կուտակված շահույթ	2,652,968	2,561,850	91,118	-	2,162,366	2,080,060	82,306	-
Պահուստային կապիտալ	169,894	169,894	-	-	169,894	169,894	-	-
Ընդամենը սեփական կապիտալ	**2,822,862**	**2,731,744**	**91,118**	**-**	**2,332,260**	**2,249,954**	**82,306**	**-**
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	2,349,772	2,309,327	32,960	7,485	2,144,757	2,106,531	32,960	5,266
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ	**2,349,772**	**2,309,327**	**32,960**	**7,485**	**2,144,757**	**2,106,531**	**32,960**	**5,266**
Կարճաժամկետ բանկային վարկեր	-	-	-	-	366	-	366	-
Կարճաժամկետ փոխառություններ	-	-	-	-	-	-	-	-
Կրեդիտորական պարտքեր՝ գնումների գծով	26,435	24,885	1,550	-	26,312	24,852	1,460	-
Ստացված ընթացիկ կանխավճարներ	295,128	274,779	20,349	-	316,136	301,208	14,928	-
Կրեդ. պարտքեր՝ հարկերի և պարտադիր վճարների գծով	108,092	99,196	8,496	400	81,625	78,725	2,900	-
Կրեդ. պարտքեր՝ աշխ-վարձի և աշխ. այլ կարճ. հատ. գծով	164,406	164,204	202	-	109	-	109	-
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	472	472	-	-	1,543	1,543	-	-
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ	80,325	40,163	-	40,162	44,448	2,704	-	41,744
Այլ ընթացիկ պարտավորություններ	3,007		3,007	-	1,926	-	1,926	-
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ	**677,864**	**603,698**	**33,604**	**40,562**	**472,465**	**409,032**	**21,689**	**41,744**
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ	**5,850,499**	**5,644,570**	**157,682**	**48,047**	**4,949,481**	**4,765,517**	**136,955**	**47,009**

հազար դրամ

	2009				2008 (աուդիտ չի իրականացվել)			
	Համա-խմբված	ԵՊՀ	Իջևան	Քենդլ	Համա-խմբված	ԵՊՀ	Իջևան	Քենդլ
Հասույթ	6,291,488	5,979,842	311,646	-	5,776,560	5,474,171	302,389	-
Վաճառքի ինքնարժեք	(5,190,557)	(4,972,363)	(218,194)	-	(4,250,242)	(4,033,462)	(216,780)	-
Համախառն շահույթ (վնաս)	**1,100,931**	**1,007,479**	**93,542**	**-**	**1,526,318**	**1,440,709**	**85,609**	**-**
Իրացման ծախսեր	(41,173)	(41,173)	-	-	-	-	-	-
Վարչական ծախսեր	(531,198)	(433,607)	(85,116)	(12,475)	(914,874)	(842,342)	(58,150)	(14,382)
Գործառնական այլ գործունեությունից շահույթ (վնաս)	82,176	70,949	(1,248)	12,475	289,474	270,698	4,394	14,382
Գործառնական գործունեությունից շահույթ (վնաս)	**610,736**	**603,648**	**7,088**	**-**	**900,918**	**869,065**	**31,853**	**-**
Ֆինանսական եկամուտներ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ֆինանսական ծախսեր	-	-	-	-	(3,592)	(3,592)	-	-
Զուտ ֆինանսական ծախս	**-**	**-**	**-**	**-**	**(3,592)**	**(3,592)**	**-**	**-**
Այլ ոչ գործառնական գործունեությունից շահույթ (վնաս)	45,716	42,373	3,343		17,125	17,125	-	-
Շահույթը մինչև հարկումը	**656,452**	**646,021**	**10,431**	-	**914,451**	**882,598**	**31,853**	**-**
Շահութահարկի գծով ծախս	(165,850)	(164,231)	(1,619)	-	(196,441)	(193,034)	(3,407)	-
Շահույթը հարկումից հետո	**490,602**	**481,790**	**8,812**	-	**718,010**	**689,564**	**28,446**	**-**

2009-2010 ՈՒՍՏԱՐՎԱ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ ԵՎ ԾԱԽՍԵՐ

(դրամական միջոցների մուտքեր եւ ելքեր)

I Հ/Հ	Դրամական միջոցների մուտքերի (եկամուտների) հոդվածներ	Ընդամենը Գումարը (հազ. դր.)	Տեսակարար կշիռը
Ընդամենը		7,152,084.6	100.0%
այդ թվում՝			
1	Գործառնական գործունեությունից եկամուտներ	6,664,402.5	93.2%
այդ թվում՝			
1.1	Եկամուտներ՝ վճարովի ուսուցման ծառայությունից	4,480,304.3	62.6%
1.2	Եկամուտներ՝ պետական բյուջեից ստացված ֆինանսավորումից	2,184,098.2	30.5%
2	Գործառնական այլ եկամուտներից՝ ներառյալ ԱԱՀ	244,222.6	3.4%
3	Ոչ գործառնական եկամուտներից	243,459.5	3.4%

II Հ/Հ	Դրամական միջոցների ելքերի (ծախսերի) հոդվածներ	Ընդամենը Գումարը (հազ. դր.)	Տեսակարար կշիռը
Ընդամենը		7,322,686.1	**100.0%**
այդ թվում՝			
Ընթացիկ ծախսեր		6,420,129.8	**87.7%**
այդ թվում՝			
1	Աշխատանքի վարձատրությանն ուղղվող միջոցներ և դրան հավասարեցված վճարումների ծախսեր	4,085,742.3	55.8%
2	Կրթաթոշակի վճարման ծախսեր	270,895.7	3.7%
3	Վճարումներ պետական բյուջե	897,395.5	12.3%
4	Կոմունալ վճարների ծախսեր	250,497.6	3.4%
5	Փոստային և կապի վճարների ծախսեր	31,420.8	0.4%
6	Գրասենյակային ծախսեր	19,567.3	0.3%
7	Ապրանքանյութական պաշարների ձեռքբերման ծախսեր	94,992.2	1.3%
8	Տրանսպորտային ծախսեր	37,313.5	0.5%
9	Ծառայությունների ձեռքբերման ծախսեր	106,267.4	1.5%
10	Ներկայացուցչական ծախսեր	17,887.1	0.2%
11	Անդամավճարներ	6,752.8	0.1%
12	Մշակութային ծախսեր	25,130.5	0.3%
13	Վարձակալության ծախսեր	4,021.9	0.1%
14	Կրթական բարեփոխումների անցկացման ծախսեր	7,617.4	0.1%
15	Շրջանավարտների հետ տարվող աշխատանքների և կարիերայի զարգացման միջոցառումների ծախսեր	1,902.4	0.0%
16	Հասարակայնության և լրատվամիջոցների հետ տարվող	485.5	0.0%

	աշխատանքների ծախսեր		
17	Ուսանողական միջոցառումների ծախսեր	8,818.9	0.1%
18	Գործուղման ծախսեր	43,334.2	0.6%
19	Պրակտիկայի ծախսեր	14,011.7	0.2%
20	ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի ֆինանսավորման ծախսեր	96,259.2	1.3%
21	«Սինքրոտրոնային ճառագայթման օգտագործմամբ ԳՀ կենտրոն» ինստիտուտի ֆինանսավորման ծախսեր	65,000.0	0.9%
22	Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության շրջանակներում, պետական բյուջեից ստացված միջոցներից՝ «Այլ ծախսեր»-ի և ՊՈԱԿ-ներին ֆինանսավորման ծախսեր	241,660.4	3.3%
23	Դրամաշնորհային ծրագրերով նախատեսված նպատակային ֆինանսավորման ծախսեր	37,003.8	0.5%
24	Գրադարանային ծախսեր	23,765.3	0.3%
25	Այլ ծախսեր	32,386.4	0.4%
Ոչ ընթացիկ ծախսեր		902,556.4	12.3%
այդ թվում՝			
26	Ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռքբերման ծախսեր	270,714.5	3.7%
27	Հիմնանորոգման ծախսեր	617,409.3	8.4%
28	Շինարարական ծախսեր	14,432.6	0.2%

ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ

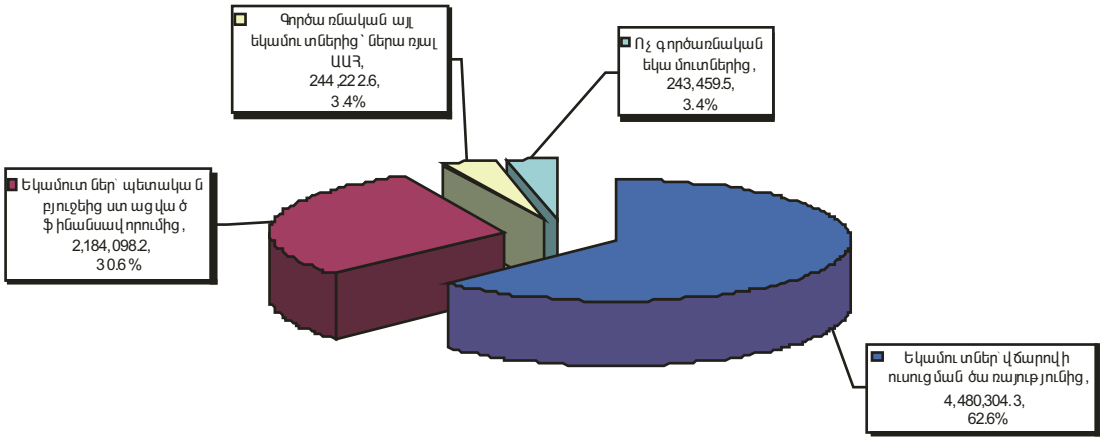

ԾԱԽՍԵՐ

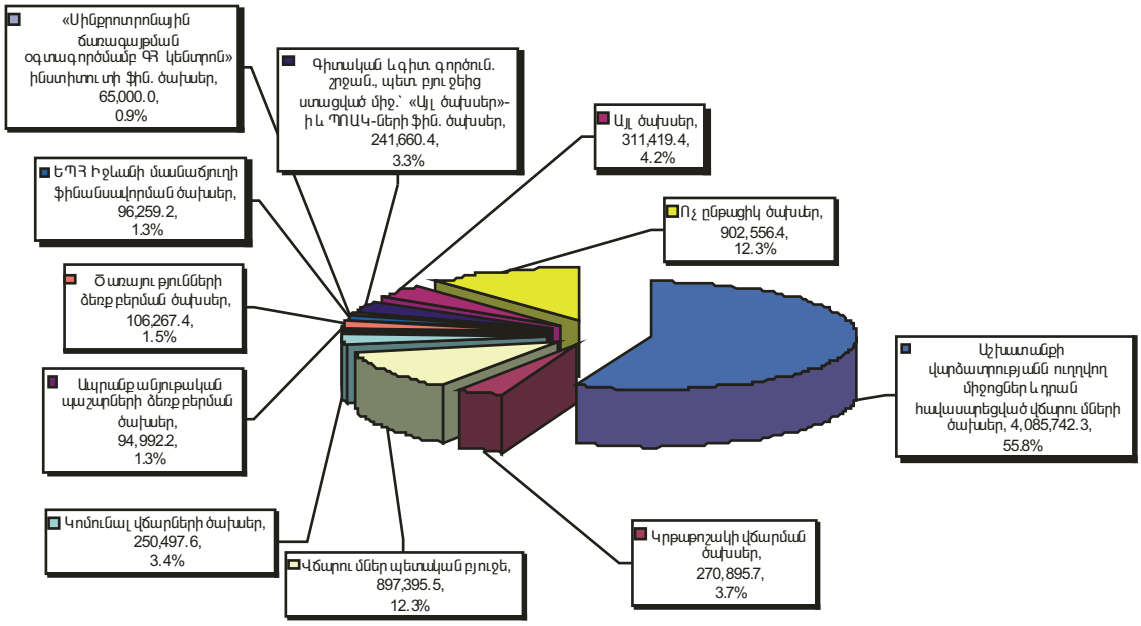

2009-2010 ուստարվա ուսման վարձի գեղչեր

Ֆակուլտետ, կենտրոն	I կիսամյակ		II կիսամյակ		Ընդհանուր գումարը
	ուսանող-ների թիվը	գումարը	ուսանող-ների թիվը	գումարը	
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	23	1.552.500	74	3.600.000	5.152.500
Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի	22	1.202.500	57	2.977.500	4.180.000
Ֆիզիկայի	28	1.492.500	39	1.879.500	3.372.000
Ռադիոֆիզիկայի	18	750.000	50	2.057.000	2.807.000
Քիմիայի	59	2.645.000	106	5.198.500	7.843.500
Կենսաբանության	55	2.160.000	79	3.268.000	5.428.000
Աշխարհագրության և երկրաբանության	30	1.335.000	95	3.927.250	5.262.250
Պատմության	88	5.237.000	139	6.783.500	12.020.500
Միջազգային հարաբերությունների	160	11.912.500	280	19.492.750	31.405.250
Տնտեսագիտության	171	17.421.000	223	18.741.750	36.162.750
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	56	2.912.500	101	5.920.500	8.833.000
Սոցիոլոգիայի	84	4.227.500	122	6.048.500	10.276.000
Հայ բանասիրության	61	2.175.500	118	4.649.500	6.825.000
Ժուռնալիստիկայի	36	1.583.000	80	3.311.500	4.894.500
Ռուս բանասիրության	22	819.500	68	2.664.500	3.484.000
Ռոմանագերմանական բանասիրության	248	19.007.500	383	26.501.000	45.508.500
Արևելագիտության	84	6.595.000	128	9.818.000	16.413.000
Իրավագիտության	90	12.196.000	120	14.653.250	26.849.250
Աստվածաբանության	17	783.000	34	1.384.500	2.167.500
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական հետազոտական կենտրոն	1	100.000	11	798.000	898.000
Ընդամենը	*1353*	*96.107.500*	2307	143.675.000	239.782.500

Ուսման վարձի գեղչերն ըստ վերջին 5 ուստարիների

Ֆակուլտետ, կենտրոն	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	Ընդամենը
Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի	5.732.250	5.494.000	5.809.750	4.322.500	5.152.500	26.511.000
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկայի	12.083.750	14.482.500	13.275.000	9.480.000	4.180.000	53.501.250
Ֆիզիկայի	4.633.750	5.481.000	5.177.500	4.110.000	3.372.000	22.774.250
Ռադիոֆիզիկայի	2.448.250	2.488.500	2.769.000	1.805.000	2.807.000	12.317.750
Քիմիայի	4.434.750	3.918.500	4.046.250	6.185.500	7.843.500	26.428.500
Կենսաբանության	2.610.000	3.045.625	4.162.500	4.445.000	5.428.000	19.691.125
Աշխարհագրության և երկրաբանության	2.875125	2.383.375	2.689.000	2.877.500	5.262.250	16.087.250
Պատմության	10.919.750	8.482.250	7.837.500	11.488.500	12.020.500	50.748.500
Միջազգային հարաբերությունների	20.622.250	25.118.500	28.823.750	29.775.000	31.405.250	135.744.750
Տնտեսագիտության	42.957.750	47.918.750	54.594.000	52.436.500	36.162.750	234.069.750
Փիլիսոփայության և հոգեբանության	7.115.750	7.719.500	9.562.500	7.885.000	8.833.000	41.115.750
Սոցիոլոգիայի	7.280.500	8.621.250	10.154.000	9.974.000	10.276.000	46.305.750
Հայ բանասիրության	4.862.500	5.189.500	6.279.500	5.322.500	6.825.000	28.479.000
Ժուռնալիստիկայի	2.560.125	2.726.875	3.051.000	4.091.000	4.894.500	17.323.500
Ռուս բանասիրության	2.424.500	2.035.000	2.643.000	2.740.000	3.484.000	13.326.500
Ռոմանագերմ. բանասիրության	45.397.250	47.406.250	42.167.750	38.899.000	45.508.500	219.378.750
Արևելագիտության	17.977.000	17.363.500	17.529.750	16.950.000	16.413.000	86.233.250
Իրավագիտության	37.545.500	39.006.000	36.956.500	28.607.500	26.849.250	168.964.750
Աստվածաբանության	1.910.500	1.927.500	2.055.750	2.531.500	2.167.500	10.592.750
ՏՏԿՀ կենտրոն	-	-	-	200.000	898.000	1.098.000
Ընդամենը	*236.391.250*	*250.808.375*	*259.584.000*	*244.126.000*	239.782.500	1.230.692.125

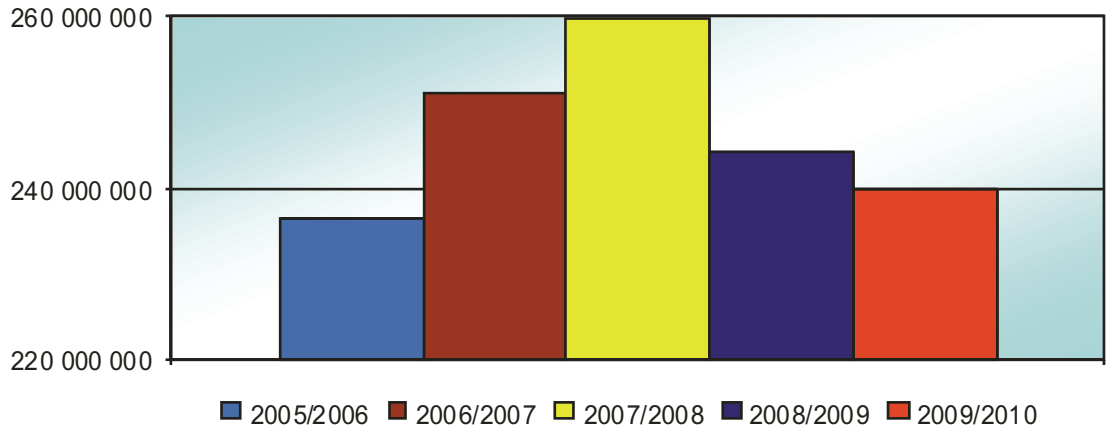

ՆՅՈՒԹԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԲԱԶԱ

Հաշվետու ժամանակաշրջանում գնվել է 48 մլն դրամի չափով կահույք՝ ուսանողական նստարաններ, սեղաններ, գրատախտակներ, պահարաններ և այլ գույք: Ձեռք են բերվել նաև համակարգիչներ, համակարգչային պահեստամասեր, տպիչներ, պատճենահանող սարքեր՝ 47 մլն դրամի չափով, բենզին, դիզվառելիք և քսայուղեր՝ 17 մլն դրամի չափով, գրենական պիտույքներ՝ 18 մլն դրամի չափով, սպորտային գույք՝ 1.5 մլն դրամի չափով:

ԵՊՀ-ում տեղադրվել են օդորակիչներ. կենտրոնական մասնաշենքում՝ 15 հատ, 2-րդ մասնաշենքում՝ 4, 4-րդ մասնաշենքում՝ 7, 6-րդ մասնաշենքում՝ 4, 7-րդ մասնաշենքում՝ 10 (8.3 մլն դր. ընդհանուր արժեքով): Օդորակիչների տեղադրման ծախսը կազմել է 1.2 մլն դրամ:

Մշակույթի կենտրոնի դահլիճի համար ձեռք են բերվել և տեղադրվել բեմական լույսեր՝ 8 մլն դրամով:

ԵՊՀ գրադարանում տեղադրվել են 185 դարակաշարեր՝ 15 մլն դրամի չափով:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական հետազոտական կենտրոնին տրամադրվել է 5 համակարգիչ (**Coral i 7)՝** 47 մլն դր. գումարային արժեքով:

Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի երեք ամբիոնների համար գնվել են լարման աղբյուրներ (390 հազ. դր.), լաբորատոր սարքեր (260 հազ. դր.), էլ. վառարան (57 հազ. դր.):

Քիմիայի ֆակուլտետի համար ձեռք են բերվել մագնիսական դաշտի գեներատոր (280 հազ. դր.), սպեկտրոֆոտոմետրի պահեստամասեր (296 հազ. դր.), հալման կետի որոշման սարք (2.8 մլն դր.), 2 սպեկտրոմետր (5.6 մլն դր.), այլ սարքավորումներ (13 մլն դր.):

Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի համար ձեռք են բերվել գիտահետազոտական սարքավորումներ՝ «Р-312 ПОЛАМ» մակնիշի միկրոսկոպ (1.2 մլն դր.), լաբորատոր սարքավորումներ (20.5 մլն դր.), լաբորատոր նյութեր (23.8 մլն դր.), էլեկտրահետախույզ սարք (2.6 մլն դր.), թեոդոլիտներ (140 հազ. դր.):

Ավտոպարկը համալրվել է 2 նոր **«Hyundai»** մակնիշի միկրոավտոբուսներով՝ 19.7 մլն դր. գումարային արժեքով:

Լայնածավալ աշխատանքներ են իրականացվել շենքերի ու շինությունների վերանորոգման ուղղությամբ: Ամբողջովին հիմնանորոգվել են Հանքավանի ուսումնամարզական բազայի, ԵՊՀ մարզահամալիրի, ինչպես նաև երկու էլեկտրական ենթակայանների տանիքները՝ 48 մլն դր. ընդհանուր արժեքով:

Կենտրոնական մասնաշենքում կատարվել են մարմարով երեսապատված տարածքների հղկման և փայլեցման (6.8 մլն դր.), ինչպես նաև պատուհանների և պատուհանագոգերի փոխման (1.6 մլն դր.) աշխատանքներ:

Վերանորոգման աշխատանքներ են կատարվել Հանքավանի ուսումնամարզական բազայի 4-րդ հարկում, գրադարանի 6-րդ և 8-րդ հարկերում, մարզահամալիրի բասկետբոլի և վոլեյբոլի դահլիճներում, կենտրոնական և 3-րդ մասնաշենքերի 0 հարկերում, 1-ին մասնաշենքի՝ Քիմիայի ֆակուլտետի ղեկանի աշխատասենյակում և 314 լաբորատորիայում, 335 և 213 լսարաններում (նույն մասնաշենքում 2 պահասենյակներ վերանորոգումից հետո դարձել են արխիվներ), 2-րդ մասնաշենքի 205, 306, 410 լսարաններում:

Ծավալուն և հետևողական աշխատանքներ են իրականացվել ԵՊՀ մասնաշենքերին հարող պուրակներում, որտեղ բարձր մակարդակով կատարվել են ծառերի խնամքի, կանաչապատման և ծաղկազարդման աշխատանքներ:

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Ժամհարյան Հրանտ Գևորգի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Վարչության գործունեության հիմնական գործառույթներն են՝

- բակալավրիատում և մագիստրատուրայում ուսումնական գործընթացի պլանավորում, կազմակերպում և վերահսկում,
- համալսարանական կրթության ներքին որակի ապահովմանն առնչվող գործառույթների համակարգում և վերահսկում,
- ուսումնական գործընթացին մասնակցող ԵՊՀ կառուցվածքային ստորաբաժանումների աշխատանքի համակարգում,
- բակալավրիատի և մագիստրատուրայի առկա և հեռակա ուսուցման ուսումնական պլանների ու առարկայական ծրագրերի մշակման գործընթացի կազմակերպում և կատարման վերահսկում,
- ամբիոնային ուսումնական բեռնվածությունների ստուգում և կատարման վերահսկում,
- ժամավճարային հիմունքներով աշխատողների ձևակերպում և հաշվառում,
- բակալավրիատի և մագիստրատուրայի դասատախտակների ստուգում և ուսումնական գործընթացի ապահովում լսարանային ֆոնդով,
- ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցի և դասատախտակների օպտիմալացում,
- առկա և հեռակա ուսուցման դասերի կայացման վերահսկում,
- ֆակուլտետային կուրատորների և մագիստրոսական ծրագրերի ղեկավարների աշխատանքների կոորդինացում,
- ուսանողների ավարտական փաստաթղթերի նախապատրաստում և հաշվառում,
- պետական քննական հանձնաժողովների աշխատանքների կազմակերպում,
- ուսումնական գործընթացի փաստաթղթային գործավարության ապահովում և վերահսկում,
- ուսումնական, արտադրական և մանկավարժական պրակտիկաների կազմակերպում և վերահսկում,
- մագիստրատուրայի և 2-րդ մասնագիտության գծով առկա և հեռակա ուսուցման ընդունելության կազմակերպում,
- դասավանդման որակի և արդյունավետության վերաբերյալ ուսանողական հարցման կազմակերպում,
- ԵՊՀ-ում ստացած կրթությունից բավարարվածության վերաբերյալ շրջանավարտների հարցման կազմակերպում,
- ուսանողների մնացորդային գիտելիքների ստուգման կազմակերպում,
- ուսանողների շարժի հետ կապված (ընդունելության, հեռացման, ուսանողական իրավունքների վերականգնման, տեղափոխության, տարկետման և այլն) գործընթացի կազմակերպում, հրամանագրում և վերահսկում,
- բակալավրիատի և մագիստրատուրայի անվճար-վճարովի համակարգում ուսանողների փոխատեղման /ռոտացիա/ անցկացում, ուսման վարձի զեղչման գործընթացի կազմակերպում, ձևակերպում և ամփոփում,
- վճարովի կրթական ծառայությունների կազմակերպում,
- ԵՊՀ ընթացիկ և տարեկան հաշվետվությունների համար տվյալների նախապատրաստում,
- Կրթության և գիտության նախարարության համար ուսումնական գործընթացի վերաբերյալ տեղեկատվա-վիճակագրական տվյալների նախապատրաստում,
- ուսանողների տվյալների հենքի ստեղծում և պահպանում,
- ուսումնական պլանների, դասընթացներին ուսանողների գրանցման, ուսման առաջադիմության տվյալների ավտոմատացված մուտքագրման ու մշակման, ստուգարքային և քննական տեղեկագրերի ու դիպլոմի հավելվածի պատրաստման միասնական էլեկտրոնային համակարգով գործընթացի կազմակերպում:

Վարչության կազմում գործում են 5 բաժիններ.

- Բակալավրիատի
- Մագիստրատուրայի
- Կազմակերպչական
- Համալսարանական կրթության որակի ապահովման և վերահսկման
- Պրակտիկայի

2009-2010 ուսումնական տարվա ընթացքում վարչությունն իրականացրել է հետևյալ աշխատանքները.

❖ Ուսանողների և դասախոսների իրազեկության մակարդակի բարձրացման և համալսարանական կրթական ծրագրերի թափանցիկությունն ու հրապարակայնությունն ապահովելու նպատակով բակալավրի և մագիստրոսի կրթական ծրագրերով սովորող ուսանողների համար հաշվետու տարում վերահրատարակվել են կրեդիտային համակարգով ուսումնառության ուղեցույցը և դասընթացների տեղեկագիրքը, որոնք ներկայացվել են նաև լազերային սկավառակի տեսքով և տրամադրվել բակալավրիատի ու մագիստրատուրայի առաջին կուրսեցիներին: Առաջնորդվելով Բոլոնիայի գործընթացի պահանջներին համապատասխան չափորոշիչներով, այն է՝ կարևորելով ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքը, պակասեցվել է նրանց շաբաթական բեռնվածությունը, հստակեցվել է քննությունների քանակը:

❖ Կրեդիտային համակարգի ներդրման շրջանակներում իրականացվել են նախապատրաստական աշխատանքներ՝ կապված բակալավրի և մագիստրոսի պատրաստման հեռակա ուսուցմամբ կրթական ծրագրերի հետ: Մասնավորապես ԵՊՀ գիտխորհրդի նիստում քննարկվել և հաստատվել են հեռակա ուսուցմամբ բակալավրի պատրաստման կրթական ծրագրի կառուցվածքը և բովանդակությունը, ԿԳՆ է ներկայացվել հեռակա ուսուցմամբ մագիստրոսական կրթական ծրագրի փաթեթը՝ մագիստրատուրայում հեռակա ուսուցման գործընթացի կազմակերպման թույլտվություն ստանալու համար:

Վարչության մեթոդական աջակցությամբ ֆակուլտետների բակալավրիատի հեռակա ուսուցմամբ ուսումնական պլանները ևս կազմվել են կրեդիտային համակարգին համապատասխան:

❖ Ուսանող-դասախոս թվաքանակի հարաբերակցությունն օպտիմալացնելու, մասնագիտությունների ուսումնական, աշխատանքային ուսումնական պլանները գործող չափորոշիչներին համապատասխանեցնելու, ամբիոնների բեռնվածությունները սահմանված նորմերով կազմելու նպատակով ավտոմատացման աշխատանքները հասցվել են վերջնական փուլին:

❖ Հաշվետու տարում բակալավրիատի և մագիստրատուրայի գործող բոլոր ուսումնական պլանները մուտքագրվել են ՏՏԿՀ կենտրոնում մշակված SuperVisionYSU (SVYSU) ծրագրում, որը հնարավորություն է տալիս ավտոմատացնելու ուսումնական աշխատանքային պլանների և ամբիոնային բեռնվածությունների կազմման գործընթացը: Նշվածը իրականացնելու նպատակով ֆակուլտետների դեկանատների աշխատակիցների համար կազմակերպվել են ուսուցողական դասընթացներ և խորհրդատվություններ:

Գործընթացի արդյունավետությամբ պայմանավորված՝ էլեկտրոնային ավտոմատացված տեղեկատվական կառավարման համակարգը ներդրվեց նաև ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղում:

❖ Կրթության որակի բարելավման նպատակով շարունակվել են հետևողական աշխատանքները պրոֆեսորադասախոսական կազմի ձևավորման, նրանց աշխատածավալների օպտիմալացման, ինչպես նաև լսարանային ֆոնդի արդյունավետ օգտագործման և դասերի իրականացման ուղղությամբ:

Հետևողական աշխատանքներ են կատարվել հիմնական և համատեղող պրոֆեսորադասախոսական կազմի փաստաթղթերի ձևակերպման, նրանց կատարողականի վերահսկման, ուսումնական գործընթացի իրականացման, ուսանողների և դասախոսների բացակայությունների գրանցման և ամփոփման առումով:

❖ Հաշվետու ժամանակահատվածում մասնակի փոփոխության է ենթարկվել ԵՊՀ ուսանողական նպաստների, պետական և ներբուհական կրթաթոշակների հատկացման կանոնակարգը՝ առաջադիմության նկատմամբ առավել խիստ պահանջներով:

❖ Հաշվետու տարում վերամշակվել և փոփոխվել են դասավանդման որակի և արդյունավետության վերաբերյալ ուսանողական հարցման կանոնակարգը և հարցաշարը, ինչպես նաև մշակվել է նոր կանոնակարգ ԵՊՀ-ում ստացած կրթությունից շրջանավարտների բավարարվածության վերաբերյալ հարցման համար, և վերամշակվել է համապատասխան հարցաշարը, որոնք այնուհետև հաստատվել են ԵՊՀ գիտխորհրդում:

Ինչպես և նախորդ, այնպես էլ այս ուստարում ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված միջոցների և ԵՊՀ ֆինանսական միջոցների հաշվին շարունակվել է ուսանողական նպաստների հատկացումը: 2009-2010 ուստարվա առաջադիմության արդյունքներով նպաստ է տրվել բակալավրիատի և մագիստրատուրայի 2488

ուսանողների, որոնցից 684-ը՝ բակալավրիատի 1-ին կուրսում, 705-ը՝ 2-րդում, 702-ը՝ 3-րդում, իսկ 397-ը՝ մագիստրատուրայի 1-ին կուրսում: Համակարգի փոփոխման են ենթարկվել բակալավրիատի 1-ին կուրսի 293 ուսանող (42,8%), 2-րդ կուրսի՝ 136 (19,2%), 3-րդ կուրսի՝ 134 (19,1%) և 97 ուսանող (24,8%) մագիստրատուրայի 1-ին կուրսում:

Բարձր առաջադիմություն և հասարակական ակտիվություն ցուցաբերած ուսանողներին հատկացվել է նաև կրթաթոշակ: Բացի պետական կրթաթոշակից՝ հատկացվում են ԵՊՀ-ի և այլ կազմակերպությունների կողմից սահմանված կրթաթոշակներ: 2009-2010 ուստարում 57 ուսանողներ արժանացել են այդպիսի կրթաթոշակների:

«Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ բուհի վճարովի համակարգում սովորող ուսանողներին հատկացվել են ուսման վարձի զեղչեր: Այդ զեղչերից օգտվել են 3660 ուսանողներ, որոնցից 2936-ը՝ բակալավրիատից, 402-ը՝ մագիստրատուրայից և 322-ը՝ աշխատակիցների երեխաներ: Կիրառված զեղչերի գումարը կազմում է մոտավորապես 239.8 մլն դրամ:

Կատարված գործընթացը, ըստ ուսուցման ձևի, ֆակուլտետների, մասնագիտությունների, կուրսերի, զեղչված տոկոսի չափի, կարգավիճակի և գումարների, մանրամասն ներկայացվել է առանձին գրքով:

Զեղչերի կիրառման և նպաստների հատկացման գործընթացն առավել հստակ և անթերի կազմակերպելու նպատակով Ուսումնամեթոդական վարչության կողմից շարունակվել են առաջադիմության վերահսկման աշխատանքները ՏՏԿՀ կենտրոնում մշակված համապատասխան ծրագրով: ՏՏԿՀ կենտրոնում քննությունների արդյունքների մշակման ավտոմատացման խնդիրների վերաբերյալ ֆակուլտետների դեկանատների աշխատակիցների հետ շարունակվել են ուսուցողական աշխատանքները՝ միտված համակարգչային ծրագրից օգտվելու հմտությունների զարգացմանը: Տվյալների մշակումն ու վերահսկումը կազմակերպվում են Ուսումնամեթոդական վարչության համալսարանական կրթության որակի ապահովման և վերահսկման բաժնում գործող ներքին ցանցի միջոցով:

❖ Ուսումնամեթոդական վարչության կողմից կազմակերպվել և իրականացվել է ելքային արդյունքների վերահսկման ընթացքը: Ամփոփվել, այնուհետև ԿԳՆ են ներկայացվել պետական քննական հանձնաժողովների նախագահների հաշվետվությունները:

2009-2010 ուստարում պատրաստվել և շրջանավարտներին են հանձնվել 3832 դիպլոմ, որոնցից 2418-ը՝ բակալավրիատում, 1275-ը՝ մագիստրատուրայում, 139-ը՝ 5-րդ կուրսեցիներին (Իրավագիտության, Քիմիայի և Տնտեսագիտության ֆակուլտետներ): Վերականգնվել և տրվել է շրջանավարտների 18 դիպլոմի կրկնօրինակ:

❖ Համալսարանական կրթության զարգացման բաժնի հետ համատեղ մշակվել, տպագրվել և բակալավրիատի ու մագիստրատուրայի շրջանավարտներին է հանձնվել միջազգային չափանիշներին համապատասխան երկլեզու (հայերեն և անգլերեն) տարբերակով դիպլոմի նոր հավելված:

❖ Ընթացիկ տարում հաշվարկվել և վերահսկվել է ուսանողական շարժը: Ձևակերպվել են ՀՀ զինված ուժերում ծառայելու, ազատման, տեղափոխման, վերահսկման, արտերկիր գործուղման, հիվանդությունների պատճառով տարկետման, ինչպես նաև ուսումնական գործընթացին առնչվող այլ հրամաններ:

❖ ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայություն և ՀՀ ԿԳՆ է ներկայացվել 3-ԳՄ ձևաչափով վիճակագրական հաշվետվությունը, որը ներառում է քննությունների արդյունքները և շրջանավարտների վերաբերյալ այլ տվյալներ, ինչպես նաև ԵՊՀ պրոֆեսորադասախոսական կազմին առնչվող տեղեկատվություն:

❖ Հաշվետու տարում մշակվել են ամբիոնային բեռնվածությունների, զեղչերի, տեղափոխությունների և քննաշրջանի արդյունքների տվյալները:

❖ Որպես ուսումնական գործընթացի կարևորագույն բաղադրատարր՝ հաշվետու ուսումնական տարում ևս, համաձայն հաստատված ուսումնական պլանների, համապատասխան հաստատությունների, հիմնարկների հետ կնքված պայմանագրերի, կազմակերպվել են ուսումնական, արտադրական և մանկավարժական պրակտիկաներ: Դրանց նախորդել են նախապատրաստական համապատասխան աշխատանքները: Այս գործընթացն ավելի արդյունավետ դարձնելու նպատակով ֆակուլտետներում պրակտիկայի ղեկավարների անմիջական մասնակցությամբ կազմակերպվել են ժողովներ, խորհրդակցություններ և սեմինարներ:

Արտադրական (այդ թվում՝ մանկավարժական) պրակտիկա են անցել 4194 ուսանող (բակալավր և մագիստրոս), ուսումնական պրակտիկա՝ 1883 ուսանող, որոնցից 931-ը՝ դաշտային:

❖ 2009-2010 ուստարում աշխատանքներ են իրականացվել արտասահմանյան դրամաշնորհային նախագծերի, գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության թեմատիկ ֆինանսավորման շրջանակներում:

Արտասահմանյան դրամաշնորհային նախագծերն իրականացվել են Եվրամիության «Տեմպուս» ծրագրի կողմից օժանդակվող «Որակի ապահովման ներքին համակարգը ՀՀ բարձրագույն կրթության հաստատություններում» (Միասնական եվրոպական ծրագրի շրջանակներում) և «Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամ-Հայաստան» ծրագրի կողմից օժանդակվող «Որակի ապահովման ներքին համակարգի շրջանակային մոդել՝ միջբուհական կոնսորցիումի օրինակով»:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Որակի ապահովման ներքին համակարգը ՀՀ բարձրագույն կրթության հաստատություններում (JEP-27178-2006):	Գրիգորյան Ա. Կ.
2. Որակի ապահովման ներքին համակարգի շրջանակային մոդել՝ միջբուհական կոնսորցիումի օրինակով (OSIAF-Armenia N 15885):	Գրիգորյան Ա. Կ.

Թեմա 1. Նախագծի նպատակը որակի ապահովման եվրոպական չափանիշներին համապատասխան ԵՊՀ որակի ապահովման ներքին համակարգի ստեղծումն է: Այն իրականացվել է հայաստանյան և եվրոպական համալսարանների հետ համագործակցության շրջանակներում: Նախագծի արդյունքում մշակվել է ԵՊՀ որակի ապահովման քաղաքականությունը և համապատասխան ռազմավարությունը, ինչն արտահայտված է «ԵՊՀ 2009/10-2013/14 ուստարիների զարգացման ռազմավարական ծրագրում»: ԵՊՀ որակի ապահովման մշակված ներբուհական համակարգը բաղկացած է 6 հիմնական կառուցամասերից. կրթական ծրագրերի որակի ապահովում, դասախոսական կազմի որակի ապահովում, ուսումնառության և ուսումնաօժանդակ ռեսուրսների որակի ապահովում, ուսանողների գնահատման թափանցիկ համակարգ, ներքին տեղեկատվական համակարգեր և արտաքին տեղեկատվական համակարգեր:

Նախագծի իրականացման արդյունքում պատրաստվել և հրապարակվել է «Որակի ներքին ապահովման հենքի մշակում ՀՀ բուհերի համար» զեկույցը, որն ամփոփում է ծրագրի հիմնական արդյունքները, ուղենիշային ցուցումների և երաշխավորությունների տեսքով՝ ուղղված որակի ներքին ապահովման բուհական քաղաքականության կազմակերպական մոդելների, մեթոդաբանության և ընթացակարգերի մշակման հարցերին:

Նախագծի շրջանակներում 2009 թ-ի հոկտեմբերի 5-6-ը կազմակերպվել է «Որակի բարելավում. Փորձը, մարտահրավերները և հեռանկարները Հայաստանի բարձրագույն կրթության համար» միջազգային գիտաժողովը: Վերոնշյալ զեկույցը և գիտաժողովի նյութերի ժողովածուն տպագրվել և տրամադրվել է ինչպես ԵՊՀ կառույցներին, այնպես էլ հանրապետության բուհական հանրությանը:

Թեմա 2. Նախագիծն իրականացվել է «Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամ-Հայաստան» մասնաճյուղի «Որակի ապահովման ներքին համակարգի շրջանակային մոդել՝ միջբուհական կոնսորցիումի օրինակով» դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակներում: Այն կոչված էր վերլուծելու, համադրելու և ի մի բերելու նախագծի մասնակից բուհերի (ԵՊՀ, ՀՊՃՀ, ՎՊՄԻ և ԵՊԲՀ) մշակումներն ու եվրոպական նորագույն փորձը որակի ներքին ապահովման ասպարեզում և այս հիմքի վրա ընդհանուր մեթոդաբանական հենք ու կառուցվածքային-կազմակերպական սկզբունքներ մշակելում՝ որակի ներքին ապահովման նորաստեղծ համակարգերի համար: Վերոնշյալ հիմնադրույթներն արտացոլվել են «Որակի ապահովման բուհական համակարգեր» ուղեցույցում, որը ՀՀ Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոնի կողմից երաշխավորվել է տպագրության և հրատարակվել 2009 թ-ին:

Ուղեցույցը հղվել է հանրապետության բուհերին և բարձրագույն կրթության ոլորտը կարգավորող պետական կառույցներին:

Վերոնշյալ թեմաների իրագործումը կատարվել է Համալսարանական կրթության զարգացման բաժնի հետ համատեղ:

ՄԻՆՉՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Գալստյան Վաչագան Սարգսի*

2009-2010 ուստարում Մինչհամալսարանական կրթության վարչությունը ժողովրդագրական բացասական միտումների պայմաններում դիմորդների հոսքի պահպանման նպատակով ընդլայնել և ակտիվացրել է ԵՊՀ-ի գովազդարշավը ՀՀ հանրակրթական հաստատություններում (հիմնական և ավագ դպրոցներ, քոլեջներ, վարժարաններ, կրթահամալիրներ)՝ այդ գործընթացում առավելագույնս ներգրավելով ԵՊՀ բոլոր ուսումնական ստորաբաժանումները, ուսանողական կառույցները և շահագրգիռ այլ կազմակերպություններ: Ծավալուն աշխատանք է կատարվել ԵՊՀ-ի և հանրակրթական հաստատությունների միջև՝ փոխադարձ կապի ամրապնդման և դպրոց-բուհ համակարգի շարունակական կրթության սկզբունքի ապահովման ուղղությամբ: Հաշվետու ուստարում մայրաքաղաքի և մարզերի ավելի քան 160 դպրոցների բարձր դասարանների աշակերտների համար վարչության աշխատակիցները ԵՊՀ բոլոր ֆակուլտետների դեկանների և պրոֆեսորադասախոսական կազմի ամենափորձառու անդամների աջակցությամբ կազմակերպել են ակնարկային դասախոսություններ:

ԵՊՀ-ի կողմից առաջարկվող կրթական ծրագրերի և մասնագիտությունների մարքեթինգն ակտիվացնելու, անհրաժեշտ տեղեկատվության մատչելիությունն ապահովելու նպատակով նախապատրաստվել և 2500 տպաքանակով հրատարակվել է «Դիմորդի ուղեցույց - 2010» ձեռնարկը, որը պարունակում է բավականաչափ տեղեկություններ ԵՊՀ ֆակուլտետների, մասնագիտությունների, հեռակա ուսուցման համակարգի, նախապատրաստական դասընթացների և Իջևանի մասնաճյուղի մասին: Միևնույն նպատակով պատրաստվել է նաև ԵՊՀ ֆակուլտետների մասին պատմող տեսասկավառակ՝ ավելի քան 1500 հատ: Ուղեցույցներն և սկավառակներն անվճար բաժանվել են հանրապետության բոլոր հանրակրթական հաստատություններին:

Խիստ կարևորելով հանրակրթական դպրոցների բարձր դասարանների աշակերտների շրջանում մասնագիտական կողմնորոշման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները՝ վարչությունը ուստարվա ընթացքում մայրաքաղաքի և մարզերի շուրջ 50 դպրոցների 1700 աշակերտների համար կազմակերպել է «Բաց դռների օրեր» և ճանաչողական այցեր համալսարան՝ աշակերտներին հնարավորություն ընձեռելով հանդիպելու համալսարանի և ֆակուլտետների ղեկավարության ու դասախոսական կազմի հետ, ծանոթանալու ուսումնական ծրագրերին և ուսումնառության առկա հնարավորություններին:

Արդեն ավանդական է դարձել հանրակրթական դպրոցների ավարտական դասարանների աշակերտների համար հանրակրթական տարբեր առարկաների գծով օլիմպիադաների անցկացումը ԵՊՀ-ում: 2010 թվականի օլիմպիադան կազմակերպվեց 14 հանրակրթական առարկաների գծով և անցկացվեց 2 փուլով. առաջին փուլը՝ Գյումրիում, որին մասնակցեցին Շիրակի, Արագածոտնի, Լոռու մարզերի և Ջավախքի 346 աշակերտներ, իսկ երկրորդ փուլը՝ ԵՊՀ-ում, որին մասնակցեցին Երևան քաղաքի և ՀՀ մյուս մարզերի 856 աշակերտներ: Համեմատության համար նշենք, որ օլիմպիադայի մասնակիցների թիվը նախորդ տարի 600 էր: Օլիմպիադայի հաղթող 200 մասնակից ԵՊՀ ղեկավարության կողմից հանդիսավոր պայմաններում պարգևատրվել են I, II, III կարգի դիպլոմներով, գովասանագրերով և արժեքավոր գրքերով:

Դիմորդների հետ տարվող աշխատանքների բաժնի աշխատակիցները ակտիվորեն մասնակցել են նաև հանրակրթական առարկաների գծով անցկացված հանրապետական օլիմպիադայի փակմանը և Գյումրիում կազմակերպված վարժարանային օլիմպիադային, որտեղ հաղթողները ԵՊՀ-ի կողմից պարգևատրվել են շուրջ 200 անուն գրքերով:

Կարևորելով համալսարանի և նոր կազմավորված ավագ դպրոցների համատեղ կրթական գործունեությունը՝ ավարտական դասարանների աշակերտների մասնագիտական կողմնորոշման, բուհ ընդունվելուն նախապատրաստելու և ճանաչողական այլ գործունեություն իրականացնելու վերաբերյալ վարչությունը հաշվետու տարում ՀՀ 35 ավագ դպրոցների և վարժարանների հետ կնքել է երկարաժամկետ համաձայնագրեր:

Այժմ աշխատանք է տարվում այդ դպրոցներում բազային դասարանների ստեղծման և դրանց ու ԵՊՀ ֆակուլտետների միջև սերտ կապեր հաստատելու ուղղությամբ: Վարչության աշխատանքային ծրագրերում

ներառված է նաև դիմորդների հետ տարվող աշխատանքների գծով հենակետերի (հավաքագրման մշտական ծառայություններ) ստեղծումը հանրապետության բոլոր մարզերում:

Ինչպես յուրաքանչյուր տարի, այնպես էլ 2009-2010 ուստարում վարչությունը առկա և հեռակա ուսուցման համակարգերի դիմորդների համար կատարել է մշտական տեղեկատվական աշխատանք՝ մեծապես օժանդակելով ԵՊՀ 2010թ. ընդունելության կազմակերպման գործընթացին:

Վերոնշյալ համալիր աշխատանքների շնորհիվ է նաև վերջին 4 տարիներին ապահովվել ԵՊՀ դիմորդների թվի անընդհատ աճը: Որպես օրինակ՝ նշենք միայն այն փաստը, որ այս տարվա ընդունելության ժամանակ վերջին 10 տարիների կտրվածքով գրանցվեց դիմորդների ամենամեծ թիվը՝ ավելի քան 4800 հոգի, և դա այն դեպքում, երբ ՀՀ պետական բուհեր հայտագրած դիմորդների թիվը, անցած տարվա համեմատ, նվազել էր շուրջ 1700-ով:

Հաշվետու տարում վարչությունը ձգտել է կատարելագործել նախապատրաստական դասընթացների համակարգը՝ այդ նպատակով, ըստ կրթական ծրագրերի, ձևավորելով դասընթացների լայն ընտրանի և ապահովելով դրանց իրականացման ճկուն ժամանակացույցները:

Նախապատրաստական դասընթացների կրթական ծրագրերի բովանդակությունն ու որակը ապահովելու, ինչպես նաև 70 ունկնդիրների համար ավարտական քննությունների թեստեր պատրաստելու նպատակով ԵՊՀ պրոֆեսորադասախոսական կազմի առավել հմուտ և փորձառու ներկայացուցիչներից ձևավորվել է փորձագիտական խորհուրդ՝ ըստ հանրակրթական առանձին առարկաների:

Ունկնդիրների ուսուցումը նույնպես կազմակերպվել է փորձագիտական խորհրդի կողմից նախապես քննարկված և հաստատված ուսումնական պլաններով:

Այստեղ դասավանդվող բոլոր առարկաներից 2010թ. փետրվար ամսին կազմակերպվել և անց են կացվել ստուգարքներ, ապրիլին՝ ստուգողական գրավոր աշխատանքներ, իսկ հունիսի վերջին տասնօրյակում՝ ավարտական քննություններ:

Ունկնդիրներից 15-ը, բարեհաջող հանձնելով 2010թ. ընդունելության միասնական և կենտրոնացված քննությունները, ընդունվել է ուսուցման առկա համակարգ, իսկ նրանցից 49-ը՝ հեռակա համակարգ:

ՀԵՏԲՈՒՀԱԿԱՆ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Աղասյան Ժաամեն Արտաշեսի*

Կրթական ծրագրերը՝ որակավորման բարձրացում
մասնագիտական վերապատրաստում
կրթական ծառայություններ

2009-2010 ուսումնական տարում Հետբուհական լրացուցիչ կրթության վարչությունը երեք կրթական ծրագրերով իրականացրել է հետևյալ աշխատանքները.

Ա. ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ՝ ԸՍՏ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ

1. Ունկնդիրների թիվը՝ ըստ կրթական ծրագրերի

Հ/հ	Կրթական ծրագրի անվանումը	Ունկնդիրների թիվը		
		ընդամենը	ԵՊՀ-ից	այլ հաստատություններից
1.	Որակավորման բարձրացում	215	208	7
2.	Մասնագիտական վերապատրաստում	254	-	254
3.	Կրթական ծառայություններ	20	20	-
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**489**	**228**	**261**

1.1. ԵՊՀ և այլ բուհերի պրոֆեսորադասախոսական կազմի որակավորման բարձրացում՝ ըստ մասնագիտությունների

Հ/հ	Մասնագիտության անվանումը	Ունկնդիրների թիվը			Ծանոթություն	
		ընդամենը	որից		ատենախոս. պաշտ.	ԵՊՀ-ից դուրս
			ԵՊՀ-ից	այլ բուհերից		
1.	Մաթեմատիկա	10	10	-	-	-
2.	Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա	1	1	-	-	-
3.	Ֆիզիկա	13	13	-	-	-
4.	Քիմիա	8	7	1	-	-
5.	Կենսաբանություն	7	7	-	-	-
6.	Երկրաբանություն	7	7	-	-	-
7.	Փիլիսոփայություն	8	8	-	-	-
8.	Հոգեբանություն	8	8	-	-	-
9.	Տնտեսագիտություն	11	10	1	1	-
10.	Պատմություն	13	13	-	-	-
11.	Հայոց լեզու	12	11	1	-	-
12.	Գրականագիտություն	11	11	-	-	-

13.	Ռուսաց լեզու	54	53	1	-	-
14.	Անգլիական բանասիրություն	34	34	-	1	-
15.	Իսպանական բանասիրություն	9	8	1	-	-
16.	Ֆրանսիական բանասիրություն	9	7	2	-	-
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**215**	**208**	**7**	**2**	-

1.2. Մասնագիտական վերապատրաստում՝ ըստ կրթական ծրագրերի

Հ/հ	Կրթական ծրագրի անվանումը	Ունկնդիրների թիվը		
		ընդամենը	որից	
			ԵՊՀ-ից	այլ հաստա-տություններից
1.	ՀՀ պաշտպանության նախարարության քաղաքացիական հատուկ ծառայողների վերապատրաստում	55	-	55
2.	ՀՀ քաղաքացիական ծառայողների վերապատրաստում	84	-	84
3.	«Անշարժ գույքի գնահատում» մասնագիտական որակավորման և վերարակավորման դասընթացներ	98	-	98
4.	«Հոգեբանություն» մասնագիտությամբ վերապատրաստում	17	-	17
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**254**	**-**	**254**

1.3. Կրթական ծառայություններ

Հ/հ	Դասընթացի անվանումը	Ունկնդիրների թիվը		
		ընդամենը	որից	
			ԵՊՀ-ից	այլ հաստատություններից
1.	Համակարգչագիտության հիմունքներ	20	20	-
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**20**	**20**	**-**

Բ. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԲԵՌՆՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ըստ կրթական ծրագրերի

Հ/հ	Կրթական ծրագրի անվանումը	Ժամաքանակը		
		ընդամենը	բեռնված.	ժամավճար
	Ա. Դասախոսների որակավորման բարձրացում	**2 434**	**144**	**2 290**
	Բ. Մասնագիտական վերապատրաստում	**2 252**	**-**	**2 252**
1.	ՀՀ քաղծառայողների վերապատրաստում	413	-	413
2.	«Անշարժ գույքի գնահատում» մասնագիտական որակավորման և վերարակավորման դասընթացներ	591	-	591
3.	«Հոգեբանություն» մասնագիտությամբ վերապատրաստում	1 248	-	1 248
	Գ. Կրթական ծառայություններ	**60**	**-**	**60**
	Վարչական աշխատանք	**60**	**-**	**60**
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**4 806**	**144**	**4 662**

2. Ըստ դասավանդողների մասնագիտությունների

Հ/հ	Մասնագիտության անվանումը	Ժամաքանակը		
		ընդամենը	որից	
			բեռնվածություն	ժամավճար
1.	Հոգեբանություն	1 239	-	1 239
2.	Տնտեսագիտություն	533	-	533
3.	Կենսաբանություն	263	-	263
4.	Անգլիական բանասիրություն	377	144	233
5.	Վարչական աշխատանք	231	-	231
6.	Ֆիզիկա	219	-	219
7.	Ռուսաց լեզու	215	-	215
8.	Փիլիսոփայություն	187	-	187
9.	Ռոմանական բանասիրություն	187	-	187
10.	Մաթեմատիկա	169	-	169
11.	Պատմություն	161	-	161
12.	Հայոց լեզու	160	-	160
13.	Երկրաբանություն	143	-	143
14.	Իրավագիտություն	142	-	142
15.	Գրականագիտություն	139	-	139
16.	Քաղաքացիական ծառայություն	138	-	138
17.	Քիմիա	124	-	124
18.	Կրթական ծառայություններ	60	-	60
19.	Սոցիոլոգիա	55	-	55
20.	Գերմանական բանասիրություն	32	-	32
21.	Ժուռնալիստիկա	16	-	16
22.	Միջազգային հարաբերություններ	16	-	16
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**4 806**	**144**	**4 662**
	որից՝ ԵՊՀ դասախոսներ	**4 187**	**144**	**4 043**
	հրավիրված դասախոսներ	**619**	**-**	**619**

Գ. ԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄ

1. Ըստ մասնագիտությունների և գիտական աստիճանների

Հ/հ	Մասնագիտության անվանումը	Դասախոսների թիվը			
		ընդամենը	որից		
			գիտություններ դոկտոր	գիտություններ թեկնածու	գիտական աստիճան չունեցող
1.	Ֆիզիկա	14	14	-	-
2.	Կենսաբանություն	15	14	1	-
3.	Մաթեմատիկա	9	6	3	-
4.	Պատմություն	8	6	2	-
5.	Քիմիա	7	6	1	-
6.	Տնտեսագիտություն	22	5	16	1

7.	Հայոց լեզու	4	4	-	-
8.	Գրականագիտություն	6	4	2	-
9.	Փիլիսոփայություն	7	4	3	-
10.	Երկրաբանություն	14	4	10	-
11.	Հոգեբանություն	17	3	9	5
12.	Անգլիական բանասիրություն	8	3	5	-
13.	Գերմանական բանասիրություն	1	1	-	-
14.	Ռուսաց լեզու	16	1	11	4
15.	Ռոմանական բանասիրություն	6	-	6	-
16.	Իրավագիտություն	3	-	3	-
17.	Սոցիոլոգիա	4	-	3	1
18.	Միջազգային հարաբերություններ	4	-	3	1
19.	Ժուռնալիստիկա	1	-	1	-
20.	Քաղաքացիական ծառայություն	6	-	-	6
21.	Վարչական աշխատանք	4	-	-	4
22.	Կրթական ծառայություններ	1	-	-	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**177**	**75**	**79**	**23**
	որից՝ ԵՊՀ դասախոսներ	**164**	**75**	**75**	**14**
	հրավիրված դասախոսներ	**13**	**-**	**4**	**9**

Հաշվետու ժամանակաշրջանում վարչության պետը մասնակցել է լրացուցիչ մասնագիտական կրթության զարգացման հարցերին նվիրված հետևյալ միջազգային գիտաժողովներին.

ա) 2010 թ-ի ապրիլի 26-ից 28-ը Հանքավանում կայացած «Հետբուհական և շարունակական կրթության հիմնախնդիրները» խորագրով միջազգային գիտական գիտաժողովին՝ «Լրացուցիչ մասնագիտական կրթության որակի ապահովման խնդիրները» զեկուցումով,

բ) 2010 թ-ի հունիսի 16-ից 18-ը Երևանում կայացած «Մեծահասակների կրթության եվրոպական ասոցիացիայի» գլխավոր համաժողովին և «Մասնագիտական կրթություն և ուսումնառություն մեծահասակների և երիտասարդների համար» միջազգային գիտաժողովին,

գ) 2010 թ-ի հուլիսի 1-ից 16-ը ԳԴՀ Կոբլենց քաղաքում TEMPUS IV նախագծի շրջանակներում կայացած «Հանրային կառավարման մարմինների վարչական աշխատողների վերապատրաստման կրթական կենտրոնների ցանցի ստեղծում» ծրագրով ամառային դպրոցի դասընթացներին:

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	1	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Աղասյան Ժ. Ա.,* Լրացուցիչ մասնագիտական կրթության որակի ապահովման խնդիրները, «Հետբուհական և շարունակական կրթության հիմնախնդիրները» միջազգային գիտական գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2010, էջ 46-50:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Մարգարով Ալեքսանդր Ալեքսանդրի, քաղ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Երևանի պետական համալսարանը միջազգային համագործակցության պայմանագրեր և համաձայնագրեր ունի աշխարհի շուրջ 50 երկրների 175 համալսարանների, հաստատությունների և միջազգային կազմակերպությունների հետ, որոնց շարքում են՝ Մոսկվայի Մ. Վ. Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարանը (Ռուսաստան), Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարանը (Ռուսաստան), Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի համակարգային ծրագրավորման ինստիտուտը (Ռուսաստան), Դուբնայի Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտը (Ռուսաստան), Բոլոնիայի համալսարանը (Իտալիա), Ռոստոկի համալսարանը (Գերմանիա), Տրիերի համալսարանը (Գերմանիա), Կա'Ֆոսկարի համալսարանը (Իտալիա), Փոլ Վալերի համալսարանը (Մոնպելիե-III) (Ֆրանսիա), Արևելյան լեզուների և մշակույթների ազգային ինստիտուտը (Ֆրանսիա), Մոնպելիե-I համալսարանը (Ֆրանսիա), Կալիֆորնիայի համալսարանը, (Բերկլի, ԱՄՆ), Անն-Արբոր Միչիգանի համալսարանը (ԱՄՆ), Սալոնիկի Արիստոտելի անվան համալսարանը (Հունաստան), Վարշավայի համալսարանը (Լեհաստան), Կահիրեի համալսարանը (Եգիպտոս), Հալեպի համալսարանը (ՍԱՀ), Ի. Ջավախիշվիլու անվան Թբիլիսիի պետական համալսարանը (Վրաստան) և այլն:

2009-2010 ուսումնական տարվա ընթացքում ստորագրվել են 15 (վերակնքվել 1) պայմանագրեր բուհերի, հետազոտական կենտրոնների, հիմնադրամների և ընկերությունների հետ:

Դրանք են՝

- Հյուսիսարևելյան պետական համալսարան, Ռուսաստան
- Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարան, Ռուսաստան
- Սանկտ Պետերբուրգի ինժեներատնտեսագիտական համալսարան, Ռուսաստան
- Ազգային դեղագործական համալսարան, Խարկով, Ուկրաինա
- Բեռլինի ազատ համալսարան, Գերմանիա
- Մենեջմենթի և տնտեսագիտության համալսարան, Վիլնյուս, Լիտվա
- Զիգենի համալսարան,Գերմանիա
- Հալեպի համալսարան, ՍԱՀ
- Ղազախստանի պետական տեխնիկական համալսարան, Ղազախստան
- Պրովանսի համալսարան (Մարսել I), Ֆրանսիա
- «Երևան» գիտական փոխհամագործակցության կենտրոն, Իրաք
- Ախալցխայի պետական կրթական համալսարան, Վրաստան
- Ջորջ-Ավգուստ Գոթթինգեն համալսարան, Գերմանիա
- Տաջիկստանի ազգային համալսարան, Տաջիկստան
- Ստավանգերի համալսարան, Նորվեգիա *(վերակնքվել է)*

Ինչպես և նախորդ տարիներին, այնպես էլ 2009-2010 ուսումնական տարում Երևանի պետական համալսարանն ակտիվորեն մասնակցել է տարբեր միջազգային գիտաժողովների, սեմինարների և քննարկումների կազմակերպմանը: Միևնույն ժամանակ ԵՊՀ միջազգային համագործակցության վարչությունը տարբեր գիտակրթական միջոցառումների, սեմինարների, կրթական ծրագրերի և տեղեկատվական ցուցահանդեսների կազմակերպման գործում աջակցել է ՀՀ-ում գործող միջազգային կազմակերպություններին և ՀՀ-ում հավատարմագրված դեսպանություններին:

ԵՊՀ-ի և արտասահմանյան համալսարանների ու հաստատությունների միջև կնքված պայմանագրերի շրջանակներում հաշվետու տարում կազմակերպվել են փոխայցելություններ, որոնց ընթացքում քննարկվել են երկկողմանի հետաքրքրության ոլորտներ, իրականացվել են ճանաչողական այցեր՝ դրանով իսկ ամրապնդելով և էլ ավելի զարգացնելով արդեն առկա համագործակցությունները:

Այսպես՝

- ԵՊՀ-ի և Անտվերպենի համալսարանի միջև կնքված համագործակցության պայմանագրի շրջանակներում 2009թ. սեպտեմբերի 11-ից 21-ը Անտվերպենի համալսարանից ԵՊՀ են ժամանել 10 ուսանողներ՝ իրենց ղեկավարի ուղեկցությամբ, որոնց համար կազմակերպվել են դասախոսություններ և մշակութային շրջագայություն Հայաստանի տեսարժան վայրերով:
- ԵՊՀ-ի և Հալեպի համալսարանի միջև կնքված համագործակցության պայմանագրի շրջանակներում 2009թ. սեպտեմբերի 13-ից 20-ը ԵՊՀ էր ժամանել Հալեպի համալսարանի դասախոսների և ուսանողների 17-հոգանոց պատվիրակությունը, որը հանդիպում է ունեցել համալսարանականների հետ, ինչպես նաև ճանաչողական այց է կատարել Հայաստանի տեսարժան վայրերով:
- 2009թ. սեպտեմբերի 26-ից 28-ը «TEMPUS» ծրագրի շրջանակներում ԵՊՀ են ժամանել օտարերկրյա համալսարանների ներկայացուցիչներ՝ Կոշիցե համալսարանից, Մարի Կյուրի-Սկլոդովսկայայի անվան համալսարանից, Մոսկվայի պետական տարածաշրջանային համալսարանից, Տամբովի պետական համալսարանից, Սամի պետական համալսարանից, Լվովի ազգային համալսարանից, Դնեպրոպետրովսկի տարածաշրջանային աղմինիստրացիայից, ինչպես նաև Կոմրատի պետական համալսարանից, Դնեպրոպետրովսկի Կոբլենց-Լանդաուի ազգային համալսարանից:
- 2010թ. հուլիսի 6-ից 18-ը La Conference Olivaint de Belgique կազմակերպության և ԵՊՀ միջազգային համագործակցության վարչության միջազգային կապերի բաժնի հետ համատեղ ջանքերով ճանաչողական այցով Հայաստան է ժամանել բելգիացի ուսանողների խումբը՝ ծանոթանալու թե՛ համալսարանի, թե՛ հայաստանյան այլ բուհերի աշխատանքին: Պատվիրակության անդամները Հայաստանում այցելել են տեսարժան վայրեր, ծանոթացել Հայաստանի պատմամշակութային կոթողներին:

2009-2010 ուսումնական տարում միջազգային միջոցառումներից առավել ուշագրավ է 2009թ. հոկտեմբերի 1-ից 4-ը ԵՊՀ-ի 90-ամյակին նվիրված միջոցառումների շարքը: Շնորհիվ ԵՊՀ միջազգային համագործակցության վարչության աշխատանքի՝ կազմակերպվել է օտարերկրյա պատվիրակությունների ընդունելություն: ԵՊՀ-ի 90-ամյակին նվիրված միջոցառումների շարքին ներկա էին հյուրեր օտարերկրյա բուհերից և միջազգային ընկերություններից՝ Բելառուսի պետական համալսարանից, Բելառուսի գիտությունների ակադեմիայից, Բոլոնիայի համալսարանից, Գեորգ-Ավգուստ Գոթթինգեն համալսարանից, Դնեպրոպետրովսկի ազգային համալսարանից, Իվանե Ջավախիշվիլու անվան Թբիլիսիի պետական համալսարանից, Կալիֆորնիայի պետական համալսարանից (Ֆրեզնո), Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարանի արևելագիտության ֆակուլտետից, Սբ. Կլիմենտ Օհրիդսկու Սոֆիայի համալսարանից, Հարավային դաշնային համալսարանից, Համազգային հայ կրթական և մշակութային միությունից, Վարշավայի համալսարանից, Լեման քոլեջից, Լատվիայի համալսարանից, Դոնեցկի ազգային համալսարանից, Ռոստոկի համալսարանից, Կահիրեի համալսարանից, Միդլսեքսի համալսարանից, Մարտին Լյութեր Հալլե-Վիտենբերգ համալսարանից, Մոնպելիե-3 Փոլ Վալերի համալսարանից, Միչիգանի համալսարանից, Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտից (Դուբնա), Մոսկվայի պետական համալսարանից, Կոստրոմայի պետական համալսարանից, Կա'Ֆոսկարի համալսարանից, Կոմրատի պետական համալսարանից, Կոբլենց-Լանդաուի ինստիտուտից, «Սուխոյ» ավիացիոն ընկերությունից, Տրիերի համալսարանից, Ճենովայի համալսարանի քաղաքական գիտությունների, բժշկական, ճարտարագիտության ֆակուլտետներից, Ֆրիդրիխ Շիլլերի անվան համալսարանից, Վոլգոգրադի պետական համալսարանից: ԵՊՀ 90-ամյա հոբելյանի առթիվ բազմաթիվ արտասահմանյան բուհերի ներկայացուցիչներ և Մայր բուհի գործընկերներ շնորհավորական ուղերձներ են հղել՝ բարձր գնահատելով ԵՊՀ-ի տեղն ու դերը համաշխարհային գիտակրթական համակարգում: Ներկայացնում ենք այդ բուհերի և գործընկերների ցանկը.

1. Բելառուսի Հանրապետության գիտության և տեխնոլոգիաների պետական կոմիտեի նախագահ Իգոր Վոյտով
2. Բերքլիի (Կալիֆորնիա) համալսարանի նախագահ Ռոբերտ Բիրգենաու
3. Մոսկվայի պետական համալսարանի կողմից պրոռեկտոր Պյոտր Վրժեշչ
4. Սանկտ Պետերբուրգի համալսարանի նախագահ Լյուդմիլա Վերբիցկայա, Լեոն Պետրոսյան և հատուկ շնորհավորանքներ Արևելագիտության ֆակուլտետի դեկան Եվգենի Ջելենևի կողմից

5. Ֆրեզնոյի (Կալիֆորնիա) պետական համալսարանի նախագահ Ջոն Ուելթի և Բարլոու Տեր-Մկրտչյան
6. Հայկազյան համալսարանի նախագահ Փոլ Հայդոստյան
7. Կոնեկտիկուտի համալսարանի նախագահ Մայքլ Հոգան և Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնի տնօրեն Ջոն Դեյվիս
8. Միչիգանի համալսարանի նախագահ Մարի Սյու Կոլման և Ժիրայր Լիպարիտյան
9. Հալեպի համալսարանի նախագահ Մոհամադ Նիզար Աքիլ
10. Արիզոնայի պետական համալսարանի նախագահ Մայքլ Քոու, «Մելիքյան» կենտրոնի տնօրեն Արա Բարսամ և Վիկտոր Աղաջանյան
11. Մոնպելիե-3 Պոլ Վալերի համալսարանի նախագահ Անն Ֆրեզ, Շմիդտ Բուրգարտ և Ժիրայր Դեդեյան
12. Շտուտգարտի համալսարանից Տիեզերական համակարգերի ինստիտուտի տնօրեն Հանս Փիթեր Ռյոսեր
13. Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի տնօրեն Ալեքսեյ Սիսակյան
14. Բելառուսի ԳԱԱ ակադեմիկոս Միխայիլ Մյասնիկովիչի անունից Նոր նյութերի քիմիայի ինստիտուտի տնօրեն Վլադիմիր Ագաբեկով
15. ՌԴ հարավային դաշնային պետական համալսարանի կողմից ինստիտուտի տնօրեն Յուրի Վոլկով
16. Արևելյան լեզուների և մշակույթի ազգային ինստիտուտի ռեկտոր Ժակ Լեգրան և Անահիտ Դոնապետյան
17. Սոֆիայի Սբ. Կլիմենտ Օհրիդսկու անվան համալսարանի ռեկտոր Իվան Իլչև և պրոռեկտոր Իվան Պետկով
18. Կիևի Տարաս Շևչենկոյի անվան ազգային համալսարանի ռեկտոր Լեոնիդ Հուբերսկի
19. Տրիերի համալսարանի ռեկտոր Փիթեր Շվենկմեզգեր և Վոլֆգանգ Լուհ
20. Տարտուի համալսարանի ռեկտոր Ալար Կարիս
21. Լատվիայի համալսարանի ռեկտոր Մարսիզ Աուզինս, Օջարս Յուդրուփս և Ատիս Պեյս
22. ՀՀ-ում ՌԴ դեսպանատան կողմից Վ. Բրյուսովի անվան հուշամեդալ
23. Լեհման քոլեջի ռեկտոր Մարի Փափազյան
24. Ռոստոկի համալսարանի ռեկտոր Վոլֆգանգ Շարեկ
25. Կիպրոսի համալսարանի ռեկտոր Ստավրոս Զենիոս
26. Գոթինգենի Գեորգ Ավգուստինի անվան համալսարանի ռեկտոր Կուրտ Ֆոն Ֆիգուրա և Մարտին Տամկե
27. Կա՛Ֆոսկարի համալսարանի ռեկտոր Պիեռ Ֆրանչեսկո Գետտի և Պողոս Լևոն Զեքյան
28. Ի. Ջավախիշվիլու անվան Թբիլիսիի պետական համալսարանի ռեկտոր Գեորգի Խուբուա
29. Կոբլենց Լանդաուի անվան համալսարանի ռեկտոր Ռոման Հայլեհթալ, Կլաուս Տրոյչ և Իռեն Լաթշար
30. Կոշիցեի համալսարանի ռեկտոր Անտոն Չիժմար և Յան Գենչի
31. Դոնեցկի ազգային համալսարանի ռեկտոր Վլադիմիր Շևչենկո և Նիկոլայ Իվանիցին
32. Վոլգոգրադի համալսարանի ռեկտոր Օլեգ Ինշակով և Պավել Տիմաչով
33. Կոստրոմայի Ն. Ա. Նեկրասովի անվան պետական համալսարանի ռեկտոր Նիկոլայ Ռասսադին
34. ՌԴ ԳԱԱ փոխնախագահ Վլադիսլավ Խոմիչ
35. ՌԴ ԳԱ համակարգային ծրագրավորման ինստիտուտի տնօրեն Վիկտոր Իվաննիկով
36. Եվրասիական համալսարանների ասոցիացիայի նախագահ Ալեքսանդր Սիդարովիչ
37. Համազգային հայ կրթական և մշակութային միության ատենապետ Մկրտիչ Մկրտչյան
38. «ԱՐՓԱ» հիմնադրամի նախագահ Հակոբ Փանոսյան
39. Մոսկվայի պետական տարածաշրջանային համալսարանից Սերգեյ և Տատյանա Տրայտակներ
40. «Սինոփսիս Արմենիա» ՓԲԸ-ի տնօրեն Ռիչարդ Գոլդման
41. Արտասահմանյան դասընթացների Հանկուկի համալսարանի պրոռեկտոր Կյուչին Կիմ և Հոնգ Վան Սեոկ
42. Վարշավայի համալսարանի պրոռեկտոր Վտոձիմիերզ Լենգաուեր և Յան Մալիցկի
43. Ճենովայի համալսարանի պրոռեկտոր Միշել Մարսոնետ և Անգելա Մուսայո
44. Սալոնիկի Արիստոտելի անվան համալսարանի պրոռեկտոր Աթանասիա Ցացակու

45. Բելառուսի պետական համալսարանի պրոռեկտոր Օլեգ Իվաշկևիչ
46. Կոմրատի պետական համալսարանի պրոռեկտոր Լյուդմիլա Ֆեդոտովա և Յովչու Միխայիլ
47. Նովոսիբիրսկի պետական համալսարանի կողմից Տնտեսագիտության ֆակուլտետի դեկան Գագիկ Մկրտչյան
48. Մարի Կյուրի-Սկլոդովսկայի անվան համալսարանից Ադամ Չմելիվսկի և Անդրեյ Վոդեցկի
49. Հալլե Վիտենբերգի Մարտին Լյութերի անվան համալսարանից Ֆելիքս Բլոխեր և Արմենուհի Դրոստ Աբգարյան
50. Մյունսթերի համալսարանից Մագդալեն Շտեմեր Լաք, Ջորջ Ալբերս և Տիրան Դանիելյան
51. Միդլսեքս համալսարանից Էլլի Ջեորջիադու, Գեթա Աբեսինգխ, Ջորջ Դաֆոլաս, Բալբիր Բարն, Ռիչարդ Քոմլեյ և Յան Միտչել
52. ՌԴ ԱԳՆ միջազգային հարաբերությունների Մոսկվայի պետական ինստիտուտի կողմից Միջազգային լրագրության ֆակուլտետի դեկան Յարոսլավ Սկվորցով
53. Սումի պետական համալսարանից Կոնստանտին Կիրիչենկո
54. Տամբովի պետական համալսարանից Նատալյա Ջենկովա
55. Բոլոնիայի համալսարանից Գաբրիելա Ուլուհոջյան և Աննա Սիրինյան
56. Լվովի ազգային համալսարանից Վիտալի Կուխարսկի և Սվետլանա Տերլեցկա
57. Ժենևի համալսարանից Վալենտինա Կալզոլարի
58. Գրեգորի և Էմմա Մելիքյաններ
59. Կարապետ Գալֆայան
60. Արմեն Սմբատյան
61. Արմեն Եսայան
62. Պրովանսի համալսարանից (Այաքս, Մարսել I) Ժան Վիվիե (միջազգային համագործակցության գծով փոխնախագահ, պրոռեկտոր):

Այս շրջանակներում կազմակերպվել են ԵՊՀ ռեկտորի և օտարերկրյա համալսարանների պատվիրակությունների հետ անհատական հանդիպումներ, որոնց ընթացքում քննարկվել են երկկողմանի համագործակցության և գիտահետազոտական ու կրթության զարգացմանը վերաբերող հարցեր: Անց է կացվել միջազգային գիտաժողով՝ «Համալսարանական կրթությունը 21-րդ դարում» խորագրով: Գիտաժողովի ընթացքում մասնակիցներին հնարավորություն է տրվել մասնակցելու իրենց հետաքրքրությունների շրջանակներում գործող բաժինների (սեկցիա) աշխատանքներին: Այդ բաժիններն էին՝ Որակի ապահովում և համալսարանի կառավարում, Կրթությունը փոփոխվող աշխարհում, Հայագիտության դերը համալսարանական կրթության շրջանակներում, Կրթության միջազգայնացում, Բնական գիտությունների դասավանդման խնդիրները համալսարանական կրթության շրջանակներում: Միջազգային գիտաժողովի ընթացքում ներկայացված զեկույցները կտպագրվեն մեկ ժողովածուի մեջ:

2009թ. հոկտեմբերի 5-ից 6-ը TEMPUS JEP «ARMQA» (Internal Quality Assurance for Armenian HEIs) նախագծի շրջանակներում կազմակերպվել է միջազգային գիտաժողով՝ «Որակի բարելավում. փորձը, խնդիրներն ու հեռանկարները Հայաստանի բարձրագույն կրթության համար» խորագրով: Նախագծի կոնսորցիումի անդամներն էին ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունը, Երևանի պետական համալսարանը, Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանը, Լոնդոնի Միդլսեքսի համալսարանը (Մեծ Բրիտանիա) և Ճենովայի համալսարանը (Իտալիա):

2009թ. հոկտեմբերի 16-ին ԵՊՀ-ում «TEMPUS» ազգային գրասենյակի հետ համատեղ կազմակերպվել է հանդիպում Լիտվայից ժամանած մասնագետների և հայաստանյան կողմի միջև՝ նվիրված բարձրագույն կրթության բնագավառում համագործակցությանն ու ակադեմիական շարժունությանը, ինչպես նաև բարձրագույն կրթական համակարգերի բարեփոխման և արդիականացման գործին: Բացի նրանից, որ հանդիպումը խրախուսված էր «TEMPUS» ծրագրի կողմից, այն միտված էր նաև ԵՄ և գործընկեր երկրների միջև փոխըմբռնման զարգացման փորձի փոխանակմանը:

ԵՊՀ և Բեռլինի ազատ համալսարանի միջև համագործակցության պայմանագրի շրջանակներում 2009թ. հոկտեմբերի 20-ից 21-ը ԵՊՀ է ժամանել Բեռլինի ազատ համալսարանի պատվիրակությունը, որի հետ հանդիպմանը ներկա էին նաև ՀՀ արտաքին գործերի նախարարի տեղակալը և ՀՀ-ում ԳԴՀ դեսպանատան ներկայացուցիչը:

2009թ. նոյեմբերի 30-ին ՀՀ-ում ԳԴՀ դեսպանատունը ԵՊՀ-ի հետ համատեղ կազմակերպել է «20 Jahre Mauerfall» խորագրով լուսանկարչական ցուցահանդես՝ նվիրված Բեռլինի պատի փլուզման 20-րդ տարեդարձին:

2009թ. հոկտեմբերի 25-ից 30-ը «TEMPUS QUATMI» (Quality Assurance Tools for the Management of Internationalization) ծրագրի շրջանակներում ԵՊՀ է այցելել Նայմեգենի Ռադբաուդ համալսարանի (Նիդեռլանդներ), Բելգորոդի պետական համալսարանի (ՌԴ), Զապորոժիեի ազգային համալսարանի (ՌԴ), Տարաս Շևչենկոյի անվան ազգային համալսարանի (Կիև) և Կարլ վոն Օսիետսկի Օլդենբուրգի համալսարանի (Գերմանիա) պատվիրակությունը: Քննարկվել են ԵՊՀ-ի՝ միջազգայնացման ուղղությամբ իրականացվող ռազմավարությունը, ինչպես նաև այդ խնդրի վերաբերյալ մի շարք հարցեր:

2009թ. հոկտեմբերի 30-ին ԵՊՀ-ում ՌԴ բուհերի ներկայացուցիչների հետ կայացել է հանդիպում՝ «Expo-Russia Armenia 2009թ.» երկրորդ ամենամյա արտադրական ցուցահանդեսի շրջանակներում: Հանդիպմանը ներկա էին ՌԴ տնտեսագիտության բարձրագույն դպրոցի, Տնտեսագիտության, վիճակագրության և ինֆորմատիկայի Մոսկվայի պետական համալսարանի, Ն. Է. Բաումանի անվան Մոսկվայի պետական տեխնիկական համալսարանի, ինչպես նաև Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի ներկայացուցիչները: Հանդիպման արդյունքում Տնտեսագիտության բարձրագույն դպրոցի հետ համագործակցություն սկսելու վերաբերյալ ձեռք է բերվել համաձայնություն:

2010թ. փետրվարի 26-ից 28-ը ԵՊՀ-ի և Մոսկվայում Ճապոնիայի դեսպանատան համատեղ ուժերով ԵՊՀ-ում կազմակերպվել է ճապոնական թեյախմության, ծաղկարվեստի (իկեբանա) և նկարչության (սումիե) ցուցադրում-դասընթաց: 2010թ. հունիսի 19-ին և 20-ին ՌԴ-ում Ճապոնիայի դեսպանատան հետ համագործակցության շրջանակներում ԵՊՀ-ում կազմակերպվել է ճապոնական դրամաշնորհային ծրագրի քննություն:

2010թ. մարտի 11-ին ԵՊՀ-ում կայացել է հանդիպում ԵԱՀԿ պառլամենտական վեհաժողովի խոսնակ Ջոան Սոարեսի հետ, որին մասնակցել են ԵՊՀ իրավագիտության, միջազգային հարաբերությունների, տնտեսագիտության, պատմության, ժուռնալիստիկայի, ռոմանագերմանական բանասիրության և սոցիոլոգիայի ֆակուլտետների ուսանողները: Հանդիպմանը ներկա էին նաև ՀՀ-ում հավատարմագրված միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ:

2010թ. մարտի 26-ին ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնը և ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի ֆրանսիական բանասիրության ամբիոնը Հայաստանում Ֆրանկոֆոնիայի տոնի շրջանակներում համատեղ կազմակերպել են «Ֆրանսիական երգի փառատոն», որին ներկա էին հյուրեր ՀՀ-ում Ֆրանսիայի դեսպանատնից, Ֆրանկոֆոն երկրների միջազգային կազմակերպության ասոցիացիայի ներկայացուցիչներ և ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողներ:

2010թ. ապրիլի 10-ին ԵՊՀ ուսանողության համար կազմակերպվել է հանդիպում-դասախոսություն Հայաստանում «Խաղաղության կորպուս» ընկերության ներկայացուցիչների հետ: Դասախոսության նպատակն էր երիտասարդ սերնդին տեղեկացնել ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի տարածման, կանխարգելման և բուժման մասին:

ՀՀ ԿԳ նախարարության, Տնտեսագիտության, վիճակագրության և ինֆորմատիկայի Մոսկվայի պետական համալսարանի, Մոսկվայի պետական տնտեսագիտական համալսարանի վիճակագրության և ինֆորմատիկայի Երևանի մասնաճյուղի, Խ. Աբովյանի անվան Հայաստանի պետական մանկավարժական համալսարանի, Երևանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի, Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանի, ՀՀ ԳԱԱ ինֆորմատիկայի և ավտոմատացման խնդիրների ինստիտուտի, Վ. Բրյուսովի անվան Երևանի պետական լեզվաբանական համալսարանի, ինչպես նաև Ռուս-հայկական (Սլավոնական) պետական համալսարանի հետ համատեղ 2010թ. ապրիլի 10-ից 30-ը Ծաղկաձորում կազմակերպվել է միջազգային գիտաժողով՝ «Էլեկտրոնային ուսուցում. Ռուսաստան-Հայաստան: Գիտության և կրթության բնագավառում համագործակցության զարգացման նոր հնարավորություններ» խորագրով:

2010թ. մայիսի 10-ից 17-ը ԵՊՀ-ում հյուրընկալվել է Նովոսիբիրսկի պետական համալսարանի պատվիրակությունը: ՄՀՎ-ն կազմակերպել է մի շարք հանդիպումներ Նովոսիբիրսկի պետական համալսարանի պատվիրակության և ԵՊՀ ռեկտորի, ԵՊՀ տնտեսագիտության, պատմության, ռուս բանասիրության ֆակուլտետների դեկանների հետ, ինչպես նաև հանդիպումներ ՀՀ ԿԳ փոխնախարարի, Երևանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի ռեկտորի, Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարանի ռեկտորի, Ռուս-հայկական (Սլավոնական) պետական համալսարանի ռեկտորի հետ:

հանդիպումների ընթացքում քննարկվել են համագործակցության փոխշահավետ կազմակերպման հնարավորությունները:

Հաշվետու տարում ԵՊՀ են ժամանել մի շարք պատվիրակություններ Ռուսաստանի Դաշնությունից, Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետությունից, Ֆրանսիայի Հանրապետությունից, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներից:

2010թ. հուլիսի 12-ից 15-ը Վարշավայի համալսարանի Արևելյան Եվրոպայի ինստիտուտի կովկասյան գրասենյակը կազմակերպել է միջազգային գիտաժողով՝ «Որտե՞ղ ենք մենք: Հետկոմունիստական և հետսովետական երկրները վերջին 20 տարիների ընթացքում» խորագրով, որին մասնակցել են ԵՊՀ 4 ներկայացուցիչներ:

2009-2010 ուսումնական տարվա ընթացքում կազմակերպվել են հանդիպումներ ՀՀ-ում միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչների, ինչպես նաև ՀՀ-ում արտակարգ և լիազոր դեսպանների հետ: Համալսարան են ժամանել օտարերկրյա համալսարանների պրոֆեսորներ՝ ԵՊՀ տարբեր ֆակուլտետներում և կենտրոններում մասնագիտական դասընթացներ անցկացնելու նպատակով:

Այսպես `

- 2009թ. հոկտեմբերի 6-ին ԵՊՀ-ում կազմակերպվել է հանդիպում ԵՊՀ ուսանողության, պրոֆեսորադասախոսական կազմի և ԳԴՀ Բունդեսթագի նախագահի և փոխխոսնակի հետ: Հանդիպման ժամանակ հնչել են զեկույցներ ԳԴՀ Բունդեսթագի կողմից ներկայացվող ամենամյա ծրագրի վերաբերյալ, ինչպես նաև նույն ծրագրի վերաբերյալ ցուցադրվել է տեսաֆիլմ:
- 2009թ. հոկտեմբերի 14-ին ՀՀ-ում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանատան մշակույթի կենտրոնի առաջարկով ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի իրանագիտության ամբիոնում անց է կացվել «Իրանահայոց հանրագիտարան» գրքի շնորհանդեսը:
- 2009թ. հոկտեմբերի 29-ին ԵՊՀ է այցելել Բելառուսի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարը, ում հետ կայացած հանդիպմանը ներկա էին ԵՊՀ ուսանողներն ու պրոֆեսորադասախոսական կազմը:
- 2009թ. նոյեմբերի 1-ից 8-ը Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնի «Եվրոպական ուսումնասիրություններ» միջառարկայական մագիստրոսական ծրագրի 2009-2010 ուստարվա 2-րդ կուրսում «Արևելյան և Կենտրոնական Եվրոպայի տնտեսական ձևափոխումները և ԵՄ ընդլայնումը» դասընթացն ապահովելու համար ԵՊՀ է հրավիրվել Կենտրոնական Եվրոպայի համալսարանների պրոֆեսոր, Պանֆոնիայի համալսարանի ֆինանսների ամբիոնի ղեկավար Պետեր Միհայլին (Հունգարիա):
- 2009թ. նոյեմբերի 6-ին ԵՊՀ պրոֆեսորադասախոսական կազմի և ուսանողների հետ հանդիպել է ՀՀ-ում Մեծ Բրիտանիայի դեսպանը:
- 2009թ. նոյեմբերի 16-ին ԵՊՀ է այցելել ԱՊՀ միջխորհրդարանական ասամբլեայի քարտուղարը, ում հետ կայացած հանդիպմանը ներկա էին ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների և իրավագիտության ֆակուլտետների ուսանողները:
- «Ուրբան» կայուն զարգացման հիմնադրամի կողմից իրականացվող «Եվրահինտեգրումը և գենդերային հարցերը» ծրագրի շրջանակներում 2009թ. նոյեմբերի 26-ին ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետ են այցելել Հայաստանի և Թուրքիայի կանանց հիմնախնդիրներով զբաղվող հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները, ովքեր հանդիպել են ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի թյուրքագիտության ամբիոնի դասախոսների և ուսանողների հետ՝ քննարկելու մի շարք գենդերային հարցեր, մասնավորապես եվրոպական և ազգային արժեքների ու եվրահինտեգրման գործընթացում կանանց դերի ու նշանակության խնդիրները: Քննարկվել են նաև հետագա հնարավոր համագործակցության և փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող մի շարք հարցեր:

Հաշվետու տարում ԵՊՀ-ում շարունակվել է օտարերկրյա մասնագետների դասավանդումը: 2009-2010 ուսումնական տարում ԵՊՀ-ում դասավանդել են Գերմանիայից, Իսպանիայից, Բրազիլիայից, Լեհաստանից, Բուլղարիայից, Իրանից, Վրաստանից և Ռուսաստանից ժամանած դասախոսներ: Օտարերկրյա մասնագետներին, ինչպես և նախորդ տարիներին, ԵՊՀ-ն դիմավորել է «Զվարթնոց» օդանավակայանում, օգնել է համապատասխան փաստաթղթերի ձևակերպման գործում, տեղավորել է ԵՊՀ հյուրերի տանը և

ճանապարհել է «Զվարթնոց» օդանավակայանից: Օտարերկրյա դասախոսներին ԵՊՀ գրադարանից անվճար օգտվելու հնարավորություն է տրվել, նրանք ապահովվել են աշխատանքի համար անհրաժեշտ պայմաններով, հարկ եղած դեպքերում կազմակերպվել են նաև մշակութային ծրագրեր և ճանաչողական այցեր Երևանից դուրս: ԵՊՀ ֆակուլտետներում շարունակվել է գերմաներեն, իսպաներեն, պորտուգալերեն, լեհերեն և արաբերեն լեզուների դասավանդումը:

ԵՊՀ և օտարերկրյա համալսարանների միջև համագործակցության պայմանագրերի շրջանակներում շարունակվել է ԵՊՀ դասախոսների գործուղումը արտասահմանյան բուհեր: Այսպես՝ 2009-2010 ուսումնական տարում ԵՊՀ և Սոֆիայի Սուրբ Կլիմենտ Օհրիդսկու անվան համալսարանի միջև կնքված համագործակցության պայմանագրի շրջանակներում Սոֆիայի համալսարան է գործուղվել ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետի հայոց լեզվի ամբիոնի ասիստենտը՝ ժամանակակից հայոց լեզու դասավանդելու նպատակով: ԵՊՀ և Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարանի միջև կնքված համագործակցության պայմանագրի շրջանակներում 2010-2011 ուստարվա համար նախատեսվում է Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարանի արևելագիտության ֆակուլտետում կազմակերպել 3-ամսյա վերապատրաստման դասընթաց՝ ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի մասնագետի համար, ում նաև հնարավորություն կտրվի իրականացնելու գիտահետազոտական աշխատանք, ինչպես նաև ուսանելու հնարավորություն է տրվել ԵՊՀ 1 մագիստրոսի՝ թյուրքագիտություն և 1 ասպիրանտի՝ Իրանի ժամանակակից պատմություն մասնագիտություններով: 2010-2011 ուսումնական տարում նախատեսվում է կազմակերպել ճանաչողական այց Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարանից ժամանող ուսանողական խմբի համար: Ինչպես նաև հաջորդ ուստարում ՍՊՊՀ-ի ուսանողներին հնարավորություն կտրվի ուսանելու ԵՊՀ-ում՝ հայագիտություն մասնագիտությամբ:

ԵՊՀ-ի և Հալեպի համալսարանի միջև համագործակցության պայմանագրի շրջանակներում 2010-2011 ուսումնական տարվա համար նախատեսվում է Հալեպի համալսարան գործուղել հայոց լեզվի մասնագետ:

ԵՊՀ և Վոլգոգրադի պետական համալսարանի միջև քննարկվել են համատեղ կրթական ծրագրերի իրականացման հնարավորությունները, ինչպես նաև Վոլգոգրադի պետական համալսարանում բացվել է հայ մշակույթի կենտրոն:

ԵՊՀ-ն այսօր լայնորեն ներգրավված է միջազգային ծրագրերում և հանդիսանում է Համալսարանների միջազգային ընկերակցության, Եվրոպական համալսարանների ընկերակցության, Եվրասիական համալսարանների ընկերակցության, Սևծովյան երկրների համալսարանների ցանցի ընկերակցության, Ռեկտորների ռուսաստանյան միության և Համալսարանների ղեկավարների միջազգային ընկերակցության լիիրավ անդամ:

2009-2010 ուստարում ԵՊՀ ստորաբաժանումներն ու մասնագետները, ինչպես նաև բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողները մասնակցել են տարբեր գիտական միջոցառումների, սեմինարների, արտասահմանյան գիտական և կրթական ծրագրերի: Իրականացվել են նաև միջբուհական փոխանակման ծրագրեր:

Հաշվետու տարում առավել ուշագրավ են՝

- Սիրիայի Արաբական Հանրապետությունում 2009-2010 ուսումնական տարվա համար նախատեսված արաբերեն լեզվի 10-ամսյա պրակտիկա անցնելու կրթաթոշակային ծրագրին մասնակցել են ԵՊՀ 25 ուսանողներ:
- Հունաստանի Հանրապետության կրթության նախարարության կողմից ներկայացված 2010-2011 ուսումնական տարում Հունաստանի բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում սովորելու համար ներկայացվել է կրթաթոշակային ծրագրի մրցույթ, որի մասին տեղեկացվել են ԵՊՀ ֆակուլտետները:
- 2009թ. դեկտեմբերի 11-ին «Ակադեմիական փոխճանաչման և շարժունության ազգային տեղեկատվական կենտրոն» հիմնադրամի կողմից կազմակերպված «Օտարերկրյա որակավորումների ճանաչում, Լիսաբոնի կոնվենցիա» թեմայով սեմինարին մասնակցել է ԵՊՀ միջազգային համագործակցության վարչության ներկայացուցիչը:
- Միջազգային համագործակցության վարչության գրանտների բաժնի ներկայացուցիչը 2010թ. հունվարի 18-ից մինչև ապրիլի 26-ը կատարել է գիտահետազոտական աշխատանք Տեսական ֆիզիկայի Աբդուս Սալամ միջազգային կենտրոնում (Իտալիա):
- 2010թ. մարտին Թբիլիսիի պետական համալսարանին կից տնտեսագիտության միջազգային դպրոցի (ISET) նախաձեռնությամբ Երևանի պետական համալսարանում կազմակերպվել է «Գարնանային

դպրոց»՝ բակալավրիատի բարձր կուրսերի ուսանողների, մագիստրոսների, ասպիրանտների և հայցորդների համար:

- 2010թ. մարտի 4-ին Հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոններ (ՀՌԿԿ) հայաստանյան գրասենյակում կազմակերպվել է Բաց հասարակության ինստիտուտի «Վերադարձող դասախոսների կրթաթոշակ» ծրագրի ներկայացումը, որի մասին տեղեկացվել են ԵՊՀ ստորաբաժանումները:
- 2010թ. մարտին Բաց հասարակության ինստիտուտի կողմից ներկայացվել է 2011թ. համար նախատեսված ֆակուլտետի զարգացման դրամաշնորհային ծրագիրը, որում ընդգրկված են Հայաստանը, Ադրբեջանը, Վրաստանը, Ղազախստանը, Ղրղզստանը, Մոլդովան, Մոնղոլիան, Տաջիկստանը և Ուզբեկստանը: Ծրագրի մասին տեղեկացվել են ԵՊՀ համապատասխան ֆակուլտետները:
- ԵՊՀ ասպիրանտները տեղեկացվել են Կենտրոնական եվրոպական համալսարանի (CEU) կողմից ներկայացված 2010-2011 ուսումնական ծրագրի հետազոտական կրթաթոշակների վերաբերյալ, ինչպես նաև հասարակական և հումանիտար ուղղվածության մասնագետներն ու ուսանողները տեղեկացվել են Կենտրոնական եվրոպական համալսարանի (CEU), Բաց հասարակության ինստիտուտի (OSI), Ռեսուրս կենտրոնի (CRC) և Բարձրագույն կրթության աջակցության ծրագրի (HESP) կողմից ֆինանսավորվող դասավանդման և ուսուցման կրթաթոշակների ծրագրերի վերաբերյալ:
- ԵՊՀ ստորաբաժանումներին ներկայացվել է ԱՄՆ դեսպանատան հասարակայնության հետ կապերի բաժնի կողմից տրամադրված հայտարարությունը՝ Հյուբերտ Համֆրի ուսումնական կրթաթոշակի 2011-2012թթ. մրցույթի վերաբերյալ: Համֆրի կրթաթոշակը ծրագիր է, որը հնարավորություն է տալիս մասնագիտական գործունեության որոշակի փորձ ունեցող մասնագետներին մեկնելու Միացյալ Նահանգներ՝ մեկ տարի ամերիկյան առաջնակարգ համալսարաններում ուսանելու և համապատասխան մասնագիտական փորձառություն ձեռք բերելու նպատակով:
- Շարունակվել է համագործակցությունը թուրքմենական կողմի հետ, որի շրջանակներում Թուրքմենստանի Աշխաբադ քաղաքում Թուրքմենստանի կրթության նախարարության նախաձեռնությամբ 2009թ. սեպտեմբերի 9-ից 13-ը կազմակերպվել է միջազգային գիտաժողով, այնուհետև՝ 2009թ. սեպտեմբերի 21-ից 26-ը, Թուրքմենստանի «Միրաս» գիտակրթական կենտրոնի նախաձեռնությամբ կայացել է միջազգային գիտաժողով, որին մասնակցել են համալսարանականներ:
- Եվրոպական կրթաթոշակների քոլեջը 2010-2011 ուսումնական տարվա համար նախատեսել է կրթաթոշակներ, որոնք երիտասարդ շրջանավարտներին հնարավորություն են տալիս շարունակելու իրենց կրթությունը՝ ստանալով մագիստրոսի կոչում Եվրոպայի քոլեջում (Բրյուգե և Նատոլին (Վարշավա)): Այս կրթաթոշակային ծրագրի վերաբերյալ ՄՀՎ-ն տեղեկացրել է համապատասխան ֆակուլտետներին:
- 2010թ. ապրիլի 2-ին Հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոններ (ՀՌԿԿ) հայաստանյան գրասենյակում կազմակերպվել են «Կարնեգի հետազոտական դրամաշնորհի ծրագրի» ներկայացում և հարց-պատասխան, որի մասին տեղեկացվել են ԵՊՀ ստորաբաժանումները:
- 2010թ. մայիսի 7-ից 8-ը Թբիլիսիում կազմակերպվել է միջազգային գիտաժողով՝ «Հանդուրժողականությունը որպես համագործակցության նախադրյալ» խորագրով, որին ներկա էր ԵՊՀ պատվիրակությունը: Պատվիրակությանը ցուցաբերվել է ջերմ ընդունելություն, որի շրջանակներում քննարկվել են փոխշահավետ համագործակցության հարցեր՝ աշխատակազմի, պրոֆեսորադասախոսական կազմի և ուսանողների, ինչպես նաև գիտական աշխատողների փոխայցելություններ, փորձի փոխանակում և գիտակրթական գործունեության խորացում:
- 2010թ. մայիսի 19-ից 21-ը Թբիլիսիում կազմակերպվել է միջազգային գիտաժողով՝ «Եվրոպայի և Արևելքի միջև գիտահետազոտական և բարձրագույն կրթությունը Կենտրոնական Ասիայում և Կովկասում» խորագրով, որին ներկա էր նաև ԵՊՀ ուսանողների, շրջանավարտների և հասարակայնության հետ կապերի գծով պրոռեկտորը:
- 2010թ. մայիսի 12-ից 15-ը Ժողովուրդների բարեկամության ռուսաստանյան համալսարանում տեղի է ունեցել համակարգող խորհրդի հանդիպում, որին ներկա է եղել ԵՊՀ գիտական քաղաքականության

և միջազգային համագործակցության գծով պրոռեկտորը: Հանդիպման ընթացքում ստորագրվել է ԱՊՀ երկրների ցանցային համալսարանի կոնսորցիումին անդամակցության հուշագիր:

- «TEMPUS QUATMI» ծրագրի շրջանակներում ԵՊՀ միջազգային համագործակցության վարչության ներկայացուցիչները 2010թ. մայիսի 26-ից մինչև հունիսի 9-ը այցելել են Տորունի համալսարան (Լեհաստան), Օլդենբուրգի համալսարան (Գերմանիա), Նայմեգենի համալսարան (Նիդեռլանդներ) և Ալիկանտեի համալսարան (Իսպանիա): Ծրագրի ավարտին համալսարանականները ստացել են հավաստագրեր՝ ծրագիրն ավարտելու վերաբերյալ:
- 2010թ. մայիսի 30-ից հունիսի 5-ը Թբիլիսիում անցկացվել է Տնտեսական և հասարակական հետազոտությունների կովկասյան ինստիտուտի (CIESR) կողմից հայտարարված «Տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրում, տեղական ապակենտրոնացում և կոնֆլիկտների կանխում. Հարավկովկասյան տարածաշրջանում ժողովրդավարական առաջընթացի և կայունության հեռանկարներ» ծրագիրը:
- ԵՊՀ-ի և Ռոստոկի համալսարանի համագործակցության շրջանակներում Ռոստոկի համալսարանի օրգանական քիմիայի ամբիոն են մեկնել ԵՊՀ ուսանողներ՝ էքսպերիմենտալ աշխատանքների, մագիստրոսական, ասպիրանտական և դոկտորանտուրայի դասընթացներին մասնակցելու նպատակով:
- 2010թ. հունիսի 28-ից 30-ը Հալլե-Վիտենբերգի Մարթին Լյութեր համալսարանում կազմակերպվել է հայագիտական շաբաթ, որին ներկա են եղել հայագետներ, ինչպես նաև Հին Արևելքի մասնագետներ:
- 2010թ. հուլիսի 18-ից օգոստոսի 7-ը Սոֆիայի Սուրբ Կլիմենտ Օհրիդսկու անվան համալսարանում «Բուլղարերեն լեզու և մշակույթ օտարերկրա գիտնականների և ուսանողների համար» խորագրով ամառային դպրոցին մասնակցել են ԵՊՀ ռուս բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողները:

ԵՊՀ ստորաբաժանումները և մասնագետները տեղեկացվել են տարբեր ոլորտներում՝ քաղաքագիտություն, իրավագիտություն, սոցիոլոգիա, մաթեմատիկա և այլն, համագործակցության ծրագրերի, միջազգային գիտաժողովների վերաբերյալ, ինչպես նաև ստացել են օժանդակություն հայտերի լրացման գործում:

- Ներկայացվել է տեղեկատվություն 2009թ. նոյեմբերի 9-ից 13-ը Թբիլիսիում կայանալիք «Կոնֆլիկտների մոդելավորում. Կովկաս» գիտաժողովի վերաբերյալ:
- ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպանատան կողմից տրամադրվել է տեղեկատվություն 2010-2011թթ. Ֆուլբրայթ ծրագրի վերաբերյալ:
- ԵՊՀ տարբեր ֆակուլտետներին ներկայացվել է ԱՄՆ դեսպանատան հասարակայնության հետ կապերի բաժնի կողմից տրամադրված հայտարարությունը «University Request for a U.S. Fulbright Scholar» ծրագրի վերաբերյալ, որը ԵՊՀ ֆակուլտետներում 2011-2012 ուստարում դասավանդելու նպատակով ԱՄՆ-ից դասախոսներ հրավիրելու հնարավորություն է ընձեռում:
- Ներկայացվել է ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպանատան կողմից տրամադրված «ԱՄՆ ազգային անվտանգության քաղաքականության կազմակերպում 2010» ծրագրի հայտարարությունը:
- Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետին ներկայացվել է ԱՄՆ դեսպանատան հասարակայնության հետ կապերի բաժնի կողմից տրամադրված հայտարարությունը՝ Հյուբերթ Համֆրիի ամենամյա ուսումնական կրթաթոշակի 2011-2012 ուստարվա մրցույթի վերաբերյալ: Այն մասնագիտական որոշակի փորձ ունեցող մասնագետներին հնարավորություն է տալիս մեկնելու Միացյալ Նահանգներ՝ մեկ տարի ամերիկյան առաջնակարգ համալսարաններում ուսանելու և համապատասխան մասնագիտական փորձառություն ձեռք բերելու համար:
- Գերմանական ակադեմիական փոխանակման ծառայությունը (DAAD) և Բաց հասարակության ինստիտուտը (OSI) 2010-2011 ուսումնական տարվա համար ուսանողներին, ասպիրանտներին և գիտնականներին առաջարկել են մի շարք դրամաշնորհային ծրագրեր:
- Վրաստանում Չեխիայի Հանրապետության դեսպանությունը տրամադրել է կրթաթոշակային ծրագիր՝ բակալավրիատի ծրագրով Չեխիայի Հանրապետությունում ուսանելու համար:

- ՀՀ-ում Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետության դեսպանությունը և «Զարդ» մշակութային հասարակական կազմակերպությունն իրականացրել են «Չինաստանի ուղին» թեմայով մրցույթ, որը նվիրված էր ՉԺՀ-ի 60-ամյակին:
- ԵՊՀ ուսանողները տեղեկացվել են Միջազգային կրթության ամերիկյան խորհուրդներ (ԱԿՍԵԼՍ) կազմակերպության կողմից ներկայացված Էդմունդ Ս. Մասկիի անվան կրթաթոշակների ծրագրի (MUSKIE) վերաբերյալ:
- ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողները տեղեկացվել են 2010թ. հունիս-հուլիս ամիսներին Իտալիայի Բոլոնիայի համալսարանում իտալերեն լեզվի ամառային դպրոցի վերաբերյալ:
- ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության և միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետների ուսանողները տեղեկացվել են ՌԴ-ում Իսպանիայի դեսպանատան կողմից տրամադրված 2010-2011 ուստարվա համար նախատեսված «Միջհամալսարանական մագիստրոս դիվանագիտության և միջազգային հարաբերությունների ոլորտում» ծրագրի վերաբերյալ:
- Բոլոր ֆակուլտետները տեղեկացվել են ՀՀ-ում Հնդկաստանի Հանրապետության դեսպանատան կողմից ներկայացված Հնդկաստանի բուհերի բակալավրիատում և մագիստրատուրայում ուսանելու ծրագրի վերաբերյալ:
- Ֆակուլտետներին տեղեկացվել է Աբու Դաբիում հիմնված տեխնոլոգիաների MASDAR կրթահամալիրի կողմից տրամադրված կրթաթոշակների վերաբերյալ, որին դիմել են 2 համալսարանականներ:
- Նովոսիբիրսկի պետական համալսարանի կողմից ստացվել և ԵՊՀ-ում տարածվել է «Ուսանող և գիտատեխնիկական առաջընթաց» միջազգային գիտաժողովի վերաբերյալ տեղեկատվությունը:
- Ներկայացվել է Բաց հասարակության ինստիտուտի կողմից տրամադրված 2011թ. ֆակուլտետի զարգացման դրամաշնորհի ծրագիրը:
- Ներկայացվել է ՀՀ-ում Իտալիայի Հանրապետության դեսպանության կողմից ստացված տեղեկատվությունը՝ Իտալիայի ԱԳ նախարարության կողմից տրամադրված 2010-2011 ակադեմիական տարվա համար նախատեսված կրթաթոշակային ծրագիրը:
- Ներկայացվել է Եվրոպական քոլեջի՝ 2010-2011 ուսումնական տարվա համար նախատեսված դասընթացների կրթաթոշակների հայտարարությունը Եվրոպական հարևանության քաղաքականության երկրների բուհերի շրջանավարտների համար:
- Ներկայացվել է Չանիայի (Հունաստան) միջերկրածովյան գյուղատնտեսական ինստիտուտի հայտարարությունը: Ծրագիրն առաջարկում է երկամյա ինտենսիվ ուսուցման դասընթացներ և միջազգային ճանաչում ունեցող մագիստրոսի գիտական աստիճան ստանալու հնարավորություն է ընձեռում:
- Գերմանական ակադեմիական փոխանակման ծառայության կողմից 2010թ. մայիսի 30-ից հունիսի 5-ը կազմակերպված վերապատրաստման դասընթացների ծրագրի հայտարարությունը տրամադրվել է ԵՊՀ բակալավրիատի և մագիստրանտների անգլիախոս ուսանողներին, ինչպես նաև ասպիրանտներին, ովքեր հետաքրքրված են տնտեսագիտության ինտեգրացիա, հիմնական տնտեսագիտություն, ժողովրդավարացում, կոնֆլիկտների կանխարգելում, ֆինանսական պահանջարկ և ժամանակակից քաղաքական տնտեսագիտություն բնագավառներով:
- Տնտեսագիտության ֆակուլտետին ներկայացվել է Տնտեսական և հասարակական հետազոտությունների կովկասյան ինստիտուտի (CIESR) կողմից տրամադրված հայտարարությունը «Տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրում, տեղական ապակենտրոնացում և կոնֆլիկտների կանխում. Հարավկովկասյան տարածաշրջանում ժողովրդավարական առաջընթացի և կայունության հեռանկարներ» ծրագրի վերաբերյալ: Ծրագիրը 2010թ. մայիսի 30-ից հունիսի 5-ը իրականացվել է Թբիլիսիում:
- Տնտեսագիտության ֆակուլտետին տեղեկացվել է «Տնտեսական կրթության և հետազոտման կոնսորցիում» կազմակերպության կողմից տրամադրված դրամաշնորհի մրցույթի վերաբերյալ հայտարարությունը, որը նախատեսված է գիտնականների և փոքր գիտական խմբերի համար: Լավագույն խմբին հնարավորություն է տրվել մասնակցելու «Տնտեսական կրթության և

հետազոտման կոնսորցիում»-ի կողմից 2010թ. հունիսի 25-ին Կիևում կազմակերպված միջազգային աշխատաժողովին:

- ԵՊՀ բոլոր ֆակուլտետներին ներկայացվել է Ֆրիդրիխ Նաումանի անվան գերմանական ֆոնդի հայտարարությունը, որը հնարավորություն է ընձեռում սովորելու Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության ցանկացած բուհում: Ֆոնդը կրթաթոշակ է հատկացնում մագիստրանտների և ասպիրանտների համար:
- Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողներին տեղեկացվել է Լեհաստանում՝ Լոձ քաղաքում գտնվող Սորբոնա (SORBONA) լեզվի դպրոցի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Դպրոցը ԵՊՀ ուսանողներին Լեհաստանում լեհերեն լեզվի և մշակույթի դասընթացներին մասնակցելու հնարավորություն է ընձեռում:
- Ներկայացվել է Անտվերպենի համալսարանի մշակութային կառավարման, թանգարանագիտության, մշակութային քաղաքականության դասընթացների (2010թ. հուլիսի 1-ից 8-ը) վերաբերյալ հայտարարությունը:
- Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմն ու ուսանողները տեղեկացվել են 2010թ. օգոստոսի 2-ից մինչև 20-ը Բելգիայի Լիեժի համալսարանում կազմակերպվող ֆրանսերեն լեզվի դասընթացների վերաբերյալ, որոնք նախատեսված են ֆրանսերեն դասավանդող դասախոսների կամ ֆրանսերեն լեզվի ուսուցչի որակավորում ստացող ուսանողների համար:
- ԵՊՀ ադմինիստրատիվ աշխատակազմը տեղեկացվել է Հայաստանում ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության և «Փի-Էյչ Ինթերնեշնլ»-ի կողմից ներկայացված «Համայնքային կապեր» ծրագրի շրջանակներում «Աշխատուժի զարգացմանն ուղղված համագործակցություն համալսարանների միջև և համալսարանների հետ» թեմայով մրցույթի վերաբերյալ:
- Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետին տեղեկացվել է Կիևի Մեդիա իրավունքի ինստիտուտում 2010թ. հունիսի 5-ից 23-ը կազմակերպվող ամառային դպրոցի վերաբերյալ:
- Գերմանական ակադեմիական փոխանակման ծրագրի (DAAD) կողմից ԵՊՀ 19 ուսանողների և դասախոսների շնորհվել է կրթաթոշակ, որի շնորհման պաշտոնական արարողությունը տեղի է ունեցել 2010թ. հունիսի 13-ին «Կոնգրես» հյուրանոցի մեծ դահլիճում: Կրթաթոշակի շնորհման արարողությանը ներկա են եղել ՀՀ-ում Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության լիազոր դեսպան տիկին Անդրեա Վիկտորինը, ինչպես նաև ՀՀ ԿԳ նախարարը:
- ԱՄՆ-ի Կառավարությունը՝ հանձինս ԱՄՆ-ի Պետքարտուղարության կրթական և մշակութային գործերի բաժնի, Հայաստանում «Միջազգային կրթության ամերիկյան խորհուրդներ» կազմակերպության միջոցով (Ամերիկյան խորհուրդներ) ԵՊՀ-ին է ներկայացրել «Երիտասարդ դասախոսների վերապատրաստման ծրագիր» (JFDP) մրցույթի հայտարարությունը, որի նպատակն է դասախոսներին վերապատրաստվելու հնարավորություն ընձեռել հումանիտար և հասարակական գիտությունների ասպարեզում:
- ԵՊՀ և Հունաստանի Սալոնիկի համալսարանի հետ համագործակցության պայմանագրի շրջանակներում Սալոնիկի համալսարանն առաջարկել է հունարեն լեզվի արագացված ամառային դասընթաց 2010թ. օգոստոսի 16-ից մինչև սեպտեմբերի 14-ը, որը նախատեսված է ԵՊՀ ռուս բանասիրության ֆակուլտետի հունարեն լեզու ուսումնասիրող ուսանողների համար:
- Վենետիկի համալսարանը Պո-Արքա մշակութային ընկերակցության հետ համատեղ 2010թ. օգոստոսի 2-ից 18-ը Իտալիայում կազմակերպել է Հայոց լեզվի և մշակույթի ամառային խտացված դասընթաց:
- Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի ուսանողները տեղեկացվել են ՌԴ ԱԳՆ Դիվանագիտական ակադեմիայի 2010-2011թթ. ուսումնական տարվա ընդունելության վերաբերյալ:
- Իրավագիտության ֆակուլտետին տեղեկացվել է Սոչիում 2010թ. հոկտեմբերի 14-ից 17-ը կայանալիք «Իրավունքների պաշտպանությունը Ռուսաստանում և Եվրոպայի խորհրդի այլ երկրներում. ներկա վիճակը և ներդաշնակեցման խնդիրները» միջազգային գիտաժողովի վերաբերյալ:
- ԵՊՀ արևելագիտության և պատմության ֆակուլտետներին տեղեկացվել է ՀՀ-ում Թուրքմենստանի դեսպանատան, Թուրքմենստանի Գիտությունների ակադեմիայի և Պատմության ինստիտուտի

կողմից կազմակերպվող միջազգային գիտական կոնֆերանսի վերաբերյալ, որը նախատեսված է անցկացնել 2010թ. դեկտեմբերի 1-ից 3-ը Դաշոգյուզում (Թուրքմենստան):

- Իրավագիտության ֆակուլտետին ներկայացվել է Հարավաֆրիկյան Հանրապետության Պրետորիա քաղաքում 2010թ. դեկտեմբերի 8-ից 9-ը կայանալիք մարդու իրավունքների պաշտպանության թեմայով մրցույթի վերաբերյալ հայտարարությունը:

ԵՊՀ ֆակուլտետներից ստացված արձագանքների շնորհիվ ԵՊՀ մասնագետներին և ուսանողներին հնարավորություն է տրվել մասնակցելու վերոհիշյալ գիտակրթական սեմինարներին, գիտաժողովներին, կրթական և հետազոտական ծրագրերին: Միջազգային համագործակցության վարչությունն ապահովել է համալսարանականների արտասահման գործուղվելն ու գիտաուսումնական փոխանակումները: Այսպես՝ հաշվետու տարում, ինչպես և նախորդ 5 ուսումնական տարիների ընթացքում, համալսարանականներն առավել հաճախ գործուղվել են Ռուսաստան, Գերմանիա, ԱՄՆ, Վրաստան և Իտալիա:

2009-2010 ուստարում ԵՊՀ-ում իրականացված դրամաշնորհները

- 2009թ. սեպտեմբերին ԵՊՀ ֆակուլտետներին և կենտրոններին ներկայացվել է հարցում՝ 2009-2010 ուսումնական տարում նշված կենտրոններում և ֆակուլտետներում իրականացված գիտական դրամաշնորհային ծրագրերի վերաբերյալ տեղեկատվություն, որը ներկայացվել է ԳՊԿ-ին: 2009-2010 ուստարվա գիտական ծրագրերը՝

1. «Internal quality assurance system in Armenian HEIs», Tempus Tacis JEP No. 27178-2006 MUL,
2. «Երևանի պետական համալսարանում ռուսաց լեզվի հեռաուսուցման կենտրոն», «Ռուսկի միր» հիմնադրամ (Ռուսաստանի Դաշնություն),
3. «Տերահերցային ճառագայթման մոդուլում Բրյուստերի անկյան տակ GaAs-ի մակերևույթից անդրադարձման ղեկավարմամբ՝ ֆեմտովայրկյանային լազերի լուսավորման միջոցով», ANSEF,
4. «Բաշխված միջավայրերում պրոցեսների վերլուծության և օպտիմիզացիայի խնդիրներ», ՀՀ ԿԳՆ,
5. «Հարավային Կովկասի ռեգիոնի համար գիտական հաշվողական գրիդի մշակում Armcluster-ի հիման վրա», ISTC #A-1451,
6. Assistance to the Centre of European Law and Integration (Gopa Consultants),
7. ՀՀ կանոնակարգող միջավայրի կատարելագործում. Մոդելը-Եվրոպական հանձնաժողովի կողմից մշակված «Լավ կառավարման» հայեցակարգը, բնագավառը՝ ՀՀ օրենսդիր գործընթաց, ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն,
8. «Արատներ (իզոտոպ կամ անիզոտոպ) պարունակող ֆոտոնիկ բյուրեղներ», TOTAL PROGRAM EXPENSES CONVERED BY ANSEF CONVERED N1718-PS,
9. «Լույսի տարածումը նախապատրաստված միջավայրում», «Ալեքսանդր ֆոն Հումբոլդտ» հիմնադրամ, Սարքավորումների ֆինանսավորում «Լույսի տարածումը նախապատրաստված միջավայրում» գիտահետազոտական ծրագրի համար, «Ալեքսանդր ֆոն Հումբոլդտ» հիմնադրամ,
10. «Մակերևութային հիշողություն և կապի սահք հեղուկ բյուրեղներում. Ֆիզիկական մեխանիզմներ ու առնչությունը կապի էներգիայի հետ», ECO-NET Project: 18843TM 2008,
11. Ultrafast Optical Oscilloscope, NATO SFP # 978027,
12. «SUPERCONDUCTIVITY & Scientific Instrumentation», «Համալսարանական կատարելության կենտրոններ» ծրագիր, NFSAT-CRDF «University Centers of Exellence» ծրագիր,
13. Development of Armenian-Georgian Grid Infrastructure in the fields of high energy physics, astrophysics and quantum physics, ISTC A-1606,
14. Extended supersymmetry, strings and noncommutativity in field theory, INTAS-05-7928,
15. Geometric quantum mechanical models for nanostructures, ANSEF-1730-PS,
16. Algebraic and geometric studies for condensed matter physics, NFSAT-CRDF UC 06/07,
17. Algebraic and geometric properties (conformal) mechanics with extended supersymmetry, Volkswagen Foundation,

18. «Ֆունկցիոնալ և տրամաբանական ծրագրերի ձևափոխություններ և իրականացում», ՀՀ Կառավարության դրամաշնորհ,
19. «Տարբեր տրամաբանական համակարգերում արտածումների տարաբնույթ բնութագրիչների հետազոտում», ՀՀ Կառավարության դրամաշնորհ,
20. «Արագ հաշվողական ալգորիթմների մշակում մեծ չափողականության հանրահաշվական խնդիրների լուծման համար», ՀՀ Կառավարության դրամաշնորհ,
21. «Բազմաչափ բազմանդամային միջարկում», ՀՀ Կառավարության դրամաշնորհ,
22. «Մոլեկուլային փոխազդեցությունները սուլֆոքսիդներ պարունակող կենսամոլեկուլների լուծույթներում», ANSEF # 1534,
23. «Study of antimicrobial and hypoallergenic c products of lactic acid bacteria», Proj. N:SfP 982 164, NATO,
24. «Application of Bacterial Melanin as of the Phytostimulat or in Agriculture, Viticulture and Dendrology» CRDF,
25. «ՀՀ կենդանիների և բույսերի Կարմիր գրքի լրամշակում (սնկեր)», ՀՀ Կառավարության դրամաշնորհ,
26. «Էկոլոգիական իրավունքի գիտաուսումնական կենտրոն», ԵԱՀԿ երևանյան գրասենյակ.
    - 2009թ. սեպտեմբերին նախապատրաստվել և ներկայացվել է ԵՊՀ-ում ռուսաց լեզվի հեռաուսուցման կենտրոնի ստեղծման և գործունեության բիզնես-պլանը:
    - 2009թ. սեպտեմբեր-հոկտեմբեր ամիսների ընթացքում ԵՊՀ գրանտների բաժինը մասնակցել է ԵՊՀ-ում կազմակերպված «TEMPUS IV» ծրագրի «ECESIS» նախագծի շրջանակներում «21-րդ դարում համալսարանական կրթությունը» գիտաժողովների անցկացման նախապատրաստմանը:
    - 2009թ. սեպտեմբեր-հոկտեմբեր ամիսների ընթացքում «Սևծովյան համատեղ գործունեություն» 2007-2013 ծրագրի շրջանակներում նախապատրաստվել և ներկայացվել են մի շարք համատեղ նախագծեր:
    - 2009թ. հոկտեմբեր-նոյեմբեր ամիսների ընթացքում նախապատրաստվել և ներկայացվել է «Ռուսկի միր» (Ռուսաստանի Դաշնություն) դրամաշնորհ «Արտաքին քաղաքականության կողմնորոշման հետազոտում և ՀՀ քաղաքացիների վերաբերմունքը երկրի քաղաքական ինստիտուտների հանդեպ» նախագիծը:
    - 2009թ. նոյեմբերին «EuropeAid/128764/C/ACT/Multi» ծրագրի շրջանակներում էթնիկ և տարածաշրջանային ուսումնասիրությունների ինստիտուտի (ISCOMET, Սլովենիա, Վիադրինա), Եվրոպական համալսարանի (Ֆրանկֆուրտ, Գերմանիա), Տրիեստի համալսարանի, I.G.E.S. – Istituto Internazionale di Alti Studi Giuridico Economici per lo Sviluppo-ի (Գորիզիա, Իտալիա), Մարիբորի համալսարանի էթնիկ, տարածաշրջանային և սոցիալական ուսումնասիրությունների եվրոպական կենտրոնի (Սլովենիա, ECERS), Իրավական և տնտեսական կրթության կենտրոնի (Բաքու, Ադրբեջան), Մոլդովայի տնտեսագիտական ուսումնասիրությունների ակադեմիայի (ASEM, Չիսինաու, Մոլդովա), էթնիկ և տարածաշրջանային ուսումնասիրությունների ասոցիացիայի (ASER, Չիսինաու, Մոլդովա), Սոցիալական գիտությունների ինստիտուտի, Օդեսայի ազգային ինստիտուտի (Ուկրաինա), Սպառողական համագործակցության բելառուսական առևտրատնտեսական համալսարանի (BTEU, Գոմել, Բելառուս) հետ համատեղ նախապատրաստվել և ներկայացվել է «Համագործակցության թեմատիկ ծրագիր երրորդ երկրների հետ՝ միգրացիայի տարածքում ապաստարան» նախագիծը:
    - 2009թ. դեկտեմբերին «TEMPUS IV» ծրագրի շրջանակներում Հելսինկիի համալսարանի շարունակական կրթության Պալմենիա կենտրոնի հետ համատեղ նախապատրաստվել և ներկայացվել է «Միասին բարեփոխենք համալսարանական շարունակական կրթությունը» նախագիծը:
    - 2010թ. ապրիլին «ERASMUS MUNDUS 2009-2013, Action 3» ծրագրի շրջանակներում Բրիտանական խորհրդի, Իա պետական համալսարանի (ISU), Բաքվի պետական համալսարանի (BSU) հետ համատեղ նախապատրաստվել և ներկայացվել է «Կովկասում եվրոպական բարձրագույն կրթության և միջազգային ուսանողների և աշխատակազմի

շարժունակության բարելավում: INTMOB-CAUCASUS ուսանողական տեղեկատու և խորհրդատվական ծառայություն» նախագիծը:

- 2010թ. ապրիլին «Erasmus Mundus / Action 2 – Strand 1, lot nr. 6» շրջանակներում Կիրառական գիտությունների հոլանդական համալսարանի (Նիդեռլանդներ) հետ համատեղ նախապատրաստվել և ներկայացվել է նախագիծ:
- 2010թ. ապրիլ-մայիս ամիսների ընթացքում նախապատրաստվել և «Ռուսկի միր» (Ռուսաստանի Դաշնություն) հիմնադրամին ներկայացվել է «Հայաստանի ՁԼՄ-ները և Ռուսաստանի դրական կերպարի ձևավորումը» դրամաշնորհային նախագիծը:
- 2009թ. ապրիլ-հունիս ամիսների ընթացքում նախապատրաստվել և «Ռուսկի միր» (Ռուսաստանի Դաշնություն) հիմնադրամին ներկայացվել է «ԵՊՀ-ում ռուսաց լեզվի հեռաուսուցման կենտրոնի ստեղծում» դրամաշնորհային նախագծի հաշվետվությունը:
- 2010թ. հունիսի 14-ին ֆակուլտետներին է ներկայացվել USIP-ի կողմից տրամադրված կրթաթոշակային ծրագիրը:

№	Դրամաշնորհի անվանումը	Ղեկավար
1.	Որակի ապահովման միջոցներ բուհերի միջազգայնացման գործընթացում (Tempus Project 144882 – TEMPUS - 2008-DE – JPGR): Quality Assurance for Management of Internationalization Processes, “QATMI”, Tempus 144882-TEMPUS-1-2008-1-DE-TEMPUS-JPGR.	Գևորգյան Գ. Գ. Մարգարով Ա. Ա.
2.	Կրթական կենտրոնների ցանց. ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառումը տեղական կառավարման մեջ (144742 –Tempus-2008-DE-JPHES (2008-4744): Educational centers’ network on modern technologies of management, “ECESIS”, Tempus 144742-TEMPUS-1-2008-1-DE-TEMPUS-JPHES	Մարգարով Ա. Ա.
3.	Создание Центра дистанционного обучения русскому языку в Ереванском государственном университете (грант № 229Гр/813-09 фонда “Русский Мир”).	Մարգարով Ա. Ա. Բալայան Պ. Բ.

Դրամաշնորհ 1. «Որակի ապահովման միջոցներ բուհերի միջազգայնացման գործընթացում» դրամաշնորհը մեկնարկել է 2009թ.: Նպատակն է աջակցել համալսարանի միջազգայնացման քաղաքականությանը՝ ելնելով միջազգայնորեն ընդունված որակի ապահովման չափանիշներից:

Դրամաշնորհ 2. Մշակվել և ներդրվել են ուսումնական դասընթացներ Ուկրաինայի, Հայաստանի, Մոլդովայի և Ռուսաստանի քաղծառայողների համար: Դրամաշնորհը մեկնարկել է 2009թ., ստեղծվել են դասախոսների միջազգային խմբեր, որոնք մշակում են համապատասխան դասընթացներ:

Դրամաշնորհ 3. «ԵՊՀ-ում Ռուսաց լեզվի հեռաուսուցման կենտրոն» նախագծի հիմնական նպատակն է մշակել և ընդգրկել ԵՊՀ-ում ռուսաց լեզվի հեռաուսուցման տեխնոլոգիաներ, ստեղծել ռուսաց լեզվի հեռաուսուցման էլեկտրոնային գրադարան, էլեկտրոնային ուսումնական կուրսեր, կահավորել ռուսաց լեզվի հեռաուսուցման կաբինետը: Նախագիծը մեկնարկել է 2009թ.:

Արտերկրից ԵՊՀ-ում սովորող ուսանողները

2009-2010 ուստարում ԵՊՀ ֆակուլտետներում սովորել են 739 օտարերկրացի ուսանողներ և ասպիրանտներ, այդ թվում՝ 28 ուսանող ԵՊՀ օտարերկրյա քաղաքացիների նախապատրաստական ֆակուլտետում (ՕՔՆՖ), բակալավրիատում՝ 303 (259-ը՝ վճարովի, 44-ը՝ անվճար հիմունքներով), մագիստրատուրայում՝ 52 (46-ը՝ վճարովի, 6-ը՝ անվճար հիմունքներով), ասպիրանտուրայում՝ 320 (317-ը՝ վճարովի, 3-ը՝ անվճար հիմունքներով) և հեռակա՝ 36 ուսանող: Վճարովի հիմունքներով սովորող օտարերկրացիներից գանձված ուսման վարձը կազմել է 463.975.330. 00 դրամ:

2009-2010 ուստարվա օտարերկրյա ուսանողների, ասպիրանտների և հեռակա ուսանողների կազմը.

Արտերկրից ԵՊՀ-ում սովորած օտարերկրյա ուսանողների կազմը 2004-2009 տարիների ընթացքում

N	Կարգավիճակը	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1.	ՕՔՆՖ	123	76	83	73	67	28
2.	Բակալավրիատ	289	330	346	353	343	303
3.	Մագիստրատուրա	43	63	65	63	69	52
4.	Ասպիրանտուրա	59	64	132	275	404	320
5.	Հեռակա ուսուցում	-	-	-	10	20	36
	Ընդամենը	514	533	626	774	903	739

«Գալուստ Գյուլբենկյան» հաստատության կողմից հատկացված ֆինանսական միջոցներով 2009-2010 ուստարում հրատարակվել են գիտական մենագրություններ և ուսումնական ձեռնարկներ (ընդամենը՝ 11): «Գալուստ Գյուլբենկյան» հաստատության կողմից հատուցվել են համալսարանի 20 երիտասարդ գիտնականների կարճաժամկետ և երկարաժամկետ արտասահմանյան գործուղումների ծախսերը՝ ընդամենը 47.000.00 ԱՄՆ դոլարի չափով:

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչության պետ՝ *Հովհաննիսյան Արշալույս Լյովայի*

Հաշվետու ուսումնական տարվա ընթացքում վարչությունն առաջարկություններ է մշակել տեղեկատվական ոլորտում տարվող քաղաքականության վերաբերյալ, աջակցել համալսարանի ռազմավարական ծրագրի համապատասխան դրույթների իրականացմանը, ապահովել է ներհամալսարանական տեղեկատվական համակարգերի աշխատանքը, սպասարկել և արդիականացրել է համալսարանի համակարգչային տեխնիկան, ապահովել ինտերնետ կապը ստորաբաժանումներում, ինչպես նաև իրականացրել է իր կանոնադրությամբ նախատեսված այլ աշխատանքներ ու գործառույթներ:

2009-2010 ուստարում վարչության կողմից մասնավորապես իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

Ներհամալսարանական ցանցի զարգացում և կառավարում

- ԵՊՀ համակարգչային ցանցում տեղադրվել են ժամանակակից արագագործ սերվերներ, որոնք ապահովում են էլեկտրոնային փոստի և ինտերնետ կապի հասանելիության անխափան աշխատանքները:
- Տեղադրվել և կոնֆիգուրացվել են նոր էլեկտրոնային փոստի և proxy ինտերնետ հասանելիություն ապահովող սերվերներ:
- Սպասարկվել և արդիականացվել է համալսարանի էլեկտրոնային փոստի համակարգը:
- ԵՊՀ համակարգչային ցանցին, ինչպես նաև ինտերնետ ցանցին է միացվել շուրջ հարյուր նոր համակարգիչ, ամբողջությամբ վերաձևավորվել և արդիականացվել է 5-րդ և 7-րդ մասնաշենքերի համակարգչային ներքին ցանցը:
- ԵՊՀ 3-րդ ուսումնական մասնաշենքում, գրադարանի մասնաշենքում և Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի դեկանատի տարածքում գործի է դրվել ԵՊՀ WiFi ցանցը, որը հյուրերին, ինչպես նաև ուսանողներին հնարավորություն է ընձեռում WiFi անլար ցանցի միջոցով ելք ունենալ դեպի ինտերնետ:
- ԵՊՀ բոլոր ստորաբաժանումներում ապահովվել է ինտերնետ կապի հասանելիությունը, փորձնականորեն գործարկվել են ինտերնետ կապի հուսալիությունը բարձրացնող ծրագրային և գործիքային միջոցներ:
- Իրականացվել են ինտերնետում ԵՊՀ կայքի տեղադրման և դրա հետ կապված ընթացիկ տեխնիկական սպասարկման աշխատանքներ:

Համակարգչային տեխնիկայի կոմպլեկտավորում, վերանորոգում, շահագործում և հաշվառում

- Համակարգչային պահեստամասերից հավաքվել և շահագործման են հանձնվել շուրջ 140 նոր համակարգիչներ:
- Մշակվել և ստեղծվել է համակարգչային տեխնիկայի էլեկտրոնային գույքագրման, ընթացիկ սպասարկման կանչերի ընդունման և գրանցման համակարգ, որը համակարգչային տեխնիկան առցանց գույքագրելու և տեխնիկայի մանրամասն նկարագրությունը տվյալների բազայում պահելու, ինչպես նաև համակարգում համակարգչային տեխնիկայի վերանորոգման պատմությունը գրանցելու հնարավորություն է ընձեռում:
- Կատարվել են ընթացիկ համակարգչային տեխնիկայի վերանորոգման և ցանցի սպասարկման աշխատանքներ (ըստ մակագրված զեկուցագրերի՝ վերանորոգվել են շուրջ 200 համակարգիչներ, տեղադրվել են նաև ծրագրային ապահովումներ):
- Համակարգչային տեխնիկայի էլեկտրոնային գույքագրման համակարգի միջոցով գույքագրվել է մի շարք ֆակուլտետների համակարգչային տեխնիկան: Էլեկտրոնային գույքագրման աշխատանքները նախատեսվում է ավարտել 2011 թ-ի մարտ-ապրիլ ամիսների ընթացքում:

- Համակարգչային տեխնիկայի շահագործման տարբեր հարցերի վերաբերյալ մասնագիտական աջակցություն և խորհրդատվություն է տրամադրվել համալսարանի տարբեր ստորաբաժանումների աշխատակիցներին:

Էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառության համակարգ

- ԵՊՀ էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառությունը «Mulberry» համակարգով իրականացնելու նպատակով ԵՊՀ կենտրոնական սերվերում նախապատրաստվել են համապատասխան ծրագրային միջոցներ: Դիտարկվել են համալսարանում փաստաթղթաշրջանառության հիմնական բիզնես պրոցեսները, և դրանց համապատասխան մշակվել են էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառության համակարգի համապատասխան ծրագրային գործիքները:
- Աջակցություն է ցուցաբերվել համակարգից օգտվողների ուսուցման գործընթացին: Էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառության համակարգի ընձեռած գործիքների, գործավարության ընդունված ընդհանուր ընթացակարգերի և ԵՊՀ բիզնես գործընթացների վերլուծության արդյունքների համաձայն՝ աջակցություն է ցուցաբերվել ԵՊՀ գործավարության կարգի նախագծի մշակման աշխատանքներին:

Ծրագրային գործիքների մշակում և այլ աշխատանքներ

- Աշխատանքներ են իրականացվել հաշվապահական ծրագրերի կենտրոնացված համակարգի ստեղծման ուղղությամբ:
- Ստեղծվել և շահագործման է հանձնվել էլեկտրոնային հեռախոսագիրքը, որը տեղադրվել է ԵՊՀ պաշտոնական կայքում:
- Աշխատանքներ են իրականացվել ուսանողների՝ էլեկտրոնային թերթիկ ունենալու կենտրոնացված համակարգի ստեղծման ուղղությամբ:
- ԵՊՀ մասնաշենքերում իրականացվել են անվտանգության տեսախցիկների տեղադրման մոնտաժային և սպասարկման աշխատանքներ:
- Վարչության աշխատակիցներն աջակցել են ԵՊՀ տարբեր ստորաբաժանումների կողմից կազմակերպված ավելի քան 15 միջոցառումների ընթացքում համակարգչային տեխնիկայի շահագործման աշխատանքներին:

ԱՐՀԵՍՏԱԿՑԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

Նախագահ՝ *Ավետիսյան Արմեն Ռուդոլֆի*

ԵՊՀ արհկոմիտեի գործունեության հիմնական ուղղություններն են.

- մասնակցել գործատուի կողմից արհեստակցական կազմակերպության անդամների աշխատանքային, սոցիալ-տնտեսական և իրավական շահերը շոշափող կանոնակարգերի մշակման աշխատանքներին,
- համալսարանի աշխատողների աշխատանքային, սոցիալական և այլ շահերն ու իրավունքները ներկայացնելու և պաշտպանելու նպատակով նախաձեռնել ու գործատուի հետ կնքել կոլեկտիվ պայմանագիր, հսկողություն իրականացնել դրա կատարման նկատմամբ,
- համաձայն գործող օրենսդրության՝ մասնակցել կոլեկտիվի աշխատանքային վեճերի կարգավորմանը,
- համագործակցել հանրապետության և օտարերկրյա արհեստակցական կազմակերպությունների, միավորումների և այլ կազմակերպությունների հետ, ուսումնասիրել և կիրառել արհեստակցական կազմակերպությունների աշխատանքային փորձը, կազմակերպել արհկոմիտեի ակտիվի ուսուցում,
- ստանալ և տարածել արհկոմիտեի անդամների սոցիալ-տնտեսական և աշխատանքային հարցերին առնչվող տեղեկատվությունը,
- Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան՝ վերահսկել գործատուի կողմից աշխատանքային օրենսդրության և աշխատանքի պաշտպանության կանոնների պահպանումը,
- մշակել և իրականացնել աշխատողների առողջարանային բուժման և հանգստի կազմակերպման, զբոսաշրջության, մշակութային և մարզական միջոցառումների ծրագրեր, ինչպես նաև օժանդակել սոցիալական համագործակցության զարգացմանը,
- ԵՊՀ վարչակազմի առջև հանդես գալ ներհամալսարանական կյանքին վերաբերող նախաձեռնություններով՝ նպատակ ունենալով բարելավել ԵՊՀ աշխատակիցների սոցիալական վիճակն ու աշխատանքային պայմանները:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ԵՊՀ արհկոմիտեն առավել ուշադրություն է դարձրել համալսարանի աշխատակիցների հանգստի, առողջության պահպանման, սոցիալական այլևայլ խնդիրների լուծմանն ուղղված ծրագրերի իրականացմանը: Այդ նպատակով ԵՊՀ արհկոմիտեն իր միջոցներից օգնության կարգով համալսարանի 579 աշխատակիցների, առանձին դեպքերում նաև սոցիալապես խիստ անապահով և հասարակական ակտիվություն ցուցաբերած ուսանողների հատկացրել է քսաներկու միլիոն երեք հարյուր իննսուն հազար դրամ:

ԵՊՀ արհկոմիտեն աշխատողների և ուսանողների 2278 երեխաների և թոռնիկների համար կազմակերպել և իրականացրել է ամանորյա միջոցառումներ՝ հատկացնելով ամանորյա ներկայացման տոմսեր և նվերներ: 1697 կին աշխատակիցների համար իրականացվել է նաև Կանանց միջազգային օրվան՝ Մարտի 8-ին նվիրված համահամալսարանական միջոցառում:

Ձեռք է բերվել և կոլեկտիվի անդամներին անվճար հատկացվել է թատերական տարբեր ներկայացումների 2351 տոմս:

Հաշվետու տարում ԵՊՀ արհկոմիտեն կազմակերպել է աշխատակիցների, նրանց ընտանիքների անդամների և ուսանողների հանգիստը Ծաղկաձորի, Հանքավանի և Բյուրականի ուսումնաարտադրական բազաներում: Իրականացվել է հանգստյան մեկնողների համար ուղեգրերի արժեքի մասնակի զեղչման անհատական մոտեցման համակարգ: Սոցիալապես առավել անապահով աշխատակիցների նկատմամբ կիրառվել է ուղեգրերի արժեքը 50%-ով, իսկ առանձին դեպքերում՝ նաև 100%-ով զեղչելու սկզբունքը: Հանքավանի և Բյուրականի ուսումնաարտադրական բազաների ծանրաբեռնվածությունը հուլիս-օգոստոս ամիսներին կազմել է իրական հնարավորության 30%-ը, ինչը բազաների սանիտարական, նյութատեխնիկական ոչ բավարար վիճակի հետևանքն է:

Հանքավանի ուսումնաարտադրական բազայում հուլիս-օգոստոս ամիսներին հանգստացել են համալսարանի 139 աշխատակիցներ և ուսանողներ, որը կազմել է 1196 մարդ-օր, Բյուրականում՝ 104 (359 մարդ-օր): Ծաղկաձորի «Համալսարան» ուսումնաարտադրական բազայում, որը, ի տարբերություն Հանքավանի և Բյուրականի ուսումնաարտադրական բազաների, աշխատում է կլոր տարին, հանգստացել է մոտ 1000 մարդ (5302 մարդ-օր): Ընդհանուր առմամբ համալսարանի երեք ուսումնաարտադրական բազաներում հաշվետու ժամանակահատվածում իրենց հանգիստն են կազմակերպել համալսարանի ավելի քան 1243 աշխատակիցներ, նրանց ընտանիքների անդամներ և ուսանողներ (6857 մարդ-օր):

Դիլիջանի մարզաառողջարանային ճամբարն այս ուսումնական տարվա ընթացքում ԵՊՀ ֆինանսական միջոցներով և ԵՊՀ ՈՒԽ-ի ջանքերով մասնակիորեն բարեկարգվել է, որը մոտ 500 ուսանողի իրենց ամառային հանգիստն այնտեղ կազմակերպելու հնարավորություն է տվել:

Արհկոմիտեին կից գործում է «Անի» ուսանողական-տուրիստական ակումբը, որը գլխավորում էր սպորտի վաստակավոր վարպետ, ԵՊՀ ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի համահամալսարանական ամբիոնի դոցենտ, երջանկահիշատակ Հարություն Երանոսյանը: Ակումբն իր վրա է վերցրել ԵՊՀ ուսանողության հայրենագիտական, ճանաչողական և ռազմահայրենասիրական դաստիարակության խնդիրները՝ հաշվետու ժամանակահատվածում կազմակերպելով և հաջողությամբ իրականացնելով ԵՊՀ ավելի քան 600 ուսանողների ճանաչողական արշավները դեպի մեր հանրապետության, ինչպես նաև Ջավախքի և Արցախի տեսարժան վայրեր: Արշավների ընթացքում ուսանողները ծանոթացել են մեր հայրենիքի պատմամշակութային արժեքներին, հայրենապաշտպանության գործում նրանց ունեցած դերին: Արշավները կրում են շարունակական բնույթ. ԵՊՀ արհկոմիտեն դրանք գնահատում է որպես ռազմահայրենասիրական դաստիարակությանը և հայրենագիտությանը նպաստող լավագույն միջոց:

2010 թվականի հունվարին ԵՊՀ կոլեկտիվ պայմանագրի կնքման նպատակով ստեղծվել է կոլեկտիվ պայմանագրի նախագծի մշակման և քննարկման հանձնաժողով՝ ԵՊՀ-ի և ԵՊՀ արհկոմիտեի հավասար անդամության սկզբունքով (յուրաքանչյուր կողմից՝ երեքական ներկայացուցիչ): Հանձնաժողովի կողմից քսանօրյա ժամկետում մշակված և 2 կողմերի կողմից համաձայնեցված ԵՊՀ կոլեկտիվ պայմանագրի նախագիծը, ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 58-րդ հոդվածի 4-րդ կետի համաձայն, քսանօրյա քննարկման է ներկայացվել ԵՊՀ ֆակուլտետների և ենթակառուցվածքային ստորաբաժանումների աշխատողների կոլեկտիվների ժողովներում: Առաջնորդվելով ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 19-րդ հոդվածի 5-րդ կետով՝ քվեարկությամբ ստացված ձայների հանրագումարով (2031 կողմ, 52 դեմ, 53 ձեռնպահ) հավանության արժանացած ԵՊՀ կոլեկտիվ պայմանագրի նախագիծը հանձնվել է ԵՊՀ ռեկտորին և արհկոմիտեի նախագահին՝ կնքելու համար: Փետրվարի 22-ին ԵՊՀ ռեկտորի և ԵՊՀ արհկոմիտեի նախագահի կողմից 3 տարով կնքված ԵՊՀ կոլեկտիվ պայմանագիրը բազմացվել է 2500 օրինակով և բաժանվել համալսարանի աշխատակիցներին:

Ի կատարումն ԵՊՀ կոլեկտիվ պայմանագրի 4.3.2. կետի՝ ԵՊՀ ռեկտորի և ԵՊՀ արհկոմիտեի նախագահի հրամանով հավասար անդամության սկզբունքով և 3 տարի ժամկետով ստեղծվել է աշխատողների անվտանգության ապահովման և առողջության հարցերով համատեղ հանձնաժողով: Հանձնաժողովն ուսումնասիրել է ԵՊՀ գիտական գրադարանի աշխատակիցների՝ իրենց աշխատանքային պայմանների վերաբերյալ բողոք-դիմումը, ինչի արդյունքում հիմք ընդունելով հանձնաժողովի հաշվետվությունը՝ ԵՊՀ ռեկտորի և ԵՊՀ արհկոմիտեի նախագահի փոխհամաձայնությամբ, ռեկտորի հրամանով 2010 թվականի հունիսի մեկից գրապահոցի 12 աշխատակիցների աշխատավարձերը բարձրացվել են 20%-ով:

Հաշվետու տարում ԵՊՀ արհկոմիտեն ռեկտորատի հետ համատեղ Երևանի թիվ 4 պոլիկլինիկայում իրականացրել է ԵՊՀ 2433 աշխատակիցների պարտադիր բժշկական զննություն, որի նպատակով ԵՊՀ աշխատակիցներին նախապես անվճար բաժանվել են անձնական սանիտարական (բժշկական) գրքույկներ:

2010 թվականի հունիսի մեկից ԵՊՀ արհկոմիտեն սկսել է «Ծննդօգնություն համալսարանականներին» ծրագրի իրականացումը: Համաձայն այդ ծրագրի՝ այսուհետ ծնվող յուրաքանչյուր առաջին երեխայի համար աշխատակցին հատկացվելու է 35000 ՀՀ դրամ, երկրորդ երեխայի համար՝ 70000, երրորդի համար՝ 105000, այնուհետև՝ յուրաքանչյուր հաջորդ երեխայի համար 35000 ՀՀ դրամով ավելի: Զույգ երեխա ծնվելու դեպքում հաշվարկը կատարվելու է առաջին և երկրորդ երեխայի սկզբունքով, երկրորդ զույգ երեխայի դեպքում՝ երկրորդ և երրորդ երեխայի սկզբունքով: Արդեն 20 աշխատակից օգտվել է ծրագրից, և ընդհանուր առմամբ հատկացվել է մեկ միլիոն հարյուր քսան հազար դրամ (10-ը՝ առաջին երեխայի համար, 8-ը՝ երկրորդի, 1-ը՝ երրորդի, 1-ը՝ առաջին զույգ երեխայի):

Ստեղծվել է ԵՊՀ աշխատակիցների բջջային հեռախոսահամարների հենք, որն անհրաժեշտության դեպքում ԵՊՀ աշխատակիցներին sms-հաղորդագրությունների միջոցով տեղեկատվություն տրամադրելու հնարավորություն է տալիս:

Հաշվետու տարում շարունակվել է ակտիվ համագործակցությունը ինչպես Հայաստանի պետական բուհերի արհեստակցական կազմակերպությունների ճյուղային հանրապետական միության, Հայաստանի արհմիությունների հանրապետական կոնֆեդերացիայի, այնպես էլ Եվրասիական համալսարանների արհմիութենական կազմակերպությունների ասոցիացիայի և Արհմիությունների համընդհանուր կոնֆեդերացիայի հետ:

ԵՊՀ արհեստակցական կազմակերպության (Արհկոմիտեի) կազմը

1. *Ավետիսյան Արմեն* - Արհկոմիտեի նախագահ
2. *Մամաջանյան Արտաշես* - Արհկոմիտեի քարտուղար, հաշվապահության և գնումների բաժնի արհբյուրոյի նախագահ
3. *Ալիխանյան Մարիամ* - Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
4. *Աղաջանյան Անահիտ* - Արևելագիտության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
5. *Առուստամյան Ժաննա* - Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական հետազոտական կենտրոնի արհբյուրոյի նախագահ
6. *Գրիգորյան Հովիկ* - Պատմության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
7. *Էլոյան Ռուբիկ* - Հայ բանասիրության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
8. *Թորոսյան Միտուշ* - Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
9. *Թորոսյան Սվետլանա* - Ռեկտորատի և կենտրոնական վարչական ապարատի արհբյուրոյի նախագահ
10. *Թոքմաջյան Զինաիդա* - Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
11. *Խաչատրյան Մասիս* - Վարչատնտեսական մասի արհբյուրոյի նախագահ
12. *Խաչատրյան Մեդորա* - Կենսաբանության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
13. *Կարապետյան Արամ* - Տնտեսագիտության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
14. *Կարապետյան Դավիթ* - Ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի համահամալսարանական ամբիոնի արհբյուրոյի նախագահ
15. *Հարությունյան Նարինե* - Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
16. *Ղուշչյան Գևորգ* - Աստվածաբանության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
17. *Մանուշյան Հասմիկ* - Քաղաքացիական պաշտպանության համահամալսարանական ամբիոնի արհբյուրոյի նախագահ
18. *Մարգարյան Ալեքսան* - Իջևանի մասնաճյուղի արհբյուրոյի նախագահ
19. *Մարտիրոսյան Անուշ* - Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
20. *Միքայելյան Գագիկ* - Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
21. *Մխիթարյան Ռազմիկ* - Քիմիայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
22. *Չոբանյան Հրաչ* - Օտարերկրյա քաղաքացիների նախապատրաստական ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
23. *Պապոյան Արգամ* - Ֆիզիկայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
24. *Պետրոսյան Աշոտ* - Իրավագիտության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
25. *Զահուկյան Նարինե* - Գրադարանի արհբյուրոյի նախագահ
26. *Սաղոյան Էմմա* - Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
27. *Մերոբյան Ռուբեն* - Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
28. *Վարդանյան Հայկանուշ* - Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ
29. *Քալանթարյան Վիտալի* - Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի արհբյուրոյի նախագահ

ՍԱՐԳԻՍ ԵՎ ՄԱՐԻ ԻԶՄԻՐԼՅԱՆՆԵՐԻ ԱՆՎԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Տնօրեն՝ *Ալեքսանյան Աշոտ Սեյրանի, քաղաք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Տնօրենի տեղակալ՝ *Միրզոյան Եզնիկ Սահակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու*

Գրադարանի բաժինների կատարած աշխատանքների ընդհանուր ուղղությունները
Աշխատանքային ցուցանիշները

Բաժին՝ 6	Գրքային ունեցվածքը՝ 2010960
Ընթերցասրահ՝ 8	Ընթերցող՝ 14816
	Հաճախում՝ 1212003
Աշխատողների թիվը՝ 85	Գրքատացք՝ 1900531

Հաշվետու ժամանակաշրջանում գրադարանային ենթակառուցվածքների աշխատանքային գործունեությունն իրականացվել է հետևյալ ուղղություններով՝ գրականության համալրում, մշակում, էլեկտրոնային քարտարանի համալրում, աշխատանքային գործընթացների ավտոմատացում, հնատիպ, հազվագյուտ և արվեստի գրականության վերամշակում ու մուտքագրում, ընթերցողների էլեկտրոնային և քարտային պատվերների սպասարկում, առձեռն և շրջանառու ֆոնդերի ձևավորում:

ՀԱՄԱԼՐՄԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Մխիթարյան Անահիտ Մաքսիմի*

Հաշվետու ժամանակահատվածում բաժինը, գիտաուսումնական ծրագրերի և համալսարանական կրթության զարգացման պահանջներով պայմանավորված, իրականացրել է գրականության ֆոնդերի համալրում:

Գրադարանի գրքային ֆոնդ է մուտք գործել 1894 անուն 10999 միավոր գրականություն, այդ թվում՝ 9028 միավոր գիրք, 1633 ամսագիր, 36 գիտական թեզ, թերթերի 116 հավաքածու, 185 քարտեզ, 1 CD-ROM: 494 անուն 4515 միավորն ուսումնական է:

Համալրման հիմնական աղբյուրներն են եղել դրամաշնորհները, դրամական փոխանցումները, միջազգային գրքափոխանակությունը և նվիրատվությունը: Գրքային ֆոնդը համալրվել է Գերմանական հետազոտական ընկերակցության (DFG), ԱՄՆ Կոնգրեսի գրադարանի, ՄԱԿ-ի, Միջազգային դրամական ֆոնդի և Գլենդելի Միացյալ հայկական հիմնադրամի օժանդակությամբ: Մասնավորապես Գլենդելի Միացյալ հայկական հիմնադրամի կողմից ստացվել է 90 հազար ԱՄՆ դոլարի ընդհանուր արժողությամբ նոր գրականություն: Անհրաժեշտ ուսումնաօժանդակ և գիտական գրականություն է տրամադրվել ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի, Մ. Նալբանդյանի անվան Գյումրու պետական մանկավարժական ինստիտուտի, Արցախի պետական համալսարանի, ինչպես նաև մարզային ու հանրակրթական դպրոցների գրադարաններին:

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԱՎՏՈՄԱՏԱՑՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Սարգսյան Միդա Ստեփանի*

Բաժինը շարունակել է էլեկտրոնային համահավաք գրացուցակի ստեղծման, համալրման և գործարկման աշխատանքները: Էլեկտրոնային քարտարանում առկա 705489 գրառումներից 290830-ը ստեղծվել է ԵՊՀ գրադարանի աշխատակիցների կողմից: Հաշվետու տարում բաժնում կատարվել է շուրջ 6098 էլեկտրոնային գրառում և 92517 միավոր գրականության մուտք: Պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի և ասպիրանտների համար շարունակվել է նաև էլեկտրոնային հոդվածների պատվերների իրականացումը: Բուհական գրադարանների քարտագրողների համար անցկացվել է նաև գիտագործնական սեմինարների շարք, որոնց ընթացքում ուսուցանվել են էլեկտրոնային քարտարանի գործառնական հնարավորությունները:

Բաժնում ընթացքի մեջ է ինչպես գրքերի, այնպես էլ ամսագրային հավաքածուների, ատենախոսությունների մատենագիտական նկարագրությունների ձևավորումը:

Շարունակվել է նաև էլեկտրոնային ընթերցողական տոմսերի մշակման և կատարելագործման գործընթացը: Ստեղծվել են 9125 ընթերցողական նոր տոմսերի էլեկտրոնային տարբերակներ: Ստեղծվում է ԵՊՀ ընթերցողների տվյալների բազա: Մուտք են արվել 2952 ընթերցողական տոմսերի էլեկտրոնային տարբերակներ:

ՀՆԱՏԻՊ, ՀԱԶՎԱԳՅՈՒՏ ԵՎ ԱՐՎԵՍՏԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Դուրգարյան Հասմիկ Արշակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու*

Հաշվետու տարում բաժնում շարունակվել են պահպանվել և սպասարկվել հնատիպ, հազվագյուտ գրքերը, պատմամշակութային և թանգարանային արժեք ունեցող ձեռագրերի լուսապատճենները, արտերկրի արժեքավոր նվիրատվությունները, պարբերականներն ու հանդեսները: Բաժնում իրականացված վերանորոգման շնորհիվ վերադասավորվել և վերակազմավորվել են արվեստի, իրավունքի, քաղաքականության, պատմության, աշխարհագրության, լեզվաբանության վերաբերյալ գրականությունը: Ստեղծվել են առանձին հավաքածուներ, որոնք ունեն մասնագիտական ուղղվածություն և նշանակություն: Վերանայվել են նաև հնատիպ գրականության քարտարանները և մատյանները, ինչպես նաև ստուգվել է առկա հավաքածուների ամբողջականությունը: Բաժինը շարունակել է իրականացնել ԵՊՀ-ում պաշտպանված ատենախոսությունների մատենագիտական և անվանի գիտնականների կենսամատենագիտական պրակների կազմման ու հրատարակման գործընթացը:

ԱԲՈՆԵՄԵՆՏԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Խաչիկօղլյան Քրիստինե Ալիկի*

Հաշվետու տարում բաժինը կատարել է 2952 ընթերցողների, այդ թվում՝ 750 հեռակա ուսուցման և ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի ֆակուլտետների ուսանողների գրանցում: Շուրջ 5200 միավոր գրականությամբ համալրվել են բաժնում առկա գեղարվեստական և գիտական գրականության ֆոնդերը: Վերակազմավորվել և ստուգվել են նաև ընթերցողների գրականության պատվերների շտեմարանները: Թղթային գրքատացքին զուգահեռ՝ իրականացվել է նաև առցանց 322 էլեկտրոնային պատվեր: Գրապահոցի բաժնի հետ համատեղ իրականացվում է երկրորդ առձեռն ֆոնդի դարակավորման և համակարգման գործընթացը: Ֆակուլտետային գրադարանավարների համար անցկացվել են սեմինար-պարապմունքներ:

ԳՐԱՊԱՀՈՑ

Բաժնի վարիչ՝ *Առաքելյան Մարիա Ալեքսանդրի*

Բաժնում կատարվել են գրականության տեղափոխման և վերադասավորման աշխատանքներ: Ընթերցասրահների ու առձեռն ֆոնդերի համար գրապահոցային հավաքածուներից առանձնացվել է համապատասխան գրականություն: Միաժամանակ շարունակվել է նաև արդիականությունը կորցրած գրականության զտումը: Թիվ 400 և 500 սրահներում, որտեղ գրականության տրամադրումը կատարվում է ինքնասպասարկման եղանակով, գրադարակավորվում են շրջանառու և առձեռն ֆոնդերը, որոնք այժմ կազմում են շուրջ 125 հազար միավոր: Առձեռն և շրջանառու ֆոնդի միջոցով սպասարկվել է 163315 գիրք: Պարբերաբար ավելացվում է առձեռն ֆոնդում առկա գրքերի քանակը: Ստեղծվել է աշխատանքային խումբ, որը զբաղվում է գրապահոցում գտնվող հնատիպ գրքերի մաքրման և համապատասխան բաժին տեղափոխելու աշխատանքներով:

Հաշվետու տարում գրապահոց է մուտք գործել 102547 պատվիրաթերթ: Գրապահոցի կազմատանը վերանորոգվել է նաև 12453 միավոր գրականություն:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՄՈՒԼԻ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Առաքելյան Մելանյա Սահակի*

Ընթերցասրահների վերանորոգման աշխատանքներից հետո բաժնում իրականացվել են առկա ֆոնդերի վերադասավորում և համապատասխանեցում արդիական չափանիշներին: Հատուկ ուշադրություն է դարձվել ընթերցողների կողմից պահանջարկ ունեցող ուսումնական և գիտական գրականության համալրմանն ու սպասարկմանը: Պարբերաբար հանդիպումներ են կազմակերպվել նաև բոլոր ֆակուլտետների բակալավրիատի և մագիստրատուրայի 1-ին կուրսեցիների հետ՝ ներկայացնելով գրադարանային շտեմարաններից օգտվելու կանոնները: Կատարվել է նաև նոր գիտական գրականության ու ամսագրերի վերաբաշխում: Գրականության ներկա ֆոնդը կազմում է 181457 միավոր գրականություն, որից՝ գիրք - 64524, ամսագիր - 116933: Ընթացիկ տարում ստացվել է՝ 27694 միավոր գիրք, 897 միավոր ամսագիր, սպասարկված գրականության քանակը՝ 1134561, հաճախումները՝ 1357938:

Իրականացվել են նաև ԵՊՀ-ում հրատարակված նոր գրքերի շնորհանդեսներ, կազմակերպվել են հրապարակային քննարկումներ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում գրադարանն ակտիվորեն համագործակցել է հայաստանյան, ԱՊՀ և եվրոպական համալսարանական գրադարանների հետ: Մասնավորապես գրադարանի համար կարևոր նշանակություն է ունեցել ԱՊՀ անդամ երկրների Հումանիտար աջակցության միջպետական հիմնադրամի կողմից տրամադրված մեկ տարվա դրամաշնորհը, որի շրջանակներում ընթերցողները կարող են օգտվել ռուսալեզու էլեկտրոնային գրականության պաշարներից ու ամսագրերից: Գրադարանային ենթակառուցվածքների զարգացման առումով առանցքային նշանակություն է ունեցել նաև գրադարանի երեք մեծ ընթերցասրահների վերանորոգումը, ինչը գրադարանի աշխատակազմին ընթերցողներին մատուցվող ծառայություններն ընդլայնելու և դրանց որակը բարձրացնելու հնարավորություն կտա:

Շարունակվել է ակտիվ համագործակցությունը նաև Գերմանական հետազոտական ընկերակցության (DFG), ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպանատան տեղեկատվական ռեսուրս կենտրոնի և «ԼԻԲԵՐ» եվրոպական հետազոտական գրադարանների լիգայի հետ, ինչն առկա օտարալեզու ֆոնդերն արդիական գրականությամբ համալրելու հնարավորություն է տվել:

Ժողովուրդների բարեկամության ռուսական համալսարանի կողմից կազմակերպված Եվրասիական էլեկտրոնային գրադարանային գիտագործնական համաժողովի շրջանակներում գրադարանի ներկայացուցիչը մասնակցել է վերապատրաստման դասընթացների:

ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ

Տնօրեն՝ *Մանուկյան Ժակ Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

ՖՈՆԴ

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ֆոնդում շարունակվել են հավաքչական աշխատանքները: Այդ նպատակով թանգարանը համագործակցել է ԵՊՀ ֆակուլտետների, լաբորատորիաների, զոհված համալսարանականների ընտանիքների հետ:

Մշտական պահպանության և ցուցադրության նպատակով ֆոնդ է մուտք գործել 150 թանգարանային իր (լուսանկար, գիրք, դրոշ և այլ առարկաներ):

ԵՊՀ հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի հնագիտության լաբորատորիայում շարունակվել է ֆոնդում պահպանվող հնագիտական առարկաների վերականգնումը. վերականգնվել է հնագիտական 4 առարկա (ամբողջական և բեկորային):

ԱՐԽԻՎ

Թանգարանի արխիվային փաստաթղթերը համալրելու նպատակով թանգարանը համագործակցել է Հայաստանի ազգային արխիվի, Ազգային գրադարանի, ԵՊՀ նախկին ու ներկա աշխատակիցների և անվանի շրջանավարտների հետ: Արխիվ են մուտք գործել 75 անվանի շրջանավարտների անձնական գործեր, իսկ Ազգային արխիվից ու Ազգային գրադարանից՝ ԵՊՀ պատմությունը վավերագրող 120 փաստաթղթերի պատճեններ:

Թանգարանի արխիվ է փոխանցվել ԵՊՀ նախկին ռեկտոր Ս. Համբարձումյանի՝ 1988-1989 թթ. ընթացքում ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդում Արցախյան հիմնահարցի քննարկմանը վերաբերող 702 փաստաթուղթ, որից 46-ը բնօրինակ են (նամակներ, հեռագրեր, ելույթներ և այլն), 656-ը՝ պատճեն:

Արխիվում պահվող փաստաթղթերը վերականգնելու նպատակով թանգարանը համագործակցել է Հայաստանի ազգային արխիվի հետ. վերականգնվել է Ալեքսանդրապոլ քաղաքի 1890-ական թթ. հատակագիծը:

ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թանգարանի աշխատակիցները զբաղվել են ԵՊՀ պատմության, ինչպես նաև ՀՀ բարձրագույն կրթության պատմության ուսումնասիրությամբ: Կազմվել են մշտական ցուցադրությունում ներկայացված 20 ֆակուլտետների էքսկուրսիոն և անոտացիոն տեքստեր: Տպագրության է պատրաստվել «ԵՊՀ-ն Արցախյան ազատամարտի տարիներին. 1988-1994 թթ.» գրքի նյութերը:

ՄՇՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

2009 թ-ի հոկտեմբերի 1-ին՝ ԵՊՀ 90-ամյակին նվիրված միջոցառումների շրջանակում, հանդիսավոր պայմաններում տեղի է ունեցել թանգարանի մշտական ցուցադրության բացումը, որը բաղկացած է երկու բաժիններից՝ ԵՊՀ պատմություն և հնագիտություն:

Հաշվետու տարում թանգարան է այցելել 1058 այցելու: Կազմակերպվել է 20 դաս-էքսկուրսիա (այդ թվում՝ ՀՊՄՀ-ի ուսանողների և հանրակրթական դպրոցների աշակերտների համար):

ՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

2009 թ-ի հոկտեմբերին թանգարանում կազմակերպվել է Պատմության ֆակուլտետի առաջին կուրսի ուսանողների ստուգման գրքույկների և ուսանողական տոմսերի հանձնման հանդիսավոր արարողությունը:

2009 թ-ի նոյեմբերի 6-ին թանգարանի ժամանակավոր ցուցահանդեսների սրահում բացվել է «ԵՊՀ-ն 90 տարեկան է» խորագիրը կրող ցուցահանդեսը, որտեղ ներկայացվել են ԵՊՀ 90-ամյակի առթիվ ստացված հուշանվերները:

2009 թ-ի դեկտեմբերին թանգարանի աջակցությամբ կազմակերպվել է Պատմության ֆակուլտետի 90-ամյակին նվիրված ցուցահանդես:

2010 թ-ի փետրվարի 16-ին ժամանակավոր ցուցահանդեսների սրահում բացվել է Լյուբիկ Չիբուխչյանի ստեղծագործությունների ցուցահանդեսը:

2010 թ-ի հուլիսին թանգարանում կազմակերպվել է Պատմության ֆակուլտետի 130 շրջանավարտների դիպլոմների հանձնման հանդիսավոր արարողություն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	1	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Մանուկյան Ժ. Ս.,* «Երևանի համալսարանի կազմակերպիչ հանձնաժողովի գործունեությունը. 1919 թ. հուլիս», Բանբեր Հայաստանի արխիվների, հ. 2, Երևան, 2009, էջ 72-76:

ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱՐԻԵՐԱՅԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի տնօրեն՝ *Եսայանց Արմեն Վալտերի (մինչև 2010 թ-ի մայիսը)*
Հակոբյան Լիլիթ Տարոնի (2010 թ-ի մայիսից)

2009-2010 ուսումնական տարում Շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնը, համաձայն ԵՊՀ զարգացման ռազմավարական ծրագրի (2010-2014 թթ.) VIII. Բ խնդրի պահանջների, նախաձեռնել և իրականացրել է մի շարք միջոցառումներ, ձեռք է բերել նոր գործնական կապեր բազմաթիվ տեղական և միջազգային կազմակերպությունների հետ, ընդլայնել համագործակցության շրջանակը ինչպես պետական, այնպես էլ մասնավոր սեկտորում:

Կենտրոնի 2009-2010 ուստարվա գործունեությունը նպատակաուղղված է եղել համալսարանականների մրցունակության բարձրացմանը, աշխատաշուկայի մարտահրավերների դիմակայմանը, գործատուին ճիշտ ներկայանալու հմտությունների ձեռքբերմանը, շրջանավարտների և համալսարանի միջև մշտական կապի ամրապնդմանն ու համագործակցության զարգացմանը:

Հաշվետու տարում կենտրոնի կողմից ուսանող-գործատու ձևաչափով կազմակերպվել են մի շարք հանդիպումներ և թեմատիկ սեմինար-դասընթացներ, որոնք նպաստել են աշխատաշուկայի վերաբերյալ ուսանողների և շրջանավարտների տեղեկացվածության բարձրացմանն ու կարիերայի կայացմանը:

- Կենտրոնը հատուկ ուշադրություն է դարձրել համալսարանականների համար ինտենսիվ ծրագրերի իրականացման գործին: Այսպես՝ «Եվրասիա» համագործակցության հիմնադրամի ֆինանսական աջակցությամբ Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարանի կողմից 2009 թ-ի հունիս-սեպտեմբեր ամիսներին իրականացված «Ինտերնշիպ» փորձնական (պիլոտային) ծրագրի գործընկերներից մեկն էլ ԵՊՀ շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնն էր: Ծրագրում ընդգրկվել է մոտ 60 համալսարանական:
- 2009 թ-ի հոկտեմբերին պայմանավորվածություններ են ձեռք բերվել «Գործք» և «Ադամիում» ՍՊԸ-ների հետ, որոնց արդյունքում 10 համալսարանական ընդունվել են աշխատանքի:
- 2009 թ-ի հոկտեմբերի 27-ին UNFP (Միավորված ազգերի բնակչության հիմնադրամ) միջազգային կազմակերպության հետ ձեռք բերված համագործակցության շրջանակներում ԵՊՀ հունագիտության կենտրոնում համալսարանականներին են ներկայացվել UNFP-ի գործունեության հիմնական ուղղությունները, այդ թվում՝ նաև կամավորական ծրագրերը:
- 2009 թ-ի հոկտեմբերի 28-ին «Արմենիա Մարիոթ» հյուրանոցում տեղի է ունեցել «Տաղանդների կառավարման լավագույն փորձը, մարտահրավերները և հայաստանյան կազմակերպությունները» խորագիրը կրող առաջին ազգային խորհրդաժողովը: Մասնակցության արդյունքում կենտրոնը համագործակցության պայմանավորվածություններ է ձեռք բերել մի շարք ընկերությունների հետ, այդ թվում՝ «Լիկվոր» ՓԲԸ-ի, «Orange Արմենիա» ՓԲԸ-ի, «Մենեջմենտ միքս» կազմակերպության և «AIESEC» միջազգային երիտասարդական կազմակերպության ներկայացուցիչների հետ:
- 2009 թ-ի հոկտեմբերին «Կոնգրես» հյուրանոցում տեղի է ունեցել «LEADER SCHOOL»-ի կողմից կազմակերպված սեմինար-դասընթաց, որին մասնակցել են նաև ԵՊՀ շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնի աշխատակիցները: Դասընթացը նվիրված էր տեղեկատվական տեխնոլոգիաների վերջին զարգացումներին ու տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրներին:
- 2009 թ-ի նոյեմբերի 21-ից 22-ը ԵՊՀ Ծաղկաձորի ուսումնաարտադրական բազայում տեղի է ունեցել «Աշխատաշուկայի մարտահրավերները և դրանց արձագանքելու ուղիները» խորագրով երկօրյա սեմինար-դասընթաց, որին մասնակցել են ԵՊՀ ֆակուլտետների ավարտական կուրսերի 35 ուսանողներ:

- 2009 թ-ի նոյեմբերին համագործակցություն է սկսվել Բրիտանական խորհրդի (BRITISH COUNCIL) հայաստանյան գրասենյակի հետ: Համագործակցության արդյունքում 3 համալսարանական ընդունվել են աշխատանքի:
- «Մրցունակ մասնավոր հատված Հայաստանում» (CAPS) ծրագրի շրջանակներում 8 համալսարանական՝ 2-ը դեղագիտական, 6-ը SS և մարքեթինգի ոլորտի, 2009 թ-ի նոյեմբերին մասնակցել են վճարովի պրակտիկայի մրցույթին և ընդգրկվել ծրագրում:
- 2010 թ-ի ապրիլին «Դեմոկրատիան այսօր» ու «Միավորված մեթոդիստների կոմիտե» հասարակական կազմակերպությունների հետ կենտրոնը կազմակերպել է «Թրաֆիքինգի գործոնը՝ որպես կարիերայի զարգացման խոչընդոտ» խորագրով սեմինար-դասընթաց, որի ընթացքում ծրագրի պատասխանատուները մանրամասն ներկայացրել են թրաֆիկինգի վտանգների կանխարգելման ուղիները:
- 2010 թ-ի ապրիլի 16-ից 18-ը ԵՊՀ Ծաղկաձորի ուսումնաարտադրական բազայում ԵՊՀ ուսանողական խորհրդի հետ կենտրոնը կազմակերպել է «Ուսանողական հասարակական ակտիվությունը՝ որպես կարիերայի զարգացման խթան» խորագրով եռօրյա սեմինար-դասընթաց: 2 փուլից բաղկացած մրցույթի արդյունքում ընտրվել են 40 համալսարանական, ովքեր ունեին հասարակական ակտիվության ներուժ, հետաքրքրված էին իրենց կարիերայի զարգացմամբ և պատրաստակամ՝ մասնակցելու ամբողջ ծրագրին: Միջոցառման շրջանակներում կազմակերպվել են այսբրեյքերներ և այլ ինտերակտիվ խաղեր, անցկացվել են անհատական և խմբային վարժություններ, որոնց ժամանակ մասնակիցները ծանոթացել են ուսանողական ակտիվության, լիդերության, հաղորդակցության հմտություններին ու դասընթացի խնդիրներին վերաբերող մի շարք այլ հարցերի:
- Համագործակցության շրջանակներում 2010 թ-ի ապրիլ-մայիս ամիսներին ԵՊՀ գրեթե բոլոր ֆակուլտետներում հանդիպումներ են կազմակերպվել «Ինգո Արմենիա» ապահովագրական կազմակերպության ներկայացուցիչների հետ: «Ուսանող-գործատու» ծրագրի շրջանակներում ուսանողները ստացել են աշխատանքի առաջարկ և ծանոթացել ապահովագրական պարտադիր վիճակագրերի կնքման ու առաքման գործնական աշխատանքների հիմնադրույթներին:
- 2010 թ-ի մայիսի 13-ին կենտրոնի նախաձեռնությամբ ԵՊՀ-ում տեղի է ունեցել հանդիպում Բուդապեշտի Կենտրոնական եվրոպական համալսարանի ազգությամբ հայ շրջանավարտների ու նրանց համակարգողի հետ: Հանդիպման ընթացքում ուսանողների և ավագ սերնդի շրջանավարտների միջև կայացել է փորձի և մտքերի փոխանակում: Մասնակիցները հնարավորություն են ունեցել նաև մանրամասն ծանոթանալու ԿԵՀ-ի ընդհանուր կառուցվածքին, ընդունելության պայմաններին և ուսումնական գործընթացի առանձնահատկություններին:
- «Կոկա-Կոլա Հելլենիկ Բոթլինգ Քամփնի Արմենիա» ՓԲԸ-ի հետ համագործակցության շրջանակներում կենտրոնը 2010 թ-ի մայիսին կազմակերպել է ԵՊՀ ուսանողների այցն ընկերություն, որի ժամանակ ուսանողները ծանոթացել են կազմակերպության պատմությանը, գործունեությանն ու կադրային քաղաքականությանը:
- Շարունակելով համագործակցությունը «HSBC Բանկ Հայաստան» ՓԲԸ-ի հետ՝ ԵՊՀ 3 ուսանող 2010 թ-ի մայիսին մասնակցել են բանկի կողմից կազմակերպվող ամենամյա ամառային պրակտիկային: Ուսանողներից 2-ը բանկում անցել են աշխատանքի:
- 2010 թ-ի հունիսի 29-ին ԵՊՀ Պալեանների անվան դահլիճում կայացել է «Ուսանողների և շրջանավարտների կարիերայի խնդիրները արդի աշխատաշուկայի համատեքստում» խորագրով հանրապետական սեմինար-քննարկում, որին մասնակցել են ՀՀ քաղաքացիական ծառայության խորհրդի նախագահ Մ. Բաղալյանը, ՀՀ «Զբաղվածության պետական ծառայություն» գործակալության պետի տեղակալ Ա. Սիմոնյանը, ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի, ինչպես նաև ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունների ներկայացուցիչներ, ՀՀ կրթական համակարգում լուրջ դերակատարություն ունեցող մի շարք բուհերի պրոռեկտորներ,

շրջանավարտների և կարիերայի հարցերով պատասխանատուներ, միջազգային փորձագետներ և գործատուների ներկայացուցիչներ: Հանդիպման ժամանակ քննարկվել են ՀՀ բուհերում ուսանողների կարիերայի զարգացմանը, ուսանողական պրակտիկային և կարիերային վերաբերող մի շարք հարցեր:

- ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության ու Աշխատանքի և սոցիալական հետազոտությունների ազգային ինստիտուտի հետ սկսված համագործակցության արդյունքում կենտրոնը ներկայացրել է 40 համալսարանականների տվյալներ՝ հիշյալ ինստիտուտի կողմից 2010 թ-ին կազմակերպվելիք ՀՀ սոցիալական ոլորտին վերաբերող շուրջ մեկ տասնյակ հետազոտական ծրագրերին մասնակցելու համար: Ներկայացված համալսարանականները, հաղթահարելով մրցույթի փուլերը, ընդգրկվել են հետազոտությունների ծրագրի մեջ:
- Կենտրոնը, կարևորելով կամավորական աշխատանքի զարգացումը ուսանողների շրջանում, հավաքագրել է տարբեր ֆակուլտետների ուսանողներից բաղկացած կամավորական խումբ: Ուսանողները կամավորական հիմունքներով աջակցել են կենտրոնի աշխատանքներին, մասնակցել կենտրոնի կողմից կազմակերպվող միջոցառումներին, քննարկումներին, սեմինարներին և թրեյնինգներին, ինչի արդյունքում ձեռք են բերում աշխատանքային հմտություններ և գիտելիքներ: Կենտրոնի կամավորներին խրախուսելու նպատակով 2010 թ-ի հուլիսի 3-ին Հունագիտության կենտրոնում նրանք պարգևատրվել են ԵՊՀ շրջանավարտների և կարիերայի կենտրոնի շնորհակալագրերով:
- Հաշվետու ուստարվա առաջին ամիսներին համագործակցություն է ծավալվել «Intra Call Center» կազմակերպության հետ, որի արդյունքում 10 համալսարանական ընդունվել են աշխատանքի:
- ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության հետ համագործակցության արդյունքում ԵՊՀ 10 շրջանավարտ ընդունվել են աշխատանքի:
- Պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել ՀՀ «Զբաղվածության պետական ծառայություն» գործակալության հետ, որի արդյունքում վերջինս թափուր հաստիքների մասին տվյալներ է տրամադրում կենտրոնին:

ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի տնօրեն՝ *Դավթյան Կարինե Ավետի*

2009-2010 ուստարում ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնը շարունակել է իրականացնել իր առջև դրված խնդիրները, որոնք են՝ համակարգել և գեղարվեստական բարձր չափանիշներով անցկացնել ԵՊՀ շրջանակներում և նրանից դուրս կազմակերպվող մշակութային միջոցառումները և համապատասխան աշխատանքներ իրականացնել համալսարանական ուսանողության մշակութային դաստիարակության ուղղությամբ:

ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնն իր գործուն մասնակցությունն է ունեցել ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին նվիրված միջոցառումների իրականացման գործում: Այդ միջոցառումների գագաթնակետը 2009 թ-ի հոկտեմբերի 3-ին Ալ. Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնում կազմակերպված մեծածավալ հանդիսությունն էր, որին ներկա էին բազմաթիվ հյուրեր ինչպես Հայաստանի Հանրապետության տարբեր գերատեսչություններից, այնպես էլ աշխարհի տարբեր համալսարաններից:

2009 թ-ի սեպտեմբերի 29-ին ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին նվիրված տոնակատարությունների շրջանակներում կենտրոնը կազմակերպել է նկարիչների մրցույթ, որին մասնակցել են և՛ ուսանողներ, և՛ դասախոսներ: Մրցույթը ներառել է գեղանկարչություն, լուսանկարչություն, գրաֆիտի, ձեռքի աշխատանք, հուլունագործություն, գոբելեն և այլ բնագավառներ: Կազմվել էր արհեստավարժ ժյուրի, որի նախագահն էր ՀՀ երիտասարդ նկարիչների միության նախագահ Աննա Հարությունյանը:

2009 թ-ի սեպտեմբերի 15-ին ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի բակում կազմակերպվել և անցկացվել է արդեն ավանդույթի վերածված «ԵՊՀ մեծարման և առաջին կուրսեցիների երդման արարողությունը»:

2009 թ-ի սեպտեմբեր-նոյեմբեր ամիսներին ԵՊՀ ՈՒՀԱ ակումբը Ամերիկյան համալսարանում մասնակցել է «Ուսանողական լիգայի» խաղերին՝ հասնելով մինչև կիսաեզրափակիչ փուլ:

Մշակույթի կենտրոնի և Պատմության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ի համատեղ ջանքերով 2009 թ-ի հոկտեմբերի 9-ին իրականացվել է Երևանի հիմնադրման 2791-ամյակին նվիրված միջոցառում՝ «Երևանի հին ու նոր պատմությունը» խորագրով:

2009 թ-ի հոկտեմբերի 11-ին Մշակույթի կենտրոնի մեներգիչները մասնակցել են Էրեբունի-Երևան տոնակատարությանը, որը կազմակերպվել էր Երևանի քաղաքապետարանի կողմից:

2009 թ-ի նոյեմբերի 11-ին Մշակույթի կենտրոնի դահլիճը լի էր Դանիել Վարուժանի պոեզիայի երկրպագուներով. կազմակերպվել էր թատերականացված ներկայացում՝ նվիրված Վարուժանի ծննդյան 125-ամյակին, որն անցկացվում էր պետական միջոցառումների շրջանակներում:

2009 թ-ի նոյեմբերի 17-ին Ուսխորհրդի և Մշակույթի կենտրոնի համատեղ ջանքերով ԵՊՀ-ում 1-ին անգամ իրականություն դարձավ «Ուսանող-2009» համերգ-մրցանակաբաշխությունը՝ նվիրված Ուսանողի միջազգային օրվան: Մրցանակաբաշխությունը հնարավորություն է տալիս ի հայտ բերելու հասարակական ակտիվություն և բարձր առաջադիմություն ունեցող ուսանողներին: Ուսանողական խորհրդի հետ համագործակցությունը բարձր մակարդակով իրականացնելու համար Ուսխորհուրդը Մշակույթի կենտրոնին պարգևատրել է շնորհակալագրով:

2009 թ-ի դեկտեմբերի 15-ից 25-ը Մշակույթի կենտրոնը (մեներգիչներ, աղջիկների և տղաների պարային համույթներ, երգչախումբ, թատրոն-ստուդիա) ակտիվորեն մասնակցել է համապետական մշակութային երիտասարդական քարոզարշավին՝ «Մենք հայ ենք, մենք երիտասարդ ենք, մենք ուժեղ ենք» կարգախոսով, որը կազմակերպել էր ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարությունը: 10 օր շարունակ քարոզարշավի մասնակիցները համերգներով հանդես են եկել ԼՂՀ մի շարք զորամասերում, ինչպես նաև Ստեփանակերտի մշակույթի տանը: Ծրագրի շրջանակներում մասնակիցները ելույթներ են ունեցել նաև Արարատի, Վայոց ձորի, Սյունիքի, Գեղարքունիքի, Տավուշի մարզերում և Ջավախքում:

«ԵՊՀ ռեկտորը ներկայացնում է» խորագրի ներքո կենտրոնը հանդիպումներ է կազմակերպել ֆրանսիացի շանսոնիե Վալերի Օմբղուազի (Ֆրանսիական բանասիրության ամբիոնի հետ համատեղ) և Ստանիսլավսկու անվան ռուսական դրամատիկական թատրոնի դերասանուհի, ՀՀ ժողովրդական արտիստուհի

Լեյլի Խաչատրյանի հետ («Վարդանանք» ռազմահայրենասիրական ակումբի հետ համատեղ): Վերջին հանդիպման ընթացքում Մշակույթի կենտրոնի մեներգիչները հանդես են եկել անհատական կատարումներով, իսկ ԵՊՀ ռեկտորը դերասանուհու ծննդյան 80-ամյակի առթիվ նրան շնորհել է ԵՊՀ ոսկե մեդալ:

2010 թ-ի փետրվարին ԵՊՀ գրադարանում բացվել է Չինական անկյուն, որի բացման արարողությունը իրականացվել է Գիտության, կրթության և մշակույթի չինական կենտրոնի և Մշակույթի կենտրոնի ջանքերով:

2010 թ-ի փետրվարի 18-ին Ուսանողական խորհրդի, Մշակույթի կենտրոնի և Սբ. Էջմիածնի առաջնորդարանի երիտասարդական թևի ջանքերով Մշակույթի կենտրոնի դահլիճում նշվել է Սուրբ Վարդանանց տոնը, որին մասնակցել են Մշակույթի կենտրոնի խմբերը, Գևորգյան ճեմարանի երգչախումբը և հրավիրված այլ խմբեր:

2010 թ-ի փետրվարի 26-ին Մշակույթի զարգացման հիմնադրամի և Մշակույթի կենտրոնի ջանքերով ԵՊՀ կամարների ներքո կազմակերպվել է հեղինակային երգի փառատոն, որին մասնակցել են ինչպես սկսնակ, այնպես էլ անվանի երաժիշտներ (Ռուբեն Հախվերդյան, Դավիթ Ամալյան և ուրիշներ):

2010 թ-ին մարտի 19-ին կենտրոնի աղջիկների պարային համույթը «Մոսկվա» կինոթատրոնում մասնակցել է Բրիտանական կինոփառատոնի բացման արարողությանը՝ կատարելով փառատոնի խորհրդանշական պարը:

2010 թ-ի մարտ 26-ին՝ Հայաստանում անցկացված «Ֆրանսիական օրեր»-ի շրջանակներում, ԵՊՀ մեծ դահլիճում Ֆրանսիական բանասիրության ամբիոնը և Մշակույթի կենտրոնը կազմակերպել են ֆրանսիական երգի փառատոն, որին բացառապես մասնակցել են համալսարանականները: Կենտրոնի երգչախումբը և մեներգիչները հանդես են եկել ֆրանսիական երգերի կատարմամբ:

2010 թ-ի մարտի 26-ից մինչև 29-ը Ուսանողական խորհուրդը և Մշակույթի կենտրոնը ԵՊՀ ղեկավարության գլխավորությամբ մեկնել են Արցախ: Քաշաթաղում և Քարվաճառում համալսարանականները կազմակերպել են ծառատունկ, որից հետո Մշակույթի կենտրոնը Լաչինում և Քարվաճառում հանդես է եկել համերգային ծրագրով, որը մեծ ոգևորություն է առաջացրել տեղի բնակչության շրջանում: ԼՂՀ-ում կատարած աշխատանքների համար մասնակիցները ԵՊՀ ռեկտորի և Ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների բաժնի կողմից պարգևատրվել են պատվոգրերով:

2008-2009 ուստարում Հայաստանի գրողների միության հետ համատեղ կենտրոնը կազմակերպել էր ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին նվիրված միջբուհական գրական մրցույթ, որին մասնակցել էին Հայաստանի գրեթե բոլոր պետական բուհերը: Եվ ահա 2010 թ-ի մարտի 30-ին լույս տեսավ «Բարի երթ» խորագրով անթոլոգիան, որում տեղ էին գտել մրցույթին մասնակցած լավագույն ստեղծագործությունները:

2010 թ-ի ապրիլի 7-ին Մշակույթի կենտրոնի պարային համույթները և մեներգիչները մասնակցել են Հայաստանի հանրապետական կուսակցության կողմից ՀՀ Ազգային ժողովի բակում կազմակերպված համերգին՝ նվիրված Մայրության և գեղեցկության տոնին:

2010 թ-ի ապրիլի 14-ին Ուսանողական խորհուրդը և Մշակույթի կենտրոնը ԵՊՀ-ում կազմակերպել են հնդկական երաժշտության օր: Միջոցառումը համալսարանականներին հնդկական երաժշտությանը և հնդկական յոգայի գաղտնիքներին հաղորդակցվելու հնարավորություն է ընձեռել:

2010 թ-ի ապրիլի 28-ին լրացավ «Համալսարանական» թատրոն-ստուդիայի հիմնադրման 5-ամյակը, որի կապակցությամբ թատրոն-ստուդիան համալսարանականներին ներկայացել է «Ընկեր Բ. Փանջունի» նոր ներկայացմամբ: Ներկայացման օրը ԵՊՀ ռեկտոր Ա. Սիմոնյանը թատրոն-ստուդիայի հիմնադիր անդամներին պարգևատրել է պատվոգրերով, իսկ «ԵՊՀ շրջանավարտների միավորում» ՀԿ-ի նախագահ, ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի փոխնախարար Ա. Քարամյանը թատրոնին նվիրել է 1000000 դրամ:

Հայրենական մեծ պատերազմում տարած հաղթանակի 65-ամյակի առթիվ 2010 թ-ի մայիսին ԵՊՀ-ում անցկացված հոբելյանական միջոցառմանը ակտիվորեն մասնակցել է նաև կենտրոնի երգչախումբը և ստացել մասնակցության վկայագիր: Երգչախումբը մասնակցել է նաև ՌԴ դեսպանատան կողմից Մոսկվայի տանը կազմակերպված՝ Հայրենական մեծ պատերազմին նվիրված երգերի փառատոնին և ճանաչվելով լավագույն երգչախումբ՝ ստացել պատվոգիր:

2010 թ-ի մայիսի 13-ին կենտրոնը Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի հետ համատեղ կազմակերպել է մեծ մարդասեր Ֆ. Նանսենին նվիրված մեծարման երեկոն, որն արդեն ավանդական է դարձել:

2010 թ-ի մայիսի 18-ին Ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների բաժնի հետ համատեղ 5-րդ անգամ կազմակերպվել է «Լավագույն ուսանող-2010» ամենամյա համերգ-մրցանակաբաշխությունը:

2010 թ-ի հունիսի 1-ին՝ Երեխաների պաշտպանության միջազգային օրը, Մշակույթի կենտրոնի «Նիկե» ջոկատը և մեներգիչները ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի բակում կազմակերպել են յուրօրինակ միջոցառում. ողջ բակը լի էր երեխաներով, ովքեր գույնզգույն կավիճներով ներկեցին տարածքը: Միջոցառմանը մասնակցել են ինչպես ուսանողները, այնպես էլ ԵՊՀ աշխատակիցների երեխաները:

Մշակույթի կենտրոնն իր աշխատանքներն իրականացնում է նաև իր կազմում գործող մշակութային խմբերի շնորհիվ:

Թատրոն-ստուդիան հաշվետու ժամանակաշրջանում ներկայացրել է 3 բեմադրություն, ինչպես նաև մասնակցել է մեներգիչների երգերի համար բեմադրված համարներին:

Հիմնադրման 5-ամյակի կապակցությամբ թատրոն-ստուդիան 2010 թ-ի մայիսին լույս է ընծայել բուկլետ, որը, ըստ էության, նախորդ 5 տարիների յուրատեսակ հաշվետվությունն է:

Թատրոն-ստուդիան ունի 20 անդամ և 5 բեմադրություն: Պարապմունքների ընթացքում անցկացվում են դերասանի վարպետության, պլաստիկայի, ձայնի և խոսքի մշակման, ինչպես նաև թատրոնի պատմության և անվանի դեմքերի մասին դասեր: Թատրոն-ստուդիան արդեն 4 տարի է՝ մասնակցում է «Հայֆեստ» միջազգային թատերական փառատոնին:

Մշակույթի կենտրոնում արդեն 3 տարի է, ինչ ձևավորվել է **մեներգիչների խումբը**, որում ընդգրկված է մոտ 20 ուսանող: Բացի անհատական կատարումներից՝ հաճախ բեմադրվում են նաև բազմաձայն խմբային երգեր, ինչպես նաև զուգերգեր: 2009-2010 ուստարում մեներգիչների խումբը ներկայացել է 15 նոր համարներով:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Մշակույթի կենտրոնը համալսարանականներին է ներկայացրել նոր վերակազմավորված **ԵՊՀ կամերային նվագախումբը**, որն ունի 10 անդամ: Նորաստեղծ խումբը 1 տարում պատրաստել է 10 համար և մասնակցել համալսարանում կազմակերպված միջոցառումներին:

Նախորդ ուսումնական տարվա վերջում կենտրոնի կազմում ձևավորված **տղաների պարային համույթում** ընդգրկված են 8 տղաներ: Համույթի պարացանկում կան 5 բեմադրված պարեր, ինչպես նաև բեմադրված համարներ:

Աղջիկների պարային համույթը հաշվետու ժամանակաշրջանում համալրվել է նոր անդամներով և ունի 20 պարուհի: Համույթի կատարումները համալրվել են 3 նոր պարերով, ինչպես նաև բեմադրված նոր համարներով:

ԵՊՀ երգչախումբը հաշվետու ժամանակաշրջանում նույնպես համալրվել է նոր անդամներով, իսկ երգացանկը՝ նոր երգերով: Երգչախումբը բաղկացած է 15 անդամից, երգացանկն էլ՝ 30 երգից: 2009-2010 ուստարում երգչախումբն արժանացել է բազմաթիվ պատվոգրերի և վկայագրերի:

ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Ղարիբյան Ալիկ Ավետիքի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Երևանի պետական համալսարանում գիտական աշխատանքներ են տարվում 147 թեմատիկ ֆինանսավորման շրջանակներում, որոնցից 116-ը պետական ֆինանսավորմամբ գիտական թեմաներ են, 31-ը՝ միջազգային դրամաշնորհներ: 2005 թ-ից գործում են նաև պետական բազային ֆինանսավորմամբ գիտահետազոտական լաբորատորիաներ /18/ և կենտրոններ /11/:

Ամփոփվում են թեմատիկ ֆինանսավորման հետազոտական արդյունքները: Մեծ տեղ է հատկացվել հասարակագիտական և հայագիտական ուսումնասիրություններին: Պետական ֆինանսավորմամբ գործող 116 թեմաներում և 29 լաբորատորիաներում ու կենտրոններում ընդգրկված են ավելի քան 915 ԵՊՀ աշխատակիցներ, որոնցից 460-ը՝ պրոֆեսորադասախոսական կազմից:

Գիտական գործունեության կարևոր բաղադրիչներից է բարձր որակավորմամբ գիտական կադրերի պատրաստումը: Առաջադրված խնդրի լուծումներից մեկը գիտական աշխատանքներում ուսանողների և ասպիրանտների ակտիվ ներգրավումն է: Ինչպես նախորդ տարիներին, այս տարի ևս 2011թ. պետական բյուջեից ֆինանսավորվող թեմաների հայտերը կազմելիս պարտադիր պայման է համարվել ասպիրանտների, հայցորդների և մագիստրոսների ընդգրկվածությունը գիտական թեմաներում:

Շարունակել են գիտական գործունեություն ծավալել նախորդ տարիներին հիմնված մի շարք կառույցներ՝ Քաղաքակրթությունների և մշակութային հետազոտությունների, Եգիպտագիտության, Հունագիտության, Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների, Եվրոպական իրավունքի և ինտեգրման կենտրոնները, ԵՊՀ պատմության թանգարանի գիտահետազոտական լաբորատորիան, 2007թ. հունվարից ԵՊՀ առանձնացված կառուցվածքային ստորաբաժանում հանդիսացող Սինքրոտրոնային ճառագայթման օգտագործմամբ գիտական հետազոտությունների ինստիտուտը /ՔԵՆԴԼ/, որում գործող հինգ գիտահետազոտական խմբերում ընդգրկված են մեկ տասնյակից ավելի գիտաշխատողներ, Հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտը: Գիտահետազոտական այս կենտրոններն իրենց տեսակով եզակի են հանրապետության գիտական համակարգում, ուստի այստեղ կատարվող աշխատանքները կարևոր ներդրում են գիտության բնագավառում:

ԵՊՀ ղեկավարության ջանքերով կազմվել է վերը նշված ստորաբաժանումները լաբորատոր սարքավորումներով համալրելու ծավալուն ծրագիր, որն արժանացել է նաև հանրապետության նախագահի ուշադրությանը և գտնվում է նրա հոգածության ներքո:

2009-2010 ուսումնական տարում Գիտակազմակերպական բաժնի աշխատակիցները ՀՀ Գիտության պետական կոմիտեի պատվերով կազմել են «ԵՊՀ անձնագիրը», որտեղ ամփոփված է տեղեկատվություն ԵՊՀ գիտաշխատողների 2008-2009 թթ. գիտական աշխատանքների, գիտաշխատողների կադրային տվյալների, ԵՊՀ գիտական սեկտորի պետական ֆինանսավորման ծավալների վերաբերյալ: Անձնագրում մանրամասն ներկայացված է վերջին երկու տարիներին ԵՊՀ աշխատակիցների կողմից հրապարակված գիտական աշխատանքների ցանկը: Անձնագրի լրացման և շարունակական թարմացման աշխատանքները կրելու են պարբերական բնույթ:

Գիտակազմակերպական բաժնի կողմից ձևակերպվել և պետական գրանցում են ստացել 5 գյուտերի արտոնագրեր, որոնցից 3-ը՝ քիմիայի բնագավառում, 2-ը՝ ֆիզիկայի: Բաժնի աշխատակիցները պարբերաբար ուսումնասիրել են արտոնագրային գրականությունը՝ «Մտավոր սեփականության գործակալության» տրամադրած գյուտերի նկարագրությունները և օրենսդրական ակտերը:

Գիտակազմակերպական բաժինն անմիջականորեն մասնակցել է ԵՊՀ-ում անցկացված տարբեր միջոցառումներին. արշավներ, գիտաժողովներ, թեմատիկ դասախոսություններ և այլն:

Կատարված աշխատանքների ամփոփման տեսանկյունից կարևոր էր Եվրասիական համալսարանների ասոցիացիայի նախաձեռնությամբ 2010թ. Մոսկվայի համալսարանի տպագրած «Եվրասիական համալսարանները 21-րդ դարում» հանդեսում «Երևանի պետական համալսարանում գիտության զարգացման միտումները 2005-2009 թթ.» խորագիրը կրող հոդվածի հրատարակումը: Հոդվածում ներկայացված են ԵՊՀ կենտրոնների և լաբորատորիաների, ինչպես նաև ինստիտուտների կատարած աշխատանքները 2005-2009 թթ. կտրվածքով /տես՝ «Тенденции развития науки в Ереванском государственном университете в 2005-2009 гг.», Издательство Московского университета, ст. 83-88, Москва, 2010 г./:

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Համակարգող՝ *Բուդաղյան Արմեն Ստեփանի, ուս. աշխատանքների գծով պրոռեկտորի տեղակալ, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

2009-2010 ուստարում Համալսարանական կրթության զարգացման բաժինը համալսարանի տարբեր ուսումնական ստորաբաժանումների հետ համատեղ կատարել է հետևյալ աշխատանքները.

1. ***Ռազմավարական պլանավորման գործընթաց***

Շարունակվել են աշխատանքները ԵՊՀ ռազմավարական պլանավորման գործընթացի ուղղությամբ: Մասնավորապես՝

- Ավարտվել, ԵՊՀ խորհրդի կողմից հաստատվել (2009 թ-ի դեկտեմբերի 25-ի թիվ 34 որոշմամբ), հրատարակվել և ԵՊՀ ստորաբաժանումներին է տրվել 2010-2014 թթ. ԵՊՀ զարգացման ռազմավարական ծրագիրը, որտեղ ներկայացված են համալսարանի առաքելությունը, տեսլականը, հիմնարար արժեքները, ռազմավարական և աջակցող նպատակները, ընթացիկ գերակայությունները, դրանց իրականացման խնդիրները և անհրաժեշտ գործողությունները:
- Կազմվել և ԵՊՀ գիտխորհրդի կողմից հաստատվել է (2010 թ-ի հուլիսի 8-ի թիվ 5 նիստում) «ԵՊՀ 2010-2014 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրի իրականացման ժամանակացույց-պլան»-ը, որը բաժանվել է համալսարանի բոլոր ստորաբաժանումներին՝ կատարման համար:
- Լրամշակվել, հրատարակվել և համալսարանի համապատասխան ստորաբաժանումներին է տրվել ԵՊՀ գործունեության գնահատման ցուցանիշների (ԳԱՑ) լրակազմը վերջին 5 ուստարիների համար, որն ընդգրկում է համալսարանի գործունեության բոլոր հիմնական բնագավառները:

2. ***Կրեդիտային համակարգ***

- Լրամշակվել է ԵՊՀ գիտխորհրդի կողմից հաստատված (2009 թ-ի հունվարի 29-ի թիվ 1 նիստում) և հրատարակված «Կրեդիտային համակարգով առկա ուսուցմամբ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման կարգ»-ը ԵՊՀ բակալավրի և մագիստրոսի պատրաստման կրթական ծրագրերի համար: Կատարված փոփոխությունները մասնավորապես վերաբերում են գիտելիքների ստուգման և գնահատման համակարգի հիմնադրույթներին:
- Մշակվել և ԵՊՀ գիտխորհրդի կողմից հաստատվել է (2009 թ-ի սեպտեմբերի 28-ի թիվ 5 նիստում) «Կրեդիտային համակարգով հեռակա ուսուցմամբ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման կարգ»-ը, որի նպատակը ԵՊՀ հեռակա ուսուցման բակալավրի և մագիստրոսի պատրաստման կրթական ծրագրերի ուսումնական գործընթացի՝ կրեդիտային հենքով կազմակերպման համար միասնական նորմատիվային, կանոնակարգային և կազմակերպական հենքի ձևավորումն է:
- Համալսարանի բակալավրի և մագիստրոսի կրթական ծրագրերով սովորող ուսանողների ուսումնառությունը կրեդիտային համակարգով կազմակերպելու նպատակով լրամշակվել և հրատարակվել են միասնական ֆակուլտետային *«Կրեդիտային համակարգով ուսումնառության ուղեցույց և դասընթացների տեղեկագիրք»* տեղեկատվական փաթեթները, որոնք պարունակում են ուսանողներին անհրաժեշտ ամբողջ տեղեկատվությունը՝ իրենց ուսումնառությունը կրեդիտային համակարգով կազմակերպելու համար:
- Մշակվել և ֆակուլտետներին է տրամադրվել համաեվրոպական նմուշի (Եվրոպական հանձնաժողով, Եվրախորհուրդ և ՅՈՒՆԵՍԿՕ) դիպլոմի հավելվածի ԵՊՀ ձևաթերթը բակալավրի կրթական ծրագրի

համար, որը կոչված է դյուրացնելու ԵՊՀ շնորհած որակավորումների միջազգային ճանաչումը: Համակարգվել են 2009-2010 ուստարվա բակալավրիատի և մագիստրատուրայի շրջանավարտների դիպլոմի հավելվածների պատրաստման աշխատանքները համալսարանի ֆակուլտետների հետ:

- ԵՊՀ գիտական քաղաքականության և միջազգային համագործակցության գծով պրոռեկտորի հետ համատեղ ստեղծվել է հետազոտողի գիտակրթական ծրագրի վերակառուցման և կրեդիտային հենքով իրականացման կանոնակարգային, ծրագրային և նորմատիվային փաստաթղթային բազան:

3. *Որակի ապահովում*

- Եվրոպական չափանիշներին համապատասխան՝ մշակվել են ԵՊՀ որակի ապահովման ներքուհական համակարգի ռազմավարությունը և համակարգի մի շարք տարրեր: Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանի հետ համատեղ 2009 թ-ի հոկտեմբերի 5-6-ին Երևանում կազմակերպվել է «Որակի բարելավում: Փորձը, մարտահրավերները և հեռանկարները Հայաստանի բարձրագույն կրթության համար» միջազգային գիտաժողովը, որի նյութերի ժողովածուն հրատարակվել և բաժանվել է ֆակուլտետներին:
- Ուսումնամեթոդական վարչության հետ համատեղ լրամշակվել են ուսանողական հարցման և ԵՊՀ-ում ստացած կրթությունից շրջանավարտների բավարարվածության գնահատման նպատակով կազմված հարցաշարերը և կանոնակարգերը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	1	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Բուդաղյան Ա. Ս., Կարաբեկյան Ս. Բ.* Կոմպետենցիաների ձևավորմանն ուղղված կրթական ծրագրերի կառուցում և իրականացում, Բարձրագույն կրթության ռազմավարական հետազոտությունների ազգային կենտրոն, «Թասակ» ՍՊԸ, Երևան, 2010, 110 էջ:

Հոդված

1. *Բուդաղյան Ա. Ս., Սարգսյան Յու. Լ., Բալաբանյան Հ. Ա.*, Ռազմավարական ուղենիշներ ՀՀ բուհերի որակի ներքին ապահովման համակարգերի համար, «Որակի ներքին ապահովում. փորձ, խնդիրներ և միտումներ» տեղեկատվության տարածման աշխատաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 11-16:

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ՏԱՐՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Հակոբյան Միհրան Տարոնի*

Հաշվետու ժամանակահատվածում բաժինն իրականացրել է ուսանողական կյանքի ակտիվացմանը, ինտելեկտուալ զարգացմանը, հասարակական և մշակութային կյանքին ուղղված մի շարք ծրագրեր:

2010թ. մայիսի 16-ին կազմակերպվել է «Լավագույն ուսանող-2010» ավանդական մրցանակաբաշխությունը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում Ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների բաժնի նախաձեռնությամբ և աջակցությամբ իրականացվել են 57 ծրագրեր, այդ թվում՝

- «Ուսանողական ինքնակառավարումը Երևանի պետական համալսարանում. երեկ և այսօր» (2010թ. ապրիլ),
- «Արցախյան հիմնահարցը» թեմայով սեմինար-քննարկումների շարք (մայիս-հուլիս 2010թ.),
- «ԵՊՀ ուսանողական կազմակերպությունների արդյունավետ համագործակցության հիմնախնդիրները» արտագնա քննարկում ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղում (սեպտեմբեր 2010թ.),
- Ծառատունկ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Շահումյանի և Քաշաթաղի շրջաններում (2009թ. նոյեմբեր, 2010թ. մարտ):

Կազմակերպվել են մի շարք հանդիպումներ գիտության, արվեստի և սպորտի հայտնի գործիչների հետ:

Բաժնի վարիչ Մ. Հակոբյանը 2010թ. հունվարին գործուղվել է Ռուսաստանի Դաշնություն (ք. Մոսկվա)՝ մասնակցելու «ԱՊՀ երկրների հումանիտար համագործակցության» կազմակերպության նախաձեռնությամբ Մոսկվայի պետական համալսարանում կազմակերպված «Ուսանողական և երիտասարդական կազմակերպությունների առաջնորդների» 6-րդ ֆորումին:

2010թ. փետրվարին Մ. Հակոբյանը գործուղվել է Հունգարիայի Հանրապետություն (ք. Բուդապեշտ)՝ մասնակցելու «Երիտասարդական կենտրոնների եվրոպական 1-ին խորհրդաժողովին»:

2010թ. մայիսին Մ. Հակոբյանը և բաժնի աշխատակից Վ. Վարագյանը մեկնել են Բելառուսի Հանրապետություն (ք. Մինսկ)՝ մասնակցելու Բելառուսի պետական համալսարանի նախաձեռնությամբ կազմակերպված հայրենական մեծ պատերազմի 65-ամյակին նվիրված «Մեծ հաղթանակի լույսը» խորագիրը կրող միջազգային գիտաժողովին:

2010թ. սեպտեմբերին Վ. Վարագյանը գործուղվել է Տաջիկստանի Հանրապետություն (ք. Դուշանբե)՝ մասնակցելու «Բնապահպանական հիմնախնդիրները ԱՊՀ երկրներում և երիտասարդական կազմակերպությունների աշխատանքները» խորագիրը կրող միջազգային երիտասարդական գիտարշավին:

2010թ. հունիսին Ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների բաժնի աջակցությամբ Ժուռնալիստիկայի և Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետներից մեկական ուսանող գործուղվել են Ռուսաստանի Դաշնություն (ք. Տոմսկ) մասնակցելու Սելիգեր լճի ափին կազմակերպված «Մենք ԱՊՀ-ի ապագան ենք» միջազգային երիտասարդական ճամբարին:

2010թ. հուլիսին ԵՊՀ ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների բաժնի աջակցությամբ 3 երիտասարդ տնտեսագետներ գործուղվել են Ուկրաինայի Հանրապետություն (ք. Դոնեցկ)՝ մասնակցելու ամենամյա «Երիտասարդ տնտեսագետների ամառային դպրոցին»:

Հաշվետու ժամանակահատվածում կազմակերպվել են նաև ուսանողական 17 արշավներ դեպի մարզային մշակութային կոթողներ:

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Նախագահ՝ *Ակոպյան Յոլակ Արամի, ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի ասպիրանտ*

Հաշվետու ժամանակահատվածում ԵՊՀ ուսանողական խորհուրդն իրականացրել է ՈՒԽ կանոնադրությամբ նախատեսված իր գործառույթները, այն է՝ պաշտպանել է ուսանողների շահերը, ակտիվորեն մասնակցել է բուհի կառավարման գործընթացին, օգնել է սոցիալապես անապահով ուսանողներին, կազմակերպել է ուսանողների հանգիստը, իրականացրել է տարաբնույթ բազմաթիվ միջոցառումներ և այլն:

2010 թ-ի փետրվարի 19-ին կայացել է ԵՊՀ ՈՒԽ հերթական համագումարը, որից հետո տեղի ունեցած ԵՊՀ ՈՒԽ նախագահության նիստում ՈՒԽ նախագահի պաշտոնում վերընտրվել է Յոլակ Ակոպյանը:

Հաշվետու ուստարում ԵՊՀ ՈՒԽ արտաքին կապերի հանձնաժողովը զարգացրել է կապերը ՀՀ և արտասահմանյան գործընկերների հետ: ԵՊՀ ՈՒԽ նախագահը 2010 թ-ի հունվարի 25-26-ին մասնակցել է Մոսկվայում անցկացված և Ռուսաստանի ուսանողության օրվան նվիրված միջոցառմանը, իսկ 2010 թ-ի փետրվարին ՈՒԽ 6 ներկայացուցիչներ մեկնել են Սիրիա, որտեղ ձեռք են բերվել մի շարք պայմանավորվածություններ: 2010 թ-ի ապրիլին ՈՒԽ նախագահը գործուղվել է Մոսկվա և մասնակցել Մոսկվայի պետական համալսարանի կողմից կազմակերպված «Լոմոնոսով-2010» գիտական կոնֆերանսին, իսկ մայիսին Բելառուսի մայրաքաղաք Մինսկում՝ Հայրենական մեծ պատերազմում տարած հաղթանակի 65-ամյակին նվիրված «Մեծ հաղթանակի լույսը» խորագրով միջոցառմանը: ՈՒԽ-ն շարունակել է համագործակցել Ուկրաինայի գործընկերների հետ, ինչի արդյունքում ՈՒԽ 3 ներկայացուցիչներ մասնակցել են Դոնեցկ և Սվյատիգորսկ քաղաքներում անցկացված Ամառային տնտեսագիտական դպրոցին:

Արտաքին կապերի հանձնաժողովի ներկայացուցիչները բազմիցս գործուղվել են նաև Վրաստանի Հանրապետություն և Արցախ:

ԵՊՀ ուսանողներն ակտիվորեն մասնակցել են միջբուհական բազմաթիվ մրցույթների: 2010 թ-ի օգոստոսին ԵՊՀ ուսանողները հաջողությամբ մասնակցել են «Բազե-2010» համահայկական երիտասարդական հավաքին:

ԵՊՀ ՈՒԽ իրավական հանձնաժողովը կազմակերպել է քննարկումներ, կլոր սեղաններ, սեմինարներ ԵՊՀ ուսանողներին, հատկապես առաջին կուրսեցիներին իրենց իրավունքներին և պարտականություններին ծանոթացնելու համար: ԵՊՀ ՈՒԽ-ն հետևողական աշխատանքներ է իրականացրել ուսանողների սոցիալական վիճակը բարելավելու ուղղությամբ. մասնավորապես ՈՒԽ-ի աջակցությամբ շուրջ 300 ուսանողների տրվել են ուսման վարձի զեղչեր, կրթաթոշակներ, և ցուցաբերվել է այլ աջակցություն:

Ուսանողական խորհրդի ջանքերով զգալիորեն կարգի է բերվել ԵՊՀ Դիլիջանի մարզաառողջարանային ճամբարը, ինչի շնորհիվ շուրջ 500 ուսանողներ (8 հերթափոխ, յուրաքանչյուրում՝ շուրջ 60 ուսանող) 2010 թ-ի օգոստոսին այդտեղ իրենց ամառային հանգիստն են անցկացրել:

ՈՒԽ մշակույթի և սպորտի հանձնաժողովը կազմակերպել է մի շարք միջոցառումներ և մարզական առաջնություններ (հանդիպումներ մշակութային գործիչների հետ, տարբեր ոճերի համերգներ, ցուցահանդեսներ, բասկետբոլի, վոլեյբոլի, ձեռքի ուժի, շախմատի, սեղանի թենիսի ներբուհական առաջնություններ, որոնց հաղթողներին տրվել են մեդալներ և փոխանցիկ գավաթներ): 2010 թ-ի հունվարին հանձնաժողովի կողմից կազմակերպվել է Սուրբ Սարգսի տոնին նվիրված միջոցառում: Հանձնաժողովը կապեր է հաստատել Երևանի մի շարք թատրոնների հետ, ինչի արդյունքում ձեռք են բերվել պայմանավորվածություններ, որոնց համաձայն՝ ԵՊՀ ուսանողների համար սահմանվել են տոմսերի ձեռքբերման որոշակի զեղչեր:

Գիտակրթական հանձնաժողովը աշխատանքներ է իրականացրել ուսանողությանը կրեդիտային համակարգին ծանոթացնելու և այն ավելի ընկալելի դարձնելու ուղղությամբ: Հանձնաժողովն անցկացրել է նաև ԵՊՀ բանավեճի, «Բրեյն ռինգի» և այլ ինտելեկտուալ խաղերի առաջնություններ, որոնց հաղթողներին տրվել են գրքեր և պատվոգրեր:

Գիտակրթական հանձնաժողովի կողմից 2009 թ-ի նոյեմբերի 17-ին՝ Ուսանողության միջազգային օրը, կազմակերպվել է «Ուսանող-2009» մրցանակաբաշխությունը, որի ընթացքում ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի հետ

համատեղ կազմակերպվել է համերգ, և հասարակական ակտիվություն դրսևորած ուսանողները ԵՊՀ ռեկտորի կողմից պարգևատրվել են ԵՊՀ բրոնզե մեդալով:

Հասարակայնության հետ կապերի և լրատվության հանձնաժողովն ակտիվորեն շարունակել է իր գործունեությունը: 2010 թ-ի հունվարից գործում է ԵՊՀ ՈՒԽ պաշտոնական կայքը՝ www.ysusc.am հասցեով:

Ֆինանսատնտեսական հանձնաժողովը աշխատանքներ է իրականացրել ԵՊՀ ՈՒԽ բյուջեի միջոցների օգտագործման վերստուգման ուղղությամբ, ինչպես նաև ՈՒԽ մի շարք միջոցառումներ ֆինանսավորելու վերաբերյալ պայմանավորվածություններ է ձեռք բերել ձեռնարկատերերի հետ:

ԵՊՀ 90-ամյակին նվիրված միջոցառումների իրականացման ժամանակավոր հանձնաժողովն ակտիվորեն մասնակցել է ԵՊՀ 90-ամյակին նվիրված միջոցառումներին, ինչպես նաև հանդես է եկել սեփական նախաձեռնություններով:

2010 թ-ի փետրվարի 19-ին տեղի ունեցած ՈՒԽ նախագահության նիստում որոշում է ընդունվել ժամանակավոր հանձնաժողով ստեղծելու վերաբերյալ: Հանձնաժողովի առջև նպատակ է դրվել ԵՊՀ ուսանողության շրջանում աշխատանքներ իրականացնել ուսանողների ռազմահայրենասիրական ոգու բարձրացման ուղղությամբ:

2009-2010 ուստարվա ընթացքում ԵՊՀ ՈՒԽ-ն կազմակերպել է շուրջ 300 միջոցառում: Այսպես.

- ՈՒԽ նախագահության անդամները հանդիպել են ԵՊՀ առաջին կուրսեցիների հետ, նրանց իրազեկել իրենց իրավունքների ու պարտականությունների մասին (2009 թ-ի սեպտեմբեր),
- կազմակերպվել են մի շարք քննարկումներ և կլոր սեղաններ՝ նվիրված հայ-թուրքական հարաբերություններին (2009 թ-ի հոկտեմբեր),
- անցկացվել է «Ի՞նչ, որտե՞ղ, ե՞րբ» ԵՊՀ միջֆակուլտետային առաջնությունը (2009 թ-ի դեկտեմբեր),
- Բանակի օրվա առթիվ տեղի են ունեցել միջոցառում և այց դեպի Եռաբլուր պանթեոն (2010 թ-ի հունվարի 28),
- կազմակերպվել է միջոցառում՝ նվիրված Տեառնընդառաջին (2010 թ-ի փետրվար),
- կազմակերպվել է միջոցառում Կանանց միջազգային տոնի առթիվ (2010 թ-ի մարտի 8),
- ԵՊՀ մոտ հարյուր ուսանողներ, շարունակելով ՀՀ Ազգային հերոս, համալսարանական Թ. Կրպեյանի գործը, ի նշան բողոքի՝ Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակի օրը ուխտագնացություն են կատարել՝ բարձրանալով Արտին լեռան գագաթը (2010 թ-ի ապրիլի 24),
- ԵՊՀ մշակույթի կենտրոնի դահլիճում կազմակերպվել է ռոք համերգ (2010 թ-ի մայիս),
- անցկացվել է վոլեյբոլի առաջնություն (2010 թ-ի հունիս),
- մի շարք ֆակուլտետների ՈՒԽ-ների կողմից կազմակերպվել են ավարտական դիպլոմների հանձնման արարողություններ (2010 թ-ի հուլիս),
- ֆակուլտետային ՈՒԽ-ները կազմակերպել են բազմաթիվ միջոցառումներ, ուխտագնացություններ, հանդիպումներ, այցելություններ և այլն:

Ուսանողների միջազգային օրվա կապակցությամբ ԵՊՀ ՈՒԽ-ն բարեխիղճ աշխատանքի համար ՀՀ կրթության և գիտության նախարար Ա. Աշոտյանի կողմից 2009 թ-ի նոյեմբերին պարգևատրվել է շնորհակալագրով:

ՈՒԽ նախագահության կազմը

1. Ցոլակ Ակոպյան, նախագահ
2. Նարեկ Մելքոնյան, փոխնախագահ
3. Հարություն Ազգալդյան, քարտուղար, ԵՊՀ 90-ամյակին նվիրված ժամանակավոր հանձնաժողովի նախագահ
4. Ալեքսանդր Սարգսյան, արտաքին կապերի հանձնաժողովի նախագահ
5. Լուսինե Կոշեցյան, մշակույթի և սպորտի հանձնաժողովի նախագահ
6. Ասպրամ Կրպեյան, իրավական հանձնաժողովի նախագահ
7. Վարդան Ասատրյան, գիտակրթական հանձնաժողովի նախագահ
8. Արթուր Փոքրիկյան, ֆինանսատնտեսական հանձնաժողովի նախագահ
9. Ռուզան Գիշյան, լրատվության և հասարակայնության հետ կապերի հանձնաժողովի նախագահ
10. Հասմիկ Վարդանյան, սոցիալական հանձնաժողովի նախագահ

11. Անի Գրիգորյան, ԵՊՀ ուսանողության շրջանում բարոյահոգեբանական առողջ մթնոլորտի տարածման հանձնաժողովի նախագահ
12. Ռաֆայել Հովհաննիսյան, ԵՊՀ հեռակա բաժնում սովորող ուսանողների հարցերով զբաղվող հանձնաժողովի նախագահ
13. Ժենյա Յայլոյան, ԵՊՀ եվրոպական իրավունքի և ինտեգրման ու տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կենտրոններում սովորող ուսանողների հարցերով զբաղվող հանձնաժողովի նախագահ
14. Արմենակ Հարությունյան
15. Անահիտ Նալբանդյան
16. Էդգար Մակարյան
17. Աննա Մարմարյան
18. Բաբկեն Մակարյան
19. Գևորգ Կարապետյան
20. Գոհար Մելոյան
21. Աննա Հակոբյան
22. Գայանե Դալլաքյան
23. Հայկ Ավագյան
24. Արգամ Երանոսյան
25. Արտյոմ Թորոսյան
26. Տարոն Թարվերդյան
27. Արևիկ Սիմոնյան
28. Սաթենիկ Աֆրիկյան
29. Շուշանիկ Գրիգորյան
30. Մուշեղ Գրիգորյան
31. Շալիկո Քոսյան
32. Թաթուլ Թամրազյան
33. Նարեկ Սարգսյան

Ֆակուլտետների ՈՒԽ նախագահներ

1. Նինա Հարությունյան, Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ
2. Անահիտ Նալբանդյան, Արևելագիտության ֆակուլտետ
3. Աննա Մարմարյան, Աստվածաբանության ֆակուլտետ
4. Ծովինար Կարապետյան, Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ
5. Հովհաննես Սարգսյան, Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետ
6. Արսեն Թավադյան, Իրավագիտության ֆակուլտետ
7. Աշոտ Ալեքսանյան, Կենսաբանության ֆակուլտետ
8. Արփինե Պողոսյան, Հայ բանասիրության ֆակուլտետ
9. Հայկ Ավագյան, Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետ
10. Ալեքսանդր Սարգսյան, Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ
11. Արգամ Երանոսյան, Պատմության ֆակուլտետ
12. Գևորգ Աբգարյան, Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ
13. Տարոն Թարվերդյան, Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ
14. Արմինե Հաջաթյան, Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ
15. Արփինե Աղջոյան, Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ
16. Տիգրան Աբովյան, Տնտեսագիտության ֆակուլտետ
17. Վահագն Գասպարյան, Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ
18. Շուշանիկ Գրիգորյան, Քիմիայի ֆակուլտետ
19. Մուշեղ Գրիգորյան, Ֆիզիկայի ֆակուլտետ
20. Արազ Թանգամյան, Օտարերկրյա քաղաքացիների նախապատրաստական ֆակուլտետ
21. Թաթուլ Թամրազյան, ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղ

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Նախագահ՝ *Խաչատրյան Կառլեն Գագիկի, ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի ասպիրանտ*

Հաշվետու ժամանակահատվածում Ուսանողական գիտական ընկերությունն իրականացրել է կանոնադրային պահանջներից բխող գործառույթներ ու քայլեր, սատարել է գիտական և կրթական ոլորտներում ուսանողության նախաձեռնություններին, նպաստել ուսանողության գիտական, ստեղծագործական և հոգևոր զարգացմանը:

Կազմակերպվել են մի շարք ուսանողական գիտաժողովներ, սեմինարներ, գիտահանրամատչելի դասախոսություններ, քննարկումներ և այլ գիտական ու կրթական ուղղվածություն ունեցող միջոցառումներ (ավելի քան 300 միջոցառում):

Հանրապետական և միջբուհական 10 գիտաժողովներ, որոնց թվում՝

- «Տրանսպլանտոլոգիայի բժշկահիրավական հիմնախնդիրները» թեմայով միջբուհական գիտաժողով, Իրավագիտության ֆակուլտետ (10.11.2009):
- Արամ Մանուկյանի 130-ամյակին նվիրված հանրապետական ուսանողական գիտաժողով (26.11.2009):
- Միջբուհական ուսանողական գիտաժողով, Հայ բանասիրության ֆակուլտետ (12-16.04.2010): Գիտաժողովին մասնակցել են 5 բուհերի 67 ուսանողներ:
- «Փաստաբանության արդի հիմնախնդիրները և զարգացման միտումները ՀՀ-ում» թեմայով միջբուհական գիտաժողով, Իրավագիտության ֆակուլտետ (15.04.2010):
- Հայոց ցեղասպանության 95-րդ տարելիցին նվիրված հանրապետական ուսանողական գիտաժողով (27-29.04.2010): Գիտաժողովին մասնակցել են հայաստանյան 6 բուհերի 41 ուսանողներ և ասպիրանտներ: ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի խորհրդի երաշխավորությամբ հրատարակվել է գիտաժողովի թեզիսների ժողովածուն, իսկ լավագույն աշխատանքները գիտական հոդվածների տեսքով տպագրվել են Պատմության ֆակուլտետի «Տարեգրքում»:
- «Քրեական դատավարության արդի հիմնախնդիրները և զարգացման միտումները ՀՀ-ում» թեմայով միջբուհական գիտաժողով, Իրավագիտության ֆակուլտետ (17.05.2010):
- «Բնօգտագործումը և բնապահպանությունը Հայաստանի Հանրապետությունում. էկոլոգիական հիմնախնդիրներ» խորագրով հանրապետական ուսանողական գիտաժողով (31.05-01.06.2010): Գիտաժողովին մասնակցել են հայաստանյան 4 բուհերի 25 ուսանողներ և ասպիրանտներ: ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ու քիմիայի ֆակուլտետների խորհուրդների երաշխավորությամբ հրատարակվել է գիտաժողովի թեզիսների ժողովածուն:

Ֆակուլտետային 18 գիտաժողովներ, որոնց թվում՝

- «Հեղինակային հեռուստահաղորդումները ՀՀ հեռուստաեթերում» - Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ (05.11.2009):
- Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի հիմնադրման 5-ամյակին նվիրված գիտաժողով - Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ (10.11.2009):
- Դանիել Վարուժանի ծննդյան 125-ամյակին նվիրված գիտաժողով - Հայ բանասիրության ֆակուլտետ (24.11.2009):
- «ՀՀ-Սփյուռք տնտեսական փոխհարաբերություններ» - Տնտեսագիտության ֆակուլտետ (27.11.2009):
- Հովհաննես Թումանյանի ծննդյան 140-ամյակին նվիրված գիտաժողով - Հայ բանասիրության ֆակուլտետ (15.12.2009):

- Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի հիմնադրման 75-ամյակին նվիրված գիտաժողով - Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ (09.03.2010):
- Ֆակուլտետային գիտական նստաշրջան - Քիմիայի ֆակուլտետ (16-17.03.2010):
- «Ջավախքը՝ Հայաստանի հյուսիսային դարպաս» - Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ (15.04.2010):
- «Էթիկական չափանիշների պահպանման հիմնահարցը հեռուստաեթերում» - Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ (15-16.04.2010):
- «Նորագույն տեխնոլոգիաների առանձնահատկությունները» - Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ (17.04.2010):
- «Հանրային կառավարման հիմնահարցերը» - Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ (07.05.2010):
- «Լեզուների և գրականության աշխարհում-2010» - Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետ (20.05.2010):

Սեմինար-քննարկումներ, կլոր սեղաններ (93), որոնց թվում՝

- Անգլալեզու սեմինար-քննարկում միջմշակութային հաղորդակցման վերաբերյալ - Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (28.10.2009):
- «Սոցիալական աշխատողի դերն ու կարգավիճակը ՀՀ-ում» թեմայով սեմինար - Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (30.10.2009):
- Քննարկում՝ նվիրված պատվի, արժանապատվության և գործարար համբավի պաշտպանության հիմնախնդիրներին - Իրավագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (10.11.2009):
- Գ. Խանջյանի «Հիվանդանոց» վեպի քննարկում - Հայ բանասիրության ու Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետների ՈՒԳԸ-ներ (13.11.2009):
- «Նավթային գործոնը Մերձավոր Արևելքի երկրներում» թեմայով սեմինար-քննարկում - Արևելագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (30.11.2009):
- «Adobe CS4» ծրագրային փաթեթին նվիրված սեմինար - Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (04.12.2009):
- Կլոր սեղան-քննարկում՝ «Գիտական աշխատանքներ գրելու հմտություններ» թեմայով - Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (11.03.2010):
- «Մուսուլմա՞ն, թե՞ մահմեդական» թեմայով սեմինար-քննարկում - Արևելագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (12.03.2010):
- Քննարկում՝ «Բարոյական վնասի նյութաիրավական և բարոյական կողմերը» թեմայով - Իրավագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (16.03.2010):
- Ռուս բանասիրության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ն անցկացրել է «Ռուսական տոները, ավանդույթները, խորհրդանիշերը» թեմայով կլոր սեղան (18.03.2010):
- «Թուրքիայի իսլամացած և ծպտյալ հայերը» թեմայով սեմինար-քննարկում - Արևելագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (02.04.2010):
- Սեմինար-քննարկում՝ նվիրված ՀՀ Սահմանադրության 15-ամյակին - Իրավագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (19.04.2010):
- «Տեղեկատվության հավաքման մեթոդներ» թեմայով սեմինար - Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (22.04.2010):

Հանդիպում-դասախոսություններ (64), որոնց թվում՝

- «Կարին» ավանդական երգ ու պարի համույթի գեղարվեստական ղեկավար Գագիկ Գինոսյանի հետ - Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (08.10.2009):

- «Հայկական Stonehange-ի առեղծվածը բացահայտված է. Քարահունջ» թեմայով - Ֆիզիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (06.11.2009): Դասախոսությունը կարդացել է մաթեմատիկոս Վաչագան Վահրադյանը:
- Հանդիպում անվանի պրոֆեսոր Լևոն Աբրահամյանի հետ - Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (22.02.2010):
- Հանրային ռադիոյի «Ապրելու բանաձև» ծրագրի հեղինակ և վարող Գոհար Մարտիկյանի հետ - Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (01.03.2010):
- Հանդիպում գրող, հրապարակախոս, կինոսցենարիստ Վահրամ Մարտիրոսյանի և լրագրող Արթուր Բախտամյանի հետ - Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (12.03.2010):
- Դասախոսություն՝ «Գերմեծ սև խոռոչներ և երկնային մարմիններ» թեմայով: Դասախոսությունը կարդացել է ֆակուլտետի դեկան Յու. Վարդանյանը - Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (16.03.2010):
- Հանդիպում՝ «Հայկական բլոգոսֆերան և սոցիալական ցանցերը տեղեկատվական պատերազմների համատեքստում» թեմայով: Հանդիպումը վարել են բլոգերներ, տեղեկատվական պատերազմների հարցերով փորձագետներ Կարեն Վրթանեսյանը, Սամվել Մարտիրոսյանը և Տիգրան Քոչարյանը - Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (17.03.2010):
- Հանդիպում «Այքն քոմյունիքեյշնզ»-ի գործադիր տնօրեն Ռաֆֆի Քասարջյանի հետ: Հանդիպման թեման էր «Ինտերնետ տեխնոլոգիաներն ու ինտերնետ ժուռնալիստիկան» - Ժուռնալիստիկայի ու Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետների ՈՒԳԸ-ներ (26.03.2010):
- Հանդիպում Մոսկվայում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցչության լրատվության և վերլուծության բաժնի պետ Արսեն Մելիք-Շահնազարովի հետ: Հանդիպման թեման հայ-ադրբեջանական տեղեկատվական հակամարտությունն էր - Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (26.03.2010):
- Հանդիպում բանաստեղծ Հովիկ Հովեյանի հետ - Հայ բանասիրության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (26.03.2010):
- Հանդիպում հեռուստամեկնաբան, «Թի Վի 5» հեռուստաընկերության լրատվական ծառայության ղեկավար Գևորգ Ալթունյանի հետ - Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (09.04.2010):
- Հանդիպում ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպան Արմեն Հարությունյանի հետ - Իրավագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (07.05.2010):
- Հանդիպում «Արարատ» հեռուստաընկերության գեղարվեստական ղեկավար Մերուժան Տեր-Գուլանյանի հետ - Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (21.05.2010):
- Կլոր սեղան-քննարկում գրող, հրապարակախոս Վ. Մարտիրոսյանի հետ՝ «Մենք և մեր քաղաքը» թեմայով - Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ (03.06.2010):

Ֆիլմի դիտումներ (47), որոնց թվում՝

- Դոստոևսկու «Ապուշը» վեպի հիման վրա նկարահանված ֆիլմ - Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ (13.11.2009):
- Աշխարհահռչակ ֆիզիկոս, գյուտարար Նիկոլա Տեսլայի մասին պատմող ֆիլմ - Ֆիզիկայի ֆակուլտետ (03.12.2009):
- «Գերմեծ սև խոռոչներ» խորագրով ֆիլմ - Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ (09.03.2010):
- Միջուկային ֆիզիկայի հետազոտությունների եվրոպական կենտրոնի (CERN) մեծ հադրոնային արագացուցչի մասին պատմող ֆիլմ - Ֆիզիկայի ֆակուլտետ (30.04.2010):
- «Բալենու այգին» խորագրով ֆիլմ - Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ (03.05.2010): Մասնակցել են Չեխովի անվան դպրոցի աշակերտները: Ֆիլմի դիտմանը հաջորդել է տվյալ ստեղծագործության քննարկումը, իսկ դիտումից առաջ աշակերտները ներկայացրել են Չեխովի կյանքն ու ստեղծագործությունը:

- «Ժայռապատկերներից մինչև այբուբեն» խորագրով ֆիլմ - Հայ բանասիրության ֆակուլտետ (14.05.2010): Ներկա է եղել ֆիլմի հեղինակ, պատմաբան Արտակ Մովսիսյանը:
- Բորբոսների մասին պատմող ֆիլմ - Քիմիայի ֆակուլտետ (25.05.2010):

Արտահամալսարանական 52 միջոցառումներ, որոնց թվում՝

- Թարգմանչաց տոնի կապակցությամբ այց Օշական - Ռուս բանասիրության ֆակուլտետ (17.10.2009):
- Հայաստանի ազգային պատկերասրահ - Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ (31.10.2009):
- «LT PYRKAL» ընկերության լաբորատորիա - Ֆիզիկայի ֆակուլտետ (26.11.2009):
- «Սինքրոտրոնային ճառագայթման օգտագործմամբ գիտական հետազոտությունների կենտրոն» գիտահետազոտական ինստիտուտ (CANDLE) - Ֆիզիկայի ֆակուլտետ (10.12.2009):
- Հայաստանում ՄԱԿ-ի գրասենյակ - Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ (19.02.2010): Ուսանողներին է ներկայացվել ՄԱԿ-ի «Կամավորներ» ծրագիրը, եղել է կլոր սեղան-քննարկում:
- Մ. Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի ինստիտուտ - Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետ (19.02.2010):
- Մ. Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի ինստիտուտ - Հայ բանասիրության ֆակուլտետ (03.03.2010):
- Երկրաբանության թանգարան - Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ (10.03.2010):
- Ե. Չարենցի տուն-թանգարան - Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ (16.03.2010):
- Ս. Փարաջանովի տուն-թանգարան - Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետ (20.03.2010):
- Աշտարակի ֆիզիկայի ինստիտուտ - Ֆիզիկայի ֆակուլտետ (31.03.2010):
- Բնության պետական թանգարան - Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ (02.04.2010):
- Պատմության թանգարան - Արևելագիտության ֆակուլտետ (17.04.2010):
- Վ. Համբարձումյանի անվան Բյուրականի աստղադիտարան - Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետ (15-16.05.2010):
- Ժողովրդական արվեստների թանգարան - Հայ բանասիրության ֆակուլտետ (19.05.2010):
- Գիտարշավ դեպի Խոսրովի պետական արգելոց (19.06.2010):

Այլ աշխատանքներ

- Կազմակերպվել են նաև տարաբնույթ թեմաներով բանավեճեր, դերային խաղեր և դատախաղեր, վիկտորինաներ, օլիմպիադաներ:
- 2010 թ-ի մայիսին տեղի է ունեցել ԵՊՀ 90-ամյակին նվիրված ՈՒԳԸ հոբելյանական գիտական նստաշրջանի հոդվածների 5-հատորյա ժողովածուի շնորհանդեսը: Ժողովածուի հրատարակման նախապատրաստական աշխատանքները սկսվել էին դեռևս 2009 թ-ի սեպտեմբերից: Ժողովածուն հրատարակության է երաշխավորել ԵՊՀ գիտական խորհուրդը: Այն ներառում է ՈՒԳԸ հոբելյանական գիտական նստաշրջանի լավագույն աշխատանքները (215 աշխատանք, 1428 էջ):
- ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ն սատարել է տարբեր կազմակերպությունների կողմից ԵՊՀ-ում կազմակերպված և գիտակրթական ուղղվածություն ունեցող միջոցառումների անցկացմանը, ինչպես նաև կազմակերպել է համատեղ միջոցառումներ, որոնց թվում՝
  - Իրավագիտության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ն ԵՊՀ էկոլոգիական իրավունքի կենտրոնի հետ կազմակերպել է միջբուհական գիտաժողով՝ «Շրջակա միջավայրի պահպանություն և տնտեսական զարգացում» թեմայով (03.12.2009):
  - ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ն «Հանուն կայուն մարդկային զարգացման» ասոցիացիայի հետ կազմակերպել է սեմինար-քննարկում՝ «Կայուն զարգացման համաշխարհային գործընթացը և Հայաստանը. ձեռքբերումներ, մարտահրավերներ, հիմնախնդիրներ» թեմայով (14.12.2009):

- ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ն «Երիտասարդ կենսաբանների ասոցիացիա» ՀԿ-ի հետ կազմակերպել է Երկրի օրվա 40-ամյակին նվիրված սեմինար՝ «Ինչպես ապրել կանաչ և կանգնեցնել կլիմայի փոփոխությունը» խորագրով (15.04.2010):
- Ֆիզիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ն Օպտիկայի և ֆոտոնիկայի միջազգային SPIE կազմակերպության ԵՊՀ մասնաճյուղի հետ կազմակերպել է լազերի ստեղծման 50-ամյակին նվիրված միջազգային կոնֆերանս: Կոնֆերանսին հրավիրվել են մասնագետներ ինչպես Հայաստանից, այնպես էլ արտերկրից (03-05.05.2010):

- ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ն հետևողական աշխատանք է տարել ուսանողների շրջանում ՈՒԳԸ-ի մասին տեղեկացվածության մակարդակի բարձրացման ուղղությամբ: Հաշվետու ժամանակահատվածում ֆակուլտետներում տեղի են ունեցել ՈՒԳԸ ներկայացուցիչների հանդիպումներ ուսանողների, կուրսերի ավագների հետ, որոնց ընթացքում ոչ միայն քննարկվել է ՈՒԳԸ-ի գործունեությունը, այլև արծարծվել են ուսանողներին հուզող տարաբնույթ խնդիրներ:
- Շարունակվել են ԵՊՀ ՈՒԳԸ ինտերնետային կայքի (կայքի հասցեն է՝ www.sssysu.am) զարգացմանը միտված աշխատանքները: Կայքի միջոցով ուսանողները կարող են ծանոթանալ ԵՊՀ ՈՒԳԸ նպատակներին, գործառույթներին, կառուցվածքին, տեղեկանալ ՈՒԳԸ-ի կազմակերպած միջոցառումներին և գործունեությանը, ինչպես նաև հետադարձ կապի միջոցով ստանալ իրենց հուզող հարցերի պատասխանները:
- ԵՊՀ ՈՒԳԸ գիտական խորհուրդն ակտիվորեն շարունակել է կապեր հաստատել այլ բուհերի ՈՒԳԸ-ների և գիտական կենտրոնների հետ: Այդ կապերը նպաստել են ուսանողների միջբուհական շփումների ակտիվացմանը, գիտական համատեղ ծրագրերի մշակմանն ու իրագործմանը:
- ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ի գործուն աջակցությամբ ապահովվել է ԵՊՀ ուսանողների մասնակցությունը ՀՀ այլ բուհերում կայացած գիտաժողովներին: ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ի միջոցով ԵՊՀ ուսանողներն ու ասպիրանտները մասնակցել են Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարանի, Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարանի, Խ. Աբովյանի անվան պետական մանկավարժական համալսարանի, Վանաձորի պետական մանկավարժական ինստիտուտի կողմից կազմակերպված գիտաժողովներին ու սեմինար-քննարկումներին:
- 2010 թ-ի ապրիլի 15-ին Մոսկվայում ԵՊՀ ուսանողական գիտական ընկերության և Տ. Շևչենկոյի անվան Ուկրաինայի ազգային համալսարանի ուսանողների և ասպիրանտների գիտական ընկերակցության (ՈՒԱՀ ՈՒԱԳԸ) միջև կնքվել է համագործակցության հուշագիր, որը ստորագրել են ԵՊՀ ՈՒԳԸ նախագահ Կառլեն Խաչատրյանը և ՈՒԱՀ ՈՒԱԳԸ նախագահ Վյաչեսլավ Սավրանը:
- ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ի գործուն աջակցությամբ 2010 թ-ի ապրիլի 12-ից 15-ը ԵՊՀ 4 ուսանողներ Մոսկվայում մասնակցել են Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարանում անցկացված ուսանողների, ասպիրանտների և երիտասարդ գիտնականների միջազգային «Լոմոնոսով-2010» գիտաժողովին:
- 2010 թ-ի մայիսի 19-ից 23-ը ԵՊՀ ՈՒԳԸ արտաքին կապերի հանձնաժողովի ղեկավար Տիգրան Քեռյանը մասնակցել է Ուկրաինայի ազգային տեխնիկական համալսարանի ուսանողների և ասպիրանտների գիտական ընկերակցության կազմակերպած «Էկոլոգիա, մարդ, հասարակություն» միջազգային գիտապրակտիկ գիտաժողովին:

Հրատարակություններ

1. ԵՊՀ 90-ամյակին նվիրված ՈՒԳԸ հոբելյանական գիտական նստաշրջանի հոդվածների ժողովածու (5 հատորով): Հատոր 1-5, Երևան, ԵՊՀ հրատ. 2010 - 1428 էջ:
2. Հայոց ցեղասպանության 95-րդ տարելիցին նվիրված հանրապետական ուսանողական գիտաժողովի թեզիսների ժողովածու: Երևան, ԵՊՀ հրատ. 2010 - 74 էջ:
3. «Բնօգտագործումը և բնապահպանությունը Հայաստանի Հանրապետությունում. էկոլոգիական հիմնախնդիրներ» խորագրով հանրապետական ուսանողական գիտաժողովի թեզիսների ժողովածու: Երևան, ԵՊՀ հրատ. 2010 - 70 էջ:

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Գրիգորյան Մարատ Արիսի, երկրաբ.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Դեկանի տեղակալներ՝ *Գրիգորյան Արսեն Թորգոմի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Վարդանյան Վահրամ Պանդուխտի, երկրաբ.-հանք. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	Մասնագիտություն
020300	Երկրաբանություն
020400	Աշխարհագրություն
020600	Ջրաօդերևութաբանություն
020500	Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ
100100	Սերվիս

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրատուրա) երկրաֆիզիկա, ռեգիոնալ երկրաբանություն, օգտակար հանածոների հանքավայրերի որոնում և հետախուզում, երկրաքիմիա, ջրաերկրաբանություն և ճարտարագիտական երկրաբանություն, ֆիզիկական աշխարհագրություն, ջրաօդերևութաբանություն, հասարակական աշխարհագրություն, բնօգտագործում և բնապահպանություն, քարտեզագրություն, գեոմորֆոլոգիա

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ եւ թղթակից անդամներ

1. Գրիգորյան Սերգեյ Վաղարշակի

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Սարգսյան Հողմիկ Հմայակի, ՀՀ վաստակավոր երկրաբան
2. Բաբայան Հենրիկ Անուշավանի, ՀՀ պետական մրցանակի դափնեկիր

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 701*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ
Բակալավրիատ								
Աշխարհագրություն	15	36	13	35	20	33	21	33
Զրաօդերևութաբանություն	5	5	5	19	5	7	5	4
Երկրաբանություն	20	38	21	34	24	33	26	25
Սերվիս	6	33	5	16	-	-	-	-
Քարտեզ. և կադաստր. գործ	6	30	6	24	-	-	-	-
Ընդամենը	**52**	**142**	**50**	**128**	**49**	**73**	**52**	**62**
Մագիստրատուրա								
Աշխարհագրություն	9	7	8	13	-	-	-	-
Երկրաբանություն	10	20	7	19	-	-	-	-
Ընդամենը	**19**	**27**	**15**	**32**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 132*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Աշխարհագրություն	8	9	11	-	-
Երկրաբանություն	17	18	14	-	-
Սերվիս	29	13	-	-	-
Քարտեզ. և կադաստր. գործ	6	7	-	-	-
Ընդամենը	**60**	**47**	**25**	**-**	**-**

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Աշխարհագրություն					
1-ին	51	3	16	3	63
2-րդ	48	-	21	3	56
3-րդ	53	-	22	9	58
4-րդ	54	2	22	9	56
Զրաօդերևութաբ.					
1-ին	10	-	-	1	100
2-րդ	24	-	9	1	63
3-րդ	12	-	3	2	75
4-րդ	9	2	3	1	44
Երկրաբանություն					
1-ին	58	6	11	-	71
2-րդ	55	4	24	3	49
3-րդ	57	4	28	12	44
4-րդ	51	5	18	14	55
Սերվիս					
1-ին	39	1	8	5	77
2-րդ	21	-	3	6	86

Քարտեզ. և կադաստր. գործ					
1-ին	36	2	15	3	53
2-րդ	30	2	15	-	43
Ընդամենը	**608**	**31**	**218**	**72**	**59**
Մագիստրատուրա					
Աշխարհագրություն					
1-ին	16	1	-	8	94
2-րդ	21	-	1	18	95
Երկրաբանություն					
1-ին	30	1	3	11	87
2-րդ	26	-	1	14	96
Ընդամենը	**93**	**2**	**5**	**51**	**92**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Աշխարհագրություն					
1-ին	49	6	26	3	35
2-րդ	47	1	26	6	43
3-րդ	49	-	17	12	65
Ջրաօդերևութաբ.					
1-ին	11	1	1	1	82
2-րդ	24	1	10	-	54
3-րդ	11	-	2	6	82
Երկրաբանություն					
1-ին	56	11	21	2	43
2-րդ	52	3	3	3	88
3-րդ	54	-	18	7	67
Սերվիս					
1-ին	39	1	13	5	64
2-րդ	21	-	1	9	95
Քարտեզ. և կադաստր. գործ					
1-ին	33	5	19	2	27
2-րդ	33	-	7	5	79
Ընդամենը	**479**	**29**	**164**	**61**	**60**
Մագիստրատուրա					
Աշխարհագրություն					
1-ին	14	-	-	11	100
Երկրաբանություն					
1-ին	30	-	2	13	93
Ընդամենը	**44**	**-**	**2**	**24**	**95**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 158 (14), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 6*	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Աշխարհագրություն	56(6)	19
Ջրաօդերևութաբանություն	9(1)	-
Երկրաբանություն	48(7)	26
Ընդամենը	113(14)	45

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
4	4	2	9	92	11

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *8*

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Սևանի ավազանի երկրաբանա-հիդրոերկրաբանական կառուցվածքը և անթրոպոգեն ազդեցության գնահատումը համալիր ուսումնասիրությունների հիման վրա (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Մ. Ա.

Թեմա 1. Սևանի ավազանի հանքային ներուժի գնահատումը ցույց է տվել, որ Սևանի ավազանի վրա ամենաուժեղ անթրոպոգեն ազդեցությունը կունենան Սոտքի ոսկու հանքավայրը, Տիգրանաբերդի պղնձի հանքակուտակումն ու Շորժայի և Ջիլի քրոմիտի հանքավայրերը, ինչպես նաև որոշ մագնեզիտ արդյունահանող հանքեր: Այսպես՝ Սոտքի հանքավայրից հարավ տեղակայված Կատար տեղամասում հայտնաբերված են ոսկու՝ միջինը 2.1 գ/տ և արծաթի՝ միջինը 39.7 գ/տ պարունակություններ: Նման ցածր պարունակություններով և հանքայնացման մեծ զանգվածներով հանքավայրերի բարձր շահութաբերությունը կարող է ապահովել միայն կույտային տարրալվացման եղանակը, որի ժամանակ օգտագործվում է ցիանացման գործընթացը: Վերջինս չափազանց վնասակար է, մանավանդ երբ հաշվի ենք առնում, որ գործ ունենք Սևանի ավազանի հետ: Տիգրանաբերդի պղնձի երևակման տարածքում բացահայտված է պղինձ-պորֆիրային հանքայնացումը: Այստեղ երկու հիմնական տեղամասերի պղնձի կանխատեսումային ռեսուրսները մենք գնահատում ենք 240.0-250.0 հազար տ: Հանքաքարի արժեքը մեծացնում է նրանում եղած ոսկու՝ միջինը 1.6 գ/տ պարունակությունը: Այս հանքավայրի շահավետ իրացումը հնարավոր է միայն նրա տարածքում հարստացուցիչ ֆաբրիկայի և իր պոչամբարի կառուցմամբ: Այս ամենը նույնպես լուրջ հիմնախնդիրներ կառաջացնի Սևանի էկոլոգիայի համար: Մեծ պրոբլեմ կարող է առաջացնել նաև Շորժայի և Ջիլի քրոմիտի հանքավայրերի և մագնեզիտի հանքերի շահագործումը:

Թեմայի ուղղությամբ աշխատանքներ են իրականացվել Օգտակար հանածոների հանքավայրերի որոնման և հետախուզման, Ջրաերկրաբանության և ճարտարագիտական երկրաբանության, Երկրաֆիզիկայի, Միներալոգիայի, պետրոլոգիայի և երկրաքիմիայի, Պատմական և ռեգիոնալ երկրաբանության ամբիոններում:

ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՆԱԾՈՆԵՐԻ ՀԱՆՔԱՎԱՅՐԵՐԻ ՈՐՈՆՄԱՆ ԵՎ ՀԵՏԱԽՈՒԶՄԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մովսեսյան Ռուբեն Սուրենի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ավանեսյան Աշոտ Սուրենի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ներսեսյան Սուրեն Սահակի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Գարեյան Գոհար Ռազմիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Բաղդասարյան Քրիստինե Արթուրի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բունիաթյան Աստղիկ Ստյոպայի, ավագ լաբորանտ
2. Նունյան Գայանե Արծվիկի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնում 2009-2010 ուստարում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները՝

1. Հետազոտություններ են իրականացվել ՀՀ հյուսիսային տարածքում հանքային հանգույցների և նրանց սահմաններում գտնվող հանքային դաշտերի ու հանքավայրերի տեղաբաշխման օրինաչափությունների հայտնաբերման ուղղությամբ:
2. Մշակվել են պղինձ-պորֆիրային հանքավայրերի տարբեր տիպի մոդելները, որոնց հիման վրա տրվել է որոնողագնահատողական հատկանիշների ցանկը:
3. Կատարվում է ոսկու տարբեր արդյունաբերական տիպերի հանքավայրերի առաջնային երկրաքիմիական պսակների համեմատությունը, հետազոտվում է շուրջհանքային մետասոմատիկ ապարներում գտնվող հանքային տարրերի ինֆորմատիկ բնույթը:
4. Կատարվել են ՀՀ հյուսիսային տարածքի շերտագրության հարցերի ուսումնասիրություններ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	8	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Григорян С. В., Адамян А. З., Гареян Г. Р.,* О методике оценки литогеохимических аномалий при поисках золоторудных месторождений, Изв. НАН РА, Науки о земле, т. 62, N 3, Ереван, 2009, с. 23-27.
2. *Аванесян А. С.,* Стратиграфическое положение, возраст и геодинамические условия формирования миапорской свиты (Армения), Изв. НАН РА, Науки о земле, т. 62, N 3, Ереван, 2009, с. 28-33.
3. *Мовсесян Р. С., Мовсисян А. И.,* Модель Техутского рудного поля, Ученые записки ЕГУ, Геология и география, N 1, Ереван, 2010, с. 3-10.
4. *Мовсисян А. И.,* Структурные особенности локализации эндогенного оруденения в Техутском рудном поле. Проблемы недропользования, Сборник научных трудов, часть 1, Санкт-Петербургский государственный горный институт (технический университет), (Международный форум-конкурс молодых ученых 21-23 апреля 2010 г.), СПб., 2010, с. 36-38.
5. *Григорян С. В., Адамян А. З., Арутюнян Л. В., Киракосян М. Э.,* О рациональном комплексировании радиометрического и литогеохимического методов поисков урановых месторождений, Ученые записки ЕГУ, Геология и география, N 2, Ереван, 2010, с. 13-18.

6. *Ներսեսյան Ս. Ս.,* Թուխմանուկի ոսկու հանքավայրի երակային մարմինների հետախուզական ցանցի վերլուծություն, «Բանբեր» գիտական աշխատությունների ժողովածու, Վանաձոր, 2009, էջ 127-132:
7. *Մովսիսյան Հ. Ի.,* Շնող-Կողբի հանքային հանգույցում ներծին հանքայնացման տեղայնացման զոնայականության մասին, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», թիվ 3-4, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 81-86:
8. *Մովսիսյան Հ. Ի.,* Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունների պղինձ-մոլիբդեն-պորֆիրային արդյունաբերական հանքայնացման տիպավորումը, ԵՊՀ 90-ամյակին նվիրված ԵՊՀ ՈՒԳԸ հոբելյանական գիտական նստաշրջանի հոդվածների ժողովածու, Բնական գիտություններ, հատոր 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 77-84:

ՁՐԱԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հայրոյան Սարգիս Հրաչիկի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աչոյան Ժորա Առաքելի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Աղինյան Արտաշես Հովիկի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դասախոս
3. Մկրտչյան Տիրուհի Գառնիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Շահնազարյան Հրաչյա Ռուբենի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Շահնազարյան Հրաչյա Ռուբենի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Տիգրանյան Շուշանիկ Միսակի, ավագ լաբորանտ, գործավար
3. Անդրեասյան Այծեմնիկ Սոսի, լաբորանտ
4. Իսպիրյան Արուսյակ Հարությունի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնում ուսումնասիրվել են հետևյալ թեմաները՝ «Ցեմենտագրունտների ամրության և սողքի ուսումնասիրություններ», «Ուռչող կավերի կիրառությունը հիդրոտեխնիկական շինարարության մեջ հակաֆիլտրացիոն միջոցառումներում», «ՀՀ տարածքի ոռոգման և չորացման համակարգերի տեղազննական և վերականգնման հետ կապված աշխատանքներ», «Նախալեռնային շրջանների ջրամատակարարման նպատակով ջրային ռեսուրսների գնահատում», «Ստորերկրյա ջրերի բնական պաշտպանվածության գնահատումը, նրանց եռաչափ մոդելի ներկայացում»:

Վերոնշյալ թեմաների ուսումնասիրման շրջանակներում ամբիոնի աշխատակիցները մասնակցել են Սևանի ավազանի գեոէկոլոգիական պայմանների հետազոտական աշխատանքներին:

Աշխատանքներ են իրականացվել գրունտների ճարտարագիտա-երկրաբանական հատկությունների բարելավման ուղղությամբ: Ուռչող կավերից ստացված օպտիմալ խառնուրդների համար ուսումնասիրվել են ֆիլտրացիոն հատկությունները, ամրությունը, սողքի հատկությունները: Ուսումնասիրվել են Իրանի Իսլամական

Հանրապետության տարածքում տարածված կավային գրունտներից և պորտլանդ ցեմենտից ստացված օպտիմալ կազմով ցեմենտագրունտների ամրությունը և սողքը:

ԻԻՀ Թեհրանի Ջրաէներգետիկական համալսարանի գիտնականների հետ իրականացվել են աշխատանքներ Մազանդարանի տարածքում՝ պայմանավորված սեյսմիկ ազդեցություններով սողանքային և պլիվունային երևույթների ուսումնասիրությամբ: Աշխատանքներ են իրականացվել Արարատյան հարթավայրի կոլեկտրա-դրենաժային համակարգերի վերականգնման, դրանով իսկ ռոգելի հողերի մելիորատիվ վիճակի բարելավման, ջրաերկրաբանական հիմնավորման, իսկ Նոյեմբերյանի տարածաշրջանում՝ ստորերկրյա ջրային ռեսուրսների գնահատման և ջրամատակարարման նպատակով դրանց օգտագործման ուղղությամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	8	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Հայրոյան Ս. Հ., Շահնազարյան Հ. Ռ.,* Օպտիմալ կազմով խառնուրդների սահքի դիմադրության և սողքի ուսումնասիրությունները, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, թիվ 3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 19-25:
2. *Հայրոյան Ս. Հ., Աղինյան Ա. Հ., Մկրտչյան Տ. Գ.,* Գավառ քաղաքի խմելու ջրի մատակարարման համար օգտագործվող ջրաղբյուրների բնական պաշտպանվածության գնահատումը, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, թիվ 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 19-25:
3. *Աչոյան Ժ. Ա., Աչոյան Վ. Ժ.*, Աղահամ ջրերի հնարավոր ներդրման պայմանները մերձակա ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի շահագործման ժամանակ (Կուբայի Հանրապետության Տրինիդադ քաղաքի օրինակով) ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, թիվ 3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 17-21:
4. *Աչոյան Ժ. Ա., Սարգսյան Ս. Վ., Աչոյան Վ. Ժ.,* Արարատյան հարթավայրի հորիզոնական դրենաժային համակարգի հաշվարկը՝ կապված նրանց վերականգնման հետ, ԵՃՊՇՀ, Զեկուցումների ժողովածու (հատուկ թողարկում), ԵՃՊՇՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 13-19:
5. *Աչոյան Ժ. Ա.,* Կողք գետի վերողողային տարածքի ստորերկրյա ջրային ռեսուրսների գնահատումը ջրամատակարարման նպատակով, ՀՀ գյուղնախարարության «Ագրոգիտություն» հանդես, թիվ 11-12 (615-616), Երևան, 2009, էջ 542-545:
6. *Աչոյան Ժ. Ա., Քելյան Ս. Ս., Թորոսյան Զ. Ն.,* Նոյեմբերյանի տարածաշրջանի ստորերկրյա ջրերի օգտագործման հիմնախնդիրները, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, թիվ 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 26-30:
7. *Աղինյան Ա. Հ., Աղինյան Հ. Ա.,* Գողթ-Գառնիի ստորերկրյա ջրհոսքի քաղցրահամ ջրերի բնական ռեսուրսների և շահագործական պաշարների ձևավորման և կուտակման առանձնահատկությունները, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, թիվ 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 23-29:
8. *Aghinian A. H.,* Ground water vulnerability assessment of the Aparan aquifer, Republic of Armenia, and its representation in a 3-D model, Threats to Global Water Security, Springer, The Netherlands, 2009, p. 99-106.

ԵՐԿՐԱՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մինասյան Ռոբերտ Սարիբեկի, երկր.-հանք. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Վարդանյան Վահրամ Պանդուխտի, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Բալասանյան Վլադիմիր Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մարկոսյան Գագիկ Վարազդատի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սարդարյան Արամայիս Սարդարի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մկրտչյան Մարինե Սարգսի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Միրզոյան Լյուբա Բարատովի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ալեքսանյան Գուրգեն Մուշեղի, լաբորատորիայի վարիչ
2. Միրզոյան Լյուբա Բարատովի, ավագ լաբորանտ, գործավար
3. Հովհաննիսյան Նարինե Անդրանիկի, լաբորանտ
4. Մելքոնյան Արաքսյա Մելսիկի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնում ուսումնասիրվել են հետևյալ թեմաները՝ «Վարդենիսի լեռնաշղթայի տարածքի համար ժամանակակից և պալեոռելիեֆի ջրբաժանների կապի բացահայտում հիդրոերկրաբանական խնդիրներ լուծելու նպատակով», «Բարձր նիշերում ստորերկրյա ջրերի ջրառների արդյունավետ տեղամասերի ընտրություն»:

Սևանի ավազանի տարածքում, հատկապես այն բնակավայրերի և օբյեկտների, որոնք տեղակայված են հիպսոմետրիկ բարձր նիշերի վրա (1000 մետր և ավելի), ջրամատակարարման նպատակով նախատեսվող աշխատանքների համար նպատակային ջրաերկրաբանական խնդիրների լուծումը պահանջում է պարզաբանել՝ լեռնաշղթայի ժամանակակից և պալեոռելիեֆների ջրբաժանների կապի առկայությունը, թաղված հնահուների տարածական քարտեզագրումը և ստորերկրյա ջրերի ջրառների տեղամասերի ընտրությունը: Համաձայն լեռնաշղթայի՝ մեր կողմից կառուցված 1:50000 մասշտաբի ռեգիոնալ ջրամերժ շերտի ռելիեֆի (պալեոռելիեֆի) քարտեզի և ջրաերկրաֆիզիկական կտրվածքների՝ դիտվում է նշված ռելիեֆի ընդհանուր թեքություն հարավ-հարավ-արևելքից դեպի հյուսիս-հյուսիս-արևմուտք ուղղությամբ: Ջրամատակարարման նպատակով առաջին հերթին կարևոր են այստեղ հայտնաբերված խորքային հնահուները, որոնք դիտարկվում են որպես կենտրոնացված ջրահոսքեր: Հատկապես հարկավոր է նշել հետևյալ քարտեզագրված ջրահոսքերը՝ Պալեոարգիչի, Պալեոմարտունի, Պալեովարդենիկ, Պալեոարծվանիստ և Պալեոկարճաղբյուր, որոնց համար գնահատված են հնարավոր ծախսերը: Հաշվի առնելով հաշվարկված մեծությունները՝ որոշված են ջրամատակարարման նպատակով բարձր նիշերում ստորերկրյա ջրերի ջրառների տեղամասերը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի աշխատակիցներն ակտիվորեն մասնակցել են գիտաարտադրական հետևյալ աշխատանքներին՝

1.«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության հիմնադրամի» կողմից իրականացվող խորհրդատվական ծառայություններ՝ *«Մագնիսաթելուրական արդյունքների մեկնաբանություն, GEF-CS-2/2008» ծրագրով*՝ Գրիձորի և Քարքարի պոտենցիալ գեոթերմալ տեղանքների հեռանկարային տեղամասերի ընտրության նպատակով:

Գրիձոր և Քարքար տեղամասերի ՄԹԶ և ԱԷՄ մեթոդներով կատարված էլեկտրահետախուզական ուսումնասիրությունների արդյունքում ուսումնասիրվել է դրանց գեոէլեկտրական կառուցվածքը: Երկու տեղամասերում էլ գեոէլեկտրական կտրվածքն ունի եռաշերտ կառուցվածք, հայտնաբերված են ցածր դիմադրությունների շրջաններ, որոնք հեռանկարային են գեոթերմալ էներգիայի աղբյուրների որոնման նպատակով: Ուսումնասիրությունների արդյունքում որպես 3D սեյսմիկ աշխատանքների իրականացման հեռանկարային երկրաջերմային տարածք առաջարկվել է Քարքար տեղամասը:

2.Լեռնաշենի ոսկի-պղինձ բազմամետաղային հանքավայրի աշխատանքների արդյունքները:

Կատարված երկրաֆիզիկական աշխատանքների հիման վրա ստացվել են հետևյալ տվյալները՝

• Հետազոտվող տարածքի երկրաբանալիթոլոգիական կառուցվածքը բարդ է: Մինչև 250 մ խորություններում հաստատված են ապարների երկրաէլեկտրական սահմանները, որոնք հիմնականում կապված են տեկտոնական խախտումների հետ:

• Առանձնացված են անոմալ գոտիներ, որոնք հեռանկարային են սուլֆիդային հանքայնացումների որոնման նպատակով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	6	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Минасян Р. С., Варданян В. П.,* Эффективность комплексных исследований для освоения подземных вод межгорных котловин (на примере Араратской межгорной), Ученые записки ЕГУ, Геология и география, N 2, Ереван, 2010, с. 19-22.
2. *Minasyan R. S.,* A. Dadashpour. New method for landslide stabilization. Proceeding The First International Applied Geological Congress (Vol.1), Mashhad-Campus, 26-28 April, Iran, 2010, p. 363-368.
3. *Minasyan R. S.,* A. Dadashpour. On formation of underground water in karst region of “Neka R” (Province of Mazandaran, Iran), Proceeding The First International Applied Geological Congress(Vol.1), Mashhad-Campus, 26-28 April, Iran, 2010, p. 369-3373.
4. *Սարդարյան Ա. Ս., Վարդանյան Վ. Վ.,* Տեկտոնական պրոցեսների դերը տարածաշրջանի գրավիտացիոն դաշտի փոփոխության գործում, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն, թիվ 1, Երևան, 2010, էջ 46-48:
5. *Աթայան Լ. Ա., Այվազյան Տ. Ս., Սարդարյան Ա. Ս.,* Rn գազի կոնցենտրացիայի փոփոխության օգտագործման առանձնահատկությունները երկրաշարժերի կանխագուշակման և տարածքի շահագործման ժամանակ, ԵՊՀ ՈՒԳԸ հոբելյանական գիտական նստաշրջանի հոդվածների ժողովածու, հատոր 2 (բնական գիտություններ), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 52-55:
6. *Սարդարյան Ա. Ս., Բայրամյան Ա. Լ., Գևորգյան Ա. Վ.,* Մետամորֆային պրոցեսների հետ կապված ծանրության ուժի հնարավոր փոփոխությունները, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», թիվ 3-4, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 119-120:

ՄԻՆԵՐԱԼՈԳԻԱՅԻ, ՊԵՏՐՈԼՈԳԻԱՅԻ ԵՎ ԵՐԿՐԱՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Խաչատրյան Շահեն Վոլոդյայի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գևորգյան Ռուդոլֆ Գրիգորի, երկր.-հանք. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գույումջյան Հովհաննես Պողոսի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գևորգյան Մարինա Ռուդոլֆի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Առաքելյան Սամվել Աշոտի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բաղասյան Արկադի Ամիրբարի, ուս. վարպետ
2. Չախոյան Նունե Խաչիկի, ավագ լաբորանտ, գործավար
3. Դուրգարյան Էլիզա Ռաֆիկի, լաբորանտ
4. Հարությունյան Հասմիկ Վլադիմիրի, լաբորանտ
5. Վարդանյան Կալիպսե Ահարոնի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում ամբիոնի դոցենտ Հ. Գույումջյանն ուսումնասիրել է Փխրուտի ուրանի հանքաերևակման հիդրոթերմալ փոփոխված ապարների պետրոլոգիական ու պետրոքիմիական առանձնահատկությունները: Մանրամասն քարտեզագրվել ու նկարագրվել են ուրանաբեր հիդրոթերմալ փոփոխված զոնաները: Վերջինիս ուսումնասիրությունների շնորհիվ հայտնաբերվել են նախկինում այս հանքային դաշտի համար անհայտ ուրանի միներալներ:

Լոռու մարզում՝ Ջորագետ գետի վերին հոսանքներում, դոցենտ Շ. Խաչատրյանը քարտեզագրման աշխատանքների ընթացքում հայտնաբերել և մանրամասն նկարագրել է ոսկու ցրոնային ու ոսկեբեր կոլչեդանային տիպի արմատական հանքակուտակներ: Բացի ոսկուց՝ քիմիական անալիզներով հաստատված են նաև պլատինի ու պալադիումի դրական պարունակություններ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում կատարվել են նաև հետևյալ աշխատանքները.

1. Հայաստանի բնական կլանիչ նյութերի (դիատոմիտներ, ցեոլիտներ, բենտոնիտներ և այլն) կիրառումը հեղուկ թափոնների վնասազերծման համար:

2. Հայաստանի բնական կլանիչ նյութերի (դիատոմիտներ, ցեոլիտներ, բենտոնիտներ և այլն) կիրառումը երկրաէկոլոգիական և գյուղատնտեսական խնդիրների լուծման նպատակով:

3. Մերձսևանյան օֆիոլիտային գոտու գունագեղ քարերի՝ որպես քարամշակման արդյունաբերության հումքի ուսումնասիրություն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	5	3

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Геворкян Р. Г., Клиш И.,* Геохимические особенности и петрогенезис магматических пород Гарца (Германия) и Базумо-Памбакской области (Армения), “Эдит Принт”, Ереван, 2009, 307 с.

Հոդված

1. *Гуюумджян О. П., Харазян Э. Х., Хачатрян Ш. В.,* Карбонатиты Шоржинского рудного поля, Ученые записки ЕГУ, N 2, Ереван, 2009, с. 3-12.
2. *Хачатрян Ш. В., Пирумян П. Г.,* Ионообменная сорбция Sr^{2+} и Cs^{+} из растворов их солей. Экологическая химия, т. 18, выпуск 3, Теза, Санкт-Петербург, 2009, с. 174-179.
3. *Хачатрян Ш. В.,* Диэлектрические свойства природных, модифицированных и облученных цеолитов. Ученые записки ЕГУ, N 3, Ереван, 2009, с. 3-7.
4. *Хачатрян Ш. В., Саргсян А. О., Геворкян Р. Г., Пирумян Г. П.,* Очистка радиоактивных сточных вод с помощью природных и модифицированных сорбентов. Вода и экология: проблемы и решения, ЗАО “Водопроект-Гидрокоммунводоканал”, N 4, Санкт-Петербург, 2009, с. 36-42.
5. *Геворкян Р. Г., Геворкян М. Р.,* Серпентиниты в защитных устройствах ядерных реакторов, Ученые записки ЕГУ, N 3, Ереван, 2009, с. 38-40.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Геворкян Р. Г., Ахвердян Л. А., Хачиян И. Х.*, Исследование взаимосвязи электропроводности с присутствием флюидов в литосфере Армении, Десятая международная конференция, “Физико-химические и петрофизические исследования в науках о Земле”, (Памяти проф. С. Геншафта), 26-29 октября, Москва, 2009, с. 47-52.
2. *Геворкян Р. Г., Ахвердян Л. А., Геворкян М. Р., Петросян Г. М., Хачиян И. Х.,* Создание комплексной системы оценки уровня усиления наведенной природной и техногенной сейсмической активности (проект триггер), Десятая международная конференция, “Физико-химические и петрофизические исследования в науках о Земле”, (Памяти проф. Ю. С. Геншафта), 26-29 октября, Москва, 2009, с. 52-55.
3. *Геворкян Р. Г., Геншафт Ю. С., Салтыковский А. Я., Юханян А. К.,* Ксенолиты-индикаторы глубинных петрогенетических процессов в литосфере Армении, Десятая международная конференция, “Физико-химические и петрофизические исследования в науках о Земле”, (Памяти проф. С. Геншафта), 26-29 октября, Москва, 2009, с. 86-92.

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԵՎ ՌԵԳԻՈՆԱԼ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Խարազյան Էդիկ Խալաթի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սարգսյան Հողմիկ Հմայակի, երկր.-հանք. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
2. Սարգսյան Հովհաննես Հակոբի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Վարդանյան Անրի Վարդանի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Մուրադյան Կարապետ Մուրադի, երկր.-հանք. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Գրիգորյան Արայիկ Գևորգի, երկր.-հանք. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Ավագյան Լուսինե Ալբերտի, դասախոս
4. Սարգսյան Ռուզաննա Հողմիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ավագյան Լուսինե Ալբերտի, ավագ լաբորանտ, գործավար
2. Մանուկյան Գայանե Կառլենի, ավագ լաբորանտ
3. Սարգսյան Ռուզաննա Հողմիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնի աշխատակիցները՝ դոցենտ Է. Խարազյանը և պրոֆեսոր Հ. Սարգսյանը, կազմել են ավազանի հարավարևմտյան կողմի՝ Գեղամա լեռների արևելյան լանջերի 1:50000 մասշտաբի աշխատանքային երկրաբանական քարտեզը՝ նեոգեն-չորրորդականի հրաբխային համալիրի նորացված ստորաբաժանմամբ:

Հատուկ ուշադրության են արժանացել պեռլիտ-պեմզային ավազների շերտերը որպես լցանյութ՝ տեխնիկական հումք տաքացման եղանակով փքման և կաղապարման միջոցով զանազան շինարարական իրերի պատրաստման համար (լուսամուտագոգեր, ջերմամեկուսիչ սալեր և այլն):

Նոր ստացված երկրաբանական տվյալներով թարմացվել է Սևանի ավազանի 1:200 000 մասշտաբի երկրաբանական քարտեզը, որը պատրաստվում է տպագրության:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնում կատարվել են նաև՝

1. «Կովկաս-Ղրիմ-Կարպատների երկրաբանական ատլասի Հայաստանի Հանրապետության 1:1 000 000 մասշտաբի բազմաշերտ երկրաբանական քարտեզներ» (ղեկ.՝ Խարազյան Է. Խ.) թեմայի շրջանակներում իրականացվել է Միներագենիական, Մետաղային օգտակար հանածոների, Տեկտոնական, Հանքային և բուժիչ ջրերի, Ընդերքօգտագործման ինֆրաստրուկտուրայի, Երկրաֆիզիկական ուսումնասիրություն (5 մեթոդներով):

Աշխատանքներն ավարտվել և հանձնվել են պատվիրատուին՝ ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարության երկրաբանական վարչությանը:

2. *«Արարատի մարզի Արածոյի հովտի 1:10 000 մասշտաբի երկրաբանական քարտեզը» (ղեկ.՝ Գրիգորյան Մ. Ա.)* թեմայի շրջանակներում, ՀՀ Կառավարության հանձնարարությամբ, հանրապետության տարածքում քիմիական և վնասակար թափոնների պահեստարան կառուցելու նպատակով կազմված նախագծում նախատեսված էին 1:10 000 մասշտաբի երկրաբանական հանույթ, 900գծ.մ հորատման աշխատանքներ, երկրաֆիզիկական ՈՒԷԶ մեթոդով ուսումնասիրություններ: Մեզանից անկախ պատճառներով հորատման և երկրաֆիզիկական աշխատանքները չկայացան (տեղի բնակչության ընդվզման և իշխանության տարբեր մարմինների տարօրինակ անտարբերության պատճառով): Կատարվեցին միայն երկրաբանահանույթային աշխատանքները: Կազմվեց քարտեզը: Մանրամասն ստորաբաժանվեցին վերին պալեոզոյի (դևոն, կարբոն, պերմ), պալեոգենի (ստորին, միջին, վերին էոցեն), նեոգենի (միո-պլիոցեն), չորրորդականի բազմապիսի առաջացումները: Հայտնաբերվեցին որոշակի օգտակար հանածոների մի քանի հեռանկարային տեղավայրեր, նաև առաջարկվեցին ապագա պահեստարանի համար բարենպաստ վայրեր:

Աշխատանքներն ավարտվել են և հանձնվել պատվիրատուին:

3. *«Հայ-ռուսական լեռնահանքային կազմակերպություն» ՍՊԸ-ի հաշվետվությունը Ողջիի ճախ ափի 1:10000 մասշտաբի երկրաբանական քարտեզի լրատեսումնասիրությունների և սրբագրման վերաբերյալ» (Խարազյան Է. Խ.)* թեմայի շրջանակներում օդալուսանկարների վերծանման և հետիոտն երթերի միջոցով, առանձին փոքր կտրվածքների կազմմամբ պարզվել է, որ նախկինում կազմված նույն մասշտաբի երկրաբանական քարտեզում կան շատ կոպիտ բացթողումներ, նույնիսկ կոպիտ սխալներով է եզրագծված

Քաջարանի ինտրուզիվը: Այդ քարտեզը չափից շատ է ծանրաբեռնված զանազան դայկանման մարմիններով և խզման գծերով, որոնք չեն համապատասխանում ժամանակակից ռելիեֆին: Դրանք բոլորն էլ համարյա ուղղաձիգ տեղադրում ունեն: Շատ վատ են քարտեզագրված փոփոխված պոտենցիալ հանքայնացված տեղամասերը:

Այս ամենի մասին համառոտ հաշվետվությունը կազմվել և հանձնվել է պատվիրատուին՝ համապատասխան սխեմատիկ քարտեզով հանդերձ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	1	-	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Սարգսյան Հ. Հ.,* Հնաշխարհագրական ուսումնասիրությունների մեթոդներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 110 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Վարդանյան Ա. Վ.,* Երկրատեկտոնիկայի գործնական պարապմունքների մեթոդական ձեռնարկ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 42 էջ:

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՋՐԱՕԴԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Վարդանյան Թրահել Գերասիմի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Խոյեցյան Աշոտ Վոլոդյայի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Բալյան Հասմիկ Սողոմոնի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գրիգորյան Արսեն Թորգոմի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Դավթյան Պետրոս Գարուշի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ալեքսանյան Կամո Բորիսի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Մարգարյան Վարդուհի Գուրգենի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Հակոբյան Քրիստինե Յուրիի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մելքոնյան Համլետ Անուշավանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սայադյան Հովիկ Յախշիբեկի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

3. Արշակյան Լաուրա Բագրատի, դասախոս
4. Պետրոսյան Զարմանդուխտ Սարիբեկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Արշակյան Լաուրա Բագրատի, ավագ լաբորանտ, գործավար
2. Խաչատրյան Սուսաննա Ժյուլվեռնի, ավագ լաբորանտ
3. Սարգսյան Արթուր Պապինի, լաբորանտ
4. Սաֆարյան Տաթևիկ Վիլենի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. ՀՀ ջրային ռեսուրսների խոցելիության գնահատումը և ջրային օբյեկտների հարմարվողականության ուղիների մշակումը կլիմայի գլոբալ տաքացման դեպքում (պետական ֆինանսավորում):	Վարդանյան Թ. Գ.
2. ՀՀ լանդշաֆտների դեգրադացիայի դեմ պայքարի և օպտիմալացման աշխարհագրական հիմունքների մշակում (պետական ֆինանսավորում):	Խոյեցյան Ա. Վ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակաշրջանում ուսումնասիրվել են ՀՀ գետերի հոսքի փոփոխությունների դինամիկան XX դարում, ըստ որի՝ կատարվել է ՀՀ տարածքի շրջանացում:

Միաժամանակ կանխատեսվել է առանձին խոշոր գետերի հոսքի խոցելիության աստիճանը մինչև 2050 և 2075 թթ-ին սպասվող կլիմայի գլոբալ փոփոխության պայմաններում: Թեմայի վերաբերյալ հրատարակվել են հոդվածներ, թեզիսներ, զեկուցումներ են կարդացվել մի քանի միջազգային գիտաժողովներում:

Թեմա 2. Հաշվետու ժամանակաշրջանում ՀՀ լանդշաֆտների դեգրադացման բնական և սոցիալ-տնտեսական գործոնների վերլուծության հիման վրա մշակվել է ՀՀ տարածքի լանդշաֆտաէկոլոգիական և տնտեսաէկոլոգիական ռիսկի կանխատեսման, ինչպես նաև լանդշաֆտների դեգրադացիայի դեմ պայքարի և օպտիմալացման նախնական սխեմա: Գիտական ներդրումներ են իրականացվել ՀՀ բնապահպանության, քաղաքաշինության և գյուղատնտեսության համակարգերում: Աշխատանքային խմբի անդամները հրատարակել են բազմաթիվ հոդվածներ, զեկուցումներով հանդես են եկել մի շարք միջազգային գիտաժողովներում (Մոսկվա, Պրահա, Թբիլիսի և այլն):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	2	26	8

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Խոյեցյան Ա. Վ., Գրիգորյան Կ. Վ., Եսայան Ա. Հ., Ժամհարյան Հ. Գ., Մովսեսյան Հ. Ս., Փիրումյան Գ. Պ.,* Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ (ուսումնական ձեռնարկ բուհերի համար), «Զանգակ-97», Երևան, 2010, 224 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Խոյեցյան Ա. Վ.,* Երևանի պատմաաշխարհագրական ատլաս, «Գեոդեզիայի և քարտեզագրության կենտրոն» ՊՈԱԿ, Երևան, 2009, 96 էջ:
2. *Khoetzyan A. V., Radvani J., Beroutchachvili N.,* Atlas geopolitique du Caucase, Paris, 2009, 80 p..

Հոդված

1. *Ալեքսանյան Կ. Բ.,* Խաչատուր Աբովյանի աշխարհագրական-հայրենագիտական հայացքները, Համահայկական երկրորդ կրթական գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «Բնագետ» (հատուկ թողարկում), Երևան, 2009, էջ 115-116:
2. *Գրիգորյան Ա. Թ.,* Աշնանացան ցորենի ցանքի ժամկետների օպտիմալացման հարցերը ՀՀ վերընթաց գոտիներում, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն, թիվ 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 40-45:
3. *Դավթյան Պ. Գ.,* Երկրաշարժերը որպես բժշկաաշխարհագրական հիմնախնդիր, Հանրապետական գիտական նստաշրջանի նյութեր՝ նվիրված 1988թ. դեկտեմբերի 7-ի երկրաշարժի 20-րդ տարելիցին, ԳՊՄԻ, Գյումրի, 2009, էջ 332-334:
4. *Դավթյան Պ. Գ., Դավթյան Գ. Պ.,* Հողերի էկոլոգիական վիճակի վրա մարդու գործունեության ազդեցության բժշկաաշխարհագրական վերլուծությունը Սյունիքի տարածաշրջանի օրինակով, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», թիվ 1-2, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 90-94:
5. *Դավթյան Պ. Գ.,* Սյունիքի մարզի հողերում բակտերիոգեն հարուցիչների տարածման բժշկաաշխարհագրական վերլուծությունը, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», թիվ 1-3, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 67-71:
6. *Խոյեցյան Ա. Վ., Մուրադյան Վ. Ս., Ասմարյան Շ. Գ., Ամիրխանյան Մ. Վ.,* Սյունիքի մարզի էկոհամակարգերի դինամիկայի հետազոտումը «LANDSAT» տիեզերական արբանյակի բազմասպեկտրակ նկարների միջոցով, ՀՀ ԳԱԱ տեղեկագիր, «Գիտություններ երկրի մասին», «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 56-61:
7. *Խոյեցյան Ա. Վ., Սուրենյան Գ. Հ., Խաչատրյան Ս. Վ., Մելքոնյան Ս. Հ.,* Եղանակային պայմանները ՀՀ-ում Հայկական լեռնաշխարհում լոկալ անտիցիկլոնի ձևավորման ժամանակ, ՀՀ ԳԱԱ տեղեկագիր, «Գիտություններ երկրի մասին», «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 57-61:
8. *Խոյեցյան Ա. Վ., Սուրենյան Գ. Հ.,* Եղանակային պայմանները ՀՀ-ում հարավից ցիկլոնի ներթափանցման ժամանակ, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, թիվ 2, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 30-36:
9. *Խոյեցյան Ա. Վ., Մուրադյան Վ. Ս.,* Սյունիքի մարզի տարածքի լանդշաֆտաէկոլոգիական շրջանացման փորձ, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, թիվ 2, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 41-46:
10. *Մարգարյան Վ. Գ., Վարդանյան Թ. Գ.,* Սևանա լճի ավազանի գետային հոսքի երկարաժամկետ կանխատեսման մեթոդիկան, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն, թիվ 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 31-39:
11. *Մարգարյան Վ. Գ.,* Գոլորշունակության և այն պայմանավորող օդերևութաբանական տարրերի միջև բազմագործոն կոռելյացիոն կապերը Սևանա լճի ավազանում, «Ագրոգիտություն», թիվ 1-2, Երևան, 2009, էջ 86-91:
12. *Մարգարյան Վ. Գ.,* Գոլորշունակության հաշվարկման մեթոդիկան և տարածաժամանակային փոփոխությունների օրինաչափությունները Սևանա լճի ավազանում, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, թիվ 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 30-37:
13. *Մարգարյան Վ. Գ.,* Մթնոլորտային խոնավացման տարածաժամանակային օրինաչափությունները Սևանա լճի ավազանում, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, թիվ 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 37-41:
14. *Մարգարյան Վ. Գ., Գրիգորյան Ա. Թ.,* Հայաստանի Հանրապետության տարածքի մթնոլորտային խոնավացման ձևավորման ֆիզիկաաշխարհագրական առանձնահատկությունները, «Ագրոգիտություն», թիվ 5-6, Երևան, 2009, էջ 251-255:
15. *Մարգարյան Վ. Գ.,* Մթնոլորտային խոնավացման տարածաժամանակային օրինաչափությունները Շիրակի մարզում, Հանրապետական գիտական նստաշրջանի նյութեր՝ նվիրված 1988թ. դեկտեմբերի 7-ի երկրաշարժի 20-րդ տարելիցին, պրակ 2, ԳՊՄԻ, Գյումրի, 2009, էջ 334- 338:

16. *Балян А. С.,* Некоторые вопросы ландшафтных исследований рекрационной деятельности РА, Материалы III международной научно-практической конференции “Альянс наук: ученый-ученому”, Днепропетровск, 2010, с. 83-85.
17. *Варданян Т. Г.,* Предупреждение риска селей и наводнений при глобальном потеплении климата (на примере Армении), Материалы международной конференции “Снижение риска природных катастроф в горах”, Бишкек, 2009, с. 238-239.
18. *Варданян Т. Г.,* Прогностические оценки стока рек бассейна озера Севан при разных сценариях изменения климата, Материалы Всероссийской конференции, посвященной 100-летию профессора О. А. Дроздова “Современные проблемы климатологии”, Санкт-Петербург, 2009, с. 47-48.
19. *Хоецян А. В., Мурадян В. С., Асмарян Ш. Г., Амирханян М. В.,* Исследование состояния и динамики природных экосистем с применением технологий дистанционного зондирования (на примере Сюникского марза), Труды международной научно-технической конференции “Новые технологии в современной промышленности”, Тбилиси, 2010, с. 143-145.
20. *Balyan H. S., Hovsepyan N. G.,* Historical evolution and current transformation of the Ararat depression landscapes, XIV Czech-Slovak geographical workshop, Telch, 2009, p. 5.
21. *Balyan H. S.,* Some issues of teaching geography to foreign students of Pre-university level (preparatory faculty) at the beginning stages of education, Book of proceedings, Geodays Liberec, 2008, Annual International geographical confrenece of the Czech geographical society, Leberec, 2009, p. 242-250.
22. *Balyan H. S., Hovsepyan N. G.,* Few methodic recommendations on the use of didactic problem and cause-effect methods while teaching geography in YSU to International students, Geograficke Aspekty Stredoevropskecho Prostoru, Prostoru, Brno, 2009, p. 187-190.
23. *Balyan H. S.,* About Perspective Development of Tourism in Armenia, Abstracts of the International Geographical Union Regional Conference “Bridging Diversity in a Globalizing World”, CD-Rom, Tel Aviv, 2010.
24. *Hakopian Ch. Yu.,* Disasters Caused by Floods: Causes, Consequences, Means of Mitigation (on the Example of the Republic of Armenia). Materials of the International Conference “Mitigation of Natural Hazards in Mountain Areas”, Bishkek, 2009, p. 165-168.
25. *Vardanian T. G.,* Mudflow and Flood Risk Prevention under the Global Climate Warming (on the Example of Armenia). Materials of the International Conference “Mitigation of Natural Hazards in Mountain Areas”, Bishkek, 2009, p. 236-237.
26. *Vardanian T. G., Barkhordari J.,* Improving the Classification of Land Use/Cover of Arid Region Using Post-Classification Enhancement (A Case Study in Pishkuh Watershed, Center of Iran). Proceedings of the 9th Annual Asian Conference & Exhibition on Geospatial Information, Technology and Applications - Map Asia 2010 and International Symposium & Exhibition Geoinformation-ISG 2010 “Connecting Government and Citizen Through Ubiquitous GIS”, CD-Rom, Kuala Lumpur, 2010.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Balyan H. S.,* Risk assenssment on landlides process of the worth-east of lake Sevan (on the Pattern of village Avazan), Conference Theme Remate Sensing and Geoinformation for Environmental Emergencies. Centro Congressi "Torino incontra", CD-Rom, Torino, 2010.
2. *Balyan H. S.,* Issue of rational use of the under lava water resources of Armenia in the works of Professor S. P. Balyan Abstract-11th international conference of geomorphologists-Sb-9, Praha, 2010, p. 72.
3. *Balyan H. S.,* The dynamics landslides and geomorphological methods of their reseach the pattern of Republic of Armenia, Abstract – 14th geomorphological Meeting Italy-Romania-Belgium-France-Greece, May 26-29, Romania, Bucgarest-Sinaia, 2010, p. 6.
4. *Balyan H. S.,* Paleogeomorphological and lithogeochemical features of motaines of ancient glaciation of the volcanic Armenia Highland, Abstract-14th geomorphological Meeting Italy-Romania-Belgium-France-Greece, May 26-29, Romania, Bucgarest-Sinaia, 2010, p. 7.
5. *Hakopian Ch. Yu.,* The Issue of Drinking Water Supply. Abstracts of the International Geographical Union Regional Conference “Bridging Diversity in a Globalizing World”, CD-Rom, Tel Aviv, Israel, 2010.
6. *Vardanian T. G.,* On Some Issues of Climate Change, Water Resources and Human Health. Abstracts of the NATO Advanced Training Course on rapid Diagnosis in Population in Emergency and Risk, Krakow, Poland, 2009, p. 74.

7. *Vardanian T. G.,* Low-Water Runoff of River Waters as an Indicator for Assessment of Hydro-Ecological Risk (Case Study of the Rivers of Lake Sevan Basin). Abstracts of the International Geographical Union Regional Conference "Bridging Diversity in a Globalizing World", CD-Rom, Tel Aviv, Israel, 2010.
8. *Vardanian T. G., Barkhordari J.,* Improving the Classification of Land Use/Cover of Arid Region Using Post-Classification Enhancement. Abstracts of the 9th Annual Asian Conference & Exhibition on Geospatial Information, Technology and Applications - Map Asia 2010 and International Symposium & Exhibition Geoinformation-ISG 2010 "Connecting Government and Citizen Through Ubiquitous GIS", Kuala Lumpur, Malaysia, 2010, p. 34.

ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավագյան Արամայիս Ռուստամի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Դանիելյան Կարինե Սուրենի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Թորոսյան Միտուշ Մարտինի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մանասյան Մաքսիմ Գառնիկի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
4. Պողոսյան Ակսել Հարությունի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սուվարյան Սեյրան Ռաֆիկի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Սարգսյան Տիգրան Արտավազդի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
7. Շախոյան Կարինե Վազգենի, դասախոս
8. Սարգսյան Լիլիթ Մարտինի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հովհաննիսյան Գուրգեն Ժորժիկի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Պետրոսյան Շավարշ Հրայրի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Անդրեասյան Վահե Դերենիկի, ավագ լաբորանտ
2. Հակոբյան Լուսինե Ռազմիկի, ավագ լաբորանտ
3. Չիքիլիզյան Մարգարիտ Հարությունի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. ՀՀ կայուն զարգացման ինտեգրալ աշխարհագրական կանխատեսում (պետական ֆինանսավորում):	Սուվարյան Ս. Ռ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ուստարում մշակվել են աշխարհագրական կանխատեսման՝ որպես ՀՀ-ում գիտական նոր ուղղության, մեթոդաբանական մոտեցումներն ու ելակետային տեսական դրույթները:

Ընտրվել և հիմնավորվել են կանխատեսման այն մեթոդները, որոնք կարող են ապահովել ինտեգրալ կանխատեսում և պետք է օգտագործվեն հանրապետության առանձին մարզերի և այլ տարածքային միավորների տնտեսական և սոցիալական զարգացման հայեցակարգի պահանջներին համապատասխանեցնելու համար:

Սկսվել են անհրաժեշտ տարաբնույթ փաստական նյութի հավաքումը և մշակումը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
4	1	-	4	24	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Ավագյան Ա. Ռ., Հովսեփյան Ա. Ա., Տողանյան Ն. Մ.,* Արտասահմանյան երկրների սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրություն, մաս II, Ասիա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 314 էջ:
2. *Հովհաննիսյան Գ. Ժ. և ուրիշներ,* Ես և շրջակա աշխարհը, դասագիրք 4-րդ դասարանի համար, «Մակմիլան Արմենիա» հրատ., Երևան, 2009, 176 էջ:
3. *Մանասյան Մ. Գ. և ուրիշներ,* Աշխարհագրություն, Հայաստան, դասագիրք 9-րդ դասարանի համար, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, 232 էջ:
4. *Մանասյան Մ. Գ.,* Բնակչության աշխարհագրություն, բուհական դասագիրք, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 305 էջ:

Մենագրություն

1. *Թորոսյան Մ. Մ.,* Արտադրության ոլորտին վերաբերող տերմինների, անունների և հասկացությունների համառոտ բացատրական բառարան, ԵՊՀ հրատ., Երևան 2010, 130 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Մանասյան Մ. Գ., Ղուկասյան Մ. Մ.,* Աշխարհագրություն, Հայաստան, 9-րդ դասարան (ուսուցչի ձեռնարկ), «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, 75 էջ:
2. *Հովհաննիսյան Գ. Ժ., Ղուկասյան Մ. Մ.,* Թեստային առաջադրանքների ժողովածու, մաս 1, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2009, 112 էջ:
3. *Հովհաննիսյան Գ. Ժ., Ղուկասյան Մ. Մ.,* Աշխարհագրական թեստը որպես սովորողների գիտելիքները ստուգելու (գնահատելու) միջոց, «Բնագետ» (հատուկ թողարկում), «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2009, էջ 122-123:
4. *Հովհաննիսյան Գ. Ժ., Ղուկասյան Մ. Մ.,* Թեստային առաջադրանքների ժողովածու, մաս 2, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2009, 112 էջ:

Հոդված

1. *Ավագյան Ա. Ռ., Հովհաննիսյան Գ. Ժ.,* Հոգևոր-հոգեբանական գործոնների դերը բնական (ֆիզիկական) աշխարհագրության ուսուցման գործում, Համահայկական կրթական II գիտաժողով, «Բնագետ» (հատուկ թողարկում), 20-21 նոյեմբերի, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2009, էջ 119-121:
2. *Դանիելյան Կ. Ս. և ուրիշներ,* «ԵՄ-Հայաստան» գործողությունների ծրագրի իրականացման գնահատում՝ բնապահպանություն և կայուն զարգացում, EcolLex, WWF, Assoc. "For SHD", UNEPNatCom and oth., «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 180-185:
3. *Դանիելյան Կ. Ս. և ուրիշներ,* Բրետոն-Վուդն իրեն չարդարացրեց. համակարգային փոփոխություններն անհրաժեշտություն են, «Տեսակետ», թիվ 29, ՄԻԺԻ, Երևան, 2009, էջ 41-43:
4. *Danielyan K. S.,* Opposition to the economy/ecology or passage to sustainable development?, The Green Economist (The Magazine of the Green Economics Institute. UK), vol. 4, Issue 2, UK, 2009, p. 25-26.
5. *Даниелян К. С.,* Череда кризисов и потрясений современной цивилизации-случайность или закономерность? (Вероятные причины, последствия и возможные пути оптимизации ситуации), Политические и социальные процессы в Евразийском пространстве в ожидании новой парадигмы. (Международная летняя школа молодых исследователей – магистрантов и аспирантов). 31 июля-6 августа 2009г., Цахкадзор, WPF Dialogue of Civilizations, Арм. Нац. Центр "Диалог цивилизаций", ЕГЛУ им. В. Брюсова, "Ноян тапан", Ереван, 2009, с.167-183.
6. *Даниелян К. С. и др.,* Многофункциональность проблемы изменения климата, Материалы Конференции "Армения перед вызовом изменения климата", Ереван, 2009, с. 42-43.
7. *Даниелян К. С.,* Хартия Земли-этический кодекс теории и практики устойчивого развития, Хартия Земли-ориентир в глобальной этике для устойчивого будущего. Ассоциация "За УЧР", UNEPCom, Earth Charter International, "Лусакн", Ереван, 2010, с. 4-6 (арм.) и 41-43 (рус.).
8. *Մանասյան Մ. Գ.,* ՀՀ տարաբնակեցման համակարգը և ժողովրդագրական գործընթացների հիմնական միտումները, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր ԱԱՊՐԱԿ (հասարակագիտական), Վանաձոր, 2009, էջ 254-260:
9. *Մանասյան Մ. Գ.,* Երևանի բնակչությունը և տնտեսությունը, Երևանի պատմաաշխարհագրական ատլաս, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 45:
10. *Մանասյան Մ. Գ.,* Երևանի բնակչությունը, Երևանի պատմաաշխարհագրական ատլաս, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 46-47:
11. *Մանասյան Մ. Գ.,* Երևանի արդյունաբերությունը (քարտեզ), Երևանի պատմաաշխարհագրական ատլաս, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 48-49:
12. *Մանասյան Մ. Գ.,* Երևանի սպասարկման ոլորտը (քարտեզ), Երևանի պատմաաշխարհագրական ատլաս, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 53:
13. *Մանասյան Մ. Գ.,* Երևանի կրթությունը, գիտությունը և մշակույթը, Երևանի պատմաաշխարհագրական ատլաս, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 57-58:
14. *Մանասյան Մ. Գ.,* Երևանի հանրակրթական դպրոցները (քարտեզ), Երևանի պատմաաշխարհագրական ատլաս, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 60-61:
15. *Մանասյան Մ. Գ.,* Երևանի բարձրագույն ուսումնական հաստատությունները, Երևանի պատմաաշխարհագրական ատլաս, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 62:
16. *Մանասյան Մ. Գ.,* Երևանի գիտական հաստատությունները, Երևանի պատմաաշխարհագրական ատլաս, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 63:
17. *Պոտոսյան Ա. Հ.,* Լոռու մարզի գյուղական բնակավայրերի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրները, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր ԱԱՊՐԱԿ (հասարակագիտական), Վանաձոր, 2009, էջ 260-265:
18. *Պոտոսյան Ա. Հ.,* Երևանի առողջապահությունը, Երևանի պատմաաշխարհագրական ատլաս, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 64-65:
19. *Պոտոսյան Ա. Հ.,* Երևանի առևտուրը, Երևանի պատմաաշխարհագրական ատլաս, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 67-69:
20. *Պոտոսյան Ա. Հ.,* Երևանի տնտեսական կապերը, Երևանի պատմաաշխարհագրական ատլաս, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 66-67:

21. *Սուվարյան Ս. Ռ.,* Բնօգտագործման տարածքային համամասնությունները, Բուխարեստի միջազգային տնտ. ակադեմիա, գիտաժողովի նյութեր, Բուխարեստ, 2010, էջ 115:
22. *Սարգսյան Լ. Մ. և ուրիշներ,* GEO HRAZDAN, Հրազդան քաղաքի շրջակա միջավայրի վիճակի վերլուծություն 2005-2008թթ. (սեղմագիր հայերեն, անգլերեն), «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 56:
24. *Саргсян Л. М. и др.,* Оценка имплеентации "Плана действий ЕС-Армения", охрана окружающей среды и устойчивое развитие, изд. "Лусакн", Ереван, 2009, с. 215.

ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԵՈՄՈՐՖՈԼՈԳԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Բոյնագրյան Վլադիմիր Ռուբենի, աշխարհ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաբայան Հենրիկ Անուշավանի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գագինյան Ռուդոլֆ Խաչիկի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մեթանջյան Վիլեն Աշոտի, աշխարհ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մանուկյան Նինա Վարդգեսի, դասախոս
5. Հայրապետյան Աշոտ Մերուժանի, դասախոս
6. Նահապետյան Սամվել Ավետիքի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Բոյնագրյան Արթուր Վլադիմիրի, երկր. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Մնացականյան Ժասմինա Սերյոժայի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Վասիլյան Մարիամ Հակոբի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Մկրտչյան Արմինե Սեդրակի, ավագ լաբորանտ, գործավար
3. Հովհաննիսյան Աշխեն Հայկի, լաբորանտ
4. Մնացականյան Ժասմինա Սերյոժայի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Վտանգավոր ռելիեֆագոյացնող բնական և անթրոպոգեն պրոցեսների ներգործությունը ՀՀ բնական միջավայրի վրա և նրա դեմ պայքարի միջոցառումների մշակումը (պետական ֆինանսավորում):	Բոյնագրյան Վ. Ռ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակը N0524 պետական ֆինանսավորման թեմայի երեք տարվա (01.01.2008-31.12.2010) պլանի երրորդ փուլն է: Քանի որ սա հանդիսանում է տվյալ թեմայի վերջնական ու ամփոփիչ

ժամանակաշրջանը, ապա հաշվետու ժամանակահատվածում, կատարված աշխատանքների ու հավաքված տվյալների հիման վրա, թեմայի ղեկավարը պատրաստում է վերջնական սպառիչ հաշվետվություն, որում կամփոփվեն թեմայի հետ առնչվող բոլոր նյութերն ու աշխատանքները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	1	2	15	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Бойнагрян В. Р., Степанян В. Э., Хачатрян Д. А., Ядоян Р. Б., Аракелян Д. Г., Гюрджян Ю. Г.,* Оползни Армении, Изд. “Асогик”, Ереван, 2009, 308 с.

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Գագիկյան Ռ. Խ.,* Բնաաշխարհագրական տեսություններ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 148 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Բոյնագրյան Վ. Ռ., Գագիկյան Ռ. Խ.,* Լեռնային երկրների ինժեներական աշխարհագրություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 70 էջ:
2. *Բոյնագրյան Վ. Ռ., Գագիկյան Ռ. Խ.,* Ընդհանուր գեոմորֆոլոգիայի գործնական աշխատանքների ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 53 էջ:

Հոդված

1. *Бойнагрян В. Р.,* Воздействие оползней Армении на транспортные коммуникации и населенные пункты, Ученые зап. ЕГУ, Серия Геол. и география, N 3, Ереван, 2009, с. 22-30.
2. *Бойнагрян В. Р.,* Симфония о горах Земли, Геоморфология, N 1, Москва, 2010, с. 108-109.
3. *Бойнагрян В. Р., Наджафиха Б.,* Динамика берегов Горганской косы (п-ов Мианкале, Южный Каспий) в связи с подъемом уровня Каспийского моря за последние 25-30 лет, Геоморфологические процессы и их прикладные аспекты, VI Щукинские чтения, Труды, Изд-во МГУ, Москва, 2010, с. 559-560.
4. *Бойнагрян В. Р.,* Оценка оползневой опасности и риска в Армении, Геоморфологические процессы и их прикладные аспекты, VI Щукинские чтения, Труды, Изд-во МГУ, Москва, 2010, с. 48-49.
5. *Бойнагрян В. Р.,* Геоморфологические процессы на берегах оз. Севан в связи с поднятием его уровня, Геоморфологические процессы и их прикладные аспекты, VI Щукинские чтения, Труды, Изд-во МГУ, Москва, 2010, с. 276-277.
6. *Бойнагрян В. Р., Абрамян М. А.,* Горы Армении как объект экстремального туризма, Информ. технологии и управление 5, Изд-во “Энциклопедия-Арменика”, Ереван, 2010, с. 198-209.
7. *Boynagryan V. R.,*Critical ecoregions of Armenia. The Internat. Internet conference Critical ecoregions: Modern conditions, problems and ways of their decision, Tbilisi, 2009, p. 31-34.
8. *Boynagryan V. R.,* Landslides in Armenia, Revue Roumaine de Geographie Romanian Journal of Geography, v. 53, N 2, Bucuresti, 2009, p. 197-208.

9. *Boynagryan V. R., Hosseinali Habibi, Samad Shadfar,* Study of some effective factors on the landslide phenomena using GIS and RS technique (A case study: Latian Basian Basin - Iran), Геоморфологические процессы и их прикладные аспекты, VI Щукинские чтения, Труды, Изд.-во МГУ, Москва, 2010, с. 559 -560.
10. *Սանուկյան Ն. Վ.,* Ռելիեֆի ՀՀ գեոէկոլոգիկան շրջանների ռելիեֆի պայմանների որակական համալիր գնահատումն ըստ ձևաչափական ցուցանիշների, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն, թիվ 2, Երևան, 2009, էջ 42-47:
11. *Манукян Н. В.,* Картографирование и анализ эколого-геоморфологической обстановки Республики Армения с применением ГИС технологий с целью охраны окружающей среды, Матер. междунар. конф. (Форум-конкурс молодых ученых), “Проблемы недропользования” N 2, Горный институт имени Г. В. Плеханова, Санкт-Петербург, 2010, с. 119-121.
12. *Манукян Н. В.,* Применение ГИС-технологий в эколого-геоморфологическом картографировании этно-социальных систем Республики Армения, Геоморфологические процессы и их прикладные аспекты, VI Щукинские чтения, Изд-во МГУ, Труды, Москва, 2010, с. 543-545.
13. *Մերանջյան Վ. Ա.,* Երևան քաղաքի ֆիզիկական քարտեզ, «Երևանի ատլաս», «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 31:
14. *Nahapetyan S. A.,* Sebastien Joannin, Jean-Jacques Cornee, Philippe Munch, Michel Fornari, Juliana Vasiliev, Wout Krijgsman, Ivan Gabrielyan, Vincent Ollivier, Paul Roiron, Christine Chataignier, Early Pleistocene climate cycles in continental deposits of the Lesser Caucasus of Armenia inferred from palynology, magnetostratigraphy, and ^{40}Ar / ^{39}Ar dating, Earth and Planetary Science Letters, Volume 291, 2010, p. 149-158.
15. *Nahapetyan S. A., Ollivier V., Roiron P., Gabrielyan I., Gasparyan B., Chataigner C., Joannin S., Cornee J.-J., Guillou H., Scaillet S., Munch P., Krijgsman W.,* Quaternary volcano-lacustrine patterns and palaeobotanical data in southern Armenia, Quaternary International, Volume 223-224, 2010, p. 312-326.

ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Տեր Անուշավան եպիսկոպոս Ժամկոչյան*
Դեկանի տեղակալ՝ *Հովհաննիսյան Արամ Էդուարդի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն**
031900	Աստվածաբանություն

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)
վարդապետական աստվածաբանություն, կրոնների պատմություն, Հայ եկեղեցու պատմություն և եկեղեցաբանություն

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ եւ թղթակից անդամներ

1. Կրկյաշարյան Սիմոն Միսակի (թղթակից անդամ)

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան	***Ուսանողների թիվը՝ 224***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	անվճ	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**
Աստվածաբանություն								
Բակալավրիատ	6	64	7	38	6	35	6	32
Մագիստրատուրա	4	13	3	10	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 33***				
	I կուրս	**II կուրս**	**III կուրս**	**IV կուրս**	**V կուրս**
Բակալավրիատ					
Աստվածաբանություն	17	5	11	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Աստվածաբանություն					
Բակալավրիատ					
1-ին	70	2	18	1	71
2-րդ	45	1	15	3	64
3-րդ	41	-	15	7	63
4-րդ	38	-	23	7	39
Ընդամենը	194	3	71	18	62
Մագիստրատուրա					
1-ին	17	-	-	10	100
2-րդ	13	-	3	10	77
Ընդամենը	30	-	3	20	90

Ամառային քննաշրջան

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Աստվածաբանություն					
Բակալավրիատ					
1-ին	71	2	15	7	76
2-րդ	42	-	15	13	64
3-րդ	39	-	9	6	77
Ընդամենը	152	2	39	26	73
Մագիստրատուրա					
1-ին	17	-	-	11	100

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 47 (1), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 0*	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Աստվածաբանություն	34(1)	13

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	-	-	44	-

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *3*

ԿՐՈՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Քալաշյան Ավետիս Գուրգենի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հակոբյան Հրանտ Խաչատուրի, փիլ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Բարսեղյան Պարգև Աշոտի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Պապոյան Ժորա Վաղարշակի, ասիստենտ
4. Սարգսյան Գոհարիկ Արամայիսի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Քարիմյան Լիզա Ռուբենի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Քարիմյան Լիզա Ռուբենի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Կրոններն արդի աշխարհում (պետական ֆինանսավորում):	Քալաշյան Ա. Գ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Թեմայի ուսումնասիրությունը նախատեսվում է ավարտել 2011 թվականին: Հաշվետու տարում թեմատիկ նյութի շրջանակներում սկզբնաղբյուրների և մասնագիտական գրականության վերլուծության ու համադրության հիման վրա իրականացվել են անհրաժեշտ նյութի հավաքում և դասակարգում: Թեմայի հետազոտական աշխատանքի արդյունքում հրատարակվել է 8 գիտական հոդված: Եվս 10 թեմատիկ գիտական և գիտամեթոդական հոդվածներ ներկայացվել են հրատարակության:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2009-2010 ուստարում ամբիոնում շարունակվել են ուսումնասիրությունները տեսական, պատմական և համեմատական կրոնագիտության ոլորտներում:

Ամբիոնի գիտական հետազոտությունների հիմնական ուղղությունը կրոնների պատմության տարբեր շրջափուլերի (նախաքրիստոնեական կրոնամշակութային շերտեր, դիցաբանության պատմություն, ժամանակակից համաշխարհային և ազգային կրոններ, արդի կրոնական դենոմինացիաներ ու ներփակ խմբեր և այլն) հետազոտությունը և ուսումնասիրությունն է:

Հետազոտական աշխատանքների արդյունքում ամբիոնի աշխատակիցները հրատարակել են 16 գիտական հոդված: Ամբիոնի ասիստենտ Գ. Ա. Սարգսյանը և ավ. լաբ. Լ. Ռ. Քարիմյանը պաշտպանել են թեկնածուական ատենախոսություններ և ստացել փիլիսոփայական և պատմական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան:

Հաշվետու շրջանում ամբիոնում զգալի աշխատանք է կատարվել ուսումնամեթոդական աշխատանքների բնագավառում: Խմբագրվել և ֆակուլտետի ուսանողներին են տրվել մասնագիտական ընդհանուր և հատուկ դասընթացների դասախոսության տեքստերը: Պարբերաբար անցկացվել են գիտական բանավեճեր, տեսական և մեթոդական սեմինարներ, որոնց ընթացքում քննարկվել են կրոնների պատմության, համեմատական կրոնագիտության և դասավանդման մեթոդիկայի հետ կապված արդիական հիմնահարցեր:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	16	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Բարսեղյան Պ. Ա.,* Սինտոյի տիեզերածնական առասպելները, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի տարեգիրք, Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 134-142:
2. *Բարսեղյան Պ. Ա.*, Ջայնիզմի հիմնական առանձնահատկությունները, Հայ աստվածաբան (գիտական հոդվածների ժողովածու), Գ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 100-112:
3. *Մարգսյան Գ. Ա.,* Տերտուլիանոսի երրորդաբանական աստվածաբանության փիլիսոփայական հիմքերը, «Կանթեղ» (գիտական հոդվածների ժողովածու), № 4 (41), Երևան, 2009, էջ 201-209:
4. *Մարգսյան Գ. Ա.,* Վաղ հավատալիքների ուսումնասիրության մեթոդաբանական սկզբունքները (կրոնագիտական վերլուծություն), ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի տարեգիրք, Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 143-157:
5. *Մարգսյան Գ. Ա.,* Փիլիսոփայություն-քրիստոնեություն առնչությունները և III դարի դոգմատիկական վիճաբանությունները, Հայ աստվածաբան (գիտական հոդվածների ժողովածու), Գ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 67-83:
6. *Պողոսյան Վ. Մ.,* Հայ եկեղեցու հականեստորական քրիստոսաբանությունը, Հայ աստվածաբան (գիտական հոդվածների ժողովածու), Գ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 121-137:
7. *Քալաշյան Գ. Ա.,* IV դարի 50-ական թվականների տեղական ժողովները և դրանց երրորդաբանական հանգանակները, Հայ աստվածաբան (գիտական հոդվածների ժողովածու), Գ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 84-99:
8. *Քալաշյան Գ. Ա.,* Էջմիածին-Անթիլիաս կանոնական միասնացման գործընթացների արդի փուլը, Հայ աստվածաբան (գիտական հոդվածների ժողովածու), Գ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 141-167:
9. *Քալաշյան Գ. Ա.,* Կրոնի էության կրոնագիտական ըմբռնումները, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի տարեգիրք, Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 101-116:
10. *Քալաշյան Գ. Ա.,* Հետնիկեական երրորդաբանական հոսանքների դասակարգման հիմնահարցը, ՀՀ ԿԳՆ Գավառի պետական համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու, № 11 (հումանիտար գիտություններ), «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2010, էջ 86-101:
11. *Քալաշյան Գ. Ա.,* Արիոսականության նկատմամբ Կոստանդին կայսեր դիրքորոշումը, ՀՀ ԿԳՆ Գավառի պետական համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու, № 11 (հումանիտար գիտություններ), «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2010, էջ 101-114:
12. *Քալաշյան Գ. Ա.,* Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Հայրապետի եկեղեցաբանական ըմբռնումները, «Էջմիածին», ԺԱ, Էջմիածին, 2009, էջ 48-64:

13. *Քալաշյան Գ. Ա.,* Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Հայրապետի աստվածաբանական ըմբռնումները, «Էջմիածին», ԺԲ, Էջմիածին, 2009, էջ 41-61:
14. *Քալաշյան Գ. Ա.,* Ներածության փոխարեն, «Աճեմյան մատենաշար», ԺԱ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 7-17:
15. *Քարիմյան Լ. Ռ.,* Հայ եկեղեցու քրիստոնսաբանությունը և Կ. Պոլսի 553 թ. տիեզերական ժողովը, Հայ աստվածաբան (գիտական հոդվածների ժողովածու), Գ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 168-187:
16. *Քարիմյան Լ. Ռ.,* Բասիլիկոս կայսեր «Էնկիկլիոնը», ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի տարեգիրք, Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 166-178:

ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Վարդանյան Ռաֆիկ Հովակիմի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ղուշչյան Գևորգ Հրաչիկի, ասիստենտ
3. Ավագյան Անահիտ Հայկարամի, դասախոս
4. Օհանջանյան Աննա Մելքոնի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Շիրինյան Մանյա Սերգեյի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Քյոսեյան Հակոբ Հովհաննեսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Զաքարյան Լիլիթ Ջոնիկի, արվեստ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հակոբյան Նյուռա Գևորգի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Ժամկոչյան Անուշավան Սերոբի, դասախոս
6. Մարտիրոսյան Վերգինե Սամվելի, դասախոս
7. Սիմոնյան Գայանե Սերոբի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մարտիրոսյան Վերգինե Սամվելի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում ամբիոնի գործունեությունը ուղղված է եղել արդի, պատմական և կիրառական աստվածաբանության հիմնախնդիրների ուսումնասիրմանն ու վերլուծությանը, որոնց արդյունքները տեղ են գտել մի շարք գիտական հոդվածներում և աշխատություններում:

Ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական կազմը ակտիվորեն մասնակցել է մի շարք արտասահմանյան և հայաստանյան գիտաժողովների ու միջոցառումների: Ամբիոնի աշխատակիցների կողմից ուսումնասիրվել են նաև հայ-աղանդավորական շարժումների առանձնահատկությունները և նրանց դեմ պայքարի միջոցները Հայ

Առաքելական Եկեղեցու կողմից: Ուսումնասիրվել են աստվածաբանական հիմնախնդիրների առկայությունն ու արտահայտությունը հայ և ռուս գեղարվեստական գրականություններում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	-	-	9	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Անուշավան եպս. Ժամկոչյան,* Grundzüge des armenisches Kirchenrechts (4.-20. Jahrhundert) (Eine historisch theologische Untersuchung), «Աճեմյան մատենաշար», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 192 էջ:
2. *Անուշավան եպս. Ժամկոչյան,* Մովսես Զուղայեցի «Ճաղկանց Բուրաստան», «Աճեմյան մատենաշար», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 186 էջ:

Հոդված

1. *Սարգսյան Լ. Ա., Վարդանյան Ռ. Հ., Սիմոնյան Գ. Ս.,* Շ-եակ (շլբ) կարգ (բոլորակ) հռոմեացւոց և հայոց Անանիայի Շիրակացւոյ (Շիրակունւոյ) (վերականգնություն), ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի տարեգիրք, Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 26-77:
2. *Օհանջանյան Ա. Մ.,* Կրոնական բազմակարծություն (պլյուրալիզմ) տեսությունը, Հայ աստվածաբան (գիտական հոդվածների ժողովածու), Գ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 23-32:
3. *Մարտիրոսյան Վ. Մ.,* Паломничество на остров Сахалин, Հայ աստվածաբան (գիտական հոդվածների ժողովածու), Գ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 43-49:
4. *Мартиросян В. М.,* Литературный неомифологизм в художественном языке рекламы, Հայագիտական հանդես № 3 (12), ՀՊՄՀ, Երևան, 2009, էջ 56-69:
5. *Քյոսեյան Հ. Հ.,* Դավիթ Քահանայի և Տիմոթեոս վարդապետի Արարածոյ մեկնությունները, Մատենագիրք հայոց, ԺԴ, Անթիլիաս, 2009, էջ 35-64:
6. *Քյոսեյան Հ. Հ.,* Յովհաննէս Երզնկացի Պլուզի վարդապետական պատասխանները Յովհաննէս եպիսկոպոսի հարցումներին, «Էջմիածին», ԺԲ, Էջմիածին, 2009, էջ 105-119:
7. *Միրզոյան Ն. Զ.,* Մխիթար Գոշի կյանքը և գործունեությունը, Հայ աստվածաբան (գիտական հոդվածների ժողովածու), Գ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 50-64:
8. *Շիրինյան Է. Խ.,* «Ղևտական» գրքի մեկնությունն ըստ «Գիրք Պատճառաց»-ի, ԵՊՀ աստվածաբանության տարեգիրք, Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 78-94:
9. *Պողոսյան Լ. Ա.,* Անանիա Շիրակացու «Ժամանակական կանոնը»՝ որպես նրա տոմարական ժողովածուի՝ «Քննիկոնի» առաջին մաս, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի տարեգիրք, Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 95-98:

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵԿԵՂԵՑԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սարգսյան Լևոն Ազատի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովհաննիսյան Արամ Էդուարդի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովհաննիսյան Հովհաննես Վահագնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Բալյան Արշակ Յուրիի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Մանուչարյան Աշոտ Գագիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Մկրտչյան Սամվել Սուրենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Սահակյան Արծրունի Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Բալոյան Հրաչյա Սերյոժայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Խաչատրյան Վարդան Վահանի, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սահակյան Լիդա Եղիշեի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Ակնարկներ հայ եկեղեցու պատմության (4-15-րդ դդ.) (պետական ֆինանսավորում):	Սարգսյան Լ. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Արդեն ստացվել են որոշ գիտական արդյունքներ եկեղեցաբանական տարբեր խնդիրների ուղղությամբ: Որոշարկվել են Տոնացույցի, տոնական ու կրոնական վարքագծի, «Հաճախապատում ճառերի» հեղինակի և ժամանակի, ինչպես նաև պետության և եկեղեցու հարաբերությունների պատմության հետ կապված կարևոր հարցերի պատասխանները:

Շարունակելով «Հայոց Տոնացույցի» պատմության հետազոտությունները՝ ամբողջացվել և իբրև մենագրություն հրատարակվել է «Հայոց Տոնացույցի ծագումն ու զարգացումը» գիրքը:

Հայ և վրաց դարձաբանական սյուժեների և հերոսների առնչությունները պարզաբանելու նպատակով կատարվել է վրաց դարձի պատմության մշակութաբանական քննություն, որից պարզ է դարձել, որ Ս. Նունեն ոչ թե պայմանական, այլ գրական-գեղարվեստական հերոս է:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Եղել են նաև զեկուցումներ հանրապետական տարբեր գիտաժողովներում, որոնք հիմք են դարձել հոդվածների հրատարակման: Տոների ավանդական և արդիական դրսևորումների համադրական հետազոտության արդյունքում գրվել և հրատարակվել է «Տոներ» խորագրով մենագրությունը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	-	-	20	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Մկրտչյան Ս. Ս.,* Տոներ, հայկական ժողովրդական ծեսեր, սովորույթներ, հավատալիքներ (ավանդույթ և արդիականություն), «Գասպրինտ» հրատ., Երևան, 2010, 192 էջ:
2. *Սարգսյան Լ. Ա.,* Հայոց տոնացույցի ծագումն ու զարգացումը (4-8-րդ դդ.), «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2010, 300 էջ:

Հոդված

1. *Սարգսյան Լ. Ա.,* Հայոց տոնացույցի նոր խմբագրության հեղինակը և ժամանակը, «Կանթեղ» (գիտական հոդվածների ժողովածու), № 1, Երևան, 2010, էջ 176-180:
2. *Սարգսյան Լ. Ա.,* Հայոց տոնացույցի ընդլայնումը 480-ական թվականներից մինչև 8-րդ դարի սկզբները, Հայ աստվածաբան (գիտական հոդվածների ժողովածու), Գ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 7-22:
3. *Սարգսյան Լ. Ա.,* Հայոց տոնացույցի ընդլայնումը 5-րդ դարի 40-ական թվականներից-8-րդ դարի սկզբները, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի տարեգիրք, Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 7-25:
4. *Սարգսյան Լ. Ա., Վարդանյան Ռ. Հ., Սիմոնյան Գ. Ս.,* Շ-եակ (շլբ) կարգ (բոլորակ) հռոմեացւոց և հայոց Անանիայի Շիրակացւոյ (Շիրակունւոյ) (վերականգնություն), ԵՊՀ աստվածաբանության տարեգիրք, Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 26-77:
5. *Հովհաննիսյան Ա. Է.,* Պետության և եկեղեցու հարաբերությունները Լևոն Բ-ի կառավարման ժամանակաշրջանում, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի տարեգիրք, Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 181-191:
6. *Սահակյան Լ. Ե.,* Հայ եկեղեցին Կիլիկյան Հայաստանում Հեթում II-ի օրոք, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի տարեգիրք, Գ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 215-232:
7. *Մկրտչյան Ս. Ս.,* Տավուշցիների տոնական և կրոնական վարքագծային փոփոխությունները խորհրդային և հետխորհրդային համակարգերի համատեքստում, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 166-175:
8. *Մանուչարյան Ա. Գ.,* Վիմագրական նորույթներ Մեղրու տարածաշրջանի արևմտյան հատվածից, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի տարեգիրք, Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 209-214:
9. *Բալյան Ա. Յ.,* Ս. Վրացյանի նամակը Գևորգ Զ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի տարեգիրք, Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 197-208:
10. *Սահակյան Ա. Ս.,* Նոր դիտարկումներ ի լրումն Մովսես Խորենացու կենսագրության (անունը, ծննդավայրը, թարգմանչական գործը), «Զեկույցներ», № 3, հտ. 109, ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 261-266:
11. *Հովհաննիսյան Հ. Վ.,* Հայոց այբուբենի պատմության և զարգացման շուրջ, «Ստեղծագործ այբուբեններն ամբողջ աշխարհում», «Սան Չունգ» հրատ., Սեուլ, 2009, էջ 119-135:
12. *Հովհաննիսյան Հ. Վ.,* Ապոլինար Լաոդիկեցին և քրիստոսաբանական-աստվածաբանական վիճաբանությունների սկզբնավորումը, Հայ աստվածաբան (գիտական հոդվածների ժողովածու), Գ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 33-42:

13. *Հովհաննիսյան Հ. Վ.,* Կ. Բարտը աստվածաբանության իբրև մետաքննադատության և մեկնության մասին, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի տարեգիրք, Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 158-165:
14. *Հովհաննիսյան Հ. Վ.,* Կրոնական կազմակերպությունների, դրանց տեղաբաշխման ու հետևորդների քանակի և տարբեր եկեղեցիներին վերաբերող սխեմատիկ պատկերներ, «Կրոն և հասարակություն», № 11, «Բեկոր» հրատ., Երևան, 2010, էջ 87-114:
15. *Հովհաննիսյան Հ. Վ.,* Հայ մոլոկանները, «Կրոն և հասարակություն», N 11, «Բեկոր» հրատ, Երևան, 2010, էջ 115-124:
16. *Հովհաննիսյան Հ. Վ., Ղամբարյան Ա.,* Հայ ազգային կրոնը և եկեղեցին հնագույն ժամանակներից մինչև XVIII դար, Հայոց պատմություն՝ Ա. Վ. Ղամբարյանի խմբագրությամբ, Երևանի Մ. Հերացու անվան պետ. բժշկ. համալս. հրատ., Երևան, 2009, էջ 125-140:
17. *Հովհաննիսյան Հ. Վ., Ղամբարյան Ա.,* Արցախյան հիմնահարցը: ԼՂՀ անկախության հռչակումը, Հայոց պատմություն՝ Ա. Վ. Ղամբարյանի խմբագրությամբ, Երևանի Մ. Հերացու անվան պետ. բժշկ. համալս. հրատ., Երևան, 2009, էջ 276-293:
18. *Հովհաննիսյան Հ. Վ., Ղամբարյան Ա.,* Հայ առաքելական եկեղեցին XIX-XXIդդ., Հայոց պատմություն՝ Ա. Վ. Ղամբարյանի խմբագրությամբ, Երևանի Մ. Հերացու անվան պետ. բժշկ. համալս. հրատ., Երևան, 2009, էջ 309-319:
19. *Հովհաննիսյան Հ. Վ., Ղամբարյան Ա.*, Հայկական մշակույթը XVIII դարից մինչև XX դարի I կեսը, Հայոց պատմություն՝ Ա. Վ. Ղամբարյանի խմբագրությամբ, Երևանի Մ. Հերացու անվան պետ. բժշկ. համալս. հրատ., Երևան, 2009, էջ 320-334:
20. *Հովհաննիսյան Հ. Վ., Ղամբարյան Ա.,* Հայկական մշակույթը XX դարի կեսից մինչև XXI դար, Հայոց պատմություն՝ Ա. Վ. Ղամբարյանի խմբագրությամբ, Երևանի Մ. Հերացու անվան պետ. բժշկ. համալս. հրատ., Երևան, 2009, էջ 335-348:

ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Մելիքյան Գուրգեն Վրեժի, բան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր*
Դեկանի տեղակալներ՝ *Ոսկանյան Վարդան Ստեփանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Մելքոնյան Ռուբեն Հովհաննեսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
030800	Արաբագիտություն
030800	Իրանագիտություն
030800	Թուրքագիտություն

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

արաբական բանասիրություն, արաբական երկրների պատմություն, սեմագիտություն, իրանական բանասիրություն, Իրանի պատմություն, իրանական էթնո-լեզվական հանրույթներ, թուրքական բանասիրություն, Թուրքիայի պատմություն, օսմանագիտություն

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Մելիքյան Գուրգեն Վրեժի - «Վարչապետի մեդալ» (2006 թ.), «Գարեգին Նժդեհ» մեդալ (2006 թ.)

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 657***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	անվճ	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Արաբագիտություն	13	35	9	34	24	49	13	31
Իրանագիտություն	12	38	10	26	15	31	12	29
Թուրքագիտություն	6	36	12	31	10	21	6	29
Ընդամենը	**31**	**109**	**31**	**91**	**49**	**101**	**31**	**89**
Մագիստրատուրա								
Արաբագիտություն	8	10	15	25	-	-	-	-
Իրանագիտություն	6	11	5	13	-	-	-	-
Թուրքագիտություն	6	11	5	10	-	-	-	-
Ընդամենը	**20**	**32**	**25**	**48**	-	-	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Արաբագիտություն					
1-ին	48	1	2	13	94
2-րդ	43	-	5	5	88
3-րդ	73	1	3	29	95
4-րդ	44	-	6	20	86
Իրանագիտություն					
1-ին	50	1	4	6	90
2-րդ	36	-	0	14	100
3-րդ	46	-	2	27	99
4-րդ	41	-	7	17	83
Թուրքագիտություն					
1-ին	42	-	6	17	86
2-րդ	43	-	8	7	81
3-րդ	31	-	2	11	94
4-րդ	35	-	2	14	94
Ընդամենը	**532**	**3**	**47**	**180**	**91**
Մագիստրատուրա					
Արաբագիտություն					
1-ին	18	-	-	11	100
2-րդ	40	1	-	15	98
Իրանագիտություն					
1-ին	17	1	-	10	94
2-րդ	18	-	-	12	100
Թուրքագիտություն					
1-ին	17	1	-	14	94
2-րդ	15	-	-	11	100
Ընդամենը	**125**	**3**	**-**	**73**	**98**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Արաբագիտություն					
1-ին	41	3	4	8	82
2-րդ	39	-	5	9	87
3-րդ	75	2	12	28	81
Իրանագիտություն					
1-ին	48	1	8	3	81
2-րդ	40	-	2	17	95
3-րդ	45	-	3	29	93
Թուրքագիտություն					
1-ին	41	1	5	1	85
2-րդ	39	-	3	11	92
3-րդ	24	-	-	10	100
Ընդամենը	**392**	**7**	**42**	**116**	**88**
Մագիստրատուրա					
Արաբագիտություն					
1-ին	18	-	-	9	100
Իրանագիտություն					
1-ին	18	-	-	10	100
Թուրքագիտություն					
1-ին	18	-	-	11	100
Ընդամենը	**54**	**-**	**-**	**30**	**100**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 192 (35), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 7*	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Արաբագիտություն	40(12)	41
Իրանագիտություն	44(14)	17
Թուրքագիտություն	36(9)	14
Ընդամենը	**120(35)**	**72**

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	3	-	2	47	2

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ ***3***

ԱՐԱԲԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Տոնիկյան Սոնա Ալբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Կարաբեկյան Սամվել Բորիսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովհաննիսյան Դավիթ Արտաշեսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Միրաքյան Ռուբեն Միքայելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Իսրայելյան Արթուր Հրաչիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Հարությունյան Արայիկ Էդուարդի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Մանուկյան Մարինե Ջոնիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Յավրումյան Մարատ Մնացականի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Տեր-Պետրոսյան Լիլիթ Դավիթի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Քոչարյան Հայկ Մկրտչի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Էլոյան Ալիս Ժիրայրի, բան. գիտ. թեկնածու, դասախոս
11. Ասատրյան Հովհաննես Միսակի, ասիստենտ
12. Էլմասյան Մարիամ Արմենի, ասիստենտ
13. Գյոզալյան Լիլյա Կամոյի, դասախոս
14. Գյոզալյան Սյուզաննա Կամոյի, դասախոս
15. Գրիգորյան Հարություն Իսրայելի, դասախոս
16. Հախումյան Աննա Ալեքսեյի, դասախոս
17. Համազասպյան Զարուհի Եղիշեի, դասախոս
18. Հարությունյան Ռոման Էդուարդի, դասախոս
19. Հովհաննիսյան Ալվինա Պողոսի, դասախոս
20. Մանուկյան Անի Ալբերտի, դասախոս

21. Մինասյան Անի Երվանդի, դասախոս
22. Մինասյան Երվանդ Փանոսի, դասախոս
23. Մկրտումյան Գայանե Սերգեյի, դասախոս
24. Փոլադյան Սարգիս Դավթի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Խաչիկյան Մարգարիտ Լևոնի, բան. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Փաշայան Արաքս Ասատուրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Աղաբաբյան Հրայր Մամիկոնի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Գևորգյան Գոռ Գևորգի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Կարամանուկյան Շահեն Լևոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Հարությունյան Լիլիթ Միշայի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մանուկյան Տաթևիկ Մանվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Ջիլավյան Հրաչուհի Մեսրոպի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Դանիելյան Աննա Սամվելի, ավագ լաբորանտ
2. Հովսեփյան Վարվառա Վարդանի, ավագ լաբորանտ
3. Սարգսյան Մարգարիտա Ռաֆիկի, ավագ լաբորանտ
4. Ջիլավյան Հրաչուհի Մեսրոպի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

«Միջնադարյան արաբական հետազոտական ավանդույթի հասկացական ապարատը» (ղեկավար՝ Ս. Բ. Կարաբեկյան) ուսումնասիրությունը պլանավորվում է ավարտել 2010 թ-ին: Հաշվետու տարում կատարվել է արաբական տաղաչափական համակարգի տերմինաբանական գործիքակազմի հանգուցային նշանակություն ունեցող հասկացությունների դիտարկումը ժամանակակից բանասիրական գիտության հենքային տեսական դրույթների հետ համադրության համատեքստում:

«Մերձավոր Արևելքի տարածաշրջանի խնդիրների քաղաքակրթական հենքը» (ղեկավար՝ Դ. Ա. Հովհաննիսյան) աշխատանքը պլանավորվում է ավարտել 2010 թ-ին: Հաշվետու տարում ուսումնասիրվել են Մեծ Մերձավոր Արևելքի ներռեգիոնալ հարաբերություններում իսլամական գործոնի դերի պատմական ասպեկտները, ինչպես նաև տարածաշրջանային և գլոբալ ցանցերի ազդեցությունները մերձավորարևելյան տարածաշրջանի վրա:

Ամբիոնի շրջանակներում տպագրության է հանձնվել «Արաբագիտական ուսումնասիրություններ» ժողովածուն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	11	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Բուդաղյան Ա. Ս., Կարաբեկյան Ս. Բ.,* Կոմպետենցիաների ձևավորմանն ուղղված կրթական ծրագրերի կառուցում և իրականացում, «Թասկ» ՍՊԸ, Երևան, 2010, 110 էջ:

Հոդված

1. *Իսրայելյան Ա. Հ.,* Նավերն ու զենքերը Բահրի մամլուքների նավատորմում, Արաբագիտական ուսումնասիրություններ, հատոր Դ, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2010, էջ 35-44:
2. *Оганисян А. П.,* Терминологический аппарат средневековой еврейской грамматической традиции, «Օրիենտալիա», պրակ 9, Իրանագիտական կովկասյան կենտրոն, Երևան, 2010, p. 123-129:
3. *Հովհաննիսյան Ա. Պ.,* Արաբական մետալեզվի ազդեցությունը Յոնահ Իբն Ջանահի «Սեֆեռ Հառիկմա» տրակտատի վրա, Արաբագիտական ուսումնասիրություններ, հատոր Դ, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2010, էջ 96-99:
4. *Հովհաննիսյան Մ. Դ.,* «Մաքրության եղբայրների ուղերձները» ժողովածուի առանձին ուղերձների կառուցվածքային առանձնահատկությունները, Արաբագիտական ուսումնասիրություններ, հատոր Դ, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2010, էջ 11-25:
5. *Mirakian R. M.,* Islamic Studies in Armenia: Centuries Long Dialogue with the Arab World, The International Journal for Arab Studies, vol. 1, Press University of Exeter, United Kingdom, 2010, p. 26-28.
6. *Մկրտումյան Գ. Ս.,* Երուսաղեմի նվաճումը Օմար Իբն Ալխատաբ խալիֆայի օրոք և Երուսաղեմի հայկական համայնքին տրված արաբական արտոնագրերը, Արաբագիտական ուսումնասիրություններ, հատոր Դ, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2010, էջ 44-56:
7. *Յավրումյան Մ. Մ.,* Լեզվաբանական պատմական ու ժամանակակից գիտելիքը լեզվի նկարագրման տեխնոլոգիաների համադրման համատեքստում. TA‘ADDĀ ’ILĀ. անցողականությո՞ւն, վալենտականությո՞ւն, թե՞..., Արաբագիտական ուսումնասիրություններ, հատոր Դ, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2010, էջ 122-141:
8. *Սարգսյան Լ. Բ.,* Աբդուլհամիդյան ջարդերի և Ադանայի կոտորածների արձագանքները Սիրիայի արաբ մտավորականության շրջանում, հայ-արաբական հարաբերությունները, Արաբագիտական ուսումնասիրություններ, հատոր Դ, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2010, էջ 56-63:
9. *Տոնիկյան Ս. Ա.,* Գինու արգելքը Ղուրանում, Արաբագիտական ուսումնասիրություններ, հատոր Դ, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2010, էջ 72-82:
10. *Манукян М. Дж., Агабабян Г. М.,* Местоимение “отсутствующего” лица *HUWA* как указатель наличия виртуального субьекта в составе глагольной словоформы, Արաբագիտական ուսումնասիրություններ, հատոր Դ, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2010, էջ 100-107:
11. *Կարաբեկյան Ս. Բ.,* Մշակութային կողի փոփոխությունը որպես կրթության որակի բարելավման հիմնական մարտահրավեր: Որակի բարելավում: Փորձը, մարտահրավերները և հեռանկարները Հայաստանի բարձրագույն կրթության համար, Միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 179-183:

ԻՐԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ասատրյան Գառնիկ Մերոբի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Առաքելովա Վիկտորիա Ալեքսանդրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Կիրակոսյան Հասմիկ Ցոլակի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ղազարյան Լուսյա Վառլամի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մարկարյան Սամվել Ասատուրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Շեխոյան Լաուրա Հայկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ոսկանյան Վարդան Ստեփանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Ստամբոլցյան Անուշ Գևորգի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Ամիրբեկյան Ռաիսա Իվանի, արվեստ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Գևորգյան Խաչիկ Գագիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Յարալյան Ռուդիկ Ֆելիքսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Չարչյան Թադևոս Կառլենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Սմբատյան Ռոման Սմբատի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Բիանջյան Հասմիկ Հայկի, ասիստենտ
14. Ամրյան Թերեզա Իշխանի, դասախոս
15. Գևորգյան Գառնիկ Թելմանի, դասախոս
16. Հովսեփյան Էլֆրիդա Ավետիսի, դասախոս
17. Պետրոսյան Լուսինե Գեղամի, դասախոս
18. Սարգսյան Հասմիկ Գագիկի, դասախոս
19. Վերմիշյան Արման Վաղինակի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մելիքյան Գուրգեն Վրեժի, բան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Ասատրյան Ժորիկ Սեդրակի, դասախոս
3. Գևորգյան Նարինե Արտավազդի, դասախոս
4. Թամոյան Հասան Մահմուդի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Աղաջանյան Անահիտ Արտուշի, ավագ լաբորանտ
2. Գեղամյան Աստղիկ Մերուժանի, ավագ լաբորանտ
3. Գրիգորյան Քրիստինե Ռաֆայելի, լաբորանտ
4. Գևորգյան Նարինե Արտավազդի, լաբորանտ
5. Հակոբյան Լիանա Արարատի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնում իրականացված գիտահետազոտական աշխատանքներն ընդգրկել են էթնոլեզվաբանության, պատմահամեմատական լեզվաբանության, բանասիրության, իսլամագիտության, Իրանի միջնադարյան և

ժամանակակից պատմության ու արդիականության խնդիրները: Կարևորվել են նաև տարածաշրջանային քաղաքական և տնտեսական հրատապ խնդիրներին նվիրված հետազոտությունները, որոնց արդյունքները հաճախ փորձաքննություն են անցել ինչպես հայաստանյան, այնպես էլ արտասահմանյան գիտաժողովներում, սեմինարներում և պարբերականներում:

BRILL (Լեյդեն, Հոլանդիա) հրատարակչատան կողմից տպագրվել են «Iran & the Caucasus» միջազգային տարեգրքի 12-րդ հատորի 9-րդ և 10-րդ պրակները, 13-րդ հատորի 1-ին և 2-րդ պրակները: Տպագրվել են «Օրիենտալիա» հանդեսի 9-րդ և 10-րդ պրակները: «Իրան Նամէ» հանդեսի հերթական՝ 41-րդ համարը պատրաստվել է տպագրության:

Ամբիոնի շրջանակներում աշխատանքային տարբեր խմբերի կողմից հրատարակության են պատրաստվել մի շարք դասագիրք-ձեռնարկներ: «Պարսից լեզվի քերականություն» և «Սանսկրիտի քերականություն» դասագրքերն արդեն պատրաստ են տպագրության, շարունակվում են աշխատանքները «Իրանի գրականություն» դասագրքի պատրաստման ուղղությամբ: Ռուսերենով տպագրության է հանձնվել «Իրանի պատմություն» դասագիրքը:

Շարունակվել են աշխատանքները նաև առանձին հեղինակների մենագրությունների և բառարանների հրատարակության պատրաստման ուղղությամբ: Այդ մենագրությունների և բառարանների թվում են՝ «Քրդագիտության հիմունքներ», «Իրանական կրոնների պատմություն», «Պարսկերենի ստուգաբանական բառարան» (հեղինակ՝ բան. գիտ. դոկտոր Գ. Ս. Ասատրյան), «Հայերեն-պարսկերեն բառարան» (խմբագիր՝ Գ. Ս. Ասատրյան), որն ընդգրկում է 50.000 բառ և դարձվածային միավոր:

Ամբիոնի աշխատակիցները Իրանում, Ֆրանսիայում, Իռլանդիայում, Գերմանիայում, Ռուսաստանում և այլուր մասնակցել են տարբեր միջազգային գիտական համաժողովների:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	17	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Asatrian G. S.,* Iranian Notes III, Iran and the Caucasus, vol. 13.2, Brill Academic Publishers, Leiden, 2009, pp. 319-329.
2. *Ասատրյան Գ. Ս.,* Ի՞նչ է հեքիաթը (առաջաբան), Պարսկական ժողովրդական հեքիաթներ, «Էդիտ պրինտ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 1-24:
3. *Amirbekyan R. I.,* Safavid-Mughal Cultural Interrelations as reflected in Matenadaran's Bayaz' Manuscript Illumination, The Eighth Biennial Iranian Studies Conference Los Angeles, the University of California, 28-30 May, 2010, Abstracts, pp. 8.
4. *Arakelova V. A.,* Ethno-Religious Communities: To the Problem of Identity Markers, Iran and the Caucasus, vol. 14.1, Brill Academic Publishers, Leiden, 2010, pp. 1-19.
5. *Arakelova V. A.,* Review of: Oliver Leaman (ed.), The Quran: an Encyclopedia, vol. 14.1, Brill Academic Publishers, Leiden, 2010, pp. 183-184.
6. *Charchyan T. K.,* Book Review of: "The Armenians of Gharadagh", Hovhannes Hovsepian Iran and the Caucasus, *Iran & Caucasus,* vol. 14.1, Brill Academic Publishers, Leiden, 2010, pp. 92-93.
7. *Gevorgyan N. A.,* Review of: [Heinz Faenrich, *In den Bergen der Goetter: Alte Glaubenvorstellungen, Ueberlieferungen und Braeche bei den Georgiern des Kaukasus*], *Iran and the Caucasus* 14.1, Brill, Leiden-Boston, 2010, pp. 197-198.
8. *Sargsyan H. G.,* Review of: [Heinz Faenrich, *Kartwelsprachen (Altgeorgisch, Neugeorgisch, Mingrelish, Lasisch, Swanisch)*], *Iran and the Caucasus* 14.1, Brill, Leiden-Boston, 2010, pp. 195-196.

9. *Voskanyan V. S.,* On the Linguistic classification of the New Azari dialects (in Persian), Proceedings of the first conference on the "History and historical sources of Arran and Azerbaijan", Ardabil, 2010, էջ 111-117.
10. *Yaralyan R. F.,* The Kurdish Jews in Israel, Orientalia, vol. IX, Yerevan, 2009, pp. 126-131.
11. *Маркарян С. А.,* Рецензия: "Хусейн Ахмади. Талыши. Москва, 2009 г.", *Iran & Caucasus,* vol. 15.1, Brill Academic Publishers, Leiden, 2010, pp. 197-198.
12. *Маркарян С. А.,* Кандагарское восстание 1709 и Георгий XI, Журн. "Восток", № 5, АН России, Москва, 2009, с. 41-47.
13. *Маркарян С. А.,* Гибель русской миссии в Иране в 1829 г., Сборник статей: Грибоедовские чтения (Брюсовский лингвистический университет), вып. 1, Ереван, 2009, с. 109-123.
14. *Маркарян С. А.,* Разгром русской дипломатической миссии в Иране в 1829 г., Известия РОМК, вып. 16 (Ростовский областной музей краеведения), Ростов-на-Дону, Россия, 2010, с. 133-143.
15. *Ամրյան Թ. Ի.,* Հոգեկան խնդիրներ ունեցող մարդկանց բուժումը ըստ ժողովրդական հավատալիքների, «Օրիենտալիա», պրակ 10, Երևան, 2010, էջ 8-20:
16. *Գեղամյան Ա. Մ.,* Սիրավեպի ժանրը պարսից էպիկական պոեզիայում, «Օրիենտալիա», պրակ 10, Երևան, 2010, էջ 35-48:
17. *Սմբատյան Ռ. Ս.,* Ռուսական պետության ներկայացուցիչները Իրանում և Կովկասում Պետրոս Ա-ի իշխանության տարիներից մինչև Նադիր շահի իշխանության գալը 1715-1736 թթ., Կովկասը պատմական զարգացման գործընթացում, Թավրիզի համալսարան, Թավրիզ, 2009, էջ 67-68:

ԹՈՒՐՔԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սաֆարյան Ալեքսանդր Վիլենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սողոմոնյան Աշոտ Սերյոժայի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Քոչար Նվարդ Հրաչյայի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ամիրխանյան Լևոն Աբրամի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Մելքոնյան Ռուբեն Հովհաննեսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Ասատրյան Հասմիկ Ռուբիկի, ասիստենտ
6. Միրզոյան Քնարիկ Պարույրի, ասիստենտ
7. Խաչատրյան Լուսինե Ավետիքի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Խառատյան Ալբերտ Արմենակի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սաֆրաստյան Ռուբեն Արամի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Սաֆրաստյան Լիլիթ Մերուժանի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Գինոսյան Նաիրա Լևոնի, դասախոս
5. Մարտիրոսյան Սոնա Արտաշեսի, դասախոս
6. Սարգսյան Անի Համլետի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ազնավուրյան Աննա Արծրունու, ավագ լաբորանտ

2. Զաքարյան Շուշանիկ Իշխանի, ավագ լաբորանտ
3. Մելոյան Օվսաննա Համլետի, ավագ լաբորանտ
4. Սարգսյան Անի Համլետի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Թուրքերենի դերբայական համակարգը (պետական ֆինանսավորում):	Սաֆարյան Ա. Վ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. «Թուրքերենի դերբայական համակարգը» թեմայի շրջանակում հաշվետու ժամանակաշրջանում շարունակվել է թուրքերենի դերբայական համակարգի և հայ ուսանողներին թուրքերենի դերբայների դասավանդման առանձնահատկությունների ուսումնասիրությունը: Հրատարակության է պատրաստվել «Հայ ուսանողներին թուրքերենի մակբայական դերբայների դասավանդման առանձնահատկությունների շուրջ» հոդվածը: Նյութեր են նախապատրաստվել բուհական «Թուրքերենի դասագրքի» 3-րդ հատորի համար, առանձին գրքույկով հրատարակվել է թուրքական բաժնի բակալավրիատի ուսանողների համար նախատեսված «Թուրքերենի ծրագիրը»:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ուսումնասիրության նյութ են դարձել Սև ծովի հարավարևելյան սահմաններում գտնվող կրոնափոխ համշենցիների՝ օսմանյան իշխանությունների կողմից իրականացված բռնի մահմեդականացման քաղաքականության մեթոդները, նպատակները և հետևանքները: Ուսումնասիրվել են նաև նրանց ներկայիս լեզվական վիճակը, բանահյուսությունը և տեղանունները: Այս թեմայով դոցենտ Լ. Սահակյանը դասախոսություններ է կարդացել Հունաստանի Կոմոտինիի համալսարանում:

Ուսումնասիրության նյութ են դարձել նաև ժամանակակից թուրքական գրականության մեջ հայկական թեմատիկան, մասնավորապես փաստագրական գրականության անդրադարձները Հայոց ցեղասպանության ականատես-վերապրողների տրավմատիկ հիշողություններին:

2010 թ. հաջողությամբ պաշտպանվել և ՀՀ ԲՈՀ-ի կողմից հաստատվել է ամբիոնի ասպիրանտ Տ. Պետրոսյանի «Թևֆիք Ֆիքրեթի կյանքն ու ստեղծագործությունները» վերնագրով թեկնածուական ատենախոսությունը (գիտական ղեկավար՝ պ.գ.թ., դոցենտ Ա. Վ. Սաֆարյան): Սույն աշխատանքը հայ իրականության մեջ օսմանյան շրջանի թուրք գրականության հիմնահարցերին նվիրված առաջին ատենախոսությունն է:

Պաշտպանության է պատրաստվել ամբիոնի ասպիրանտ Ա. Դավթյանի «Քեմալական գաղափարախոսության արտացոլումը Յաքուփ Քադրիի արձակում» վերնագրով թեկնածուական ատենախոսությունը (գիտական ղեկավար՝ պ.գ.թ., դոցենտ Ա. Վ. Սաֆարյան):

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են 5 միջազգային գիտաժողովի:

ԵՊՀ-ի և Լ. Ն. Գումիլյովի անվ. Աստանայի եվրասիական համալսարանի միջև կնքված համագործակցության պայմանագրի հիման վրա բացվել է ղազախերենի, ղազախական պատմության ու մշակույթի կենտրոնը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	3	-	1	19	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Մելքոնյան Ռ. Հ.,* Իսլամացված հայերի խնդիրների շուրջ, «Նորավանք» հրատ., Երևան, 2009, 112 էջ:
2. *Մելքոնյան Ռ. Հ., Ավագյան Ա. Գ.,* Ստամբուլի հայ համայնքի արդի իրավիճակը, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2009, 151 էջ:
3. *Մելքոնյան Ռ. Հ.,* Հայերի բռնի իսլամացումը ցեղասպանության տարիներին. ընթացքը և հետևանքները, հեղինակային հրատարակություն, Երևան, 2010, 184 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Մելքոնյան Ռ. Հ., Միրզոյան Ք. Պ., Սահակյան Լ. Ս., Սաֆարյան Ալ. Վ.,* Թուրքերենի ծրագիր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 20:

Հոդված

1. *Մելքոնյան Ռ. Հ.,* Տեղանունների փոփոխությունը՝ որպես թուրքացման քաղաքականության բաղադրիչ, «21-րդ դար», թիվ 6, Երևան, 2009, էջ 30-37:
2. *Մելքոնյան Ռ. Հ.,* Թուրքիայի իսլամացված հայերի խնդրի որոշ ասպեկտների շուրջ, «Կրոն և հասարակություն», թիվ 9, Երևան, 2009, էջ 45-52:
3. *Մելքոնյան Ռ. Հ.,* Պոլսո հայ համայնքը հայ-թուրքական հարաբերությունների համատեքստում, «Գլոբուս» վերլուծական տեղեկագիր, թիվ 3, Երևան, 2010, էջ 27-31:
4. *Մելքոնյան Ռ. Հ.,* Նոր գիրք կրոնափոխ համշենահայերի մասին, «21-րդ դար», թիվ 5, Երևան, 2009, էջ 124-126:
5. *Մելքոնյան Ռ. Հ.,* Հայ-թուրքական արձանագրություններում առկա պատմական ենթահանձնաժողովի խնդրի շուրջ, Տեսակետներ են հայտնում ԵՊՀ փորձագետները (խմբ.՝ Ա. Հ. Սիմոնյան), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 24-27:
6. *Melkonyan R.,* Çağdaş Türk Edebiyatında İslamlaştırılmış Ermeni Kadın İmajı, Toplumsal Tarih, İstanbul, mayıs, 2010, 197, s. 36-42.
7. *Միրզոյան Ք. Պ.,* Ժամանակակից թուրքերենի շաղկապների կառուցվածքային և իմաստաբանական հատկանիշները, Թյուրքագիտական և իսլամագիտական հետազոտություններ, թիվ 6, ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտ, Երևան, 2009, էջ 314-322:
8. *Միրզոյան Ք. Պ.,* Թուրքերենի բաղիյուսական շաղկապների իմաստագործառական հատկանիշները, «Հայագիտական հանդես», թիվ 1-2 (12-13), Երևան, 2010, էջ 27-34:
9. *Պետրոսյան Տ. Ռ.,* Թևֆիք Ֆիքրեթի «Հին պատմություն» պոեմի և նրա լեզվաոճական առանձնահատկությունների մասին, «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», ՀՀ ԳԱԱ, 3 (626), ՀՀ ԳԱԱ հրատ., Երևան, 2009, էջ 269-273:
10. *Պետրոսյան Տ. Ռ.,* «Սերվեթ-ի ֆյունուն» հանդեսի գաղափարական և լեզվաոճական առանձնահատկությունների շուրջ, «Մերձավոր Արևելք», հատոր V, ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 209-214:
11. *Պետրոսյան Տ. Ռ.,* Թևֆիք Ֆիքրեթի պոեզիայի որոշ առանձնահատկությունների շուրջ («Մառախուղ» բանաստեղծությունը), Թյուրքագիտական և օսմանագիտական հետազոտություններ, հատոր VI, ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ, Երևան, 2009, էջ 323-330:
12. *Պետրոսյան Տ. Ռ.,* Երիտթուրքական հեղաշրջման արտացոլումը Թևֆիք Ֆիքրեթի ստեղծագործություններում, «Համատեքստ-2009», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 189-195:
13. *Սահակյան Լ. Ս.,* Հայկական տեղանունների թուրքացման քաղաքականությունը Օսմանյան կայսրությունում և հանրապետական Թուրքիայում, «Վեմ», թիվ 1 (29), Երևան, 2010, էջ 67-83:

14. *Սահակյան Լ. Ս., Դավթյան Ա. Ս.,* Յակուփ Քաղրի Քարաասմանօղլու. գրական դիմանկարի փորձ, «Կանթեղ, թիվ 1 (42), «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 41-50:
15. *Սաֆարյան Ալ. Վ., Մելքոնյան Ռ. Հ.,* Բարձրարժեք ժողովածու քաղաքական հայագիտության հիմնադրի կյանքի ու գործունեության մասին, «Միջազգային հարաբերություններ. հայկական աշխարհ», թիվ 1, Երևան, 2010, էջ 74-77:
16. *Սաֆարյան Ալ. Վ., Մելքոնյան Ռ. Հ.,* Ցեղասպանության հիշողությունն իբրև հարստություն, «Միջազգային հարաբերություններ. հայկական աշխարհ», թիվ 2, Երևան, 2010, էջ 26-29:
17. *Սաֆարյան Ալ. Վ.,* Թուրքական հասարակական կարծիքը Հայաստանի և Թուրքիայի միջև ստորագրված արձանագրությունների մասին, Տասը հարց, տասը պատասխան, Տեսակետներ են հայտնում ԵՊՀ փորձագետները (խմբ.՝ Ա. Հ. Սիմոնյան), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 18-20:
18. *Քոչար Ն. Հ., Միրզոյան Ք. Պ.,* Համշենահայերը՝ որպես հայ էթնոսի հավասարազոր մաս, «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», հ. 1-2, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 433-437:
19. *Քոչար Ն. Հ.,* Համշենահայերի տեղը հայկական էթնոտարածքային խմբերի համակարգում, «Ձայն համշենական» ամսաթերթ, թիվ 5-6 (58-59), Երևան, 2009, էջ 1-2, նաև՝ «Ձայն համշենական» ամսաթերթ, թիվ 7-8 (60-61), Երևան, 2009, էջ 3:

Ձեկուցումների թեզիս

1. *Safaryan Aleksandr, Melkonyan Ruben,* A view of Armenian-Turkish relations, Warsaw East European Conference 2010, Where are we?, Post-Communist and post-Soviet countries over past twenty years. (Bibliotheca Europae Orientalis, XXXVI), Abstracts, parva 5, Warsaw, 2010, p. 42.
2. *Согомонян Ашот, Сафарян Александр,* О литературном наследии Молланепеса и его переводах на армянский язык, “Молланепес и жизнь туркмен в XIX веке” сборник тезисов, Ашхабад, 2010, с. 145.

ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Մարտիրոսյան Նաղաշ Նարինբեկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Դեկանի տեղակալ՝ *Մենեմշյան Անահիտ Ռուբենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Դեկանի օգնական՝ *Մարտիրոսյան Անուշ Մանվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր **Մասնագիտություն՝**

030600 Լրագրություն (ժուռնալիստիկա)

Մասնագիտացումներ՝ ժուռնալիստիկա
(մագիստրոսական ծրագրեր)

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան	*Ուսանողների թիվը՝ 298*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ
Լրագրություն								
Բակալավրիատ	17	48	16	42	17	44	17	37
Մագիստրատուրա	13	17	10	20	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում (բակալավրիատ)

Մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 69*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Լրագրություն	27	24	18	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ
Ձմեռային քննաշրջան

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմություն %-ը
		անվճ	վճ		
Լրագրություն					
Բակալավրիատ					
1-ին	65	-	1	6	98
2-րդ	58	-	5	4	91
3-րդ	61	1	4	22	92
4-րդ	54	-	3	26	94
Ընդամենը	238	1	13	58	94
Մագիստրատուրա					
1-ին	30	-	2	1	93
2-րդ	30	1	9	7	67
Ընդամենը	60	1	11	8	80

Ամառային քննաշրջան

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Լրագրություն					
Բակալավրիատ					
1-ին	65	2	19	-	68
2-րդ	58	-	9	2	84
3-րդ	61	1	6	17	89
Ընդամենը	184	3	34	19	80
Մագիստրատուրա					
1-ին	29	-	1	4	97

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 87(9), այդ թվում նախորդ տարիներից՝* 3	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Լրագրություն	57(9)	30

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	14	-

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *2*

ՄԱՄՈՒԼԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պետրոսյան Դավիթ Վլադիմիրի, բան. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ալոյան Լենդրուշ Արամի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հովհաննիսյան Գագիկ Հովհաննեսի, դոցենտ
3. Դոյդոյան Շուշան Սկրտչի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մենեմշյան Անահիտ Ռուբենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սայադյան Լիանա Կարապետի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Աբրահամյան Գոռ Մարզպետի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Բրուտյան Անահիտ Խորենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Սողոմոնյան Գայանե Արշավիրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Անանյան Լևոն Զաքարի, դասախոս
5. Կարախանյան Սուսաննա Յուրիի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գոյունյան Անահիտ Ստեփանի, ավագ լաբորանտ
2. Ղազարյան Գրետա Միհրանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2009-2010 ուստարում ամբիոնի դասախոսների տեսադաշտում եղել են հայ մամուլի պատմության առավել քիչ ուսումնասիրված շրջանները, ինչպես նաև ժուռնալիստիկայի տեսության մեջ և լրագրագիտության արդի փուլում ի հայտ եկող նոր հիմնախնդիրների քննությունը: Դրանց բացահայտմանն են ուղղվել նաև ամբիոնում պարբերաբար կազմակերպված քննարկումները: Փորձ է արվել ընդլայնել լրագրագիտության գիտական շրջանակները՝ հարաբերակցելով դրանք մյուս գիտաճյուղերի հետ (քաղաքագիտություն, հոգեբանություն, փիլիսոփայություն, սոցիոլոգիա և այլն): Այս ուղղությամբ տարվող աշխատանքներում հատկապես կարևորվել են ամբիոնի ասպիրանտներին և հայցորդներին առաջարկված թեկնածուական ատենախոսությունների թեմաները:

Ամբիոնի դասախոսների հոդվածները տպագրվել են հանրապետության գիտական հանդեսներում:

2009 թ-ի նոյեմբերին Մամուլի պատմության և տեսության ամբիոնը Ռադիոհեռուստատեսային ժուռնալիստիկայի ամբիոնի հետ համատեղ կազմակերպել և անցկացրել է «Ժուռնալիստական կրթության ապագան Հայաստանում» հանրապետական գիտաժողովը՝ նվիրված ֆակուլտետի հիմնադրման 10-ամյակին: Մեր գործընկերներն էին Երևանի մամուլի ակումբը, «Ինտերնյուս» մամուլի աջակցության հասարակական կազմակերպությունը, «Եվրասիա» համագործակցության հիմնադրամը: Գիտաժողովին մասնակցել են ոչ միայն ամբիոնի դասախոսները, այլև հանրապետության մի շարք բուհերի և լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներ:

2010 թ-ի ապրիլին ամբիոնը Հայաստանի գրողների միության, Հայաստանի ժուռնալիստների միության և ՀՀ ԳԱԱ Մ. Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտի հետ համատեղ կազմակերպել է գիտաժողով՝ «Մամուլը և գրականությունը» թեմայով, որի ընթացքում ելույթ են ունեցել նաև ամբիոնի դասախոսները: Նրանց ելույթները տպագրվել են հանրապետության գրական մամուլում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	6	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Աբոյան Լ. Ա.,* «Մշակ»-ռուսական պարբերականներ հարաբերությունը, Ժուռնալիստիկա (տեսության և պատմության հարցեր), պրակ Ի, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 97-101:
2. *Մեհեմշյան Ա. Ռ.,* Լրագրողական կրթության դերը տեղեկատվական միջավայրի ձևավորման գործում, Ժուռնալիստիկա (տեսության և պատմության հարցեր), պրակ Ի, Ե, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 21-26:
3. *Պետրոսյան Դ. Վ.,* Սարոյանի ճշմարտության ետևից, «Վեմ» համահայկական հանդես, թիվ 3, Երևան, 2009, էջ 163-165:
4. *Петросян Д. В.,* Соотношение нравственного и творческого в журналистском образовании, сборник “Обучение, тестирование и оценка. Материалы десятой международной конференции”, Нижний Новгород, 2010, стр. 147-152.
5. *Պետրոսյան Դ. Վ.,* Ժուռնալիստական կրթության առաջնային իրողությունները, Ժուռնալիստիկա (տեսության և պատմության հարցեր), պրակ Ի, Ե, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 16 -20:
6. *Սայադյան Լ. Կ.,* Մեդիա մոնոպոլիաներ. մամուլը որպես անհատների խոսափող, Ժուռնալիստիկա (տեսության և պատմության հարցեր), պրակ Ի, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 101-107:

ՌԱԴԻՈՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍԱՅԻՆ ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հովսեփյան Մուշեղ Մայիսի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գրիգորյան Մարգարիտա Աշոտի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Հակոբյան Վանիկ Թադևոսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Մարտիրոսյան Անուշ Մանվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Վարդանյան Նանե Էդիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Ավետիսյան Աստղիկ Շամսի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մարտիրոսյան Նաղաշ Նարինքեկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Բայադյան Հրաչիկ Լադիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Գրիգորյան Կարեն Հովիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Ստեփանյան Լիլիկ Զորիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Ալավերդյան Դավիթ Հրայրի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Քոչարյան Ռուզաննա Համբարձումի, ուսումնական վարպետ
2. Գալստյան Կարինե Վարդանի, ավագ լաբորանտ

3. Ղազարյան Արման Հովհաննեսի, ավագ լաբորանտ
4. Մովսեսյան Հասմիկ Միհրանի, ավագ լաբորանտ
5. Տոնոյան Գայանե Աղասու, ավագ լաբորանտ
6. Մայսուրյան Հասմիկ Արամայիսի, բան. գիտ. թեկնածու, լաբորանտ
7. Աբրահամյան Ռուբեն Ասքանազի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Նոր մեդիան և հասարակությունը (պետական ֆինանսավորում):	Հովսեփյան Մ. Մ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Շարունակվում են աշխատանքները «Նոր մեդիան և հասարակությունը» թեմատիկ ծրագրի շրջանակներում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում աշխատանքային խմբի կողմից (Մ. Հովսեփյան, Դ. Պետրոսյան) ուսումնասիրվել են հայաստանյան և տարածաշրջանային նոր մեդիային բնորոշ մի շարք առանձնահատկություններ և մոտեցումներ: Կարևորելով նոր մեդիայի դերն ու տեղը տեղեկատվության տարածման գործում՝ աշխատանքային խումբը անդրադարձել է հայաստանյան և տարածաշրջանային հետաքրքրություն ներկայացնող մի շարք հիմնախնդիրների: Ուշադրություն է դարձվել հատկապես նոր մեդիայի կիրառման և դրսևորման մի շարք առանձնահատկություններին (արբանյակային հեռուստառադիոհեռարձակում, ցանցային ռադիոյի կիրառում, էլեկտրոնային ռեսուրսների արդյունավետ և նպատակային օգտագործում և այլն):

Կատարված ուսումնասիրություններում նախանշվել են ցանցային լրագրության և ռադիոհեռուստաոլորտի զարգացման մի շարք միտումներ և հեռանկարներ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ռադիոհեռուստատեսային ժուռնալիստիկայի ամբիոնը 2009-2010 ուստարում շարունակել է իր գիտական գործունեությունը հեռուստաժուռնալիստիկայի, ռադիոժուռնալիստիկայի և ցանցային ժուռնալիստիկայի ուղղություններով: Ամբիոնի դասախոսները հանդես են եկել գիտական և հետազոտական ուսումնասիրություններով: Ամբիոնի երաշխավորությամբ հրատարակվել են բ.գ.թ. Ն. Վարդանյանի «Մտորելիք է, այնպես չէ՞» (հայրենական հեռուստաթերի հետքերով, լրամշակված վերահրատարակություն) և Աստղիկ Ավետիսյանի «Հեռուստածրագրերի տիպաբանություն» (հեռուստահաղորդումների դասակարգման չափանիշներ), «Հեռուստատեսային ինքնագովազդի տիպաբանական առանձնահատկությունները», «Հեռուստատիպաբանություն» գրքերը: Ամբիոնի դասախոսների գիտական հոդվածները տպագրվել են հանրապետական և միջազգային գիտական հանդեսներում և ժողովածուներում, զեկուցումների տեսքով ներկայացվել են հանրապետական և միջազգային գիտաժողովներում:

Ֆակուլտետի դեկան, ամբիոնի դոցենտ Նաղաշ Մարտիրոսյանը 2009 թ-ի նոյեմբերի 29-ից դեկտեմբերի 5-ը Բեռլին, Համբուրգ, Հանովեր քաղաքներում մասնակցել է «Ժուռնալիստական կրթություն և վերապատրաստում» ծրագրին, հանդես եկել «Ժուռնալիստական կրթությունը Հայաստանում» զեկուցումով: Իսկ Ռադիոհեռուստատեսային ժուռնալիստիկայի ամբիոնի վարիչ, բ.գ.դ., պրոֆեսոր Մուշեղ Հովսեփյանը 2009 թ-ի նոյեմբերի 19-20-ը Թբիլիսիում մասնակցել է ԶԼՄ-ների ազատության հարցերով ԵԱՀԿ ներկայացուցչի գրասենյակի, Հայաստանում և Ադրբեջանում ԵԱՀԿ գրասենյակների աջակցությամբ կազմակերպված Հարավկովկասյան 6-րդ միջազգային համաժողովին, որտեղ հանդես է եկել «Ժուռնալիստական կրթությունը ԵՊՀ-ում» զեկուցումով: Զեկուցումը զետեղվել է 2010 թ-ի հոկտեմբերին ԵՀԱԿ Վիեննայի գրասենյակի կողմից

լույս ընծայվող «Ժուռնալիստական կրթությունը Հարավային Կովկասի երկրներում» հոդվածների ժողովածուում:

2009 թ-ի նոյեմբերի 23-ին Ռադիոհեռուստատեսային ժուռնալիստիկայի ամբիոնը Մամուլի պատմության և տեսության ամբիոնի հետ համատեղ, ինչպես նաև մի շարք հասարակական և մասնագիտական ոլորտը ներկայացնող կազմակերպությունների օժանդակությամբ կազմակերպել և անցկացրել է «Ժուռնալիստական կրթության ապագան Հայաստանում» հանրապետական գիտաժողովը՝ նվիրված ֆակուլտետի հիմնադրման 10-ամյակին:

Հաշվետու ուստարում պաշտպանության է երաշխավորվել ամբիոնի դասախոս Ա. Ավետիսյանի «Հեռուստածրագրերի տիպաբանություն (հեռուստատեսությունը հասարակական հարաբերությունների ձևավորման պայմաններում)» թեկնածուական ատենախոսությունը, որը հաջողությամբ պաշտպանվել է:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	8	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ավետիսյան Ա. Շ.,* Ոչ ֆորմալ կրթության մեթոդները ժուռնալիստիկայում, Ժուռնալիստիկա (տեսության և պատմության հարցեր), պրակ Ի, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 61-67:
2. *Ալավերդյան Դ. Հ.,* Համացանցային հեռուստահեռարձակման հնարավորությունների օգտագործումը տեղեկատվական պատերազմներում, Ժուռնալիստիկա (տեսության և պատմության հարցեր), պրակ Ի, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 91-97:
3. *Բայադյան Հ. Լ.,* Նոր մեդիա և ժուռնալիստական կրթություն, Ժուռնալիստիկա (տեսության և պատմության հարցեր), պրակ Ի, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 57-60:
4. *Հովսեփյան Մ. Մ.,* Ժամանակակից մեդիակրթությունը և հայաստանյան հեռուստառադիոոլորտը, Ժուռնալիստիկա (տեսության և պատմության հարցեր), պրակ Ի, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 50-56:
5. *Մարտիրոսյան Ն. Ն.,* Ժուռնալիստական կրթությունը Հայաստանում. ձեռքբերումներ և հեռանկարներ, Ժուռնալիստիկա (տեսության և պատմության հարցեր), պրակ Ի, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 10-15:
6. *Մարտիրոսյան Ա. Մ.,* Կադրային քաղաքականությունը ժուռնալիստական կրթության համակարգում, Ժուռնալիստիկա (տեսության և պատմության հարցեր), պրակ Ի, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 77-81:
7. *Վարդանյան Ն. Է.,* Անհատը ամսագրի էջերում, Ժուռնալիստիկա (տեսության և պատմության հարցեր), պրակ Ի, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 68-76:
8. *Վարդանյան Ն. Է.,* «Ժուռնալիստը եթերում» առարկայի դասավանդումը. մեթոդական չափորոշիչներ, «Մանկավարժական միտք», թիվ 1-2, Երևան, 2010, էջ 74-79:

ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Դումանյան Վահրամ Ժորայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Դեկանի տեղակալներ՝ *Դանոյան Էդվարդ Հայկազի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Ասլամաջյան Գևորգ Մկրտչի, դոցենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր **Մասնագիտություն՝**

010400 Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա

Մասնագիտացումներ՝ դիսկրետ մաթեմատիկա և տեսական ինֆորմատիկա,
(մագիստրոսական ծրագրեր) թվային անալիզ և մաթեմատիկական մոդելավորում,
հաշվողական մեքենաների, համալիրների, համակարգերի
և ցանցերի մաթեմատիկական և ծրագրային ապահովում

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ եւ թղթակից անդամներ

1. Բաղդասարյան Գևորգ Երվանդի
2. Շուքուրյան Յուրի Հայկի

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան	*Ուսանողների թիվը՝ 739*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա								
Բակալավրիատ	66	123	71	114	63	68	74	68
Մագիստրատուրա	26	24	19	23	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում (բակալավրիատ)

Մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 29*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմ.	16	1	12	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմություն %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա					
1-ին	189	21	74	4	50
2-րդ	185	12	82	10	49
3-րդ	131	17	55	14	45
4-րդ	142	24	55	22	44
Ընդամենը	**647**	**74**	**266**	**50**	**47**
Մագիստրատուրա					
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա					
1-ին	50	-	1	23	98
2-րդ	42	-	-	13	100
Ընդամենը	**92**	**-**	**1**	**36**	**99**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմություն %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա					
1-ին	179	25	68	3	48
2-րդ	182	14	73	18	52
3-րդ	126	11	34	18	36
Ընդամենը	**487**	**50**	**175**	**39**	**54**
Մագիստրատուրա					
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա					
1-ին	**49**	**1**	**2**	**18**	**94**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 176 (22), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 5*	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Ինֆորմ. և կիրառ. մաթեմատիկա	139(22)	37

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	-	33	3

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *3*

ԾՐԱԳՐԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ԻՆՖՈՐՄԱՑԻՈՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Նիգիյան Սեմյոն Ալեքսանդրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գասպարյան Հարություն Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Դարբինյան Կարապետ Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Խաչոյան Լուսիկ Օնիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հովակիմյան Աննա Սեդրակի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սարգսյան Սիրանուշ Գեղամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Սարդարյան Գագիկ Ռազմիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Տեր-Իսրայելյան Վիգեն Ավետիքի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Ավետիսյան Սվետլանա Ավանեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Բաղդասարյան Շուշանիկ Աշոտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Բուդաղյան Լուսինե Էդգարի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Անդրեասյան Արմեն Սամվելի, ասիստենտ
12. Զաքարյան Վարդան Արարատի, ասիստենտ
13. Նազարյան Զավեն Արծրունու, ասիստենտ
14. Գալստյան Կարինե Գրիշայի, դասախոս
15. Իսպիրյան Նարինե Հելբերտի, դասախոս
16. Հակոբյան Սոնիկ Ռուբենի, դասախոս
17. Մանուկյան Անյա Գարսևանի, դասախոս
18. Մարտիրոսյան Նարինե Մայիսի, դասախոս
19. Սարգսյան Լուսինե Արամայիսի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Աղասյան Մանուշակ Մարտիրոսի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Առաքելյան Արա Հայկի, ավագ լաբորանտ
2. Մկրտչյան Նաիրա Լևոնի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Ֆունկցիոնալ և տրամաբանական ծրագրերի ձևափոխություններ և իրականացում (պետական ֆինանսավորում):	Նիգիյան Ս. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Շարունակվել է տրամաբանական ծրագրերի (գիտելիքների բազաների) ձևափոխությունների հիմնահարցի հետազոտումը: Ստացվել են նոր արդյունքներ պարզ մոնադիկ տրամաբանական ծրագրերի դասի համար:

Հետազոտվել են խիստ տիպիզացված ֆունկցիոնալ (ընդհանուր տեսքի) ծրագրերի ինտերպրետացիայի ալգորիթմները, որոնք օգտագործում են տեղադրության և միաքայլ δ-ռեդուկցիաների գործողությունները: Ցույց են տրված ինտերպրետացիայի ցանկացած այսպիսի ալգորիթմի անհակասելիությունը, ակտիվ (ACT) և պասիվ (PAS) ինտերպրետացիայի ալգորիթմների ոչ լրիվությունը:

Հետազոտվել են խիստ տիպիզացված ֆունկցիոնալ ծրագրերի ինտերպրետացիայի ոչ լրիվ ալգորիթմները: Ապացուցված է, որ ACT, PAS, LES (հիմնված է ձախ տեղադրության և նորմալ ձևին բերելու (ռեդուկցիայի) վրա), LIS (հիմնված է ներքին ձախ տեղադրության և նորմալ ձևին բերելու վրա) ալգորիթմների արդյունքները կախված են δ-ռեդուկցիայի կոնկրետ գաղափարից: Ապացուցված են PAS և ACT, ACT և LES, PAS և LIS, PAS և PIS, LIS և LES, PIS և LES ինտերպրետացիայի ալգորիթմների անհամեմատելիությունը (այսինքն՝ նրանց որոշման տիրույթների անհամեմատելիությունը) և ինտերպրետացիայի LES և PAS ալգորիթմների համեմատելիությունը (LES-ը ավելի լավն է, քան PAS-ը, այն իմաստով, որ LES ալգորիթմի որոշման տիրույթը լայն է PAS ալգորիթմի որոշման տիրույթից):

Ստեղծվել է խիստ տիպիզացված ֆունկցիոնալ ծրագրերի ինտերպրետացիայի ունիվերսալ համակարգ STUSI դիտարկված ալգորիթմների վրա՝ FS, PES, LES, LIS, PIS, ACT և PAS:

Պաշտպանվել է 1 թեկնածուական ատենախոսություն:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հետազոտվել է ժամանակակից հաշվողական համակարգերի ճարտարապետությունը: Շարունակվել են աշխատանքները էլեկտրոնային ուսուցման արդյունավետության բարձրացմանն աջակցող մեթոդների և ծրագրային ապահովման մշակման ուղղությամբ: Հետազոտվել են նաև կենսաբանական համակարգերի մաթեմատիկական մոդելներ, մշակվել են ծրագրային միջոցներ այդ համակարգերի վիճակագրական բնութագրերի վերլուծության համար:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	-	5	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Սարգսյան Ս. Գ., Հովակիմյան Ա. Ս., Դարբինյան Կ. Ս., Ավետիսյան Ս. Ա., Իսպիրյան Ն. Հ.,* Տվյալների կառուցվածքներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 188 էջ:

Հոդված

1. *Nigiyan S. A., Sargsyan L. A.,* Modification of SLDNF-resolution for Built-in Predicates. Proceedings of the International Conference CSIT-09, IIAP NAS RA, Yerevan, 2009, p. 60-61.
2. *Arakelyan A. H.,* Type Inference System of Polymorphic λ-Terms. Proceedings of the International Conference CSIT-09, IIAP NAS RA, Yerevan, 2009, p. 15-18.

3. *Hakopian R. Y.,* Universal System of Interpretation of Strongly Typed Functional Programs. Proceedings of the International Conference CSIT-09, IIAP NAS RA, Yerevan, 2009, p. 46-49.
4. *Саркисян С. Г., Овакимян А. С., Бархударян С. В.,* Построение адаптивных сценариев электронного обучения. Proceedings of the International Conference CSIT-09, IIAP NAS RA, Yerevan, 2009, p. 514-515.
5. *Անդրեասյան Ա. Ս.,* Ծրագրավորման օլիմպիադաներ, «Բնագետ» ՍՊԸ, թիվ 3-4, Երևան, 2009, էջ 92-98:

ԴԻՍԿՐԵՏ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ՏԵՍԱԿԱՆ ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ալեքսանյան Արա Անանիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մարկոսյան Ստեփան Եղիազարի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Չուբարյան Անահիտ Արտաշեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Եղիազարյան Էդուարդ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հակոբյան Համլետ Ցոլակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մալխասյան Արա Շավարշի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մարգարյան Ժիրայր Գեղամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Միքայելյան Վահագն Համլետի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Տոնոյան Ռաֆիկ Նշանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Ասլամաջյան Գևորգ Մկրտչի, դոցենտ
10. Բոլիբեկյան Հովհաննես Ռաֆայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Գաբրիելյան Վարուժան Պարտիզունու, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Մովսեսյան Հռիփսիմե Գեղամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Պետրոսյան Պետրոս Աշոտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
14. Սերոբյան Ռուբեն Կառլենի, ասիստենտ
15. Ղազարյան Սերժիկ Սպարտակի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Շուքուրյան Յուրի Հայկի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Վարդանյան Սեյրան Մյասնիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Սայադյան Սերգեյ Մուշեղի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Աբրահամյան Գոհար Ռոմիկի, ավագ լաբորանտ
2. Կարապետյան Կարինե Նորիկի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Տարբեր տրամաբանական համակարգերում արտածումների տարաբնույթ բնութագրիչների հետազոտում, բնագավառը՝ ինֆորմատիկա, մաթեմատիկա (պետական ֆինանսավորում):	Չուբարյան Ա. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. ա) Հետազոտվել են արտածումների բարդության բնութագրիչները տարաբնույթ տեղադրման կանոններով Ֆրեգեի համակարգերում: Ապացուցվել է, որ սահմանափակ տեղադրման կանոնով և բազմակի տեղադրման կանոնով համակարգերը համարժեք են՝ ըստ արտածումների երկարության, մինչդեռ ըստ քայլերի քանակի՝ համարժեք են միայն սահմանափակ տեղադրման կանոններով համակարգերը, իսկ բազմակի տեղադրման կանոնով համակարգերն ունեն էքսպոնենցիալ արագացում սահմանափակ տեղադրման կանոնով համակարգերի նկատմամբ:

բ) Ասույթային հաշվի համապիտանի համակարգ կառուցելու ուղղությամբ հետազոտվել են դասական, ինտուիցիոնիստական, մինիմալ, դրական մոնոտոն և ոչ ճշգրիտ տրամաբանությունները:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հետազոտություններ են կատարվել հետևյալ բնագավառներում.

1. Գրաֆների տեսության ներկումների հետ կապված խնդիրներ

Ուսումնասիրվել են β-կատարյալ գրաֆների և նրանց ենթադասերի հատկությունները: Հետազոտվել են նաև գրաֆների էքստրեմալ խնդիրներ, կատարյալ գրաֆներ, դիսկրետ օպտիմիզացիա, բուլյան հավասարումների համակարգեր, ֆունկցիոնալ սխեմաների անալիզ և սինթեզ, մեծ ինտեգրալ սխեմաների ֆիզիկական նախագծում:

2. Որոշ տիպի մատրիցային հավասարություններ

Ուսումնասիրվել են նաև հատուկ տեսքի մատրիցային հավասարություններ, որոնք կապված են դիզայնի (բլոկ-սխեմաներ) տեսության հետ: Ստացվել են արդյունքներ, որոնք ընդհանրացնում են դիզայնի տեսության մեջ հայտնի Ֆիշերի անհավասարությունը, Լեհմանի, Ռայզերի, Պադբերգի որոշ արդյունքներ:

3. Մեծ ինտեգրալ սխեմաների (ՄԻՍ) ֆիզիկական նախագծման հետ կապված մաթեմատիկական խնդիրներ և ալգորիթմներ

Ամբիոնի ավանդական թեմաներից են դիսկրետ օպտիմիզացման խնդիրները: Առանձին NP-լրիվ դասերի համար հետազոտվել են նրանց լուծման մոտավոր բազմանդամային ալգորիթմների արդյունավետության հարցերը:

4. Հավասարումներ ազատ խմբերում

Հետազոտվել են բուլյան հավասարումներ մետրիկական համակարգերում, ինչպես նաև վիճակագրական բնութագրիչները:

5. Դիսկրետ օպտիմիզացման խնդիրներ

Հետազոտվել են գրաֆների որոշ էքստրեմալ հատկություններ, մասնավորապես գագաթային և կողային ծածկույթներ գտնելու ալգորիթմներ են մշակվում գրաֆների որոշ դասի համար:

6. Բուլյան հավասարումների հետազոտում

Հետազոտվել են ազատ խմբերում տրված հավասարումների լուծումների նկարագրությունները: Ներմուծվում են պարամետրիզացիայի գաղափարի ընդհանրացումները և հավասարումներ. որոշակի դասերի համար ցույց են տրվել ընդհանուր լուծումները:

Ամբիոնի գիտական հետաքրքրությունների շրջանակում են եղել ԳՄԻՍ-ի ֆիզիկական նախագծման մաթեմատիկական խնդիրների ուսումնասիրությունները և ալգորիթմների մշակումը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	14	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Чубарян А. А., Налбандян Г. С.,* Сравнение эффективности систем Фреге с различными модификациями правила подстановки, ДАН РА, Прикладная математика, N 3, том 109, Ереван, 2009, с. 208-213.
2. *Chubaryan A. A., Bolibekyan H. R.,* On the Rabin's Speed-up of Proofs for Some Systems of First Order Logic, Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences, N 1, Yerevan, 2010, p. 61-63.
3. *Ohanyan T. N., Bolibekyan H. R.,* JLog: Automated Theorem Prover for Johansson's Minimal Logic of Predicates, Proceedings of CSIT, Yerevan, 2009, p. 62-64.
4. *Petrosyan P. A.,* Interval edge-colorings of complete graphs and $n-$dimensional cubes, Discrete Mathematics 310, (DOI: 10.1016/j.disc.2010.02.001), Elsevier, Holland, 2010, p. 1580-1587.
5. *Petrosyan P. A.,* Interval edge colorings of some products of graphs, 13th Workshop on Graph Theory, Colourings, Independence and Domination, Szklarska Poreba, Poland, 2009, p. 64-65.
6. *Petrosyan P. A., Shashikyan A. S., Torosyan A. Y.,* Interval total colorings of bipartite graphs, Proceedings of the 9th Cologne-Twente Workshop on Graphs and Combinatorial Optimization, Cologne, Germany, 2010, p. 133-136.
7. *Petrosyan P. A., Shashikyan A. S.,* On interval total colorings of doubly convex bipartite graphs, Mathematical Problems of Computer Science, Vol. 33, "Gitutyun" Pub. House of NAS RA, Yerevan, 2010, p. 54-58.
8. *Petrosyan P. A., Shashikyan A. S.,* On interval total colorings of trees, Mathematical Problems of Computer Science, Vol. 32, "Gitutyun" Pub. House of NAS RA, Yerevan, 2009, p. 70-73.
9. *Petrosyan P. A., Khachatryan N. A.,* Interval total colorings of graphs with a spanning star, Mathematical Problems of Computer Science, Vol. 32, "Gitutyun" Pub. House of NAS RA, Yerevan, 2009, p. 78-85.
10. *Petrosyan P. A., Torosyan A. Y.,* Interval total colorings of complete graphs, Proceedings of the CSIT Conference, IIAP computer-pub. Laboratory, Yerevan, 2009, p. 99-102.
11. *Petrosyan P. A., Shashikyan A. S.,* On interval total colorings of bipartite graphs, Proceedings of the CSIT Conference, IIAP computer-pub. Laboratory, Yerevan, 2009, p. 95-98.
12. *Markosyan S. E., Khachatryan A. A.,* Optimal level of the Transitive oriented graphs by height, Journal proceedings of the Yerevan State University Physical and Mathematical science 2, YSU press, Yerevan, 2009, p. 43-49.
13. *Markosyan S. E., Badalyan S. H.,* The Stable Set number for the Strong Product of Generalized Cycles. Mathematical prob of computer Sciense, Vol. 32, "Gitutyun" Pub. House of NAS RA, Yerevan, 2009, p. 27-34.
14. *Markosyan S. E., Badalyan S. H.,* The Stable set number and covering numbers for the Strong product of Generalized Cycles. Journal proceedings of the Yerevan State University Physical and Mathematical science 2, YSU press, Yerevan, 2010, p. 27-40.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Chubaryan A. A., Chubaryan A. A., Nalbandyan H. S.,* Comparison of the Efficiency of Frege Systems with Restricted Substitution Rules, CSIT-2009, IIAP NAS RA, Yerevan, p. 31-32.

ԹՎԱՅԻՆ ԱՆԱԼԻԶԻ ԵՎ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ՄՈԴԵԼԱՎՈՐՄԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հակոբյան Յուրի Ռուբենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաղդասարյան Գևորգ Երվանդի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հակոբյան Հակոբ Ավագի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Արաբյան Մարիամ Հովսեփի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գրիգորյան Բորիս Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Դաղայան Յուրիկ Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Դանոյան Էդվարդ Հայկազի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Խաչատրյան Ռաֆիկ Աղասու, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Հարությունյան Անահիտ Վաղինակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Հովհաննիսյան Զոհրաբ Բագրատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Մանուկյան Սուսաննա Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Միքայելյան Լևոն Վելիխանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Մկրտչյան Երվանդ Սարգսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Նավասարդյան Կարեն Արշալույսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
14. Ավետիսյան Ժոզեֆ Հովսեփի, դոցենտ
15. Հովհաննիսյան Նունե Վալիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
16. Սահակյան Սահակ Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
17. Ստեփանյան Սեյրան Պավելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
18. Հակոբյան Եկատերինա Արամի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Կարապետյան Գառնիկ Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Դումանյան Վահրամ Ժորայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հովհաննիսյան Սուսաննա Գուրգենի, ավագ լաբորանտ
2. Ոսկանյան Անահիտ Գևորգի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Արագ հաշվողական ալգորիթմների մշակում մեծ չափողականության խնդիրների լուծման համար (պետական ֆինանսավորում):	Հակոբյան Յու. Ռ.
2. Բազմաչափ բազմացանցային միջարկում (պետական ֆինանսավորում):	Հակոբյան Հ. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Շարունակվել են հետազոտությունները բազմացանցային հանրահաշվական վերապայմանավորիչների մշակման ուղղությամբ: Ուսումնասիրվել է բազմացանցային վերապայմանավորիչների կառուցումը հիերարխիկ ցանցերի վրա՝ մանրացման տարբեր գործակիցների դեպքում: Կատարվել է համեմատական վերլուծություն: Ստացված են գնահատականներ մատրիցների պայմանավորվածության թվերի համար: Գնահատված են բազմացանցային ալգորիթմների թվաբանական բարդությունները:

Թեմա 2. Շարունակվել է հանրահաշվական կորերի հատման կետերի անկախության և լրիվության հատկությունների ուսումնասիրությունը: Ստացվել են նոր արդյունքներ Գասքա-Մաեզքուի վարկածի շրջանակներում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ուսումնասիրվել է տիրույթի եզրի մոտ ընդհանուր երկրորդ կարգի էլիպտական հավասարումների լուծումների վարքը: Նշված հավասարումների համար հետազոտվել են Դիրիխլեի խնդրի լուծելիության հարցերը:

Կատարվել են հետազոտություններ մագնիսաառաձգական մարմինների և էլեկտրամագնիսական դաշտերի փոխազդեցության մաթեմատիկական մոդելավորման բնագավառում: Հետազոտվել են բարակապատ համակարգերի մագնիսաառաձգական տատանումները և կայունությունը մագնիսական դաշտերի ազդեցության ներքո: Ուսումնասիրվել են ալիքային պրոցեսներ մագնիսաառաձգական միջավայրերում մագնիսական դաշտերի առկայությամբ:

Ուսումնասիրվել է աստղաձև արժեքներով բազմարժեք ֆունկցիաներից անընդհատ սելեկցիաների անջատման խնդիրը: Ապացուցվել են թեորեմներ, որոնք հայտնի Մայքլի թեորեմի ընդհանրացումներն են: Տրվել է կետային անընդհատության գաղափարը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	14	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Думанян В. Ж.,* О граничных значениях решения задачи Дирихле для эллиптического уравнения второго порядка, Известия НАН Армении, Математика, т. 45, N 1, Ереван, 2010, с. 31-52.
2. *Думанян В. Ж,* О собственных подпространствах вполне непрерывного оператора в гильбертовых пространствах, Математика в высшей школе, т. 6, N 2, Ереван, 2010, с. 42-44.
3. *Думанян В. Ж,* О разрешимости задачи Дирихле для эллиптического уравнения второго порядка, Доклады НАН Армении, т. 110, N 2, Ереван, 2010, с. 120-127.
4. *Хачатрян Р. А.,* О непрерывных селекциях многозначных отображений со звездными значениями, Вестник Государственного Инженерного Университета Армении, серия: моделирование, оптимизация, управление, вып. 12, т. 2, Ереван, 2009, с. 77-87.
5. *Dumanian V. Zh.,* Dirichlet weight integral estimation to Dirichlet problem solution for the general second order elliptic equations, Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences, N 3, Yerevan, 2009, p. 10-21.

6. *Ginovyan M. and Mikaelyan L.,* Prediction Error for Continuous-Time Stationary Processes with Singular Spectral Densities, Acta Appl. Math., v. 110, N 1, Springer, Germany, 2010, p. 327-352.
7. *Hakopian Yu., Nouri A. Suleiman,* An algorithm for least squares approximation by quadratic Bezier curves, Вестник Государственного Инженерного Университета Армении, серия: моделирование, оптимизация, управление, вып. 13, т. 1, Ереван, 2010, с. 136-144.
8. *Harutyunyan A. V. and Lusky W.,* Holomorphic Bloch spaces on the unit ball in C^n, Comment. Math. Univ. Carolin, 50, N 4, 2009, p. 549-562.
9. *Harutyunyan A. V. and Lusky W.,* Bounded operators on the weighted spaces of holomorphic functions on the polydiscs, Complex Var. Elliptic Equ., 54, N 1, 2009, p. 23-40.
10. *Harutyunyan A. V. and Lusky W.,* On L_1-subspaces of holomorphic functions, Studia Math., 198, N 2, 2010, p. 157-175.
11. *Harutyunyan A. V. and Lusky W.,* Duals of holomorphic Besov spaces on the polydiscs and diagonal mappings, Journal of Contemporary Mathematical Analysis, v. 45, N 3, Yerevan, 2010, p. 157-175.
12. *Ktryan G. A.,* Bivariate Interpolation with Integrals, Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences, N 2, Yerevan, 2009, p. 26-31.
13. *Ktryan G. A.,* On a conjecture on Lagrange interpolation in R^3, Reports of the NAS of Armenia, v. 110, N 1, Yerevan, 2010, p. 22-29.
14. *Սահակյան Ս. Լ.,* Փոքրագույն քառակուսիների մեթոդի ընդլայնում, «Բնագետ», հատուկ թողարկում, Երևան, 2009, էջ 154-156:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Դաղայան Յու. Գ.,* Խզվող գործակիցներով և աջ մասով սովորական դիֆերենցիալ հավասարումների լուծումը վարիացիոն-տարբերական մեթոդով, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր՝ նվիրված Արցախի պետական համալսարանի 40-ամյակին (Ստեփանակերտ, 2009), Ստեփանակերտ, 2010, էջ 51-57:
2. *Hakopian H. A.,* On the Gasca-Maeztu conjecture in R^2 and R^3, Abstracts of the International Conference "Constructive Theory of Functions", Bulgaria, 2010, p. 4.

ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Խաչիկյան Հարություն Մարտինի, իրավ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*
Գևորգյան Կարեն Ալբերտի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
030500	Իրավագիտություն

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր) սահմանադրական իրավունք, պետության և իրավունքի տեսություն, քրեական իրավունք և դատավարություն, քաղաքացիական իրավունք և դատավարություն, միջազգային իրավունք, եվրոպական իրավունք, գործարարական իրավունք

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ եւ թղթակից անդամներ

1. Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Բարսեղյան Տարիել Կարապետի, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան
2. Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան
3. Ղարախանյան Գեղամ Հակոբի, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան
4. Օհանյան Լևոն Պարգևի, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան	*Ուսանողների թիվը՝ 837*							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	անվճ	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**
Իրավագիտություն								
Բակալավրիատ	29	118	25	132	32	156	23	166
Մագիստրատուրա	26	44	39	47	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 305*				
	I կուրս	**II կուրս**	**III կուրս**	**IV կուրս**	**V կուրս**
Բակալավրիատ					
Իրավագիտություն	59	35	39	-	-
II մասնագիտություն	-	44	34	48	46
Ընդամենը	**59**	**79**	**73**	**48**	**46**

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, Մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Իրավագիտություն					
1-ին	147	8	41	13	67
2-րդ	157	4	77	11	48
3-րդ	188	6	46	25	72
4-րդ	189	2	90	28	51
Ընդամենը	**681**	**20**	**254**	**77**	**60**
Մագիստրատուրա					
Իրավագիտություն					
1-ին	70	-	4	26	94
2-րդ	86	1	5	11	93
Ընդամենը	**156**	**1**	**9**	**37**	**94**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Իրավագիտություն					
1-ին	146	12	53	8	55
2-րդ	155	5	90	5	39
3-րդ	189	8	86	20	50
Ընդամենը	**490**	**25**	**229**	**33**	**48**
Մագիստրատուրա					
Իրավագիտություն					
1-ին	**70**	**1**	**-**	**18**	**99**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 309 (26), այդ թվում նախորդ տարիներից՝* 20		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	II մասնագիտություն (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Իրավագիտություն	**181(25)**	**40(1)**	**88**

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ (միջամբիոնային)

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Աջակցություն կայուն բարեփոխումներին բարձրագույն իրավաբանական կրթության բնագավառում:	Ղազինյան Գ. Ս.
2. ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետում կարիերայի կենտրոնի ստեղծում (111-A-00-00-0067-00):	Ղազինյան Գ. Ս.

Թեմա 1. ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետը ԱՊՀ 4 այլ անդամ պետությունների (Վրաստան, Ղրղզստան, Ուկրաինա, Մոլդովա) իրավաբանական բուհերի հետ ներգրավվել է «Հանրային շահի իրավունք» նախաձեռնության (Public Interest Law Initiative (PILI)) կողմից Բարձրագույն կրթության աջակցության ծրագրի (Higher Education Support Program (HESP)) ֆինանսավորմամբ իրականացվող եռամյա ծրագրին (2006 թ. հուլիսի 1 - 2009 թ. հոկտեմբերի 31), որի նպատակն է բարձրագույն իրավաբանական կրթության բնագավառում աջակցել կայուն բարեփոխումներին:

Նշված նպատակին հասնելու համար ծրագրի շրջանակներում իրականացվել են մի շարք միջոցառումներ՝ ուղղված իրավաբանական կրթության որակի բարձրացմանը, դասավանդման նոր մեթոդների ներմուծմանը, ուսումնական պլանի և ուսումնական ծրագրերի կատարելագործմանը, ինչպես նաև իրավաբան ուսանողների շրջանում գործնական հմտությունների ձևավորմանը: Դրանք մասնավորապես ներառում են՝ ուսումնական գործընթացի տարբեր բաղադրիչների բարելավմանը նվիրված քննարկումների և հանդիպումների կազմակերպում, արտասահմանյան փորձագետների ճանաչողական, խորհրդատվական և գնահատողական այցելություններ, ֆակուլտետի մասնագետների մասնակցություն այս բնագավառում կազմակերպվող միջազգային տարբեր հանդիպումների, սեմինարների և կոնֆերանսների, ինչպես նաև որպես առաջնություն՝ կլինիկական իրավաբանական կրթության արդյունավետության բարձրացմանն ուղղված քայլեր:

Այս միջոցառումները ծրագրելիս և իրականացնելիս հաշվի են առնվել ծրագրի մասնակից բուհերում ընթացող բարեփոխումների գործընթացի առանձնահատկությունները:

Թեմա 2. Ամերիկյան իրավաբանների ընկերակցության ֆինանսական օժանդակությամբ ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետում ստեղծվել և գործում է Կարիերայի կենտրոնը, որը, հետևելով ամերիկյան իրավաբանական դպրոցների փորձին, կոչված է ապահովելու ուսանող-շրջանավարտ-գործատու մշտական կապը և օժանդակելու ֆակուլտետի շրջանավարտներին իրենց ունակություններին ու որակներին համապատասխան աշխատանք գտնելու հարցում: Այս կառույցի առաջնային խնդիրն է ուսանողներին ապահովել այս ոլորտի աշխատաշուկայի, դրանում առկա պահանջարկի վերաբերյալ տեղեկատվությամբ, ինչպես նաև աջակցել աշխատանքի ընդունվելու հետ կապված գործընթացներում (անհրաժեշտ փաստաթղթերի պատրաստում, գործատուի հետ գրագրություն, հարցազրույցի հմտություններ և այլն):

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Ձեկուցումների թեզիս
6	5	5	6	151	-

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *7*

ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Վաղարշյան Արթուր Գրիշայի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովսեփյան Գևորգ Ենոքի, դոցենտ
2. Ալեքսանյան Ալվարդ Արարատի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Գևորգյան Վահե Վահանի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Կարապետյան Արշակ Արայիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

5. Մարտիրոսյան Հայկ Սամսոնի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Քոչարյան Սերգեյ Սևանի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Գևորգյան Հասմիկ Սոսի, դասախոս
8. Սիմոնյան Տարոն Վարդանի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Պապիկյան Մարիամ Թորգոմի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնը շարունակել է իրավագիտական և պետականագիտական, պետության և իրավունքի պատմության հիմնահարցերի հետազոտությունները: Ամբիոնում կատարվել է նաև Հայաստանի առաջին հանրապետության պետահիրավական համակարգի հիմնադրման և գործունեության պատմության հետազոտություն (կատարող՝ դոցենտ Ա. Վաղարշյան): Այս թեմայով հրատարակվել են հոդվածներ:

Ամբիոնի ասպիրանտ Տ. Սիմոնյանը աշխատել է պետահիրավական երևույթների սիներգետիկ օրինաչափությունների հետազոտման ուղղությամբ, հրապարակել է չորս հոդված: Ամբիոնը ակտիվ աշխատանքներ է կատարել ՀՀ Սահմանադրության 15-ամյակի կապակցությամբ հրապարակված Սահմանադրության գիտական մեկնաբանությունների պատրաստման և հրապարակման գործում:

Ամբիոնը ակտիվորեն մասնակցել է հանրակրթական դպրոցի դասագրքերի ստեղծման աշխատանքներին, որոնց արդյունքում հրատարակվել է հանրակրթական դպրոցի 11-րդ դասարանի դասագիրքը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	–	-	2	12	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Ղազինյան Գ. Ս., Վաղարշյան Ա. Գ., Գյուլբուդաղյան Ա. Հ.,* Հասարակագիտություն: Դասագիրք հանրակրթական դպրոցի 11-րդ դասարանի բոլոր հոսքերի համար, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, 264 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Վաղարշյան Ա. Գ.*, Պետության և իրավունքի տեսություն /դասախոսություններ/, Ներածություն. Պետության առաջացումը, հասկացությունը, էությունը, գործառույթները, ձևերը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 152 էջ:
2. *Վաղարշյան Ա. Գ.*, Պետության և իրավունքի տեսություն /դասախոսություններ/, Պետության կառուցակարգը: Քաղաքացիական հասարակությունը և նրա քաղաքական համակարգը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 72 էջ:

Հոդված

1. *Մարտիրոսյան Հ. Ս.,* Նախաքննության մարմինների իրավական կարգավիճակի վերաբերյալ վերափոխումները ԽՍՀՄ 1977 թ. Սահմանադրության ընդունումից հետո, «Պետություն և իրավունք», թիվ 2 /48/, ՀՀ իրավաբանների միություն, Երևան, 2010, էջ 4-9:
2. *Սիմոնյան Տ. Վ.,* Պատմության ավարտի հիմնախնդիրը և դրա մեկնաբանումը ազատական-իրավաբանական իրավահասկացողության տեսանկյունից, «Պետություն և իրավունք», թիվ 1-2 (43-44), ՀՀ իրավաբանների միություն, Երևան, 2009, էջ 80-90:
3. Simonyan T. V., The features of the impact of Civil and Common Law traditions vis-a-vis the sources of International Law, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» (Սոցիալական գիտություններ, իրավագիտություն), թիվ 131.3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 64-79:
4. *Սիմոնյան Տ. Վ.,* Սիներգետիկան՝ որպես հետդասական գիտությունների միջառարկայական ուղղություն, «Պետություն և իրավունք», թիվ 1 (47), ՀՀ իրավաբանների միություն, 2010, Երևան, էջ 81-91:
5. *Քոչարյան Ս. Ս.,* Օրինականությունը և դրա ապահովման միջոցները պետական ապարատի գործունեության մեջ, «Դատական իշխանություն», թիվ 4/129, Երևան, էջ 12-18:

ՀՀ Սահմանադրության մեկնաբանություններ /ընդհանուր խմբագրությամբ՝ **Գ. *Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի,*** «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2010, 1086 էջ:

6. *Վաղարշյան Ա. Գ.,* հոդված 1, էջ 39-55, հոդված 2, էջ 55-63, հոդված 5, էջ 83-99, հոդված 8.2, էջ 130-133, հոդված 31, մաս 3-րդ, էջ 367-375, հոդված 39, մաս 5-րդ, էջ 467-473, հոդված 42.1, էջ 503-508:

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Այվազյան Նորիկ Անուշավանի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Այվազյան Վարդան Նորիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Եղյան Ռաֆայել Հակոբի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մուրադյան Սամվել Վիլիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Շաթիրյան Էդգար Էդուարդի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Ռաֆայելյան Վահե Վարուժանի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Դանիելյան Գևորգ Բալաբեկի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հարությունյան Գագիկ Գարուշի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ենգոյան Հասմիկ Ալեքսանդրի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Կոստանյան Գևորգ Սուրիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մախմուդյան Ռուստամ Ջասմի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Մուղնեցյան Գնել Սամվելի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ղազարյան Անահիտ Արտեմի, ավագ լաբորանտ
2. Սարգսյան Մերի Մնացականի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հայաստանի Հանրապետությունում օրենսդիր իշխանության կազմակերպման և գործունեության սահմանադրական հիմունքները (պետական ֆինանսավորում):	Այվազյան Ն. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Ուսումնասիրվող թեման բաղկացած է 7 գլուխներից, որոնցից 5-ը պատրաստ են.

- **Գլուխ 1.** Ազգային ժողովը Հայաստանի Հանրապետության պառլամենտն է,
- **Գլուխ 3.** Ազգային ժողովի լիազորությունները օրենսդիր գործունեության ոլորտում,
- **Գլուխ 4.** Ազգային ժողովի ֆինանսատնտեսական գործունեությունը,
- **Գլուխ 6.** Ազգային ժողովի գործունեությունը վերահսկողության, արտաքին հարաբերությունների և պաշտպանության կազմակերպման ոլորտներում,
- **Գլուխ 7.** Ազգային ժողովի փոխհարաբերությունները գործադիր և դատական իշխանության մարմինների հետ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Գիտահետազոտական աշխատանքները կատարվել են հիմնականում ՀՀ Ազգային ժողովի, ՀՀ Կառավարության իրավական կարգավիճակի և իրավաստեղծ գործունեության, ինչպես նաև մարդու իրավունքների պաշտպանության կազմակերպման ներպետական կառուցակարգերի կատարելագործման ուղղություններով: Ամբիոնի դասախոսների, ասպիրանտների և հայցորդների աշխատություններն ու թեկնածուական ատենախոսությունների թեմաները հիմնականում վերաբերել են այդ ուղղություններին: Ամբիոնի որոշ աշխատակիցներ մասնակցել են մի շարք նոր օրենսդրական ակտերի մշակմանը, իսկ որոշ օրենսդրական նախագծերի վերաբերյալ տվել են փորձագիտական եզրակացություններ: Ամբիոնի անդամները մասնակցել և ելույթ են ունեցել հետևյալ միջազգային և հանրապետական գիտաժողովներին ու սեմինարներին.

1. «Արդարադատություն՝ նոր մարտահրավերներ» խորագրով երևանյան 14-րդ միջազգային խորհրդաժողով (2009 թ., հոկտեմբերի 1-3):
2. «Մարդու իրավունքների Եվրոպական դատարանին նվիրված բարեփոխումները» թեմայով Եվրոպայի խորհրդի անդամ երկրների արդարադատության նախարարների համաժողով (2010 թ., փետրվարի 18-19, Շվեյցարիա, Ինտերլակեն):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	2	-	62	–

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. Harutyunyan G. G., The lessons of History and the Challenges of Time, “Njar”, Yerevan, 2009, 280 p..

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Շաքիրյան Է. Է., Մուրադյան Ս. Վ.*, ՀՀ ֆինանսական իրավունք (վերահրատարակություն), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 352 էջ:

2. *Մուրադյան Ս. Վ.,* ՀՀ ձեռնարկատիրական իրավունք (բիզնեսի իրավունք), «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2010, 219 էջ:

Հոդված

1. *Հարությունյան Գ. Գ.,* Իրավունքի ընկալման հայկական այբուբենը և ժամանակի մարտահրավերները, «Օրենք և իրականություն», թիվ 10, Երևան, 2009, էջ 3-7:
2. *Harutyunyan G. G.,* Das Grundgesetz der Bundesrepublik Deutschland und seine Rolle in den Entwicklung des europдischen Konstitutionalismus, Международный вестник "Конституционное правосудие", N 2, 2009, с. 52-65.
3. *Арутюнян А. Ш.,* От “социалистической” демократии к “постсоветской”: все возвращается на круги своя! (проблемы постсоветского конституционализма), «*Հանրային կառավարում», թիվ 1, Երևան, 2009, էջ 80-95:*
4. *Հարությունյան Ա. Շ.,* Արտահայտվելու ազատությունը Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին եվրոպական կոնվենցիայի (ՄԻԵԿ) և Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի նախադեպային իրավունքի համատեքստում, Հայաստանում Մարդու իրավունքների պաշտպանի հաստատության հիմնադրման 5-րդ տարեդարձին նվիրված «Արտահայտվելու ազատություն, արդար դատաքննության իրավունք» միջազգային խորհրդաժողովի նյութերի ժողովածու, «Բավիղ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 92-115:
5. *Դանիելյան Գ. Բ.,* Զեկույց մարդու իրավունքների պաշտպանի «Երեխայի իրավունքներին առնչվող Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության մեջ առկա որոշ խնդիրների վերաբերյալ» հրապարակային զեկույցում արծարծված առաջարկությունների առնչությամբ, «Արդարադատություն», գիտական ամսագիր, թիվ 2 (1), Երևան, 2009, էջ 1-6:
6. *Դանիելյան Գ. Բ.,* Կոռուպցիոն հանցագործությունների բացահայտման և քննության առանձնահատկությունները, «Օրենսդրական բարեփոխումների նշանակությունը կոռուպցիայի դեմ պայքարում» գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «Ֆենոմեն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 10-17:
7. *Դանիելյան Գ. Բ.,* Հայաստանի Հանրապետությունում կոռուպցիայի դեմ պայքարում կյանքի կոչված քայլերի և հակակոռուպցիոն ռազմավարության հետագա ուղղվածության մասին, «Արդարադատություն», գիտական ամսագիր, թիվ 2 (4), Երևան, 2009, էջ 50-52:
8. *Դանիելյան Գ. Բ.,* Խոշտանգումների և այլ դաժան, անմարդկային կամ նվաստացնող վերաբերմունքի ու պատժի դեմ ՄԱԿ-ի կոնվենցիայի կիրառումը Հայաստանի Հանրապետության դատարաններում, «Դիտորդ», թիվ 10 (48), Երևան, 2010, էջ 19-22:
9. *Դանիելյան Գ. Բ.,* Արդարադատության մատչելիության արդիական հարցադրումները, «Արդարադատություն», գիտական ամսագիր, թիվ 2 (4), Երևան, 2009, էջ 53-59:

ՀՀ Սահմանադրության մեկնաբանություններ /ընդհանուր խմբագրությամբ՝ **Գ. *Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի,*** «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2010, 1086 էջ:

10. *Այվազյան Վ. Ն.,* հոդված 23 (մաս 1-4), էջ 276-285, հոդված 26, էջ 296-302, հոդված 41, էջ 483-490, հոդված 43 (մաս 1), էջ 508-517:
11. *Եղյան Ռ. Հ.,* հոդված *85, էջ 829-850,* հոդված *86, էջ 850-859,* հոդված *87, էջ 859-865,* հոդված *88, էջ 865-871,* հոդված *88.1, էջ 871-877,* հոդված *89, էջ 877-891:*
12. *Ենգոյան Հ. Ա.,* հոդված *17, էջ 197-206,* հոդված *55 (2, 4, 9, 10, 11, 11.1, 15), էջ 601-654,* հոդված *71, էջ 720-722,* հոդված *72, էջ 722-725:*
13. *Կոստանյան Գ. Ս.,* հոդված *18, էջ 206-221,* հոդված *114, էջ 1066-1068:*
14. *Հարությունյան Ա. Շ.,* հոդված *3, էջ 63-71,* հոդված *5, էջ 83-98,* հոդված *14, էջ 163-170,* հոդված *26, էջ 296-302,* հոդված *27, էջ 303-312,* հոդված *49, էջ 562-573,* հոդված *83.1, էջ 785-789,* հոդված *104, էջ 1009-1013:*
15. *Հարությունյան Գ. Գ., Առաջաբան, էջ 8-34,* հոդված *1, էջ 39-55,* հոդված *2, էջ 55-63,* հոդված 3*, էջ 63-71,* հոդված 5*, էջ 83-98,* հոդված 8*, էջ 116-123,* հոդված *93, էջ 914-925,* հոդված *99, էջ 965-968,* հոդված *100, էջ 968-974:*

16. *Մուրադյան Ս. Վ.,* հոդված *13, էջ 154-162,* հոդված 59*, էջ 671-672,* հոդված 76*, էջ 748-750,* հոդված 90*, էջ 891-895:*
17. *Շաթիրյան Է. Է.,* հոդված *77, էջ 751-760,* հոդված *106, էջ 1018-1028:*
18. *Ռաֆայելյան Վ. Վ.,* հոդված *11.2, էջ 142-150,* հոդված *104, էջ 1009-1013,* հոդված *104.1, էջ 1013-1014,* հոդված *105, էջ 1015-1016,* հոդված *105.1, էջ 1017-1018,* հոդված *107 (մաս 2-4), էջ 1029-1042:*
19. *Դանիելյան Գ. Բ.,* հոդված *15, էջ 179-186,* հոդված *16, էջ 186-197,* հոդված *29, էջ 322-357,* հոդված *30.1, էջ 337-346,* հոդված *44, էջ 518-526,* հոդված *83.5, էջ 811-819,* հոդված *97, էջ 954-960,* հոդված *98, էջ 960-965,* հոդված *111, էջ 1055-1062:*

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Բարսեղյան Տարիել Կարապետի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ղարախանյան Գեղամ Հակոբի, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հայկյանց Արմեն Մերուժանի, իրավ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Ավետիսյան Վահրամ Դավիթի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Բեքմեզյան Գրիգոր Հովհաննեսի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Դավթյան Տաթևիկ Արթուրի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Հովհաննիսյան Արփինե Աշոտի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մելիքջանյան Լիպարիտ Ռոբերտի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Սերոբյան Դավիթ Մարատի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Մովսիսյան Վահե Մանվելի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Կարապետյան Նորա Արայիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հակոբյան Հռիփսիմե Առուշանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնի դասախոսներն աշխատել են ամբիոնի կողմից դասավանդվող առարկաների դասագրքերի, ուսումնական ձեռնարկների, դասախոսության տեքստերի, մեթոդական ցուցումների, մասնագիտական դասընթացների նոր ծրագրերի, ընթացիկ քննությունների անցկացման խնդիրների, թեստերի, հարցաշարերի ու գիտական հոդվածների պատրաստման և վերահրատարակման ուղղությամբ: «Քաղաքացիական իրավունք» դասընթացին վերաբերող նյութերը տեղադրվել են ինտերնետային կայքում, որի միջոցով դասախոսը կապ է պահպանում ուսանողների հետ, պատասխանում նրանց հուզող բոլոր հարցերին: Ամբիոնը լուրջ ուշադրություն է դարձրել ուսանողների մասնակցությանը ՈՒԳԸ-ի աշխատանքներին: Կազմակերպվել է ուսանողական գիտաժողով:

Ամբիոնի աշխատանքային ծրագրում հատուկ տեղ է զբաղեցրել գիտամանկավարժական կադրերի պատրաստումը: Ամբիոնում լսվել են ասպիրանտների ու հայցորդների հաշվետվությունները: Քննարկվել և տպագրության են երաշխավորվել նրանց գիտական հոդվածները, կազմակերպվել է ատենախոսությունների նախնական պաշտպանություն:

Ամբիոնի ասպիրանտներ Արփինե Հովհաննիսյանը «Անշարժ գույքը որպես քաղաքացիական իրավահարաբերությունների օբյեկտ» վերտառությամբ և Գայանե Մարուքյանը «Պայմանագիրը գործարարական հարաբերությունների կարգավորման մեխանիզմում» վերտառությամբ պաշտպանել են թեկնածուական ատենախոսություններ, ինչպես նաև անց է կացվել Նորա Կարապետյանի «Սեփականության անձեռնմխելիության սկզբունքը քաղաքացիական իրավունքում» վերտառությամբ թեկնածուական ատենախոսության նախնական պաշտպանություն:

Ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են Սահմանադրության մեկնաբանությանը, օրենքների նախագծերի քննարկմանը, օրենսդրության պրոպագանդմանը, քաղաքացիների հետ խորհրդատվություն անցկացնելու գործում օժանդակություն են ցույց տվել ֆակուլտետի կլինիկայի ուսանողներին, մասնակցել են համալսարանից դուրս կազմակերպված սեմինարներին, կոնֆերանսներին, դասախոսություններին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	2	1	-	17	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Բարսեղյան Տ. Կ.,* Գործարարական իրավունք, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 347 էջ:

Մենագրություն

1. *Բեքմեզյան Գ. Հ.,* Արտապայմանագրային պարտավորություններ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 192 էջ:
2. *Ղարախանյան Գ. Հ.,* Քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 96 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ավետիսյան Վ. Դ.,* Հռոմեական մասնավոր իրավունք, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 464 էջ:

Հոդված

1. *Բարսեղյան Տ. Կ.*, Գյուղատնտեսական կոոպերատիվի դերը շուկայական հարաբերություններում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 131.3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 16-23:
2. *Барсегян Т. К.,* Проблемы совершенствования положений гражданского кодекса РА, Вестник Ереванского государственного университета, N 130.3., Ереван, 2010, с. 55-64.
3. *Հայկյանց Ա. Մ., Կարապետյան Մ. Գ.,* Լիակատար նյութական պատասխանատվության մասին պայմանագրի ինստիտուտը ՀՀ-ում, »Իրավագիտության հարցեր», թիվ 1-2, Երևան, 2009, էջ 54-59:
4. *Հայկյանց Ա. Մ.,* Հայաստանի Հանրապետությունում ֆիզիկական անձանց անձնական օրենքը որոշելու որոշ հիմնախնդիրներ, «Պետություն և իրավունք», թիվ 4 (46), Երևան, 2009, էջ 28-38:
5. *Հայկյանց Ա. Մ.,* Կտակների միջազգային գրանցման համակարգին Հայաստանի միանալու հեռանկարները և խնդիրները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 131.3, Երևան, 2010, էջ 16-23:

6. *Հայկյանց Ա. Մ.,* Իրավական մտքի ծանրակշիռ ներդրում, «Հայաստանի Հանրապետություն», օրաթերթ, նոյեմբերի 28, Երևան, 2009:
7. *Կարապետյան Ն. Ա.,* Սեփականության իրավունքի սահմանափակումները և ծանրաբեռնվածությունը, «Պետություն և իրավունք», թիվ 3 (45), Երևան, 2009, էջ 57-68:
8. *Կարապետյան Ն. Ա.,* Ռեկվիզիցիան որպես հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման հիմք, «Պետություն և իրավունք», թիվ 4 (46), Երևան, 2009, էջ 53-62:

ՀՀ Սահմանադրության մեկնաբանություններ /ընդհանուր խմբագրությամբ՝ **Գ. Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի,** «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2010, 1086 էջ:

9. *Բաբսեղյան Տ. Կ.*, հոդված 8.1, էջ 123-130, հոդված 31, կետ 1, էջ 359-365, հոդված 31, կետ 5, էջ 376-379:
10. *Ղարախանյան Գ. Հ.,* հոդված 35, էջ 430-438, հոդված 48, էջ 542-546:
11. *Սերոբյան Դ. Մ.,* հոդված 31 (մաս 3), էջ 367-375, հոդված 31.1, էջ 380-388, հոդված 33.1, էջ 406-417:
12. *Դավթյան Տ. Ա.,* հոդված 36, էջ 438-452:

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մեղրյան Սերգեյ Գուրգենի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Իսկոյան Աիդա Բագրատի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Պետրոսյան Գևորգ Վոլոդյայի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հովհաննիսյան Վահե Վաղինակի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Խաչատրյան Պերճ Ժորայի, դասախոս
5. Վարդազարյան Տիրայր Յուրիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Բեժանյան Վարդան Սամվելի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Թաղևոսյան Լիլիթ Զելիմի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Նիկողոսյան Արսեն Սերժիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Սիրունյան Ալեքսանդր Սերգեյի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Գեղամյան Օլիմպիա Մարտինի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ռաֆայելյան Աշխեն Սինանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում կատարվել են գիտահետազոտական աշխատանքներ քաղաքացիական դատավարության, վարչական դատավարության, աշխատանքային, բնապահպանական, հողային և մաքսային իրավունքների արդիական հիմնախնդիրների ուսումնասիրման ուղղությամբ:

Ամբիոնում շարունակվել են հիմնական և հատուկ մասնագիտական դասընթացների ծրագրերի վերանայման և նոր ծրագրերի մշակման աշխատանքները: Մշակվել են բակալավրիատում և մագիստրատուրայում դասավանդվող բոլոր առարկաների համառոտագրերը, գիտելիքների ստուգման և գնահատման չափանիշները:

Հաշվետու տարում աշխատանքներ են կատարվել ամբիոնի կողմից սպասարկվող ընդհանուր և հատուկ դասընթացների համար ուսումնական և ուսումնաօժանդակ գրականության ստեղծման ուղղությամբ: Ամբիոնի կողմից քննարկվել և տպագրության է երաշխավորվել Վ. Վ. Հովհաննիսյանի «Արբիտրաժային վճիռների (որոշումների) ճանաչումը և կատարումը ՀՀ-ում» վերտառությամբ մենագրությունը:

Ամբիոնի աշխատանքային ծրագրերում հատուկ տեղ է զբաղեցրել գիտամանկավարժական կադրերի պատրաստումը: Ամբիոնն ունի 9 ասպիրանտ և 5 հայցորդ: Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում քննարկվել են նրանց գիտական հաղորդումները, ինչպես նաև քննարկվել և տպագրության են երաշխավորվել մի շարք գիտական հոդվածներ:

2009-2010 ուստարում ամբիոնի ասպիրանտ Տիրայր Վարդազարյանը պաշտպանել է «Աշխատողի կարգապահական պատասխանատվությունը» թեմայով թեկնածուական ատենախոսություն:

Ամբիոնի դասախոսներն մասնակցել են օրենսդրության պրոպագանդմանը, համալսարանից դուրս կազմակերպվող սեմինարներին, կոնֆերանսներին, դասախոսություններին: Ամբիոնի աշխատանքների կարևոր մասն է կազմել անդամների մասնակցությունը ՀՀ Սահմանդրության մեկնաբանությունների պատրաստմանը, օրենսդրական նախագծերի քննարկմանը և առաջարկությունների ու եզրակացությունների ներկայացմանը:

Ամբիոնին կից OBSE-ի ֆինանսավորմամբ ստեղծված Էկոլոգիական իրավունքի կենտրոնում կազմակերպվել են բնապահպանության իրավունքի արդիական հիմնախնդիրներին նվիրված բազմաթիվ դասախոսություններ, հասարակական լսումներ և քննարկումներ: Կենտրոնի ջանքերով կազմվել է «ՀՀ էկոլոգիական իրավունք, իրավական ակտերի ժողովածու»-ն, որը կարող է օգտակար լինել ինչպես շահագրգիռ պետական մարմինների, շրջակա միջավայրի պահպանության հարցերով զբաղվող հասարակական և այլ կազմակերպությունների, այնպես էլ էկոլոգիական իրավունքի հիմնախնդիրներով հետաքրքրվող հետազոտողների և ուսանողների համար:

Ամբիոնում նախանշվել են «Էկոլոգիական իրավունք» մագիստրոսական նոր ծրագրի ստեղծման աշխատանքները, որոնց տրամաբանական ավարտը պետք է լինեն ֆակուլտետի մագիստրատուրայում նոր մասնագիտացման ստեղծումը, նոր դասընթացների մշակումը, դասավանդումը և գիտահետազոտական գործունեության ոլորտների ընդլայնումը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	16	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Հովհաննիսյան Վ. Վ.,* Արբիտրաժային վճիռների (որոշումների) ճանաչումը և կատարումը Հայաստանի Հանրապետությունում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 200 էջ:

Հոդված

1. *Բեժանյան Վ. Ս.,* Կանխարգելման սկզբունքը էկոլոգիական իրավունքում, «Պետություն և իրավունք», թիվ 2 (48), Երևան, 2009, էջ 82-87:
2. *Գեղամյան Օ. Մ.,* Առողջ շրջակա միջավայրի իրավունքի ձևավորման պատմությունը և կապն այլ իրավունքների հետ, «Օրինականություն», թիվ 51, Երևան, 2009, էջ 43-51:
3. *Հախվերդյան Հ. Ս.,* Էկոլոգիական ապահովագրության ինստիտուտի ներդրման իրավական խնդիրները ՀՀ-ում, «Դատական իշխանություն», թիվ 6/131, Երևան, 2010, էջ 40-53:

4. *Մեղրյան Ս. Գ.,* Քաղաքացիական և վարչական գործերի դատական ենթակայությունը որոշելու չափանիշները, «Պետություն և իրավունք», թիվ 2 (48), Երևան, 2010, էջ 29-38:
5. *Մովսիսյան Գ. Ս.,* Բնօգտագործման վճարները սահմանադրական արդարադատության առարկա, «Պետություն և իրավունք», թիվ 2 (48), Երևան, 2010, էջ 96-104:
6. *Պետրոսյան Գ. Վ., Վարդազարյան Տ. Յ.,* Կարգապահական տույժերի հասկացությունը և տեսակներն ըստ Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսդրության, «Դատական իշխանություն», թիվ 5 (130), Երևան, 2010, էջ 60-69:
7. *Վարդազարյան Տ. Յ.,* Կարգապահական զանցանքի սուբյեկտն ըստ Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսդրության, «Պետություն և իրավունք», թիվ 1 (47), Երևան, 2010, էջ 92-97:
8. *Վարդազարյան Տ. Յ.,* Իրավաբանական պատասխանատվության հասկացությունը, «Դատական իշխանություն», թիվ 4 (129), Երևան, 2010, էջ 62-69:
9. *Վարդազարյան Տ. Յ.,* Կարգապահական և քրեական պատասխանատվությունների որոշ ընդհանրություններ և տարբերություններ, «Օրենք և իրականություն», թիվ 5 /175/, Երևան, 2010, էջ 11-14:

ՀՀ Սահմանադրության մեկնաբանություններ /ընդհանուր խմբագրությամբ՝ **Գ. *Հարությունյանի և Ս. Վաղարշյանի,*** «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2010, 1086 էջ:

10. *Իսկոյան Ս. Բ.,* հոդված 10, 1-ին մաս, էջ 135-138, հոդված 31, 4-րդ մաս, էջ 375-379, հոդված 33.2, էջ 417-422, հոդված 48, 10-րդ կետ, էջ 555-558:
11. *Մեղրյան Ս. Գ.,* հոդված 31, 2-րդ մաս, էջ 365-367:
12. *Պետրոսյան Գ. Վ.,* հոդված 32, էջ 388-402, հոդված 33, էջ 402-406:

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գաբուզյան Արա Հարությունի, իրավ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Խաչիկյան Հարություն Մարտինի, իրավ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Առաքելյան Սերգեյ Վահանի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մարգարյան Աննա Ռազմիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ջհանգիրյան Կլարա Գագիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Սիմոնյան Տիգրան Վիգենի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Գահնապետյան Արամ Պետրոսի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Հակոբյան Դավիթ Լևոնի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Օսիկյան Արթուր Հակոբի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Ասատրյան Աննա Էդուարդի, դասախոս
5. Թաղևոսյան Սեդրակ Զոհրապի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ասատրյան Աննա Էդուարդի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Անչափահասների հանցավորության դեմ պայքարի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում (պետական ֆինանսավորում):	Գաբուզյան Ա. Հ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Թեմայի ուղղությամբ աշխատող խմբի անդամները հետազոտություններ են իրականացրել ՀՀ ոստիկանության անչափահասների տեսչություններում հաշվառման վերցված շեղվող վարքագիծ դրսևորած անչափահասների հետ տարվող աշխատանքների արդյունավետության վերաբերյալ: Այդ կապակցությամբ ուսումնասիրվել են հաշվառման վերցված անչափահասների գործերը, հատուկ հարցաթերթիկով նրանց հետ իրականացվել է հարցազրույց: Հետազոտությունների արդյունքները ամփոփվում են:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքները հիմնականում ուղղված են եղել ՀՀ-ում անչափահասների և երիտասարդների հանցավորության և դրա առանձին տեսակների զարգացման միտումների, ինչպես նաև անչափահասների և երիտասարդների հանցավորության նկատմամբ վերահսկողության ու պատժողական քաղաքականության արդյունավետության ուսումնասիրությանը:

Իրականացվել է ՀՀ ոստիկանության նկատմամբ բնակչության վերաբերմունքի բացահայտմանն ուղղված հետազոտություն, որի արդյունքները ներկայացվել են ՀՀ ոստիկանությունում կազմակերպված քննարկմանը: Ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են նաև ՀՀ Սահմանադրության մեկնաբանությունների պատրաստմանը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	-	1	1	5	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Առաքելյան Ս. Վ., Գաբուզյան Ա. Հ., Խաչիկյան Հ. Մ., Ղազինյան Գ. Ս., Մաղաքյան Ն. Ս.,* ՀՀ քրեական իրավունք (Ընդհանուր մաս), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 544 էջ:
2. *Առաքելյան Ս. Վ., Գաբուզյան Ա. Հ., Խաչիկյան Հ. Մ., Ղազինյան Գ. Ս., Մաղաքյան Ն. Ս., Մարգարյան Ա. Ռ., Սիմոնյան Տ. Վ., Քոչարյան Վ. Վ.,* ՀՀ քրեական իրավունք (Հատուկ մաս), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 1078 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Խաչիկյան Հ. Մ.,* Հայաստանի Հանրապետության քրեակատարողական իրավունք, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 352 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Առաքելյան Ս. Վ., Գաբուզյան Ա. Հ., Խաչիկյան Հ. Մ., Մարգարյան Ա. Ռ., Սիմոնյան Տ. Վ.,* Խնդրագիրք «Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք» դասընթացի (Ընդհանուր մաս), ԵՊՀ հրատ. Երևան, 2009, 256 էջ:

Հոդված

1. *Anna Margaryan, Ara Gabuzyan,* Springer 2009. ISBN – 978-0-387-95982-5, Juvenile Delinquency in Europe and Beyond: Results of the Second International Self-Reported Study, Springer, ISBN–978-0-387-95982-5, New York, 2009, p. 369-389.
2. *Գաբուզյան Ա. Հ., Բրուտյան Կ.,* Չինծառայողը՝ որպես հանցագործության հատուկ սուբյեկտ, «Պետություն և իրավունք», թիվ 1 (47), Երևան, 2010, էջ 27-32:

ՀՀ Սահմանադրության մեկնաբանություններ /ընդհանուր խմբագրությամբ՝ **Գ. *Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի,*** «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2010, 1086 էջ:

3. *Առաքելյան Ս. Վ.,* հոդված 15, էջ 179-186:
4. *Գաբուզյան Ա. Հ., Խաչիկյան Հ. Մ.,* հոդված 22 (մաս 3-7), էջ 265-275:
5. *Մարգարյան Ա. Ռ.* հոդված 17, էջ 197-206:

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Դիլբանդյան Սամվել Աղվանի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Օհանյան Լևոն Պարգևի, իրավ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Ենգիբարյան Վահե Գուրգենի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հարությունյան Արմեն Ռազմիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ղուկասյան Հրայր Հովհաննեսի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Թաթոյան Արման Հակոբի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Մելիքյան Ռուբեն Նորայրի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մելքոնյան Դավիթ Մանուկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ղազինյան Գագիկ Սերգեյի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Չախոյան Արթուր Սամվելի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Չախոյան Արթուր Սամվելի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Խանջյան Սիլվա Կառլենի, ավագ լաբորանտ, գործավար
3. Աղաբաբյան Նելլի Խաչատուրի, ավագ լաբորանտ
4. Հովհաննիսյան Իրինա Ասքանազի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության եվրոպական չափանիշների կիրառումը ՀՀ քրեական դատավարությունում (պետական ֆինանսավորում):	Ղազինյան Գ. Ս.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Ամբիոնում ծավալուն աշխատանքներ են կատարվել «Մարդու իրավունքների պաշտպանության եվրոպական չափանիշները Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարությունում» գիտական թեմայի շրջանակում: Ուսումնասիրվել են Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին եվրոպական կոնվենցիայի 5-րդ և 6-րդ հոդվածների հիմնադրույթները: Իրականացվել է ՀՀ քրեական դատավարության օրենսդրության մեջ կոնվենցիայի՝ վերը նշված հոդվածներում տեղ գտած պահանջների իրավական կարգավորվածության վերլուծությունը: Թեմայի շրջանակներում հրատարակվել է ութ գիտական հոդված:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հանրապետությունում շարունակվող դատահիրավական բարեփոխումների լույսի ներքո վերահրատարակվել են «ՀՀ դատարանակազմությունը և իրավապահպան մարմինները» դասագիրքը, ինչպես նաև «Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն» դասագրքի հատուկ մասը: Նշված ուսումնական տարում զգալի աշխատանքներ են կատարվել՝ կապված ուսումնական և ուսումնամեթոդական ձեռնարկների հրատարակման և վերահրատարակման հետ:

Նորացվել են ամբիոնում դասավանդվող առարկաների և ուսումնա-արտադրական պրակտիկայի ծրագրերը: Քննարկվել և հրատարակման են ներկայացվել երկու տասնյակից ավելի գիտական հոդվածներ: Ամբիոնում քննարկվել և պաշտպանության է ներկայացվել երկու թեկնածուական ատենախոսություն: Ամբիոնի անդամների մեծ մասը մասնակցում է դատահիրավական բարեփոխումների հանձնաժողովի աշխատանքներին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	-	1	2	22	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Դիլբանդյան Ս. Ա., Ղազինյան Գ. Ս., Հարությունյան Ա. Ռ., Ղուկասյան Հ. Հ.,* ՀՀ դատարանակազմությունը և իրավապահպան մարմինները, 5-րդ հրատարակություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 430 էջ:
2. *Ղազինյան Գ. Ս., Հարությունյան Ա. Ռ., Ղուկասյան Հ. Հ., Դիլբանդյան Ս. Ա., Օհանյան Լ. Պ.,* Շահինյան Վ. Գ., ՀՀ քրեական դատավարություն, հատուկ մաս, 3-րդ հրատարակություն, ԵՊՀ հրատ, Երևան, 2010, 623 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Մելիքյան Ռ. Ն., Մելքոնյան Դ. Մ., Մոլիտեռնո Ջ.,* Իրավաբանական գրագրություն, 3-րդ հրատարակություն, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, 300 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ենգիբարյան Վ. Գ.,* Առանձին տեսակի հանցագործությունների քննության մեթոդիկա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 413 էջ:
2. *Մկրտումյան Ա. Յու., Ենգիբարյան Վ. Գ., Մելիքյան Ռ. Ն., Ավետիսյան Դ. Զ.,* Դատավորի ձեռնարկ /գիտագործնական վերլուծություն/, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, 414 էջ:

Հոդված

1. *Դիլբանդյան Ս. Ա.,* Հանրային և մասնավոր հիմքերի հարաբերակցությունը քրեական դատավարությունում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» (իրավագիտություն), թիվ 3/130/, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 5-29:
2. *Դիլբանդյան Ս. Ա.,* Տուժողի իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության ապահովման հիմնահարցերը նախնական քննության փուլում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» (իրավագիտություն), թիվ 3/131/, ԵՊՀ հրատ, Երևան, 2010, էջ 24-37:
3. *Դիլբանդյան Ս. Ա.,* Անձի իրավունքների և օրինական շահերի ապահովումը նախնական քննության փուլում, «Պետություն և իրավունք», թիվ 4 /46/, Երևան 2009, էջ 12-28:
4. *Դիլբանդյան Ս. Ա.,* «Դատավարական ձև» հասկացության ըմբռնումը քրեական դատավարությունում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 3 /129/, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 3-12:
5. *Դիլբանդյան Ս. Ա.,* Քրեական դատավարության ձևը որպես արդարադատության իրականացման երաշխիք, «Օրենք և իրականություն», թիվ 1 /171/, Երևան, 2010, էջ 5-8:
6. *Դիլբանդյան Ս. Ա.,* Անձի իրավունքների ու օրինական շահերի ապահովման որոշ հարցեր քրեական գործի հարուցման փուլում, «Պետություն և իրավունք», թիվ 1 /47/, Երևան, 2010, էջ 18-26:
7. *Դիլբանդյան Ս. Ա.,* Դատավարական ձևի տարբերակման հիմնահարցերը քրեական դատավարությունում, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր՝ նվիրված ԱՊՀ հիմնադրման 40-ամյակին, «Դիզակ+» հրատ., Ստեփանակերտ, 2009, էջ 269-270:
8. *Дилбандян С. А.,* Процессуальная форма как гарантия прав и свобод личности в уголовном судопроизводстве России и Армении, Российское право в Интернете 2009/05/, спецвыпуск, www.rpi.msal.ru
9. *Մելիքյան Ռ. Ն.,* «Օրենքի հիման վրա ստեղծված դատարան» /6-րդ հոդված/ հասկացության զարգացումը ՄԻԵԴ-ի իրավաբանության մեջ, «Դատական իշխանություն», թիվ 3 /128/, Երևան, 2010, էջ 85-93:
10. *Մելքոնյան Դ. Մ.,* Հրապարակային դատական քննության եվրոպական չափանիշները, «Պետություն և իրավունք», թիվ 1 /47/, Երևան, 2010, էջ 33-39:
11. *Կուստով Ա., Ենգիբարյան Վ. Գ.,* Զանգվածային անկարգությունների կատարման մեխանիզմի հիմնական հայեցակարգը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» (իրավագիտություն), թիվ 3 /131/, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 37-44:
12. *Енгибарян В. Г.,* Актуальные проблемы организации борьбы с массовыми беспорядками, «Դատական իշխանություն», թիվ 1-2 /126-127/, Երևան, 2010, էջ 66-71:
13. *Енгибарян В. Г.,* О некоторых типичных моделях механизма массовых беспорядков, «Դատական իշխանություն», թիվ 8-9 /121-122/, Երևան, 2009, էջ 62-66:
14. *Օհանյան Լ. Պ.,* Կրիմինալիստիկայի նվաճումների օգտագործման հնարավորությունները տեղեկատվական անվտանգության ոլորտում, «Պետություն և իրավունք», թիվ 4 /46/, Երևան, 2009, էջ 4-12:

ՀՀ Սահմանադրության մեկնաբանություններ /ընդհանուր խմբագրությամբ՝ **Գ. *Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի,*** «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2010, 1086 էջ:

15. *Դիլբանդյան Ս. Ա.,* հոդված 20, մաս 5, էջ 249-253:
16. *Ղազինյան Գ. Ս., Մելիքյան Ռ. Ն., Թաքոյան Ա. Հ., Մելքոնյան Դ. Մ.,* հոդված 19, էջ 221-236:
17. *Ղազինյան Գ. Ս., Մելքոնյան Դ. Մ.,* հոդված 22, մաս 1, 2, էջ 259-264:
18. *Ղուկասյան Հ. Հ.,* հոդված 20, մաս 1, 2, էջ 237-245:

19. *Մելիքյան Ռ. Ն.,* հոդված 20, մաս 3, էջ 245-247, հոդված 22, մաս 7 (համահեղինակությամբ), էջ 272-275, *Մելիքյան Ռ. Ն.,* հոդված 92 (համահեղինակությամբ), էջ 905-914:
20. *Թաքոյան Ա. Հ.,* հոդված 23, մաս 5, էջ 283-285:

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Քոչարյան Վիգեն Վլադիմիրի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ղազինյան Արթուր Գագիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գևորգյան Կարեն Ալբերտի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Մաթևոսյան Աննա Ռաֆայելի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Սարգսյան Լիանա Լյուդվիգի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հովհաննիսյան Վոլոդյա Համբարձումի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Բաբալյան Կարեն Գաբրիելի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Մարուխյան Արմեն Վոլոդյայի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Վարդանյան Վլադիմիր Դավթի, իրավ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Հակոբյան Աննա Խորենի, դասախոս
6. Վարդանյան Քնարիկ Հակոբի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Վարդանյան Քնարիկ Հակոբի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Ազգերի և ժողովուրդների իրավունքները ժամանակակից միջազգային իրավունքում (պետական ֆինանսավորում):	Քոչարյան Վ. Վ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. 2009-2010 ուստարում ազգերի և ժողովուրդների իրավունքների պաշտպանության հիմնախնդիրների ուսումնասիրությունը շարունակել է մնալ ամբիոնի գիտական հետազոտությունների առաջնային ուղղություններից մեկը:

Աշխատանքային խումբն ազգերի և ժողովուրդների ինքնորոշման իրավունքի և մասնավորապես Արցախի ժողովրդի ինքնորոշման իրավունքի իրագործման, հակամարտության միջազգային իրավական կարգավորման, չճանաչված պետություններում մարդու իրավունքների պաշտպանության, ինչպես նաև միջազգային հանցագործություններից, մասնավորապես ցեղասպանությունից մարդկային խմբերի

պաշտպանության վերաբերյալ կատարվել են համապատասխան փաստագրական ու արխիվային նյութերի ուսումնասիրություն, միջազգային իրավական նորմատիվ հիմքի վերհանում և համակարգում և դրանց հիման վրա համապատասխան միջազգային իրավական հարցադրումների առաջքաշում: Աշխատանքներ են տարվել ժամանակակից միջազգային իրավունքում ինքնորոշման իրավունքին և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության միջազգային իրավասուբյեկտությանը, Հայոց ցեղասպանության համար միջազգային իրավական պատասխանատվության հիմքերին վերաբերող հրատարակումների նախապատրաստման ուղղությամբ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնն ակտիվորեն մասնակցել է ՀՀ-ում և արտերկրում կազմակերպված գիտաժողովներին և գիտահետազոտական ծրագրերին: 2009-2010 ուստարվա ընթացքում ամբիոնի անդամները մասնակցել են հետևյալ գիտաժողովներին՝

1. «Հայ իրավական միտքը և 21-րդ դարի մարտահրավերները» խորագրով անցկացված Իրավաբանների համահայկական առաջին համաժողով (Երևան, սեպտեմբերի 19-20, 2009թ.),
2. Բաց հասարակության հիմնադրամի «Academic Fellowship Program» կրթաթոշակային ծրագրի շրջանակներում կազմակերպված գիտաժողով-սեմինար (Ստամբուլ, հոկտեմբեր, 2009թ.),
3. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի և GTZ-ի համատեղ V սեմինար՝ «Անհատական դիմումի ընթացակարգի կատարելագործումը ՀՀ գործող Սահմանադրության շրջանակներում» խորագրով (Երևան, հոկտեմբերի 22-23, 2009թ.),
4. «Տարածաշրջանային կոնֆլիկտների կանխարգելումը» թեմայով ԵՊՀ եվրոպական և միջազգային իրավունքի ամբիոնի, Բեռլինի և Թբիլիսիի պետական համալսարանների հետ համատեղ կազմակերպած գիտական սեմինար (Երևան, դեկտեմբեր, 2009թ.),
5. «Արդարադատություն. դատարանի առջև արդյունավետ պաշտպանության իրավունք. Նոր մարտահրավերներ» թեմայով Մարդու իրավունքների միջազգային ֆեդերացիայի (FIDH) կողմից կազմակերպված միջազգային ֆորում (Երևան, ապրիլի 6-8, 2010թ.),
6. Բելառուսում, Մոլդովայում, ՌԴ-ում, Ուկրաինայում ԿԽՄԿ-ի տարածաշրջանային պատվիրակության կազմակերպած Միջազգային մարդասիրական իրավունքի Ֆ. Մարտենսի անվան XIII մրցույթ (Մոսկվա, ապրիլ, 2010թ.),
7. ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի հայաստանյան գրասենյակի /ՄԱԶԾ/ կողմից կազմակերպված թմրանյութերի, մարդկանց թրաֆիքինգի, փողերի լվացման և այլ անդրազգային կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարի վերաբերյալ համակարգչային վերապատրաստման ծրագիր (Երևան, փետրվար, 2010թ.),
8. Աշխատանքային և սոցիալական հարաբերությունների միջազգային ինստիտուտի կողմից կազմակերպված «Երիտասարդությունը հանուն խաղաղության» միջազգային հանրային իրավունքի մրցույթ (Մինսկ, մայիս, 2010թ.),
9. «Հարավային Կովկասում իրավական և դատական բարեփոխումների համար խորհրդատվություն» ծրագրի և ՀՀ Սահմանադրական դատարանի համատեղ կազմակերպած «Սահմանադրության անմիջական գործողությունը» խորագրով գիտաժողով (Երևան, մայիսի 26-27, 2010թ.),
10. Բաց հասարակության հիմնադրամի «Academic Fellowship Program» կրթաթոշակային ծրագրի շրջանակներում կազմակերպված գիտաժողով-սեմինար (Բուդվա, Մոնտենեգրո, մայիս, 2010թ.):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	1	17	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Մարգսյան Ա. Գ.,* Եվրոպական միության ինստիտուտներ և ընթացակարգեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 256 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Հակոբյան Ա. Խ.,* Ծրագիր «ԵՄ արտաքին հարաբերությունների իրավունք» դասընթացի, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 16 էջ:

Հոդված

1. *Քոչարյան Վ. Վ.,* Հայոց ցեղասպանության միջազգային-իրավական որակման և պատասխանատվության հիմնահարցերը, «Միջազգային հարաբերություններ. հայկական աշխարհ», թիվ 1, Երևան, 2010, էջ 44-45:
2. *Քոչարյան Վ. Վ.,* ՀՀ և Թուրքիայի Հանրապետության միջև դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման և երկկողմ հարաբերությունների զարգացման մասին արձանագրություններ, Տասը հարց, տասը պատասխան, ԵՊՀ հրատ., Երևան 2009, էջ 34-36:
3. *Վարդանյան Վ. Դ.,* Ցեղասպանության համար պետությունների միջազգային իրավական պատասխանատվության արդի միտումներն ու զարգացումները, «21-րդ դար» տեղեկատվական-վերլուծական հանդես, թիվ 6 (28), Երևան, 2009, էջ 68-80:
4. *Վարդանյան Վ. Դ.,* Ցեղասպանության հանցագործության կանխարգելման և դրա համար պատժելու մասին 1948թ. դեկտեմբերի 9-ի կոնվենցիայի դրույթների կիրառելիությունը հայերի դեմ իրագործած ցեղասպանության նկատմամբ, «ՎԵՄ» համահայկական հանդես, թիվ 1 (29), Երևան, 2010, էջ 137-143:
5. *Վարդանյան Վ. Դ.,* Մարդու իրավունքների պաշտպանության հիմնահարցը չճանաչված պետություններում, Քաղաքական գլոբալ զարգացումները և միջազգային իրավունքի առանձին ինստիտուտների վերաբերյալ որոշ հիմնախնդիրները (հոդվածների ժողովածու), «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 99-108:
6. *Մարուխյան Ա. Վ.,* Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի 5-րդ հոդվածը, դատախազի մասնակցությունը կրթական ծրագրերին, Դատախազների տարեկան վերապատրաստման արդյունքներ, (զեկույցների ընտրանի), գիտաուսումնական ձեռնարկ, «ՀՀ Դատախազության դպրոց», Երևան, 2009, էջ 154-158:
7. *Մարգսյան Ա. Գ.,* Եվրոպական միության միջազգային իրավասուբյեկտության հիմնախնդիրը ենթադրյալ իրավասուբյեկտության տեսության համատեքստում, «Պետություն և իրավունք», թիվ 3 (45), Երևան, 2009, էջ 74-82:
8. *Մարգսյան Ա. Գ.,* Եվրոպական ընկերակցության ու անդամ պետությունների և Հայաստանի Հանրապետության միջև կնքված ԳՀՀ-ի դրույթների ուղղակի գործողության հնարավորությունը Եվրոպական միությունում, «Պետություն և իրավունք», թիվ 1 (47), Երևան, 2010, էջ 49-58:

ՀՀ Սահմանադրության մեկնաբանություններ /ընդհանուր խմբագրությամբ՝ **Գ. *Հարությունյանի և Ա. Վաղարշյանի,*** «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2010, 1086 էջ:

9. *Քոչարյան Վ. Վ.,* հոդված 6 (մաս 4), էջ 105-108, հոդված 41, էջ 483-490, հոդված 42 (մաս 1), էջ 491-493, հոդված 43 (մաս 2), էջ 516-518, հոդված 81 (մաս 1, կետ 2), էջ 772-777:
10. *Գևորգյան Կ. Ա.,* հոդված 9, էջ 133-135, հոդված 55 (կետ 7-8), էջ 620-625:
11. *Վարդանյան Վ. Դ.,* հոդված 6 (մաս 4), էջ 105-108, հոդված 81 (մաս 1, կետ 2), էջ 772-777:

ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Գևորգյան Էմիլ Սոսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*
Դեկանի տեղակալներ՝ *Սեմերջյան Հենրիկ Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Եսայան Ալեքսանդր Հրանտի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր՝	**Մասնագիտություններ՝**
020200	Կենսաբանություն
021200	Կենսաֆիզիկա
021300	Կենսաքիմիա
021500	Կենսաինֆորմատիկա

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

կենդանաբանություն, էկոլոգիա և բնության պահպանություն, սննդակենսաբանություն, բուսաբանություն, կենսատեխնոլոգիա, մարդու և կենդանիների ֆիզիոլոգիա, գենետիկա, բժշկական կենսաքիմիա, կենսաքիմիա, կենսաֆիզիկա

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ եւ թղթակից անդամներ

1. Դավթյան Միսակ Արշամի
2. Օսիպյան Լիա Լևոնի
3. Գևորգյան Էմիլ Սոսի (թղթակից անդամ)
4. Թռչունյան Արմեն Համբարձումի (թղթակից անդամ)
5. Հարությունյան Ռուբեն Միքայելի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Դավթյան Միսակ Արշամի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ
2. Փանոսյան Գերասիմ Հարությունի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ
3. Օսիպյան Լիա Լևոնի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ
4. Գևորգյան Էմիլ Սոսի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ
5. Թռչունյան Արմեն Համբարձումի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	Ուսանողների թիվը՝ 531							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ
Բակալավրիատ								
Կենսաբանություն	14	26	15	29	16	35	17	36
Կենսաֆիզիկա	10	11	10	12	12	15	12	6
Կենսաքիմիա	10	18	10	19	12	18	12	11
Կենսաինֆորմատիկա	5	8	4	6	-	-	-	-
Ընդամենը	**39**	**63**	**39**	**66**	**40**	**68**	**41**	**53**
Մագիստրատուրա								
Կենսաբանություն	8	28	5	30	-	-	-	-
Կենսաֆիզիկա	5	5	3	5	-	-	-	-
Կենսաքիմիա	2	13	6	12	-	-	-	-
Ընդամենը	**15**	**46**	**14**	**47**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն	Ուսանողների թիվը՝ 57				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Կենսաբանություն	18	14	25	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կենսաբանություն					
1-ին	40	2	7	1	78
2-րդ	44	-	6	3	86
3-րդ	51	1	10	9	78
4-րդ	53	2	12	6	74
Կենսաֆիզիկա					
1-ին	21	3	10	-	38
2-րդ	22	1	6	-	68
3-րդ	27	-	3	6	89
4-րդ	18	-	-	3	100
Կենսաքիմիա					
1-ին	28	-	-	2	100
2-րդ	29	-	5	1	83
3-րդ	30	-	-	6	100
4-րդ	23	-	2	9	91
Կենսաինֆորմատիկա					
1-ին	13	-	-	1	100
2-րդ	10	-	1	1	90
Ընդամենը	**409**	**9**	**62**	**48**	**83**

Մագիստրատուրա					
Կենսաբանություն					
1-ին	36	-	-	20	100
2-րդ	35	-	-	23	100
Կենսաֆիզիկա					
1-ին	10	-	-	5	100
2-րդ	8	-	-	2	100
Կենսաքիմիա					
1-ին	15	-	-	1	100
2-րդ	18	-	-	7	100
Ընդամենը	**122**	**-**	**-**	**58**	**100**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կենսաբանություն					
1-ին	40	4	17	-	48
2-րդ	45	1	8	3	80
3-րդ	50	-	19	2	62
Կենսաֆիզիկա					
1-ին	21	6	9	-	29
2-րդ	22	-	8	-	64
3-րդ	28	3	9	-	57
Կենսաքիմիա					
1-ին	28	3	10	-	54
2-րդ	27	-	4	4	85
3-րդ	30	-	-	3	100
Կենսահնֆորմատիկա					
1-ին	12	2	5	-	42
2-րդ	10	-	1	2	90
Ընդամենը	**313**	**19**	**90**	**14**	**65**
Մագիստրատուրա					
Կենսաբանություն					
1-ին	36	-	-	29	100
Կենսաֆիզիկա					
1-ին	9	-	-	9	100
Կենսաքիմիա					
1-ին	15	-	-	10	100
Ընդամենը	**60**	**-**	**-**	**48**	**100**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 153 (14), այդ թվում նախորդ տարիներից՝* 0	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Կենսաբանություն	52 (5)	35
Կենսաֆիզիկա	18 (4)	7
Կենսաքիմիա	23 (5)	18
Ընդամենը	93 (14)	60

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
3	-	6	3	177	156

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *8*

ԲՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Նանագյուլյան Միրանուշ Գերասիմի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Օսիպյան Լիա Լևոնի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
2. Աբրահամյան Ջուլիետա Հայկի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Բաղալյան Սուսաննա Միշայի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Մուրադյան Լարիսա Գուրգենի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Զաքարյան Նարինե Հմայակի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Շահազիզյան Իռեն Վաչագանի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Պողոսյան Աստղիկ Վիկտորի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Գրիգորյան Կարինե Մարտինի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Էլոյան Ինեսսա Մակեդոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Պետրոսյան Աիդա Միքայելի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Պարոնիկյան Արմինե Երվանդի, ավագ լաբորանտ, գործավար
3. Գասպարյան Արսեն Հակոբի, ավագ լաբորանտ
4. Հակոբյան Արամ Սերգեյի, ավագ լաբորանտ

5. Մարգարյան Լուսինե Վահանի, ավագ լաբորանտ
6. Սողոյան Եվա Յուրիի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Արտադրության ընթացքում որոշ համեմունքների և բուսական թեյերի միկոտոքսիններով և պաթոգեն բակտերիաների տոքսիններով աղտոտվածությունը (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Կ. Մ.
2. Սնկերի կուլտուրայի հավաքածուի ստեղծումը, պահպանումը սնկաբանական և կենսատեխնոլոգիական հիմնարար ու կիրառական հետազոտություններ իրականացնելու նպատակով (պետական ֆինանսավորում):	Բաղալյան Ս. Մ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել է երեք տեսակի բուսական թեյերի՝ ուրց, դաղձ, մասուր, 70 նմուշների և 40 նմուշ մրգային թեյերի մանրէաբանական ուսումնասիրություն: Անջատվել և որոշվել են սնկերի 17 տեսակներ, որոնք պատկանում են 5 ցեղի՝ Aspergillus, Penicillium, Mucor, Trichoderma և Trichotecium: Անջատվել են նաև Enterobacteriaciae ընտանիքին պատկանող 4 ցեղերի (Enterobacter, Escherichia, Klebsiella, Citrobacter) ներկայացուցիչներ:

Թեմա 2. ԵՊՀ սնկերի կենսաբանության և կենսատեխնոլոգիայի գիտական լաբորատորիայի սնկային կուլտուրաների հավաքածուն լրացվել է մասնավորապես դեղասնկերի նոր տեսակներով և շտամներով: Ընթացել են սնկային կուլտուրաների տվյալների բազայի ստեղծման աշխատանքներ: Մշակվում և ներդրվում են կուլտուրաների երկարատև պահպանման նոր ու մատչելի մեթոդներ:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Project: Conservation of microfungi - a voice for unprotected and vulnerable organisms (Darwin Initiative Project, UK).	Նանագյուլյան Ս. Գ.
2. Project: Biodiversity and conservation of mushrooms in areas of recreation in Armenia (IDEA WILD equipment grant, IDEA WILD, USA).	Գասպարյան Ա. Հ.

Թեմա 1. Ամբիոնը մասնակցում է «Conservation of microfungi - a voice for unprotected and vulnerable organisms» (Darwin Initiative Project, UK) միջազգային ծրագրի աշխատանքներին: Ծրագրի շրջանակներում վերջին երեք տարիների ընթացքում կատարվել է սնկերի առանձին խմբերի տեսակների ճշգրտում: Ստացված տվյալները օգտագործվել են նոր հրատարակվող «Հայաստանի Կարմիր գրքի» մեջ: Ընթացքում են «Սնկերը և նրանց հետ կապված օրգանիզմների դիտարկումների արդյունքները» հայալեզու կայքի ստեղծման աշխատանքները:

Թեմա 2. Ամերիկյան «IDEA WILD» դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակներում ամբիոնը ձեռք է բերել որոշ սարքավորումներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	32	22

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ավագյան Ք. Գ., Պողոսյան Ա. Վ., Նանագյուլյան Ս. Գ., Կարապետյան Ն. Հ.,* Բարձրակարգ բույսերի դասակարգումը (Սպորավոր բույսեր և մերկասերմեր), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 34 էջ:

Հոդված

1. *Թամանյան Կ., Ֆայվուշ Գ., Քալաշյան Մ., Ադասյան Ա., Նանագյուլյան Ս., Վարդանյան Ժ.,* ՀՀ Կարմիր գրքի էջերից, Երևան, 2010, 45 էջ:
2. *Նանագյուլյան Ս. Գ., Մարգարյան Գ. Գ.,* Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ժանգասնկերի խմբավորումն ըստ տեր-բույսերի, «Հայաստանի կենսաբ. հանդես», հատոր 61, N 1, Երևան, 2009, էջ 65-68:
3. *Авагян И. А., Нанагюлян С. Г., Баласанян М. Г., Жамгарян А. Г.,* Противовоспалительная активность экстракта культуры гриба Pleurotus ostreatus (Jacq.: Fr.) Kumm., Журн. “Иммунология, аллергология, инфектология”, N 1, Москва, 2010, с. 236.
4. *Григорян К. М., Акопян Л. Л.,* К вопросу о распространенности видов из группы Aspergillus nigri в образцах армянского и иранского изюма, Изв. Гос. Аграр. ун-та РА, 3-ий международ. “Арм. агрофорум”, т. 1, Ереван, 2009, с. 93-97.
5. *Григорян К. М., Бриндза Я., Саргян М. Р., Акопян Л. Л.,* К вопросу о контаминации обножковой пыльцы грибами и микотоксинами, Журн. “Иммунология, аллергология, инфектология”, т. 2, Москва, 2009, с. 13-14.
6. *Григорян К. М., Осипян В. В.,* Материалы к микофлоре, контаминирующей специи, Уч. записки ЕГУ, N 1, Ереван, 2010, с. 38-41.
7. *Григорян К. М., Осипян Л. Л., Юсеф О. Б.,* Микобиота сухого зерна кукурузы в Армении и ее токсигенность, Доклады НАН РА, т. 109, N 4, Ереван, 2009, с. 370-378.
8. *Минасбекян Л. А, Нанагюлян С. Г., Авагян И. А.,* Возрастание активности бета-глюкозидазы культуры Pleurotus ostreatus в ответ на стрессовое воздействие, Журн. “Иммунология, аллергология, инфектология”, N 1, Москва, 2009, с. 26-27.
9. *Нанагюлян С. Г.,* Дикорастущие виды съедобных и ядовитых грибов Армении, «Современные проблемы беспочвенной культуры растений», Докл. 5-ой межд. конф., посвященной 100-летию со дня рожд. Г. С. Давтяна, изд. НАН РА, Ереван, 2009, с. 146-151.
10. *Нанагюлян С. Г., Бабаян М. Ю., Маркарян Л. В., Гаспарян А. А.,* Мониторинг грибных отравлений на территории Армении и возможные меры по их предотвращению, Журн. “Иммунология, аллергология, инфектология”, N 1, Москва, 2010, с. 203.
11. *Нанагюлян С. Г., Гаспарян А. А.,* К вопросу о взаимоотношениях базидиомицетного макромицета Schizophyllum commune и некоторых микромицетов в совместной культуре, Журн. “Иммунология, аллергология, инфектология”, N 1, Москва, 2009, с. 28-29.
12. *Нанагюлян С. Г., Маркарян Л. В., Авакян А. А.*, Эктомикоризные грибы Армении: материалы к изучению рода Inocybe (Fr.)Fr., “Изучение грибов в биогеоценозах”, Пермь, 2009, с. 166-169.
13. *Нанагюлян С. Г., Согоян Е. Ю.,* Экологические особенности важнейших представителей микромицетов кормовых трав в пустынно-полупустынном поясе, Журн. “Иммунология, аллергология, инфектология”, N 1, Москва, 2009, с. 95-96.

14. *Нанагюлян С. Г., Согоян Е. Ю.,* Антракноз клевера в Армении, Журн. “Иммунология, аллергология, инфектология”, N 1, Москва, 2010, с. 121.
15. *Оганесян Е. Х., Абрамян Дж. Г., Нанагюлян С. Г., Мурадян А. М., Элоян И. М.,* К изучению микобиоты воздуха клинической больницы Еревана, Журн. “Иммунология, аллергология, инфектология”, N 2, Москва, 2009, с. 59.
16. *Осипян Л. Л.,* Aegopodium podagraria L. - новый род и вид для флоры Армении, “Биолог. журн. Армении”, N 4, Ереван, 2009, с. 94-97.
17. *Осипян Л. Л.,* Новые субстраты для видов гифальных грибов, не вошедшие в III том “Микофлоры Армянской ССР” (1975 г.), “Флора, растительность и растительные ресурсы Армении”, N 18, Ереван, 2009, с. 103-107.
18. *Осипян Л. Л., Нанагюлян С. Г., Шахазизян И. В.*, Национальный гербарий грибов Армении, Журн. “Иммунология, аллергология, инфектология”, N 1, Москва, 2009, с. 45.
19. *Оганесян Е. Х., Абрамян Дж. Г., Нанагюлян С. Г., Элоян И. М., Мурадян А. М.,* Микодеструкторы жилых помещений - угроза здоровью населения, Журн. “Иммунология, аллергология, инфектология”, N 1, Москва, 2010, с. 72.
20. *Погосян А. В., Нанагюлян С. Г., Карапетян Н. А., Шахазизян И. В., Элоян И. М.,* Материалы к изучению растений и фитопатогенных грибов Цахкуняцкого хребта (Армения), Сб.: “Проблемы лесной фитопатологии и микологии”, Пермь, 2009, с. 150-153.
21. *Саркисян Э. Ю., Нелипович Д. В., Осипян Л. Л.,* Этиологическое разнообразие онихомикозов, Журн. “Иммунология, аллергология, инфектология”, N 2, 2009, с. 94-95.
22. *Barari H., Alavi V., Badalyan S. M.,* Genetic and morphological diversity in Sclerotinia sclerotiorum isolates in north parts of Iran, World Applied Sciences Journal, N 8(3), 2010, p. 326-333.
23. *Dalili S. A. R., Nanagulyan S. G., Alavi S. V.,* Identification of important species of the genus Armillaria in horticultural and forests regions of Iran by classic mating-tests, Ученые записки ЕГУ, N 3, Ереван, 2009, p. 47-53.
24. *Григорян К., Бадалян Д., Бадалян Г.,* Перспективы сотрудничества между Ереванским государственным и Словацким Аграрным университетами, Сб. докл., посвящ. 50-летию кафедры Биобезопасности, Государственного Аграрного университета, Нитра, 2009, с. 25-28.
25. *Grigoryan K., Badalyan G., Andriasyan D.,* Prevalence of Staphyllococcus aures in fish processing factory, J. Potravinarstvo, v. 4, N 2, Nitra, 2010, p. 25-28.
26. *Grigoryan K., Brindza J., Sargsyan M., Badalyan G., Babayan D.,* Inhibition of meticillin- resistant strains Stafilococcus aureus with the extracts from cornelian cherry (Cornus mas L.) and pomegranate (Punica granatum L.), Int. Symposium: Biochemical aspects of public health, 8-9 October, Ujgorod Vidavnictvo UjNU “Goverla”, Ujgorod, 2010, p. 297-301.
27. *Grigoryan K., Kirakosyan A., Brindza J., Badalyan G., Babayan D., Sargsyan M.,* Dezider Toth. Antibacterial Ωctivity of processing products from Sour Cherry, Int. Conference, Safety and Food Control, 24-25 March, Slovenska polnohospodarska universita VNitra, Nitra, Slovak Republic, 2010, p. 220-224.
28. *Kropp B. R., Matheny P. B., Nanagyulyan S. G.,* Phylogenetic taxonomy of the Inocybe splendens group and evolution of supersection "Marginatae", N 102, Mycologia, USA, 2010, p. 560-573.
29. *Nanagulyan S. G.,* Red Book of Plants and Fungi in Armenia, European Council for the Conservation of Fungi. Newsletter 15, 2010, p. 4-5.
30. *Osipyan L. L.,* Azimi-Motem H., Taxonomic notes on the genus Septoria of several ornamental plants in Iran, “Биолог. журн. Армении”, вып. 61, N 3, Ереван, 2009, с. 10-15.
31. *Rayatpanah S., Nanagulyan S. G., Alavi S. V.,* Chlorate sensitivity, temperature responses and pathogenicity of some Iranian isolates of Macrophomina phaseolina from Oilseed Plants, “Биолог. журн. Армении”, вып. 61, N 3, Ереван, 2009, p. 23-26.
32. *Rayatpanah S., Nanagulyan S. G., Alavi S. V.,* Yasar E., Phenotypic variations of isolates of Macrophomina phaseolina from different hosts in Northern Iran, Australian Journal of Basic and Applied Sciences, N 3(3), 2009, p. 2908-2913.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Авагян И. А., Минасбекян Л. А., Нанагюлян С. Г.,* Возрастание активности бетта-глюкозидазы культуры Pleurotus ostreatus (Jacq.:Fr.) Kumm. в ответ на стрессовое воздействие, Сборник тезисов: Биология. Наука XXI века, 13-я Пущинская межд. школа-конференция молодых ученых, 28 сентября-2 октября, Пущино, 2009, с. 155.
2. *Авагян И. А., Нанагюлян С. Г., Баласанян М. Г., Жамгарян А. Г., Григорян С. А.,* Противовоспалительная активность экстракта из культуры гриба Pleurotus ostreatus (Jacq.:Fr.) Kumm., Сборник тезисов: Биология. Наука XXI века, 13-я Пущинская межд. школа-конференция молодых ученых, 28 сентября-2 октября, Пущино, 2009, с. 155-156.
3. *Осипян Л. Л.,* Использование гидропонической технологии в вертикальном озеленении зданий, В кн.: Современные проблемы беспочвенной культуры растений, Доклады и тезисы 5-ой международной конференции, изд. НАН РА, Ереван, 2009, с. 175.
4. *Azimi H.,* Septoria albaneiensis Thuem. Causing Leaf spot of Salix triadra in Iran, Ученые записки ЕГУ, N 2, Ереван, 2010, с. 61-67.
5. *Badalyan S. M., Gharibyan N. G., Sakeyan C. Z.,* Distribution of medicinal mushroom Ganoderma lucidum (Curt. : Fr.) Karst. in Armenia, Abstracts IMMC5, Sept. 5-8, Nantong, China, 2009, p. 248-249.
6. *Badalyan S. M., Hughes K. W., Kües U.,* Evolution and Phylogenetic Relationships in Fungal Organisms, ESF Conf. Copmlex Systems and Changes, Abstract Book, September 15-20, Sant Feliu de Guixols, Spain, 2009, p. 30.
7. *Badalyan S. M., Sakeyan C. Z.,* Study of antifungal activity of several medicinal mushrooms (Aphyllophoromycetideae), Abstracts IMMC5, Sept. 5-8, Nantong, China, 2009, p. 189-190.
8. *Badalyan S. M., Sakeyan C. Z.,* The antibacterial activity of cultural liquid of several medicinal mushrooms (Aphyllophoromycetideae), Abstracts IMMC5, Sept. 5-8, Nantong, China, 2009, p. 195.
9. *Barari H., Alavi V., Badalyan S. M.,* Investigation of genetical and morphological differences among the populations of Sclerotinia sclerotiorum by microsatellite markers, MCGs and phenotypic measurements in North of Iran, Proceed. 19th Iranian Plant Protection Congress, 31 July - 3 August, Tehran, Iran, 2010, p. 56.
10. *Barari H., Alavi V., Badalyan S. M.,* Reveal of genetic variations based on the morphological characteristics, within the population of Sclerotinia sclerotiorum from the major oilseed planting areas in Iran, Proceed. 19th Iranian Plant Protection Congress, 31 July - 3 August, Tehran, Iran, 2010, p. 57.
11. *Barari H., Alavi V., Badalyan S. M.,* Study on genetic variation by microsatellite markers and its relationships with the host range of Sclerotinia sclerotiorum isolates, causal agents of fields plants white rot deasease in north of Iran, Proceed. 19th Iranian Plant Protection Congress, 31 July - 3 August, Tehran, Iran, 2010, p. 229.
12. *Gasparyan A., Nikoyan A., Nanagulyan S., Eloyan N.,* The urea cycle enzymes and several aminotransferases in fruit bodies maturation process of fungus Pleurotus ostreatus, 35th FEBS Congress Molecules of Life, The FEBS Journal, vol. 277, supplement 1, Goteborg, Sweden, 2010, p. 196.
13. *Grigoryan K., Badalyan G., Sargsyan M., Hakobyan L.,* The inhibition of growth of aflatoxigenic fungi by some plants: extracts, Worldwide Mycotoxin Reduction in Food and Feed Chains, 9-11 September, Tulln, Austria, 2009, p. 124, www.ism2009.at.
14. *Grigoryan K., Brindza J., Sargsyan M., Hakobyan L., Ter-Avetisyanc I.,* Antibacterial activity of bee pollen, Apimondia 41th Congress, 15-20 September, Montpellier, France, 2009, p. 315-316.
15. *Grigoryan K., Kirakosyan A., Badalyan G., Babayan D., Brindza J., Sargsyan M.,* Sour cherry (cv Voghchabert) as a source of biopreservatives in food industry, Abstracts of International Conference "World Juice 2010", 4-5 February, Moscow, 2010, www.rsps.ru.
16. *Grigoryan K., Parsegyan A.,* The study of influence of technological process of manufacture of garnet wine on quality of ready product, New Challenges in Food Preservation (Processing, Safety, Sustainability), 11-13 November, Budapest, Hungary, 2009, p. 210.
17. *Grigoryan K., Sargsyan M., Hakobyan L., Badalyan G.,* Inhibition activity of ethanol extracts of propolis (EEP) against mycotoxigenic fungi, Int. Conference HIC meeting in Greece, 5-7 April, Crete, 2010, p. 255.
18. *Grigoryan K., Sargsyan M., Hakobyan L., Kirakosyan A., Brindza J.,* Sour cherry as a source of biopreservetives in food industry, New Challenges in Food Preservation (Processing, Safety, Sustainability), 11-13 November, Budapest, Hungary, 2009, p. 312.

19. *Hovhannisyan Y., Abrahamyan J., Nanagulyan S., Muradyan A., Eloyan I.,* Potentially pathogenic filamentous microfungi in human environment, Abstract Book of the 4th Advances Against Aspergillosis, Rome, Italy, 2010, p. 94.
20. *Nanagulyan S. G., Margaryan L. V., Gasparyan A. H.,* Fungal biodiversity and conservation in Arzakan-Meghradzor State Reservation, Armenia, CD of Abstracts of 9th International Mycological Congress: The Biology of Fungi, Edinburgh, UK, 2010.
21. *Nanagulyan S. G., Nikoyan A. A., Gasparyan A. H., Eloyan N. V.,* Changes of the activity in the urea cycle enzymes during the fruit bodies formation of edible mushroom Pleurotus ostreatus, CD of Abstracts of 9th International Mycological Congress: The Biology of Fungi, Edinburgh, UK, 2010.
22. *Nikoyan A. A., Nanagulyan S. G., Gasparyan A. A.,* Activities and properties of arginase in mycelial cultures of several medicinal mushrooms, Abstracts of the 5th International Medicinal Mushroom Conference, Nantong, China, 2009, p. 145.

ԿԵՆԴԱՆԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Դանիելյան Ֆելիքս Դանիելի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Եղիազարյան Էդուարդ Մուրազի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ջիվանյան Կարինե Արամի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Կարապետյան Աննա Ֆելիքսի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Վարդանյան Լուիզա Կոնստանտինի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Յավրույան Էդուարդ Գրիգորի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Առաքելյան Մարինե Սեմյոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Ասլանյան Աշոտ Վարդգեսի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Պոպով Գեորգի Յուրիի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գրիգորյան Աննա Վլադիմիրի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
3. Հարությունյան Թեհմինե Կարլենի, ավագ լաբորանտ
4. Ղազարյան Աստղիկ Սամվելի, ավագ լաբորանտ
5. Մկրտչյան Ջոն Ասպուրակի, ավագ լաբորանտ
6. Սարգսյան Նելլի Հովհաննեսի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Տարբեր ողնաշարավորների լյարդի վերականգնողական պոտենցիալի և այդ օրգանի աղապտիվ աճի կարգավորման մեջ միջբջջային փոխազդեցությունների նշանակության ուսումնասիրությունը (պետական ֆինանսավորում):	Ջիվանյան Կ. Ա.

2 Հայաստանի միջատակերների, կրծողների և ձեռքաթևավորների կարիոտիպերի ձևավորման և նրանց մորֆոմետրիկ և պոպուլյացիոն փոփոխականության ուսումնասիրությունը (պետական ֆինանսավորում):	Յավրույան Է. Գ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. «Տարբեր ողնաշարավորների լյարդի վերականգնողական պոտենցիալի և այդ օրգանի աղապտիվ աճի կարգավորման մեջ միջբջջային փոխազդեցությունների նշանակության ուսումնասիրությունը» թեմայի գծով տվյալներ են ստացվել սողունների և երկկենցաղների լյարդի ռեպարատիվ ռեգեներացիայի բջջային մեխանիզմների մի քանի ընդհանուր օրինաչափությունների և առանձնահատկությունների, հենքի բջջային և ոչ բջջային տարրերի ռեակտիվ փոփոխությունների վերաբերյալ: Նկարագրվել է թռչունների լյարդի ռեգեներացիայի ընթացքում թիմուսի կեղևային և միջուկային շերտում լիմֆոցիտների ապլազիայի երևույթը, որի հավանական պատճառներն են թիմոցիտների՝ դեպի ծայրամասային օրգանները տեղափոխվելու ավելի մեծ ակտիվությունը և նրանց միտոտիկ ակտիվության նվազումը:

Թեմա 2. «Հայաստանի միջատակերների, կրծողների և ձեռքաթևավորների կարիոտիպերի ձևավորման և նրանց մորֆոմետրիկ և պոպուլյացիոն փոփոխականության ուսումնասիրությունը» թեմայի գծով հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել են ծրագրով նախատեսված դիտարկումներ, քարտեզավորում և նյութի կուտակում հանրապետության հյուսիսային և հարավարևմտյան շրջաններից:

Ստացված տվյալների և ստացված կենդանատեսակների նմուշների հետագա նեյրոանատոմիական և գենետիկական մշակումը կատարվել է Չեխիայի, Լեհաստանի և Կանադայի աշխատակիցների մասնակցությամբ Պրահայի Կառլովի համալսարանի բնապահպանության ֆակուլտետում, Վարշավայի կենդանաբանության և Տորոնտոյի մոլեկուլային կենսաբանության ինստիտուտում:

Նշված ժամանակահատվածում թեմայի աշխատանքների մեջ ընդգրկված խմբի անդամները ելույթներով հանդես են եկել Ռուսաստանում (Ռյազան և Վոլգոգրադ), Լեհաստանում (Վարշավա և Կրակով) և Չեխիայում կայացած գիտաժողովներում և սեմինարներում:

2010 թվականի մայիսի 26-ին «Հայաստանի միջատակերների ֆաունան և էկոլոգիան» թեմայով ատենախոսություն է պաշտպանել խմբի անդամ Արման Ավագյանը, իսկ Աստղիկ Ղազարյանի՝ ձեռքաթևավորների գլխուղեղում ընթացող նեյրոգենեզի ուսումնասիրությանը նվիրված թեզն անցել է նախնական քննարկում և առաջարկվել է ներկայացնել պաշտպանության:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Armenian National Science & Education Fund (ANSEF) "Conservation of a critically endangered populations of tortoise (Testudo graeca armeniaca) in Ararat Valley" (2009-2010).	Arakelyan M. S.
2. Gulbenkian Foundation. Preserving Armenian biodiversity: Joint Armenian-Portuguese program for training in modern conservation biology (2010-2012).	Arakelyan M. S.

Թեմա 1. ANSEF ֆոնդի աջակցությամբ շարունակվել է Հայաստանի ցամաքային կրիաների ուսումնասիրությունը: 2008 թ. ANSEF-ի աջակցությամբ Արաքս գետի հովտում «Testudo graeca»-ի տարածվածության, կարգաբանության և պաշտպանական կարգավիճակի ուսումնասիրությունը ցույց է տվել, որ Արմավիրի շրջանում բնակվում է իր տեսակից գենետիկորեն և ձևաբանորեն տարբերվող միջերկրածովային կրիայի ենթատեսակ: Պարզվել է, որ եզակի և քիչ ուսումնասիրված միջերկրածովային կրիայի «Testudo graeca armeniaca» ենթատեսակը Հայաստանի Արմավիրի շրջանում գտնվում է ոչնչացման վտանգի տակ:

Թեմա 2. 2009-2010 թթ. ANSEF ֆոնդի աջակցությամբ իրագործվող նախագիծն ուղղված է Արարատյան դաշտավայրում կրիաների էկոլոգիայի, տարածվածության և թվաքանակի մասին տվյալների ստացմանը: Այս

նպատակով 2010 թ. ապրիլ-հունիս ամիսներին Արմավիրի շրջանում իրականացվել են 11 գործուղումներ: Վանանդ գյուղի շրջակայքում կրիաների տարածվածության քարտեզավորումը ցույց է տվել կրիաների խտության շատ ցածր աստիճան: Նշված ստացիոնարում հայտնաբերվել է 2 կրիա: 2010 թ-ի ապրիլի 10-ից հուլիսի 1-ը Արարատի շրջանի Ուրցաձոր գյուղի շրջակայքում հայտնաբերվել է 7 կրիա: Ուսումնասիրվել է այս պոպուլյացիայի կրիաների ձևաբանությունը, և վերցվել է արյուն հետագա գենետիկական ուսումնասիրության համար:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	-	2	-	18	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Սևոյան Գ. Գ.,* Կենսաբանություն 10, «Աստղիկ գրատուն» հրատ., Երևան, 2010, 208 էջ:
2. *Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Սևոյան Գ. Գ.,* Կենսաբանություն 11, «Աստղիկ գրատուն» հրատ., Երևան, 2010, 242 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Սևոյան Գ. Գ.,* Կենսաբանություն 10-12, Ընդհանուր օրինաչափություններ, Ուսուցչի ձեռնարկ, «Աստղիկ գրատուն» հրատ., Երևան, 2010, 98 էջ:
2. *Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Հովհաննիսյան Ն. Ա., Սևոյան Գ. Գ.,* Կենսաբանություն 10, Ընդհանուր օրինաչափություններ, Աշխատանքային տետր, «Աստղիկ գրատուն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 31:

Հոդված

1. *Հայրապետյան Վ., S., Յավրույան Է. Գ.,* Պարսկական սկյուռի *Sciurus anomalus gmelin, 1778,* տարածվածությունը և էկոլոգիան Ղարաբաղի ֆաունայում, Միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, II պրակ, «Դիզակ+» հրատ., Ստեփանակերտ, 2009, էջ 124-126:
2. *Ջիվանյան Կ. Ա., Կարապետյան Ա. Ֆ.*, Լիմֆոցիտի երկրորդ դեմքը, «Բնագետ», թիվ 3-4, Երևան, 2009, էջ 15-17:
3. *Авагян А. А.*, Экология и распространение водяной землеройки (куторы) - Neomys fodiens в Армении, “Биологический журнал Армении”, N 2(61), Ереван, 2009, с. 49-52.
4. *Авагян А. А.,* Биология водяной землеройки (куторы) в Южном Закавказье, сборник: “Экология, эволюция и систематика животных”, Рязань, 2009, с. 161-162.
5. *Арутюнян М. К., Симонян С. А., Явруян Э. Г., Вартанян Л. К.*, Изменения ареалов и численности видов рукокрылых и грызунов в горах Южного Кавказа, Вестник МАНЭБ, т. 14, N 4, вып. 1, С.-Петербург, 2009, с. 54-56.
6. *Арутюнян М. К., Симонян С. А.,* Эколого-морфологическая и кариологическая характеристика обыкновенного длиннокрыла - Miniopterus schreibersii из Армении, сборник: “Экология, эволюция и систематика животных”, Рязань, 2009, с. 169-170.
7. *Бабаян К. Р., Явруян Э. Г.,* Синантропные виды млекопитающих бассейна высокогорного озера Севан, сборник: “Экология, эволюция и систематика животных”, Рязань, 2009, с. 172-173.

8. *Варданян Л. К., Явруян Э. Г., Авагян А. А., Арутюнян М. К.*, Паразиты ежей Армении, Вестник МАНЭБ, т. 15, N 5, вып. 1, С.-Петербург, 2010, с. 55-58.
9. *Дживанян К. А., Адамян Н. В.*, О синусоидальных клетках печени птиц, "Биологический журнал Армении", N 3, Ереван, 2009, с. 88-90:
10. *Дживанян К. А., Карапетян А. Ф.*, Изменения содержания ядерной ДНК гепатоцитов у прыткой ящерицы (Lacerta agilis) после частичной гепатэктомии, "Биологический журнал Армении", N 4, Ереван, 2009, с. 97-100.
11. *Егиазарян Э. М.*, Биоакустический анализ звуковых сигналов амфибий Армении, "Известия аграрной науки", т. 8, Тбилиси, 2010, с. 117-122.
12. *Явруян Э. Г., Балоян С. С.,* Фауна и охрана рукокрылых Армении, сборник: "Экология, эволюция и систематика животных", Рязань, 2009, с. 297-298.
13. *Явруян Э. Г., Богданович В. Т., Маргарян Н. А., Варданян Л. К., Арутюнян М. К., Айрапетян В. Т.,* Паразитофауна рукокрылых Армении и Арцаха, Вестник МАНЭБ, т. 14, N 4, вып. 1, С.-Петербург, 2009, с. 51-53.
14. *Явруян Э. Г., Арутюнян М. К., Явруян Д. Э.*, Общая таксодермия, Сборник статей, Издательство РАУ, Ереван, 2009, с. 2-32.
15. *Явруян Э. Г., Арутюнян М. К., Варданян Л. К., Авагян А. А., Арутюнян Т. К.*, Паразиты представителей рода Erinaceus Армении, сборник: "Первые международные Беккеровские чтения", Волгоград, 2010, с. 578-580.
16. *Явруян Э. Г., Арутюнян М. К., Авагян А. А., Бабаян К. А., Айрапетян Т. А.,* Популяционное внутривидовое и коммунативное поведение млекопитающих, Сборник МАНЭБ, т. 15, N 5, вып. 1, С.-Петербург, 2010, с. 52-54.
17. *Yavruyan E., Yavruyan D., Harutyunyan M., Kalashyan M.*, Update of the National Report on the implementation of the EUROBATS Agreement in the Rebublic of Armenia, AR. 47, Eurobats, Bonne, 2010, p. 2-7.
18. *Bogdanovich W., Van Der Bussche R. A., Gajewska M., Postawa T., Harutyunyan M.,* Ancient and contemporary DNA sheds light on the history of mouse-cared bats in Europe and Caucasus, "Acta Chiropterologica", N 11 (2), Warsawa, 2010, p. 289-305.

Տ. ՄՈՒՇԵՂՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՄԱՐԴՈՒ ԵՎ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Գևորգյան Էմիլ Սոսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գրիգորյան Վիլենա Հրանտի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Մինասյան Սիրուշ Մինասի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ադամյան Ծովինար Իշխանի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սահակյան Սուսաննա Գարեգինի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սարգսյան Նելլի Վազգենի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ամիրյան Սիլվա Վարուժանի, կենս. գիտ. դոկտոր, ասիստենտ
7. Աղաբաբյան Հասմիկ Ռուբենի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Գևորգյան Էմմա Սերգեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Աղամյան Նոնա Յուրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Ստեփանյան Աննա Յուրիի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ղազարյան Աշխեն Ղազարի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Հովհաննիսյան Կարինե Ռուբենի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Բաղդասարյան Կարինե Վահանի, ավագ լաբորանտ
4. Զուրաբյան Քրիստինե Սերժիկի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Թրթռային ախտահարման շեղումների կանխարգելումն ու շտկումը ֆիզիկական և քիմիական գործոնների կիրառմամբ (պետական ֆինանսավորում):	Աղամյան Ծ. Ի.
2. Դեռահասների բացասական հուզական վիճակների կարգավորման և դրանց շտկման մեխանիզմների նյարդաֆիզիոլոգիական հետազոտությունը (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Վ. Հ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակաշրջանում ուսումնասիրվել է հեմոպոեզի ցուցանիշների փոփոխությունների բնույթը տաուրինի ներորովայնային ներարկման և թրթռման համակցված ազդեցության դինամիկայում: Հետազոտությունները ցույց են տվել, որ տաուրինը օժտված է հեմոպոեզի խթանման հատկությամբ: Ոսկրածուծում էրիթրոկարիոցիտների և հեմոգլոբին պարունակող էրիթրոնորմոբլաստների քանակի ավելացումը վկայում է էրիթրոիդ ծիլի բջիջների պրոլիֆերատիվ և հասունացման գործընթացների արագացման մասին: Չի բացառվում նաև, որ տաուրինի ազդեցությամբ խթանվում է էրիթրոպոեզի հումորալ գործոնների հյութազատումը, քանի որ տաուրինը կենտրոնական նյարդային համակարգում համարվում է նեյրոտրանսմիտեր ու մոդուլյատոր և ակտիվորեն ազդում է ներզատական համակարգի վրա:

Թրթռման և տաուրինի համակցված ազդեցության սկզբնական շրջանում (մինչև 15-րդ օրը) ակտիվանում են օրգանիզմի ոչ մենահատուկ պաշտպանական մեխանիզմները, որի վկայությունը նեյտրոֆիլոզը և մոնոցիտոզն են, իսկ բազոֆիլների քանակի շատացումը վկայում է տաուրինի անոթալայնիչ ազդեցության մասին: Հետագա օրերին (15-30-րդ օրերին) լիմֆոցիտների քանակի աստիճանական աճը, արյան քսուքներում պլազմային բջիջների առկայությունը վկայում են օրգանիզմի պաշտպանական մենահատուկ մեխանիզմների ակտիվացման մասին:

Ստացված տվյալները վկայում են, որ տաուրինը կանխում է թրթռման բացասական ազդեցությունը և ակտիվացնում օրգանիզմի պաշտպանական, փոխհատուցողական մեխանիզմներն ընդդեմ սթրես գործոնի:

Թեմա 2. Հաշվետու տարվա հետազոտության նպատակն էր դեռահասների մոտ բացասական հուզական վիճակների ձևավորման և կարգավորման վեգետատիվ մեխանիզմների ուսումնասիրությունը հոգեհուզական լարվածության փորձարարական մոդելավորման պայմաններում՝ հաշվի առնելով դեռահասների ինքնագնահատականի մակարդակի և գենդերային պատկանելիությունը:

Սկզբնական գրանցումներում և՛ «բարձր ինքնագնահատականով» տղաների, և՛ «բարձր ինքնագնահատականով» աղջիկների մոտ սրտի ռիթմի ցուցանիշների փոփոխությունների վերլուծության արդյունքում հայտնաբերվեց, որ առաջադրանքը կատարելուց հետո ԼՑ, ՎՀՑ, ՌՎՑ, ԿԳԱՑ և վարիացոն

պուլսաչափության մնացած վիճակագրական ցուցանիշները նվազել են սիմպատոտոնիայի արժեքներից մինչև նորմոտոնիա: Միաժամանակ և՛ «ցածր ինքնագնահատականով» տղաների, և՛ «ցածր ինքնագնահատականով» աղջիկների մոտ սրտի ռիթմի ցուցանիշների փոփոխությունները տարուղղված են եղել. տղաների մոտ վարիացոն պուլսաչափության վիճակագրական ցուցանիշների արժեքները մեծացել են, իսկ աղջիկների մոտ՝ նվազել:

Հաշվետու տարվա հետազոտության արդյունքները վկայում են այն մասին, որ սրտի ռիթմի կարգավորման վեգետատիվ մեխանիզմների առանձնահատկությունները կախված են ինչպես ինքնագնահատականի մակարդակից, այնպես էլ գենդերային պատկանելիությունից:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	2	-	53	49

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Մինասյան Ս. Մ., Ադամյան Ծ. Ի., Սարգսյան Ն. Վ.,* Մարդու ֆիզիոլոգիա, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2009:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Կարապետյան Մ. Ա.,* Բնությունը և էթիկան, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 174 էջ:
2. *Հովհաննիսյան Հ. Հ.,* Ինչպես կանխել վաղաժամ ծերացումը, «Մակմիլան Արմենիա» հրատ., 2009, 211 էջ:

Հոդված

1. *Ադամյան Ծ. Ի., Գևորգյան Է. Ս., Ոսկանյան Ա. Վ.,* Տաուրինի հակաթունային դերը, «ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր», թիվ 3, Երևան, 2009, էջ 41-47:
2. *Ղուկասյան Լ. Է., Մինասյան Ս. Մ., Գևորգյան Է. Ս., Դայան Ա. Վ.,* Քննական սթրեսի ազդեցությունը ճեմարանային ուսուցմամբ սովորող աշակերտների սիրտ-անոթային համակարգի վրա կենսաակտիվ հավելումի օգտագործման պայմաններում, Мед. вестник Эребуни, N 1 (37), Ереван, 2009, с. 23-27.
3. *Адамян Н. Ю., Карапетян М. А., Акопян Н. С.,* Реакция дыхательных нейронов продолговатого мозга на раздражение свода в динамике гипоксического воздействия, Հանրապետական գիտական նստաշրջանի նյութեր՝ նվիրված 1998 թ. դեկտեմբ. 7-ի երկրաշարժի 20-րդ տարելիցին, պրակ 2, «Դպիր գրատուն» հրատ., Գյումրի, 2009, էջ 253-256:
4. *Адамян Ц. И., Геворкян Э. С.*, Влияние преоптической области гипоталамуса на регуляцию эритропоэза животных - доноров костного мозга, Матер. II междун. научной конф. “Актуальные проблемы экологической физиологии, биохимии и генетики животных”, Саранск, 2009, с. 5-7.
5. *Адамян Ц. И., Геворкян Э. С., Даян А. В.,* Картина периферической крови костномозговых доноров при воздействии электромагнитных волн миллиметрового диапазона, Межд. юбилейная конф. “Актуальные проблемы интегративной деятельности и пластичности нервной системы”, посв. 80-летию акад. В. В. Фанарджяна, Изд-во “Гитутюн” НАН РА, Ереван, 2009, с. 21-25.
6. *Акопян Н. С., Арутюнян Р. С., Адамян Н. Ю., Карапетян М. А.,* Изменение импульсной активности бульбарных дыхательных нейронов при раздражении свода в условиях гипоксии, Юбилейная сессия СНО ЕГУ, посв. 90-летию ЕГУ, Изд-во ЕГУ, Ереван, 2009, с. 11-15.
7. *Акопян Н. С., Арутюнян Р. С., Адамян Н. Ю., Карапетян М. А.,* Электрофизиологический анализ участия мамиллярных ядер гипоталамуса в регуляции активности дыхательных нейронов при

гипоксии, Матер. II междун. научной конф. “Актуальные проблемы экологической физиологии, биохимии и генетики животных”, Изд-во ООО “Бьюти”, Саранск, 2009, с. 14-16.

8. *Амирян С. В., Агасян А. Л.,* Перспективы терапевтического применения различных фракций яда армянской гадюки, Матер. межд. научн. конф. “Актуальные проблемы интегративной деятельности и пластичности нервной системы”, Изд-во “Гитутюн” НАН РА, Ереван, 2009, с. 37-41.
9. *Арутюнян Р. С.,* Влияние мамиллярных ядер гипоталамуса на активность ретикулярных нейронов дыхательного центра при гипоксии, Հանրապետական գիտական նստաշրջանի նյութեր (նվիրվում է 1998 թ. դեկտեմբ. 7-ի երկրաշարժի 20-րդ տարելիցին), պրակ 2, Изд.-во “Дпир гратун”, Գյումրի, էջ 267-270:
10. *Арутюнян Р. С., Акопян Н. С., Адамян Н. Ю., Карапетян М. А.,* Исследование роли латерального мамиллярного ядра гипоталамуса в регуляции активности нейронов дыхательного центра продолговатого мозга крыс при гипоксии, “Авиакосмическая и экологическая медицина”, т. 43, N 3, Москва, 2009, с. 50-55.
11. *Григорян В. Г., Степанян А. Ю., Степанян Л. С.,* Влияние конфликт-индуцирующего фактора на уровень активности передних областей коры головного мозга, Ученые записки ЕГУ, N 2, Ереван, 2009, с. 51-59.
12. *Минасян С. М., Геворкян Э. С., Гукасян Л. Э., Даян А. В.*, Функциональное состояние организма школьников в процессе обучения по инновационным образовательным технологиям, Сб. мат. межд. конф. “Гигиена детей и подростков”, Изд-во “Вердана”, Москва, 2009, с. 287-289.
13. *Минасян С. М., Геворкян Э. С., Гукасян Л. Э., Даян А. В.,* Влияние биологически активных добавок на кардиогемодинамические показатели учеников гимназии при экзаменационном стрессе, Матер. межд. конф., посв. 40-летию АрГУ, Изд. “Дизак плюс”, Степанакерт, 2009, с. 144-147.
14. *Минасян С. М., Геворкян Э. С., Гукасян Л. Э.*, Изучение антистрессорного действия растительных экстрактов на ритм сердца учащихся, Межд. юбилейная конф. “Актуальные проблемы интегративной деятельности и пластичности нервной системы”, Изд-во “Гитутюн” НАН РА, Ереван, 2009, с. 200-203.
15. *Оганесян А. О., Минасян С. М., Оганесян К. Р.*, Восстановление гомеостаза показателей красной периферической крови при вскармливании корнями солодки в условиях шумового стресса, Научно-практ. журнал “Кровь”, Юбил. вып. мат. межд. научно-практ. конф., посв. 75-летию осн. Гематол. центра им. проф. Р. О. Еоляна, N 1, Изд.-во ЕГУ, Ереван, 2009, с. 55-61.
16. *Оганесян А. О., Оганесян К. Р., Минасян С. М.,* Значение корней солодки в поддержании энергетического гомеостаза в условиях шумового стресса, III межд. научно-практ. конф. “Основы, принципы, проблемы и перспект. интеграции традиц. и современной медицины”, Универс. традиц. медицины, Изд.-во УТМ, Ереван, 2009, с. 58-60.
17. *Оганесян А. О., Оганесян К. Р., Минасян С. М.,* Подавление анаэробного тканевого дыхания в условиях шума и восстановление гомеостаза при применении корней солодки, Межд. научная конф. “Актуальные проблемы интегративной деятельности и пластичности нервной системы”, посв. 80-летию акад. В. В. Фанарджяна, Изд-во “Гитутюн” НАН РА, Ереван, 2009, с. 227-230.
18. *Саркисян С. Г., Меликсетян И. Б., Минасян С. М., Мелкумян К. В.,* Сравнительная характеристика импульсной активности ипси- и контралатеральных нейронов нижнего вестибулярного ядра у делабиринтированных крыс, “Асимметрия”, т. 3, N 3, Москва, 2009, с. 13-28.
19. *Саркисян С. Г., Минасян С. М., Мелкумян К. В., Арутюнян А. М.*, Характер изменении фоновой активности ипсилатеральных нейронов верхнего вестибулярного ядра у односторонне делабиринтированных крыс под воздействием вибрации, II межд. конф. “Актуальные проблемы экологической Физиологии, биохимии и генетики животных”, Саранск, 2009, с. 125-127.
20. *Степанян Л. С., Григорян В. Г., Степанян А. Ю.,* Межполушарная асимметрия в системной деятельности мозга при коррекции подростковой агрессивности, Журнал “Асимметрия”, т. 3, N 2, Москва, 2009, с. 41-50.
21. *Степанян Л. С., Степанян А. Ю., Григорян В. Г.,* Исследование изменений уровня агрессивности и ее коррелятов под воздействием психокоррекционных мероприятий, “Психология сегодня: теория

образование и практика”, сборник статей под. ред. А. Л. Журавлева, Е. А. Сергиенко, А. В. Карпова, Изд-во Института психологии РАН, Москва, 2009, с. 559-563.

22. *Степанян Л. С., Григорян В. Г., Степанян А. Ю.,* Влияние психокоррекционных мероприятий на уровень тревожности у “высокоагрессивных подростков”, Материалы межд. научной конференции “Проблемы развития личности”, Изд-во ЕГУ, Ереван, 2009, с. 65-68.
23. *Степанян Л. С., Григорян В. Г., Степанян А. Ю.,* Мозговые корреляты снижения агрессивности у подростков под влиянием психокоррекции, Материалы межд. науч. конф. “Актуальные проблемы интегративной деятельности и пластичности нервной системы”, посвящ. 80-летию акад. В. В. Фанарджяна, Изд-во “Гитутюн” НАН РА, Ереван, 2009, с.107-112.
24. *Adamyan Ts. I., Gevorkyan E. S., Hovhannisyan H. H., Minasyan S. M., Kalataryan V. P., Hachumyan A. A.,* Influense of Erythropoiesis blood and catalase activity low intensity electromagnetic millimeter radiation, 11th World congress of Medical physics and biomedical engineering, Springer, Germany, 2009, p. 62-65.
25. *Shirpoor A., Salami S., Khadem-Ansari M. H., Minassian S., Yegiazarian M.,* Protective effect of vitamin E against ethanol-induced hyperhomocysteinemia, DNA damage, and atrophy in the developing male rat brain, “Alcoholism: Clinical and Experimental Research”, v. 33, N 7, Atlanta, 2009, p. 1181-1186.
26. *Shirpoor A., Minassian S., Salami S., Khadem-Ansari M. H., Ghaderi-Pakdel F., Yegiazarian M.,* Vitamine E protects developing rat hippocampus and cerebellum against ethanol-induced oxidative stress and apoptosis, “Food chemistry”, v. 113, Georgia, 2009, p. 115-120.
27. *Shirpoor A., Minassian S.,* Comparison antioxidant potency of alpha lipoic acid and vitamin E against ethanol-induced cell loss in developing hippocampus and cerebellum of rat, “Actual problems of integrative activity and plasticity of nervous system”, Yerevan, 2009, p. 336-340.
28. *Shirpoor A., Minassian S.*, Alpha-lipoic acid alleviated ethanol-induced TUNEL positive cells number in developing hippocampus of rat, “Actuality problems of ecological physiology, biochemistry and genetics of animals”, Saransk, 2009, p. 157-160.
29. *Ադամյան Ծ. Ի., Գևորգյան Է. Ս.,* Ծայրամասային արյան ցուցանիշների փոփոխությունների բնույթը թրթռահարման դինամիկայում և շտկումը տաուրինով, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր՝ նվիրված Արցախի պետական համալսարանի հիմնադրման 40-ամյակին, պրակ II, «Դիզակ+» հրատ, Ստեփանակերտ, 2010, էջ 95-98:
30. *Ադամյան Ն. Յու.,* Ճնշառության կարգավորման մեխանիզմները թթվածնաքաղցի պայմաններում, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր՝ նվիրված Արցախի պետական համալսարանի հիմնադրման 40-ամյակին, պրակ II, «Դիզակ+» հրատ, Ստեփանակերտ, 2010, էջ 93-95:
31. *Ադաբաբյան Հ. Ռ., Դանիելյան Կ. Գ.,* Հոգեֆիզիոլոգիական ցուցանիշների փոփոխությունները սպորտային մարզումների ժամանակ, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր՝ նվիրված Արցախի պետական համալսարանի հիմնադրման 40-ամյակին, պրակ II, «Դիզակ+» հրատ, Ստեփանակերտ, 2010, էջ 98-100:
32. *Գևորգյան Է. Ս., Ադամյան Ծ. Ի., Աբրահամյան Հ. Տ.,* Ուսանողների ֆունկցիոնալ վիճակը մտավոր ծանրաբեռնվածության պայմաններում, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր՝ նվիրված Արցախի պետական համալսարանի հիմնադրման 40-ամյակին, պրակ II, «Դիզակ+» հրատ, Ստեփանակերտ, 2010, էջ 112-114:
33. *Հովհաննիսյան Հ. Հ., Հովհաննիսյան Կ. Ռ., Տոնոյան Լ. Ա.,* Աղմուկի ազդեցությունից ճագարների շրջանառու արյան լեյկոցիտների ընդհանուր քանակի փոփոխությունների շտկումը մատուտակի արմատներով կերակրելու դեպքում, Հոբելյան. գիտական նստաշրջան՝ նվիրված ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին, Հողվածների ժողովածու, h. 2, բնական գիտութ., ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 199-201:
34. *Մելքումյան Կ. Վ.,* Հիպոթալամուսի հարփորոքային կորիզի ազդակահոսքի վերլուծությունը ստորին անդաստակային կորիզների բարձր հաճախությամբ էլեկտրական խթանման պայմաններում, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր՝ նվիրված Արցախի պետական համալսարանի հիմնադրման 40-ամյակին, պրակ II, «Դիզակ+» հրատ, Ստեփանակերտ, 2010, էջ 138-140:
35. *Մինասյան Ս. Մ., Գևորգյան Է. Ս., Ղուկասյան Լ. Է., Դայան Ա. Վ.,* Կենսաբանորեն ակտիվ հավելումների կանխարգելիչ ազդեցությունը վարժարանային սաների կարդիոհեմոդինամիկայի ցուցանիշների վրա քննական սթրեսի շրջանում, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր՝ նվիրված Արցախի պետական համալսարանի հիմնադրման 40-ամյակին, պրակ II, «Դիզակ+» հրատ, Ստեփանակերտ, 2010, էջ 144-147:

36. *Адамян Н. Ю., Карапетян М. А., Акопян Н. С., Арутюнян Р. С.*, Изменение импульсной активности бульбарных дыхательных нейронов при раздражении свода в условиях гипоксии, Юбилейная научная сессия, посвящ. 90-летию ЕГУ, т. 2, Изд. ЕГУ, Ереван, 2010, с. 180-184.
37. *Амирян С. В., Агасян А. Л.,* Антиканцерогенная активность дезинтегриновой фракции из яда армянской гадюки, Матер. межд. конф., посв. 40-летию АрГУ, Изд. “Дизак плюс”, Степанакерт, 2010, с. 100-102.
38. *Арутюнян Р. С., Адамян Н. Ю., Карапетян М. А., Акопян Н. С.*, Некоторые механизмы регулирующего влияния свода на импульсную активность дыхательного центра в динамике гипоксии, Матер. межд. конф., посв. 40-летию АрГУ, Изд. “Дизак плюс”, Степанакерт, 2010, с. 121-124.
39. *Геворкян Э. С., Адамян Ц. И., Минасян С. М., Туманян Г. Г.* и др., Морфофункциональные показатели как критерии оценки адаптации студентов к дозированной физической нагрузке, “Гигиена и санитария”, N 2, Москва, 2010, с. 75-77.
40. *Геворкян Э. С., Гукасян Л. Э., Минасян С. М., Даян А. В.*, Изменения показателей гемодинамики учиников в условиях гимназийного обучения, “Медицина, наука, образование”, N 5, Ереван, 2010, с. 38-41.
41. *Голискарди Р., Минасян С. М., Геворкян Э. С.,* Сдвиги интегральных показателей активности регуляторных механизмов ритма сердца учащихся Ирана в динамике учебной нагрузки, “Медицинская наука Армении”, т. L, N 2, Ереван, 2010, с. 118-127.
42. *Голискарди Р., Минасян С. М., Геворкян Э. С.*, Изменение психофизиологических показателей учащихся города Сари Иранской республики при экзаменационном стрессе, “Медицина, наука, образование”, N 5, Ереван, 2010, с. 16-20.
43. *Григорян В. Г., Степанян Л. С., Степанян А. Ю.,* Стресс-индекс как показатель эффективности психокоррекционных мероприятий, Матер. межд. конф., посв. 40-летию АрГУ, Изд. “Дизак плюс”, Степанакерт, 2010, с. 153-156.
44. *Гукасян Л. Э., Геворкян Э. С., Минасян С. М., Даян А. В.,* Коррекционно-профилактическое влияние сбора лекарственных трав на сердечную деятельность гимназистов при экзаменационном стрессе, “Гигиена и санитария”, N 2, Москва, 2010, с. 82-84.
45. *Гукасян Л. Э., Геворкян Э. С., Минасян С. М., Оганесян К. Р.,* Роль сбора лекарственных трав в коррекции функционального состояния учащихся при экзаменационном стрессе, “Медицина, наука, образование”, N 5, Ереван, 2010, с. 42-46.
46. *Минасян С. М., Геворкян Э. С., Голискарди Р.,* Реакция кардиогемодинамических показателей учащихся на экзаменационный стресс, “Вопросы теоретической и клинической медицины”, т. 13, N 2(58), Ереван, 2010, с. 12-15.
47. *Оганесян А. О., Минасян С. М.,* Сакоян Г. Г., Реакция показателей белой периферической крови кроликов в условиях шума при вскармливании корнями солодки, Матер. межд. конф., посв. 40-летию АрГУ, Изд. “Дизак плюс”, Степанакерт, 2010, с. 100-102.
48. *Оганесян К. Р., Оганесян А. О.,* Антиоксидантное влияние корней солодки на перекисное окисление липидов при воздействии вибрации, Матер. межд. конф., посв. 40-летию АрГУ, Изд. “Дизак плюс”, Степанакерт, 2010, с. 126-128.
49. *Саакян С. Г., Казарян А. К., Григорян Г. Ю.,* Анализ импульсной активности нейронов промежуточного ядра мозжечка крыс при вибрации, Матер. межд. конф., посв. 40-летию АрГУ, Изд. “Дизак плюс”, Степанакерт, 2010, с. 150-153.
50. *Саркисян Дж. С., Саркисян С. Г., Меликсетян И. Б., Минасян С. М., Чавушян В. А.,* Морфо-физиолигическое изучение проекций паравентрикулярного и супраоптического ядер гипоталамуса к верхнему вестибулярному ядру в норме и в условиях односторонней лабиритэктомии, Журнал “Асимметрия”, т. 4, N 1, Москва, 2010, с. 25-37.
51. *Саркисян С. Г., Чавушян В. А., Меликсетян И. Б., Каменецкий В. С., Минасян С. М., Саркисян Дж. С., Галоян А. А.,* Эффект тетанической стимуляции гипоталамических ядер на нейроны верхнего вестибулярного ядра в условиях вибрационного воздействия и гипоталамического пролином богатого пептида, “Нейрохимия”, т. 27, N 3, Москва, 2010, с. 1-11.

52. *Саркисян С. Г., Арутюнян А. М., Минасян С. М.*, Характеристика импульсной активности нейронов нижнего вестибулярного ядра после унилатеральной делабиринтации, “Актуальные проблемы интегративной деятельности и пластичности нервной системы”, посвещ. 80-лет. акад В. В. Фанарджяна, Ереван, 2009, с. 275-279.
53. *Степанян Л. С., Степанян А. Ю., Григорян В. Г.,* Гендерные различия влияния “агрессивной” компьютерной игры на вариабельность сердечного ритма, Журнал “ВНД”, т. 60, N 2, Москва, 2010, с. 153-161.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Абраамян Э. Т., Геворкян Э. С.,* Психофизиологические показатели студентов в экзаменационный период, Сборник тезисов I межд. студенч. биол. конф., посв. 90-летию ЕГУ и 75-летию факультета Биологии, Изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 38.
2. *Адамян Ц. И., Геворкян Э. С., Восканян А. В.,* Влияние таурина на процесс эритропоэза животных после интоксикации, VI межд. симпозиум “Актуальные проблемы биофизической медицины”, ГП “Информационно-аналитическое агенство”, Киев, 2009, с. 3-4.
3. *Адамян Ц. И., Геворкян Э. С., Карапетян Л. А.,* Антиоксидантное влияние таурина на показатели крови животных, Сборник тезисов I межд. студенч. биол. конф., посв. 90-летию ЕГУ и 75-летию факультета Биологии, Изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 56.
4. *Алексанян Л. К., Степанян Л. С.,* Исследование влияния агрессогенного фактора на изменения уровня активности головного мозга, Сборник тезисов I межд. студенч. биол. конф., посв. 90-летию ЕГУ и 75-летию факультета Биологии, Изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 13.
5. *Геворкян Э. С., Абраамян Э. Т.,* Влияние сбора лекарственных трав на сердечную деятельность гимназистов при экзаменационном стрессе, Сборник тезисов I межд. студенч. биол. конф., посв. 90-летию ЕГУ и 75-летию факультета Биологии, Изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 38.
6. *Геворкян Э. С., Адамян Ц. И.*, Изменение картины периферической крови при введении таурина, VIII конф., посв. дню космонавтики, Инст. мед.-биол. проблем РАН, Москва, 2009, с. 14-15.
7. *Минасян С. М., Геворкян Э. С., Гукасян Л. Э., Даян А. В.*, Роль лекарственных трав в регуляции сердечной деятельности гимназистов при экзаменационном стрессе, Сб. мат. межд. конф. “Физиология развития человека”, Изд. “Вердана”, Москва, 2009, с. 34.
8. *Оганесян К. Р., Оганесян А. О.,* Особенности влияния корней солодки на показатели красной крови в условиях шумового стресса, Молодеж. VIII “Конф. молодых ученых, специал. и студентов”, посв. дню космонавт., Инст. мед.-биол. проблем РАН, Москва, 2009, с. 37.
9. *Оганесян А. О., Оганесян К. Р., Григорян О. М.,* Стимулирующее влияние корней солодки на активность анаэробного метаболизма при шумовом стрессе, Сборник тезисов I межд. студенч. биол. конф., посв. 90-летию ЕГУ и 75-летию факультета Биологии, Изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 70.
10. *Оганесян А. О., Оганесян К. Р.,* Особенности влияния корней солодки на показатели красной крови в условиях шумового стресса, 13-ая межд. Пущинская школа-конф. молод. уч. “Биология-наука XXI века”, 28 сент.-2 окт., изд. РАН, Пущино, 2009, с. 163.
11. *Степанян А. Ю., Степанян Л. С., Григорян В. Г.,* Нейрофизиологические корреляты развития потенциальной конфликтности в зависимости от гендерной принадлежности, Материалы научн.-практ. конф. “Ананьевские чтения-2009”, Изд-во СПбГУ, СПб., 2009, с. 18-20.
12. *Степанян Л. С., Григорян В. Г., Степанян А. Ю.,* Зависимость показателей ВСР от уровня конфликтности в условиях психоэмоциональной нагрузки, Сборник тезисов VIII конф. молодых ученых и спец., аспирантов и студетнов, ИМБП, Москва, 2009, с. 24.
13. *Чибухчян Р. Г., Степанян А. Ю., Степанян Л. С.,* Исследование нейрофизиологических показателей эффективности психокоррекции подростковой агрессивности, Сборник тезисов I межд. студенч. биол. конф., посв. 90-летию ЕГУ и 75-летию факультета Биологии, Изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 68.
14. *Adamyan N. J., Akopyan N. S., Harutyunyan R. S., Karapetyan M. A.,* The fornix as a connecting link between hippocampus and hypothalamus during regulation of breathing in hypoxia, Materials of IV

International Young Scientists conference “Biodiversity. Ecology. Adaptation. Evolution”, изд. “Печатный дом”, Odessa, 2009, p. 126.

15. *Adamyan Ts. I., Gevorkyan E. S., Voskanyan A. A.,* Analisis of the peripheral blood under poison influense, Materials of IV International Young Scientists conference “Biodiversity. Ecology. Adaptation. Evolution”, изд. “Печатный дом”, Odessa, 2009 p. 127.
16. *Akopyan N. S., Harutyunyan R. S., Adamyan N. J., Karapetyan M. A.,* The influence of hippocampus stimulation in neuronal activity of respiratory centre upon hypoxia condition, International Symposium “Brain immune system: Neurochemical and Neuroendocrine aspects” dedicated to the 80th Anniversary of Academician Armen Galoyan, изд. “AHPA”, Yerevan, 2009, p. 29.
17. *Hovhannisyan K. R., Hovhannisyan H. H., Minasyan S. M.,* The role of biological active substances in the activity of succinatedehydrogenase in some brain structures under vibration, International Symposium “Brain immune system: Neurochemical and Neuroendocrine aspects” dedicated to the 80th Anniversary of Academician Armen Galoyan, October 6-8, Abstract, изд. “AHPA”, Yerevan, 2009, p. 73.
18. *Sargsyan S. G., Minasyan S. M., Chavushyan V. A., Meliksetyan I. B., Sarkissian J. S., Galoyan A. A.,* Effect of prolonged vibration conjoined with action of PRP-1 on responses of superior vestibular nucleus neurons, evored by stimulation of hipotalamic paraventricular and supraoptic nuclei, International Symposium “Brain immune system: Neurochemical and Neuroendocrine aspects” dedicated to the 80th Anniversary of Academician Armen Galoyan, изд. “AHPA”, Yerevan, 2009, p. 92-93.
19. *Stepanyan A. Yu., Stepanyan L. S., Grigoryan V. G.*, Gender-depended role of frontal and orbito-frontal cortex areas in regulation of teenage conflictness, “Acta Neurobiologiae Experimentalis”, v. 69, N 3, Warsaw, 2009, p. 367.
20. *Stepanyan L. S., Stepanyan A. Yu., Grigoryan V. G.,* Psychophysiological mechanisms of the teenage aggression and its correction, “Acta Neurobiologiae Experimentalis”, v. 69, N 3, Warsaw, 2009, p. 366.
21. *Stepanyan L. S., Stepanyan A. Yu., Grigoryan V. G.,* Heart rate variability changes at computer simulation of aggressive environment, Annual Meeting of the Society for Psychophysiological Research (SPR), September, 2009, (Germany), 21-24 October, 2009, v. 46, Issue s1, Berlin, 2009, p. 57.
22. Stepanyan L. S., Stepanyan A. Yu., Grigoryan V. G., Research of deviant behaviour vegetative regulation mechanisms at teenagers, International Symposium “Brain immune system: Neurochemical and Neuroendocrine aspects” dedicated to the 80th Anniversary of Academician Armen Galoyan, изд. “AHPA”, Yerevan, 2009, p. 67.
23. *Stepanyan L. S., Stepanyan A. Yu., Grigoryan V. G.,* Brain asymmetry at simulation of aggressive environment, 3rd Mediterranean Conference of Neuroscience, 13-16 December, Alexandria, 2009, p. 56.
24. *Hovhannisyan H. H., Hovhannisyan K. R., Qalantaryan V. P.,* Influence on erytropesis in blood catalase activity low-intensity electromagnetic millimetric radiation, World congress on medical-physics and biomedical engineering, Sept. 7-12, Munich, 2009, p. 52.
25. *Հովհաննիսյան Հ. Հ.,* Աղմկահարված ճագարների շրջանառու արյան լիմֆոցիտների քանակական փոփոխությունների շտկումը մատուտակի արմատներով կերակրելու դեպքում, Ավանդական բժշկ. ինստ. IV միջազ. գիտագործնակ. կոնֆերանս, 8-9 ապրիլ, «ԱԲԻ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 19-20:
26. *Абраамян Э. Т.,* Мониторинг функционального состояния сердечно-сосудистой системы подростков в динамике учебной нагрузки, Сб. мат. 83-ой конференции студенческого научного общества, посвященной 65-летию победы в Великой Отечественной войне, “Профилактическая медицина”, ООО “КАРО”, Санкт-Петербург, 2010, с. 285-286.
27. *Адамян Ц. И., Геворкян Э. С., Саркисян Н. В.,* Характер сдвигов показателей периферической крови при комплексном воздействии вибрации и электромагнитных волн крайне высоких частот, IX конференция молодых ученых, специалистов и студентов, посвящ. дню косм., Инст. мед.-биол. проблем РАН, Москва, 2010, с. 12-13.
28. *Геворкян Э. С., Адамян Ц. И.,* Сдвиги показателей крови при комплексном воздействии вибрации и электромагнитных волн, Ломоносовские чтения, Москва, 2010, с. 269-270.
29. *Геворкян Э. С., Адамян Ц. И.,* Картина белой периферической крови в динамике вибрационного воздействия, 14-ая международная Пущинская школа-конференция, “Биология-наука 21 века”, изд. “Серпуховская типография”, Москва, 2010, с. 117.

30. *Геворкян Э. С., Адамян Ц. И.,* Влияние внутрибрюшинного введения таурина на импульсную активность супраоптического ядра гипоталамуса, IX конференция молодых ученых, специалистов и студентов, посвящ. дню космонавтики, Инст. мед.-биол. проблем РАН, Москва, 2010, с. 28-29.
31. *Геворкян Э. С., Адамян Ц. И.,* Адаптивные реакции организма студентов на физическую нагрузку, II конгресс Росс. общ-ва школьной и ун-ской медицины и здоровья, Изд. "Научный центр здоровья детей РАМН", Москва, 2010, с. 141-144.
32. *Геворкян Э. С., Адамян Ц. И., Минасян С. М., Даян А. В.*, Влияние музыки на показатели ритма сердца и уровень внимания студентов после учебной нагрузки, II конгресс Росс. общ-ва школьной и ун-ской медицины и здоровья, Изд. "Научный центр здоровья детей РАМН", Москва, 2010, с. 144-146.
33. *Голискарди Р., Минасян С. М., Геворкян Э. С.*, Регуляция сердечного ритма учащихся первого курса средней школы города Сари в экзаменационный период, 14-ая международная Пущинская школа-конференция, "Биология-наука 21 века", Научное издание "Серпуховская типография", Пущино, Москва, 2010, с. 118-119.
34. *Голискарди Р., Минасян С. М., Геворкян Э. С.,* Изменение ритма сердца учашихся третьего курса средней школы города Сари в динамике учебной нагрузки, IX конференция молодых ученых, специалистов и студентов, посвящ. дню косм., Инст. мед.-биол. проблем РАН, Москва, 2010, с. 33-34.
35. *Карапетян М. А., Адамян Н. Ю., Арутюнян Р. С.,* Физиологические механизмы аромокоррекции, IV междунар. научно-практическая конференция "Основы, принципы, проблемы и преспективы интеграции традиционной и современной медицины", Изд. "УТМ", Ереван, 2010, с. 49-50.
36. *Мелкумян К. В., Саркисян С. Г., Минасян С. М.,* Реакции нейронов паравентрикулярного ядра в условиях высокочастотной стимуляции нижнего вестибулярного ядра, 14 межд. Пущинская школа-конференция молодых ученых, т. 1, Пущинский научный центр РАН, Пущино, 2010, с. 158-159.
37. *Минасян С. М., Геворкян Э. С., Гукасян Л. Э., Адамян Ц. И.,* Острота зрения и особенности физического развития школьников, обучающихся в различных образовательных средах, II конгресс Росс. общ-ва школьной и ун-ской медицины и здоровья, Изд. "Вердана", Москва, 2010, с. 396-399.
38. *Минасян С. М., Геворкян Э. С., Голискарди Р.*, Влияние экзаменационного стресса на работу сердца учащихся третьего курса высшей школы города Сари Иранской республики, II конгресс Росс. общ-ва школьной и ун-ской медицины и здоровья, Изд. "Вердана", Москва, 2010, с. 399-401.
39. *Оганисян А. О., Оганесян К. Р.*, Изучение некоторых показателей электрокардиограммы вибрированных кроликов при кормлении корнями солодки IX конференция молодых ученых, специалистов и студентов, посвящ. Дню космонавтики, 9-11 апреля, Инст. мед.-биол. проблем РАН, Москва, 2010, с. 59-60.
40. *Оганисян А. О., Оганесян К. Р.,* Сдвиги показателей белой периферической крови озвученных кроликов при вскармливании корнями солодки, 14-ая международная Пущинская школа-конференция, "Биология-наука 21 века", 19-23 апреля, Пущинский научный центр РАН, Пущино, 2010, с. 163.
41. *Оганисян А. О., Минасян С. М., Оганесян К. Р.*, Антиоксидантное свойство корней солодки при воздействии шума, Университет традиц. медицины, IV межд. научно-практ. конф., 8-9 апреля, Изд. "УТМ", Ереван, 2010, с. 20-22.
42. *Степанян А. Ю., Степанян Л. С., Григорян В. Г.,* Особенности вегетативной регуляции сердечного ритма и изменений степени тревожности при моделировании негативной психоэмоциональной нагрузки, Сборник тезисов 14-ой Пущинской шк.-конф. молодых учен. "Биол.-наука XXI века", Пущинский научный центр РАН, Пущино, 2010, с. 181-182.
43. *Степанян Л. С., Степанян А. Ю.,* Динамические изменения уровня ситуационной агрессивности в зависимости от содержания задания, Сборник тезисов IX конф. молодых уч. и спец., асп. и студентов, 14 апреля, ИМБП, Москва, 2010, с. 69.
44. *Степанян Л. С., Степанян А. Ю.*, Психофизиологические корреляты изменений уровня агрессивности подростков под воздействием компьютерных игр различного содержания, Материалы международ. молодеж. науч. форума "Ломоносов-2010", Москва, 2010, с. 648-649.

45. *Grigoryan G. Y., Minassian S. M., Sahakyan S. G.,* Time-dependence of changes in spontaneous activity of the supraoptic cells under low-intensity electromagnetic radiation exposure, 7th FENS Forum of European Neuroscience, July 3-7, FENS Abstr., vol. 5, N 113. 8, Amsterdam, 2010, p. 167.
46. *Melkumyan K. V.,* Plasticity of vestibule-hypothalamic connections, Материалы межд. Молодежного научн. форума "Ломоносов-2010", Москва, 2010, с. 279.
47. *Melkumyan K. V., Sarkisyan S. H., Minassian S.* M., High frequency electrical stimulation of inferior vestibular nucleus changes impulse activity of hypothalamic paraventricular and supraoptic nuclei, 7th FENS Forum of European Neuroscience, July 3-7, FENS Abstr., vol. 5, N 083.6, Amsterdam, 2010, p. 144.
48. *Stepanyan L. S., Stepanyan A. Yu., Grigoryan V. H.*, Various influence of “aggressive” and “non aggressive” gameplay on teenagers with diverse emotional state, 7th FENS Forum of European Neuroscience, July 3-7, FENS Abstr., vol. 5, N 088.56, Amsterdam, 2010, p. 149.
49. *Payne J. A., Antrobus Sh. P., Sahakyan S. G.,* Lytle Ch., Alternative splicing of exons encoding portions of the Carboxy-Terminus of KCl Cotransporter-4 (KCC4), Biophysical Society 54th Annual Meeting San Francisco, February 20-24, SF press, California, 2010, p. 349.

ԷԿՈԼՈԳԻԱՅԻ ԵՎ ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գրիգորյան Կառլեն Վաղարշակի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Եսայան Ալեքսանդր Հրանտի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Կարաքեշիշյան Հենրիետա Մաթևոսի, գյուղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մովսեսյան Հասմիկ Սեդրակի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Վասիլյան Անահիտ Վելլերի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Գրիգորյան Կարեն Կառլենի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ժամհարյան Հրանտ Գևորգի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Համբարյան Լուսինե Ռաֆիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Ղազարյան Կարեն Արամայիսի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Փարսադանյան Գայանե Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Դանիելյան Աստղիկ Աղվանի, կենս. գիտ. թեկնածու, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ղարիբյան Նարինե Գրիգորի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
2. Փարսադանյան Գայանե Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Զաքարյան Հասմիկ Ներսեսի, ավագ լաբորանտ, գործավար

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Սյունիքի մարզի էկոհամակարգերի բաղադրիչների վրա մարդածին ազդեցության գնահատումը՝ քիմիական և կենսաբանական մոնիթորինգի մեթոդների համատեղ կիրառությամբ (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Կ. Վ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակվել են պլանով նախատեսված աշխատանքները: Ըստ նախապես կազմված մոնիթորինգային աշխատանքային պլանի՝ շարունակվել են Սյունիքի մարզի տարածքի ջրային օբյեկտների վրա ընտրված 25 դիտակետերում գետերի ջրերի ֆիտոպլանկտոնային համակեցության, մանրէաբանական, ինչպես նաև հիդրոքիմիական ուսումնասիրությունները:

Սյունիքի մարզի ջրային էկոհամակարգերի ֆիտոպլանկտոնային համակեցության ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ թվաքանակով և կենսաբազմազանության ցուցանիշներով գերակշռել են դիատոմային ջրիմուռները: Գետերի ջրերում արձանագրված տեսակների մեջ մեծ թիվ են կազմում աղտոտվածության ցուցանիշ հանդիսացող տեսակները: Ուսումնասիրված գետերի ջրերում կապտականաչ ջրիմուռներից գրանցվել են տոքսիկ տեսակներ: Կանաչ ջրիմուռների խմբում հանդիպել են հազվագյուտ տեսակներ, որոնք չէին արձանագրվել Հայաստանի Հանրապետության այլ ջրային էկոհամակարգերում:

Ըստ մանրէաբանական ցուցանիշների գնահատման՝ մարզի գետերի էկոհամակարգերում նկատվում են անթրոպոգեն էկոլոգիական լարվածություն, ինչպես նաև էկոլոգիական ռեգրեսի էլեմենտներ: Ուսումնասիրված գետերի ջրերի որակը տատանվում է «մաքուրից մինչև շատ կեղտոտ» միջակայքում: Հատկապես աղտոտված են Արաքս և Ողջի գետերը:

Ուսումնասիրվել են մարդու կենցաղային գործունեության առանձնահատկությունները Սյունիքի մարզում, և տրվել են վերջինիս հետևանքով շրջակա միջավայր ներմուծված կենսածին տարրերի, մասնավորապես ազոտի և ֆոսֆորի քանակական բնութագրերը: Ըստ ուսումնասիրության արդյունքների՝ Սյունիքի մարզի 4 տարածաշրջաններում 2006-2009 թթ. ժամանակահատվածում շրջակա միջավայր է ներմուծվել տարեկան միջինը 1353 տ ազոտ և 135,4 տ ֆոսֆոր:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. «Կիրառական կենսաբանություն» մագիստրոսական կրթական ծրագրի մշակում: TEMPUS 159340-TEMPUS-1-2009-1-ES-JPCR դրամաշնորհային ծրագիր (2010-2012 թթ.):	Հովհաննիսյան Ն. Ա.
2. Բեհովտական ցորենի (Triticum boeoticum) և Տավուշի Այծակնի (Aegilops tauschii) վայրի պոպուլյացիաների գենետիկական բազմազանության գնահատումը և հիվանդությունների նկատմամբ կայունության գեների հայտնաբերումը STS և RAPD ԴՆԹ մարկերների կիրառմամբ (ANSEF N 1838 դրամաշնորհային ծրագիր):	Հովհաննիսյան Ն. Ա.

Թեմա 1. Ծրագրի նպատակն է ստեղծել եվրոպական կրթական չափանիշներին համապատասխանող «Կիրառական կենսաբանություն» մագիստրոսական կրթական ծրագիր, պատրաստել այս բնագավառում տեսական և կիրառական բարձր գիտելիքներով զինված մասնագետներ, ինչպես նաև վերազինել ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետի կրթական լաբորատորիաները: Մշակվել են մագիստրոսական ծրագրի մոդուլային կառուցվածքը, առարկայական կազմը և մոդուլների համառոտ նկարագրությունը: Մշակվել են մագիստրոսական ծրագրի կառավարման, որակի ապահովման նախնական համակարգերը: Վերանայվել են դասավանդման արդեն եղած մեթոդները:

Թեմա 2. 18 RAPD մարկերները հաջողությամբ ամպլիֆիկացվել են T. urartu և T. Boeoticum պոպուլյացիաների ԴՆԹ-ներից: Ընտրված մարկերային համակարգը արդյունավետ է 10 ուսումնասիրվող պոպուլյացիաների համար: RAPD անալիզի արդյունքում գնահատվել է 114 ամպլիֆիկացված հատված, որոնցից 55 պոլիմորֆ էին: Նեի գենետիկական հեռավորության գնահատման արդյունքում կառուցվել է UPGMA դենդրոգրամը: Ըստ RAPD դենդրոգրամի՝ տարբեր, մոտ աշխարհագրական պոպուլյացիաների միջև բացահայտվել են տարբերություններ: 15 RAPD մարկերների կիրառմամբ գնահատվել են *Aegilops tauschii* պոպուլյացիաները: Ամպլիֆիկացվել են 84 հատվածներ, որոնցից 79-ը եղել են պոլիմորֆ: Գնահատվել է նաև գեների հոսքը ուսումնասիրվող պոպուլյացիաների միջև, որը կազմել է 9.5: Ստացված արդյունքները վկայում են ներ- և միջպոպուլյացիոն գենետիկական բազմազանության և գենետիկական կառուցվածքի ուսումնասիրությունների կարևորությունը առավել հստակ նմուշառման կիրառմամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	-	2	2	16	9

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Սևոյան Գ. Գ.,* Կենսաբանություն 10, դասագիրք ավագ դպրոցի 10-րդ դասարանի բնագիտամաթեմատիկական և ընդհանուր հոսքերի համար, «Աստղիկ գրատուն» հրատ., Երևան, 2010, 208 էջ:
2. *Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Սևոյան Գ. Գ.,* Կենսաբանություն 11, դասագիրք ավագ դպրոցի 11-րդ դասարանի բնագիտամաթեմատիկական և ընդհանուր հոսքերի համար, «Աստղիկ գրատուն» հրատ., Երևան, 2010, 242 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Գրիգորյան Կ. Վ., Եսայան Ա. Հ., Ժամհարյան Հ. Գ., Խոյեցյան Ա. Վ., Մովսեսյան Հ. Ս., Փիրումյան Գ. Պ.,* Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2010, 224 էջ:
2. *Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Սևոյան Գ. Գ.,* Կենսաբանություն 10,11,12, Ուսուցչի ձեռնարկ ավագ դպրոցի 10-12-րդ դասարանի բնագիտամաթեմատիկական և ընդհանուր հոսքերի համար, «Աստղիկ գրատուն» հրատ., Երևան, 2010, 96 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Հովհաննիսյան Ն. Ա., Սևոյան Գ. Գ.,* «Կենսաբանություն 10» դասագրքի «Կենսաբանության մեթոդական տետր» ավագ դպրոցի 10-րդ դասարանի բնագիտամաթեմատիկական և ընդհանուր հոսքերի համար, մաս 1-ին, «Աստղիկ գրատուն» հրատ., Երևան, 2010, 32 էջ:
2. *Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Հովհաննիսյան Ն. Ա., Սևոյան Գ. Գ.,* «Կենսաբանություն 11» դասագրքի «Կենսաբանության մեթոդական տետր» ավագ դպրոցի 10-րդ դասարանի բնագիտամաթեմատիկական և ընդհանուր հոսքերի համար, մաս 1-ին, «Աստղիկ գրատուն» հրատ., Երևան, 2010, 32 էջ:

Հոդված

1. *Սիսոզդոն Ա., Գրիգորյան Կ. Վ.,* Իրանի Բալիքլի գետի միջավայրի աղտոտվածությունը և ֆիզիկաքիմիական պարամետրերը, «Հայաստանի կենսաբանական հանդես», LXII, թիվ 2, Երևան, 2010, էջ 14-20:
2. *Բաբայան Է. Բ., Կարաքեշիշյան Հ. Մ.,* Բնապահպանական և բնօգտագործման կառավարման ժամանակակից մեխանիզմները, «ՀՀ սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները», թիվ 4, Երևան, 2009, էջ 53-59:
3. *Даниелян А. А., Григорян К. Р.,* Роль устойчивого использования водных ресурсов и важность экологического образования для эффективного планирования этого процесса, II Всеармянская научная конференция по проблемам образования “Естествознание в 21-ом веке: проблемы обучения и пути их решения”, журнал “Бнагет”, Сборник материалов научной конференции, Ереван, 2009, с. 217-219.
4. *Danielyan A. A.,* The problem of pollution with heavy metals and possible risks related to that in watersheds with the developed metallurgical industry, “Water Observation and Information System for Decision Support” BALWOIS fourth International scientific conference, Ohrid, Republic of Macedonia, 2010. On line: http://www.balwois.com/ balwois/administration/ful l_ paper/ffp-1799.pdf.
5. *Yesayan A. H., Hovhannisyan N. A., Grigorian K. V., Danielian A. M.,* Possible environmental risks of introduction of genetically modified plants in Armenia and their assessment, “Biological Journal of Armenia”, N 3 (61), Yerevan, 2009, p. 63-71.
6. *Yesayan A. H., Hovhannisyan N.,* Assessment of genetic diversity of Triticum boeoticum and Triticum urartu populations by application of random amplified length polymorphism DNA markers, “Biological Journal of Armenia”, N 2 (62), Yerevan, 2010, p. 57-63.
7. *Եսայան Ա. Հ., Գրիգորյան Կ. Վ., Հովհաննիսյան Ն. Ա.,* Գենետիկորեն վերափոխված բույսերի որոշումը ՊՇՌ-ի մեթոդի կիրառմամբ, «Հայաստանի կենսաբանական հանդես», LXI, թիվ 2, Երևան, 2009, էջ 27-39:
8. *Каракешишян Г. М., Матинян К. А.,* Немного о воде, “Проблемы устойчивого социально-экономического развития РА”, том 2, Ереван, 2009, с. 195-206.
9. *Համբարյան Լ. Ռ.,* Ջրային էկոհամակարգերում ֆիտոպլանկտոնի ուսումնասիրության ժամանակակից հիդրոէկոլոգիական մեթոդները, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», թիվ 1-2, Երևան, 2010, էջ 99-105:
10. *Համբարյան Լ. Ռ.* և ուրիշներ, Սևանա լճի և նրա ջրահավաք ավազանի հիդրոէկոլոգիական ուսումնասիրությունները (2009 թ.), «Հայաստանի կենսաբանական հանդես», LXII, թիվ 2, Երևան, 2010, էջ 81-86:
11. *Ղազարյան Կ. Ա., Գրիգորյան Կ. Վ.,* Մելիք գյուղի շրջակա հողերի ընդհանուր բնութագիրը, գիտական հոդվածների ժողովածու, բնական գիտություններ, Գավառի պետական համալսարան, Երևան, 2010, էջ 102-107:
12. *Мовсесян А. С., Казарян Н. П., Жамгарян Г. Г., Григорян К. В.,* Сохраняемость энтомопатогенных кристаллообразующих бактерий в светло-каштановых и бурых полупустынных почвах яблоневых садов, Вестник Инженерной Академии Армении, т. 6, N 1, Ереван, 2009, с. 130-135.
13. *Месропян А. Р., Мовсесян А. С., Саркисян М. А.,* Биологическая эффективность бактериальных препаратов в сочетании с химическими препаратами против гусениц златогузки и непарного шелкопряда, Материалы международной конференции, посвященной 40-летию основания АрГУ, Изд. “Дизак плюс”, Степанакерт, 2010, с. 140-142.
14. *Սարգսյան Ա. Ս., Մովսեսյան Հ. Ս., Ղազարյան Ն. Փ., Սարգսյան Մ. Ա.,* Բյուրեղ առաջացնող միջատասպան բակտերիաների փորձարկումը ոսկետուտի և տարազույգ մետաքսագործի դեմ լաբորատոր և դաշտային պայմաններում, «Հայաստանի կենսաբանական հանդես», h. 61, թիվ 4, Երևան, 2009, էջ 73-76:
15. *Սարգսյան Ա. Ս., Մովսեսյան Հ. Ս., Մեսրոպյան Ա. Ռ., Bacillus Thuringiensis* տեսակի միջատասպանների պահպանելիությունը անտառային կենսացենոզներում ցողումից հետո, «Հայաստանի կենսաբանական հանդես», LXII, թիվ 2, Երևան, 2010, էջ 63-67:
16. *Vassilian A. V., Trchounian A. H.*, Environment oxidation-reduction potential and redox sensing by bacteria, In Bacterial Membranes, A. Trchounian (ed.), Fort P.O. Trivandrum-695024, Res. Signpost: Kerala (India), 2009, p. 163-195.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Геворкян Г. А., Даниелян А. А., Григорян К. В.,* Уровень загрязнения водосбора реки Вохчи тяжелыми металлами, “Биология-наука XXI века”, 14-я Пущинская школа-конференция молодых ученых, том 2, Пущино, 2010, с. 18-19.
2. *Gevorgyan G. A., Danielyan A. A., Grigoryan K. V., Minasyan S. H.,* The content of organic matter in rivers water of Meghriget and Voghchi rivers catchment basins, International Congress of Young Scientists,Yerevan State Medical University, The New Armenian Medical Journal, vol. 4, N 1, Yerevan, 2010, p. 44-45.
3. *Danielyan A. A.*, The problem of pollution with heavy metals and possible risks related to that in watersheds with the developed metallurgical industry, “Water Observation and Information System for Decision Support” BALWOIS fourth International scientific conference, Ohrid, Republic of Macedonia, 2010, On line: http://www.balwois.com/balwois/abstract.php?id=1799.
4. *Даниелян А. А., Григорян К. В., Минасян С. Г., E.* Coli как показатель санитарного состояния воды рек Сюникской области в Армении, “Биология-наука XXI века” 14-я Пущинская школа-конференция молодых ученых, том 2, Пущино, 2010, с. 24-25.
5. *Danielyan A., Grigoryan K., Minasyan S.,* The problem of environmental pollution with chlorinated pesticides in developing countries, International Congress of Young Scientists, Yerevan State Medical University, The New Armenian Medical Journal, vol. 4, N 1, Yerevan, 2010, p. 36-37.
6. *Hovhannisyan N. A., Yesayan A. H.,* RAPD markers associated with salt tolerance in wild *riticaceae*: an example of tools for evaluation of breeding potential in crop wild relatives., XXXIX ESNA Annual meeting, Brno, 2009, p. 56.
7. *Ghazaryan K. A.,* Ecological Evaluation and Management of Lake Arpi and its Watershed Basin, Paper Abstracts, “Fifth International Conference on Environmental Science and Technology-2010”, The American Academy of Sciences, July 12-16, Texas, Housten, 2010, p. 52.
8. *Парсаданян Г. А., Закарян А. Н.,* Влияние загрязнения почвы на ее ферментативную активность, “Биология-наука XXI века”, 14-ая Международная Пущинская школа-конференция молодых ученых, Сборник тезисов, том 2, Пущино, 2010, с. 303.
9. *Sargsyan A. M., Movsesyan H. S.,* Biological effectiveness of bacterial insecticides against gypsy moth under laboratory conditions, 4th International Conference of Young Scientists “Biodiversity. Ecology. Adaptation. Evolution”, Odessa, 2009, p. 109-110.

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՆՐԷՆԵՐԻ ՈՒ ԲՈՒՅՍԵՐԻ ԿԵՆՍԱՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պոպով Յուրի Գեորգիի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ազարյան Կետի Գուրգենի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սարգսյան Սվետլանա Հակոբի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Բազուկյան Ինգա Լևոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Պետրոսյան Մարգարիտ Թորգոմի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Փանոսյան Հովիկ Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Աղաջանյան Ջուլիետտա Արտուշի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Հովհաննիսյան Նելլի Ալեքսանդրի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սեմերջյան Ինեսա Հենրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Մարգարյան Արմինե Արմենակի, ավագ լաբորանտ, գործավար
3. Գալստյան Հասմիկ Հենրիկի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հայաստանի երկրաքիմիական անոմալիաներով տեղանքներից բացիլների և տարբեր տարածաշրջանների մածնի մերաններից կաթնաթթվային մանրէների մեկուսացումը և կենսատեխնոլոգիայում դրանց կիրառման հեռանկարները (պետական ֆինանսավորում):	Փանոսյան Հ. Հ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Մոլեկուլային էկոլոգիայի ժամանակակից մեթոդների կիրառմամբ առաջին անգամ ուսումնասիրվել է արքեների տարածվածությունը Հայաստանի տաք և ջերմային աղբյուրներում: Կուտակող կուլտուրաների մեթոդով մեկուսացվել է օբլիգատ հիդրոգենոտրոֆ մեթանագեն արքեների խառը կուլտուրա, որից անջատված ԴՆԹ-ի ամպլիֆիկացման և 16S ռՌՆԹ-ի գեների կլոնավորման մեթոդներով ստեղծվել է գենային գրադարան: Ստացված մեծ թվով կլոնների սեքվենսի հիման վրա վերծանվել է արքեների բազմազանությունը՝ ներկայացված հիմնականում *Methanoculleus* ցեղի ներկայացուցիչներով: Գենային գրադարանում ներկայացված ֆիլոտիպերի գերակշիռ մասը GenBank-ում ամենամոտը համընկել են չկուլտիվացվող ձևերի հետ և 95%-ից պակաս են համընկել հայտնի ամենամոտ կուլտիվացվող տեսակների հաջորդականությունների հետ, ինչը վկայում է հետազոտված համակեցություններում նոր տեսակների գոյության մասին: Շարունակվել են աշխատանքները հիդրոգենոտրոֆ մեթանագեն արքեների մաքուր կուլտուրայի անջատման և տեսակային պատկանելիության որոշման ուղղությամբ:

Ուսումնասիրվել է հանքային տաք և ջերմային աղբյուրներից մեկուսացված թերմոֆիլ բացիլների (հիմնականում *Geobacillus* ցեղի ներկայացուցիչների) էկզոպոլիշաքարների սինթեզի ունակությունը: Ընտրվել են էկզոպոլիշաքարների 3 ակտիվ շտամ-արտադրիչներ, որոնք ֆենոտիպային և գենոտիպային հատկանիշների հիման վրա նույնականացվել են որպես *Geobacillus toebii*, *G. stearothermophilus* և *G. thermodenitrificans:* Որոշվել են էկզոպոլիշաքարների քիմիական կազմը և մոլեկուլային կշիռը:

Ուսումնասիրվել են մեկուսացված կաթնաթթվային բակտերիաների (ԿԹԲ) հակաբակտերիական և պրոտեոլիտիկ ակտիվությունները: Ցույց են տրվել հակաբակտերիական ակտիվությամբ օժտված ԿԹԲ աճի կինետիկան և դրա կորելյացիան թթվառաջացման և աճեցման պայմանների հետ, ինչպես նաև աերացիայի ինտենսիվության ազդեցությունը հակաբակտերիական նյութի սինթեզի վրա: Մոդելային փորձով *in vitro* իրականացվել է աղեստամոքսային ուղու վերարտադրում, և բացահայտվել է ուսումնասիրվող շտամերի դիմացկունությունը ստամոքսային և աղիքային սթրեսի պայմաններում:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Կաթնաթթվային բակտերիաների հակամանրէական և հիպոալերգիկ արգասիքների ուսումնասիրում: (SfP 982 164):	Պոպով Յու. Գ.
2. Բակտերիական մելանինի որպես ֆիտոխթանիչի կիրառումը գյուղատնտեսության, խաղողագործության և ծառաբուծության մեջ (ARBI-9006-YE-08):	Պոպով Յու. Գ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել է *Lactobacillus rhamnosus, L. salivarius, L. bulgaricus, Streptococcus thermophilus, L. acidophilus* 317/402 կաթնաթթվային բակտերիաների (ԿԹԲ) աղեստամոքսային ուղու սթրեսի նկատմամբ դիմացկունության որոշումը: Այդ իրականացնելու նպատակով առաջարկվել և մշակվել է *in vitro* սխեմա: Հաստատվել է, որ բոլոր ուսումնասիրվող շտամերը ցուցաբերում են բավականին բարձր դիմացկունություն՝ *L. rhamnosus* – 80%, *L. salivarius* – 40%, *L. bulgaricus* – 68, *L. acidophilus* 317/402 – 34%:

Շտամերի նույնականացման նպատակով Դելլեյի (Delley et all., 1990) և ուրիշների մեթոդի՝ մեր կողմից առաջարկված մոդիֆիկացիայի շնորհիվ անջատվել և մաքրվել է բոլոր ուսումնասիրվող շտամերի քրոմոսոմային ԴՆԹ-ն, կատարվել են 16S ռԴՆԹ-ի ՊՇՌ, սեքվենավորում և տվյալների բազայի հետ համեմատություն: Ըստ ստացված տվյալների՝ ուսումնասիրվող շտամերից երկուսը նույնականացվել են որպես *L. bulgaricus*, իսկ մյուս երկուսը՝ *L. rhamnosus* և *L. helveticus:* Ամբիոնում պահպանվող ԿԹԲ-ի հավաքածուն հաշվետու տարում ընդլայնվել է ևս 45 շտամով, որոնք անջատվել են Հայաստանի տարբեր շրջանների մածունների և պանիրների նմուշներից: Բոլոր նոր շտամերը ուսումնասիրվել են ըստ դրանց հակաբակտերիական և պրոտեոլիտիկ ակտիվության: Առանձնացվել են առավելագույն ակտիվ պրոտեոլիտիկ շտամեր, որոնք գենետիկորեն նույնականացվել են որպես 5.1 և 21.1 *L. rhamnosus* և 4.2 - *L. delbrueckii ssp. bulgaricus:*

Թեմա 2. Հաշվետու ժամանակաշրջանում շարունակվել են մելանինի փորձարկումները: Փորձեր են արվել Ակունք գյուղի տնկարանում ծաղկաբույսերի և արծաթափայլ եղևնու վրա: Մելանինով մշակված մի շարք ծաղկատեսակների (պիտունիա, հիպեստես, քարբեկ, քրիզանթեմ) սածիլների աճը խթանվել է, ինչի արդյունքում բարձրացել են բույսերի դեկորատիվ հատկությունները և կպչողականությունը: Քրիզանթեմի բույսի ծաղկումը արագացել է 7-10 օրով, և միաժամանակ մեծացել են ծաղիկների քանակը և չափը: Արծաթափայլ եղևնու մշակումը հողի ջրման եղանակով խթանել է աճը ինչպես երկարությամբ, այնպես էլ թփի տրամագծով, որոնք 15-18% գերազանցել են ստուգիչի նույն ցուցանիշները:

Ուսումնասիրվել է բակտերիական մելանինի ազդեցությունը Մոնալիզա սորտի կարտոֆիլի աճի և բերքատվության բարձրացման վրա: Փորձն իրականացվել է դաշտային պայմաններում (0,2 հա) բլոկային ռանդոմիզացիայի մեթոդով, երեք կրկնողությամբ, երկու տարբերակով՝ ստուգիչ NPK և «Մելանին»: Տնկմանը զուգընթաց՝ ստուգիչ տարբերակի շարքերի հողը պարարտացվել է NPK-ով, իսկ «Մելանին» տարբերակի պալարները տնկումից առաջ մելանինի լուծույթով թրջվել են մեկ ժամվա ընթացքում, իսկ առաջացած բույսերը երեք անգամ ջրվել են վեգետացիայի ընթացքում: Մելանինը նպաստել է ցողունների երկարացմանը, տերևային մակերեսի մեծացմանը և մուգ կանաչ գունավորմանը: Քլորոֆիլի a+b, ինչպես նաև կարոտինների և քսանտոֆիլների ընդհանուր պարունակությունը մելանինի ազդեցությամբ կրկնակի բարձրացել է: Բերքատվության ցուցանիշներով աչքի են ընկել ստուգիչ տարբերակի բույսերը (290g/հա), մելանինը (275 g/հա), սակայն մելանինով տարբերակում 10,3%-ով բարձր է շահութաբերությունը, և ստացվում է էկոլոգիապես անվտանգ բերք:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	12	9

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Movsesyan I., Ahabekyan N., Bazukyan I., Madoyan R., Dalgalarrondo M., Chobert J.-M., Popov Yu., Haertle T.,* Properties and survival under simulated gastrointestinal conditions of lactic acid bacteria isolated from Armenian cheeses and matsuns, Second Balkan Conference on Biology: 50 Years university of Plovdiv, "Biotechnol & Biotechnol. Eq.", Special edition, Vol. 24, N 2, Plovdiv, 2010, p. 444-449.
2. *Kirilov N., Petkova T., Atanasova J., Danova Sv., Iliev I., Popov Y., Haertle T., Ivanova I. V.*, Proteolitic activity in lactic acid bacteria froom iraq, Armenia and Bulgaria, Second Balkan Conference on Biology: 50 Years university of Plovdiv, "Biotechnol & Biotechnol. Eq.", Special edition, Vol. 24, N 2, Plovdiv, 2010, p. 643-646.
3. *Panosyan H. H.*, Polar lipid pattern and fatty acid composition of thermophilic bacilli isolated from a site with geothermal anomaly of Dilijan (Armenia), "Biolog. J. Armenia", N 2, Plovdiv, 2010, p. 100-107.
4. *Margaryan A., Panosyan H., Popov Yu.*, Isolation and characterization of new metallotolerant bacilli strains, Second Balkan Conference on Biology: 50 Years university of Plovdiv, "Biotechnol & Biotechnol. Eq.", Special edition, Vol. 24, N 2, Plovdiv, 2010, p. 450-454.
5. *Тоноян Л. Е., Петросян М. Т., Азарян К. Г., Попов Ю. Г.,* Влияние бактериального меланина на рост и развитие огурца в культуре in vivo и in vitro, "Ученые записки ЕГУ", N 1, Ереван, 2010, с. 50-56.
6. *Саакян Н. Ж., Петросян М. Т.,* Изучение минимальной ингибируюшей концентрации изолированной культуры живучки женевской (*Ajuga genevensis* L.), "Ученые записки ЕГУ", N 2, Ереван, 2010, с. 50-55.
7. *Sahakyan N. Zh., Petrosyan M. T., Popov Yu. G., Volodin V. V., Matistov N. V., Gruzdev I. V.*, Content of neutral lipids and fatty acids in callus cultures and leaves of intact plants of *Ajuga genevensis* L. and *Ajuga chia*, Second Balkan Conference on Biology: 50 Years university of Plovdiv, "Biotechnol & Biotechnol. Eq.", Special edition, Vol. 24, N 2, Plovdiv, 2010, p. 87-90.
8. *Саакян Н. Ж., Петросян М. Т., Попов Ю. Г., Агаджанян Дж. А.*, Некоторые особенности метаболизма изолированных культур *Ajuga genevensis* L. и *Ajuga chia*, "Высокие технологии, фундаментальные исследования, образование", том 2, Сб. труд. 9-ой межд. научно-практической конф. "Исследование, разработка и применение высоких технологий в промышленности", Санкт-Петербург, 2010, с. 36-37.
9. *Рамезанпур М. Р.*, Образование индолилуксусной кислоты местными штаммами флюоресцирующих псевдомонад, изолированных из ризосферы риса, культивируемого в северных провинциях Ирана, "Ученые записки ЕГУ", т. 2, Ереван, 2009, с. 59-64.
10. *Rmnezanpour M. R, Popov Yu. G, Khavazi K., Asadi Rahmani H.,* Genetic diversity of phosphate *solubilizing pseudomonas* from rice rhizosphere, "Electronic journal of Natural sciences", N 2, v. 13, NAS of Armenia, Yerevan, 2009, p. 53- 57.
11. *Rmnezanpour M. R., Popov Yu. G., Khavazi K., Asadi Rahmani H.,* Isolation and identification of fluorescent pseudomonas species from rice rhizosphere in Mazandaran province and ability of auxin production by these bacteria, 11th Iranian Soil Sciences Congress Soil Management, Food Security, July 12-14, Gorgan, Iran, 2009, p. 104-105.
12. *Rmnezanpour M. R., Popov Yu. G., Khavazi K., Asadi Rahmani H.,* Investigation of population density and ability of phosphate solubilization fluorescent pseudomonades species isolated from rice rhizosphere in provinces of North Iran, 11th Iranian Soil Sciences Congress Soil Management, Food Security, July 12-14, Gorgan, Iran, 2009, p. 106-107.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Ahabekyan N. H., Movsesyan I. A., Bazukyan I. L., Madoyan R. A.*, Elaboration of new probiotic, which includes lactic acid bacteria, isolated from different ecological niche of Armenia, Book of Abstracts "Biology-science of XXI century" of XIII international school-conference of young scientists in Puschino, Puschino, 2009, p. 156.

2. *Bazukyan I., Ahabekyan N., Madoyan R., Dalgalarrondo M., Chobert J.-M., Popov Yu., Haertln T.,* Study of cell envelope proteinase systems of natural isolated thermophilic lactobacilli, Book of Abstracts III international conference on environmental, industrial and applied microbiology "BioMicroWorld-2009", 2-4 December, Lisbon, 2009, p. 353.
3. *Panosyan H.,* Microbial Community in Warm and Hot Springs of Armenia, 3rd Congress of European Microbiologists FEMS2009 "Microbes and Man-interdependence and future challenges", Gothenburg, 2009, p. 261.
4. *Panosyan H., Nicolaus B., Popov Yu.,* Polar lipid pattern and fatty acid composition of thermophilic bacilli isolated from Armenian thermal mineral springs, Book of Abstract. EuroFedLipid and FEBS Workshop: Microbial Lipids, From Genomics to Lipidomics, Vienna, 2010, p. 68.
5. *Погосян Л. Л., Маргарян А. А., Паносян О. А.,* Сравнительная санитарно-микробиологическая оценка минеральных холодных и термальных источников Армении, Сборник тезисов "Биология-наука XXI века" XIV международная Пушкинская школа-конференция молодых ученых, Пущино, 2010, с. 252-253.
6. *Агаджанян М. А., Маргарян А. А., Паносян О. А.,* Аэробные хемоорганотрофные спорообразующие термофильные микроорганизмы горячих минеральных источников Армении, Сборник тезисов "Биология-наука XXI века" XIV международная Пушкинская школа-конференция молодых ученных, т. 2, Пущино, 2010, с. 209-210.
7. *Саакян Н. Ж., Петросян М. Т., Агаджанян Дж. А., Попов Ю. Г.,* Изучение некоторых параметров биологической активности интактного растения *Ajuga chia Schreb.* и ее изолированной культуры, Доклады и тезисы 5-й международной конференции "Современные проблемы почвенной культуры растений", 9-11 сентября, Ереван, 2009, с. 189.
8. *Петросян М. Т., Саакян Н. Ж., Попов Ю. Г.,* Каллусогенез и морфогенез в культуре in vitro шафрана посевного (Crocus sativus L.), Доклады и тезисы 5-й международной конференции "Современные проблемы почвенной культуры растений", 9-11 сентября, Ереван, 2009, с. 190.
9. *Rmnezanpour M. R., Popov Yu. G., Khavazi K.,* Influence of treatment of rice seeds with siderophores producing fluorescent pseudomonades on morphological and physiological characteristics, XIV International Congress on Molecular Plant-Microbe Interaction, July 19-23, Quebec, 2009, p. 123.

ԳԵՆԵՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԲՋՋԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Ռուբեն Միքայելի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ազարյան Նորա Հրաչիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գևորգյան Անի Լևոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հովհաննիսյան Գալինա Գեորգիի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ջալինյան Գայանե Գեորգիի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Գասպարյան Գենադի Հայկի, կենս. գիտ. դոկտոր, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ներիշ Աննա Անդրեյի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Մաթևոսյան Մարգարիտա Բենիամինի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Բունիաթյան Իվետա Գրիգորի, ավագ լաբորանտ
4. Հարությունյան Տիգրան Աշոտի, ավագ լաբորանտ
5. Սահակյան Անժիկ Հարությունի, ավագ լաբորանտ, գործավար
6. Զաքոյան Ամալյա Կարոյի, պրեպարատոր

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Գենոթունաբանությունում մոլեկուլային-բջջագենետիկական մեթոդների կիրառումը կենսաբանական ակտիվ միացությունների գնահատման համար (պետական ֆինանսավորում):	Հովհաննիսյան Գ. Գ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Միջուկային հետազոտությունների ինստիտուտի (Դուբնա, ՌԴ) հետ համատեղ կատարվել են ուսումնասիրություններ՝ նոր սինթեզված պորֆիրինների ռադիոմոդիֆիկացնող հատկությունները բացահայտելու նպատակով: Ուսումնասիրվել են TOEt4PyP պորֆիրինի և նրա Zn, Mn, Ag, Fe, Co և Cu պարունակող մետաղական ածանցյալների ռադիոմոդիֆիկացնող ազդեցությունը քաղցկեղային բջիջների վրա: Որպես ճառագայթման աղբյուր օգտագործվել է ROKUS-M ^{60}Co գամմա-ճառագայթիչը: Փորձերը բացահայտել են, որ պորֆիրինների ռադիոմոդիֆիկացնող հատկությունը կախված է մոլեկուլում մետաղի պարունակությունից: Ցույց է տրվել, որ AgTOEt4PyP և CuTOEt4PyP պորֆիրինները օժտված են ռադիոսենսիբիլիզացնող հատկությամբ և մոտավորապես 2 անգամ բարձրացնում են քաղցկեղային բջիջների զգայնությունը ճառագայթման նկատմամբ: Ուսումնասիրվել է ռադիոսենսիբիլիզացման մեխանիզմը, որը մասամբ հիմնված է պորֆիրինների ցիտոստատիկ ազդեցության վրա:

ԴՆԹ-կոմետների մեթոդով KCL-22 բջիջներում գնահատվել են պրոլինով հարուստ պոլիպեպտիդի (PRP-1) երկու անալոգների՝ D-15-ի և G_X-NH_2-ի գենաթունային հատկությունները՝ կախված ազդեցության պայմաններից: PRP-1-ի ազդեցությունից 24 ժամ անց գրանցվել է ԴՆԹ-ի վնասվածքների մակարդակի իջեցում՝ ի տարբերություն 2-ժամյա ազդեցության: D-15-ի 24-ժամյա ազդեցության հետևանքով ԴՆԹ-ի վնասվածքների մակարդակի իջեցում չի գրանցվել, իսկ G_X-NH_2-ի դեպքում այդ վնասվածքների մակարդակը նույնիսկ բարձրացել է:

Այսպիսով՝ կախված կառուցվածքի փոփոխությունից՝ պրոլինով հարուստ պոլիպեպտիդը ցուցաբերել է գենաթունային տարբեր էֆեկտներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	13	20

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Gasparyan G., Grigoryan R., Sarkisyan N., Babayan N., Pogosyan D., Hovhannisyan G., Aroutiounian R.,* Alternative in vitro toxicology: The present and future in Armenia, The New Armenian Medical Journal, N 3, Ереван, 2009, p. 49-57.
2. *Оганесян Г. Г., Авагян А. Л., Тадевосян Г. Л., Арутюнян Р. М.,* Оценка индуцированных митомицином с повреждений Х-хромосомы в лейкоцитах человека методом MN-FISH, “Ученые записки ЕГУ”, N 3, Ереван, 2009, с. 58-61.
3. *Hovhannisyan G., Aroutiounian R.,* Glei M., Butyrate reduces the frequency of micronuclei in human colon carcinoma cells in vitro, “Toxicology in Vitro”, N 23, 2009, p. 1028-1033.
4. *Aroutiounian R. M., Hovhannisyan G. G., Gasparyan G. H., Margaryan K. S., Aroutiounian D. N., Sarkissyan N. K., Galoyan A. A.,* Proline-rich Polypeptide-1 Protects the Cells In Vitro from Genotoxic Effects of Mitomycin C, “Neurochem., Res.”, 35: issue 4, 2010, p. 598-602.
5. *Атоянц А. Л., Сукиасян А. Р., Агаджанян Э. А., Варжапетян А. С., Авалян Р. Э., Арутюнян Р. М.,* Применение растительных тест-объектов: традесканции (клон 02) и полыни горькой для оценки генотоксичности почв и их загрязненности тяжелыми металлами, “Биол. ж. Армении”, N 4, Ереван, 2009, с. 51-55.
6. *Сукиасян А. Р., Атоянц А. Л., Тадевосян А. В., Шамиян А. Г., Киракосян А. А., Амбарцумян А. Ф., Агаджанян Э. А.,* Определение степени загрязненности почв тяжелыми металлами с помощью растительного тест-объекта, Вестник Инженерной Академии Армении, т. 6, N 3, Ереван, 2009, с. 457-460.
7. *Агаджанян Э. А., Атоянц А. Л., Матевосян М. Б., Авалян Р. Э., Варжапетян А. С., Арутюнян Р. М.,* Использование традесканции (клон 02) в качестве тест-объекта биомониторинга окружающей среды, Кострома, Материалы межд. научно-практ. конференции, N 2, 2010, с. 82-84.
8. *Манвелян М. С, Окоев Г. Г.*, Предимплантационная генетическая диагностика, “Акушерство, гинекология и неонатология”, N 3, Ереван, 2009, с. 17-20.
9. *Mkrtchyan H., Gross M., Hinreiner S., Polytiko A., Manvelyan M., Mrasek K., Kosyakova N., Ewers E., Nelle H., Liehr T., Volleth M., Weise A.,* Early Embryonic Chromosome Instability Results in Stable Mosaic Pattern in Human Tissues, PLoS ONE. 5, 2010, p. 1-7.
10. *Ервандян С. Г., Небиш А. А., Арутюнян Р. М.,* Использование морфологических показателей микрогаметофита для индикации загрязнения среды, “Ученые записки ЕГУ”, N 1, Ереван, 2009, с. 39-44.
11. Nersesyan A., Ylion A., Zalinyan G., Parsadanyan G., DNA-damaging activity of a new antiviral agent CS-1 in human and rodent tumor cell, Yerevan Medical Herald Journal, N 1 (40), Yerevan, 2010, p. 70-73.
12. *Parsadanyan G., Zalinyan G., Khangeldyan A., Bakshinyan E., Nersesyan A.,* The influence of radiation therapy on the levels of micronuclei and other nuclear anomalies in exfoliated buccal and cervix cells of cancer patients, The New Armenian Medical Journal, N 4, Yerevan, 2010, p. 38-41.
13. *Manukyan K., Amirkhanyan N., Aydinyan S., Danghyan V., Grigoryan R., Sarkisyan N., Gasparyan G., Aroutiounian R., Kharatyan S.,* Novel NiZr-based porous biomaterials: Synthesis and *in vitro* testing, Chemical Engineering Journal, N 162, 2010, p. 406-414.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Aroutiounian R., Hovhannisyan G., Gasparyan G.,* Park Hee Jeon, Jin Kyu Kim - Application of Bioassay Systems to Genetic Risk Evaluation, Proceedings of Autumn Conference the Korean Association for Radiation Protection, 19-20 November, Ocean Castle/Anmyundo, Korea, 2009, p. 108-109.
2. *Aroutiounian R., Hovhannisyan G., Gasparyan G.,* Jin Kyu Kim - Devolopment of systems for genetic risk evaluation, The Joint International Symposium of 5th International Conference of Toxicogenomics (ICT)

& 2nd Toxicogenomics Integrated Environmental Science (TIES), N 2, September 20-23, Seoul, Korea, 2009, p. 94.

3. *Margaryan K., Aroutiounian D., Aroutiounian R.,* Estimation of antimutagenic activity of Proline-Rich Polypeptide by the Comet-Assay in Human Leukocytes, International Symposium "Brain immune system: Neurochemical and Neuroendocrine aspects" dedicated to the 80th Anniversary of Academician Armen Galoyan, October 6-8, Yerevan, 2009, p. 42.
4. *Aroutiounian R., Gasparyan G., Hovhannisyan G., and Galoyan A.*, Toxicogenetics in Peptide research, International Symposium "Brain immune system: Neurochemical and Neuroendocrine aspects" dedicated to the 80th Anniversary of Academician Armen Galoyan, October 6-8, Yerevan, 2009, p. 9.
5. *Aroutiounian R.,* Analysis of Structure/ Activity Relationship in Biologically Effective Substances: From Synthesis to in vivo Testing, An International Symposium on Solvation and Ionic Effects in Biomolecules: Theory to Experiment, May 17-21, Tsakhkadzor, 2010, p. 27.
6. *Kempf P., Mkrtchyan H., Manvelyan M., Lier A., Heller A., Mrasek K., Hunstig F., Weise A., Liehr T.,* 3D-interphase FISH studies of chromosomes 8 and 21 in AML patients with trisomy 8, Abstracts zum 8, Russischen Kongress Moderne Methoden in der Pediatrie und Kinderchirurgie, 20-22- Oktober, Moscow, 2009, p. 105.
7. *Liehr T., Hunstig F., Bhatt S., Pellestor F., Mrasek K., Weise A., Simonyan I., Aroutiounian R., Manvelyan M.,* The 3-dimensional distribution of human chromosomes in sperm, Abstracts des 59th annual meeting of the American Society of Human Genetics, Honolulu, Hawaii, USA, Abstractnummer 1661T, 2010, p. 20-24.
8. *Manvelyan M., de Jesus Marques-Salles T., Pereira Leite E., Maria Soares-Ventura E., Cartaxo-Muniz M.T., Ferreira E., Liehr T., Macedo Silva M. L., Santos N., Junker S., Mkrtchyan H.,* Complex karyotype defined by FISH and M-FISH studies in an infant with acute megakarioblastic leukemia and neurofibromatosis, Medizinische Genetik, 1, Springer Berlin, Heidelberg, 2010, p. 137.
9. *Matevosyan M. B.,* Estimation of heavy metals salts mutagenic activity with application of test-systems of Tradescantia (Clone 02), 34th FEBS Congress, Prague, Czech Republic, 2009, p. 79.
10. *Matevosyan M. B.,* Estimation of genotoxicity of heavy metals salts with application of test-systems of Tradescantia (Clone 02), 2nd International Conference on Biological and Environmental Sciences, 15-20 March, Mansoura University, Mansoura and Luxor, 2010, p. 23.
11. *Matevosyan M. B., Agadjanyan E. A., Atoyants A. L., Varjapetyan A. S., Arevshatyan S. H., Aroutiounian R. M.,* Genotoxicity of waters from river Hrazdan outside city Yerevan, International Congress of Young Scientists being held within the frameworks of YSMU 90th, 12-14 of April, The New Armenian Medical journal, v. 4, N 1, Yerevan State Medical University, Yerevan, 2010, p. 87-88.
12. *Durgaryan A. A., Simonyan R. M., Matevosyan M. B., Simonyan M. A., Babayan M. A., Galoyan A. A.,* Lipopolysacharide-induced disbalance between anti- and pro-oxidative metalloproteins in rat tissues: the regulatory effect of proline rich polypeptide, International Symposium on the Pathophysiology of Reactive Oxygen and Nitrogen Species, 19-21 May, Salamanca, 2010, p. 154.
13. *Matevosyan M. B.,* Clastogenic estimation of salts of heavy metals and oxides with application of test-systems of of Tradescantia (Clone 02), 5th Annual International Symposium on Environment , 20-23 May, Athens, 2010, p. 63.
14. *Durgaryan A., Dmitrenko O., Matevosyan M., Galoyan A.,* Prophylactic and antibacterial activity of proline-rich polypeptides against methicillin-resistant Staphylococcus aureus in vivo, 35th FEBS Congress, June 26-July 1, Gцteborg (Gothenburg), 2010, p. 279.
15. *Matevosyan M. B.,* Investigation of the mutant Zea mays bz-2m mutagenic activity and pollen sensitivity to the X-ray and laser irradiation. 35th FEBS Congress, June 26-July 1, Gцteborg (Gothenburg), 2010, p. 16.
16. *Парсаданян Г. Г., Залинян Г. Г., Вардазарян Н. С.,* Изучение влияния внешних факторов на цитогенетический аппарат здоровых и больных пациентов, Материалы научно-практической конференции эпидемиологии МЗ Армении, Ереван, 2009, с. 85.
17. *Կիրակոսյան Ա., Զալինյան Գ., Զավարյան Է.,* Սեռին շղթայացված հատկանիշների թեմային առնչվող խնդիրների մեթոդաբանություն, «Բնագետ», հատուկ թողարկում, գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, 2009, էջ 79-80:

18. *Manukyan K., Gasparyan G., Kharatyan S.,* Zr-Based Porous Biomaterials: Fabrication and *in vitro* Testing. ESBiomat 2009: 22nd European Conference on Biomaterials, 7-11 September, Lausanne, 2009, p. 78.
19. *Babayan N., Tovmasyan A., Shmakova N., Komova O., Ghazaryan R., Gasparyan G., Aroutiounian R.,* Investigation of structure-activity relationship of new porphyrins as potential radio-sensitizing agents, An International Symposium - Solvation and Ionic Effects in Biomolecular Recognition: Theory to Experiment, May 17-21, Tsaghkadzor, 2010, p. 45-46.
20. *Tovmasyan A., Babayan N., Movsisyan L., Sahakyan L., Gasparyan G., Aroutiounian R., Batinic-Haberle I., Ghazaryan R.,* Synthesis, *in vitro* anticancer activity and tissue specificity of novel amphiphilic Ag-metalloporphyrin. Sixth International Conference on Porphyrins and Phthalocyanines (ICPP-6), July 4 -9, New Mexico, 2010, p. 55.

ԿԵՆՍԱՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Վարդևանյան Պողոս Հովհաննեսի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Փանոսյան Գերասիմ Հարությունի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
2. Զաքարյան Արմեն Եգորի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ճավրշյան Ջանիկ Մամիկոնի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Անտոնյան Արա Պետիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Արծրունի Իրինա Գեղամի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Յավրոյան Ժենյա Վաղինակի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Ներկարարյան Անահիտ Վլադիմիրի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Գևորգյան Էմիլ Սոսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Թոչունյան Արմեն Համբարձումի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Մատինյան Կարինե Ստեփանի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Փարսադանյան Մարինե Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Փոլադյան Աննա Արշակի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ներսիսյան Աիդա Անդրանիկի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Ասլանյան Զոյա Սարգսի, ավագ լաբորանտ
3. Զաքարյան Նաիրա Արմենի, ավագ լաբորանտ
4. Միքայելյան Մարիետա Սամվելի, ավագ լաբորանտ, գործավար
5. Շահինյան Մարիամ Աշոտի, ավագ լաբորանտ
6. Սարգսյան Գոհար Գուրգենի, ավագ լաբորանտ
7. Հովսեփյան Լուսինե Գաբրիելի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Ֆիզիկական և ֆիզիկաքիմիական գործոններով բակտերիաների և բջջային թաղանթների ակտիվության կարգավորման մեխանիզմների հետազոտումը և այդ գործոնների գործնական կիրառման հիմնավորումը (պետական ֆինանսավորում):	Թոչունյան Ա. Հ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակաշրջանում ուսումնասիրվել է *E. coli* բակտերիաներում պրոտոնային ԱԵՖազի դերը H_2 արտադրման գործընթացում պրոտոնային ԱԵՖազի մուտանտի և նրա արգելակիչների միջոցով: Վերջին տվյալների վրա հիմնվելով՝ փորձեր են արվել ԱԵՖազի և հիդրոգենազների կապը պարզելու ուղղությամբ, և ցույց է տրվել, որ գլիցերինի խմորման ժամանակ հիմնային pH-ում հիդրոգենազներ 1-ը և 2-ը կարող են կապ ունենալ պրոտոնային ԱԵՖազի հետ կամ մասնակցել պրոտոնի տրանսլոկացիային այն դեպքում, երբ հիդրոգենազներ 3-ը և 4-ը կարող են գործել պրոտոնի կլանման ռեժիմով: Ցույց է տրվել նաև, որ թթվային պայմաններում հիդրոգենազներ 1-ը և 2-ը, ավելի քան պրոտոնային ԱԵՖազը, հնարավոր է, որ մասնակցում են պրոտոնի տեղափոխմանը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել են 51.8, 53 և 70.6, 73 ԳՀց ծայրահեղ բարձր հաճախությամբ էլեկտրամագնիսական ճառագայթման (ԷՄՃ) ազդեցությունը *E. coli*, *E. hirae* բակտերիաների աճի և կենսունակության, ինչպես նաև թաղանթների տեղափոխիչ և ֆերմենտային համակարգերի ակտիվության վրա: Բակտերիաների աճն ուսումնասիրվել է 30, 60, 120 րոպե ճառագայթումից հետո: Բակտերիաների վրա ԷՄՃ-ի ազդեցության մեխանիզմները պարզելու նպատակով ուսումնասիրվել է ջրի միջնորդող դերը. որոշվել է նշված հաճախություններով ճառագայթման ազդեցությունը ջրի pH-ի և էլեկտրահաղորդականության փոփոխության վրա:

Ուսումնասիրվել են *Rhodobacter sphaeroides* բակտերիաների կենսաէներգետիկական այնպիսի բնութագրիչներ, ինչպիսիք են $\Delta\mu_{H+}$-ը և նրա բաղադրամասերը՝ ներբջջային pH-ը և թաղանթային պոտենցիալը: Հաշվարկվել է *R. sphaeroides* բակտերիաների $\Delta\mu_{H+}$-ը, որը հանդիսանում է բակտերիաների կարևոր կենսաէներգետիկական չափանիշ: Ցույց է տրվել, որ *R. sphaeroides* բակտերիաների թաղանթային պոտենցիալը ΔΨ փորձարարական պայմաններում (pH 7.5) կազմել է -94 մՎ, որը 30 մՎ pH-ի տրանսթաղանթային տարբերության դեպքում հարուցել է պրոտոնաշարժ ուժ՝ -64 մՎ: Պրոտոնային ԱԵՖազների արգելակիչ N,N'-դիցիկլոհեքսիլկարբոդիիմիդի ներկայությամբ ΔΨ-ի արժեքը չի փոխվում, իսկ պրոտոնոֆորի՝ ցիանիդ m-քլորֆենիլհիդրազոնի ազդեցությամբ նվազում է ~1.5 անգամ: Շարունակվել են նաև ուսումնասիրությունները ազոտի տարբեր աղբյուրների ներգործությամբ *R. sphaeroides* բակտերիաներում մոլեկուլային ջրածնի արտադրության որոշման ուղղությամբ:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Խառը լիպիդային հսկա միալամել վեզիկուլների և իժերի թույնի փոխազդեցության ֆլյուորեսցենտ լուսաչափում (ANSEF EN-1923):	Այվազյան Ն. Մ.

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակաշրջանում ուսումնասիրվել է երկշերտ հսկա միալամել վեզիկուլների մոդիֆիկացիան Macrovipera lebetina obtusa թույնի ազդեցության արդյունքում՝ ֆլյուորեսցենտային մանրադիտման և լուսաչափման եղանակներով: Թույնի բաղադրիչներով վերափոխված ԵԼԹ-ներ ստանալու համար կիրառվել է հսկա միալամել վեզիկուլների էլեկտրաձևավորման եղանակը: Ծրագրի սկզբնական փուլում իրականացվել է տվյալ թույներով վերափոխված հսկա միալամել վեզիկուլների ուսումնասիրությունը ԱՆՍ և պիռեն ֆլյուորեսցենտային զոնդերի օգնությամբ: Ֆլյուորեսցենտային մանրադիտումը կատարվել է N-400M

(AmScope, USA) էպի-ֆլյուորեսցենտային տրինոկուլյար մանրադիտակի օգնությամբ, իսկ ֆլյուորեսցենտային լուսաչափումը՝ Varian Eclipt ֆլյուորոմետրի միջոցով և պրոֆ. Շ. Մարգարյանի սիրալիր աջակցությամբ: Հաջորդ փուլում ենթադրվում է կատարել նմանատիպ հետազոտություններ LAURDAN և PRODAN սպեցիֆիկ ֆլյուորեսցենտային զոնդերի օգնությամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	-	2	-	30	45

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Սևոյան Գ. Գ.,* Կենսաբանություն 10, «Աստղիկ գրատուն» հրատ., Երևան, 2010, 208 էջ:
2. *Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ., Եսայան Ա. Հ., Սևոյան Գ. Գ.,* Կենսաբանություն 11, «Աստղիկ գրատուն» հրատ., Երևան, 2010, 242 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Վարդևանյան Պ. Հ., Ներկարարյան Ա. Վ., Փարսադանյան Մ. Ա., Սահակյան Ի. Ա., Գրիգորյան Ռ. Գ.,* Կենսաբանություն, 10 թեստ, Թեստային առաջադրանքների ժողովածու, «Հայրապետ» հրատ., Երևան, 2010, 203 էջ:
2. *Գևորգյան Է. Ս., Դանիելյան Ֆ. Դ, Եսայան Ա. Հ., Սևոյան Գ. Գ.,* Կենսաբանություն 10,11,12, Ուսուցչի ձեռնարկ ավագ դպրոցի 10-12-րդ դասարանի բնագիտամաթեմատիկական և ընդհանուր հոսքերի համար, «Աստղիկ գրատուն» հրատ., Երևան, 2010, 96 էջ:

Հոդված

1. *Թոչունյան Ա. Հ.,* Կենսաբանության դասավանդման խնդիրները բուհական համակարգում 21-րդ դարում. բովանդակության բարեփոխում, «Բնագետ», հ. 2, Երևան, 2009, էջ 81-82:
2. *Григорян А. В., Антонян А. П., Шагинян М. А., Манукян Г. А., Карапетян А. Т.,* Влияние нетепловых электромагнитных волн миллиметрового диапазона на комплексообразование лигандов с ДНК, “Биолог. жур. Армении”, N 3(61), Ереван, 2009, с. 57-62.
3. *Джавршян Дж., Багдасарян Е., Мамиконян Т.,* Исследование индукции флуоресценции хлорофилла “а” ФС 2 у нормальных и мутантных растений маиского салата, Изд. Гос. аграрного унив. Армении, Ереван, 2009, с. 9-13.
4. *Джавршян Дж., Багдасарян Е., Мамиконян Т., Лалабекян А., Арташян А.,* Особенности “гиперхромного эффекта” у растений lactuca sativa при загрязнении атмосферы аммиаком, Сбор. трудов междунар. научной конференций, Горис, 2010, с. 32-38.
5. *Минасян А., Джарвшян Дж.,* Влияние УФ-Излучения на “Гиперхромный эффект” в листьях растений, вызванный газообразным аммиаком, “Ученые Записки ЕГУ”, N 3, Ереван, 2009, с. 27-34.

6. *Садоян П. П., Минасбекям Л. А.,* Цитологические и биохимические изменения сортов мягкой пшеницы Армении под влиянием g-облучения, “Известия аграрной науки”, т. 8, N 2, Ереван, 2010, с. 32-36.
7. *Трчунян А., Тадевосян А.,* Воздействие когерентного электромагнитного излучения крайне высоких частот и малой интенсивности на активность мембранных систем бактерий Escherichia coli, “Биофизика”, т. 54, Москва, 2009, с. 1055-1059.
8. *Трчунян А. А.,* Бактерии, антибиотики и электромагнитные волны, “Химия и жизнь”, N 10, Москва, 2009, с. 38-39.
9. *Тирацуян С. Г., Вардапетян Г. Р., Мартиросян А. С.,* Взаимодействие гиперицина с липопротеинами плазмы крови, III Евразийский конгресс по медицинской физике и инженерии, 21-26 июня, Москва, 2010, с. 71-74.
10. *Узункичян А. А., Мириджанян М. М., Асатрян А. Р., Закарян А. Е., Погосян Г. А., Закарян З. А.,* Особенности перекисного окисления липидов у больных с послеоперационным перетонитом, осложненным синдромом энтериальной недостаточности, Медицински вестник Эребуни, N 4(40), Москва, 2009, с. 43-46.
11. *Узункичян А. А., Мириджанян М. М., Асатрян А. Р., Закарян А. Е., Погосян Г. А., Закарян З. А.,* Липидная пероксидация при синдром энтеральной недостаточности у больных *с* послеоперационным перитонитом, “Научно-медицинский журнал”, N 4, 2009, с. 29-36.
12. *Akopyan K., Trchounian A.,* Proton conductance of bacterial membrane and its role in cell functional activity, In Bacterial Membranes, A. Trchounian (ed.), Res. Signpost: Kerala (India), 2009, p. 37-63.
13. *Artsruny I. G., Matinyan K. S., Demirkhanyan L. H., Melnikova-Sharova M. Ը., Margaryan A. V., Sargsyan E. G., Gevorgyan E. S.*, Changes in PARP-1 activi-ty in rat lver and thymocyte nuclei after in vivo administration of cisplatin, “Biolog. Journ. Armenia”, N 1 (62), Yerevan, 2010, p. 30-35.
14. *Gevorgyan E.* S., Yavroyan Zh. V., Hakobyan N. R., Hovhannisyan A. G., Cisplatin action on phospholipid composition in nuclear fraction of rat liver cells, “Biolog. Journ. Armenia”, N 4 (61), Yerevan, 2009, p. 20-24.
15. Takgyozyan A. G., Gevorgyan A. E., Arakelyan V. B., Gevorgyan E. S., Computational modeling of two-enzyme chain in case of complex interaction between enzymes and in presence of inhibitors, “Biolog. Journ. Armenia”, N 4(61), Yerevan, 2009, p. 12-19.
16. *Gabrielyan L., Trchounian A.*, Purple bacteria and cyanobacteria as potential producers of molecular hydrogen: an electrochemical and bioenergetics approach, In Bacterial Membranes, A. Trchounian (ed.), Res. Signpost: Kerala (India), 2009, p. 233-273.
17. *Hovnanyan K., Trchounian A.*, Cell wall and and cytoplasmic membrane structures of some bacteria: novel data and role in pathology, In Bacterial Membranes, A. Trchounian (ed.), Res. Signpost: Kerala (India), 2009, p. 1-21.
18. *Javrshyan J.*, Photo Biotechnologies for Evaluating Ecological State of Atmosphere ANA Generation of Renewable and Clean Energy, Վերականգնող և մաքրող էներգիայի IV միջազգային համաժողովի աշխատություններ, Երևան, 2009, էջ 15-17:
19. *Martirosyan A. S., Vardapetyan H. R., Tiratsuyan S. G., Hovhannisyan A. A.*, Possibility of improvement of hemoglobin properties as biosensors’ detection element, Biophotonics: Photonic Solutions for Better Health Care II, Proceedings of SPIE, vol. 7715 (SPIE, Bellingham, WA), 2010, 77153N, p. 1-8. doi:10.1117/12.852765.
20. *Pepoyan A., Trchounian A.*, Biophysics, molecular and cellular biology of probiotic activity of bacteria, In Bacterial Membranes, A. Trchounian (ed.), Res. Signpost: Kerala (India), 2009, p. 275-287.
21. *Poladyan A., Trchounian A.*, Production of molecular hydrogen by mixed-acid fermentation in bacteria and its energetics, In Bacterial Membranes, A. Trchounian (ed.), Res. Signpost: Kerala (India), 2009, p. 197-231.
22. *Trchounian A.*, Potassium transport by bacteria: electrochemical approach, energetics and mechanisms, In Bacterial Membranes, A. Trchounian (ed.), Res. Signpost: Kerala (India), 2009, p. 65-111.
23. *Trchounian A.*, Surface charge and other physical properties of bacterial membranes, In Bacterial Membranes, A. Trchounian (ed.), Res. Signpost: Kerala (India), 2009, p. 23-35.
24. *Trchounian A., Trchounian K.*, Hydrogenase 2 is most and hydrogenase 1 is less responsible for hydrogen production by *Escherichia coli* upon glycerol fermentation under neutral and slightly alkaline pH, Int. J. Hydrogen Energy, V. 34, 2009, p. 8839-8845.

25. *Uzankichyan A., Asatryan A., Zakaryan A., Poghosyan G., Zakaryan Z.,* Superoxidation syndrome in patients with postoperative peritonitis complicated with enteric insufficiency, J. Experimental and Clinical Medicine, N 9, 2009, p. 66-71.
26. *Vardevanyan P. O., Parsadanyan M. A., Pirumyan K. V., Shahinyan M. A., Antonyan A. P.,* The influence of different EMW on melting parameters of DNA-ligand complexes, International Conference & DAAD Alumni Seminar "Biotechnology and Health-3", October 15-17, Yerevan, 2009, p. 4-10.
27. *Vardapetyan H. R., Tiratsuyan S. G., Hovhannisyan A. A., Martirosyan A. S.*, Changes in hemoglobin under influence of hypericin, International Conference & DAAD AlumniSeminar Biotechnology and Health-3, October 15-17, Yerevan, 2009, p. 61-68.
28. *Vardapetyan H. R., Martirosyan A. S., Tiratsuyan S. G., Hovhannisyan A. A.,* "Interaction between hypericin and hemoglobin" Journal of Photochemistry & Photobiology B: Biology. doi:10.1016/J.photobiol, 2010, p. 53-58.
29. *Vassilian A., Trchounian A.*, Environment oxidation-reduction potential and redox sensing by bacteria, In Bacterial Membranes, A. Trchounian (ed.), Res. Signpost: Kerala (India), 2009, p. 163-195.
30. *Vardanyan Z., Trchounian A.,* The effects of copper (II) ions on *Enterococcus hirae* cell growth and the proton-translocating F_oF_1 ATPase activity, "Cell Biochem. Biophys.", N 57, 2010, p. 19-26.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Սեֆերյան Ծ. Ե., Զաքարյան Ա. Ե.*, Էլեկտրոհնդուկցված ազատ ռադիկալների ազդեցությունը արհեստական երկշերտ լիպիդային թաղանթների վրա, Միջազգային ուսանողական կենսաբանական գիտաժողով, Երևան, 2009, էջ 50:
2. *Авагян И. А., Минасбекян Л. А., Нанагюлян С. Г., Баласанян М. Г., Жамгарян А. Г., Григорян С. А.,* Противовоспалительная активность экстракта из культуры гриба P.ostreatus (Jacq.:Fr.) Kumm., Int. Conf. & DAAD Alumni Seminar "Biotechnology and Health-3", October, Yerevan, 2009, p. 116.
3. *Асатрян А. Н., Манвелян А. Р., Минасбекян Л. А.,* Изменение степени метилирования и параметров плавления ДНК 4-дневных проростков пшеницы под воздействием ЭМИ мм-диапазона, 13-я международная Пущинская школа-конференция молодых ученых, Пущино, 2009, с. 132.
4. *Маргарян А. В., Арцруни И. Г., Саркисян Э. Г., Демирханян Л. О., Геворкян Э. С.,* Действие цисплатина на интернуклеосомальное расщепление хроматина тимоцитов крыс, Сборник тезисов 13-ой международной Пущинской школы-конференции молодых ученых, Пущино, 2009, с. 74-75.
5. *Мельникова-Шарова М. А., Арцруни И. Г., Матинян К. С., Демирханян Л. О., Геворкян Э. С.,* Действие цисплатина на активность поли(АДФ-рибозил) полимеразы 1 ядер клеток печени крыс, Сборник тезисов 13-ой международной Пущинской школы-конференции молодых ученых, Пущино, 2009, с. 75.
6. *Мельникова-Шарова М. А., Матинян К. С., Саркисян Э. Г., Геворкян Э. С.,* Изменение активности ПАРП-1 в ядрах клеток печени крыс при индуцированном интернуклеосомальном расщеплении ДНК, Сборник тезисов международной конференции "Биотехнология и здоровье-3", 2009, с. 118.
7. *Мельникова-Шарова М. А., Арцруни И. Г., Матинян К. С., Демирханян Л. О., Геворкян Э. С.,* Действие цисплатина на активность поли(АДФ-рибозил) полимеразы 1 ядер тимоцитов крыс, Сборник тезисов 14-ой международной Пущинской школы-конференции молодых ученых, т. 1, Пущино, 2010, с. 44-45.
8. *Маргарян А. В., Арцруни И. Г., Матинян К. С., Саркисян Э. Г., Геворкян Э. С.,* Изменение ДНК-аза-1-чувствительности ядер и хроматина печени крыс при воздействии гидрокортизона, Сборник тезисов 14-ой международной Пущинской школы-конференции молодых ученых, т. 1, Пущино, 2010, с. 42.
9. *Манвелян А. Р., Асатрян А., Н. Минасбекян Л. А.,* Изменение фосфолипидного состава ядерных мембран проростков семян под действием электромагнитного излучения, 13-я международная Пущинская школа-конференция молодых ученых, Пущино, 2009, с. 142.
10. *Минасбекян Л. А., Манвелян А. Р., Вардеванян П. О.,* Сохранение изменений в фосфолипидном составе ядерных мембран проростков семян во втором поколении, Int. Conf. & DAAD Alumni Seminar "Biotechnology and Health-3", Yerevan, 2009, p. 132.

11. *Оганесян А. Г., Акопян Н. Р., Явроян Ж. В., Хачатрян Г. Н., Геворгян Э. С.,* Действие цисплатина на содержание нейтральных липидов ядер клеток печени и головного мозга крыс, Сборник тезисов 13-ой международной школы-конференции молодых ученых “Биология-наука XXI века”, Пущино, 2009, с. 76.
12. *Оганесян А. Г., Акопян Н. Р., Явроян Ж. В., Хачатрян Г. Н., Геворгян Э. С.,* Взаимосвязанные изменения количества холин-содержащих фосфолипидов в ядрах клеток различных тканей крыс при воздействии цисплатина, Сборник тезисов 14-ой международной школы-конференции молодых ученых “Биология-наука XXI века”, Пущино, 2010, с. 165-166.
13. *Торгомян Э., Тадевосян А., Трчунян А.,* Влияние миллиметровых волн на рост и выживаемость бактерий Escherichia coli в присутствии антибиотиков - цефтриаксона и канамицина, 14-я междунар. Пущинская школа-конф. молодых ученых, т. 1, Пущино, 2010, с. 220.
14. *Торгомян Э., Киракосян Г. Р., Трчунян А. А.,* Влияние Cu- и Mn-производных триптофана и тирозина на Escherichia coli при рентгеновском облучении, 13-я междунар. Пущинская школа-конф. молодых ученых, Пущино, 2009, с. 148-149.
15. *Хачатрян А. В., Неркарарян А. В.,* Действие ЭМИ ММ-диапазона на рост и развитие проростков пшеницы, Международная студенческая биологическая конференция, посвященная 90-летию Ереванского государственного университета и 75-летию факультета биологии, Сборник тезисов, Ереван, Армения, 2009, с. 66.
16. *Avagyan I. A., Nanagulyan S. G., Balasanyan M. G., Zhamgaryan A. G., Grigoryan S. A.,* Antiinflammatory activity of extracts from culture of Pleurotus ostreatus mushroom, 13-n International School-Conference of young scientists, Section of Applied Biotechnology, Puschino, 2009, p. 155-156.
17. *Avagyan I. A., Minasbekyan L. A., Nanagulyan S. G.,* Replay on Stressing Influence of P.ostreatus by increasing of betta-glucosidase activity, 13-n International School-Conference of young scientists, Section of Applied Biotechnology, Puschino, 2009, p. 155.
18. *Ayvazian N. M., Zaqaryan N. A., Ghazaryan N. A.*, Ionic Permeability of Mixed-Lipid Giant Unilamellar Vesicles Modified with *Vipera lebetina obtusa* Venom, “Solvation and Ionic Effects in Biomolecular Recognition: Theory to Experiment”, Tsakhkadzor, 2010, p. 51.
19. *Ayvazian N. M., Zaqaryan N. A., Ghazaryan N. A.*, Fluorescence microscopy of the viper venom’s interaction with Mixed-Lipid Giant Unilamellar Vesicles from bovine brain, Journal of Neurochemistry, Supplment: 4th ISN Special Conference “Membrane domains in CNS Physiology and Pathology”, v. 113, Sicily, 2010, p. 2.
20. *Blbulyan S., Poladyan A., Trchounian A., Escherichia coli* membrane vesicles F_OF_1-ATPase activity under glycerol fermentation at acidic and alkaline pH, International symposium on salvation and ionic effects in biomolecules: theory to experiment, Tsakhkadzor, 2010, p. 59.
21. *Demirkhanyan L. H., Melnikova-Sharova M. A., Artsruny I. G., Matinyan K. S., Ananyan G. V., Gevorgyan E. S.,* Tissue-Specific Changes in DNA Melting Profiles Induced by Cisplatin, Book of Abstracts, An International Symposium on Solvation and Ionic Effects in Biomolecules: Theory to Experiment, Tsakhkadzor, 2010, p. 55-56.
22. *Gabrielyan L., Trchounian A.*, Molecular hydrogen production during various nitrogen source photo-fermentations by Rhodobacter sphaeroides, Biochim. Biophys. Acta (BBA) - Bioenergetics, v. 1797, suppl. 1, 2010, p. 113-114.
23. *Gevorgyan E. S., Yavroyan Zh. V., Hakobyan N. R., Hovhannisyan A. G., Khachatryan G. N.*, Changes of phospholipid content in nuclear fraction from rat thymus after the cisplatin action, Biotechnology and health-3, Abstract book, Yerevan, 2009, p. 121.
24. *Hakobyan L. J., Gabrielyan L. S., Trchounian A. A.*, Effect of Cu^{2+} ions on the H_2 photoproduction and proton transfer by purple bacterium Rhodobacter sphaeroides, 13th International Youth Scientific Conference: “Biology is a science of XXI century”, Pushino, 2009, p. 190-191.
25. *Hakobyan L. J., Gabrielyan L. S., Trchounian A. A.*, Interrelation between pH gradient and transmembrane electrical potential in Rhodobacter sphaeroides, International Symposium “Solvation and Ionic Effects in Biomolecules: Theory to Experiment”, Tsakhkadzor, 2010, p. 51-52.
26. *Hakobyan N. R., Hovhannisyn A. G., Yavroyan Zh. V., Gevorgyan E. S.*, Effect of cisplatin on rat brain and liver cells nuclear phospholipids, Biotechnology and health-3, Abstract book, Yerevan, 2009, p. 115.

27. *Hakobyan N. R., Hovhannisyn A. G., Yavroyan Zh. V., Gevorgyan E. S.*, Effect of cisplatin on rat liver cells nuclear phospholipids, Journal "Cellular Oncology", 2010, p. 119.
28. *Margaryan A. V., Demirkhanyan L. H., Artsruni I. G., Gevorgyan E. S.*, Dose-Dependent Changes of Poly(ADP-Ribose) Polymerase-1 Activity in Rat Liver Cell's and Thymocyte Nuclei by Cisplatin, Book of Abstracts of International Conference "Biotechnology and Health-3", Yerevan, 2009, p. 120-121.
29. *Minasbekyan L. A., Badalyan H. G., Vardevanyan P. O.*, Investigation of protein aqueous pore formation mechanism in the nuclear membrane, Int. Symposium on Solvation and Ionic Effects in Biomolecules: Theory to Experiment, Tsakhkadzor, 2010, p. 57.
30. *Martirosyan A. S., Vardapetyan H. R., Tiratsuyan S. G., Hovhannisyan A. A.*, Input of quercetin in phototoxity of *H. perforatum* extracts, Int. Symposium "Brain Immune Systems. Neurochemical and Neuroendocrine aspects" Dedicated to the 80th anniversary of academician Armen Galoyan, Yerevan, 2009, p. 81.
31. *Minasbekyan L., Vardevanyan P.,* Changes in Nuclear Subfractions Phospholipid Composition of Treated by MM-Waves Wheat Seedlings, Proteomic Forum, Berlin, 2009, p. 55.
32. *Minasbekyan L. A., Abovyan M. S., Vardevanyan P. O.*, Influence of GA treatment on the level of DNA methylation during wheat seeds germination, Int. Conf. & DAAD Alumni Seminar "Biotechnology and Health-3", Yerevan, 2009, p. 129.
33. *Martirosyan A. S., Vardapetyan H. R., Tiratsuyan S. G., Hovhannisyan A. A.*, Improvement of hypericin properties as an anticancer agent, Annals of Oncology, Abstract book IMPAKT 2010 Breast Cancer Conference, V. 21, Suppl. 4, iv.58, Brussels, 2010, p. 134.
34. *Poghosyan G. H., Zakaryan N. A., Gulikyan L. A., Zakaryan A. E.,* Determination of antioxidant of wormwood (Artemisia absinthium L.), International Conference "Biotechnology and health-3" & DAAD Alumni Seminar, Yerevan, 2009, p. 34-35.
35. *Poghosyan G. H., Zakaryan A. E.*, Influence of protein-rich Polipeptide on membranes Lipid peroxidation at Aluminium model of Alzhemer Disease, An International Symposium on Solvation and Ionic Effects in Biomolecules, Tsakhkadzor, 2010, p. 61-62.
36. *Torgomyan H., Gabrielyan L., Trchounian A.*, Biohydrogen production upon photo-fermentation of different carbon sources by Rhodobacter sphaeroides, Int. conference "Biotechnology and health-3" & DAAD Alumni seminar, Yerevan, 2009, p. 131.
37. *Trchounian K., Wood T., Trchounian A.*, Hydrogen producing hydrogenases in *Escherichia coli* under glycerol fermentation at different pH, The FEBS J., v. 277, Suppl. 1, 2010, p. 171-172.
38. *Trchounian K., Trchounian A.*, Role of pH in bio-hydrogen production by *E. coli* under glycerol fermentation, ASM 110th General Meeting. Abstracts, San Diego, CA, 2010, I-2174.
39. *Torgomyan H., Tadevosyan H., Trchounian A.*, The effects of kanamycin and ceftriaxone on ions fluxes through the membrane of Escherichia coli irradiated with millimeter waves, International symposium on salvation and ionic effects in biomolecules: theory to experiment, Tsakhkadzor, 2010, p. 58.
40. *Torgomyan H., Kalantaryan V., Trchounian A.*, The *Escherichia coli* growth properties after irradiation with 70.6 and 73 GHz frequencies electromagnetic irradiation, International symposium on salvation and ionic effects in biomolecules: theory to experiment, Tsakhkadzor, 2010, p. 59.
41. *Trchounian A.,* Redox processes, energy production studies with *Escherichia coli* at different pH, BBA-Bioenergetics, V. 1797, Supp. 1, 2010, p. 117.
42. *Tiratsuyan S. G., Vardapetyan H. R., Martirosyan A. S.*, pH-drop: one of the mechanisms of hypericin action on hemoglobin, International Conference & DAAD Alumni Seminar Biotechnology and Health-3, Yerevan, 2009, p. 119-120.
43. *Vardevanyan P. O., Antonyan A. P., Parsadanyan M. A., Pirumyan K. V., Shahinyan M. A., Aziziyan R. A.*, The influence of different EMW on melting parameters of DNA-ligand, International Conference & DAAD Alumni Seminar "Biotechnology and Health-3", Yerevan, 2009, p. 109-110.
44. *Vardapetyan H. R., Tiratsuyan S. G., Martirosyan A. S.*, Hemoglobin as one of the targets of hypericin action, Arm.Tech congress, San Diego, 2009, p. 256.
45. *Zakaryan A. E., Pogosyan G. A., Zakaryan N. A.,* New Approaches of Artificial Bilayer Membrane`sModeling in Pharmacologikal Studies, Tsakhkadzor, 2010, p. 76.

ԿԵՆՍԱՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Դավթյան Միսակ Արշամի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աղաջանյան Արամայիս Խաչատուրի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հովհաննիսյան Սոֆիկ Պետրոսի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Նավասարդյան Լիպարիտ Հայրապետի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Բարսեղյան Էռնեստինա Խիկարի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Գաբրիելյան Գոհար Արշալույսի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Թումանյան Լիլիթ Ռուբենի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Խաչատրյան Մեղորա Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Կարապետյան Սուսաննա Աղասու, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Չուբարյան Սիրվարդ Վարդանի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Սեմերջյան Հենրիկ Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Մարության Սեդա Վիկտորի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Աղաջանյան Անուշ Արամայիսի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Բաղալյան Իրինա Արտեմի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հայրապետյան Նարինե Կոլյայի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Մարտիրոսյան Մարիա Սերգեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Նիկոյան Արմինե Ալեքսեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Սեմերջյան Գայանե Հենրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սեմերջյան Գայանե Հենրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Մարության Սեդա Վիկտորի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ, գործավար
3. Բաղալյան Իրինա Արտեմի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
4. Զախարյան Անի Ալեքսանի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
5. Կարապետյան Հասմիկ Մաէնլեստի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
6. Նիկոյան Արմինե Ալեքսեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
7. Զաքարյան Տաթևիկ Աշոտի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնի աշխատակիցները 2009-2010 ուստարում գիտական աշխատանքներ են կատարել Ազոտ պարունակող միացությունների կենսաքիմիայի գիտահետազոտական լաբորատորիայում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	7	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Դավթյան Մ. Ա., Նավասարդյան Լ. Հ., Մարտիրոսյան Ս. Վ., Նավասարդյան Ա. Լ.,* Տարբեր օրգանիզմների ԴՆԹ-ի համեմատական ուսումնասիրումը ֆլյուորեսցենտային անալիզի եղանակով, «Հայաստանի կենսաբանական հանդես», հատոր 62, թիվ 2, Երևան, 2010, էջ 86-90:
2. *Սիմոնյան Թ. Ն., Բարսեղյան Է. Խ.,* Առնետի լյարդի արգինազի դարձելի ինակտիվացման պրոցեսի վրա տարբեր բուֆերային համակարգերի ազդեցությունը, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, թիվ 1, Երևան, 2010, էջ 63-65:
3. *Давтян М. А., Карапетян С. А., Хачатрян Н. С.,* Внутриклеточная локализация NO-синтазы печени, мозга и почек крыс, Вестник МАНЭБ, т.15, N 5, вып. 1, Санкт-Петербург, 2010, с. 91-94.
4. *Давтян М. А., Григорян А. Л.,* Влияние перекиси водорода на индукцию L-аминокислотной оксидазы, *Aspergillus niger R-3*, Вестник МАНЭБ, т. 15, N 5, вып. 1, Санкт-Петербург, 2010, с. 64-67.
5. *Айрапетян Н. Н., Григорян А. Л.,* Дезаминирование аминокислот и вовлечение аммиака в биосинтез азотсодержащих соединений в гомогенатах печени крыс, “Информационные технологии и управление”, N 2, Ереван, 2009, с. 31-35.
6. *Давтян М. А., Айрапетян Н. Н., Григорян А. Л.,* Содержание аргинина и метаболически связанных с ним различных хизкомолекулярных азотсодержащих соединений в органах крыс, “Информационные технологии и управление”, N 2, Ереван, 2009, с. 361-39.
7. *Григорян Р. Г.,* Влияние определенных белковых фракций гомогенатов на процесс обратимой инактивации аргиназы печени лягушек *Rana ridibunda*, Вестник МАНЭБ, т. 14, N 4, вып. 1, Санкт-Петербург, 2009, с. 104-110.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Marutyan S. V., Navasardyan A. L., Mirzabekyan S. S., Malkhasyan L. M.,* Analysis of commensal *Escherichia coli* Isolates from the Crohn’s disease patients: DNA fluorescent parameters, Seminar “Gut Microbiota Composition in Crohn’s disease patients”, Project 1227, Abstract Book, ASAU press, Agavnadzor, 2009, p. 28.
2. *Մարտիրոսյան Ս. Վ.*, Հիվանդ և առողջ մարդկանց աղիքային միկրոֆլորայի կոմենսալ *Escherichia coli*-ների ԴՆԹ-ի ուսումնասիրությունը ֆլյուորեսցենտային մեթոդով, Seminar “Gut Microbiota Composition in Crohn’s disease patients”, Project 1227, Abstract Book, ASAU press, Agavnadzor, 2009, p. 39-46.

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ *5*

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Օսիպյան Լիա Լևոնի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գրիգորյան Կառլեն Վաղարշակի, առաջատար գիտաշխատող, թեմայի ղեկավար
2. Դանիելյան Ֆելիքս Դանիելի, առաջատար գիտաշխատող, թեմայի ղեկավար
3. Հարությունյան Ռուբեն Միքայելի, առաջատար գիտաշխատող, թեմայի ղեկավար
4. Մինասյան Սիրանուշ Մինասի, առաջատար գիտաշխատող, թեմայի ղեկավար
5. Նանագյուլյան Սիրանուշ Գերասիմի, առաջատար գիտաշխատող, թեմայի ղեկավար
6. Պոպով Յուրի Գեորգիի, առաջատար գիտաշխատող, թեմայի ղեկավար
7. Աբրահամյան Ջուլիետա Հայկի, առաջատար գիտաշխատող
8. Ադամյան Նոնա Յուրիի, ավագ գիտաշխատող
9. Աղաջանյան Էվելինա Արտաշի, ավագ գիտաշխատող
10. Աղաջանյան Ջուլիետա Արտուշի, ավագ գիտաշխատող
11. Առաքելյան Մարինե Սեմյոնի, ավագ գիտաշխատող
12. Գրիգորյան Կարինե Մարտինի, ավագ գիտաշխատող
13. Եղիազարյան Էդուարդ Մուրազի, ավագ գիտաշխատող
14. Երվանդյան Սիրունիկ Գերասիմի, ավագ գիտաշխատող
15. Ջալինյան Գայանե Գևորգի, ավագ գիտաշխատող
16. Էլոյան Ինեսսա Մակեդոնի, ավագ գիտաշխատող
17. Կարապետյան Մարիետա Արմենակի, ավագ գիտաշխատող
19. Հովհաննիսյան Համասփյուռ Հովհաննեսի, ավագ գիտաշխատող
20. Մանվելյան Մարինե Սողոմոնի, ավագ գիտաշխատող
21. Պետրոսյան Մարգարիտ Թորգոմի, ավագ գիտաշխատող
23. Պոպով Գեորգի Յուրիի, ավագ գիտաշխատող
24. Սարգսյան Սվետլանա Հակոբի, ավագ գիտաշխատող
25. Սարգսյան Սուսաննա Հրաչի, ավագ գիտաշխատող
26. Աթոյանց Անահիտ Լևոնի, գիտաշխատող
27. Գրիգորյան Կարեն Կառլենի, գիտաշխատող
28. Կարապետյան Աննա Ֆելիքսի, գիտաշխատող
29. Հարությունյան Ռուբինա Սամվելի, գիտաշխատող
30. Հովհաննիսյան Եվա Խորենի, գիտաշխատող
31. Մելքումյան Կարինե Վահանի, գիտաշխատող
32. Շահազիզյան Իռեն Վաչագանի, գիտաշխատող
33. Փանոսյան Հովիկ Հարությունի, գիտաշխատող
34. Ավալյան Ռիմա Էդուարդի, կրտսեր գիտաշխատող
35. Խուդոյան Արմինե Ցոլակի, կրտսեր գիտաշխատող
36. Կարապետյան Նելլի Հակոբի, կրտսեր գիտաշխատող

37. Հովհաննիսյան Նելլի Ալեքսանդրի, կրտսեր գիտաշխատող
38. Ղազարյան Կարեն Արամայիսի, կրտսեր գիտաշխատող
39. Մարգարյան Լուսինե Վահանի, կրտսեր գիտաշխատող
40. Տեր-Ոսկանյան Հասմիկ Պարույրի, կրտսեր գիտաշխատող
41. Աղամյան Ռուզաննա Գեորգիի, ավագ լաբորանտ
42. Բաբայան Նելլի Սամվելի, ավագ լաբորանտ
43. Մարգարյան Քրիստինե Սերյոժայի, ավագ լաբորանտ
44. Պետրոսյան Աիդա Միքայելի, ավագ լաբորանտ
45. Սարգսյան Մարիամ Պետրոսի, ավագ լաբորանտ
46. Վարժապետյան Աննա Սահակի, ավագ լաբորանտ
47. Առաքելյան Անուշ Հայկի, լաբորանտ
48. Ավետիսյան Գայանե Ժորժի, լաբորանտ
49. Հակոբյան Արամ Սերգեյի, լաբորանտ
50. Հարությունյան Թեհմինե Կարլենի, լաբորանտ
51. Սահակյան Նաիրա Ժորայի, լաբորանտ
52. Վարդանյան Աննա Արթուրի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հայաստանի սնկերի կենսաբազմազանության տեսակային, տարածական և ֆունկցիոնալ կառուցվածքը (պետական ֆինանսավորում):	Նանագյուլյան Ս. Գ.
2. Հայաստանում տարածված բիոգեն և տեխնոգեն գործոնների գենոթունաբանական ակտիվության սկրինինգ և մոնիթորինգ (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Ռ. Մ.
3. Ընդերամարմնական համակարգերի գործառույթների կարգավորման մեխանիզմները էկոլոգիական և տեխնածին գործոնների ազդեցության պայմաններում (պետական ֆինանսավորում):	Մինասյան Ս. Մ.
4. Ողնաշարավոր կենդանիների սիմպատրիկ պոպուլյացիաներում գործող հիբրիդոգեն մեխանիզմների և միկրոէվոլյուցիոն պրոցեսների ուսումնասիրությունը (պետական ֆինանսավորում):	Դանիելյան Ֆ. Դ.
5. Արփի լճի և նրա ջրահավաք ավազանի էկոլոգիական գնահատականը և տարածքի տնտեսական զարգացման հեռանկարները (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Կ. Վ.
6. Դեղաբույսերի մեկուսացված կուլտուրաների և Հայաստանի տարբեր հողերից մեկուսացված էքստրեմոֆիլ մանրէների կենսատեխնոլոգիական ներուժի գնահատումը (պետական ֆինանսավորում):	Պոպով Յու. Գ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. 2009-2010 ուսումնական տարվա ընթացքում շարունակվել են աշխատանքները՝ կապված Հայաստանի տարբեր շրջանների և Լեռնային Ղարաբաղի բույսերի, սնկերի կենսաբազմազանության մոնիթորինգի, պահպանության և ռացիոնալ օգտագործման հետ: Ավարտվել են «ՀՀ Կարմիր գրքի սնկեր» բաժնի հրատարակման աշխատանքները: Իրականացվել են Հայաստանի ֆլորայի մի շարք դեղաբույսերի քիմիական կազմի ուսումնասիրություններ: Մշակվել են Հայաստանի վայրի աճող դեղաբույսերի սնկային

հիվանդությունների հարուցիչները: Ուսումնասիրվել են որոշ հացազգի կերաբույսերի սնկային հիվանդությունները, որոշվել է պաթոգեն սնկերի տեսակային կազմը:

Ավարտվել են աշխատանքները պերոնոսպորային և սֆերոպսիդալ սնկերի նոր տեսակների բացահայտման ուղղությամբ, որոնք չէին մտել նախկինում հրատարակված «Հայաստանի միկոֆլորա» գրքի հատորների մեջ (հատոր I, 1967 թ., հատոր III, 1975 թ. և հատոր VI, 1983 թ.): Աշխատանքներ են իրականացվել մարդու օնիխոմիկոզներին ուղեկցող ախտածին միկոբիոտայի հայտնաբերման ուղղությամբ:

Շարունակվել են աշխատանքները Իրանի Իսլամական Հանրապետության մասնագետների հետ համատեղ Հայաստանում և Իրանում մշակվող որոշ ուտելի բույսերի սեպտորիոզի հարուցիչների տաքսոնոմիայի համեմատական ուսումնասիրությունները:

Ավարտվել են աշխատանքները՝ կապված հյուսիսային Իրանում հետազոտվող Macrophomina phaseolina սնկի կուլտուրաների գենետիկական բազմազանության հետ: RAPD մարկերների կիրառմամբ հայտնաբերվել է Իրանի հյուսիսում աճող վարակված բույսերից անջատված M. phaseolina սնկի 70 շտամերի գենետիկական փոփոխականությունը: Ուսումնասիրվել են արմատային պաթոգեն Armillaria mellea սնկի տարածվածությունը, գենոտիպային բազմազանությունը և բնափայտ քայքայող ակտիվությունը Հայաստանի և Իրանի անտառային և այգեգործական շրջաններում:

Աշխատանքներ են սկսվել Հայաստանում տարածված միկորիզագոյացնող սնկերի կենսաբանական առանձնահատկությունների ուսումնասիրման, այդ թվում՝ արհեստական միկորիզացման ուղղությամբ:

Ամփոփվել են Inocybe ցեղի splendens խմբի ներկայացուցիչների ֆիլոգենետիկական, ինչպես նաև Marginatae խմբի էվոլյուցիայի ուսումնասիրությունները: Շարունակվել են աշխատանքները՝ կապված կիսաարտադրական պայմաններում արհեստականորեն աճեցվող և որոշ կիրառական նշանակություն ունեցող, այդ թվում՝ բուժիչ հատկություններով սնկատեսակների ուսումնասիրության հետ: Ամփոփվել են սնկերով թունավորումների մասին տվյալները, վերլուծվել թունավորումների ախտածագումը, կլինիկան, բուժման և կանխարգելման մեթոդները:

Ուսումնասիրվել են տարբեր քիմիական կազմ ունեցող պոլիմերային կոմպոզիցիաների որոշ նմուշներ, որոնք հանդիսանում են մոդիֆիկացված պոլիվինիլային սպիրտներ և օգտագործվում են որպես մեկուսացնող ծածկույթներ:

Հայաստանի պայմաններում առաջին անգամ ներկայացված է որոշ բնակելի շենքերի, թանգարանների, կլինիկական հիվանդանոցների օդն աղտոտող միկրոմիցետների, ինչպես նաև բնակելի շենքերի ներքին մակերևույթները գաղութացնող և վնասակար միկոդեստրուկտորների բավական ծավալուն տեսակային կազմը: Այդ սնկերի մեծամասնությունը քիթ-կոկորդ-ականջ օրգանների միկոզներ հարուցողներ են: Հայտնաբերվել են 91 տեսակի միկրոմիցետներ, որոնք պատկանում են 30 ցեղերի, 8 ընտանիքների, 6 կարգերի, 3 դասերի (Zygomycetes, Coelomycetes, Hyphomycetes): Ուսումնասիրվել է քիթ-կոկորդ-ականջ օրգանների միկոզներ հարուցող պոտենցիալ պաթոգեն սնկերի տեսակային կազմը: Բացահայտվել են օտորինոլարինգոլոգիայի բաժանմունքների հիվանդների, պերինատոլոգիայի, մանկաբարձության և գինեկոլոգիայի կենտրոնի ծննդկանների միկոտիկ հիվանդությունները:

Լաբորատորիան մասնակցել է «ՀՀ կենդանիների և բույսերի Կարմիր գրքի լրամշակման (սնկեր)» ծրագրին: Հայաստանի Հանրապետության Կարմիր գրքին վերաբերող աշխատանքներն ավարտվել են, գիրքը հանձնվել է հրատարակության: Պատրաստվել է Կարմիր գրքում ընտրվելիք սնկերի վերջնական ցուցակը, որն ընդգրկում է 40 տեսակի գլխարկավոր սնկեր: Ընդհանրացվել են մակրոսկոպիկ սնկերի տեսակային կազմի վերաբերյալ եղած տվյալները՝ օգտագործելով Բնության պահպանության միջազգային միության (IUCN) Կարմիր գրքի դասակարգերը և չափորոշիչները: Հաշվետու ժամանակաշրջանում պաշտպանվել է երեք թեկնածուական ատենախոսություն:

Թեմա 2. Ուսումնասիրվել է Երևան քաղաքի հողի նմուշների գենոտոքսիկությունը տրադեսկանցիայի առէջաթելերի մազիկների և միկրոկորիզների տեստ-համակարգերի կիրառմամբ: Հաշվի է առնվել քաղաքի տարբեր շրջանների հողում ծանր մետաղների պարունակության հնարավորին ազդեցությունը դիտված գենետիկական խաթարումների հաճախականության վրա: Ուսումնասիրված կետերից առավել գենոտոքսիկ են Պռոշյան, Լենինգրադյան, Ազատամարտիկների և ավելի պակաս՝ Ալեք Մանուկյան և Ծարավաղբյուր փողոցների հողի նմուշները: Ցույց է տրված դրական կորելյացիան հողի նմուշներում դիտված գենետիկական խաթարումների և ծանր մետաղների խտությունների հետ:

Մարդու գենետիկայի ինստիտուտի (Ենա, Գերմանիա) հետ համատեղ կատարվել է 3D FISH (fluorescence in situ hybridization) հետազոտություն AML (acute myelogenous leukemia) և ALL (acute lymphoblastic leukemia) հիվանդների մոտ: Հետազոտության համար օգտագործվել են MCB (multicolor banding) և ԴՆԹ-զոնդեր: Որոշվել են 8 և 21 քրոմոսոմների դիրքը և համատեղ տեղադրումն ինտերֆազային կորիզներում: Ոսկրածուծի միելոիդ բջիջներում 8 և 21 քրոմոսոմներն առավելապես տեղակայված են միասին, ինչը, հավանաբար, նպաստում է նշված երկու քրոմոսոմների միջև տրանսլոկացիային և հանդիսանում է արյան որոշ չարորակ հիվանդությունների ծագման նախապայման:

Շարունակվել է Rosaceae Juss. ընտանիքի երեք ցեղերի արական հապլոիդ համակարգի հետազոտությունն ինչպես հիմնական ֆերտիլության հատկանիշով, այնպես էլ մորֆոմետրիկ: Ստացված տվյալները վկայում են, որ ուսումնասիրվող պտղատուների մոտ ծաղկափոշու ձևավորումը կախված է գենոտիպից և տվյալ ժամանակահատվածի կլիմայական պայմաններից. վաղ ծաղկող ծիրանենու մոտ փոշեհատիկների ամլությունը պահպանվում է բարձր մակարդակի վրա (54,40±0,50%), տանձենու մոտ՝ միջին (16,22±0,37%), իսկ ավելի ուշ ծաղկող խնձորենու մոտ՝ ամենացածր (0,86±0,09%): Ուսումնասիրված պտղատուների փոշեհատիկների միջին մեծությունը համեմատաբար կայուն է, այն հսկվում է գենոտիպով, և տարբեր գործոնների ազդեցությունն էական դեր չի կատարում: Միկրոգամետոֆիտային համակարգի հետազոտությունը՝ նոր գենոտիպերի և նոր չափանիշների ընդգրկմամբ, տեղեկատվական է ինչպես մոնիթորինգի, այնպես էլ սելեկցիոն առումով:

Կատարվել է միկրոկորիզների մակարդակի ուսումնասիրություն Երևանի և Արարատի մարզի կանանց (ծննդկանների) բերանի էքսֆոլիատիվ բջիջներում: Բացահայտված է, որ այս երկու խմբերում միկրոկորիզների մակարդակի վիճակագրորեն հավաստի աճ չի արձանագրվում: Սակայն բացահայտված է նաև, որ գյուղերում բնակվող կանանց մոտ այդ ցուցանիշները որոշակի չափով բարձր են:

Թեմա 3. Հաշվետու շրջանում իրականացվել է հետևյալ թեման՝ «Թթվածնաքաղցի պայմաններում սպիտակ երեքնուկի դերը շնչառական նեյրոնների իմպուլսային ակտիվության կարգավորման գործընթացում»: Մեր կողմից կատարված հետազոտության արդյունքները թույլ են տալիս ենթադրելու, որ սպիտակ երեքնուկի օգտագործման ժամանակ օրգանիզմի դիմացկունությունը բարձրանում է ոչ միայն համակարգային, այլև բջջային մակարդակով: Փորձերն իրականացվել են թթվածնաքաղցի երկու փուլով՝ 4000-5000 մ և 7500-8000 մ «բարձրության» վրա: Թթվածնաքաղցի առաջին և երկրորդ՝ ծանր փուլում դիտվել է շնչառական նեյրոնների գործունեության առավել բարձր կայունություն ստուգիչ կենդանիների համեմատությամբ: Կենդանիներին «իջեցնելուց» հետո երեքնուկ ստացած կենդանիների մոտ ավելի մեծ քանակով նեյրոններ են վերականգնել ելակետային ակտիվությունը՝ ստուգիչ կենդանիների համեմատությամբ: Ստացված տվյալներից հետևում է, որ սպիտակ երեքնուկը կարևոր դեր ունի շնչառության կարգավորման գործընթացում թթվածնաքաղցի պայմաններում:

Ուսումնասիրվել են առնետների ուղեղիկի միջանկյալ կորիզի նեյրոնային ակտիվության փոփոխությունները երկարատև թրթռահարման պայմաններում: Նշված պայմաններում իմպուլսային ակտիվության փոփոխությունները կրում են փուլային բնույթ: Ազդակահոսքի միջին հաճախականության զգալի բարձրացումը թրթռահարման 5-րդ և հատկապես 10-րդ օրերին թույլ է տալիս եզրակացնել նշված ժամկետներում թրթռահարման ակտիվացնող ազդեցության մասին: Նեյրոնների միջազդակային ինտերվալների վարիացիայի գործակցի առավելագույն փոփոխություն դիտվել է թրթռահարման 5-րդ օրը, ինչը վկայում է ազդեցության հարաբերականորեն վաղ ժամկետներում ազդակահոսքերի կառուցվածքայնության ուժեղացման մասին:

15-օրյա թրթռահարման դինամիկայում ֆոնային իմպուլսային ակտիվության որոշ ցուցանիշների փոփոխությունները եղել են ոչ հավաստի, ինչը վկայում է երկարատև թրթռահարման պայմաններում իմպուլսային ակտիվության տվյալ ցուցանիշների վերաբերյալ ուղեղում հարմարողական վերակառուցումների զարգացման մասին:

Հետազոտությունների առանձին տարբերակում ստորին անդաստակային կորիզի բարձր հաճախությամբ էլեկտրական խթանման պայմաններում ուսումնասիրվել են ենթատեսաթմբի հարփորոքային ու վերտեսողական կորիզների ազդակահոսքի փոփոխությունները տարբեր ժամկետներով թրթռահարումից հետո: 5-օրյա թրթռահարումից հետո զգալիորեն պակասած առեակտիվ նեյրոնների քանակը վկայում է ստորին ան-դաստակային կորիզի ակտիվության կարգավորման հարցում ենթատեսաթմբային կորիզների զգալի մասնակցության մասին: Հետազոտությունների հաջորդ տարբերակում էլեկտրական խթանմամբ հետազոտվել

են վերին անդաստակային կորիզի ազդակահոսքի փոփոխությունները պրոլինով հարուստ պեպտիդի ներարկման և երկարատև թրթռահարման համակցված պայմաններում: Բացահայտվել է պրոլինով հարուստ պեպտիդի վերականգնողական ազդեցությունը գլխուղեղի գործառական կապերի վրա: Թրթռահարված կենդանիների պրոլինի ներարկման պայմաններում դիտվել են դրդման և արգելակման հետխթանային ռեակցիաների հավասարակշռված դրսևորում, նեյրոմիջնորդանյութերի ակտիվության հարմարողական փոփոխություններ, վերին անդաստակային նեյրոնների վերապրման ակտիվության ու թթվային ֆոսֆատազի ակտիվության բարձրացում:

Ուսումնասիրվել են աղմուկի երկարատև ազդեցության պայմաններում ճագարների շրջանառու արյան լեյկոցիտների ընդհանուր քանակի լեյկոցիտային և լիմֆոցիտային բանաձևումը, ինչպես նաև լյարդում ու երիկամներում անօդակյաց փոխանակություն իրականացնող սուկցինատդեհիդրոգենազի ակտիվության փոփոխությունների շտկումը մատուտակի արմատներով կերակրելու դեպքում: Կատարված փորձերի արդյունքները վկայում են, որ մատուտակի արմատներում պարունակվող կենսաբանորեն ակտիվ նյութերը զգալիորեն կարգավորում են աղմկահարված կենդանիների արյունաստեղծ օրգանների լեյկոցիտա-լիմֆոցիտոպոեզը՝ ապահովելով շրջանառու արյան լեյկոցիտների ընդհանուր քանակի, լեյկոցիտային և լիմֆոցիտային բանաձևերում քանակական մեղմ շարժեր, սպիտակ արյան ձևաբանական կազմի հարմարողական մեխանիզմների ակտիվացում, կանխում երկարատև աղմուկի սթրեսային ազդեցությունը:

Պարզվել է նաև, որ աղմուկի պայմաններում կենդանիներին մատուտակի արմատներով կերակրելիս բարձրանում է սուկցինատդեհիդրոգենազի ակտիվությունը լյարդում և երիկամներում, ինչը վկայում է այդ օրգանների հյուսվածքներում նյութափոխանակության բարելավման և փոխհատուցողական էներգոապահովման մասին:

Թեմա 4. «Ողնաշարավոր կենդանիների էվոլյուցիոն պրոցեսներն ապահովող մի շարք օրինաչափությունների ուսումնասիրությունը անհատական զարգացման և պոպուլյացիոն մակարդակով» թեմայի ուղղությամբ հաշվետու տարում, ըստ օրացուցային պլանի, շարունակվել են ուսումնասիրությունները Darevskia ցեղին պատկանող երկսեռ և կուսածին ժայռային մողեսների և կրիաների մի շարք սիմպատրիկ պոպուլյացիաներում:

Իտալացի և պորտուգալացի գործընկերների հետ համատեղ սկսել ենք իրականացնել նոր նախագիծ ժայռային մողեսների ձևաբանության, գենետիկայի և էկոլոգիայի ուսումնասիրության վերաբերյալ: 2010 թ. հունիս-հուլիս ամիսներին համատեղ անցկացվել են դաշտային աշխատանքներ:

Իտալացի և ամերիկացի գործընկերների հետ համատեղ ավարտվել է Հայաստանի և ԼՂՀ-ի սողունների և երկկենցաղների քարտեզավորումը:

2010 թ. մայիս-հունիս ամիսներին գերմանացի գործընկերների հետ իրականացվել են դաշտային աշխատանքներ Հայաստանի Lacerta ցեղի կանաչ մողեսների էկոլոգիայի և բազմազանության վերաբերյալ:

Ավարտին են հասցվել Թուրքիայի Արևելյան Անատոլիայի տարածքից հավաքված Darevskia ցեղին պատկանող կուսածին ժայռային մողեսների ձևաբանության և կմախքաբանության վերաբերյալ կատարվող աշխատանքները, որոնց արդյունքները ներկայացվել են Իսպանիայում անցկացվող Lacertidae ընտանիքին վերաբերող 7-րդ միջազգային գիտաժողովին և պատրաստվել են հրատարակման:

2009 թ. դեկտեմբերից մինչև 2010 թ. հունվարը Պորտուգալիայի CIBIO լաբորատորիայում իրականացվել են Հայաստանի ժայռային մողեսների մակաբույծների գենետիկական և ձևաբանական ուսումնասիրություններ, ինչպես նաև շարունակվում է ժայռային մողեսների կուսածին և երկսեռ տեսակների մակաբույծներով վարակվածության աստիճանի համեմատական վերլուծությունը:

2009 թ. ուսումնասիրվել են Հրազդան գետի աղտոտվածության տարբեր աստիճաններով բնութագրվող Հրազդան գետի շրջակայքում բնակվող լճագորտի մաշկի, լյարդի, փայծաղի, աղիքի մորֆոֆունկցիոնալ առանձնահատկությունները: Գորտերը վերցվել են Հրազդան գետի 5 դիտակետերից, որոնք սահմանված են ՀՀ բնապահպանության նախարարության կողմից և գտնվում են Գեղանիստ, Դարբնիկ գյուղերի մոտ, գ. Արգելից 0,5 կմ ներքև, Արզնի ՀԷԿ-ից 0,5 կմ ներքև, գ. Քաղսիից 0,5 կմ ներքև:

Ուսումնասիրությունների արդյունքում պարզվել է, որ Դարբնիկ և Գեղանիստ գյուղերի շրջակայքի դիտակետերից վերցված գորտերի մաշկում դիտվում են դեստրուկտիվ փոփոխություններ, որոնք իրենց արտահայտությունն են գտնում մասնավորապես եղջերացման ավելի բարձր ինտենսիվության, մաշկային գեղձերի կառուցվածքային փոփոխություններում: Առավել չափով աղտոտված տարածքներում բնակվող գորտերի մաշկի պարարտ բջիջների քանակությունը մեծանում է: Դա անուղղակիորեն խոսում է առավել

աղտոտված միջավայրում օրգանիզմի իմունային պաշտպանության պրոցեսների ինտենսիվացման մասին: Աղտոտվածության տարբեր բնութագիր ունեցող տարածքներում բնակվող գորտերի մաշկում պիգմենտային բջիջների քանակությունը վիճակագրորեն հավաստի տարբերություններ հանդես չի բերում: Այդ փաստը հիմք է ծառայում եզրակացնելու բջիջների՝ այդ պոպուլյացիայի և լյարդում ու փայծաղում գտնվող պիգմենտային բջիջների միջև գործառական և ծագումնաբանական տարբերությունների մասին:

Հրազդան գետի աղտոտվածության տարբեր ցուցանիշներով բնութագրվող հատվածների շրջակայքում բնակվող լճագորտի լյարդի հարաբերական զանգվածը տարբեր է: Ավելի բարձր աղտոտվածության պայմաններում բնակվող գորտերի լյարդը արձագանքում է հարաբերական զանգվածի մեծացմամբ:

Լյարդի զանգվածի մեծացումն ուղեկցվում է երկկորիզ բջիջների հարաբերական քանակության փոքրացմամբ, որը կարող է գնահատվել որպես օրգանում բջիջների պրոլիֆերատիվ ակտիվության մեծացման ցուցանիշ միջավայրի անբարենպաստ պայմաններում:

Աղտոտվածության տարբեր ցուցանիշներով բնութագրվող հատվածներում բնակվող լճագորտի լյարդի հեպատոցիտների թվում գործառական բարձր ակտիվությամբ բջիջների հարաբերական քանակությունը էական փոփոխությունների չի ենթարկվում:

Հետազոտությունների արդյունքները վկայում են այն մասին, որ լճագորտի փայծաղի զանգվածը չի կարող ծառայել որպես մոդել՝ օրգանիզմների վրա միջավայրի աղտոտվածության ազդեցությունը գնահատելու համար:

Հրազդան գետի ջրերի աղտոտվածությունը առաջ է բերում լճագորտի աղիքի ռեակտիվ փոփոխություններ, որոնք դրսևորվում են ինչպես դեստրուկտիվ փոփոխությունների, այնպես էլ պաշտպանողական-հարմարողական բնույթի երևույթների տեսքով: Առավել չափով աղտոտված շրջաններում բնակվող գորտերի աղիքային էպիթելում հայտնաբերվել են դեստրուկտիվ երևույթներ՝ որոշ քանակությամբ էնտերոցիտների նեկրոզ, բջիջների կորիզների պիկնոզային փոփոխություններ, արձանագրվել է նաև էպիթելի ֆիզիոլոգիական ռեգեներացիայի ինտենսիվության թուլացում, որի մասին վկայում է էնտերոցիտների միտոտիկ ակտիվության համեմատաբար ցածր մակարդակը:

Միջավայրի աղտոտվածության պայմաններում լճագորտի աղիքի պաշտպանողական-հարմարողական ռեակցիան դրսևորվում է էպիթելի մեջ թրոմբոցիտների և լիմֆոցիտների քանակության ավելացմամբ, ենթալորձային շերտում համեմատաբար մեծ քանակությամբ պարարտ բջիջների և լիմֆոիդ հյուսվածքի կուտակումների առկայությամբ:

Թեմա 5. Բնության պահպանության և նրա ռացիոնալ օգտագործման համար ամենակարևոր քայլերից մեկը տարածքի բնական պաշարների և նրա մատուցած ծառայությունների տնտեսական գնահատումն է:

Շրջակա միջավայրի գործառույթների գնահատումը, կապված համապատասխան շուկաների բացակայության հետ, դժվարանում է, և անհնար է դառնում ցույց տալ նրանց իրական արժեքը: Այնուամենայնիվ, շրջակա միջավայրի գնահատմամբ (թեկուզ ոչ լիարժեք) բնությունը տնտեսական հարաբերություններում դառնում է մրցունակ:

Համալիր մոտեցման տեսանկյունից արդյունավետ մեթոդ է շրջակա միջավայրի ընդհանուր տնտեսական արժեքավորումը, որը շրջակա միջավայրի գնահատման ժամանակ հաշվի է առնում ոչ միայն բնական պաշարների ուղղակի օգտագործումը, այլև նրա աղտոտիչ նյութեր ու թափոններ կլանելու և մարդկությանը բնության ծառայություններով ապահովելու գործառույթները:

Օգտվելով վերը նշված մեթոդներից՝ շրջակա միջավայրի ուղղակի օգտագործման արժեքը կարելի է արտահայտել դրամական միավորով, ինչը չի կարելի ասել անուղղակի օգտագործման արժեքների մասին: Անուղղակի օգտագործման արժեքի մեջ մտնում են բնական պաշարների այնպիսի գործառույթները, որոնք հաճախ ունեն համամոլորակային կամ տարածաշրջանային նշանակություն:

Մեր կողմից իրականացվել է Արփի լճի և նրա ջրահավաք ավազանի բնական պաշարների միայն ուղղակի օգտագործման դրամական արժեքի հաշվարկը, քանի որ մնացած երեքի արժեքավորումը կրում է խիստ հարաբերական և սուբյեկտիվ բնույթ: Արփի լճի և նրա ջրահավաք ավազանի բնական պաշարների միայն ուղղակի օգտագործման դրամական արժեքի հաշվարկները հնարավորություն են տվել պարզելու, որ ներկայումս պաշարների խելամիտ օգտագործման դեպքում տարեկան ընդհանուր տնտեսական արժեքը կազմում է մոտ 290 մլն դրամ: Բայց չի կարելի ասել, որ այն հանդիսանում է առավելագույն սահմանը, քանի որ այս տարածքն ունի այն բոլոր անհրաժեշտ նախադրյալները, որպեսզի այստեղ զարգանա տուրիզմը, մասնավորապես ակտիվ հանգիստը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակվել են մշակաբույսերի վայրի ցեղակից՝ վայրի այծակնի տարբեր տեսակների պոպուլյացիաների գենետիկական բազմազանության և գենետիկական էրոզիայի աստիճանի ուսումնասիրությունները:

Ուսումնասիրվել է Հայաստանի տարբեր մարզերում աճող բույսերի 132 պոպուլյացիա 20 RAPD ԴՆԹ մարկերների կիրառմամբ: Ամպլիֆիկացվել է 257 հատված, որոնցից 157-ը եղել են պոլիմորֆ: Որոշվել են պոպուլյացիաների միջև գենետիկական հեռավորությունը և գենետիկական էրոզիայի աստիճանը (Nei index) PhylTools ծրագրի կիրառմամբ:

Մշակվել են գենետիկորեն վերափոխված բույսերից դեպի հացազգիների վայրի ցեղակիցների պոպուլյացիաներ տրանսգեների հոսքի ռիսկերի գնահատման մոդելներ ԴՆԹ մարկերային համակարգի կիրառմամբ:

Թեմա 6. Հաշվետու տարում *Ajuga genevensis*-ի և *Ajuga chia*-ի ինտակտ բույսից և կալուսային կուլտուրաներից ստացված լուծամզվածքներից անջատվել են էկդիստերոիդներ: Կատարվել է էկդիստերոիդային ֆրակցիայի անալիզ բարձր արդյունավետ գազահեղուկային քրոմատոգրաֆիայի մեթոդով: 20 հիդրոքսիէկդիզոնը, որը համարվում է բույսերի հիմնական էկդիստերոիդը, հայտնաբերվել է միայն *Ajuga genevensis*-ի ինտակտ բույսում, իսկ կալուսային կուլտուրայում հայտնաբերվել են մեծ թվով չնույնականացված էկդիստերոիդային բնույթի նյութեր: Ի տարբերություն *Ajuga genevensis*-ի՝ 20 հիդրոքսիէկդիզոնը հայտնաբերվել է *Ajuga chia*-ի և կալուսային կուլտուրայում և ինտակտ բույսում, ընդ որում՝ կալուսային կուլտուրայում 20-հիդրոքսիէկդիզոնի պարունակությունը կրկնակի բարձր է, քան ինտակտ բույսում (կալուսային հյուսվածքի չոր զանգվածի 0,05%՝ ինտակտի 0,03%-ի դիմաց):

Համալրվել է ամբիոնում ստեղծված էքստրեմոֆիլ մանրէների հավաքածուն: Մեկուսացվել և նույնականացվել են աերոբ սպորառաջացնող մանրէների նոր շտամեր, ուսումնասիրվել են նրանց ամիլազային, լիպազային և պրոտեազային հատկությունները, ընտրվել են այդ ֆերմենտների ակտիվ արտադրիչները: Շարունակվում են աշխատանքները մանրէների ֆենոտիպական և գենոտիպական հատկությունների հիման վրա տվյալների բազայի համալրման աշխատանքները:

ԱԶՈՏ ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՂ ՄԻԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՍԱՔԻՄԻԱՅԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Դավթյան Միսակ Արշամի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխավոր գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Նավասարդյան Լիպարիտ Հայրապետի, կենս. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Հովհաննիսյան Սոֆյա Պետրոսի, կենս. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
3. Բարսեղյան Էռնեստինա Խիկարի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
4. Գաբրիելյան Գոհար Արշալույսի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
5. Գրիգորյան Աիդա Պետրոսի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
6. Թումանյան Լիլիթ Ռուբենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
7. Խաչատրյան Մեղորա Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
8. Չուբարյան Սիլվա Վարդանի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
9. Աղաջանյան Անուշ Արամայիսի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
10. Գևորգյան Մարգարիտա Լևոնի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
11. Հայրապետյան Նարինե Կոլյայի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
12. Ղուկասյան Ջուլիետա Գերասիմի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
13. Մարտիրոսյան Մարիա Սերգեյի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող

14. Սեմերջյան Գայանե Հենրիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
15. Հարությունյան Սիրանուշ Վարդգեսի, ավագ լաբորանտ
16. Սիմոնյան Թամարա Նվերի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Ազոտ պարունակող միացությունների կատաբոլիզմը և ամոնիակի չեզոքացման մեխանիզմները համեմատական էվոլյուցիոն տեսանկյունից (պետական ֆինանսավորում):	Դավթյան Մ. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Ուսումնասիրվել է ջրածնի պերօքսիդի ազդեցությունը պերօքսիսոմալ D- և L-ամինաթթվային օքսիդազների ակտիվության վրա: Ցույց է տրվել, որ H_2O_2-ի 0.03%-ից 0.15% կոնցենտրացիաների պայմաններում խթանվում է ամինաթթվային օքսիդազը: L-ալանինի կրկնակի կոնցենտրացիայի պայմաններում ջրածնի պերօքսիդը ավելի է խթանում ֆերմենտի ինդուկցիան: Ցույց է տրվել, որ R.ridibunda գորտի մետամորֆոզի ընթացքում կտրուկ ինդուկցվող ուրեոթելիկ արգինազը տրիմեր է, իսկ մետամորֆոզի ժամանակ էլիմինացվող իզոֆերմենտը՝ մոնոմեր: Պարզվել է, որ նախապես թթվային ինակտիվացման ենթարկված ուրեոթելիկ իզոֆերմենտը Mn^{++} առկայությամբ pH9.5 պայմաններում ինկուբացնելիս ռեակտիվանում է, իսկ ոչ ուրեոթելիկ իզոֆերմենտը չի ռեակտիվանում: Ուրեոթելիկ իզոֆերմենտի ռեակտիվացման ժամանակ ենթամիավորները ռեասոցիացվում են ոչ միայն տրիմերի, այլև տետրամերի, հեքսամերի և նույնիսկ օքտամերների ձևով: Ամենայն հավանականությամբ փաթեթավորման նման սխալները արդյունք են շապերոնների և շապերոնինների խիստ նոսրացման: NO-սինթեզի ազդեցությամբ առնետների օրգաններում սինթեզվում է NO, և միաժամանակ որպես միջանկյալ պրոդուկտ գոյանում է N-հիդրոքսիարգինին, որը վերածվում է ցիտրուլինի: N-հիդրոքսիարգինինը համարվում է արգինազի արգելակիչ: Մեր տվյալները ցույց են տալիս, որ N-հիդրոքսիարգինինի արգելակիչ ազդեցությունը դրսևորվում է միայն նրա ցածր կոնցենտրացիաների պայմաններում, իսկ բարձր կոնցենտրացիաների պայմաններում՝ ընդհակառակը, թողնում է ազդեցություն: Խմորասնկային բջիջներում պուրինային նուկլեոտիդները դեզամինացնող ֆերմենտների ակտիվության ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ ռենտգենյան ճառագայթման ազդեցությամբ դրսևորվում է դեզամինացնող ֆերմենտների ակտիվության կտրուկ անկում բոլոր պուրինային նուկլեոտիդների դեպքում՝ բացի ԳԵՖ-ից, իսկ հետճառագայթային ռեպարացիայի դեպքում կտրուկ բարձրանում են ադենինային նուկլեոտիդները և ԳՄՖ-ը դեզամինացնող ֆերմենտների ակտիվությունը:

ԵՆԹԱԲՋՋԱՅԻՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ ԿԵՆՍԱՖԻԶԻԿԱՅԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Վարդևանյան Պողոս Հովհաննեսի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Փանոսյան Գերասիմ Հարությունի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Մատինյան Կարինե Ստեփանի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Մինասբեկյան Լիա Ալեքսանդրի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Յավրոյան Ժենյա Վաղինակի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող

5. Պողոսյան Գայանե Հմայակի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Տիրացույան Սուսաննա Գուրգենի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
7. Փոլադյան Աննա Արշակի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
8. Այվազյան Նաիրա Մարտինի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
9. Հակոբյան Նունե Ռոմենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
10. Ղուկասյան Գայանե Բաբկենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
11. Սարգսյան Էվելինա Գեորգիի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
12. Փարսադանյան Մարինե Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
13. Դարբինյան Մերի Ռազմիկի, կրտսեր գիտաշխատող
14. Թռչունյան Կարեն Արմենի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Բջջի միասնական համակարգում կառուցվածքաֆունկցիոնալ փոխհարաբերությունները միջավայրի գործոնների ազդեցության ներքո (պետական ֆինանսավորում):	Վարդևանյան Պ. Հ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակաշրջանում ուսումնասիրվել են ջրի, NaCl-ի և Na-ցիտրատի ջրային (ջրա-աղային լուծույթ), ԴՆԹ-ի և ԴՆԹ-լիգանդ կոմպլեքսների ջրա-աղային լուծույթների վրա ցածր ինտենսիվությամբ, միլիմետրային տիրույթի, 50,3 և 64,5 ԳՀց հաճախությամբ, էլեկտրամագնիսական ալիքների (ՄՄ ԷՄԱ) ազդեցությունը: Ստացված տվյալներից բացահայտվել է, որ ՄՄ ԷՄԱ ազդեցության ներքո կրկնակի թորված ջրի խտությունը և ջերմաստիճանային ընդարձակման գործակիցը չեն փոխվում՝ չճառագայթված ջրի համեմատ, մինչդեռ ջրա-աղային լուծույթի դեպքում այդ պարամետրերը փոփոխվում են՝ չճառագայթված նմուշների համեմատ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել է ԳԲՀ ԷՄՃ ազդեցությունը կենսահամակարգերի վրա բույսերի աճի և զարգացման առումով, ինչպես նաև մարդու էրիթրոցիտների թաղանթների վրա, մասնավորապես թթվային հեմոլիզի պայմաններում էրիթրոցիտների դիմացկունության և էլեկտրակինետիկ պոտենցիալի վրա:

Ուսումնասիրվել է ԳԲՀ ԷՄՃ ալիքների ազդեցությունը սերմերի գենոմի վրա: Փոփոխությունների բնույթը բացահայտելու համար որոշվել են ԴՆԹ-ի հալման պարամետրերը, ԴՆԹ-ի մեթիլացման աստիճանի, ՖԼ կազմի փոփոխությունը I և II սերունդներում: Նաև ուսումնասիրվել է γ-ճառագայթման ազդեցությունը նույն տեսակի ցորենի վրա: Այդ փորձերը կատարվել են Հողագործության և բույսերի պաշտպանության գիտական կենտրոնի հետ համատեղ:

Ուսումնասիրվել է քրոմատինի ինտերնուկլեոսոմային ֆրագմենտավորման ազդեցությունը Պոլի(ԱԿՖռիբոզիլ)պոլիմերազ 1 (ՊԱՌՊ 1)-ի ակտիվության վրա առնետի լյարդի մեկուսացված բջջակորիզներում: Ցույց է տրվել, որ ԴՆԹ-ի ինտերնուկլեոսոմային ֆրագմենտավորումը լյարդի մեկուսացված բջջակորիզներում չի հանդիսանում ՊԱՌՊ 1- ի գերակտիվացման պատճառ:

Ուսումնասիրվել է նաև ՊԱՌՊ 1-ի սուբստրատ $ՆԱԴ^+$-ի, ինհիբիտորների և ԱԵՖ-ի ու $ՆԱԴ^+$-ի համատեղ ազդեցությունը քրոմատինի ինտերնուկլեոսոմային ֆրագմենտավորման ինտենսիվության վրա: Ցույց է տրվել, որ ՊԱՌՊ 1-ի ակտիվացումը, որը պայմանավորված է $ՆԱԴ^+$-ի առկայությամբ, ճնշում է ԴՆԹ-ի ինտերնուկլեոսոմային ֆրագմենտավորումը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակվել են *Escherichia coli* բակտերիաներում գլիցերինի խմորման պայմաններում թթվային և հիմնային pH-ում մոլեկուլային ջրածնի արտադրության (H_2), պրոտոն-կալիումական փոխանակության ուսումնասիրությունները: Օգտագործվել են H_2 արտադրության համար

պատասխանատու այս բակտերիաներում առկա չորս տարբեր հիդրոգենազներում խախտումներ կրող մուտանտներ: Ցույց է տրվել, որ գլիցերինի խմորման ժամանակ, միջավայրի pH-ից կախված, տարբեր հիդրոգենազներ են մասնակցում H_2 արտադրմանը:

Ուսումնասիրվել են բնական դիանտրոնների և իզոֆլավանոլների ցիտոտոքսիկ, հակաուռուցքային, ֆոտոդինամիկ և հակաաթերոգեն հատկությունները: Ուսումնասիրվել են նաև կենսաբանորեն ակտիվ միացությունների և ֆիզիկական գործոնների ազդեցությունը ազատ ռադիկալային պրոցեսների վրա բջջային կառույցներում և արհեստական թաղանթների մոդիֆիկացումը: Հետազոտություններում կիրառվել են լաբորատորիայում ներդրված քիմլյումինեսցենտային վերլուծության ավտոմատ գրանցման և տվյալների մաթեմատիկական մշակման LabVIEW ծրագրային ապահովման մեթոդ, ինչպես նաև մալոնային դիալդեհիդի սպեկտրոմետրիկ որոշման, ՍՕԴ-ի ակտիվության սպեկտրոմետրիկ ուսումնասիրման, արհեստական թաղանթների վերակառուցման և այլ մեթոդներ:

ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ ԿԵՆՍԱՖԻԶԻԿԱՅԻ ՄԻՋՖԱԿՈՒԼՏԵՏԱՅԻՆ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Լաբորատորիայի ղեկավարներ՝ *Գևորգյան Էմիլ Սոսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*
Հարությունյան Սամվել Գառնիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Դալյան Եվա Բենոյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, գլխավոր գիտաշխատող
2. Անանյան Գայանե Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Անտոնյան Արա Պետիկի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Արծրունի Իրինա Գեղամի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Դեմիրխանյան Լուսինե Հովսեփի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Վարդապետյան Արմեն Ռուբենի, անասն. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
7. Հարությունյան Տիգրան Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
8. Սուքիասյան Տիգրան Սամվելի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
9. Փիրումյան Քրիստինե Վարդազարի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
10. Մելնիկովա-Շարովա Մարգարիտա Անատոլիի, կրտսեր գիտաշխատող
11. Ավետիսյան Անի Արթուրի, ավագ լաբորանտ
12. Թորոսյան Անահիտ Լևոնի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Դեղաբանական նշանակություն ունեցող նյութերի ազդեցությունը կենսաբանական մակրոմոլեկուլների և վերմոլեկուլային կառուցվածքների (քրոմատին, քրոմոսոմներ, կենսաբանական մեմբրաններ) վրա (պետական ֆինանսավորում):	Գևորգյան Է. Ս. Հարությունյան Ս. Գ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել է ցածր ինտենսիվությամբ, միլիմետրային տիրույթի, 50,3 և 64,5 ԳՀց հաճախությամբ, էլեկտրամագնիսական ալիքների (ՄՄԷՄԱ) ազդեցությունը ԴՆԹ-ի հետ էթիդիումի բրոմիդի (ԷԲ) և Hoechst 33258 (H33258) միացության փոխազդեցության առանձնահատկությունների վրա: Ստացված տվյալներից ի հայտ է եկել, որ չճառագայթված կոմպլեքսների համեմատ՝ ՄՄԷՄԱ ճառագայթված նմուշների հալման պարամետրերը զգալիորեն փոխվում են:

Շարունակվել է հակառուցքային դեղամիջոցների ազդեցության մոլեկուլային մեխանիզմների հետազոտումը:

Ուսումնասիրվել են ցիսպլատինի ազդեցությունը քրոմատին-ասոցված սենսորային ֆերմենտ ՊԱՌՊ 1-ի վրա և ֆերմենտի ակտիվության փոփոխման նշանակությունը առնետի լյարդի բջիջների և թիմոցիտների ապոպտիկ Ca/Mg-կախյալ էնդոնուկլեազի ակտիվության կարգավորման մեջ:

Ցույց է տրվել, որ ցիսպլատինը ճնշում է ՊԱՌՊ 1-ի ակտիվությունը լյարդի բջիջների կորիզներում: Ցիսպլատինի ներգործությամբ պայմանավորված՝ ՊԱՌՊ 1-ի ակտիվացումը թիմոցիտների կորիզներում հավանաբար արտահայտում է այն իրողությունը, որ դեղամիջոցը չի կուտակվում թիմոցիտներում, իսկ նրա ԴՆԹ-ածանցյալները խթանում են բջիջների վերականգնմանն ուղղված ռեպարացիայի գործընթացները:

Ցիսպլատինը ակտիվացնում է ԴՆԹ-ի ֆրագմենտավորումը լյարդի բջջակորիզներում: Լյարդի և թիմոցիտների բջջակորիզներում ցիսպլատինը առաջացնում է տարբեր բնույթի ԴՆԹ-ածանցյալներ, ինչը արտացոլվում է ԴՆԹ-սանդղակի որակական փոփոխություններով:

Ուսումնասիրվել են արծաթ պարունակող մեզո-տետրա/4N-հիդրոքսիէթիլպիրիդիլ/ պորֆիրիններով և մետաղ չպարունակող պորֆիրիններով բուժված ուռուցքակիր առնետներից անջատված ԴՆԹ-ի կառուցվածքային առանձնահատկությունները: Ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ ուռուցքից անջատված ԴՆԹ-ի հալման ջերմաստիճանը մոտ 2 աստիճանով, իսկ հալման էնթալպիան մոտ 1 կկալ/մոլ-ով նվազում են՝ առողջ օրգանիզմից անջատված ԴՆԹ-ի համեմատ: Արծաթ պարունակող պորֆիրիններով բուժված կենդանիների մոտ այս պարամետրերը համարյա վերականգնվում են, ինչը չի նկատվում մետաղ չպարունակող պորֆիրինների համար:

ՄՆԿԵՐԻ ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԵՆՍԱՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՅԻ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Բաղալյան Սուսաննա Միքայելի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Ղարիբյան Նարինե Գրիգորի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Գրիգորյան Մարգարիտա Օգսենի, կենս. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
3. Սաքեյան Կարմեն Զոհրաբի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
4. Կարապետյան Համազասպ Վանիկի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ուսումնասիրվել է որոշ ծառաբնակ դեղասնկերի (*G. lucidum, G. applanatum, F. fomentarius, L. sulphureus, P. betulinus, D. quercina*) կուլտուրալ հեղուկների (ԿՀ) հակաբակտերիալ ակտիվությունը 5 տեսակի Գրամդրական և Գրամբացասական պաթոգեն թեստ-բակտերիաների նկատմամբ: Բարձր ակտիվությամբ առանձնացել են *F. fomentarius, G. applanatum* և *D. quercina* տեսակների ԿՀ-ի նմուշները: Ստացված

տվյալները վկայում են, որ ուսումնասիրված ծառաբնակ դեղասնկերը կարելի է դիտարկել որպես հակաբակտերիալ միացությունների բնական աղբյուր:

Բացահայտվել է նաև նշված դեղատեսակների միցելիումների հակասնկային ակտիվությունը 16 տեսակի թեստ-միկրոմիցետների (ֆիտոպաթոգեն սնկեր, դրանց անտագոնիստներ և մարդու ու կենդանիների պոտենցիալ պաթոգեն սնկեր) նկատմամբ: Բարձր անտագոնիստական/հակասնկային ակտիվությամբ առանձնացել են *F. fomentarius, D. quercina* և *P. betulinus* տեսակների շտամերը, որոնք առաջարկվել են հետագա ուսումնասիրությունների համար՝ նոր հակասնկային կենսատեխարտադրանքներ ստանալու և կենսաբանական պայքարի նոր մեթոդներ մշակելու նպատակով:

Շարունակվում են աշխատանքները լաքապատ աբեթասնկի *(Ganoderma lucidum)* և կոպրինային սնկերի կենսաբանական և դեղաբանական առանձնահատկությունների ուսումնասիրման ուղղությամբ աշխատանքները Բոլոնիայի և Ուրբինոյի (Իտալիա), ինչպես նաև Գյոթինգենի և Ենայի (Գերմանիա) համալսարանների հետ գիտական համագործակցության շրջանակներում:

Ավարտին են հասցված Իրանի հյուսիսային շրջաններում մակրոմիցետների կենսաբազմազանության և կենսաբանական առանձնահատկությունների, ինչպես նաև նույն շրջաններում *Sclerotinia sclerotiorum* ֆիտոպաթոգեն սնկի գենոտիպային բազմազանության վերաբերյալ աշխատանքները Մազանդարանի շրջանի Գյուղատնտեսության և բնական ռեսուրսների գիտական կենտրոնի հետ համատեղ:

ՀԱՅ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Ավագյան Արծրուն Աբգարի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*
Դեկանի տեղակալներ՝ *Սարգսյան Արտաշես Լիպարիտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Եղիազարյան Վարդան Վոլոդյայի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
Դեկանի օգնական՝ *Գալստյան Արշալույս Մերուժանի, դասախոս*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
031000	Հայոց լեզու և գրականություն
050100	Կրթության կազմակերպում (մագիստրատուրա)

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր) ժամանակակից հայոց լեզու և թարգմանչական գործ, հայոց լեզվի պատմություն և լեզվաբանություն, հայ գրականության պատմություն, հայ նորագույն գրականություն և գրաքննադատություն, համաշխարհային գրականություն և գրականության տեսություն, սփյուռքագիտություն, հանրակրթության կառավարում, բարձրագույն կրթության կառավարում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 737***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	անվճ	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Հայոց լեզու և գրականություն	**43**	**104**	**50**	**80**	**49**	**98**	**54**	**92**
Մագիստրատուրա								
Հայոց լեզու և գրականություն	24	40	15	51	-	-	-	-
Կրթության կազմակերպում	1	13	0	23	-	-	-	-
Ընդամենը	**25**	**53**	**15**	**74**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 207***				
	I կուրս	**II կուրս**	**III կուրս**	**IV կուրս**	**V կուրս**
Բակալավրիատ					
Հայոց լեզու և գրակ.	81	74	52	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Հայոց լեզու և գրակ.					
1-ին	147	4	33	18	75
2-րդ	130	1	24	8	81
3-րդ	147	1	20	37	86
4-րդ	146	12	27	15	73
Ընդամենը	**570**	**18**	**104**	**78**	**79**
Մագիստրատուրա					
Հայոց լեզու և գրակ.					
1-ին	64	-	-	29	100
2-րդ	66	-	-	29	100
Կրթության կազմակերպ.					
1-ին	14	-	-	5	100
2-րդ	23	-	2	4	91
Ընդամենը	**167**	**-**	**2**	**67**	**99**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Հայոց լեզու և գրակ.					
1-ին	148	11	51	5	58
2-րդ	131	5	14	27	85
3-րդ	150	5	24	32	81
Ընդամենը	**429**	**21**	**89**	**64**	**74**
Մագիստրատուրա					
Հայոց լեզու և գրակ.					
1-ին	64	-	2	28	**97**
Կրթության կազմակերպ.					
1-ին	14	-	-	7	**100**
Ընդամենը	**78**	**-**	**2**	**35**	**97**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 237 (15), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 20*	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Հայոց լեզու և գրականություն	148(15)	66
Կրթության կազմակերպ.	-	23
Ընդամենը	148(15)	89

2009-2010 ուստարում իրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	9	5	8	97	6

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *8*

ՀԱՅ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գաբրիելյան Վազգեն Արշալույսի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աղաբեկյան Կիմ Բագրատի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Մնացականյան Լարիսա Հրանտի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Արզումանյան Արմենուհի Մարտունի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գրիգորյան Սեյրան Զավենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ղազարյան Արմեն Պարույրի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Դվոյան Սիրանուշ Գառնիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ավագյան Արծրուն Աբգարի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Դանիելյան Վահրամ Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Շահնազարյան Անի Անդրանիկի, ավագ լաբորանտ, գործավար

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հայոց եղեռնապատումի գրականությունը (պետական ֆինանսավորում):	Ավագյան Ա. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Ամբիոնի պրոֆեսոր Ա. Ավագյանի ղեկավարությամբ Հայ նորագույն գրականության և Հայ գրականության ամբիոնների մի շարք անդամների կողմից արդեն երկրորդ տարին է՝ պետական ֆինանսավորմամբ ուսումնասիրվում է շատ կարևոր մի թեմա՝ «Հայոց եղեռնապատումի գրականությունը», որի մեջ պետք է ամփոփվի Եղեռնը և նրա հետևանքները պատկերող գեղարվեստական կարևոր ստեղծագործությունների վերլուծությունը, հայ գրողների բերած նպաստը մեր մեծագույն ողբերգության ճշմարտացի արտացոլմանը: Թեման ներառում է 1920-ականներից առ այսօր ստեղծված գրական կարևոր

ստեղծագործությունները, արևելահայ ու սփյուռքահայ գրողների (Ե. Չարենց, Ա. Բակունց, Վ. Դավթյան, Պ. Սևակ և այլք) գործերի վերլուծությունները: Հաշվետու ուստարում մամուլում ու առանձին ժողովածուներում լույս են տեսել Ա. Ավագյանի՝ Հ. Մնձուրուն, Շ. Շահնուրին, Ժ. Քալանթարյանի՝ Ա. Բակունցին, Ս. Մուրադյանի՝ Վ. Սարոյանին, Հովհ. Շիրազին, Հ. Թումանյանին, Պ. Յավորովին, Ս. Գրիգորյանի՝ Վ. Դավթյանին, Ս. Սրապիոնյանի՝ Ավ. Ահարոնյանին, Տ. Չյոկուրյանին նվիրված հոդվածները:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2009-2010 ուստարում Հայ նորագույն գրականության ամբիոնը շարունակել է աշխատանքները «Հայ նորագույն գրականության զարգացման օրինաչափությունները» ընդհանուր թեմայի ուղղությամբ: Առանձին հոդվածներ (նշված են ցանկում) հրապարակվել են հանրապետության գրական-գիտական մամուլում: Այդ հոդվածներում քննարկվել են սփյուռքահայ և հայաստանյան գրականության ինչպես դասական, այնպես էլ ժամանակակից հեղինակների ստեղծագործությունները:

Հայ նորագույն գրականության ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Վ. Գաբրիելյանը հրատարակել է «Դանիել Վարուժան» մենագրությունը:

Պրոֆ. Ա. Ավագյանը շարունակել է աշխատանքը «Վահան Թեքեյան» մենագրության, իսկ դոց. Ս. Գրիգորյանը՝ «Պ. Սևակը և համաշխարհային պոեզիան» դոկտորական ատենախոսության պատրաստման ուղղությամբ:

Ամբիոնը կազմակերպել է գիտական նստաշրջան՝ նվիրված Դանիել Վարուժանի ծննդյան 125-ամյակին, որտեղ զեկուցումներով հանդես են եկել հայ գրականության ամբիոնների (և ոչ միայն) առաջատար գրականագետները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	-	-	11	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Գաբրիելյան Վ. Ա.,* Դանիել Վարուժան, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2009, 334 էջ:
2. *Աղաբեկյան Կ. Բ.,* Հակոբ Օշական, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2010, 288 էջ:

Հոդված

1. *Գաբրիելյան Վ. Ա.,* Դանիել Վարուժան. քրիստոնյա՞ թե՞ հեթանոս, «Նարցիս» հանդես, թիվ 6, Երևան, 2009, էջ 38-47:
2. *Գաբրիելյան Վ. Ա.,* Դանիել Վարուժան՝ մեծագույն փառքերից մեկը մեր նոր քնարերգության, «Գրականագիտական հանդես», թիվ Ա /Բ/, Երևան, 2009, էջ 343-357:
3. *Աղաբեկյան Կ. Բ.,* Մեծ բարեկամության լուսեղեն հետագիծը, «Գրականագիտական հանդես», թիվ Ա /Բ/, Երևան, 2009, էջ 171-188:
4. *Ավագյան Ա. Ա.,* Նա մեր կորուսյալ աշխարհի խոսափողն էր. Հակոբ Մնձուրին և մեր ազգային աղետը, «Գրական թերթ», թիվ 32, Երևան, 2009, էջ 3:
5. *Ավագյան Ա. Ա.,* Խոհեր Վիլյամ Սարոյանի մի պատմվածքի շուրջ, «Վիլյամ Սարոյանի 100-ամյակին նվիրված գիտաժողովի զեկուցումներ», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 4-10:
6. *Ավագյան Ա. Ա.,* Հին Քանաքեռը և Աբովյանը, «Հայագիտական հանդես», թիվ 3/12/, Երևան, 2009, էջ 28-33:
7. *Ավագյան Ա. Ա.,* Ազատն Աբովյան, «Էջմիածին», ԿԵ, Էջմիածին, 2009, էջ 84-95:
8. *Ավագյան Ա. Ա.,* Չգրված հարյուր էջեր, «Քրիստոնյա Հայաստան», թիվ 13, Էջմիածին, 2010, էջ 4-6:

9. *Գրիգորյան Ս. Զ.,* Մեծ եղեռնի վերհուշը Վահագն Դավթյանի պոեզիայում, «Վեմ» հանդես, հ. 1, Երևան, 2010, էջ 67-82:
10. *Արզումանյան Ա. Մ.,* Ուսուցման ժամանակակից մեթոդներ. խճանկար, մեթոդի առանձնահատկությունները, «Մանկավարժություն և հոգեբանության հիմնախնդիրներ», թիվ 2 , Երևան, 2010, էջ 159-165:
11. *Դվոյան Ս. Գ.,* Սփռումի լեզուն, «Հորիզոն», թիվ 12, Մոնրեալ, 2009, էջ 30-32:

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մուրադյան Սամվել Պարգևի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մակարյան Ալբերտ Արշավիրի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սաֆարյան Վազգեն Հմայակի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Եղիազարյան Վարդան Վոլոդյայի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Էլոյան Ռուբիկ Կառլենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մխիթարյան Սարգիս Մխիթարի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Սրապիոնյան Սերժիկ Գագիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Վարդանյան Խաչատուր Գարուշի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Համբարձումյան Հայկ Աշոտի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Վարդանյան Նվարդ Խաչատուրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Գալստյան Արշալույս Մերուժանի, բան. գիտ. թեկնածու, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ավետիսյան Զավեն Վասիլի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Խուրշուդյան Վալենտինա Հովհաննեսի, ավագ լաբորանտ, գործավար

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հայ հին և միջնադարյան գրականության մեթոդի և պատմության հիմնահարցեր (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Զ. Վ.
2. Ռաֆֆու ակադեմիական հրատարակության 12 հատորից դուրս մնացած անտիպ գործերի հայտնաբերումն ու դրանց հրատարակությունը առանձին գրքով (պետական ֆինանսավորում):	Սամվելյան Խ. Ե.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Գիտական խումբն ավարտել է հին և միջնադարյան գրականության համապատասխան բնագրերի ուսումնասիրությունը: Գիտական մամուլում խմբի անդամների տպագրած հոդվածներն ու ուսումնասիրությունները համակարգման փուլում են: Անհրաժեշտ աշխատանքներ են կատարվել արդեն ստեղծված նյութը վերջնական համադրման ենթարկելու համար:

Արդեն կատարված աշխատանքների հիման վրա շարադրվել է շուրջ 200 տեսապատմական բնույթի տեքստ: Աշխատանքների ընթացքը ցույց է տալիս, որ նախատեսված ժամկետում հնարավոր կլինի ամբողջությամբ ավարտել ու տպագրության հանձնել գիտական թեմայի շրջանակներում կատարված ուսումնասիրությունը:

Թեմա 2. Թեմայի աշխատակիցները հաշվետու ժամանակահատվածում Ռաֆֆու (Հակոբ Մելիք-Հակոբյան) «Երկերի ժողովածու» (13-րդ հատորը) մենագրությունը նախապատրաստել են հրատարակության և հանձնել ԵՊՀ հրատարակչություն՝ լույս ընծայելու համար: Խումբը հայտնաբերել և 13-րդ հատորի մեջ է ընդգրկել Ռաֆֆու թարգմանություններից, 1872-1875 թթ. հոդվածներ, նամակներ, որոնք դուրս էին մնացել Ռաֆֆու ակադեմիական հրատարակության 12-րդ հատորից:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հայ գրականության ամբիոնը 2009-2010 ուստարում շարունակել է իր գիտական գործունեությունը թե՛ հայ հին և միջնադարյան, թե՛ հայ նոր գրականության ուղղություններով, մասնակցել է Դանիել Վարուժանի ծննդյան 125-ամյակին նվիրված գիտական նստաշրջանին:

Հաշվետու ուստարում Ս. Մուրադյանը գիտական մամուլում հրատարակել է մի շարք հոդվածներ՝ նվիրված գրականության տարբեր հարցերին, զեկուցումներով հանդես է եկել հոբելյանական գիտական նստաշրջաններում և դպրոցներում, հրատարակել է «Գրական հանգրվաններ» գրքի երրորդ հատորը, որի նախորդները լույս են տեսել 2003 և 2007 թթ.:

Ամբիոնի դոցենտ Ս. Մխիթարյանը հրատարակել է «10-11-րդ դարերի հայ մշակութային դաշտը և գրականության զարգացման յուրահատկությունները» մենագրությունը և պաշտպանել դոկտորական ատենախոսություն: Ամբիոնում պաշտպանվել է նաև 2 թեկնածուական ատենախոսություն:

Գիտական զեկուցումներով և հոդվածներով հանդես են եկել ամբիոնի պրոֆեսոր Վ. Սաֆարյանը, դոց. Ս. Սրապիոնյանը, Ս. Մխիթարյանը, Վ. Եղիազարյանը, ասիստենտներ Ն. Վարդանյանը, Հ. Համբարձումյանը, Ա. Գալստյանը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	-	-	19	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Մուրադյան Ս. Պ.,* Գրական հանգրվաններ, հատոր Գ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 388 էջ:
2. *Մխիթարյան Ս. Մ.,* 10-11-րդ դարերի հայ մշակութային դաշտը և գրականության զարգացման յուրահատկությունները, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 372 էջ:

Հոդված

1. *Մուրադյան Ս. Պ.,* Մեծ եղեռնի արձարձումները Հովհ. Շիրազի բանաստեղծություններում, «Էջմիածին», թիվ Դ, Էջմիածին, 2009, էջ 68-86:
2. *Մուրադյան Ս. Պ.,* Հայոց լեզվի և հայ գրականության աբովյանական ըմբռնումները, «Հայագիտական հանդես», թիվ 3, «Մանկավարժ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 22-28:
3. *Մուրադյան Ս. Պ.,* Պ. Յավորովի «Հայերը» բանաստեղծությունը, «Էջմիածին», թիվ 7, Էջմիածին, 2009, էջ 89-92:
4. *Մուրադյան Ս. Պ.,* «Հին երկիրը», հեղինակն ու մյուս հայերը Վ. Սարոյանի «Իմ անունը Արամ է» պատմվածաշարում, Վ. Սարոյանի 100-ամյակին նվիրված գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 29-39:
5. *Մուրադյան Ս. Պ.,* Հ. Նալբանդյանի «Լույս» հանրագիտարանը, «Գրական թերթ», թիվ 6, Երևան, 2010, էջ 3:
6. *Սաֆարյան Վ. Հ.,* Կերպարը «Վերք Հայաստանի» վեպի ժամանակահատվածական համակարգում, «Հայագիտական հանդես», թիվ 3, «Մանկավարժ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 34-42:
7. *Սաֆարյան Վ. Հ.*, Խ. Աբովյանի բառաշխարհը, «Պատմաբանասիրական հանդես», թիվ 2-3, Երևան, 2009, էջ 111-119:
8. *Սաֆարյան Վ. Հ.*, Մեթոդի և պարբերացման հարաբերությունը 10-12-րդ դարերի գրականության մեջ, «Հայոց լեզու և գրականություն», թիվ 2, Երևան, 2010, էջ 26-37:
9. *Մակարյան Ալ. Ա.,* Արևմտահայ երևելի գրագետը /Թեոդիկ/, «Նոր Դար», թիվ 3-4, Երևան, 2009, էջ 28-34:
10. *Սրապիոնյան Ս. Գ.,* 1877-78 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի օրերի եղերական պատկերները Ավ. Ահարոնյանի «Իմ գիրքը» երկում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 131.2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 32-40:
11. *Մխիթարյան Ս. Մ.,* Աբգար Դպիր Թոխաթեցին և իր տպագրական գրքերը, «Գիրքը պատմամշակութային հաղորդակցությունների համակարգում», հանրապետական գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, «Մանկավարժ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 44-49:
12. *Մխիթարյան Ս. Մ.,* Եղիշեի թղթագրության մեթոդական յուրահատկությունների շուրջ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 130.2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 20-28:
13. *Վարդանյան Ն. Խ.,* Առասպելական տրիքսերի նախնական տիպը հեքիաթային մի սյուժեում, «Ոսկե դիվան» հեքիաթագիտական հանդես, պրակ 1, Երևան, 2009, էջ 82-88:
14. *Եղիազարյան Վ. Վ.,* Թլկուրանցու աստվածաշնչյան թեմաներով երկու տաղերը, «Քրիստոնյա Հայաստան», թիվ 2, Երևան, 2010, էջ 4:
15. *Եղիազարյան Վ. Վ.,* Թլկուրանցու «Արարածոց մեկնութիւն» տաղը, «Քրիստոնյա Հայաստան», թիվ 3, Երևան, 2010, էջ 5:
16. *Համբարձումյան Հ. Ա.,* Առասպելական աշխարհայացք և ստեղծագործական մեթոդ, «Գրականագիտական հանդես», Ա-Բ /Թ-Ժ/, Երևան, 2009, էջ 120-135:
17. *Համբարձումյան Հ. Ա.,* Առասպելաստեղծ աշխատանքային դրսևորման առանձնահատկությունները հայ հին գրականության մեջ, «Եղիցի լույս», թիվ 12, Ստեփանակերտ, 2009, էջ 3-4:
18. *Համբարձումյան Հ. Ա.,* Հայկական «Սասնա ծռեր» էպոսն ու համաշխարհային էպիկական ժառանգությունը, «Պատմաբանասիրական հանդես», թիվ 1, Երևան, 2010, էջ 303-307:
19. *Գալստյան Ա. Մ.,* Քնարական հերոսուհու կերպարի զարգացման յուրահատկությունները հայ միջնադարյան քնարերգության մեջ, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», թիվ 1-2, Երևան, 2010, էջ 182-189:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Վարդանյան Ն. Խ.,* Ժանրային խաչաձևումներ /իրապատում հեքիաթ-առակ-ասացվածք-հանելուկ/, «Հեքիաթի զարգացումը բանահյուսական և գրական միջավայրում» գիտաժողովի թեզիսներ, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2010, էջ 31-32:

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Եզեկյան Լևոն Կորյունի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաղիկյան Խաչիկ Գաբրիելի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գալստյան Սերյոժա Աշոտի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Աբաջյան Աննա Հենրիկի, բան. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
4. Աղիլխանյան Անահիտ Զավենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Թելյան Լեոնիդ Գուրգենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Թիրաբյան Նելլի Հարությունի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Կոստանդյան Դարիկո Մեսրոպի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Հայրապետյան Լևոն Հրանտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Մեյթիխանյան Փառանձեմ Գառնիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Միքայելյան Կարինե Ռոբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Ներսիսյան Բագրատ Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Ներսիսյան Նարինե Վոլոդյայի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Սարգսյան Արտաշես Լիպարիտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
14. Սուքիասյան Քնարիկ Աշոտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
15. Տեր-Մինասյան Աշոտ Անդրանիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
16. Աղաջանյան Զարիկ Խաչատուրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
17. Գաբրիելյան Սուսաննա Վոլոդյայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
18. Գևորգյան Շուշանիկ Սամսոնի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
19. Մանուկյան Անահիտ Լևոնի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
20. Մարգարյան Ռեբեկա Հայկարամի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
21. Մովսիսյան Անահիտ Ժորայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
22. Մուրադյան Անի Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
23. Ներսիսյան Գոհար Միշայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
24. Սաղաթելյան Ռիտա Գուրգենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
25. Սարգսյան Հրաչիկ Գրիշայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
26. Քամալյան Արևիկ Սերգեյի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
27. Կիրակոսյան Մարիամ Վրույրի, ասիստենտ
28. Համբարձումյան Ռիմա Սերժիկի, ասիստենտ
29. Գրիգորյան Նելսոն Գրիգորի, դասախոս
30. Եզեկյան Լիլիթ Լևոնի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Քոչատաշյան Սիլվա Սերյոժայի, բան. գիտ. թեկնածու, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մաղանյան Մաղլենա Նորիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ, գործավար
2. Մելքոնյան Լուիզա Արմենի, ավագ լաբորանտ, գործավար
3. Պապիկյան Լիլիթ Միհրի, ավագ լաբորանտ, գործավար

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հայոց լեզվի գործնական ոճագիտություն (պետական ֆինանսավորում):	Եզեկյան Լ. Կ.
2. Բառապաշարային տեղաշարժերը արևմտահայերենում (պետական ֆինանսավորում):	Սաքապետոյան Ռ. Կ.
3. Իմաստափոխությունը հայերենում (պետական ֆինանսավորում):	Աբաջյան Ա. Հ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Լ. Եզեկյանի ղեկավարությամբ շարունակվել են «Հայոց լեզվի գործնական ոճագիտություն» գիտական թեմայի ուսումնասիրման աշխատանքները: Հաշվետու ուստարում Լ. Եզեկյանը թեմայի վերաբերյալ տպագրել է հոդվածներ:

Խմբի անդամներն ուսումնասիրել են ոչ միայն գեղարվեստական ստեղծագործությունների, այլև մամուլի, հեռուստատեսության լեզուն, խոսակցական լեզուն, արձանագրել դրանց հատկանիշները, վեր հանել զանազան առանձնահատկություններ: Այս ամենի ուսումնասիրության միջոցով հնարավոր է կազմել ուսանողների համար նախատեսված գործնական աշխատանքների ուսումնական ձեռնարկ, որում ընդգրկված բազմաթիվ ու բազմազան վարժությունների միջոցով հնարավոր կլինի գործնականում կիրառել ոճական տարբեր իրողությունները:

Թեմա 2. Ամբիոնի պրոֆեսոր, բան. գիտ. դոկտոր Ռ. Սաքապետոյանի ղեկավարությամբ շարունակվել են «Բառապաշարային տեղաշարժերը արևմտահայերենում» գիտական թեմայի ուսումնասիրման աշխատանքները:

Գիտական ղեկավար Ռ. Սաքապետոյանը շարունակել է սփյուռքահայ մամուլից և գրականությունից քաղված բառերն ու բառաձևերը դասակարգել և համադրել իր «Արևելահայերենի և արևմտահայերենի ուղղախոսական-ուղղագրական բառարան»-ի տվյալների հետ: 2009 տարեվերջին Ռ. Սաքապետոյանը գործուղմամբ եղել է ԱՄՆ-ում՝ տեղի հայ համայնքում տիրող լեզվավիճակն ուսումնասիրելու նպատակով:

Խմբի անդամներ Ա. Խաչատրյանը և Լ. Մելքոնյանը շարունակել են արևմտահայ և սփյուռքահայ մամուլից անհրաժեշտ բառերի ու բառաձևերի առանձնացումն ու համադրումը:

Թեմա 3. Ամբիոնի պրոֆեսոր, բան. գիտ. դոկտոր Ա. Աբաջյանի ղեկավարությամբ շարունակվել են «Իմաստափոխությունը հայերենում» գիտական թեմայի վերաբերյալ աշխատանքները:

Խմբի անդամները կատարել են տեսական նյութի հավաքում, ուսումնասիրում, անհրաժեշտ փաստերի առանձնացում: Կատարված իմաստափոխությունը նկատելու և փաստելու համար կատարվել է առանձնացված բառապաշարի համեմատում բառարանային նյութի հետ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Դասավանդման հետ միաժամանակ ամբիոնի դասախոսները զբաղվել են նաև գիտահետազոտական և ուսումնամեթոդական աշխատանքներով:

Հաշվետու ուստարում թարմացվել, ամբողջացվել ու ավարտին են հասցվել ամբիոնի գծով բոլոր դասընթացների ծրագրերը, նորացվել են հարցաշարերը և քննական (միջանկյալ և ավարտական) տոմսերը:

Ամբիոնի անդամները զեկուցումներով հանդես են եկել ներֆակուլտետային, հանրապետական, միջհանրապետական գիտական կոնֆերանսներում: Ամբիոնի վարիչ Լ. Եզեկյանը, պրոֆ. Ռ. Սաքապետոյանը և դոց. Ա. Սարգսյանը ավարտել ու տպագրության են պատրաստել ավագ դպրոցի հումանիտար հոսքի 11-րդ դասարանի «Հայոց լեզու» դասագիրքը:

Հաշվետու ուստարում հաջողությամբ թեկնածուական ատենախոսություն են պաշտպանել և գիտությունների թեկնածուի աստիճան ստացել ամբիոնի ասպիրանտ Արամ Խաչատրյանը, հայցորդներ Սիլվա Քոշատաշյանը, Մաղլենա Մաղանյանը:

Փ. Մեյթիխանյանը և Զ. Աղաջանյանը շարունակել են աշխատել դոկտորական ատենախոսության պատրաստման ուղղությամբ:

Ամբիոնում համապատասխան աշխատանք է տարվել երիտասարդ կադրերի պատրաստման ուղղությամբ՝ ընդունելով երկու առկա ասպիրանտի և երեք հայցորդի:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	-	-	4	14	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Եզեկյան Լ. Կ., Սաքապետոյան Ռ. Կ., Սարգսյան Ա. Լ.,* Հայոց լեզու, դասագիրք ավագ դպրոցի հումանիտար հոսքի 11-րդ դասարանի համար, «Մակմիլան-Արմենիա» հրատ., Երևան, 2010, 224 էջ:
2. *Եզեկյան Լ. Կ., Սաքապետոյան Ռ. Կ., Սարգսյան Ա. Լ.,* Հայոց լեզու, դասագիրք ավագ դպրոցի ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի 11-րդ դասարանի համար, «Մակմիլան-Արմենիա» հրատ., Երևան, 2010, 208 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Մարգարյան Ռ. Հ.,* Ժամանակակից հայոց լեզվի գործնական պարապմունքների ձեռնարկ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 82 էջ:
2. *Սաղաթելյան Ռ. Գ.,* /համահեղինակ/, Թեստերի ժողովածու. Հայոց լեզու և գրականություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 276 էջ:
3. *Կիրակոսյան Մ. Վ.,* /համահեղինակ/, Ռուս-հայերեն զրուցարան, «Արեգ» հրատ., Երևան, 2010,140 էջ:
4. *Ներսիսյան Գ. Մ.,* /համահեղինակ/, Ռուս-հայերեն թեմատիկ համառոտագրությունների և հապավումների բառարան, ՀՌՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 257:

Հոդված

1. *Մելթիխանյան Փ. Գ.,* «Եղեռն» բառի լեզվական քննություն, «Վեմ», թիվ 1, «Վեմ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 144-148:
2. *Սարգսյան Ա. Լ.,* Ճարտասանական հարցը և բացականչությունը, «Լերան քարոզում», փետրվար Բ, թիվ 4, «Քրիստոնյա Հայաստան» հրատ., Երևան, 2010, էջ 5-6:
3. *Թիրաբյան Ն. Հ.*, Հովի. Շիրազի «Աստծո գլուխգործոցը» պոեմի պատկերավորման համակարգը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 129:
4. *Գաբրիելյան Ս. Վ.,* Չարենցի բառի ոճական գունավորումը, «Հայոց լեզու և գրականություն», թիվ 4, Երևան, 2010, էջ 28-30:
5. *Կիրակոսյան Մ. Մ.,* Խորենացու «Հայոց պատմության» ոճի առանձնահատկությունները, «Հայոց լեզու և գրականություն», թիվ 4, Երևան, 2010, էջ 30-38:
6. *Թելյան Լ. Գ.,* Բայի քերականական ձևերի կազմության և կիրառության որոշ առանձնահատկություններ արդի խոսակցական հայերենում, «Ջահուկյանական ընթերցումներ», թիվ 8, ԳԱԱ հրատ., Երևան, 2009, էջ 63-75:
7. *Մուքիասյան Ք. Ա.,* Իմաստափոխության մի քանի հիմունքներ, «Հայոց լեզու և լեզվաբանություն», թիվ 2, Երևան, 2009, էջ 5:
8. *Տեր-Մինասյան Ա. Ա.,* Բառախաղը Ժորա (Գևորգ) Հարությունյանի «Ղազարը գնում է պատերազմ» կատակերգությունում, «Լրաբեր» հասարակական գիտությունների, թիվ 1-2, ԳԱԱ հրատ., Երևան, 2010, էջ 264-273:

9. *Տեր-Մինասյան Ա. Ա.,* /համահեղինակ/, Հայոց լեզվի հեռաուսուցման մասին, Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարանի երրորդ տարեկան գիտաժողովի գիտական հոդվածների ժողովածու, Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարանի հրատ., Երևան 2009, էջ 155-163:
10. *Մովսիսյան Ա. Ժ.,* Լերմոնտովի «Դևը» պոեմի Պ. Սևակի և Վ. Գաբրիելյանի հայերեն թարգմանությունները, «Համատեքստ-2008», «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 183-189:
11. *Միքայելյան Կ. Ռ.,* Արամ Հայկազը նամակներում, «Գրական թերթ», նոյեմբերի 6, թիվ 37, Երևան, 2009, էջ 6:
12. *Համբարձումյան Ռ. Ս.,* Հարադրավոր բայերը արևելահայերենում և արևմտահայերենում, «Մխիթար Գոշ» գիտամեթոդական հանդես, թիվ 2, Երևան, 2010, էջ 79-85:
13. *Համբարձումյան Ռ. Ս.*, Շ. Շահնուրի «Պճեղ մը անուշ սիրտ» պատմվածքի պատկերավորման համակարգը, «Հայագիտական հանդես», թիվ 1-2, Երևան, 2010, էջ 62-67:
14. *Բաղիկյան Խ. Գ.,* Ականավոր գիտնականը (Գ. Ջահուկյանի ծննդյան ինսունամյակի առթիվ), «Ազգ», 1 ապրիլի, թիվ 57, Երևան, 2010, էջ 6:

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սաքապետոյան Ռուբեն Կարապետի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ղազարյան Ռուբեն Սերոբի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Մանուկյան Գուրգեն Մուշեղի, բան. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Ավետիսյան Հենրիկ Միսակի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գրիգորյան Սուսաննա Ալբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Դիլբարյան Նարինե Հակոբի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Խաչատրյան Ալվարդ Ալբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Հանանյան Գաղթուհի Կարապետի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Յուզբաշյան Անահիտ Լյուդվիգի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Պողոսյան Նորայր Բերիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Պարոնյան Նաիրա Վրույրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Շաբոյան Ռուզաննա Սերժիկի, ասիստենտ
12. Կարապետյան Աստղիկ Ալբերտի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Սանթուրջյան Մարի Գարեգինի, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մուրադյան Վիկտորյա Ռուդիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում Հայոց լեզվի պատմության ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական կազմը զբաղվել է գրաբարի, միջին հայերենի, բարբառագիտության, հայոց լեզվի պատմության ոլորտների ուսումնասիրությամբ: Նրանք հրատարակել են ուսումնական ձեռնարկներ, հոդվածներ և գիտական նստաշրջանում կարդացել զեկուցումներ:

Ամբիոնի վարիչ Ռ. Սաքապետոյանը հրատարակության է ներկայացրել իր «Արևելահայերեն-արևմտահայերեն բացատրական-ուղղախոսական բառարան»-ի լրամշակված և ընդարձակված տարբերակը:

Ամբիոնի դոցենտ Ն. Դիլբարյանը հաշվետու տարում տպագրել է 3 հոդված, դոցենտներ Ա. Խաչատրյանի և Ա. Յուզբաշյանի հետ կազմել ու հրատարակել է «Հայերենի դասական ուղղագրությունը» ուսումնամեթոդական ձեռնարկը, ղեկավարել է ՈՒԳԸ զեկուցումներ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» գիտական հանդեսի խմբագրական խորհրդի անդամ է: Ն. Դիլբարյանն ավարտին է մոտեցրել «Հայկական տեղանունների իմաստային և բառակազմական քննություն» դոկտորական ատենախոսությունը:

Ամբիոնը հաշվետու տարում ունեցել է հեռակա 3 ասպիրանտ և 6 հայցորդ, 2 ստաժոր եկել էին գրաբար ուսումնասիրելու: Ամբիոնի դասախոսները ղեկավարել են ՈՒԳԸ զեկուցումներ:

Պրոֆ. Ռ. Ղազարյանը հրատարակել է երկու ընդարձակ աշխատություն՝ «Միջին հայերենի բառարան»-ի բարեփոխված տարբերակը և իր իսկ հոդվածների լիակատար ժողովածուն: Ամբիոնի դոցենտ Ա. Յուզբաշյանն աշխատանքներ է իրականացրել դոկտորական ատենախոսության պատրաստման ուղղությամբ, տպագրության է պատրաստել «Եղանակավորումը հայերենի զարգացման երեք շրջաններում» գրքույկը: 2009-2010 ուստարում Ա. Յուզբաշյանը տպագրել է «Հայերենի դասական ուղղագրությունը» ձեռնարկը:

Ամբիոնի դոց. Ս. Գրիգորյանը և Ն. Պողոսյանը հրատարակության են պատրաստել ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի համար նախատեսված գրաբարի ուղեցույցը: Բ.գ.թ., դոց. Ս. Գրիգորյանը ղեկավարել է երկու ուսանողի պատրաստած զեկույցներ (ՈՒԳԸ նիստ) և տպագրել է հոդվածներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	2	3	-	10	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Եզեկյան Լ. Կ., Սաքապետոյան Ռ. Կ., Սարգսյան Ա. Լ.,* Հայոց լեզու, դասագիրք ավագ դպրոցի հումանիտար հոսքի 11-րդ դասարանի համար, «Մակմիլան-Արմենիա» հրատ., Երևան, 2010, 224 էջ:
2. *Եզեկյան Լ. Կ., Սաքապետոյան Ռ. Կ., Սարգսյան Ա. Լ.,* Հայոց լեզու, դասագիրք ավագ դպրոցի ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի 11-րդ դասարանի համար, «Մակմիլան-Արմենիա» հրատ., Երևան, 2010, 208 էջ:

Մենագրություն

1. *Ղազարյան Ռ. Ս.*, Լեզվաբանական ուսումնասիրություններ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 382 էջ:
2. *Ղազարյան Ռ. Ս., Ավետիսյան Հ. Մ.,* Միջին հայերենի բառարան (երկրորդ բարեփոխված հրատ.), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 835 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Դիլբարյան Ն. Հ., Խաչատրյան Ա. Ա., Յուզբաշյան Ա. Լ.,* Հայերենի դասական ուղղագրությունը, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2009, 68 էջ:
2. *Պողոսյան Ն. Բ.,* Բառգրքույկ հայերենի ավանդական ուղղագրության, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2009, 38 էջ:
3. *Սաքապետոյան Ռ. Կ.* (խմբագիր), Գուրգեն Սևակ, Ժամանակակից հայոց լեզվի դասընթաց, Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2010, 350 էջ:

Հոդված

1. *Շաքոյան Ռ. Ս.,* Սմբատ Սպարապետի գրական ժառանգությունը, ԲԵՀ, հ. 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 29-36:
2. *Գրիգորյան Ս. Ա.,* «Հայերենի խոսքի մասերի ուսմունքը» առարկայի դասավանդումը մագիստրատուրայում, «Մանկավարժական միտք» հանդես, հ. 3-4, 2009, էջ 148-154:
3. *Գրիգորյան Ս. Ա.,* Զգայական ընկալման բառերի ոճական արժեքը Պ. Սևակի չափածոյում, «Լեզու և լեզվաբանություն», հ. 2, Երևան, 2009, էջ 10-19:
4. *Դիլբարյան Ն. Հ.,* Լեզու, հասարակություն, հաղորդակցություն, Բրյուսովի անվան լեզվաբանական համալսարանի հանդես, հ. 1, Երևան, 2010, էջ 10:
5. *Խաչատրյան Ա. Ա.,* Բնիկ հայերեն արմատներով կազմված իգական անունները 12-16-րդ դդ, ԲԵՀ, հ. 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 53-60:
6. *Պարոնյան Ն. Վ.,* Փոխառությունները Հ. Ղրիմեցու «Մեկնութիւն տումարի» երկում, «Սբ. Էջմիածին», հ. 2, Էջմիածին, 2010, էջ 56-63:
7. *Պողոսյան Ն. Բ.,* Հովհաննես Խաչատուրի Բարսեղյան, ԲԵՀ, հ. 131.2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 78-81:
8. *Պողոսյան Ն. Բ.,* Կորած հայերեն (բնագրեր), «Վազգենյան դպրոց», հ. 3, «Սբ. Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2009, էջ 10-11:
9. *Սանթուրջյան Մ. Գ.,* Ստեփանոս Սյունեցու շարականները, ԲԵՀ, հ. 3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 13-23:
10. *Կարապետյան Ա. Ա.,* Արաբական փոխառությունները Ամիրդովլաթ Ամասիացու «Օգուտ բժշկութեան» աշխատության մեջ, «Կանթեղ», հ. 3, Երևան, 2010, էջ 222-228:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԼԵԶՎԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հովսեփյան Լիանա Սամվելի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աբրահամյան Աշոտ Սերգեյի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հայրապետյան Աշոտ Պուշկինի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հարությունյան Ծովինար Ռաֆիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Պետրոսյան Վարդան Զորիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ավետյան Սարգիս Ռուդիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Գագինյան Արմինե Ռոմիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մկրտչյան Նելլի Նորիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Վարդազարյան Օլգա Սերգեյի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Գրիգորյան Կարինե Բաղդասարի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Կրկյաշարյան Սիմոն Միսակի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Բայրամյան Հրաչիկ Սմբատի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Բարխուդարյան Ալվարդ Կիմիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գասպարյան Սուսաննա Ալեքսանի, ավագ լաբորանտ, գործավար

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հին հայերենի անցյալ և անորոշ դերբայների ծագումնաբանական-տիպաբանական հետազոտություն (ռուսերենի և գերմաներենի համարժեքների համեմատությամբ) (պետական ֆինանսավորում):	Հովսեփյան Լ. Ս.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակաշրջանում թեմայի ուղղությամբ կատարված աշխատանքը գրեթե ավարտին է մոտեցել: Հրատարակվել և հրատարակության են ներկայացվել ավելի քան մեկ տասնյակ գիտական հոդվածներ, այդ թվում՝ արտասահմանյան միջազգային հանդեսներում: Մասնավորապես հետազոտվել են անորոշ և անցյալ դերբայների շարահյուսական տարբեր կիրառությունները, ինչպես նաև գերմաներենի ու ռուսերենի համապատասխան կազմությունների հետ նշված դերբայների ծագումնաբանական առնչությունները և դրանց պատմական զարգացման ընդհանուր միտումների տիպաբանական զուգահեռները: Իրականացվել են նաև արտասահմանյան գիտահետազոտական գործուղումներ: Կատարված ամփոփիչ աշխատանքը հետագայում կարող է նաև դոկտորական ատենախոսության հիմք հանդիսանալ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Դասավանդմանը զուգահեռ՝ ամբիոնի դասախոսները զբաղվել են գիտահետազոտական և ուսումնամեթոդական աշխատանքներով: Ամբիոնի գիտական հետաքրքրությունների շրջանակն ընդգրկում է լեզվաբանության տեսության և պատմության, զուգադրական տիպաբանության, լեզվի ձևայնացված նկարագրության, մեքենական թարգմանության, հայերենի համեմատական քերականության, հայոց լեզվի պատմական զարգացման, դասական լեզուների դասավանդման հետ կապված մի շարք կարևոր խնդիրներ: Ամբիոնում ստեղծվում են դասագրքեր և ուսումնական ձեռնարկներ դասական լեզուների համար, կազմվում են բառարաններ: Ամբիոնի աշխատակիցները հաշվետու ժամանակաշրջանում մասնավորապես կատարել են հետևյալ աշխատանքները. Աշոտ Հայրապետյանը ավարտում է «Անգլերեն-հայերեն թեմատիկ բառարան»-ը (երկու հատորով): Ծովինար Հարությունյանը ավարտին է հասցրել «Ակնարկներ ժամանակակից հունարենի քերականության» աշխատությունը: Օլգա Վարդազարյանը խմբագրության է պատրաստել հին հունարենի դասագրքի առաջին մասը (Ձևաբանություն): Վարդան Պետրոսյանը զբաղվել է լեզվական կառուցվածքի և պատմահամեմատական լեզվաբանության հիմնահարցերի ուսումնասիրությամբ: Նելլի Մկրտչյանը աշխատանքներ է իրականացրել լատիներենի նոր և ժամանակակից հունարենի դասագրքերի, իսկ Սարգիս Ավետյանը՝ համեմատական քերականության օժանդակ ձեռնարկի պատրաստման ուղղությամբ: Ամբիոնի ասպիրանտ Ենոք Գրիշկյանը ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի ուսանողության համար կազմել և հրատարակության է պատրաստել լատիներենի օժանդակ ձեռնարկը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	-	8	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Աբրահամյան Ա. Ս., Ավետիսյան Յու. Ս., Զաքարյան Հ. Լ., Հայաջյան Մ. Ռ.,* Հայոց լեզվի և հայ գրականության պետական ավարտական և միասնական քննության ուղեցույց, Գնահատման և թեստավորման կենտրոն, Երևան, 2009, 80 էջ:

Հոդված

1. *Հովսեփյան Լ. Ս.,* Հարատևող ներկայություն, ԲԵՀ, h. 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 75-77:
2. *Ավետյան Ս. Ռ.,* Տիպաբանական առանձնահատկությունների դերը լեզվի պատմական զարգացման ընդհանուր միտումների դրսևորման հարցում, ԲԵՀ, h. 3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 106-112:
3. *Հակոբյան Ա. Է., Ավետյան Ս. Ռ.,* Noun+of+noun տիպի բառակապակցությունների գործառական արժեքը ամերիկյան սահմանադրության տեքստում, «Օտար լեզուները Հայաստանում», ԲԵՀ, h. 3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 21-30:
4. *Abrahamyan A. S.,* Essence and Phenomenon in Linguistic Content and Expression, Armenian Folia Anglistica, N 1-2, “Lusakn”, Yerevan, 2009, pp. 47-50.
5. *Պետրոսյան Վ. Զ.,* Ձևահնչույթի և ձևահնչույթաբանության լեզվաբանական կարգավիճակը, ԲԵՀ, h. 3 (129), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 96-105:
6. *Պետրոսյան Վ. Զ.,* Բացառիկ ճակատագրի գիրքը, ԲԵՀ, h. 2(130), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 72-76:
7. *Gaginyan A. R.,* Entwicklungstendenzen des Infinitivs im Deutschen und Armenischen, «Լեզու և լեզվաբանություն», թիվ 2, Երևան, 2009, էջ 3-9:
8. *Գագինյան Ա. Ռ.,* Անորոշ դերբայի և դիմավոր բայի հակադրության զարգացման միտումները, ԲԵՀ, h. 130.2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, էջ 61-71:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Григорян К. Б.,* Латынь в системе современного гуманитарного образования, тезисы доклада международной конференции, Вестник Арцахского университета им. Месропа Маштоца, N 2, Степанакерт, 2010, с. 10-12.
2. *Vardazaryan O. S.,* Some Remarks on Philo and Catechetical Tradition, In 13th Conference of the International Federation of the Societies of Classical Studies, [Proceedings], Humboldt-Universitat zu Berlin, August 24 to 29, Berlin, 2009, p. 130.

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳՐԱՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Քալանթարյան Ժենյա Անդրանիկի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ջանփոլադյան Մագդալինա Գեորգիի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Բեքմեզյան Աստղիկ Սարգսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Նավասարդյան Վահան Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ջրբաշյան Աշխեն Էդուարդի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սեմիրջյան Ալվարդ Հովհաննեսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Նալբանդյան Աննա Վաչիկի, ավագ լաբորանտ, գործավար

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2009-2010 ուսումնական տարին Գրականության տեսության և գրաքննադատության ամբիոնի համար եղել է կայունացման, հնարավորությունների իրացման շարունակական շրջան:

Ամբիոնում կազմակերպվել են գիտական սեմինարներ, որոնց նպատակն է եղել հետաքրքրություն առաջացնել գրականության տեսության խնդիրների նկատմամբ: 2010 թ-ի ապրիլին տեղի է ունեցել Գր. Պոլտյանի «Հայկական ֆուտուրիզմ» և Դավիթ Գասպարյանի «Հայկական ապագայապաշտություն» գրքերի լայն քննարկումը, որին մասնակցել են ոչ միայն ամբիոնի դասախոսները, ասպիրանտներն ու մագիստրանտները, այլև այլ ամբիոնների անդամներ, դրսի գրականագետներ: Տեղի են ունեցել աշխույժ քննարկում ու բանավեճ:

Գրականության տեսության դերը կարևորելու նպատակով ամբիոնը նախաձեռնել է յուրաքանչյուր տարի հրատարակել տարեգիրք, որում կամփոփվեն ինչպես ամբիոնի աշխատակիցների, այնպես էլ հանրապետության առաջատար մասնագետների, ասպիրանտների և հայցորդների հոդվածներն ու ուսումնասիրությունները: Տարեգիրքը կազմելու և խմբագրելու գործը հանձնարարվել է դոց. Վ. Նավասարդյանին: Տարեգիրքը պատրաստ է հրատարակության համար:

Ամբիոնի անդամները զեկուցումներով հանդես են եկել ֆակուլտետային, հանրապետական, միջհանրապետական գիտական կոնֆերանսներում: Ամբիոնի պրոֆ. Մ. Ջանփոլադյանը զեկուցումներով հանդես է եկել Հովի. Թումանյանին նվիրված հոբելյանական գիտաժողովում և «Սասունցի Դավիթ» էպոսին նվիրված միջազգային կոնֆերանսում, թարգմանության հարցերին նվիրված ֆորումում և այլն:

Ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Ժ. Քալանթարյանը մասնակցել է Հայ նորագույն գրականության ամբիոնի «Հայոց եղեռնապատումի գրականությունը» գիտական թեմայի կատարմանը և հոդվածներ է տպել թեմայի վերաբերյալ:

2009-2010 ուսումնական տարում ամբիոնի հայցորդներից երկուսը ներկայացրել են իրենց ատենախոսությունները, որոնցից մեկը քննարկվել և երաշխավորվել է պաշտպանության: Վ. Նավասարդյանը և Ա. Ջրբաշյանը աշխատանքներ են իրականացրել դոկտորական ատենախոսությունների պատրաստման ուղղությամբ:

Ամբիոնում կարևոր աշխատանք է տարվում երիտասարդ կադրերի պատրաստման ուղղությամբ: Ամբիոնի ասպիրանտները կանոնավոր կերպով մասնակցել են ամբիոնի նիստերին, միջանկյալ քննություններին կատարել են ղեկավարի հանձնարարությունները: Ամբիոնն ունի մեկ հայցորդ:

Գրականության տեսության և գրաքննադատության ամբիոնի անդամները կատարել են որոշակի գիտական աշխատանք, հրատարակել են գրքեր և հոդվածներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	10	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Навасардян В. С.,* Система армянского национального стиха, изд. “Лимуш”, Ереван, 2010, 50 с.

Հոդված

1. *Քալանթարյան Ժ. Ա.,* Ապագան սկսվում է անցյալից, «Գրական թերթ», նոյեմբերի 39, Երևան, 2009, էջ 2-3:
2. *Քալանթարյան Ժ. Ա.,* Արգասավոր տաղանդ, Առաջաբան, Հր. Թամրազյանի երկերի Բ հատոր, «Նաիրի» հրատ., Երևան, 2009, էջ 3-20:
3. *Քալանթարյան Ժ. Ա.,* Խորհրդածություններ Գր. Պըլտյանի «Հայկական ֆուտուրիզմ» գրքի մասին, «Գրական թերթ», փետրվարի 19-26, թիվ 4-5, Երևան, 2010:
4. *Քալանթարյան Ժ. Ա.,* Եղեռնական իրադարձությունների արձագանքները Ակսել Բակունցի արձակում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 131.1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 5-19:
5. *Джанполадян М. Г.,* Мкртчян-открыватель “русского” Нарекаци, Թ Սվ. Գրիգոր Նարեկացի. «Մատեան ողբերգության». ընտիր գլուխներ, «Նաիրի» հրատ., Երևան, 2009, էջ 343-354:
6. *Джанполадян М. Г.,* Армянские мотивы в книге об Александре Дейче, “Голос Армении”, 27 мая, N 5, Ереван, 2010, с. 6-7.
7. *Навасардян В. С.,* Сабир Ризаев, избранные работы о театре и кино, Составление, редактирование, вступит. статья, коментарии, изд. “Акналис”, Ереван, 2009, с. 3-9. *Навасардян В. С.,* Свое и чужое в метрической системе национального стиха, Сб. статей, посвященный 75-летию М. Л. Гаспарова, Составление, предисловие, комментарии, изд. “Лимуш”, Ереван, 2010, с. 68-80.
8. *Навасардян В. С.,* Г. Айвазян- переводчик И. А. Крылова, «Համատեքստ-2009», «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 27-36:
9. *Բերմեզյան Ա. Ս.,* Լեզվի պատկերավորման միջոցների կիրառման հաճախականությունը գեղագիտական մեկ առանձին ստեղծագործության մեջ, «Համատեքստ-2009», «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 172-183:
10. *Բերմեզյան Ա. Ս.,* 20-րդ դարի գրական գեղարվեստական ուղղությունները և արդի գրականությունը թեմայի դասավանդումը բուհում, «Մանկավարժական միտք», թիվ 4, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 53-59:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Джанполадян М. Г.,* Отклики на творчество Ованеса Туманяна в русских изданиях 1893-1903 гг., «Թումանյանը և 19-րդ դարը» գիտական նստաշրջանի նյութերի ժողովածու, Հյուսիսային համալսարանի հրատ., Երևան, 2009, էջ 75-83:

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Նազիկ Կարապետի, մանկ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաբայան Գարուն Աշոտի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գյուլբուդաղյան Վաղարշակ Սիրաքի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հարությունյան Թամարա Սարգսի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ղազարյան Արևիկ Փանոսի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ղայթանջյան Ռուզաննա Լևոնի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Գրիգորյան Ալեքսանդր Կոնստանտինի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Կարապետյան Հրայր Կառլենի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Աշիկյան Արմենուհի Աշոտի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
4. Ավետիսյան Մերի Բաբկենի, դասախոս
5. Մարգարով Ալեքսանդր Բագրատի, դասախոս
6. Սաղաթելյան Արա Կառլենի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Աշիկյան Արմենուհի Աշոտի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
2. Գասպարյան Էլիզա Աշոտի, ավագ լաբորանտ
3. Բաղդասարյան Վիկտորյա Ռուբենի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Դիստանցիոն կրթության դիդակտիկական, տեխնոլոգիական, հոգեբանա-մանկավարժական հիմքերը և զարգացման հեռանկարները Հայաստանում (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Ն. Կ.
2. ՀՀ բարձրագույն կրթության որակի ապահովման հիմնախնդիրները Բոլոնիայի գործընթացով պայմանավորված բարեփոխումների համատեքստում (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Ա. Կ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. 2009 թ-ի սեպտեմբերից մինչև 2010 թ-ի հունիսը Մանկավարժության ամբիոնը աշխատել է ՀՀ ԿԳ նախարարության կողմից ֆինանսավորվող գիտական թեմայի ուսումնասիրման ուղղությամբ՝ «Դիստանցիոն կրթության դիդակտիկական, տեխնոլոգիական, հոգեբանա-մանկավարժական հիմքերը և զարգացման հեռանկարները Հայաստանում» խորագրով:

Ներկայումս աշխարհի տարբեր երկրների կրթության համակարգերում ինտենսիվորեն կիրառվում են տեղեկատվական և հաղորդակցական նորագույն տեխնոլոգիաներ: Այսօր կրթության կազմակերպման հեռանկարային ձևերից մեկը լայն կիրառություն ստացած դիստանցիոն ուսուցման համակարգն է: Որպես տեղեկատվական հասարակության մանրատիպար՝ հեռավար կրթությունը ներառում է դրա կառուցատարրերը՝ գլոբալացումը, ճկունությունը, բազմաձևությունը:

Թեմայի շրջանակում հաստատվել է այն հիմնահարցը, որ դիստանցիոն կրթությունը հիմնված է ուսուցման նորարարական մեթոդների՝ համակարգչային տեխնոլոգիաների վրա, որոնք համատեղված են ուսուցման ունիվերսալ բնույթի մոդուլային մեթոդի հետ:

Թեման հետազոտելիս ուսումնասիրվել են այն խնդիրներն ու նախադրյալները, որոնցով պայմանավորված են դիստանցիոն ուսուցման համակարգի ձևավորումն ու կիրառությունը:

Դա պայմանավորված է՝

- յուրաքանչյուր երկրի առաջատար կրթօջախներից պոտենցիալ սովորողների տարածքային մեծ հեռավորությամբ,
- երկրի տարածքում մարդկային և նյութական ռեսուրսների ոչ հավասարաչափ տեղաբաշխմամբ,
- տնտեսական խնդրով, որը թույլ չի տալիս շատ ցանկացողների գալ և սովորել մայրաքաղաքի բուհերում,
- հիմնական գործունեությանը զուգահեռ՝ երկրորդ կամ լրացուցիչ կրթություն ստանալու անհրաժեշտությամբ,
- ավանդական հեռակա ուսուցման ոչ արդյունավետությամբ,
- միջազգային կրթական գործընթացներին ինտեգրվելու և համամարդկային արժեքներին հաղորդակցվելու պահանջարկով:

Վերոհիշյալ նախադրյալների առկայության օբյեկտիվությունը ճշտվել ու ստուգվել է հանրապետության տարբեր բուհերում անցկացված սոցիոլոգիական հարցումների վերլուծությամբ:

Գիտական թեմայի վերաբերյալ տպագրվել է յոթ հոդված:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Մանկավարժության ամբիոնը մասնակցել է Հայ բանասիրության ֆակուլտետի և համալսարանի հոբելյանական միջազգային գիտաժողովներին՝ նվիրված ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին (պրոֆ. Ն. Հարությունյան /զեկուցում/, դոց. Թ. Հարությունյան):

Թեմա 2. Թեմայի իրականացման երկրորդ փուլում (2009 թ.) եվրոպական չափորոշիչներին և երաշխավորություններին համահունչ մշակվել են երաշխավորություններ որակի արտաքին գնահատման/հավատարմագրման գործող համակարգի վերակառուցման վերաբերյալ: Մասնավորապես մշակվել են համակարգի հիմնական նպատակներն ու խնդիրները, սահմանվել են համակարգի կառուցման հիմնական ուղենիշներն ու սկզբունքները, մշակվել են արտաքին գնահատման և հավատարմագրման գործընթացները և ընթացակարգերը, ինչպես նաև որակի արտաքին գնահատման հաշվետվության հրապարակման և հաջորդող ընթացակարգերը, սահմանվել են ուսանողների, արտաքին շահեկիցների և միջազգային փորձագետների մասնակցության ձևերը, որակի համակարգային վերլուծության և վերահսկողության հիմնական սկզբունքները:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2009-2010 ուստարվա ընթացքում ամբիոնը կազմակերպել է գիտատեսական սեմինարներ, որտեղ իրենց զեկուցումներով հանդես են եկել ամբիոնի բոլոր դասախոսներն ու հայցորդները:

Ամբիոնի ՈՒԳԸ-ն ակտիվորեն մասնակցել է համալսարանի և ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ի միջբուհական գիտաժողովին, որտեղ լսվել են ոչ միայն համալսարանի տարբեր ֆակուլտետների և «Կրթության կազմակերպում» բաժնի ուսանողների, այլև Խ. Աբովյանի անվան մանկավարժական համալսարանի ուսանողների հետաքրքիր ելույթները մանկավարժության բազմաբնույթ հիմնահարցերի վերաբերյալ:

Մանկավարժության ամբիոնից մեկ ուսանող՝ Դավիթ Հարությունյանը, մասնակցել է հանրապետական միջբուհական ՈՒԳԸ համաժողովին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	4	13	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Գրիգորյան Ա., Սարգսյան Յու., Աղգաշյան Ռ., Բալաբանյան Հ., Բուդաղյան Ա.,* Որակի ապահովման բուհական համակարգեր, ,Շանթ Քոմփյուե ՍՊԸ, Երևան, 2009, 200 էջ:
2. *Գրիգորյան Ա., Սարգսյան Յու., Աղգաշյան Ռ., Բալաբանյան Հ., Բուդաղյան Ա., Մարգարով Ա.,* Որակի ներքին ապահովման եվրոպական և տեղական փորձի համադրական ուսումնասիրություն ՀՀ բուհերում որակի կառավարման մեթոդական-կազմակերպական հենքի մշակման համար, ՀՊՃՀ, Երևան, 2009, 64 էջ:
3. *Գրիգորյան Ա., Սարգսյան Յու., Աղգաշյան Ռ., Բալաբանյան Հ., Բուդաղյան Ա., Մարգարով Ա.,* Որակի ներքին ապահովման հենքի մշակում ՀՀ բուհերի համար, ՀՊՃՀ, Երևան, 2009, 180 էջ:
4. *Գրիգորյան Ա., Սիմոնյան Ա., Բուդաղյան Ա.,* Երևանի պետական համալսարանի գործունեության գնահատման առանցքային ցուցանիշներ (2003-2009), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 104 էջ:

Հոդված

1. *Հարությունյան Ն. Կ.,* Դիստանցիոն ուսուցման ինովացիոն տեխնոլոգիաները, «Մանկավարժական միտք», թիվ 3-4, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 99-103:
2. *Հարությունյան Ն. Կ.,* Ինովացիոն գործընթացները բարձրագույն կրթության կառավարման համակարգում, ԵՊՀ 90-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու:
3. *Բաբայան Գ. Ա.,* Անձը տեղեկատվական հասարակությունում, «Մանկավարժական միտք», թիվ 3-4, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 121-124:
4. *Հարությունյան Թ. Ս.,* Հեռավար կրթության դիդակտիկական հիմքերը, «Մանկավարժական միտք», թիվ 3-4, «Զանգակ» հրատ., 2009, էջ 118-120:
5. *Հարությունյան Թ. Ս.,* Ինովացիաների դերը ուսանողների ինքնակառավարման համակարգի զարգացման գործում, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», թիվ 1-2, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2010, էջ 220-225:
6. *Գյուլբուդաղյան Վ. Ս.,* Հեռավար կրթությունը 21-րդ դարում, «Մանկավարժական միտք», թիվ 4, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 104-107:
7. *Ղազարյան Ա. Փ.,* Խաղային տեխնոլոգիաները հեռավար ուսուցման ընթացքում, «Մանկավարժական միտք», թիվ 3-4, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 107-112:
8. *Աշիկյան Ա. Ա., Ղայթանջյան Ռ. Լ.,* Դիստանցիոն կրթությունը Հայաստանում /սոցհարցման արդյունքների վերլուծություն/, «Մանկավարժական միտք», թիվ 3-4, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 125-132:
9. *Ղայթանջյան Ռ. Լ.,* Հայոց լեզվի դասավանդման հարցերը Հ. Տեր-Միրաքյանի «Մեթոդական գործնական ցուցումներ» աշխատությունում, «Մանկավարժական միտք», թիվ 1-2, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 115-121:
10. *Գրիգորյան Ա., Կիրակոսյան Ա., Աթայան Կ.*, Բնագիտական կրթությունը Երևանի պետական համալսարանում, ,Բնագետե, թիվ 3-4, 2009, էջ 4-9:
11. *Գրիգորյան Ա., Սիմոնյան Ա., Բուդաղյան Ա.,* Որակի ներքին ապահովման համակարգը ԵՊՀ-ում, Միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «Որակի բարելավում: Փորձը, մարտահրավերները և հեռանկարները Հայաստանի բարձրագույն կրթության համար», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 7-25:
12. *Գրիգորյան Ա., Աթանեսյան Ա., Բուդաղյան Ա.,* Շրջանավարտների բավարարվածության հարցումները որպես ԵՊՀ-ում որակի գնահատման միջոց, Միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «Որակի

բարելավում: Փորձը, մարտահրավերները և հեռանկարները Հայաստանի բարձրագույն կրթության համար», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 71-82:
13. *Գրիգորյան Ա., Խաչատրյան Ա.,* Ուսումնական գործընթացի կազմակերպման կրեդիտային համակարգը Երևանի պետական համալսարանում, Հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «Կրթություն, բարեփոխումներ, հիմնախնդիրներ», Իրավունք, Վանաձոր, 2010, էջ 296-304:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Հարությունյան Թ. Ս.,* Էկոլոգիական կրթության և դաստիարակության ժամանակակից հիմնախնդիրները, Համահայկական 2-րդ կրթական գիտաժողով, թեզիսների ժողովածու, նոյեմբերի 20-21, 2009, էջ 211-212:
2. *Հարությունյան Թ. Ս.,* Դասախոսի մանկավարժական վարպետությունը, Միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, Շուշի, 2010, էջ 9:

ՍՓՅՈՒՌՔԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ (ՀԱՄԱՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ)

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավետիսյան Յուրիկ Սրապիոնի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ֆելեքյան Մանուկ Հարությունի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Մելքոնյան Էդուարդ Լևոնի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Տոնոյան Թադևոս Վոլոդյայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Ավետիսյան Լևոն Վազգենի, դասախոս

Ժամավճարային հիմունքով դասախոսներ

1. Եղիազարյան Արման Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սարգսյան Լիաննա Սամվելի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2009-2010 ուսումնական տարին Սփյուռքագիտության նորաստեղծ ամբիոնի համար եղել է կայունացման, անելիքների որոշակիացման շրջան:

Հաշվետու տարում կազմվել և հաստատվել են ամբիոնի մագիստրոսական ծրագրի բոլոր դասընթացների ծրագրերը, հարցաշարերը և մագիստրատուրայի քննական տոմսերը:

2009 թ-ին ամբիոնի դոցենտ, պատմ. գիտ. դոկտոր Էդ. Մելքոնյանը համահեղինակությամբ հրատարակել է «Армянская диаспора: очерки социокультурной типологии» վերնագրով մենագրությունը, որը նախատեսված է պատմաբանների, սփյուռքագետների և ընթերցող լայն շրջանների համար:

Նույն տարում լույս է տեսել Մ. Ֆելեքյանի «Ավանդական ուղղագրություն. սկզբունքներ, վարժություններ, թելադրության նյութեր» ուսումնական ձեռնարկը՝ նախատեսված բուհերի բանասիրական ֆակուլտետների ուսանողների, ուսուցիչների համար:

2010 թ. ամբիոնի դոցենտ, պատմ. գիտ. թեկնածու Ա. Եղիազարյանը հրատարակել է «Արաբական խալիֆայության Արմինիա վարչական շրջանը» մենագրությունը:

Հաշվետու տարում սկսվել են ԱՊՀ ուսանողների համար հայոց լեզվի դասագրքի կազմման աշխատանքները, որոնք կատարում է ամբիոնում ստեղծված հեղինակային խումբը՝ Մ. Ֆելեքյան, Թ. Տոնոյան և Լ. Ավետիսյան:

Տպագրության է հանձնված պրոֆ. Յու. Ավետիսյանի «Արևմտահայերենի գործնական աշխատանքների ձեռնարկը»՝ հավելված արևմտահայերեն բառացանկով և արևմտահայ-սփյուռքահայ գրականության բնագրային նմուշներով՝ մոտ 300 էջ ծավալով:

Հաշվետու տարում զեկուցումներով հանդես են եկել ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Յու. Ավետիսյանը, դոկտոր Էդ. Մելքոնյանը, դոցենտ Ա. Եղիազարյանը, գիտական հոդվածներ են տպագրել Լ. Ավետիսյանը, Թ. Տոնոյանը, Ա. Եղիազարյանը:

2010 թ. ամբիոնի ասիստենտ Լ. Ավետիսյանը նախապաշտպանության է ներկայացրել իր թեկնածուական ատենախոսությունը, որը քննարկվել և երաշխավորվել է պաշտպանության:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	1	-	12	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Дятлов В., Мелконян Эд.,* Армянская диаспора: очерки социокультурной типологии, Институт Кавказа, Ереван, 2009, 207 с.
2. *Եղիազարյան Ա. Ս.,* Արաբական խալիֆայության Արմինիա վարչական շրջանը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 192 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ֆելեքյան Մ. Հ.,* Ավանդական ուղղագրություն. սկզբունքներ, վարժություններ, թելադրության նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 72 էջ:

Հոդված

1. *Ավետիսյան Լ. Վ.,* Վաղնջահայերենից ավանդված արհեստավորանիշ անվանումները, «Էջմիածին» հանդես, Ժ, Էջմիածին, 2009, էջ 69-72:
2. *Տոնոյան Թ. Վ.,* Տեքստի տրամաբանության բացահայտումը որպես խոսքի գնահատման մեթոդ, «Հայագիտական հանդես», N 1-2, Երևան, 2009, էջ 3-7:
3. *Եղիազարյան Ա. Ս.,* Աղուանից թագաւորութեան պատմութեան որոշ խնդիրների շուրջ, «Հանդէս ամսօրեայ», թիվ 1-12, Վիեննա-Երևան, 2009, էջ 137-170:

4. *Եղիազարյան Ա. Ս.,* Կախեթի իշխանությունը IX դարում և X դարի սկզբին, «Մերձավոր և Միջին Արևելքի երկրներ և ժողովուրդներ», XXVII, «Էդիթ-Պրինտ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 14-27:
5. *Եղիազարյան Ա. Ս.,* Համշենի իշխանությունը հայ Բագրատունիների տերության համակարգում, «ԲԵՀ», թիվ 3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 153-158:
6. *Եղիազարյան Ա. Ս.,* Համամաշեն-Համշենի հիմնադրման ժամանակի շուրջ, «Թյուրքագիտական և օսմանագիտական հետազոտություններ», հ. 6, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 218-228:
7. *Եղիազարյան Ա. Ս.,* Հայ-աբխազական պատերազմները IX դարի 80-ական թվականներին և Կղարջքի կյուրոպաղատությունը, «Բազմավեպ», CLXVII, Սբ. Ղազար, Վենետիկ, 2009, էջ 182-192:
8. *Եղիազարյան Ա. Ս.,* Բագրատունիների տիրույթների ձևավորումը և արքունի տիրույթները Աշոտ Ա-ի և Սմբատ Ա-ի օրոք, ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 87-105:
9. *Егиазарян А. С.,* Об истории основания Амамашена-Амшена, „Амшен-Понтос”, выпуск I, Краснодар, 2009, с. 37-40.
10. *Егиазарян А. С.,* О локализации Тамбура-Амамашена-Амшена, Арташена и других поселений Амшенского княжества, “Амшен-Понтос”, выпуск I, Краснодар, 2009, с. 40-44.
11. *Егиазарян А. С.,* Княжество Амамашен-Амшен в период армянских Багратидов, “Амшен-Понтос”, выпуск I, Краснодар, 2009, с. 45-47.
12. *Егиазарян А. С.,* Армянские топонимы “Амамашена-Амшена”, “Амшен-Понтос”, выпуск II, Краснодар, 2009, с. 94-100.

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ՄԵԽԱՆԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Սահակյան Արթուր Արտուշի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալ՝ *Թասլաքյան Առաքել Կարապետի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
010100	Մաթեմատիկա
011000	Ակտուար մաթեմատիկա
010800	Մեխանիկա

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր) ֆունկցիաների տեսություն, դիֆերենցիալ հավասարումներ, հանրահաշիվ և երկրաչափություն, հավանականությունների տեսություն և մաթեմատիկական վիճակագրություն, օպտիմալ կառավարման տեսության և մոտավոր մեթոդներ, ակտուար մաթեմատիկա, դեֆորմացվող պինդ մարմնի մեխանիկա, շարժման ղեկավարում և կայունություն

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ եւ թղթակից անդամներ

1. Աղալովյան Լենսեր Աբգարի
2. Առաքելյան Նորայր Հունանի
3. Համբարձումյան Սերգեյ Ալեքսանդրի
4. Սարգսյան Վլադիմիր Սարգսի
5. Ավետիսյան Արա Սերգեյի (թղթակից անդամ)
6. Գևորգյան Գեղամ Գրիգորի (թղթակից անդամ)
7. Մարտիրոսյան Վալերի Հակոբի (թղթակից անդամ)
8. Սահակյան Արթուր Արտուշի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Համբարձումյան Սերգեյ Ալեքսանդրի, ՀՀ Գիտության վաստակավոր գործիչ, Բրատիսլավայի համալսարանի Honors Caeesa, Պենինսուլայի ինֆորմացիայի, տեխնոլոգիայի և բիզնեսի ինստիտուտի պատվավոր պրոֆեսոր
2. Սարգսյան Վլադիմիր Սարգսի, ՀՀ Գիտության վաստակավոր գործիչ

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 706*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ
Բակալավրիատ								
Մաթեմատիկա	49	32	41	32	39	27	47	28
Ակտուար մաթեմատիկա	15	61	10	37	6	22	6	20
Մեխանիկա	16	9	18	7	20	6	25	2
Ընդամենը	**80**	**102**	**69**	**76**	**65**	**55**	**78**	**50**
Մագիստրատուրա								
Մաթեմատիկա	19	16	14	20	-	-	-	-
Ակտուար մաթեմատիկա	5	15	4	13	-	-	-	-
Մեխանիկա	6	7	5	7	-	-	-	-
Ընդամենը	**30**	**38**	**23**	**40**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 39*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Մաթեմատիկա	3	10	10	-	-
Ակտուար մաթեմատիկա	10	6	0	-	-
Ընդամենը	**13**	**16**	10	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Մաթեմատիկա					
1-ին	81	24	26	4	38
2-րդ	73	17	27	3	40
3-րդ	66	-	19	8	71
4-րդ	75	10	17	18	64
Ակտուար մաթեմատիկա					
1-ին	76	3	44	3	38
2-րդ	47	-	25	1	47
3-րդ	28	1	7	11	71
4-րդ	26	1	10	10	58
Մեխանիկա					
1-ին	25	9	4	-	48
2-րդ	25	11	7	-	28
3-րդ	26	4	5	4	65
4-րդ	27	10	2	8	56
Ընդամենը	**575**	**90**	**193**	**70**	**49**

Մագիստրատուրա					
Մաթեմատիկա					
1-ին	35	-	1	26	97
2-րդ	34	1	4	16	85
Ակտուար մաթեմատիկա					
1-ին	20	-	-	5	100
2-րդ	17	-	-	8	100
Մեխանիկա					
1-ին	13	-	-	5	100
2-րդ	12	-	-	10	100
Ընդամենը	**131**	**1**	**5**	**70**	**95**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Մաթեմատիկա					
1-ին	80	20	20	3	50
2-րդ	69	14	22	2	52
3-րդ	65	6	20	8	60
Ակտուար մաթեմատիկա					
1-ին	67	3	41	5	34
2-րդ	42	2	25	3	64
3-րդ	28	1	6	9	75
Մեխանիկա					
1-ին	26	12	7	-	27
2-րդ	25	10	7	-	32
3-րդ	24	6	4	3	58
Ընդամենը	**426**	**74**	**152**	**33**	**47**
Մագիստրատուրա					
Մաթեմատիկա					
1-ին	34	1	-	21	97
Ակտուար մաթեմատիկա					
1-ին	19	-	1	3	95
Մեխանիկա					
1-ին	14	-	1	11	93
Ընդամենը	**67**	**1**	**2**	**35**	**96**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 192 (31), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 5*	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Մաթեմատիկա	76(18)	32
Ակտուար մաթեմատիկա	26(10)	17
Մեխանիկա	29(3)	12
Ընդամենը	**131(31)**	**61**

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
3	-	3	5	48	8

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *8*

ՖՈՒՆԿՑԻԱՆԵՐԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մարտիրոսյան Վալերի Հակոբի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Միքայելյան Գագիկ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ռաֆայելյան Սպարտակ Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Պետրոսյան Վլադիմիր Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Առաքելյան Նորայր Հունանի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գևորգյան Գեղամ Գրիգորի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Սահակյան Արթուր Արտուշի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Բատիկյան Բագրատ Թունիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
5. Կարագուլյան Գրիգոր Արտաշեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
6. Միքայելյան Զարուհի Սարգսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Վարդանյան Անուշ Արարատի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Դանիելյան Մելանյա Ցոլակի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Օրթոգոնալ վերլուծություններ և մոտարկումներ (պետական ֆինանսավորում):	Գևորգյան Գ. Գ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Ապացուցվել են միակության թեորեմներ Ֆրանկլինի ընդհանուր համակարգի և որոշ օրթոնորմալ սպլայն համակարգերի համար: Հետազոտվել են վեյվլետ համակարգերի ֆունկցիաների

եռանկյունաչափական համալուծներից կազմված համակարգերը: Ապացուցվել է, որ եթե $\varphi(x)$ մայր վեյվլետով ծնված վեյվլետ համակարգի կորիզը արագ նվազող է, ապա $\widetilde{\varphi}$ համալուծ մայր վեյվլետով ծնված համակարգով տրվող օրթոգոնալ պրոյեկտման օպերատորը՝ որպես $C(R)$-ից $C(R)$ գործող օպերատոր, սահմանափակ է: Ապացուցվել է, որ կորիզի արագ նվազումը չի հանգեցնում համալուծ կորիզի արագ նվազմանը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ապացուցվել են միակության թեորեմներ սկզբնակետում գագաթով փակ սեկտորից դուրս հոլոմորֆ և սահմանափակ ֆունկցիաների դասում, որոնցում միակությունը բնութագրվում է այդ դասին պատկանող ֆունկցիայի անվերջ հեռու կետի շրջակայքում Թեյլորի շարքի գործակիցների տարբեր տերմիններով (գործակիցների արգումենտներ, գործակիցների լակուններ կամ նշանափոխություններ):

Նկարագրվել են այն $\Lambda=\{\lambda_n\}$ հաջորդականությունները, որոնց դեպքում սահմանափակ մասնակի Λ-վարիացիա ունեցող երկու փոփոխականի ֆունկցիայի Ֆուրիեի շարքը զուգամետ է կետորեն և հավասարաչափ, եթե ֆունկցիան նաև անընդհատ է:

Ստացվել են տարբեր բնույթի օրթոգոնալ շարքերի տարամիտության բազմությունների լրիվ բնութագրեր:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
3	-	-	-	3	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակումների ցանկ

Դասագիրք

1. *Գևորգյան Գ. Գ., Սահակյան Ա. Ա.,* Հանրահաշիվ և մաթեմատիկական անալիզի տարրեր, 11-րդ դասարան (բնագիտամաթեմատիկական հոսք), «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, 200 էջ:
2. *Գևորգյան Գ. Գ., Սահակյան Ա. Ա.,* Հանրահաշիվ և մաթեմատիկական անալիզի տարրեր, 11-րդ դասարան (ընդհանուր և հումանիտար հոսքեր), «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2009, 128 էջ:
3. *Батикян Б. Т.,* Банаховы алгебры непрерывных и голоморфных функций, изд. ЕГУ, Ереван, 2010, 100 с.

Հոդված

1. *Gevorkyan G. G., Kamont A.,* Uniqueness of series with respect to general Franklin systems, Известия НАН РА, сер. Мат., т. 44, N 5, изд. НАН РА, Ереван, 2010, с. 3-18.
2. *Sahakian A. A., Goginava U.,* On the convergence of double Fourier series of functions of bounded partial generalized variation, East Journal on Approximations, v. 16, N 2, Darba, Sofia, 2010, p. 109-121.
3. *Mikaelyan G. V., Mikaelyan Z. S.,* Weierstrass and Blashke tyre functions, Proceedings of the Yerevan State University, N 1, Yerevan, 2010, p. 3-8.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Sahakian A. A., Goginava U.,* On the double Fourier series of functions of bounded partial Λ-variation, International Conference “Constructive Theory of Functions”, June 3-10, Sozopol, Bulgaria, 2010, p. 44.

ԴԻՖԵՐԵՆՑԻԱԼ ՀԱՎԱՍԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Խաչատրյան Իշխան Գվիդոնի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Կարախանյան Մարտին Իսահակի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հարությունյան Տիգրան Ներսեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Տեփոյան Լիպարիտ Պետրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Քամալյան Արմեն Հրաչիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ասատրյան Հայկ Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ղազարյան Հայկ Գեղամի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բաբայան Նունիկ Արտուշի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Նորմալ օպերատորների սպեկտրալ վերլուծություն և հակադարձ խնդիրներ (պետական ֆինանսավորում):	Խաչատրյան Ի. Գ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Անվերջ չափանի սեպարաբել հիլբերտյան տարածությունում գործող գծային սահմանափակ V օպերատորի ինդեքսի համար արտածվում են բանաձևեր, որոնք կարող են օգտագործվել ինդեքսը հաշվելու համար: V օպերատորի ինդեքսն արտահայտվում է VV^* և V^*V օպերատորների հետքերի կամ բացարձակ նորմերի միջոցով:

Կոմպլեքս բանախյան հանրահաշիվներում ստացվել է ֆոն Նեյման-Ֆուգլեդեի թեորեմի մի ընդհանրացում, որի միջոցով ուսումնասիրվել են դիտարկվող հանրահաշվի սիմետրիկ ենթահանրահաշիվները: Ստացված արդյունքներն ունեն կարևոր կիրառություններ մոտարկումների տեսությունում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Դիտարկվել են Նեյմանի և խառը խնդիրներ վերասերվող դիֆերենցիալ-օպերատորային հավասարումների համար, վերջավոր միջակայքում, ինչպես նաև Դիրիխլեի խնդիրը՝ անվերջ միջակայքում: Հետազոտվել են այդ խնդիրների միարժեք լուծելիության հարցը, համապատասխան օպերատորի որոշման տիրույթը, և տրվել է սպեկտրի նկարագիրը:

Ստացվել են սեփական արժեքների ֆունկցիայի անհրաժեշտ և բավարար պայմաններ: Շտուրմ-Լիուվիլի հակադարձ խնդիրներում ապացուցվել են որոշ միակության թեորեմներ: Նման արդյունքներ ստացվել են նաև Դիրակի կանոնական համակարգի համար:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	8	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Арутюнян Т. Н., Хачатрян К. Г.,* Асимптотика собственных значений задачи Штурма-Лиувилля, Ученые записки Арцахского университета, N 1, Степанакерт, 2010, с. 10-17.
2. *Арутюнян Т. Н.,* Функция собственных значений семейства операторов Штурма-Лиувилля, Изв. РАН, сер. Матем., т. 74, N 3, Ереван, 2010, с. 3-22.
3. *Тепоян Л. П., Хосейн Ансари,* Вырождающиеся обыкновенные дифференциальные уравнения четвертого порядка в бесконечном интервале. Вестник РАУ, физ.-мат., N 1, Ереван, 2010, с. 4-10.
4. *Тепоян Л. П., Есмаил Юсефи,* Смешанная задача для дифференциально-операторного уравнения четвертого порядка. Вестник РАУ, физ.-мат., N 2, Ереван, 2010, с. 5-11.
5. *Kamalyan A. H., Karakhanyan M. I., Huseyn S. A.,* On an anisotropic boundary problem of diffraction with first and second type boundary conditions. Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences, N 2, Yerevan, 2010, p. 12-15.
6. *Karakhanyan M. I., Khudoyan T. M.,* On symmetric subalgebras in Banach algebra. Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences, N 3, Yerevan, 2009, p. 58-60.
7. *Khachatryan I. G.,* On some formulas for the index of linear bounded operator. Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences, N 3, Yerevan, 2009, p. 3-9.
8. *Tepoyan L. P.,* The Neumann problem for a degenerate differential-operator equation. Bulletin of TICMI, vol. 14, Moscow, 2010, p. 5-14.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Harutyunyan T. N.,* The eigenvalues function of the family of Sturm-Liouville operators and its applications. 7th International ISAAC Congress, Imperial College, London, 2009, p. 61.

ՀԱՆՐԱՀԱՇՎԻ ԵՎ ԵՐԿՐԱՉԱՓՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մովսիսյան Յուրիկ Մովսեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աբաբեկյան Վարուժան Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Բեգլարյան Վիկտոր Ասատուրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գալստյան Նորիկ Գագիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Դալալյան Սամվել Հրանտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Դավիդով Սերգեյ Ստեփանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մաթևոսյան Լավրենտի Աղասու, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Ներսեսյան Վահրամ Անդրանիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

8. Փիլիպոսյան Վարդան Արշալույսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Օհնիկյան Հակոբ Հմայակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Միրզախանյան Նարինե Էդուարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Ղազարյան Սուսաննա Վեմիրի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Օհանյան Արմինե Հրաչիկի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Նույնություններով և գերնույնություններով որոշվող համակարգեր և դրանց կիրառությունները (պետական ֆինանսավորում):	Մովսիսյան Յու. Մ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Նկարագրվել են ինվոլյուցիայով և կոինվոլյուցիայով երկկավարները: Ապացուցվել են հետևյալ թեորեմները.

Թեորեմ 1. Ինվոլյուցիայով (կոինվոլյուցիայով) յուրաքանչյուր հյուսված երկկավար իզոմորֆ է ինվոլյուցիայով (կոինվոլյուցիայով) երկու կավարների սուպերարտադրյալին:

Հետազոտվել է մեդիալ հանրահաշիվների կապը աջ և ձախ երկտեղ գործողությունների խմբերի հետ: Ստացված արդյունքները կիրառվել են այն խմբերի և կիսախմբերի նկարագրության համար, որոնք չեն աքսիոմատիզացվում առաջին կարգի լեզուներով:

Ապացուցվել է, որ կենտ $n \geq 1039$ թվերի դեպքում երկտառ խմբային այբուբենում գոյություն ունեն երկու այնպիսի բառեր, որոնց բոլոր հնարավոր արժեքները ազատ բեռնսայդյան խմբում համարյա միշտ ծնում են ազատ պարբերական խումբ: Գտնված է նաև մի ալգորիթմ, որը յուրաքանչյուր կենտ $n \geq 665$ թվի համար հնարավորություն է տալիս կառուցելու կամայական ռանգի տարրական պարբերություն: Ապացուցվել է, որ բոլոր կենտ $n \geq 1003$ թվերի դեպքում բեռնսայդյան խմբի յուրաքանչյուր ոչ ցիկլիկ ենթախումբ պարունակում է անվերջ ռանգի ազատ խումբ: Նկարագրվել են բեռնսայդյան խմբերի ազատ ենթախմբերի նորմալիզատորները:

Թեորեմ 2. Կամայական բաղադրյալ կենտ $n \geq 665$ թվի համար բեռնսայդյան $B(3,n)$ խումբն օժտված է հետևյալ հատկություններով՝ 1. յուրաքանչյուր վերջավոր ենթախումբ ունիտարացվող է, 2. յուրաքանչյուր անվերջ ենթախումբ չունիտարացվող է, 3. ունի կոնտինում ոչ իզոմորֆ ֆակտոր խմբեր, որոնցից յուրաքանչյուրը չունիտարացվող է:

Ընդհանրացված Ժորդանյան տեսքի մասին արդյունքները կիրառվել են վերջավոր դաշտերի նկատմամբ որոշված չբերվող բազմանդամների նկարագրության խնդիրներում և բազմանդամի չբերվող արտադրիչների վերլուծման խնդրում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Շարունակվել են հետազոտությունները G-խմբակերպերի տեսությունում: Մասնավորապես ստացվել են Շրայերի և Ժորդան-Հյուլդերի թեորեմների հանգունակները:

Պաշտպանվել է մեկ դոկտորական ատենախոսություն «Կատեգորական Գալուայի տեսությունը և նրա կիրառությունները հանրահաշվական կորերի տեսությունում: Ընդհանրացված Ժորդանյան տեսք» թեմայով (Ս. Դալալյան):

Ստացված գիտական արդյունքները զեկուցվել են երեք միջազգային գիտաժողովներում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	6	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Փիլիպոսյան Վ. Ա.,* Դիֆերենցելի բազմաձևություններ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 89 էջ:

Հոդված

1. *Movsisyan Yu. M.,* Transitive modes, General Algebra, v. 80, Bedlewo, 2010, p. 7-9.
2. *Атабекян В. С.,* О мономорфизмах свободных бернсайдовых групп, Математические заметки, т. 86, N 4, “Наука”, Москва, 2009, с. 483-490.
3. *Атабекян В. С.,* О подгруппах свободных бернсайдовых групп нечетного периода $n \geq 1003$, Известия Российской академии наук. Серия математическая, т. 73, N 5, Москва, 2009, с. 3-36.
4. *Атабекян В. С.,* Неунитаризуемые периодические группы, Математические заметки, т. 87, N 6, “Наука”, Москва, 2010, с. 940–943.
5. *Атабекян В. С.,* Не f-допустимые нормальные подгруппы свободных бернсайдовых групп, Известия НАН Армении, Математика, т. 45, N 2, Ереван, 2010, с. 21-36.
6. *Atabekyan V. S.,* The normalizers of free subgroups in free burnside groups of odd period $n \geq 1003$, Journal of Mathematical Sciences, v. 166, N 6, “Springer”, New-York, 2010, p. 691-703.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Dalalyan S. H.,* An algorithm for constructing the canonical basis and the Jordan normal form for arbitrary linear operators over any field, SIAM Conference on Applied Algebra, Monterrey, California, October 26-29, Monterrey, 2009, p. 5-6.
2. *Atabekyan V. S.,* Non-unitarizable Periodic Groups, Groups and their actions, Bedlewo, Poland, August 23-28, 2010, p. 6-7.

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԱՆԱԼԻԶԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պետրոսյան Ալբերտ Իսրայելի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաղշեցյան Արա Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գալստյան Լևոն Հարությունի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Դավթյան Ռոբերտ Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Դավթյան Ալեքսանդր Արամայիսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Թասլաքյան Առաքել Կարապետի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

6. Հակոբյան Արամ Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Հակոբյան Գագիկ Գուրգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Հովհաննիսյան Սեդրակ Մուշեղի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Մարտիրոսյան Միհր Սոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Նազարյան Էռնեստ Հովակիմի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Սահակյան Բորիկ Հայկազի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Սահակյան Ռուբեն Շվայցիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Պետրոսյան Անուշիկ Համլետի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
14. Քեռյան Կարեն Ալեքսանդրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
15. Պիվազյան Էլզա Էմանուելի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Այվազյան Էդուարդ Իշխանի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գոգյան Սմբատ Լյովայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մարտիրոսյան Կարինե Գուրգենի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ներմուծվել է $U^n \subset \ ^n$ միավոր պոլիդիսկում կիսաանալիտիկ ֆունկցիաների դաս, որը հոլոմորֆ ֆունկցիաների դասի ընդլայնում է: $n=1$ դեպքում կիսաանալիտիկության հասկացությունը համընկնում է անալիտիկության հետ: Պոլիդիսկի հենքի վրա տրված արժեքների համար Դիրիխլեի խնդիրը միշտ ունի լուծում կիսաանալիտիկ ֆունկցիաների իրական մասերի բազմության մեջ: Ուստի, ինչպես և միաչափ դեպքում, կիսաանալիտիկ ֆունկցիաները հետազոտելիս մենք կարող ենք կիրառել պոտենցիալի տեսության մեթոդները: Այդ ֆունկցիաների համար ստացվել է Շվարցի տիպի ինտեգրալային ներկայացում:

Կառուցվել է կշռային տարածություն և Ուոլշի համակարգով կրկնակի շարք, որը տարածությունում կառուցված ունիվերսալ է:

Որոշ ֆունկցիաների դասերի համար ստացված են Թեյլորի-Մակլորինի տիպի ընդհանրացված բանաձևեր:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	3	3	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Պետրոսյան Ա. Ի.,* Հարմոնիկ ֆունկցիաներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 100 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Մարտիրոսյան Վ. Հ., Միքայելյան Գ. Վ., Պետրոսյան Ա. Ի., Պողոսյան Մ. Պ., Ռաֆայելյան Ս. Գ., Սահակյան Ա. Ա.,* Կուրսային և ավարտական աշխատանքների թեմաներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 164 էջ:
2. *Այվազյան Է. Ի., Ներսիսյան Բ. Բ., Աբաջյան Ս. Վ.,* Հանրահաշիվ և մաթեմատիկական անալիզի տարրեր-11, Թեստերի ժողովածու, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2010, 48 էջ:
3. *Հակոբյան Գ. Գ.,* Խորանարդեցման բանաձևեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 52 էջ:

Հոդված

1 *Petrosyan A. I., Gapoyan N. T.,* On functions semi-analytical in the polydisk, Proceedings of the Yerevan State University, N 2, YSU Pub., Yerevan, 2009, p. 3-7.

2 *Պետրոսյան Ա. Ի.*, Բերգմանի կշռային տարածությունների մասին, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր՝ նվիրված ԱՐՊՀ հիմնադրման 40-ամյակին, պրակ 2, «Դիզակ+» հրատ., Ստեփանակերտ, 2009, էջ 380-385.

3 *Sahakian B. A., Kocharian H. S.,* On a generalization of Taylor-Maclourin formula for classes of Dzrbashyan functions, Prooceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathema-tical sciences, N 2, YSU Pab., Yerevan, 2010, p. 3-1.

ՕՊՏԻՄԱԼ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՈՏԱՎՈՐ ՄԵԹՈԴՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հակոբյան Գուրգեն Սահակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ավետիսյան Վահան Վարդգեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Պողոսյան Միքայել Պողոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սաղաթելյան Կարեն Վաչագանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մամիկոնյան Հայկանուշ Արտուշի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Բարխուդարյան Ռաֆայել Հրայրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հարությունյան Սյուզաննա Դերենիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում հետազոտվել են պսևդոպարաբոլական տիպի հավասարումների համար ազատ եզրով որոշ խնդիրներ: Ապացուցվել է այդ խնդիրների համարժեքությունը վարիացիոն անհավասարություններին: Ապացուցվել է թեորեմ՝ վարիացիոն անհավասարությունների թույլ լուծման գոյության, միակության և ողորկության վերաբերյալ: Շարունակվել են հետազոտությունները Գալյորկինի

մեթոդի կիրառման ոչ գծային պսևդոպարաբոլական հավասարումների համար: Ուսումնասիրվել է վիճակի օպտիմալ փոփոխման խնդիրը, մասնավորապես քննարկվել են այդ խնդրի լուծման գոյության, միակության և ողորկության հարցերը: Կառուցվել են հարթության մեջ շարժվող երկու դինամիկ օբյեկտների սահմանափակ կառավարումների օրենքներն այնպես, որ ապահովվեն օբյեկտների ուղղագիծ տեղափոխումները ցանկացած իրարից տարբեր սկզբնական հանգստի վիճակներից տրված իրարից տարբեր վերջնական հանգստի վիճակներ նվազագույն ժամանակում, և միաժամանակ բացառվի դրանց բախումը համատեղ շարժման ընթացքում: Ստացվել են պայմաններ օբյեկտների սկզբնական, վերջնական դիրքերի երկրաչափական կոորդինատների և օպտիմալ ժամանակի համար, որոնց դեպքում խնդիրը լուծվում է մեկ կամ երկու խզման կետով, կտոր առ կտոր հաստատուն կառավարումների դասում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	7	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Arnarson T., Djehiche B., Poghosyan M. P., Shahgholian H.,* A PDE approach to regularity of solutions to finite horizon optimal switching problems, Nonlinear Anal, v. 71, N 12, Elsevier, New-York, 2009, p. 6054-6067.
2. *Петросян А. А., Акопян Г. С., Курбанян С. Г.,* Решение одной задачи со свободной границей псевдопараболического типа методами вариационных неравенств, Ученые Записки Российского государственного социального университета, N 13, РГСУ, Москва, 2009, с. 409-420.
3. Ghorbania S., Boundary value problem for the pseudoparabolic equations, Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical sciences, N 1, YSU Pub., Yerevan, 2010, p.16-22.
4. *Lotfikar R.,* Finite element method for the model pseudoparabolic equation, Proceedings of YSU, Phyisical and Mathematical sciences, N 3, Yerevan, 2009, p. 22-25.
5. *Saghatelyan K.V., Tairyan V. U.,* Some Game-Theoretical Models of information security problems Proceedings of YSU, N 3, YSU Pub., Yerevan, 2009, p. 61-63.
6. *Аветисян В. В., Мартиросян С. Р.,* Гарантированный поиск целевого обьекта электромеханической системой при минимальных световых энергозатратах, Теория и системы управления, N 5, Известия РАН, Москва, 2009, с. 151-164.
7. *Чахмахчян Р. Э.,* Управления движениями динамических обьектов, уклоняющихся от столкновения, Сборник трудов Международной школы конференции молодых ученых, “Проблемы механики сплошной среды”, Агавнадзор, ЕРГУАС, 2009, с. 337-342.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Аветисян В. В., Чахмахчян Р. Э.,* Оптимальные по быстродействию управления динамических объектов, избегающих столкновения, Сборник тезисов докладов XI-ой Международной конференции “Устойчивость и колебания нелинейных систем управления’’, изд. РАН, Москва, 1-4 июня, 2010, с. 17.

ՀԱՎԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Դանիելյան Էդուարդ Աշոտի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սարաֆյան Վահան Վրթանեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Օհանյան Վիկտոր Կարոյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Գասպարյան Կարեն Վահանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խաչիկյան Տիգրան Զավենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մայիլյան Նաիրա Խորենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Նարիմանյան Սահակ Մերուժանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Վարդանյան Խաչատուր Լորիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Ահարոնյան Նարինե Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Իսրայելյան Եպրաքսյա Ռուբիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Առաքելյան Ալեքսան Զավենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Պետրոսյան Գայանե Հեկտորի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Կիրառական պարամետրական մոդելների վերլուծություն, պարամետրերի գնահատում և օպտիմիզացիա (պետական ֆինանսավորում):	Դանիելյան Է. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. **ա.** Շարունակվել է կայուն բաշխումներով ծնված որոշ դիսկրետ բաշխումների դասի դիտարկումը: Ուսումնասիրվել են այդ բաշխումների պարամետրերի մոմենտների գնահատականների սահմանային հատկությունները: Մասնավորապես ապացուցված է գնահատականների խիստ ունակայնությունը, ասիմպտոտիկ նորմալությունը:

բ. Շարունակվել է չափավոր աճի բաշխումների երկչափ կամ մասնավոր դեպքում եռաչափ պարամետրի մաքսիմալ ճշմարտանմանության գնահատականների ուսումնասիրությունը: Ապացուցված է գնահատականների ասիմպտոտիկ անշեղելիությունը, ուժեղ ունակայնությունը, արդյունավետությունը, մոմենտների զուգամիտությունը:

գ. Դրական անդամներով բաշխումների համար, որոնք կանոնավոր են փոփոխվում և թույլ են տալիս ասիմպտոտիկորեն հաստատուն դանդաղ փոփոխվող կոմպոնենտ, լոգ-ուռուցիկ են դեպի ներքև, ցույց է տրված տարբեր ասիմպտոտիկ վերլուծությունների հնարավորությունը: Ամեն տրված վերլուծության համար կառուցված են նշված պայմանները բավարարող բաշխումներ:

դ. M|G|1|∞ մոդելը հետազոտված է «բացասական» կանչերի առկայության պայմաններում, որոնք իրենց արագացման պահին ոչնչացնում են մոդելում գտնվող իրական կանչերը: Գտնված են ստանդարտ բնութագրիչները:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Շարունակվել են հավանականությունների տեսության տարբեր ուղղությունների տեսական արդյունքների ճշգրտումը և կիրառությունները տարբեր ինժեներական և բնագիտական ուղղություններով:

Մասնավորապես չափավոր աճի երկպարամետրիկ բաշխումների համար առաջացված է ռեգրեսիոն մոդել, ապացուցված է մաքսիմալ ճշմարտանմանության գնահատականները որոշող հավասարումների համակարգի գոյությունը, և այն գտնված է: Կառուցված է գնահատականների սկզբնական անշեղելի մոտարկումը, որը թույլ է տալիս իրագործել գնահատականների հաշվման ալգորիթմի աշխատանքը Ֆիշերի կուտակման մեթոդով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	5	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ահարոնյան Ն. Գ., Նարիմանյան Ս. Մ., Սարաֆյան Վ. Վ., Վարդանյան Խ. Լ.,* Կուրսային և ավարտական աշխատանքների թեմաների ժողովածու (Հավանականությունների տեսություն և մաթեմատիկական վիճակագրություն), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010,130 էջ:

Հոդված

1. *Варданян Х. Л., Оганесян А. Г.,* Оценки максимального правдоподобия параметров распределения умеренного роста, Вестник ГИУА «Моделирование, оптимизация, управление», вып. 12, том 2, ԵՊՃՀ հրատ., Ереван, 2009, с. 46-51.
2. *Варданян Х. Л., Оганесян А. Г.,* Регрессионные модели, порожденные распределением типа Парето, Сборник научных и методических статей, «Математика в высшей школе», вып. 2, т. 5, ԵՊՃՀ հրատ., Ереван, 2009, с. 37-40.
3. *Даниелян Э. А., Хаджхниди Адел,* Оптимизация времен реакции в узлах интернет-сетей с приоритетной диспетчеризацией, Вестник ГИУА «Моделирование, оптимизация, управление», вып. 2, т. 3, ԵՊՃՀ հրատ., Ереван, 2009, с. 115-120.
4. *Даниелян Э. А., Оганесян А. Г.,* Асимптотические свойства оценок максимального правдоподобия параметров распределений умеренного роста, Доклады НАН РА, т. 110, N 1, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., Ереван, 2010, с. 7-10.
5. *Vardanyan Kh. L.,* Regression models generated by distributions of moderate growth, Proceedings of the Yerevan State Yniversity, Phyisical and Mathematical Sciences, N 1, ԵՊՀ հրատ., Yerevan, 2010, p. 27-31.

ՄԵԽԱՆԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սարգսյան Սամվել Վլադիմիրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սարգսյան Վլադիմիր Սարգսի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գաբրիելյան Միշա Սարգսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Գրիգորյան Էդվարդ Խոսրովի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Մաթևոսյան Արամ Գագիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Շահինյան Սմբատ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Բելուբեկյան Վաղարշակ Մելսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Գալստյան Կարինե Անդրանիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Ջիլավյան Սամվել Հակոբի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Սիմոնյան Թամարա Ալեքսանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Աղալովյան Լևոն Աբգարի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Համբարձումյան Սերգեյ Ալեքսանդրի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ավետիսյան Արա Սերգեյի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Բարսեղյան Վանյա Ռաֆայելի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
5. Ղուկասյան Արտուշ Ապրեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
6. Մովսիսյան Լավրենտի Ալեքսանդրի, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
7. Բելուբեկյան Մելս Վաղարշակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
8. Գեղամյան Բագրատ Պարույրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Քերոբյան Աղասի Վաչագանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Հովհաննիսյան Համլետ Վարազդատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Միրզոյան Եզնիկ Սահակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մինասյան Դավիթ Մելսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Հովհաննիսյան Սալբի Գուրգենի, ավագ լաբորանտ
3. Մկրտչյան Աննա Արծվիի, ավագ լաբորանտ
4. Սարգսյան Ջեմմա Ալբերտի, ավագ լաբորանտ
5. Հովսեփյան Դավիթ Լևոնի, ավագ ծրագրավորող

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Առաձգականության տեսության կոնտակտային և խառը խնդիրներ: Ալիքների դիֆրակցիան և ճառագայթումը առաձգական ու էլեկտրաառաձգական միջավայրերում (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Է. Խ.

2. Դիֆերենցիալ խաղեր շատ նպատակային բազմությունների դեպքում և համակարգերի կայունության ուսումնասիրությունը (պետական ֆինանսավորում):	Գաբրիելյան Մ. Ս.
3. Դեֆորմացվող միջավայրերի և ֆիզիկամեխանիկական դաշտերի փոխազդեցության խնդիրներ (պետական ֆինանսավորում):	Սարգսյան Ս. Վ.
4. Դինամիկական համակարգերի ղեկավարումն ու դիտումը կոնֆլիկտային իրավիճակներում և կիրառությունը մեխանիկական համակարգերի համար (պետական ֆինանսավորում):	Բարսեղյան Վ. Ռ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Դիտարկվել են սահքի էլեկտրաառաձգական ալիքների դիֆրակցիայի խնդիրներ պիեզոէլեկտրական միջավայրերում, բացահայտվել են լարվածադեֆորմացիոն վիճակների առանձնահատկություններ, մշակվել խնդիրների լուծման մեթոդներ: Ուսումնասիրվել է անվերջ մետաղական շերտով պիեզոէլեկտրական տարածությունում հաստատված սահքային տատանումների գծային աղբյուրի խնդիրը: Դիտարկված է երկու զուգահեռ անվերջ, մետաղական շերտերով պիեզոէլեկտրական տարածությունում հաստատված սահքային տատանումների գծային աղբյուրի խնդիրը:

Տրված են տեղափոխության ամպլիտուդի ասիմպտոտական բանաձևերը, բացահայտված է մակերևութային ալիքը, և պարզաբանված են ալիքային դաշտի որոշակի յուրահատկություններ: Հետազոտվել է սահքի հարթ էլեկտրաառաձգական ալիքի դիֆրակցիան կիսաանվերջ մետաղական շերտի վրա անվերջ մետաղական շերտ պարունակող պիեզոէլեկտրական տարածությունում: Խնդիրը հանգում է անալիտիկ ֆունկցիաների տեսության Ռիմանի տիպի խնդրի լուծմանը: Կառուցված են ասիմպտոտական բանաձևեր:

Ցույց է տրված, որ կիսաանվերջ մետաղական շերտի առկայությունը հանգեցնում է մակերևութային և գլանային ալիքների առաջացմանը, ինչպես նաև այնպիսի ալիքի, որը ճառագայթի ուղղությամբ տարածվում է բացվածքի անկյունից կախված արագությամբ: Դիտարկվել է պիեզոէլեկտրական միջավայր՝ բաղկացած միանման դասի կիսատարածություններից, որոնք բաժանված են վակուումային շերտով՝ ճեղքով: Ներքևի կիսատարածության եզրը ծածկված է կիսաանվերջ շերտով՝ էլեկտրոդով: Հետազոտվել է վերևի կիսատարածությունից տարածվող սահքի հարթ էլեկտրաառաձգական ալիքի դիֆրակցիայի խնդիրը կիսաանվերջ էլեկտրոդի վրա:

Կառուցված է փակ լուծումը, տրված են էլեկտրաառաձգական ալիքային դաշտը պիեզոէլեկտրական կիսատարածությունում և էլեկտրական պոտենցիալը վակուումային շերտում: Ստացված են ասիմպտոտական բանաձևեր, առանձնացված են ընկնող, անդրադարձող, մակերևութային՝ ճեղքային, անհամասեռ ծավալային ալիքները: Էլեկտրոդի ծայրակետի շրջակայքում հաշվված է էլեկտրական ինդուկցիայի ուժգնության գործակիցը: Դիտարկված են մասնավոր դեպքեր:

Ուսումնասիրվել է սահքի էլեկտրաառաձգական հարթ ալիքի դիֆրակցիայի խնդիրը, երբ դիտարկվող համակարգը բաղկացած է պիեզոէլեկտրական կիսատարածությունից և կիսաանվերջ մետաղական շերտ՝ էլեկտրոդ, պարունակող վակուումային կիսատարածությունից: Կառուցվել են լուծումներն ու ասիմպտոտական բանաձևերը տեղափոխությունների և էլեկտրական պոտենցիալի համար: Պարզված են ալիքային դաշտի առանձնահատկությունները:

Դիֆրակցիայի խնդիրներում ասիմպտոտական բանաձևերի ստացման համար մշակված արդյունավետ մեթոդի էությունը նկարագրվել է մի աշխատանքում, որտեղ դիտարկվել է առաձգական միջավայրում սահքի հարթ ալիքի դիֆրակցիայի խնդիրը կիսաանվերջ ճաքի վրա: Խնդիրը հանգեցվում է իրական առանցքի վրա Ռիմանի եզրային խնդրին: Ներկայացված է մասերով ինտեգրման վրա հիմնված, մշակված մեթոդը ասիմպտոտական բանաձևերի համար:

Կատարված աշխատանքները, ստացված գիտական արդյունքները զեկուցվել են Մեխանիկայի ամբիոնում, ՀՀ ԳԱԱ մեխանիկայի ինստիտուտի գիտական սեմինարներում, միջազգային դպրոց-գիտաժողովում: Թեմայի ղեկավարի գիտական ղեկավարությամբ Ս. Ս. Սինանյանը պաշտպանել է «Անվերջ և կիսաանվերջ մետաղական շերտերով պիեզոէլեկտրիկ տարածությունում սահքի հարթ ալիքների դիֆրակցիայի

և գծային աղբյուրից առաջացած սահքային տատանումների մասին» թեկնածուական ատենախոսությունը: Գիտական թեմայի շրջանակներում գործում է «Կոնտակտային խնդիրներ և ալիքների տարածումը միջավայրերում» գիտական սեմինարը:

Թեմա 2. Ուսումնասիրված է օպտիմալ ղեկավարման խնդիր մի քանի նպատակային բազմությունների դեպքում, երբ փոփոխվում է նաև համակարգի դինամիկան՝ պահպանելով անընդհատությունը համակարգի փոփոխման կետերում: Ապացուցված է, որ երբ Էյլերի բեկյալի սկզբնակետը և ընդհանուր քայլը ձգտում են զրոյի, ապա բեկյալի սահմանը ամբողջությամբ պատկանում է մաքսիմալ ստաբիլ բազմությունների համախմբությանը:

Ուսումնասիրված է շարժական կախման կետ ունեցող մաթեմատիկական ճոճանակի թե՛ վերևի, թե՛ ներքևի հավասարակշռության դիրքերի շուրջը փոքր տատանումների օպտիմալ ստաբիլիզացիայի խնդիրը, երբ ճոճանակի կախման կետը տրված օրենքով շարժվում է ուղղաձիգ ուղղությամբ: Խնդիրը լուծված է համակարգչային մոդելի օգնությամբ: Ստացված է օպտիմալ ղեկավարող ազդեցության անալիտիկ տեսքը: Ուսումնասիրված է բացարձակ պինդ մարմնի պտտական շարժման կայունության և ստաբիլիզացիայի խնդիրը, երբ մարմնի վրա ժամանակի վերջավոր միջակայքում ազդում են ինտեգրալով փոքր գրգռող ուժեր: Ենթադրվում է, որ մարմինը պտտվում է իր դինամիկական համաչափության առանցքին պատկանող կետի շուրջը, որն էլ իր հերթին շարժվում է հորիզոնական հարթությամբ: Դրված և լուծված է դիտարկվող շարժման օպտիմալ ստաբիլիզացիայի խնդիրները և՛ դասական դրվածքով, և՛ ինտեգրալով փոքր գրգռումների դեպքում: Երկու դեպքում էլ ստացված են օպտիմալ ղեկավարող ազդեցությունները և ֆունկցիոնալների մինիմալ արժեքները:

Դիտարկվում է լրիվ ինֆորմացիայով ոչ անտագոնիստական մի խաղ, որում խաղացողների շարժումը նկարագրվում է դիֆերենցիալ հավասարումներով: Տրվում են խաղի տեղողությունը, նպատակային բազմությունները, ստրատեգիաների բազմությունը: Յուրաքանչյուր խաղացողի նպատակն է ղեկավարման ֆունկցիաների ընտրության միջոցով մինիմալացնել խաղի վերջում իր դիրքի և նպատակային բազմության հեռավորությունը: Այս խաղում վարքի ստրատեգիաների դասում որոշակի կարգով գտնվում է Նեշի բացարձակ հավասարակշռության վիճակների բազմությունը, որը կատարվում է հակադարձ ինդուկցիայի մեթոդով: Ապացուցված է, որ բացարձակ հավասարակշռության ցանկացած վիճակ կարելի է ստանալ այդ ալգորիթմով:

Ուսումնասիրված են n-րդ կարգի ոչ գծային դիֆերենցիալ հավասարումների համակարգերի ըստ ազդող ուժի կայունության խնդիրները կրիտիկական դեպքում, երբ համակարգի գծային մոտավորության համապատասխան բնութագրիչ հավասարումն ունի զույգ կեղծ արմատներ: Ստացված արդյունքները զեկուցվել են 2010 թ-ի հունիսի 1-4-ը Մոսկվայում կայացած «Ոչ գծային ղեկավարվող համակարգերի տատանումներ և կայունություն» XI միջազգային գիտաժողովում: Դիտարկված են n-րդ կարգի ոչ գծային դիֆերենցիալ հավասարումների համակարգերի ըստ ազդող ուժի կայունության խնդիրները կրիտիկական դեպքում, երբ համակարգի գծային մոտավորության համապատասխան բնութագրիչ հավասարումն ունի k զրոյական և q զույգ կեղծ արմատներ: Լյապունովի ֆունկցիաների կառուցման միջոցով ոչ գծային դիֆերենցիալ հավասարումների համակարգերի զրոյական լուծման համար ապացուցված է ըստ ազդող ուժի ասիմպտոտիկ կայունության մասին թեորեմ:

Թեմա 3. Կիրխհոֆ-Լյավի վարկածի և «կեղծ Կոսեռայի» միջավայրի տեսության հիման վրա առաջարկված է փոքր կորություն ունեցող թաղանթների տեսություն: Հետազոտված են փոքր կորություն ունեցող սֆերիկ թաղանթի ծռման և տատանումների խնդիրներ: Ուսումնասիրված են տիեզերական վերելակի ճոպանի երկարության և լարումների նվազեցման հարցեր: Առաջարկված է նախագիծ, որը ենթադրում է, որ վերելակի մի մասի կտրվածքի մակերեսն է հաստատուն, իսկ մյուս մասի՝ լարումները: Այդպիսի նախագծերից ընտրված է այն, որը ապահովում է նյութի մինիմալ օգտագործում: Դիտարկված է ուղղանկյուն սալերի կայունությունը, երբ սալի երկու կողերի վրա տրված են սահող կոնտակտի պայմաններ:

Գտնված են կրիտիկական բեռի արժեքները՝ կախված սալի երկրաչափությունից և առաձգական հաստատուններից: Դիտարկված են սալի կայունության խնդիրներ, երբ բեռը կիրառված է սալի ազատ եզրերում: Խնդիրը լուծված է ինչպես կոնսերվատիվ, այնպես էլ ոչ կոնսերվատիվ, հետևող ուժի դեպքում: Կատարված է լուծումների որակական համեմատություն: Ուսումնասիրված է երկու կողմերն առաձգականորեն հենած, իսկ մյուս երկու կողմը ազատ հենած սալի կայունությունը: Կայունության պայմանները որոշված են՝ կախված խնդրի առաձգական և երկրաչափական պարամետրերից: Ուսումնասիրված է առաձգական հենարանների ազդեցությունը բեռի կրիտիկական արժեքի վրա: Ուսումնասիրված է փոփոխական

հաստությամբ սալի իդեալական գազի գերձայնային, ոչ ստացիոնար հոսքով շրջհոսման և անկայունության (ֆլատերի) խնդիրը՝ Մախի փոքր թվերի դեպքում: Որպես մոտավոր մոդել՝ օգտագործված է ճշտությամբ «ճշգրիտ» և «մխոցային» տեսությունների միջև մոտավորությունը: Օգտագործված է նաև տատանումների գլխավոր ձևը որոշող նոր մոտավորություն, որը լիովին համաձայնեցվում է որոշ հայտնի ճշգրիտ ձևերի հետ:

Դիտարկված են թվային օրինակներ և կառուցված են կայունության տիրույթները: Մշակված են անիզոտրոպ անհամասեռ մարմինների մեխանիկայի հետևյալ կիրառական խնդիրների լուծման մեթոդները. կլոր շրջանային օղակի մասի տեսքով ուղղագծային անիզոտրոպ պրիզմատիկ ձողերի ոլորում, անիզոտրոպ անհամասեռ սեպի հակահարթ խնդիրներ, անիզոտրոպ անհամասեռ մարմինների ջերմային խնդիրներ: Մի շարք դեպքերում, կախված նյութի անիզոտրոպիայի և անհամասեռության աստիճանից, ստացված են խնդրի նորմալ դիֆերենցիալ հավասարումներ:

Ուսումնասիրված է լարումների բաշխումը իզոտրոպ, էքսպոնենցիալ տեսքով տրված անհամասեռ ուղղանկյուն շերտում, որը գտնվում է հարթ դեֆորմացիայի վիճակում: Լարումների Էրիի ֆունկցիան ներկայացված է փոքր ֆիզիկական պարամետրի աստիճանային շարքի տեսքով, և դրված խնդրի լուծումը բերված է մասնակի ածանցյալներով ռեկուրրենտ դիֆերենցիալ հավասարումների լուծման՝ տրված եզրային պայմաններով: Յուրաքանչյուր եզրային խնդրի համար լարումների ֆունկցիան փնտրված է Ֆուրյեի շարքի տեսքով, որի օգնությամբ, սահմանափակվելով հինգ մոտավորություններով, բեռնավորման երկու տարբեր դեպքերի համար ստացված են լարումների արտահայտությունները:

Դիտարկված է կորագիծ ներդրակներով ամրանավորված շրջանային անցքով հարթության խնդիրը: Խնդիրը լուծված է տեղափոխություններով: Խնդրի լուծումը բերվել է էրմիտյան կորիզով Ֆրեդհոլմի առաջին սեռի հավասարման լուծմանը: Հավասարման լուծումը ներկայացվել է Յակոբիի բազմանդամների անվերջ շարքի տեսքով: Ստացվել են ներդրակի բացարձակ կոշտ տեղափոխությունը, լարման մեծագույն արժեքը: Ճշգրիտ մոտեցմամբ և Կիրխհոֆի վարկածի հիման վրա հետազոտված է իդեալական հաղորդիչ սալում մագնիսաառաձգական ալիքների տարածման խնդիրը:

Կատարված են ստացված արդյունքների համեմատությունները, և ցույց է տրված Կիրխհոֆի վարկածի կիրառելիությունը մագնիսաառաձգական ալիքների տարածման խնդիրներում: Ս. Համբարձումյանի սալերի ճշգրտված տեսության հիման վրա ուսումնասիրված է սալի ոչ գծային տատանման խնդիրը: Ստացված են սալի շարժման հավասարումները տեղափոխություններով՝ ճշգրտելով սալի դիմային մակերևույթների վրա տրված պայմանները: Հարմոնիկ բալանսի մեթոդով ստացված է սալի ոչ գծային հաճախության և լայնույթի կախվածությունը, ինչպես նաև կառուցված է խնդրի լուծումը միջինացման մեթոդով: Դիտարկված է իզոտրոպ առաձգական անվերջ սալում ալիքի տարածման տարածական խնդիրը: Ստացված է դիսպերսիոն հավասարում՝ փուլային արագությունը որոշելու համար: Խնդիրն ուսումնասիրված է նաև չդեֆորմացվող նորմալների վարկածի և սալերի ճշգրտված տեսության հիման վրա: Դիտարկված են սահմանային դեպքեր, և կատարված են համեմատություններ ստացված փուլային արագությունների համար:

Դիտարկված է կոնտակտային խնդիր առաձգական կիսահարթության համար, որը ազատ եզրով ուժեղացված է տարբեր երկարությամբ ստրինգերներով: Կոնտակտային փոխազդեցությունը ստրինգերների և կիսահարթության միջև բոլոր տեղամասերում իրագործվում է այլ ֆիզիկա-մեխանիկական և երկրաչափական բնութագրեր ունեցող սոսնձի բարակ միջնաշերտերի առկայությամբ: Անհայտ կոնտակտային լարումների որոշման խնդիրը հանգեցված է տարբեր տեղամասերում Ֆրեդհոլմի երկրորդ սեռի ինտեգրալ հավասարումների համակարգերի լուծմանը, և ցույց է տրված, որ այն Բանախի տարածության մեջ կարելի է լուծել հաջորդական մոտավորությունների մեթոդով:

Պարզաբանված են կոնտակտային լարումների վարքը և բնույթը կոնտակտի բոլոր տեղամասերում, և դիտարկված են հնարավոր մասնավոր դեպքեր: Ուսումնասիրվել է օրթոտրոպ բազմաշերտ սալի (յոթ շերտանի) օպտիմալ նախագծման խնդիրը: Ղեկավարման պարամետրերը սալի ծռմանը դիմակայող շերտերի հաստությունը նկարագրող մեծություններն են (մեկը՝ ֆունկցիա՝ կախված սալի միջին հարթության կետերից, մյուսը՝ հաստատուն): Նպատակի ֆունկցիոնալ է սալի զանգվածը: Սալի տատանումների հիմնական հաճախությունը սևեռված է: Ստացվել են անհրաժեշտ պայմաններ, ցույց է տրվել, որ խնդիրը կարող է լուծում ունենալ միայն սալի բավականաչափ ողորկ հաստությունների դեպքում: Նախկինում դիտարկված օպտիմալ նախագծման խնդրում ստացված օպտիմալության անհրաժեշտ պայմանները լուծվում են թվային ձևով: Խնդիրը՝ գտնել սալի այնպիսի հաստություն, որի դեպքում սալի սևեռված զանգվածը չի փոխվում, իսկ սալի

ամենամեծ ճկվածքը սալի վրա կիրառված կենտրոնացված ուժի կիրառման կետում կունենա փոքրագույն արժեք:

Թեմա 4. Լուծված են գծային դինամիկական համակարգի ֆազային վեկտորի կոորդինատների տարբեր մասերի վրա ժամանակի միջանկյալ պահերին դրված սահմանափակումներով ղեկավարման խնդիրը և օպտիմալ ղեկավարման խնդիրը ժամանակի ամբողջ ինտերվալի վրա դրված որակի հայտանիշով: Ղեկավարող ազդեցության կառուցման առաջարկված եղանակի օգտագործմամբ լուծված են կոնկրետ համակարգերի ղեկավարման և օպտիմալ ղեկավարման խնդիրներ, երբ ժամանակի երկու միջանկյալ պահերի սահմանափակումներ են դրված ֆազային վեկտորի կոորդինատների տարբեր մասերի վրա:

Դիտարկված է մի քանի (երկուսից ավելի) խաղացողներով շատ նպատակային բազմությունների դեպքում գծային դիֆերենցիալ խաղ, որում յուրաքանչյուր խաղացողի նպատակն է ժամանակի տրված պահերին խաղի ընթացիկ դիրքը մոտեցնել իր նպատակային բազմությանը: Սահմանված են խաղացողների կտոր առ կտոր դիրքային ստրատեգիաները և համապատասխան շարժումները: Էքստրեմալ նշանառության եղանակով կտոր առ կտոր դիրքային ստրատեգիաների դասում կառուցված է հավասարակշռված ստրատեգիաների համախումբ: Ենթադրելով, որ խաղացողները չունեն լրիվ տեղեկություն իրականացված ֆազային վեկտորի մասին, ու թեև յուրաքանչյուր խաղացողի կողմից ֆազային վեկտորի չափման արդյունքները չեն համընկնում, այն նույնն է բոլոր խաղացողների համար:

Կառուցված է շատ նպատակային բազմությունների դեպքում մի քանի խաղացողների ուղղորդով ղեկավարման սխեմա: Բերված է գնահատական՝ ուղղորդից ֆազային դիրքի հեռավորության համար: Լուծված է պարզ դինամիկայով երեք խաղացողների դիֆերենցիալ խաղ, երբ ժամանակի տարբեր պահերի յուրաքանչյուր խաղացող ունի իր նպատակային բազմությունը: Կոնկրետ թվային արժեքների դեպքում հաշվված են նաև յուրաքանչյուր խաղացողի ֆունկցիոնալների արժեքները, և կատարված են որոշ համեմատություններ համանման խնդիրների արդյունքների հետ:

Ուսումնասիրվել են Ֆուրյեի մեթոդի օգտագործմամբ բաշխված պարամետրերով համակարգի եզրային պայմանների միջոցով ղեկավարման և օպտիմալ ղեկավարման խնդիրներ՝ տարբեր դրվածքներով:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Համաձայն ԵՊՀ և «Միկա-Պրոգրեստեխ» ՍՊԸ-ի միջև կնքված համագործակցության մասին պայմանագրի (29.09.2008թ., N1)՝ Մեխանիկայի ամբիոնում անցկացվել են ֆակուլտատիվ դասընթացներ, որոնց մասնակցել են ամբիոնի մագիստրանտներ և շրջանավարտներ: Դասընթացներում ընդգրկվել են «*Նյութերի դիմադրություն*» (դասախոս՝ ֆ.մ.գ.թ. Ս. Հ. Ջիլավյան), «*Ինքնաթիռի կառուցվածքը*» (դասախոս՝ ֆ.մ.գ.թ. Դ. Մ. Մինասյան) առարկաները: Դասընթացների արդյունքների հիման վրա երկու ուսանող աշխատանքի են անցել ավիաշինությունում, քաղաքաշինության, տրանսպորտի և արդյունաբերական օբյեկտների նախագծման համար խորհրդատվական ծառայություններ մատուցող «Միկա-Պրոգրեստեխ» ընկերությունում:

Ամբիոնի աշխատակիցները մասնակցել են հետևյալ գիտաժողովներին.

- Вторая международная конференция “Проблемы нелинейной механики деформируемого твердого тела”, Казань, 2009.
- Международная конференция молодых ученых “Механика 2009”, Ереван, 2009.
- Международная конференция. Устойчивость и колебания нелинейных систем управления. 1-4 июня 2010г., Москва, Россия.
- 18th Annual International Conference on Mechanical Engineering-ISME2010 11-13 May, 2010, Sharif University of Technology, Tehran, Iran.

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	14	3

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Агаян К. Л., Григорян Э. Х.,* Дифракция сдвиговой плоской электроупругой волны на полубесконечном электроде в пьезоэлектрическом пространстве с щелью. Изв. НАН Армении. Механика, т. 63, N 1, Ереван, 2010, с. 50-69.
2. *Белубекян В. М., Белубекян М. В.,* Локализованные сдвиговые электроупругие волны при движении слоя вдоль полупространства, Доклады НАН Армении, т. 109, N 4, Ереван, 2009, с. 297-303.
3. *Ванян Л. А., Минасян Д. М.,* Об одной задаче флаттера пластинки переменной толщины при обтекании сверхзвуковым потоком газа. Сб. трудов Международной конференции молодых ученых “Механика 2009”, ЕГУАС, Ереван, 2009, с. 174-177.
4. *Григорян Э. Х., Агаян К. Л.,* Новый подход к определению асимптотических формул в задачах дифракции. Механика, Сб.труд. Межд. школы-конф. молодых учен. 28 сент.-окт., Агавнадзор, Инст. Механики НАН Армении, Ереван, 2009, с. 36-43.
5. *Григорян Э. Х., Синанян С. С.,* Дифракция сдвиговой плоской электроупругой волны на полубесконечном металлическом слое в пьезоэлектрическом пространстве с бесконечным металлическим слоем, Изв. НАН Армении, Механика, т. 63, N 2, Ереван, 2010, с. 56-66.
6. *Мелконян А. В., Саркисян С. В.,* К пространственной задаче распространения упругих волн в пластинке, Сб. трудов международной конференции молодых ученых “Механика 2009”, ЕГУАС, Ереван, 2009, с. 262-265.
7. *Мелконян А. В., Саркисян С. В.,* О нелинейных колебаниях пластинки на основе уточненной теории С. А. Амбарцумяна, Вторая международная конференция, Проблемы нелинейной механики деформируемого твердого тела, 8-11 декабря 2009, КГУ, Казань, 2009, с. 261-264.
8. *Мирзоян Е. С., Мирзоян С. Е.,* Контактное взаимодействие между упругой бесконечной пластиной с круговым отверстием и двумя одинаковыми и симметрично расположенными абсолютно жесткими круговыми стрингерами, Сб. трудов Международной школы-конференции молодых ученых “Механика 2009”, ЕГУАС, Ереван, 2009, с. 271-275.
9. *Саркисян В. С., Айрапетян В. Ж., Кутузян Н. А.,* Методы решения некоторых прикладных задач механики анизотропных неоднородных тел, ԳՊՀ գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 11, Բնական գիտություններ, Գավառ, 2009, էջ 16-23:
10. *Саркисян В. С., Айрапетян В. Ж., Фанян Н. В.,* Об одном методе решении задачи плоской деформации неоднородной прямоугольной полосы, Сборник материалов Второй международной конференции “Проблемы нелинейной механики деформируемого твердого тела”, КГУ, Казань, 2009, с. 322-324.
11. *Синанян С. С.,* Задача линейного источника сдвиговых колебаний в пьезоэлектрическом пространстве с двумя параллельными бесконечными металлическими слоями, Изв. НАН Армении, Механика, т. 63, N 1, Ереван, 2010, с. 70-79.
12. *Степанян А. А.,* Об одной задаче дифференциальных игр нескольких лиц при многих целевых множествах, Сб. трудов Международной конференции молодых ученых “Механика 2009”, ЕГУАС, Ереван, 2009, с. 316-319.
13. *Ambartsumian S. A., Belubekyan M. V., Ghazaryan K. B.,* Stability of Superconducting Cable used for Transportation of Electrical Current from Space. Acta Astronautica, vol. 66, Koeln, Germany, 2010, p. 563-566.
14. *Belubekyan V. M., Sharifian R.,* Buckling of isotropic plates with two opposite sliding contact edges and the other two edges simply supported unloaded. International school-conference of young scientists, Mechanics. Armenia-Iran ISME, Tehran, 2010, p. 353-356.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Belubekyan V. M., Sharifian R.,* Buckling of isotropic plates with two opposite elastically supported edges and the other two edges simply supported unloaded. 18th Annual International Conference on Mechanical Engineering-ISME Sharif University of Technology, Tehran, Iran, 2010, 11-13 May, 2010, p. 18-19.
2. *Амбарцумян С. Р.,* Асимптотическая устойчивость по действующей силе в критическом случае при паре чисто мнимых корней. Сборник тезисов докладов XI Международной конференции “Устойчивость и колебания нелинейных систем управления”, “Наука”, Москва, 2010, с. 14-15.
3. *Барсегян В. Р.,* О задаче управления линейных систем с заданными значениями частей координат фазового вектора в промежуточные моменты времени. XI Международная конференция Устойчивость и колебания нелинейных систем управления, Тезисы докладов, 1-4 июня 2010, “Наука”, Москва, 2010, с. 36-37.

ԱԿՏՈՒԱՐ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավետիսյան Կարինե Ռուբենի, տնտեսագիտության թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Չիթչյան Ռոբերտ Նավասարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սաղաթելյան Վահագն Կարենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
3. Հրաչյան Գայանե Գագիկի, դասախոս
4. Գևորգյան Ելենա Արկադիի, դասախոս
5. Սայադյան Աննա Արմենի, դասախոս
6. Գուլյան Անահիտ Գևորգի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հարությունյան Դավիթ Ռոմիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Մարգարյան Սամվել Արշալույսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Զայիմցյան Հայկ Գևորգի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Ավանեսյան Կիմ Ռազմիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Վարդումյան Էդմոնդ Էդիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
6. Հայրապետյան Արմենուհի Բեգլարի, դասախոս
7. Պետրոսյան Արփինե Լյուդվիգի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հովհաննիսյան Տիգրանուհի Կարապետի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2009-2010 ուստարում Ակտուար մաթեմատիկայի ամբիոն ընդունվել են առկա ուսուցմամբ 1 ասպիրանտ և հեռակա ուսուցմամբ 3 ասպիրանտ՝ «տնտեսագիտամաթեմատիկական մեթոդներ և մոդելներ» մասնագիտությամբ: Նրանք իրենց թեմաների շրջանակներում իրականացրել են հետազոտական աշխատանքներ:

Ամբիոնի աշխատակիցներից մի քանիսը, մասնակցելով ԱՄՆ ՄԶԳ-ի և ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից կազմակերպված երկամյա ակտուարական դասընթացներին, գերազանցությամբ պաշտպանել են ավարտական թեզերը և Մեծ Բրիտանիայի Ակտուրական միության կողմից ստացել համապատասխան վկայագրեր:

Հաշվետու ուստարում ամբիոնում իրականացվել է բակալավրիատի և մագիստրատուրայի ուսումնական պլանների վերանայում: Արդյունքում դրանք էական փոփոխությունների են ենթարկվել և բարեփոխվել:

Աշխատանքներ են իրականացվել ֆինանսական ոլորտի մի շարք ձեռնարկությունների հետ, որոնց արդյունքում համաձայնություններ են ձեռք բերվել ամբիոնի և այդ ձեռնարկությունների շարունակական համագործակցության վերաբերյալ՝ ներառելով ինչպես այդ ձեռնարկությունների կողմից ներկայացված կոնկրետ խնդիրների դիտարկում և վերլուծություն ամբիոնում, այնպես էլ ամբիոնի թե՛ աշխատակիցների, թե՛ ուսանողների՝ որոշ ժամանակահատվածով գործուղում տվյալ ձեռնարկություններ՝ պրակտիկ աշխատանքներին մասնակցելու նպատակով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	2	-	2	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Գալստյան Գ. Ս., Մարտիրոսյան Ա. Ռ., Ավետիսյան Կ. Ռ., Եղիազարյան Մ. Ռ., Հակոբջանյան Ա. Հ., Մարգարյան Հ. Գ., Ներսիսյան Ա. Ռ.,* Տնտեսագիտական մտքի պատմություն, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2009, 170 էջ:
2. *Մարտիրոսյան Ա. Ռ., Եղիազարյան Մ. Ռ., Ավետիսյան Կ. Ռ., Գալստյան Հ. Ն., Մկրտչյան Հ. Վ., Գաբրիելյան Վ. Գ., Մարգարյան Հ. Գ., Գաբրիելյան Ֆ. Գ.,* Տնտեսագիտության ներածություն: Դասընթացի հարցեր և պատասխաններ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 132 էջ:

Հոդված

1. *Զայիմցյան Հ. Գ.,* Հայաստանի ռազմավարական զարգացումը արդի գլոբալ գործընթացների համատեքստում, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 3 (117), «Տոներ» ՍՊԸ, Երևան, 2010, էջ 32-35:
2. *Զայիմցյան Հ. Գ., Ղազարյան Լ. Մ.,* Տեղեկատվությունը որպես ռազմավարական նշանակության ռեսուրս ապահովագրական գործունեության համար. իրավիճակը և անելիքները ՀՀ-ում, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», N 4-5 (118-119), «Տոներ» ՍՊԸ, Երևան, 2010, էջ 64-66:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Պետրոսյան Գեղամ Հարությունի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*
Դեկանի տեղակալներ՝ *Վարդազարյան Մարութ Երեմի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Սողոմոնյան Մենուա Անդրանիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
Նահապետյան Կարեն Ռաֆիկի, ասիստենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
030700	Միջազգային հարաբերություններ
030200	Քաղաքագիտություն
032000	Հանրային կառավարում

Մասնագիտացումներ՝ միջազգային հարաբերություններ,
(մագիստրոսական ծրագրեր) հանրային կառավարում, քաղաքագիտություն

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 1402***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	անվճ	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Միջազգ. հարաբերութ.	26	103	27	93	30	114	12	127
Քաղաքագիտություն	12	105	16	57	24	96	19	118
Հանրային կառավարում	6	55	6	25	17	46	-	-
Ընդամենը	**44**	**263**	**49**	**175**	**71**	**256**	**31**	**245**
Մագիստրատուրա								
Միջազգ. հարաբերութ.	15	55	15	57	-	-	-	-
Քաղաքագիտություն	12	31	19	16	-	-	-	-
Հանրային կառավարում	1	16	5	26	-	-	-	-
Ընդամենը	**28**	**102**	**39**	**99**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	Ուսանողների թիվը՝ 435				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Միջազգ. հարաբերութ.	68	43	30	-	-
Քաղաքագիտություն	72	42	34	-	-
Հանրային կառավարում	63	22	15	-	-
Ընդամենը	**203**	**107**	**78**	**-**	**-**
Մագիստրատուրա					
Միջազգ. հարաբերություններ	47	-	-	-	-
Ընդամենը	**47**	-	-	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Միջազգ. հարաբերութ.					
1-ին	129	6	18	13	81
2-րդ	120	5	20	18	79
3-րդ	144	7	70	19	47
4-րդ	139	-	21	32	85
Քաղաքագիտություն					
1-ին	117	4	49	1	55
2-րդ	73	1	21	13	70
3-րդ	120	3	39	31	65
4-րդ	137	3	19	40	84
Հանրային կառավարում					
1-ին	61	2	11	10	79
2-րդ	31	1	7	6	74
3-րդ	63	1	24	17	60
Ընդամենը	**1134**	**33**	**299**	**200**	**71**
Մագիստրատուրա					
Միջազգ. հարաբերութ.					
1-ին	70	-	-	27	100
2-րդ	72	-	2	18	97
Քաղաքագիտություն					
1-ին	43	-	3	12	93
2-րդ	35	-	1	13	97
Հանրային կառավարում					
1-ին	17	-	1	3	94
2-րդ	31	-	1	9	97
Ընդամենը	**268**	**-**	**9**	**82**	**97**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Միջազգ. հարաբերութ.					
1-ին	126	7	33	26	68
2-րդ	122	1	30	12	75
3-րդ	144	3	50	25	63
Քաղաքագիտություն					
1-ին	106	3	22	1	76
2-րդ	76	1	20	9	72
3-րդ	119	4	22	31	78
Հանրային կառավարում					
1-ին	62	-	2	7	97
2-րդ	32	2	4	6	81
3-րդ	60	1	7	17	87
Ընդամենը	**847**	**22**	**190**	**134**	**75**
Մագիստրատուրա					
Միջազգ. հարաբերութ.					
1-ին	69	-	4	8	94
Քաղաքագիտություն					
1-ին	42	-	-	20	100
Հանրային կառավարում					
1-ին	17	-	1	3	94
Ընդամենը	**128**	**-**	**5**	**31**	**96**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 401 (41), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 4*	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Միջազգ. հարաբերութ.	137(23)	77
Քաղաքագիտություն	132(18)	25
Հանրային կառավարում	-	30
Ընդամենը	**269(41)**	**132**

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	3	-	2	47	2

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *3*

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Զոհրաբյան Էդիկ Արտեմի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բայբուրդյան Վահան Առաքելի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Կարապետյան Աշոտ Վահրամի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Չալըմյան Նուբար Տրդատի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Վարդազարյան Մարուք Երեմի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Հարությունյան Արամ Արայի, դոցենտ
6. Բալասանյան Գրիգոր Ալեքսանդրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Նահապետյան Կարեն Ռաֆիկի, ասիստենտ
8. Թովմասյան Մարտին Գագիկի, դասախոս
9. Մինասյան Սմբատ Ալբերտի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Կիրակոսյան Արման Ջոնի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Պետրոսյան Գեղամ Հարությունի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Պետրոսյան Վահրամ Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հովհաննիսյան Գուրգեն Ռուբենի, դոցենտ
5. Ալեքսանյան Աշոտ Վլադիմիրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Բալայան Տիգրան Կիմի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Հակոբյան Միհրան Տարոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Սաֆարյան Արամ Վիլենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Ենոքյան Աղասի Էդիկի, ասիստենտ
10. Ավետիսյան Սուրեն Ռուբիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Արշակյան Գրիգոր Միխայիլի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Համբարյան Դավիթ Արմենակի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Հայրապետյան Կարեն Պավելի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
14. Ցոլակյան Վարդան Ֆելիքսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
15. Թորոսյան Շիրակ Արտեմի, ասիստենտ
16. Ավագյան Շահեն Գրիգորի, դասախոս
17. Ղազարյան Նաիրա Գագիկի, դասախոս
18. Սարգսյան Վարդան Գագիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բարսեղյան Ռաղմիլա Ռուբենի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հայաստանի առաջին Հանրապետության դիվանագիտությունը (դիվանագիտական ծառայության կազմակերպումը և գործունեությունը) (պետական ֆինանսավորում):	Զոհրաբյան Է. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. «Հայաստանի առաջին Հանրապետության դիվանագիտությունը (դիվանագիտական ծառայության կազմակերպումը և գործունեությունը)» թեմայի կատարման աշխատանքային պլանը կազմվել է դեռևս 2008 թվականին, և նախատեսվում էր առաջին 1.5-2 տարիների ընթացքում ապահովել թեմայի կատարման համար անհրաժեշտ նյութերի հավաքում ՀՀ ազգային արխիվում, ժամանակի պարբերական մամուլում, հուշագրական և պատմագիտական գրականության մեջ և այլն: Դրանք անհրաժեշտ պայման են թեմայի շարադրման համար: Երկրորդ տարվա համար նաև ծրագրված էր մեկ-երկու հոդվածների հրատարակում: Աշխատանքներն ընթացել են ըստ պլանի, կատարվել է ահռելի ծավալի աշխատանք, ուսումնասիրվել և դուրսբերումներ են կատարվել Հայաստանի առաջին Հանրապետության կառավարության, Արտաքին գործերի նախարարության և մի շարք այլ ֆոնդերից (199, 200, 276 և այլն):

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Միջազգային հարաբերությունների և դիվանագիտության ամբիոնում գիտահետազոտական աշխատանքներն ընթացել են հետևյալ ուղղություններով.

1. *«Նախիջևանը 1920-1921 թթ.»* թեմայի ուսումնասիրությամբ զբաղվել է պրոֆ. Էդ. Զոհրաբյանը: 2009-2010 ուստարում նա իրականացրել է գիտահետազոտական աշխատանքների զգալի մասը և հրատարակության է պատրաստել մենագրությունը:

2. *«ՀՀ առնչությունները Խորհրդային Ռուսաստանի հետ (1918-1920 թթ. ապրիլ)»* թեմայի ուսումնասիրությամբ զբաղվել է պրոֆ. Գ. Պետրոսյանը: Նա իրականացրել է նյութերի համակարգման աշխատանքը:

3. *«Իսլամական գործոնը և միջազգային հարաբերությունները»* թեմայի ուսումնասիրությամբ զբաղվել է պրոֆ. Վ. Բայբուրդյանը: Գիտահետազոտական աշխատանքների առանցքը եղել է տարածաշրջանում իսլամական երկրների վարած քաղաքականության հիմնական առանձնահատկությունների լուսաբանումը, իսլամական արմատականությունը, ծայրահեղականությունը և նրա ազդեցությունը ԱՊՀ երկրներում ընթացող քաղաքական գործընթացի վրա: Վ. Բայբուրդյանը գրել է 2 հոդված:

4. *«Արդի միջազգային հարաբերությունների տեսություն»* թեմայի ուսումնասիրությամբ զբաղվել է ասիստենտ Ա. Ենոքյանը: Հաշվետու ժամանակաշրջանում նա հրատարակել է հոդվածներ, հանդես եկել մի շարք միջազգային կոնֆերանսներում:

5. *«Հայաստանի Հանրապետության ռազմավարական անվտանգության հիմնահարցերը Հարավային Կովկասի համատեքստում»* թեմայի ուսումնասիրությամբ զբաղվել է դոցենտ Մ. Վարդազարյանը, ում գիտահետազոտական աշխատանքների առանցքը եղել է տարածաշրջանում ընթացող աշխարհաքաղաքական գործընթացները և Հայաստանի ազգային անվտանգության հիմնահարցերը: Նա իրականացրել է նյութերի հավաքման և համակարգման աշխատանքները:

6. *«Ամերիկայի հայկական համագումարի հասարակական-քաղաքական գործունեությունը»* թեմայի ուսումնասիրությամբ զբաղվել է ասիստենտ Կ. Նահապետյանը: Նա ավարտել է նյութերի հավաքման ու համակարգման աշխատանքները և ավարտին մոտեցրել նույն թեմայով թեկնածուական ատենախոսությունը:

7. *«Հայ-վրացական հարաբերությունները 1920-1922 թթ.»* թեմայի ուսումնասիրությամբ զբաղվել է ասիստենտ Շ. Թորոսյանը: Նա կատարել է նյութերի հավաքման աշխատանքները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	-	1	21	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Киракосян А. Д.,* Армения и советско-турецкие отношения в дипломатических документах 1945-1946 гг., Национальный архив Армении, Ереван, 2010, 239 с..
2. *Արշակյան Գ. Մ.,* Թուրքիայի քաղաքականությունը Հարավային Կովկասում 1991-2001թթ., ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2009, 112 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Սաֆարյան Ա. Վ.,* «Արտաքին քաղաքական տեղեկատվության վերլուծություն» դասընթացի ծրագիր, Միջազգային հարաբերությունների բաժնի ուսանողների համար, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 12 էջ:

Հոդված

1. *Բայբուրդյան Վ. Ա.,* Թուրք-օսմանների կողմից Կոստանդնուպոլսի գրավումը և դրա համաշխարհային պատմական հետևանքները, ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտ, «Թյուրքագիտական և օսմանագիտական հետազոտություններ», հատոր VI, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., Երևան, 2009, էջ 32-58:
2. *Բայբուրդյան Վ. Ա.,* Քրդական հարցը հանրապետական Թուրքիայում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» (Միջազգային հարաբերություններ, Քաղաքագիտություն), թիվ 131.6, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 5-36:
3. *Զոհրաբյան Է. Ա.,* Նախիջևանյան հիմնահարցը Մոսկվայի ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսի նախապատրաստման շրջանում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» (Հայագիտություն), թիվ 130.1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 42-69:
4. *Կիրակոսյան Ա. Ջ.,* Հայաստան-Եվրամիություն հարաբերությունները և ԵՄ Արևելյան գործընկերություն ծրագիրը, «Վերլուծական տեղեկագիր», N 5, ԵՊՀ քաղաքակրթական և մշակութային հետազոտությունների կենտրոն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 4-10:
5. *Կիրակոսյան Ա. Ջ.,* (կազմող, խմբագիր և առաջաբանի հեղինակ), Ջոն Կիրակոսյան. Անկախ պետականության և քաղաքական հայագիտության ակունքներում, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 8-16:
6. *Киракосян А. Д.,* Алексей Дживелегов и политическая арменистика, “Дживелеговские чтения”, выпуск 1, часть 1, изд. “Лингва”, Ереван, 2009, с. 91-113.
7. *Չալքմյան Ն. Տ.,* Հայ-չինական հարաբերությունները 1992-2007 թթ., «Բանբեր Երևանի համալսարանի» (Միջազգային հարաբերություններ, Քաղաքագիտություն), թիվ 130.6, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 25-35:
8. *Vahram Petrosyan, Tigran Mkrtchyan,* Integration of Transcaucasus: Continued Failure and Hope, "Turkish Policy Quarterly", volume 8, number 1, fall, Ankara, 2009, p. 59-76.
9. *Արշակյան Գ. Մ., Եղիազարյան Ա. Ս.,* Թուրք-իսրայելյան հարաբերություններն արդի փուլում, «Գլոբուս էներգետիկ և տարածաշրջանային անվտանգություն», թիվ 4, «Նորավանք» ԳՏՀ, Երևան, 2010, էջ 26-38:
10. *Արշակյան Գ. Մ., Եղիազարյան Ա. Ս.,* Լարվածությունը թուրք-իսրայելյան հարաբերություններում և Հայոց ցեղասպանության խնդիրը, «Դրօշակ», թիվ 4, Երևան, 2010, էջ 23-29:

11. *Արշակյան Գ. Մ., Եղիազարյան Ա. Ս.,* Թուրքիայի արտաքին քաղաքականության փոփոխությունների շուրջ, «Գլոբուս էներգետիկ և տարածաշրջանային անվտանգություն», թիվ 3, «Նորավանք» ԳՏՀ, Երևան, 2010, էջ 22-29:
12. *Ավետիսյան Ս. Ռ.,* Փաստաթղթեր Հայաստանում Ամերկոմի ու Անգլկոմի գործունեության մասին, «Բանբեր Հայաստանի արխիվների», թիվ 2, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., Երևան, 2009, էջ 173-181:
13. *Բալասանյան Գ. Ա.,* Մոսկվայում ՀԽՍՀ լիազոր ներկայացուցչության առևտրատնտեսական գործունեության պատմությունից (1921-1922 թթ.), «Բանբեր Երևանի համալսարանի» (Միջազգային հարաբերություններ, Քաղաքագիտություն), թիվ 131.6, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 37-45:
14. *Կարապետյան Ա. Վ.,* Հարավկովկասյան երկրների կարգավիճակի փոփոխությունը տարածաշրջանում 2008 թ. օգոստոսից հետո, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» (Միջազգային հարաբերություններ, Քաղաքագիտություն), թիվ 131.6, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 46-54:
15. *Հակոբյան Մ. Տ.,* Օսմանյան կայսրությունում 1915 թ. Հայոց ցեղասպանության ժխտման գործընթացը ժամանակակից Ադրբեջանում, «Միջազգային հարաբերություններ» գիտական հանդես, թիվ 1, Երևան, 2010, էջ 56-59:
16. *Հարությունյան Ա. Ա.,* Սամցխե-Ջավախքում թուրք մեսխերի /ահիսկա/ վերաբնակեցման խնդրի շուրջ, ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտ, «Թյուրքագիտական և օսմանագիտական հետազոտություններ», պրակ 6, Երևան, 2009, էջ 196-218:
17. *Հարությունյան Ա. Ա.,* Անդրադառնալո՞ւ են արդյոք Հայաստանի և Թուրքիայի միջև դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման և փոխհարաբերությունների զարգացման մասին արձանագրությունները Ղարաբաղյան հիմնահարցի կարգավորման գործընթացի վրա, Տասը հարց, տասը պատասխան, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 13-17:
18. *Հարությունյան Ա. Ա.,* Ջավախքի հիմնախնդիրները միջազգային և ոչ կառավարական կազմակերպությունների զեկույցներում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 131.6, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 55-70:
19. *Harutyunyan A. A.,* Regional Policy of Isolation, E-version, “per Concordiam”, George C. Marshall European Center for Security Studies, volume 2, 2010, www.marshallcenter.org/mc.public.web/en/nav-pubs-perconcordiam.html.
20. *Մինասյան Ս. Ա.,* Հայության գաղթը Հյուսիսային Կովկաս 1918 թ., «Հայոց պատմության հարցեր», թիվ 10, ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., Երևան, 2010, էջ 237-244:
21. *Մինասյան Ս. Ա.,* Հայ գաղթականության հայրենադարձության հարցը Հյուսիսային Կովկասում խորհրդային իշխանության հաստատվելուց հետո (1920 թ., ապրիլ-դեկտեմբեր), «Մխիթար Գոշ» գիտամեթոդական հանդես, թիվ 1, Երևան, 2010, էջ 36-39:

ՔԱՂԱՔԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Քեռյան Գարիկ Միշայի, քաղ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մանուչարյան Հենզել Գերասիմի, փիլ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գաբուզյան Կարինե Սերգեյի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գալստյան Խաչիկ Սամվելի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Շափաղաթյան Հասմիկ Նապոլեոնի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Վանեսյան Ռոմիկ Հայրապետի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Բաղդասարյան Արտակ Սամվելի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Գալստյան Նարեկ Սմբատի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Ղևոնդյան Ալեն Գուրգենի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

9. Մարտիրոսյան Վլադիմիր Էդուարդի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Սողոմոնյան Մենուա Անդրանիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Վարդանյան Լյուդվիգ Գեղամի, փիլ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Ալիխանյան Մարիամ Գեորգիի, ասիստենտ
13. Մնացականյան Անժելա Ավետիքի, ասիստենտ
14. Դավթյան Արգինա Միքայելի, դասախոս
15. Թաղևոսյան Զարուհի Սարգսի, դասախոս
16. Հարությունյան Հենրիխ Արմենի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մանուկյան Արմենակ Սարիբեկի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Ալեքսանյան Աշոտ Սեյրանի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ենգոյան Աշոտ Փայլակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հովհաննիսյան Սիրակ Սարիբեկի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մարգարով Ալեքսանդր Ալեքսանդրի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Շահգելդյան Միհր Լևոնի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Դանիելյան Համազասպ Գրիգորի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Ճորոխյան Տիգրան Աղասու, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Մարտիրոսյան Արթուր Մելսիկի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Մինասյան Սերգեյ Մամիկոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Սիմոնյան Հասմիկ Սարգսի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Գասպարյան Աբրահամ Գևորգի, դասախոս
13. Մկրտչյան Նարինե Հովհաննեսի, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մովսիսյան Մարգարիտա Սերոբի, ավագ լաբորանտ
2. Հովսեփյան Անյա Էդիկի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Քաղաքական հայագիտության արդի խնդիրները գլոբալացման պայմաններում (պետական ֆինանսավորում):	Մանուչարյան Հ. Գ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Քաղաքական հայագիտության արդի խնդիրների վերաբերյալ պրոֆ. Հ. Մանուչարյանը շարունակել է իր գիտահետազոտական աշխատանքները: Թեմային առնչվող նյութերի հավաքման և ընդհանրացման արդյունքում գիտականորեն ճշտվել են քաղաքական հայագիտության տեսության և պատմության շրջանակները՝ քաղաքական հայագիտության տիրույթը: Նախապատրաստվել է «Հայագիտության համաշխարհային կենտրոնները և քաղաքական հայագիտության խնդիրները» վերտառությամբ ուսումնասիրության հրատարակումը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Քաղաքագիտության ամբիոնում գիտահետազոտական աշխատանքներն ընթացել են հետևյալ ուղղություններով՝ քաղաքական գիտության պատմություն և տեսություն, քաղաքական ինստիտուտներ և գործընթացներ, համաշխարհային և տարածաշրջանային միջազգային քաղաքական գործընթացներ: Քաղաքական գիտության պատմության և տեսության ուղղությամբ լուրջ հետազոտություններ են իրականացրել դոցենտներ Ա. Մարգարովը, Ա. Ալեքսանյանը, Լ. Վարդանյանը, Ա. Ենգոյանը, Ս. Հովհաննիսյանը: Ա. Մարգարովը պաշտպանության է ներկայացրել կիսանախագահական կառավարմանը նվիրված իր դոկտորական ատենախոսությունը, իսկ Ա. Ենգոյանը հրատարակել է գաղափարախոսությանը և հասարակական գիտակցությանը նվիրված իր աշխատությունը: Մյուս հետազոտություններն ընդգրկել են քաղաքական գիտության կառուցվածքի, ազգային գաղափարախոսության, քաղաքացիական հասարակության, քաղաքական կանխատեսման, հայ քաղաքական մտքի և ժողովրդավարացման հիմնահարցերը:

Քաղաքական ինստիտուտների հետազոտության ուղղությամբ աշխատանքներ են իրականացրել Ա. Դավթյանը, Ա. Գասպարյանը և Հ. Շափաղաթյանը: Այդ աշխատանքները վերաբերում են զանգվածային լրատվամիջոցներին, բանակ-իշխանություն հարաբերություններին և մասնակցային ժողովրդավարությանը:

Համաշխարհային և տարածաշրջանային քաղաքականության ուսումնասիրման շրջանակներում (Վ. Մարտիրոսյան, Ն. Գալստյան) հրատարակված գիտական աշխատությունները վերաբերում են ԵՄ-ի քաղաքականությանը տարածաշրջանում և դրա մարտահրավերներին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	4	-	1	26	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Енгоян А. П.,* Идеология и общественное сознание, изд. “Асогик”, Ереван, 2009, 48 с..
2. Մարտիրոսյան Վ. Է., Ղազինյան Ա. Գ., Թուրքիա-ԵՄ-Հայաստան. մարտահրավերները և հնարավորությունները (միջմասնագիտական հետազոտություն), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 176 էջ (հայերեն և անգլերեն):
3. *Մարտիրոսյան Վ. Է., Ղազինյան Ա. Գ.,* Գլոբալ ֆինանսական ճգնաժամը և դրա հնարավոր ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա (հետազոտություն), «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, 99 էջ:
4. *Մարտիրոսյան Վ. Է., Ղազինյան Ա. Գ.,* Եվրոպական Միության արտաքին և անվտանգության քաղաքականությունը Հարավային Կովկասում (միջմասնագիտական հետազոտություն), «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, 148 էջ (հայերեն և անգլերեն):

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Դանիելյան Հ. Գ.,* «Քաղաքական համակարգեր» դասընթացի ծրագիր, Քաղաքագիտության բաժնի ուսանողների համար, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 24 էջ:

Հոդված

1. *Markarov A. A.,* Political Science in Armenia: The Challenges of Institutionalization, Political Science in Central-East Europe, Diversity and Convergence, Verlag Barbara Budrich, Opladen & Farmington Hills, MI, 2010, p. 45-60.

2. *Գասպարյան Ա. Գ.,* Քաղաքացիական իշխանություններ-ռազմական ինստիտուտ հարաբերությունների տիպաբանությունը, «Մխիթար Գոշ» գիտամեթոդական հանդես, հասարակական գիտություններ, թիվ 1 (21), Վանաձոր, 2009, էջ 23-28:
3. *Գասպարյան Ա. Գ.,* Մարդու իրավունքների պաշտպանության և ժողովրդավարական ինստիտուտների վիճակը 1998-2006 թթ. Թուրքիայում, «Լրատու», գիտ. հոդվածների ժողովածու, 2 (6), Մեսրոպ Մաշտոց համալսարան, Ստեփանակերտ, 2009, էջ 38-45:
4. *Գասպարյան Ա. Գ.,* Ազգային անվտանգության քաղաքականության գործընթացի մշակման առանձնահատկությունները Թուրքիայում՝ բանակ-իշխանություն հարաբերությունների լույսի ներքո, «Մխիթար Գոշ» գիտամեթոդական հանդես, հասարակական գիտություններ, թիվ 2 (26), Վանաձոր, 2010, էջ 43-46:
5. *Simonyan H. S.,* Key divergences in the conceptions of human rights: politicization of human rights in the United Nations system, «Լրատու», գիտ. հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարան, Ստեփանակերտ, 2009, էջ 38-46:
6. *Վարդանյան Լ. Մ.,* Քաղաքական գիտության կառուցվածքը. Քաղաքական տեսության տեղն ու դերը քաղաքական գիտելիքի համակարգում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» (Միջազգային հարաբերություններ, Քաղաքագիտություն), թիվ 130.6, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 61-73:
7. *Դավթյան Ա. Մ.,* Քաղաքական մարտահրավերները և զանգվածային լրատվամիջոցները Հայաստանի Հանրապետությունում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» (Միջազգային հարաբերություններ, Քաղաքագիտություն), թիվ 130.6., ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 74-82:
8. *Թադևոսյան Զ. Ս.,* Ազգի և պետության, ազգայինի և դասակարգայինի հարաբերակցության հարցը Մ. Վարդանյանի «Հայրենիքի գաղափարը» աշխատությունում, «Փիլիսոփայության պատմություն և արդիականություն», գիտ. հոդվածների ժողովածու, պրակ 2, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 131-144:
9. *Թադևոսյան Զ. Ս.,* Ազգի և պետության, ազգայինի և դասակարգայինի հարաբերակցության հարցերը Ստ. Շահումյանի աշխատությունում, «Փիլիսոփայության պատմություն և արդիականություն», գիտ. հոդվածների ժողովածու, պրակ 3, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 96-111:
10. *Գալստյան Ն. Ս.,* Հայ-թուրքական հարաբերությունների զարգացման դինամիկան օգոստոսի 8-ից հետո, Թուրքիա-ԵՄ-Հայաստան. մարտահրավերները և հնարավորությունները (միջմասնագիտ. հետազոտ.), ԵՈՒ կենտրոն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 119-141:
11. *Գալստյան Ն. Ս.,* «Նաբուկո» գազատարի նախագիծը և դրա (հնարավոր) քաղաքական ազդեցությունը ԵՄ-Թուրքիա հարաբերությունների վրա, Թուրքիա-ԵՄ-Հայաստան. մարտահրավերները և հնարավորությունները (միջմասնագիտ. հետազոտ.), ԵՈՒ կենտրոն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 161-167:
12. *Գալստյան Ն. Ս.,* Ի՞նչ հնարավոր մարտահրավերներ կարող է ստեղծել Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունների կարգավորումը, Տասը հարց, տասը պատասխան, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 37-39:
13. *Գալստյան Ն. Ս.,* «Եվրոպական արտաքին քաղաքականության» ձևավորման նախապատմությունը, Եվրոպական Միության արտաքին և անվտանգության քաղաքականությունը Հարավային Կովկասում (միջմասնագիտ. հետազոտ.), ԵՈՒ կենտրոն, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 13-16:
14. *Գալստյան Ն. Ս.,* Եվրոպական Միության ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականությունը, Եվրոպական Միության արտաքին և անվտանգության քաղաքականությունը Հարավային Կովկասում (միջմասնագիտ. հետազոտ.), խմբ.՝ Ղազինյան Ա., ԵՈՒ կենտրոն, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 16-26:
15. *Գալստյան Ն. Ս.,* Արևելյան գործընկերություն, Եվրոպական Միության արտաքին և անվտանգության քաղաքականությունը Հարավային Կովկասում (միջմասնագիտ. հետազոտ.), խմբ.՝ Ղազինյան Ա., ԵՈՒ կենտրոն, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 54-65:
16. *Գալստյան Ն. Ս.,* Հարավային Կովկասի ռազմավարական նշանակությունը Եվրոպական Միության համար, Եվրոպական Միության արտաքին և անվտանգության քաղաքականությունը Հարավային Կովկասում (միջմասնագիտ. հետազոտ.), ԵՈՒ կենտրոն, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 65-76:
17. *Գալստյան Ն. Ս.,* Եվրոպական Միության շահերը Հարավային Կովկասում և տարածաշրջանային հիմնական դերակատարների վերաբերմունքը, Եվրոպական Միության արտաքին և անվտանգության

քաղաքականությունը Հարավային Կովկասում (միջմասնագիտ. հետազոտ.), ԵՈՒ կենտրոն, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 76-94:
18. *Գալստյան Ն. Ս.,* Հարավային Կովկասը եվրոպական էներգետիկ և հաղորդակցային անվտանգության քաղաքականության համատեքստում, Եվրոպական Միության արտաքին և անվտանգության քաղաքականությունը Հարավային Կովկասում (միջմասնագիտ. հետազոտ.), ԵՈՒ կենտրոն, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 94-111:
19. *Գալստյան Ն. Ս.,* Եվրոպական Միությունը և հարավկովկասյան հակամարտությունների եվրոպականացման հիմնախնդիրը, Եվրոպական Միության արտաքին և անվտանգության քաղաքականությունը Հարավային Կովկասում (միջմասնագիտ. հետազոտ.), ԵՈՒ կենտրոն, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 111-132:
20. *Շափաղաթյան Հ. Ն.,* Ժողովրդավարության կայացման գործընթացները, ՀՀ մասնակցային ժողովրդավարության դրվածքը և հրատապ խնդիրները, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր, 21 մայիսի, «Մեսրոպ Մաշտոց համալսարան», Երևան, 2010, էջ 94-107:
21. *Алексанян А., Меркущев В., Димаксян Р.,* Армения, Влияние мирового кризиса на стратегии левых сил в регионе постсоветской Евразии (под ред. В. Н. Меркушева и В. М. Якушина), Киев: ЦИПГО, София, 2010, с. 165-176.
22. *Алексанян А. С.,* К вопросу о роли институтов гражданского общества в процессе демократизации Черноморского региона, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 3 (129), Երևան, 2009, էջ 58-67:
23. *Հովհաննիսյան Ս. Ս.,* Արդի հայ քաղաքական միտքը նոր մարտահրավերների պարտադրանքի առջև, «Հյուսիսափայլ» ամսագիր (գիտական հոդվածների ժողովածու), թիվ 1, Երևան, 2010, էջ 91-99:
24. *Հովհաննիսյան Ս. Ս.,* Թուրքիան և ժողովրդավարությունը, «Լրաբեր», նշել համարը, ՀՊՃՀ, Երևան, 2009, էջ 168-172:
25. *Հովհաննիսյան Ս. Ս.,* Քաղաքական կանխատեսման դերը արտաքին քաղաքականության բնագավառում, «Լրաբեր», հատոր 2, ՀՊՃՀ, Երևան, 2010, էջ 653-656:
26. *Մանուկյան Ա. Ա.,* Անվտանգության մարմինների ստեղծման փորձը Հայաստանի առաջին հանրապետությունում, Третьягодичная научная конференция, ч. 1, сб. научных статьей, изд. РАУ, Ереван, 2009, с. 83-93.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Քեռյան Գ. Մ.,* Ինչու է Արևմուտքը կողմ Հայաստանի և Թուրքիայի միջև սահմանի բացմանը, Տասը հարց, տասը պատասխան, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 21-24:
2. *Алексанян А. С.,* Роль институтов гражданского общества в процессе демократизации расширенного Черноморского региона, Тезисы докладов, Всероссийский конгресс политиков, Изменения в политике и политика изменений, РАПН, Москва, 2009, с. 29-30.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ագլյան Վահագն Ռոբերտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Քարամյան Սևակ Համլետի, քաղ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Մամիկոնյան Գոհար Սամվելի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մարկարով Ալեքսանդր Ալեքսանդրի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Անանյան Արամ Լևոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Խաչատրյան Սերյոժա Սյոմիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Բունիաթյան Գայանե Վոլոդյայի, դասախոս
5. Գրիգորյան Մերի Գրիգորի, դասախոս
6. Հակոբյան Լիլիթ Օթարի, դասախոս
7. Սարգսյան Աշոտ Սուրենի, դասախոս
8. Քալաշյան Վաչե Ռոմեոյի, դասախոս
9. Քարամյան Արսեն Ռոբերտի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սարգսյան Տաթևիկ Կոմիտասի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

«Ներքին գործոնները արտաքին քաղաքական գործընթացներում» թեմայի ուսումնասիրությամբ զբաղվել է դոցենտ Վ. Ագլյանը: Հաշվետու ժամանակահատվածում նա հավաքագրել է թեմային վերաբերող փորձագիտական և փաստագրական նյութեր: Հետազոտական աշխատանքների գլխավոր ուղղությունը հետխորհրդային տարածաշրջանն է:

«Պետական կառավարման արդյունավետություն. քաղաքագիտական գործոններ» թեմայի շրջանակում գիտահետազոտական ուսումնասիրության հիմնական նպատակը պետկառավարման գործընթացում քաղաքական և քաղաքագիտական չափումների վերլուծումն է:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	1	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. Vahagn Aglyan, Haykuhi Sakanyan, Russia and EU's Eastern Partnership, CCCS Bulletin, N 5, Yerevan State University, 2010, pp. 31-38.

ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Մինասյան Էդիկ Գարեգինի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*
Դեկանի տեղակալներ՝ *Գաբրիելյան Մխիթար Ռազմիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ*
Յախշյան Քրիստինե Ժորայի, դասախոս

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
030400	Պատմություն
031500	Արվեստաբանություն
031400	Մշակութաբանություն

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր) ազգագրություն, հնագիտություն, արվեստաբանություն, հայոց պատմություն (հին ու միջին դարեր), հայոց պատմություն (նոր և նորագույն շրջան), համաշխարհային պատմություն, Հայաստանին հարակից երկրների պատմություն, արվեստաբանություն, մշակութաբանություն

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ եւ թղթակից անդամներ

1. Սիմոնյան Հրաչիկ Ռուբենի
2. Աբրահամյան Լևոն Հմայակի (թղթակից անդամ)
3. Հասրաթյան Մուրադ Մարգարի (թղթակից անդամ)
4. Հարությունյան Բաբկեն Հարությունի (թղթակից անդամ)
5. Մելքոնյան Աշոտ Աղասու (թղթակից անդամ)
6. Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի (թղթակից անդամ)

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 773***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	անվճ	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Պատմություն	30	55	28	43	29	55	29	56
Արվեստաբանություն	10	39	10	31	11	35	10	27
Մշակութաբանություն	5	35	5	22	4	30	3	13
Ընդամենը	**45**	**129**	**43**	**96**	**44**	**120**	**42**	**96**
Մագիստրատուրա								
Պատմություն	11	38	9	29	-	-	-	-
Արվեստաբանություն	8	10	7	9	-	-	-	-
Մշակութաբանություն	3	12	3	19	-	-	-	-
Ընդամենը	**22**	**60**	**19**	**57**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն	Ուսանողների թիվը՝ 224				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Պատմություն	53	38	45	-	-
Արվեստաբանություն	29	12	12	-	-
Մշակութաբանություն	20	8	7	-	-
Ընդամենը	**102**	**58**	**64**	**-**	**-**

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Պատմություն					
1-ին	85	8	23	2	64
2-րդ	71	7	25	2	55
3-րդ	84	4	28	5	62
4-րդ	85	5	34	18	54
Արվեստաբանություն					
1-ին	49	-	1	8	98
2-րդ	41	-	2	12	95
3-րդ	46	-	3	18	93
4-րդ	37	-	3	19	92
Մշակութաբանություն					
1-ին	40	1	12	2	68
2-րդ	27	-	1	16	96
3-րդ	34	-	6	9	82
4-րդ	16	-	-	7	100
Ընդամենը	**615**	**25**	**138**	**118**	**73**
Մագիստրատուրա					
Պատմություն					
1-ին	49	-	1	16	98
2-րդ	38	1	2	8	92
Արվեստաբանություն					
1-ին	18	-	-	10	100
2-րդ	16	-	-	11	100
Մշակութաբանություն					
1-ին	15	-	-	7	100
2-րդ	22	-	1	9	95
Ընդամենը	**158**	**1**	**4**	**61**	**97**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Պատմություն					
1-ին	87	8	34	3	52
2-րդ	68	2	22	5	65
3-րդ	80	4	35	4	51
Արվեստաբանություն					
1-ին	47	3	15	3	62
2-րդ	43	-	-	15	100
3-րդ	46	-	3	12	93
Մշակութաբանություն					
1-ին	41	1	11	6	71
2-րդ	29	-	5	5	83
3-րդ	33	-	2	9	94
Ընդամենը	**474**	**18**	**127**	**62**	**69**
Մագիստրատուրա					
Պատմություն					
1-ին	48	-	2	19	96
Արվեստաբանություն					
1-ին	18	-	1	8	94
Մշակութաբանություն					
1-ին	15	-	1	10	93
Ընդամենը	**81**	**-**	**4**	**37**	**95**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 216 (23), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 6*	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Պատմություն	87(6)	39
Արվեստաբանություն	37(11)	16
Մշակութաբանություն	16(6)	21
Ընդամենը	**140(23)**	**76**

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս	Քարտեզ
4	13	3	4	139	3	9

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *6*

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Բաբկեն Հարությունի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովհաննիսյան Հայկազ Ժորայի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հովհաննիսյան Պետրոս Հովհաննեսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հովսեփյան Յուրիկ Լենդրուշի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մովսիսյան Արտակ Երջանիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Գրիգորյան Հովիկ Բաբկենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Ղազարյան Ֆեղիկ Կարապետի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Եղիազարյան Կարինե Ալբերտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Բաղալյան Գեղամ Միհրանի, ասիստենտ
9. Յախշյան Քրիստինե Ժորայի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մելքոնյան Աշոտ Աղասու, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Գեղամյան Գուրգեն Միխայելի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Մինասյան Էդիկ Գարեգինի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
5. Հայրունի Աշոտ Նորայրի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
6. Վիրաբյան Ամատունի Սասունիկի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
7. Ներսիսյան Աշոտ Արտաշեսի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
8. Շահնազարյան Արտաշես Իվանի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Թևոսյան Բաղդասար Մանուցի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Կիրակոսյան Գասպար Լևոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Ղարիբյան Ալիկ Ավետիքի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Մանուկյան Ժակ Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Մովսիսյան Սեյրան Լևոնի, դասախոս
14. Ուլուբաբյան Լորենս Լևոնի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Աբովյան Հասմիկ Լևոնի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հայ ռազմական արվեստի պատմություն (XVIII-XIX դարեր) (պետական ֆինանսավորում):	Հովհաննիսյան Հ. Ժ.
2. ՀՀ տնտեսական քաղաքականությունը 1991-2007թթ. և տնտեսության զարգացման գործընթացները (պետական ֆինանսավորում):	Մինասյան Է. Գ.
3. Նիկողայոս Ադոնցի պատմագիտական ժառանգությունը (պետական ֆինանսավորում):	Հովհաննիսյան Պ. Հ.
4. Պետականության սկզբնավորումը և զարգացումը Հայկական լեռնաշխարհում (մինչև Ք.ա. I հազարամյակի սկիզբը) (պետական ֆինանսավորում):	Մովսիսյան Ա. Ե.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Վերջին շրջանում պրոֆեսոր Հ. Հովհաննիսյանի ղեկավարությամբ ուսումնասիրվում է Հայ ռազմական արվեստի (XVIII-XIX դարեր) պատմությունը: Հարկ է խոստովանել, որ այս թեման նշանակալից չափով առնչվում է նախորդի հետ:

Թեմա 2. Ուսումնասիրության մի առանձին բնագավառ են ՀՀ տնտեսական քաղաքականությունը 1991-2007թթ. և տնտեսության զարգացման գործընթացների քննությունը: Քննարկվող խնդիրն առավել քան արդիական է, և ուսումնասիրությունն իրականացվում է պրոֆեսոր Է. Մինասյանի գլխավորությամբ:

Թեմա 3. Ամբիոնում կարևոր տեղ են տրվում հայագիտության երախտավորների գիտական ժառանգության՝ դեռ մինչ օրս չհրատարակված աշխատությունների լույսընծայմանն ու ընթերցողի դատին հանձնելուն: Դոցենտ Պ. Հովհաննիսյանի կողմից արդեն պատրաստվել և հրատարակվել են Ն. Ադոնցի երկերի առաջին չորս հատորները: Տպագրության է պատրաստվում նաև նրա երկերի հինգերորդ հատորը:

Թեմա 4. Պետականության սկզբնավորման ու զարգացման (մինչ Ք. ա. 1-ին հազարամյակի սկիզբը) խնդիրը դոցենտ Ա. Մովսիսյանի գիտական հետաքրքրությունների հիմնական բնագավառն է: Թեման խիստ արդիական է մասնավորապես ՀՀ անկախության վերականգնումից հետո:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնի աշխատակիցները զբաղվել են Հայոց պատմության ինչպես հին ու միջին, այնպես էլ նոր և նորագույն շրջանի, Հայաստանի պատմական աշխարհագրության և քարտեզագրության, հայ ազգային-ազատագրական շարժումների, Հայաստանի երրորդ հանրապետության, Հայոց պետականության պատմության, հայագիտության երախտավորների աշխատությունների ուսումնասիրության և հրատարակության ու մի քանի այլ հիմնախնդիրներով:

Շարունակվել են աշխատանքները Հայաստանի առաջին հանրապետության պատմության ատլասի ստեղծման ուղղությամբ: Ատլասի կազմման աշխատանքներն իրականացվում են ամբիոնին կից Հայաստանի պատմական աշխարհագրության և քարտեզագրության լաբորատորիայում: Աշխատանքներում ներգրավված են դոց Յու. Հովսեփյանը, դոց. Է. Դանիելյանը, ասիստենտ Հ. Գրիգորյանը և ուրիշներ:

Ամբիոնի աշխատակիցներն ավարտին են հասցնում ոչ մասնագիտական ֆակուլտետների համար 2000 թ-ին հրատարակված «Հայոց պատմություն» (հիմնահարցեր) բուհական ուսումնական ձեռնարկի վերամշակված ու բարելավված տարբերակը (խմբ.՝ ակադ. Հ. Սիմոնյան), որն առաջիկայում կհանձնվի տպագրության:

Միաժամանակ աշխատանքներ են տարվել մասնագիտական ֆակուլտետների համար նախատեսված «Հայոց պատմություն» բուհական երկհատորանոց դասագրքի ստեղծման ուղղությամբ (խմբագիր՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Բ. Հարությունյան):

Ամբիոնի աշխատակիցների գիտական հետաքրքրությունների շրջանակում են եղել հայոց մշակույթի, պետականությունների, աղբյուրագիտության և պատմագրության հարցերը, հայագիտության որոշ կնճռոտ ու չլուսաբանված խնդիրները: Մեծ ծավալի աշխատանքներ են իրականացվել Հայոց ցեղասպանության, հայոց ազգային գաղափարախոսությանն առնչվող խնդիրների լուսաբանման ուղղությամբ:

Դոցենտ Ա. Մովսիսյանը ավարտին է մոտեցրել դոկտորական ատենախոսությունը՝ նվիրված Հայոց հին շրջանի պետականությունների պատմության քննությանը: Իրենց դոկտորական ատենախոսությունների պատրաստման ուղղությամբ աշխատել են դոցենտ Յու. Հովսեփյանը, դոցենտ Է. Դանիելյանը, իսկ թեկնածուական ատենախոսության պատրաստման ուղղությամբ՝ ասիստենտ Գ. Բաղալյանը:

Ամբիոնի աշխատակիցներ Յու. Հովսեփյանը և Հ. Գրիգորյանը մասնակցել են «Հայոց պատմություն» առարկայի 2010 թ-ի ընդունելության քննության տեստային առաջադրանքների մշակմանը, որոնց ուղեցույցը լույս է տեսել 2009 թ-ին:

Ամբիոնի աշխատակիցներ Է. Մինասյանը, Է. Դանիելյանը, Ք. Յախշյանը, Կ. Եղիազարյանը հեղինակել են «Հայոց պատմություն» առարկայի 2009 թ-ի ընդունելության քննության տեստային առաջադրանքների ուղեցույցներ:

Ամբիոնի աշխատակիցները մասնակցել են մի շարք հանրապետական ու միջազգային գիտաժողովների: Կազմակերպվել են գիտական բանավեճեր՝ նվիրված հայագիտության կարևոր խնդիրներին: Ամբիոնի աշխատակիցները հաճախ հանդես են եկել ռադիոյով, հեռուստատեսությամբ, հոդվածներ են տպագրել մամուլում: Պրոֆ. Է. Մինասյանը կազմել և հրատարակության է պատրաստել Պատմության ֆակուլտետի 90-

ամյակին նվիրված գիրքը: Աշխատանքներին մասնակցել են նաև ամբիոնի դասախոսներ Հ. Գրիգորյանը, Գ. Բաղալյանը և ուրիշներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս	Քարտեզ
1	6	2	2	30	-	9

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Հարությունյան Բ. Հ., Ավետիսյան Հ. Գ., Մովսիսյան Ա. Ե., Հովհաննիսյան Պ. Հ., Մարգարյան Հ. Գ.,* Դասագիրք հանրակրթական դպրոցի 7-րդ դասարանի համար, «Մակմիլան» հրատ., Երևան, 2009, 176 էջ:

Մենագրություն

1. *Հարությունյան Բ. Հ.,* Հայաստանի պատմության ատլաս, Բ մաս, «Մակմիլան» հրատ., Երևան, 2009, 104 էջ:
2. *Оганнисян А. Ж.,* Россия и армяне, Уроки истории и реалии, Ереван, типография ЕГУ, 2009, 152 с.
3. *Մինասյան Է. Գ., Վարդանյան Ա. Վ.,* Հայրենիք-Սփյուռք առնչությունները ՀՀ անկախության տարիներին (1991-2009), հոդվածների ժողովածու, «Պոլիգրաֆ» ՓԲԸ, Ստեփանակերտ, 2010, 199 էջ:
4. *Մովսիսյան Ա. Ե.,* 10 ականավոր հայ արքաներ, «Զանգակ-97» հրատ, Երևան, 2009, 88 էջ:
5. *Movsisyan A. E.,* La Meseta Sagrada. Armenia en la Geografia Espiritual del Antiguo Medio Oriente, Edicion de la Universidad de Erevan, Erevan, 2010, 80 էջ:
6. *Мовсисян А. Е.,* Священное нагорье. Армения в древнейших духовных восприятиях Передней Азии, Изд-во ЕГУ, Ереван, 2010, 80 с.

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Մինասյան Է. Գ., Եղիազարյան Կ. Ա., Եղիազարյան Ք. Ա.,* Հայոց պատմություն, պետական ավարտական և միասնական քննության տիպային առաջադրանքների ժողովածու, 7-րդ դասարան, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2010, 240 էջ:
2. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Հայ ազատագրական շարժումները (XV-XVIII դարերում), դասախոսություններ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 120 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Բաղալյան Գ. Մ.,* (համահեղինակ և խմբագիր), «Համաշխարհային պատմություն» առարկայի պետական ավարտական և միասնական քննության ուղեցույց (լրացումներով), (երաշխավորված ԳԹԿ-ի կողմից), «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2009, 80 էջ:
2. *Բաղալյան Գ. Մ.,* (համահեղինակ և խմբագիր), Համաշխարհային պատմություն, միասնական քննության տիպային առաջադրանքների ժողովածու (5-6-րդ դասարանների հատվածները), «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2010, 368 էջ:

Հոդված

1. *Հարությունյան Բ. Հ.,* Հայ թագավորները բուլղարական գահին, Հայաստան-Բուլղարիա (անցյալը, ներկան և ապագան), հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 6-8:
2. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Հայրենադարձության պատմության պատմագրությունը, 1946-1948 թվականների հայրենադարձությունը և դրա դասերը. հայրենադարձության հիմնախնդիրներն այսօր, «Լիմուշ», Երևան, 2009, էջ 32-40:
3. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Հայագիտության փառքը. Ղևոնդ Ալիշան, Ղ. Ալիշան, Սիսական, 2-րդ հրատ., «Հայագիտակ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 564-568:
4. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Նիկողայոս Ադոնց, Երկեր հինգ հատորով, հ. IV, Քննական պատմություն Հայոց, (ներածությունը, ծանոթագրությունները և խմբագրությունը՝ Պ. Հ. Հովհաննիսյանի), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 5-22, 593-619:
5. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Նիկողայոս Ադոնցի նամակագրությունից, «Էջմիածին» ամսագիր, թիվ Զ, «Ս. Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2009, էջ 100-109:
6. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Ավետիս Պերպերյան, Պատմություն Հայոց, 2-րդ հրատ. (խմբագրությունը և ներածությունը՝ Պ. Հ. Հովհաննիսյանի), «Ս. Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2009, էջ 7-26:
7. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Հակոբ Մանանդյան, Երկեր, հատ. VII, Բանասիրական ուսումնասիրություններ, հրատարակության է պատրաստել Պ. Հ. Հովհաննիսյանը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 525-529:
8. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Նիկողայոս Ադոնց, Տիգրան Մեծ. ուսումնասիրություններ (առաջաբանը և ծանոթագրությունները՝ Պ. Հ. Հովհաննիսյանի), «Բավիղ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 3-6, 110-118:
9. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Ժամանակակիցները Հակոբ Մանանդյանի մասին (ներածությունը, ծանոթագրությունները և խմբագրությունը՝ Պ. Հ. Հովհաննիսյանի), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 5-12, 175-251:
10. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Հայաստանի առաջին հանրապետության պետական դրոշի՝ Մարտիրոս Սարյանի նախագիծը, «Էջմիածին», թիվ Ե, «Ս. Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2009, էջ 118-120:
11. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Հայ եկեղեցու պատմության ուսումնասիրման երախտավորը (Ավետիս Պերպերյան), «Էջմիածին», թիվ Բ, «Ս. Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2010, էջ 85-98:
12. *Մինասյան Է. Գ.,* Հայաստանի երրորդ հանրապետության տարիների Երևանի սոցիալ-տնտեսական զարգացման պատմությունից, «Երևան 2», գիտական հոդվածների ժողովածու, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2009, էջ 76-80:
13. *Մինասյան Է. Գ.,* Բաքվի 1990թ. հունվարյան ջարդերը և դրանց իրավաքաղաքական գնահատականը, «Տարեգիրք Բ», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 8-21:
14. *Մինասյան Է. Գ.,* ԼՂՀ սոցիալ-տնտեսական և հասարակական-քաղաքական վիճակը անկախության տարիներին. 1991-2008թթ., «Լրատու», գիտական հոդվածների ժողովածու, «Դիզակ պլյուս» հրատ., Ստեփանակերտ, 2010, էջ 3-18:
15. *Մինասյան Է. Գ.,* Վաստակաշատ հայագետը, «Լրաբեր» հասարակական գիտությունների, թիվ 2, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., Երևան, 2010, էջ 124-129:
16. *Մինասյան Է. Գ.,* Արամ Մանուկյանի պետական գործունեությունը, Արամ Մանուկյան. ազգային և պետական գործիչը (հոդվածների ժողովածու) ՀՀ ԳԱԱ պատմ. ինստիտուտի հրատ., Երևան, 2010, էջ 5-18:
17. *Հայրունի Ա. Ն.,* Հայկական հարցը Գերմանիայի արտաքին քաղաքականության մեջ 1918 թ. օգոստոսին, «Էջմիածին», թիվ Զ, «Ս. Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2009, էջ 76-100:
18. *Հայրունի Ա. Ն.,* Ռաֆֆու մանկավարժական հայացքները, «Մանկավարժություն», գիտամեթոդական վերլուծական ամսագիր, թիվ 1, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 39-54:
19. *Հայրունի Ա. Ն.,* Գերմանա-թուրքական դաշինքը և Մեծ եղեռնը, գիտական հոդվածների ժողովածու, Ա/Ձ «Հարություն Աֆրիկյան» տպարան, Երևան, 2010, էջ 242-258:
20. *Հայրունի Ա. Ն.,* Հայ փախստականները Բուլղարիայում, գիտական հոդվածների ժողովածու, Ա/Ձ «Հարություն Աֆրիկյան» տպարան, Երևան, 2010, էջ 258-269:
21. *Մովսիսյան Ա. Ե.,* Հայկական լեռնաշխարհում պետականության սկզբնավորման խնդրի շուրջ (համահեղինակ՝ Ե. Վ. Դանիելյան), ԲԵՀ, հայագիտություն, թիվ 130.1, ԵՊՀ հրատ., 2010, էջ 21-28:

22. *Եղիազարյան Կ. Ա.,* Արևմտահայ ազգային-ազատագրական շարժման սկզբնավորման դերը Սարգիս Կուկունյանի՝ որպես ազատագրական պայքարի նվիրյալի ձևավորման գործում, «Բանբեր Հայաստանի արխիվների-85 տարի», թիվ 2 (114), Երևան, 2009, էջ 248-253:
23. *Եղիազարյան Կ. Ա.,* Կայծակ Վաղարշակի «Դժոխք» հեծելախմբի սահմանանցումը, «Տարեգիրք» պատմագիտական հանդես, մաս Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 80-87: *Գրիգորյան Հ. Բ.,* Արամ Մանուկյանի գործունեությունը Հայաստանի առաջին հանրապետության տարիներին, Արամ Մանուկյան. ազգային և պետական գործիչը (հոդվածների ժողովածու), ՀՀ ԳԱԱ պատմ. ինստիտուտի հրատ., Երևան, 2010, էջ 99-110:
24. *Գրիգորյան Հ. Բ.,* 1921թ. փետրվարյան ապստամբությունը Հայաստանում (քաղաքացիական կռիվնե՞ր, թե՞ ժողովրդական ապստամբություն), «Տարեգիրք» պատմագիտական հանդես, մաս Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 21-28:
25. *Арутюнян Б. А.,* Из истории армянско-китайских отношений, Армения-Китай, изд. дом “Лусабац”, Ереван, 2010, с. 7-25.
26. *Hovhannisyan H. J.,* Caucasion home: History and reality. Positive examples of coexistense from the history of peoples and states of the South Caucasus, «Antares», Yerevan, 2009, p. 13-18.
27. *Hajruni A. N.,* Die Armenische Frage in der deutschen Außenpolitik im August 1918, Teil 3. „Armenisch-Deutsche Korrespondenz“, Frankfurt/M., Herausgeber: Deutsch-Armenische Gesellschaft, Heft 4, Frankfurt/M., Jg. 2009, S. 20-23.
28. *Յախշյան Ք. Ժ.,* Ալ. Մյասնիկյանը Սփյուռքի պատմության առաջին հետազոտող, «Հայ աստվածաբան», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 223-241:
29. *Յախշյան Ք. Ժ.,* Խորհրդահայ պատմագրության ձևավորման ակունքներում (Աշ. Հովհաննիսյանի «Գաղութահայ խնդիրներ» աշխատությունը), Պատմության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 40-52:

Քարտեզ

1. *Բաղալյան Գ. Մ.,* Հայկական լեռնաշխարհի ցեղապետություններն ու Հայասայի պատերազմները Խեթական պետության դեմ (մ.թ.ա. 2-րդ հազ. կես-մ.թ.ա. 1-ին հազ. կես), մասշտաբ 1:4700.000, «Հայոց պատերազմները և հայ ռազմարվեստը» բազմահատորյակ, հ. 1, «Փրինթինֆո» հրատ., Երևան, 2009, էջ 8:
2. *Բաղալյան Գ. Մ.,* Սևանի ավազանի բրոնզեդարյան և վաղ երկաթեդարյան պաշտպանական համակարգը, մասշտաբ 1:400.000, «Հայոց պատերազմները և հայ ռազմարվեստը» բազմահատորյակ, հ. 1, «Փրինթինֆո» հրատ., Երևան, 2009, էջ 41:
3. *Բաղալյան Գ. Մ.,* Վանի թագավորության ռազմական հաջողությունները մ.թ.ա. 9-8-րդ դդ. սահմանագլխին, մասշտաբ 1:5 200 000, «Հայոց պատերազմները և հայ ռազմարվեստը» բազմահատորյակ, հ. 2, «Փրինթինֆո» հրատ., Երևան, 2009, էջ 6:
4. *Բաղալյան Գ. Մ.,* Վանի թագավորության ռազմական հաջողությունները մ.թ.ա. 8-7-րդ դդ. սահմանագլխին, մասշտաբ 1:6 000 000, «Հայոց պատերազմները և հայ ռազմարվեստը» բազմահատորյակ, հ. 2, «Փրինթինֆո» հրատ., Երևան, 2009, էջ 2:
5. *Բաղալյան Գ. Մ.,* Սպորտը Արևմտյան Հայաստանում և Օսմանյան կայսրության հայաբնակ վայրերում (1900-1922 թթ.) քարտեզ, Հայկ Դեմոյանի «Հայկական սպորտը և մարմնակրթությունը Օսմանյան կայսրությունում» ալբոմ-մենագրությունում, «Փրինթինֆո» հրատ., Երևան, 2009, էջ 64:
6. *Բաղալյան Գ. Մ.,* Հայոց ձոր (XX դ. սկիզբ), (ներդիր), մասշտաբ 1:220 000, Երվանդ Կյուրեղյան, Իմ հուշերի ճանապարհով, «Արարատ» ռազմավարագիտական կենտրոն, Երևան, 2009, էջ 71-72:
7. *Բաղալյան Գ. Մ.,* Երվանդ Կյուրեղյանի մարտական ուղին (1906-1922 թթ.), մասշտաբ 1:1 400 000, Երվանդ Կյուրեղյան, Իմ հուշերի ճանապարհով, «Արարատ» ռազմավարագիտական կենտրոն, Երևան, 2009, էջ 240-241:
8. *Բաղալյան Գ. Մ.,* Մուշ-Տարոնը 1914 թ. դրությամբ, մասշտաբ 1:160 000, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010:
9. *Բաղալյան Գ. Մ.,* Սասունը 1914 թ. դրությամբ, մասշտաբ 1:160 000, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ ՀԱՐԱԿԻՑ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մարգարյան Հայրապետ Գևորգի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աբրահամյան Հենրիկ Մուշեղի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Մուրադյան Միքայել Ազատի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Դարբինյան Արտավազդ Գեորգիի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Զոհրաբյան Էդուարդ Լենդրուշի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Վարդանյան Անդրանիկ Խորենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Սերոբյան Սուսաննա Վոլոդյայի, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Աբելյան Արփինե Արթուրի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. «Բազմակուսակցության և ժողովրդավարության ձևավորումը ՀՀ-ում հետխորհրդային շրջանում (1991-2007թթ.)» (պետական ֆինանսավորում):	Աբրահամյան Հ. Մ. Դարբինյան Ա. Գ.
2. «Արցախյան հիմնահարցում խորհրդային կուսակցական-պետական մարմինների որոշումները պատմության դատաստանի առաջ» (պետական ֆինանսավորում):	Մուրադյան Մ. Ա. Սերոբյան Ս. Վ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում թեմայի կատարման ուղղությամբ իրականացվել է որոշակի աշխատանք, հրատարակվել են մի շարք ուսումնական ձեռնարկներ, նախատեսվում է մինչև տարեվերջ հրատարակել ևս մեկ գիտական հոդված և ավարտին հասցնել թեմայի կատարումը:

Թեմա 2. Ամբիոնի դասախոսները շարունակել են աշխատել թեմայի կատարման ուղղությամբ, հավաքագրել և համակարգել են թեմայի վերաբերյալ տարբեր տեսակի արժեքավոր նյութեր: Նախատեսվում է սահմանված ժամանակահատվածում ավարտին հասցնել թեմայի կատարումը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում իրականացվել են ուսումնամեթոդական և գիտահետազոտական աշխատանքներ. քննարկվել են մի շարք թեկնածուական ատենախոսություններ, տպագրության են երաշխավորվել մեկ ուսումնամեթոդական ձեռնարկ և մագիստրոսական դասընթացի մեկ ծրագիր:

Ամբիոնում իրականացվել են նաև զգալի ծավալի գիտահետազոտական աշխատանքներ: Ամբիոնի վարիչ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Հ. Մարգարյանը զեկուցումով հանդես է եկել հայ-մոնղոլական հարաբերություններին նվիրված (2009 թ-ի նոյեմբեր, Բոլոնիա) միջազգային գիտաժողովում:

Ամբիոնի դոցենտ Է. Զոհրաբյանը մասնակցել է մի շարք գիտական կոնֆերանսների: ԵՊՄՀ-ում Զ. Գրիգորյանի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված գիտական կոնֆերանսում նա հանդես է եկել երկու՝ «Ռուսաստանի հայությունը հետխորհրդային տարիներին» և «Հայաստան-Ռուսաստան հարաբերությունների հեռանկարները» զեկուցումներով: Հայոց ցեղասպանության 95-րդ տարելիցի կապակցությամբ դոցենտ Է.

Զոհրաբյանը հանդես է եկել ՀՀ ԳԱԱ և ԵՊՀ կազմակերպած միջազգային գիտական կոնֆերանսում՝ «Հայ-ռուսական հարաբերությունները 1920 թ. և Հայ դատի խնդիրը» զեկուցումով, 2010 թ-ին խմբագրել է «Հայոց հյուսիսային դարպասները. Ջավախք, Լոռի» հոդվածների ժողովածուի հինգերորդ համարը (575 էջ), ընդդիմախոսել է թեկնածուական 1 ատենախոսություն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	3	6	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Աբրահամյան Հ. Մ.,* Ծրագիր «Աշխարհաքաղաքականության հիմունքներ» դասընթացի, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 24 էջ:
2. *Դարբինյան Ա. Գ.,* «Համաշխարհային պատմություն» առարկայի պետական ավարտական և միասնական քննությունների ուղեցույց (երաշխավորված ԳԹԿ-ի կողմից), «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2009, 80 էջ:
3. *Դարբինյան Ա. Գ., Բարալյան Գ. Մ.,* Համաշխարհային պատմություն, Միասնական քննության տիպային առաջադրանքների ժողովածու (երաշխավորված ԳԹԿ-ի կողմից), «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2010, 368 էջ:

Հոդված

1. *Աբրահամյան Հ. Մ., Մուրադյան Մ. Ա., Մարգարյան Հ. Գ.,* Հայաստանի հարակից երկրների պատմության ամբիոն, ԵՊՀ պատմության 90-ամյա ֆակուլտետը, «Բավիղ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 52-63:
2. *Աբրահամյան Հ. Մ.,* Խորհրդային հասարակությունը հետպատերազմյան տարիներին և վարչահրամայական համակարգի ամրապնդումը (1945-1953թթ.), Պատմության ֆակուլտետի տարեգիրք, մաս Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 29-40:
3. *Դարբինյան Ա. Գ.,* Խորհրդային մի շարք ժողովուրդների բռնի տեղահանումը և աքսորը Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին, Պատմության ֆակուլտետի տարեգիրք, մաս Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 52-61:
4. *Զոհրաբյան Է. Լ.,* Հայոց հյուսիսային դարպասները. Ջավախք, Լոռի (հոդվածների ժողովածու, նախաբան), «Միտք» վերլուծական կենտրոն, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 3-6:
5. *Զոհրաբյան Է. Լ.,* Ագրարային վերափոխումները և Հայաստանի գյուղացիության սոցիալական կարգավիճակը, Հայոց պատմության հիմնահարցեր, թիվ 11, ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ, Երևան, 2010, էջ 316-331:
6. *Սերոբյան Ս. Վ.,* Դաստիարակության հիմնախնդիրը պատմության դասավանդման գործընթացում, Պատմության ֆակուլտետի տարեգիրք, մաս Բ, ԵՊՀ հրատ, Երևան, 2010, էջ 121-134:

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ստեփանյան Ալբերտ Անդրանիկի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հարությունյան Գագիկ Սուրենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հարությունյան Հակոբ Ժորայի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մարգարյան Երվանդ Հրանտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Քիլիմջյան Գևորգ Ստեփանի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Թինոյան Դավիթ Ֆերդինանդի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Հովհաննիսյան Սմբատ Խանամիրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դասախոս
7. Մինասյան Լիլիթ Ռոբերտի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Գասպարյան Արա Սպարտակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Մկրտչյան Լիլիթ Սերյոժայի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մկրտչյան Լիլիթ Սերյոժայի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Համաշխարհայնացման (գլոբալիզացիա) գործընթացները և Պատմական Հայաստանը. անցյալ և արդիականություն (պետական ֆինանսավորում):	Ստեփանյան Ա. Ա.
2. Ինքնության խնդիրը հայ-թուրքական հարաբերությունների համատեքստում: (Պետական ֆինանսավորում):	Պետրոսյան Վ. Ս.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Ամբիոնի գիտական հետազոտությունների հիմնական ուղղությունն է «Համաշխարհայնացման (գլոբալիզացիա) գործընթացները և Պատմական Հայաստանը. անցյալ և արդիականություն» թեման: Թեմայի կատարման ուղղությամբ կատարվել են զանազան նյութերի հավաքման և համակարգման աշխատանքներ: Հրատարակվել է «Պատմության հարցեր - 1» ժողովածուն:

Թեմա 2. Հաշվետու ժամանակահատվածի ընթացքում թեմայի շրջանակներում հետազոտություններ իրագործող գիտական խումբը գերազանցապես նախապատրաստել է «Թուրքիա. ինքնության և արդի արտաքին քաղաքականության հիմնախնդիրները» ժողովածուն, որը տպագրության է հանձնվելու 2010 թ-ի դեկտեմբերի կեսերին: Ժողովածուն կազմում է շուրջ 16 մամուլ, և հիշյալ ժողովածուի ինքնությանը նվիրված հատվածի գերակշիռ մասը գրված է թեմայի աշխատանքներում ներգրավված հետազոտողների կողմից:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնի գիտական ուժերի և հանրապետության առաջատար մասնագետների մասնակցությամբ գործել է «Ինքնության հարցեր» գիտատեսական սեմինարը, որտեղ կարդացված զեկուցումների հիման վրա ձևավորվել է ժողովածու՝ «Ինքնության հարցեր-2»: ԲՈՀ-ի կողմից հաստատված՝ ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի և «Տաթև» գիտակրթական կենտրոնի կազմակերպած «Պատմության հարցեր» տարեգիրքը (1 համար), որի գիտական խմբագիրն է պրոֆ. Ա. Ստեփանյանը, լույս է տեսել 2009 թ-ին: Ամբիոնից տարեգրքի կազմման աշխատանքներին հոդվածներով մասնակցել են ամբիոնի աշխատակիցներ, պրոֆ. Ա. Ստեփանյանը, դոցենտներ Գ. Հարությունյանը, Ե. Մարգարյանը, Ա. Ղազարյանը, ասիստենտներ Ա. Գասպարյանը, Դ. Թինոյանը, դասախոսներ Լ. Մինասյանը, Լ. Սկրտչյանը, Ս. Հովհաննիսյանը: «Տաթև» գիտակրթական կենտրոնը հրատարակության է ներկայացրել «Պատմության հարցեր-2»-ը:

Պրոֆ. Ա. Ստեփանյանը մասնակցել է Եվրամիության ֆինանսավորմամբ գործող հետազոտական ծրագրին, որի առաջին արդյունքները հրատարակվել են L'œuvre de David l'Invincible (ed. by V Calzolari and J.Barnes, v.1, Leiden/Boston, 2009) կոլեկտիվ մենագրության մեջ:

Ամբիոնի անդամները (պրոֆ. Ա. Ստեփանյան, դոցենտներ Գ. Հարությունյան) մասնակցել են հիմնական դպրոցի 6-9-րդ դասարանների «Համաշխարհային պատմություն» առարկայի դասագրքերի ստեղծման աշխատանքներին: Հրատարակության են հանձնվել 6-րդ դասարանի «Համաշխարհային պատմություն» (Հին աշխարհ) և 8-րդ դասարանի «Համաշխարհային պատմություն» (Նոր դար) դասագրքերը: Պրոֆ. Ա. Ստեփանյանը դասագրքերի խմբագիրը և հիմնական հեղինակներից մեկն է: Դոց. Գ. Հարությունյանը մասնակցել է նաև «Հայ ժողովրդի պատմության քրեստոմատիայի» ստեղծման աշխատանքներին: Նա ավագ դպրոցի «Հայոց պատմություն» և «Համաշխարհային պատմություն» դասագրքերի հիմնական հեղինակներից է:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
3	-	-	1	20	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Հարությունյան Գ. Ս., Մելքոնյան Ա. Ա., Ավետիսյան Հ. Գ., Մովսիսյան Ա. Ե. և ուրիշներ,* Հայոց պատմություն (դասագիրք ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի 10-րդ դասարանի համար), «Զանգակ-97», Երևան, 2009, 239 էջ:
2. *Հարությունյան Գ. Ս., Քոսյան Ա. Վ., Գրեկյան Ե. Հ.,* Համաշխարհային պատմություն (դասագիրք հումանիտար հոսքի 10-րդ դասարանի համար), «Զանգակ-97», Երևան, 2009, 223 էջ:
3. *Հարությունյան Գ. Ս., Քոսյան Ա. Վ., Գրեկյան Ե. Հ. և ուրիշներ,* Համաշխարհային պատմություն (դասագիրք ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքի 10-րդ դասարանի համար), «Զանգակ-97», Երևան, 2009, 175 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Թինոյան Դ. Ֆ., Սկրտչյան Լ. Ս.,* Հայոց պատմություն, Համաշխարհային պատմություն, պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստերի ժողովածու, Հեղ. հրատ., Երևան, 2010, 96 էջ:

Հոդված

1. *Ստեփանյան Ա. Ա.,* Քաղաքակրթական հոմեոստասիսը Մեծ Հայքում, մ. I (Արտաշիսյան դարաշրջան), «Վէմ», թիվ 28, «Վէմ» ՍՊԸ հրատ., Երևան, 2009, էջ 23-46:

2. *Ստեփանյան Ա. Ա.,* Քաղաքակրթական հավասարակշռության հիմնախնդիրը Մեծ Հայքում, մ. II (Արտահանրութային հոմեոստասիսը. Տիգրան II), «Վէմ», թիվ 29, «Վէմ» ՍՊԸ հրատ., Երևան, 2010, էջ 29-66:
3. *Stepanyan A. A.,* On the Basic Idea of the History of the Armenians by Moses Khorenatsi, in - L'œuvre de David l'Invincible (ed. by V. Calzolari and J.Barnes), v. 1, Leiden/Boston, 2009, p.181-196.
4. *Stepanyan A. A.,* Democratic Developments in Contemporary Armenia (In the perspective of world history), in-Kaukaz w stosunkach miedzynarodowych, Piotrkow Trybulski, 2009, p. 331-341.
5. *Թինոյան Դ. Ֆ.,* Կիլիկիան 15-րդ դարի առաջին կեսին, «Հայ աստվածաբան», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 225-231:
6. *Թինոյան Դ. Ֆ.,* Կիլիկիո կաթողիկոսության հարաբերությունները Էջմիածնի Ամենայն հայոց կաթողիկոսության հետ Սիմեոն Սեբաստացու աթոռակալման շրջանում, «Լրաբեր» հասարակական գիտությունների, թիվ 3, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 96-101:
7. *Հովհաննիսյան Ս. Խ.,* Համացանցային Հոգևոր Հայաստանի տեսլականը. Ազգային պետության և ինքնության վիրտուալ այլընտրանք, «Տարեգիրք», մաս Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 154-162:
8. *Հովհաննիսյան Ս. Խ., Գասպարյան Ա. Ս.,* Հայ առևտրական կապիտալը արդյունաբերական հասարակության ձևավորման համատեքստում (ըստ Ֆ. Բրոդելի), Քաղաքագիտության հարցեր. հասարակություն, պատմություն, քաղաքակրթություն, թիվ 1, «Մանկավարժ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 135-141:
9. *Մինասյան Լ. Ռ.,* «Մեծ Հայք-Հռոմ» հարաբերությունների նոր ձևաչափը (Մի դիտողություն Արտաշատի դաշնագրի վերաբերյալ), Պատմության հարցեր, թիվ 1, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2009, էջ 94-101:
10. *Մկրտչյան Լ. Ս.,* ՀՀ կրթական համակարգի կերպափոխումը և ազգային ինքնության հիմնախնդիրները, Քաղաքագիտական հարցեր. հասարակություն, պատմություն, քաղաքակրթություն, թիվ 1, «Մանկավարժ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 142-148:
11. *Մկրտչյան Լ. Ս.,* Հայաստանի Հանրապետության նախնական և միջին մասնագիտական կրթության հիմնախնդիրները 1991-2005 թթ., Միջազգային գիտաժողովի նյութեր՝ նվիրված ԱրՊՀ հիմնադրման 40-ամյակին, պրակ 1, «Դիզակ պլյուս» հրատ., Ստեփանակերտ, 2010, էջ 251-252:
12. *Գասպարյան Կ. Յ.,* Սրբազան դաշինքը և Ազգերի լիգան (համեմատական վերլուծություն), Հանրապետական երիտասարդական գիտաժողովի նյութեր՝ նվիրված Վանաձորի պետական մանկավարժական ինստիտուտի հիմնադրման 40-ամյակին, «ՍԻՄ» հրատ., Վանաձոր, 2009, էջ 89-97:
13. *Գասպարյան Կ. Յ.,* ԱՄՆ-ի «խաղաղարար» չեզոքությունը Առաջին աշխարհամարտի սկզբին, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր՝ նվիրված ԱրՊՀ հիմնադրման 40-ամյակին, պրակ 1, «Դիզակ պլյուս» հրատ., Ստեփանակերտ, 2010, էջ 237-238:
14. *Маргарян Е. Г.,* Ани как Форма социальной жизни, Сборник статей. По материалам докладов летней школы историков стран-участниц СНГ. Институт РАН РА, Институт АНА, Ереван, 2009, с. 12-45.
15. *Մարգարյան Ե. Հ.,* Հելլենիստական քաղաքակրթության շրջափուլերը, Քաղաքագիտության հարցեր. հասարակություն, պատմություն, քաղաքակրթություն, «Մանկավարժ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 178-202:
16. *Քոչարյան Ս. Է.,* Համեմատական եզրեր-հունահռոմեական և հայկական քաղաքների կառույցների միջև, Քաղաքագիտության հարցեր. հասարակություն, պատմություն, քաղաքակրթություն, թիվ 1, «Մանկավարժ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 162-177:
17. *Հարությունյան Հ. Ժ.,* Ն. Ադոնց. Հայաստանի ոսկեհանքը, Փոքր ուսումնասիրություններ (գրախոսություն), «Իրան-Նամե», թիվ 41, Իրավագիտական Կովկասյան կենտրոնի կողմից, Երևան, էջ 71-74:
18. *Арутюнян А. Ж.,* Об одном свидетельстве Аммияна Марцеалина, «Լրատու», թիվ 3, «Դիզակ պլյուս», Ստեփանակերտ, 2009, էջ 16-22:
19. *Арутюнян А. Ж.,* Значение эпистолярного жанра для характеристики определенного исторического периода на примере одного письма, Альманах современной науки и образования, N 1, ч.1, "Грамота", Тамбов, 2010, с. 75-76.
20. *Арутюнян А. Ж,* Гекетей Милетский как основоположник науки исторической географии, Мавродийские чтения 2008, Петербургская историческая школа и российская историческая наука: дискуссионные вопросы истории, историографии и источниковедения, СПб, 2009, с. 402-405.

ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավետիսյան Հայկ Գրիգորի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ղարիբյան Իգիթ Գարեգինի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Նահապետյան Ռաֆիկ Ասքանազի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Հակոբյան Հայկ Պիոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Պետրոսյան Անուշավան Սաղաթելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Գաբրիելյան Մխիթար Ռազմիկի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Հարությունյան Հասմիկ Թելմանի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հասրաթյան Մուրադ Մարգարի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ճարտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Աբրահամյան Լևոն Հմայակի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
3. Թաղևոսյան Աղասի Զավենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Բոբոխյան Արսեն Ալեքսանդրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Գնունի Արտակ Վարդգեսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սաքոյան Կարինե Խաչիկի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանում	Ղեկավար
1. Աղձնիքի հայերը (պատմամշակութային ուսումնասիրություն) (պետական ֆինանսավորում):	Նահապետյան Ռ. Ա.
2. Հայաստանի հնագիտական հուշարձանների ուսումնասիրություն (քարե դարից միջնադար) (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Հ. Գ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. 2008 թ-ի հունվարից պատմ. գիտ. դոկտոր Ռ. Նահապետյանը հետազոտում է «Աղձնիքի հայերը» (պատմամշակութային ուսումնասիրություն) գիտական թեման: Հաշվետու տարում թեմայի վերաբերյալ հրատարակել է 4 գիտական հոդված: Թեմայի վերաբերյալ հրատարակության է երաշխավորվել և տպագրության հանձնվել «Մանկան ծննդի և խնամքի սովորույթներն ու ծեսերը աղձնիքահայության կենցաղում» մենագրությունը:

Թեմա 2. Հաշվետու ժամանակահատվածում թեմայի շրջանակներում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. 2009-2010 ուստարում Հ. Ավետիսյանի կողմից շարունակվել են Արամուսի ամրոցի պեղումները: Շարունակելով պեղումներն ամրոցի արևմտյան մասում՝ արշավախումբը նպատակ ուներ ճշտելու բնակավայրի կառուցապատման փուլերը՝ հստակեցնելու ժամանակագրական խնդիրները, պարսպապատերի կառուցվածքը, շերտագրական իրողությունները և այլն: Այս խնդիրների

պարզաբանման նպատակով պեղավայր ընտրվեց միջնաբերդի արևմտյան մասի կենտրոնական հատվածը: Կատարվել են տեղանքի և պեղավայրի փաստագրման և վավերացման աշխատանքները: Պեղված կացարաններից մեկը կառուցված է պարսպապատին կից: Այն հատակագծում ուղղանկյուն է՝ հյուսիս-հարավ ուղղվածությամբ: Հյուսիսային պատը պարիսպն է՝ 2,1 մ հաստությամբ: Արևելյան պատի երկարությունը 4,5 մ է, իսկ հարավայինինը՝ 3,5 մ: Նշված պատերը շարված են կիսամշակ քարերով, ամրացված են կավաշաղախով: Կացարանի հատակը կավածեփ է: Տեղ-տեղ պահպանված են սալահատակի մնացորդները: Արևելյան և հարավային պատերի մոտ պեղվել են միջին չափսի ուրարտական երկու կարասների մնացորդներ և խեցեղեն: Նշված կացարանից հյուսիս-արևմուտք պարսպապատի հետազոտման ժամանակ պարզվել է, որ այն ձևափոխության է ենթարկվել հետուրարտական շրջանում՝ հանդիսանալով մուտք: Պեղված կացարաններից հյուսիս-արևելք պահպանվել են որմնախցերի հետքեր: Այստեղից արևելք բացվել է երկու ժայռաբեկորներից շարված երկշար պատ: Ժայռաբեկորների հատվածը կատարել է հարթակի դեր: Հայտնաբերված խեցանոթների մեջ աչքի են ընկնում երկրագործական և անասնապահական մթերքների վերամշակման և պահպանման համար նախատեսված անոթները: Հայտնաբերվել է նաև ծիսական խեցեղեն:

2. Ֆ. Տեր-Մարտիրոսովի կողմից հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակվել են Երվանդաշատի քաղաքամերձ պալատի պեղումները: Հայտնաբերված խեցեղեն նյութը վերաբերում է մ.թ.ա. III-I դդ-ին՝ հիմք տալով ենթադրելու այստեղ մի քանի շինարարական հորիզոնների առկայությունը, որոնցից հնագույնը վերաբերում է Երվանդյան, իսկ նորը՝ Արտաշեսյան ժամանակաշրջանին: Պալատի ճարտարապետության ուսումնասիրությունը հաստատում է այս վարկածը: Պեղումները 2010 թ-ի սեպտեմբերի 8-ի դրությամբ շարունակվում են:
3. Բ. Գասպարյանի կողմից շարունակվել են Արենիի քարայրի պեղումները: Բացվել են մի շարք արտադրական, օժանդակ և, հավանաբար, պաշտամունքային համալիրներ: Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարված պեղումներն առատ նյութ են տրամադրել մ.թ.ա. V-IV հազ. թաղման ծեսերի վերաբերյալ: Հայտնաբերված խեցեղենի մանրամասն ուսումնասիրությունը թույլ կտա հստակեցնելու բազմաթիվ հարցեր՝ կապված Հայկական լեռնաշխարհում մշակույթների ծագումնաբանության և զարգացման, ինչպես նաև հարևան տարածաշրջանների հետ փոխառնչությունների հետ: Պեղումները 2010 թ-ի սեպտեմբերի 8-ի դրությամբ շարունակվում են:
4. Ն. Ավետիսյանի կողմից շարունակվել է ուրարտական մետաղի ուսումնասիրությունը: Ընդսմին՝ մետաղագործության նմուշները դիտարկվում են արվեստաբանական տեսանկյունից:
5. Վ. Հովհաննիսյանը շարունակել է Քարաշամբի նախկին պեղումներից ձեռք բերված նյութերի համակարգումը և թվագրումը՝ պատրաստելով 1980-ականներին ուսումնասիրված համալիրների համալիր տեղեկատու: Վ. Հովհաննիսյանի և Հ. Ավետիսյանի կողմից ուսումնասիրվել են նաև Ուրարտուի մշակույթի զարգացման հիմնախնդիրները:
6. Ա. Գնունու կողմից ուսումնասիրվել է Սևանի թերակղզու Վազգենյան դպրանոցի տարածքում հայտնաբերված միջնադարյան պարսպաշարը: Համադրելով պեղածո նյութը և գրավոր աղբյուրները՝ կարելի է ենթադրել, որ պարիսպը կարող էր կառուցված լինել X դարում: Այրված հորիզոնի ուսումնասիրությունը թույլ տվեց ենթադրելու, որ այն առաջացել է 913 թ-ի արաբական ներխուժման ժամանակ: Միևնույն ժամանակ այստեղ հայտնաբերվեցին մ. թ. I դարին վերաբերող նյութեր, ինչը վկայում է, որ կղզին բնակեցված է եղել դեռևս անտիկ ժամանակաշրջանում: Հատկանշական է նույն վայրից ուշ բրոնզեդարյան խեցեղենի գտածոն, ինչը սույն հնավայրի ուսումնասիրությունը հեռանկարային է դարձնում նաև վաղ հնագիտության տեսակետից: Շարունակվել են հետազոտությունները նաև Մայր տաճարի տարածքում: Այստեղից հավաքվել, համակարգվել և թվագրվել է վերգետնյա նյութը: Հայտնաբերված խեցեղեն նյութի վաղագույն օրինակները վերաբերում են վաղ բրոնզի դարին: Հայտնաբերվել է նաև մ.թ. առաջին դարերին առնչվող խեցեղեն: Հատկանշական է տաճարի հարավային հատվածում հզոր այրված հորիզոնի հայտնաբերումը: Հաշվետու ժամանակահատվածում ուղեգծային մի շարք արշավների միջոցով հետազոտվել է Շահումյան-Նորակերտ հատվածը: Այստեղ հաստատագրված ճարտարապետական կառույցները վկայում են ընդարձակ դամբարանադաշտերի և պաշտամունքային կառույցների առկայության մասին: Սյունիքում և Արցախում կատարված ուսումնասիրությունները կենտրոնանում էին Աղավնո

գետի վերնահոսանքում, Ծիծեռնավանքի մերձակայքում, ինչպես նաև Ողջիի հովտում: Մասնավորապես հաստատագրվեցին Աղավնո 2 և 3 բնակավայրերը, որոնք գոյատևել են սկսած մ.թ.ա. VII-VI դդ. մինչև միջնադար: Ողջիի հովտում հետազոտվել են Գրամփ, Կերեն 1 և Կերեն 2 բնակատեղիները: Ակներև է, որ բնակատեղիներն այստեղ հիմնականում տեղադրված են գետի հովտում՝ ներկայիս Կապան-Կովսական ճանապարհի երկայնքով:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում համատեղ ջանքերով իրականացվել են գիտահետազոտական աշխատանքներ Հայաստանի հնագիտության քարեդարյան-բրոնզեդարյան դարաշրջանից սկսած մինչև միջնադարյան ժամանակաշրջանի հիմնախնդիրների ու հայ ազգագրության տարբեր խնդիրների ուսումնասիրությունների ուղղությամբ:

Պրոֆ. Ի. Ղարիբյանը շարունակել է Լոռի բերդաքաղաքի պեղումները, որոնց նպատակն է պարզել բերդաքաղաքի պաշտպանական համալիրը, որպեսզի վերականգնվի բերդապարսպի ամբողջական տեսքը՝ այն տուրիստական հանգրվան դարձնելու և թանգարան հիմնելու նպատակով: Նա միաժամանակ զբաղվել է քրիստոնյա Հայաստանի մասունքատուփերի ուսումնասիրությամբ: Պատրաստել է երկու հոդված:

Պրոֆ. Ի. Ղարիբյանը, դոց. Հ. Հակոբյանը և Ա. Գնունին իրականացրել են Բջնի ամրոցի պեղումներից հայտնաբերված նյութերի կամերալ մշակումը, որի արդյունքում հրատարակել են հոդվածներ: Ի. Ղարիբյանը ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի միջնադարյան բաժնի աշխատակիցների հետ մասնակցել է «Դիվան հայ վիմագրության» հատընտիրի ստեղծմանը: Հավաքվել են հիմնական նյութերը, շարադրված է աշխատության հիմնական մասը, որը կարիք ունի խմբագրման՝ հրատարակության պատրաստելու համար: Պրոֆ. Ի. Ղարիբյանի գիտական վաստակը գնահատանքի է արժանացել ՀՀ նախագահի կողմից. նա պարգևատրվել է «Մովսես Խորենացի» մեդալով:

Պրոֆ. Հ. Ավետիսյանը ուսումնասիրել է Արամուսի և նրա շրջակայքի բրոնզ-երկաթի դարի հուշարձանները: Շարունակվել են պեղումները Արամուսի ամրոցում՝ արևմտյան միջնաբերդում, որտեղ բացվել են մի շարք բնակելի և տնտեսական բնույթի համալիրներ: Հավաքվել է մեծ քանակությամբ հնագիտական նյութ՝ մետաղ, խեցեղեն և այլն: Հ. Ավետիսյանը մասնակցել է Ավստրիայի Ինսբրուկ քաղաքում կազմակերպված հնագիտական միջազգային կոնֆերանսին և կարդացել զեկուցում «Ուրարտական և էթիունյան խեցեղենի հիմնախնդիրները» թեմայով: Հ. Ավետիսյանի ղեկավարությամբ Իրանի Իսլամական Հանրապետության քաղաքացի Հաբիբոլլահ Մահմուդյանը պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն «Արևմտյան Իրանի հնագիտական հուշարձանները Լուրիստանյան բրոնզի տարածման ժամանակաշրջանում (մ.թ.ա 3-1-ին հազարամյակի կես)» թեմայով:

Հ. Հակոբյանը ղեկավարել է Հողմիկի հնագիտական արշավախումբը: Օժանդակել է Բջնիի միջնադարյան ամրոցի վերականգնման աշխատանքներին: Պեղումների հաշվետվությունները և նոր հայտերը հատակագծերով հանդերձ հանձնված են ՀՀ հնագիտական միջգերատեսչական հանձնաժողովին: Գիտական աշխատանք է կատարել «Հին Հայաստանի տաճարական համալիրներ (Հողմիկի տաճարական համալիրը)» թեմայով: Մասնակցել է երկու միջազգային (նվիրված Ն. Հարությունյանի 90-ամյակին և Հնագիտության ինստիտուտի 50-ամյակին) և երկու հանրապետական (նվիրված Բ. Բ. Պիոտրովսկու 100-ամյակին և Հնագիտության ինստիտուտի 2007-2008 թթ-ի պեղումների հաշվետվություններին) գիտաժողովների, կարդացել է վեց զեկուցում, որոնք հրատարակության են պատրաստվել: Գրել է 15 հոդված Գերմանիայում պատրաստվող «Պրոսոպոմորֆիկ» հանրագիտարանի համար՝ նվիրված վաղ քրիստոնեական արվեստով ու ճարտարապետությամբ զբաղված անցյալի հայ գիտնականներին: Կազմել է գիտահետազոտական ծրագիր արտասահմանյան գործընկերների հետ համագործակցության համար (Գերմանիա): Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի գիտխորհրդում ներկայացրել է երեք զեկուցում: ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի գիտխորհրդի հրավերով եղել է մեկ թեկնածուական ատենախոսության ընդդիմախոս: Երկու մենագրությունների համահեղինակ է, գրել է ևս 5 գիտական հոդված:

Դոցենտ Ա. Պետրոսյանը հրատարակության է պատրաստել իր կողմից կարդացվող ընդհանուր և հատուկ առարկաների ուսումնական ծրագրերը: Պատմության ֆակուլտետի 90-ամյա հոբելյանի առթիվ և բեղմնավոր գիտամանկավարժական գործունեության համար նա պարգևատրվել է ՀՀ նախագահի շնորհակալագրով: Հրատարակել է 5 գիտական հոդված:

Պրոֆ. Ռ. Նահապետյանը մասնակցել է ամբիոնում կազմակերպված մասնագիտական քննարկումներին: Պատմության ֆակուլտետի 90-ամյա հոբելյանի առթիվ և բեղմնավոր գիտամանկավարժական գործունեության համար նա պարգևատրվել է ՀՀ նախագահի շնորհակալագրով:

Պ.գ.թ. Մ. Գաբրիելյանը շարունակել է աշխատանքները Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտում կատարվող «Վերաբնակության գործընթացների ազգաբանական առումները» թեմայի ուղղությամբ: Դաշտային ազգագրական նյութեր են գրառվել ՀՀ մարզերում, ամբողջացվել են վերաբնակության առանձին խոշոր դրվագներին վերաբերող հատվածներ: Մասնակցել է հանրապետական և միջազգային գիտաժողովների (Երևան, Մոսկվա, Սանկտ Պետերբուրգ):

Դասախոս Հ. Հարությունյանը մասնակցել է Վանաձորի պետական մանկավարժական ինստիտուտում կայացած հանրապետական գիտաժողովին՝ նվիրված Հ. Թումանյանի ծննդյան 140-ամյակին: Կարդացել է զեկուցում «Էթնոսները և միջէթնիկ հարաբերությունները Հովի. Թումանյանի ընկալմամբ» թեմայով: Մասնակցել է Հովի. Թումանյանի թանգարանում կայացած երիտասարդ թումանյանագետների ակումբի առաջին գիտաժողովին՝ նվիրված Հ. Թումանյանի ծննդյան 140-ամյակին: Կարդացել է զեկուցում «Կրթական գործը հայոց մեջ՝ ըստ Հովի. Թումանյանի երկերի» թեմայով: Մասնակցել է նաև Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտում կազմակերպված «Հայ ժողովրդական մշակույթ» խորագրով հանրապետական գիտաժողովին: Կարդացել է զեկուցում «Հովի. Թումանյանը և Թիֆլիսի հայոց ազգագրական ընկերությունը» թեմայով: Անցել է դասախոսների որակավորման բարձրացման դասընթաց *պատմություն* մասնագիտությամբ: Հրատարակել է 3 հոդված:

2010 թ-ի հունիսին պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ Ա. Բոբոխյանը արժանացել է ՀՀ ԳԱԱ, Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի և Ռուսաստանի հայերի միության «Լավագույն գիտական աշխատանք» մրցանակին:

Ա. Գնունին Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի կազմում մասնակցել է Ծաղկալանջի դամբարանադաշտի պեղումներին (ղեկ՝. Ֆ. Մուրադյան): Ուսումնասիրություններ է կատարել Սևանա թերակղզում տեղադրված նորահայտ միջնադարյան հուշարձանի տարածքում. մաքրվել է միջնադարյան պարիսպը, ճշտվել է դրա թվագրությունը, ուսումնասիրվել է հայտնաբերված խեցեղեն նյութը: Հետախուզական աշխատանքներ է կատարել Մայր տաճարի տարածքում, Արմավիրի մարզի Նորակերտ և Շահումյան գյուղերից հավաքվել է վերգետնյա խեցեղեն նյութ: «Պատմամշակութային ժառանգություն» գ/հ կենտրոնի արշավախմբի կազմում հետազոտություններ է կատարել Ծիծեռնավանքից արևելք գտնվող Աղավնո-2 բնակավայրում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	5	1	-	38	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Բոբոխյան Ա. Ա., Ուրարտուի հնագիտություն (Ամրոց-բնակավայրեր և դամբարանային համալիրներ), «Բավիղ» հրատ., Երևան, 2010, 233 էջ:
2. *Ղարիբյան Ի. Գ.,* Լոռե բերդաքաղաքը (այդ թվում՝ 60 աղյուսակ), «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2009, 350 էջ:
3. *Ղարիբյան Ի. Գ.,* Les douze capitales d՝ Armenie, (2 մամուլ, հեղինակային կոլեկտիվ մենագրություն 45 մամուլ), somag ediksions d՝ art, Paris, 2010, էջ 247-255:
4. *Հակոբյան Հ. Պ.,* Հայկական լեռնաշխարհի բրոնզեդարյան սպառազինությունն ու ռազմարվեստը, (համահեղինակ՝ Հ. Դեմոյան), «Պրեսինֆո» հրատ., Երևան, 2009, 63 էջ:
5. *Հակոբյան Հ. Պ.,* Վանի թագավորության պատերազմներն ու ռազմարվեստը (համահեղինակ՝ Հ. Դեմոյան), «Պրեսինֆո» հրատ., Երևան, 2009, 64 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Հայ ազգագրության պատմություն, Հնագույն և հին սկզբնաղբյուրների ազգագրական տեղեկությունները հայերի մասին (ՀՀ ԿԳ նախարարության կողմից երաշխավորված է որպես ուսումնական ձեռնարկ բուհերի պատմության ֆակուլտետների ուսանողների համար), մաս 1, Հեղ. հրատ., Երևան, 2010, 151 էջ:

Հոդված

1. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Ուրարտուի մշակույթի հիմնախնդիրները, գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, Երևանի Պատմության թանգարանի հրատ., Երևան, 2009, էջ 9-14:
2. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Բորիս Պիոտրովսկու կյանքն ու գործունեությունը, «Հուշարձան», պատմամշակութային ժառանգության մատենաշար, հ. Զ, «ՍԻՄ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 159-162:
3. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Արամուսի հնագիտական համալիրները, «Հուշարձան», պատմամշակութային ժառանգության մատենաշար, հ. Զ, «ՍԻՄ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 83-90:
4. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Մինչուրարտական համալիրների շերտագրական հիմնախնդիրները, Պատմության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», մաս Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 233-239:
5. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Հայկական մշակույթը մ.թ.ա. 9-6-րդ դարերում, Աստվածաբանության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», մաս Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 233-269:
6. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Ուրարտական մետաղյա սպասքը, «Հայ աստվածաբան», մաս Գ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 197-206:
7. *Ղարիբյան Ի. Գ.,* Բջնիի հուշարձանները (պեղումների արդյունքները), (համահեղինակներ՝ Հ. Պ. Հակոբյան, Ա. Վ. Գնունի, Գ. Խաչատրյան, Տ. Վարդանեսովա), «Հուշարձան», պատմամշակութային ժառանգության մատենաշար, մաս Զ, «Հուշարձան» հրատ., Երևան, 2010, էջ 67-82:
8. *Ղարիբյան Ի. Գ.,* Վիմագրագետ-հնագետ Հռիփսիմե Ջանփոլադյան, «Հուշարձան», պատմամշակութային ժառանգության մատենաշար, մաս Զ, «Հուշարձան» հրատ., Երևան, 2010, էջ 163-170:
9. *Hakobyan H. P.,* Recently Found Boundary Stelae from Sevan Basin, co-author: Simon Hmayakyan, “Aramazd”: Armenian Journal of Near Eastern Studies, vol.3, Issue 2, 2008, p. 181-189.
10. *Hakobyan H. P.,* Tigranakert L’Arménie d’une mer à l’autre.- Les douze capitals d’Arménie, sous la direction de Patrick Donabédian et Claude Mutafian, cartographie d’Éric Van Lauwe, Paris: Somogy éditionsd’art, 2010, p. 97-104.
11. *Հակոբյան Հ. Պ.,* 2007թթ. հնագիտական ուսումնասիրությունների նախնական արդյունքները, «Հուշարձան», պատմամշակութային ժառանգության մատենաշար, մաս Զ, «Հուշարձան» հրատ., Երևան, 2010, էջ 21-34:
12. *Հակոբյան Հ. Պ.,* Վանի թագավորության և հին Հայաստանի մշակութային ժառանգականության խնդիրները, «Հուշարձան», պատմամշակութային ժառանգության մատենաշար, մաս Զ, «Հուշարձան» հրատ., Երևան, 2010, էջ 197-208:
13. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Նորածնի խնամքին առնչվող սովորույթները աղձնիքահայերի ընտանիքում, ԲԵՀ, թիվ 2, ԵՊՀ հրատ., 2009, էջ 122-130:
14. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Ամլությունը բուժելու ժողովրդական հնարները և հավատալիքները Աղձնիքում, «Էջմիածին», թիվ 3-4, «Ս. Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2009, էջ 78-86:
15. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Արաբ մատենագիրների ազգագրական վկայությունները հայերի մասին (Թ-ԺԴ դդ.), «Էջմիածին», թիվ Է, «Ս. Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2009, էջ 65-79:
16. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Հույն աշխարհագիր Ստրաբոնի ազգագրական տեղեկությունները հայերի և Հայաստանի մասին, «Կրթությունը և գիտությունն Արցախում», թիվ 3-4, Երևան, 2009, էջ 204-209:
17. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Քսենոփոնի ազգագրական տեղեկությունները հայերի մասին, Աստվածաբանության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», մաս Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 298-309:
18. *Նահապետյան Ռ. Ա., Մկրտչյան Ս. Վ.,* Տոները հայոց արդի կենցաղում (էթնոսոցիոլոգիական հետազոտություն), գրախոսություն, Աստվածաբանության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», մաս Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 192-196:

19. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Նյութեր աղձնիքահայերի մանկական հիվանդությունների բուժման ավանդական մի քանի իրական և հմայական հնարների մասին, Պատմության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 272-285:
20. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Հերոդոտոսի ազգագրական տեղեկությունները հայերի և Հայաստանի մասին, «Հյուսիսափայլ», Հյուսիսային համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու, Հյուսիսային համալսարանի հրատ., Երևան, 2010, էջ 27-35:
21. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Ակնարկներ աղձնիքահայերի սնոտիապաշտական նախապաշարումների մասին, «Էջմիածին», մաս Ա, «Ս. Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2010, էջ 58-65:
22. *Պետրոսյան Ա. Ս.,* Ժողովրդագրական տվյալների արտացոլումը Պերճ Պռոշյանի երկերում, ՊԲՀ, թիվ 1, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 88-102:
23. *Պետրոսյան Ա. Ս.,* Ղազարոս Աղայանը կենցաղագիր ու բանահավաք, Աստվածաբանության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», մաս Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 270-297:
24. *Պետրոսյան Ա. Ս.,* Խաչիկ Դաշտենցը ազգագրագետ, «Նորք» հանդես, թիվ 4, ՀԳՄ հրատ., Երևան, 2009, էջ 127-137:
25. *Պետրոսյան Ա. Ս.,* Սևանի վանական համալիրի լճային տեղամասի շահագործման պատմությունից, Պատմության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», մաս Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 257-266:
26. *Պետրոսյան Ա. Ս.,* Ժողովրդագիտական տվյալների արտացոլումը Խ. Դաշտենցի ստեղծագործություններում, Պատմության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», մաս Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 239-257:
27. *Габриелян М. Р.,* Политическая система Армении: настоящее и будущее (опыт социокультурного анализа), 5 всероссийский конгресс политологов “Изменения в политике и политика изменений: стратегии, институты, акторы’’, тезисы докладов, Росс. ассоциация полит. науки, Москва, 2009, с. 93-94.
28. *Габриелян М. Р.,* Этнология перехода и переход этнологии, Археология, этнология, фольклористика Кавказа, краткое содержание докладов международной конференции, “Меридиант”, Тбилиси, 2010, с. 385-386.
29. *Հարությունյան Հ. Թ.,* Էթնոսներն ու միջէթնիկ հարաբերությունները Հովհ. Թումանյանի ընկալմամբ, Հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, «ՍԻՄ» հրատ., Վանաձոր, 2009, էջ 118-129:
30. *Հարությունյան Հ. Թ.,* Կրթական գործը հայոց մեջ ըստ Հովհ. Թումանյանի երկերի, Երիտասարդ թումանյանագետների ակումբի առաջին գիտաժողով, «Հովհ. Թումանյանի տուն-թանգարան» ՊՈԱԿ, Երևան, 2010, էջ 5-19:
31. *Հարությունյան Հ. Թ.,* Դրվագներ Հովհ. Թումանյանի ազգագրական գործունեությունից, «Տարեգիրք», Պատմության ֆակուլտետ, մաս Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 279-300:
32. *Բորոխյան Ա. Ա.,* Երաժշտական գործիքների պատրաստման համար Միջագետքում օգտագործվող «խաշխուր» փայտը և նրա հայրենիքը, «Հուշարձան», պատմամշակութային ժառանգության մատենաշար, մաս Զ, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 99-114:
33. *Բորոխյան Ա. Ա.,* Էբլա-Նորշունթեփե-Շենգավիթ. Մի քարե առարկայի գործառութային նշանակության մասին, «Հուշարձան», պատմամշակութային ժառանգության մատենաշար, մաս Զ, «Հուշարձան» հրատ., Երևան, 2010, էջ 98-108:
34. *Bobokhyan A. A.,* Handler versus wandernde Handwerker: Zur Frage der Tauschmechanismen im bronzezeitlichen Sudkaukasien, in: Der Schwarzmeerraum vom Äneolithikum bis in die Früheisenzeit (5000-500 v. Chr.): Kommunikationsebenen zwischen Kaukasus und Karpaten, Apakidze J., Govedarica B., Hansel B. (Hrsg.), Prehistorische Archaologie in Sudosteuropa 25, Rahden/Westf, 2009, S. 91-96.
35. *Bobokhyan A. A.,* Trading Implements at Early Troy, Anatolian Studies 59, London, 2009, p. 19-50.
36. *Bobokhyan A. A.,* Schelle und Rassel, Reallexikon der Assyriologie und Vorderasiatischen Archäologie 12/1-2, 2009, p. 137-141 (Coauthor D. Shehata).
37. *Bobokhyan A. A.,* L’Arménie préouratnenne: L’apparition des villes, Les douze capitales d’Arménie, Donabédian P., Mutafian Cl., (éd.), Paris, 2010, p. 284-293.
38. *Գնունի Ա. Վ., Խաչատրյան Գ.,* Նորահայտ հուշարձաններ Աղավնո գետի վերնահոսանքում, «Հուշարձան», պատմամշակութային ժառանգության մատենաշար, մաս Զ, «Հուշարձան» հրատ., Երևան, 2010, էջ 53-66:

ՀԱՅ ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Չուգասզյան Լևոն Բաբկենի, արվեստագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Տեր-Մարտիրոսով Ֆելիքս Իվանի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հարությունյան Լեոնարդ Գրիգորի, արվեստագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Մանուկյան Սեյրանուշ Սոսի, արվեստագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Պիպոյան Լիլիթ Սուրենի, ճարտարապետ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Հակոբյան Զարուհի Ավետիսի, արվեստագիտ. թեկնածու, դասախոս
6. Դավթյան Լիլիթ Սարգսի, դասախոս
7. Սարգսյան Անի Ասատուրի, դասախոս
8. Չուգասզյան Սաթենիկ Լևոնի, դասախոս
9. Վարդանյան Սաթենիկ Վլադիմիրի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հմայակյան Սիմոն Գևորգի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովհաննիսյան Սամվել Գալուստի, արվեստագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Տեր-Մինասյան Անուշ Աշոտի, ճարտարապետ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Տեր-Վարդանյան Գևորգ Հմայակի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Բաղդամյան Իրինա Ռուբենի, դասախոս
6. Խեչոյան Աննա Համլետի, դասախոս
7. Կալչուրինա Վերա Սեմյոնի, դասախոս
8. Համբարձումյան Տաթևիկ Հենրիկի, դասախոս
9. Վարդանյան Մարիամ Ռուբենի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Վարդանյան Մարիամ Ռուբենի, ավագ լաբորանտ
2. Սմբատյան Նելլի Բագրատի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հայ արվեստի պատմություն (պետական ֆինանսավորում):	Չուգասզյան Լ. Բ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Գիտական թեմայի քննության ուղղությամբ հաջողվել է որոշ կարևոր արդյունքների հասնել: Հայ արվեստի պատմության կարևոր փուլեր են մինչքրիստոնեական ժամանակամիջոցի առանձին շրջանները, մանավանդ ուշ պալեոլիթի, էնեոլիթի ժամանակաշրջանները: Այդ ժամանակամիջոցի ստեղծագործություններից քննության է առնվել հատկապես բրոնզի քանդակների և կավե անոթների նմուշների արվեստը: Վերջիններիս մեջ նկատվող առանձնահատկությունները դիտելի են նաև հելլենիստական և ուշ

անտիկ արվեստում: Գիտական թեմայի շրջանակում Լ. Հարությունյանն ուսումնասիրել է Հին Արևելքի արվեստից ծագող օրինաչափությունները մետաղից պատրաստված հնագույն երկերում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հայ արվեստի պատմության մեջ կարևոր տեղ զբաղեցնող մանրանկարչության քննության առումով հատկապես արժևորվում է միջնադարյան ծաղկողների աշխատանքի ոճի, տեխնիկայի և պատկերագրության հետազոտությունը:

Լ. Չուգասզյանն ուսումնասիրել է միջնադարի հայ մանրանկարչության ոճական, տեխնիկական և պատկերագրական կապերը Միջերկրական ծովի շրջանի երկրների, հատկապես ֆրանսիական արվեստի և արևմտաեվրոպական արվեստի ստեղծագործությունների հետ: Խնդրո առարկա թեմայի վերաբերյալ կատարված ուսումնասիրությունները մասնակիորեն արտահայտվել են 2009-2010 թթ-ին հրատարակված առանձին հոդվածներում: Հայ արվեստում մեծ ներդրում ունեցած հեղինակներից քննության է արժանացել նկարիչների և այլ արվեստագետների արվեստը, ու ներկայացվել առանձին հոդվածներում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	14	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Chookaszian L. B.,* L'art occidental, l'art francais et la miniature Armenienne du XIIIe siècle. L'Eglise armenienne entre Grecs et Latins, fin XIe-mileu XVe siècle, Textes reunis par I. Auge & G. Dedeyan, Preface de J.-P. Mahe, Paris, 2009, p. 107-132.
2. *Chookaszian L. B.,* Armenian Art and its Relationship with the Arts of the Mediterranean World. Forschungslercht, Herbst 2006 – Winter 2008, Kunsthistorisches Institut in Florenz (Max-Planck-Institute), Florenz, 2009, s. 209-211.
3. *Арутюнян Л. Г.,* Сандро Боттичелли: портреты Джулиано Медичи и Симонетты Веспуччи, «Կանթեղ», թիվ 1 (42), «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 169-175:
4. *Арутюнян Л. Г.,* Формирование станкового портрета Раннего Возрождения (к вопросу иконографии), Պատմության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», մաս Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 318-332:
5. *Тер-Мартиросов Ф. И.,* Город. Термин и градостроительная структура в истории Армении. «Ճարտարապետություն և շինարարություն», թիվ 12, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2009, էջ 50-55:
6. *Ter-Martirosov F. I.,* Ervandashat. Des Orontides aux Artaxiades. Les douze capitales d'Armenie. Sous la direction de P.Donabedian et C.Mutafian. Marseille, 2009, p. 76-87.
7. *Ter-Martirosov F. I.,* L'Armenie ancienne. La ville et La structure urbaine. Les douze capitales d'Armenie. Sous la direction de P.Donabedian et C.Mutafian. Marseille, 2009. p. 294-298.
8. *Тер-Мартиросов Ф. И.,* Прикладное искусство Армении в эллинистическую эпоху, Պատմության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», մաս Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 311-318:
9. *Հակոբյան Զ. Ա.,* Անտիկ աւանդոյթների վերապրումները Մլքէ թագուհու աւետարանի մանրանկարներում, «Բազմավէպ» հայագիտական, բանասիրական, գրական հանդէս, ՃԿԷ տարի ՌՆԾԸ-ՌՆԾԹ, Վենետիկ, Ս. Ղազար, 2009, էջ 349-374:
10. *Հակոբյան Զ. Ա.,* Հեծյալի կերպարը միջնադարյան հայ արվեստում (հայ-պարսկական պատկերագրական առնչությունների շուրջ), Պատմության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», մաս Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 333-340:

11. *Հակոբյան Զ. Ա.,* Հյուսիսային Հայաստանի թևավոր կամ ազատ կանգնած խաչերը, «Ճարտարապետություն և շինարարություն», թիվ 3 (49), ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 52-56:
12. *Акопян З. А.,* Стелы Армении и Грузии. К вопросу о культурной общности в раннехристианский период, Вестник общественных наук, N 1-2 (627-628), Ереван, 2010, с. 403-418.
13. *Հակոբյան Զ. Ա.,* Գրախոսական «Նոր Երուսաղեմներ. Հիերոտոպիա և սրբազան տարածքների պատկերագրությունը», Մոսկվա, 2000, Պատմաբանասիրական հանդես, թիվ 1 (183), Երևան, 2010, էջ 278-281:
14. *Манукян С. С.,* Роль рубрикации в декоративной системе армянских Евангелий. Хризограф. Вып. 3, Москва, 2009, с. 443-455.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Тер-Мартиросов Ф. И.,* Форма власти в государствах Урарту (IX-VII) и Армении (VI). Пятая международная конференция “Иерархия и власть в истории цивилизаций”, Учреждение российской академии наук, институт Африки РАН, Российский государственный университет, Тезисы докладов, Москва, 2009, с. 86-87.
2. *Тер-Мартиросов Ф. И.,* Предание о Паруйре Скайорди и Скифское царство в Передней Азии. Древность: Историческое знание и специфика источника. Материалы международной научной конференции, вып. IV. ИВ РАН, Москва, 2010, с. 127.

ՄՇԱԿՈՒԹԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Պետրոսյան Համլետ Լենսերի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Պիկիչյան Հռիփսիմե Վահրամի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Անտոնյան Յուլյա Յուրիի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Մարգարյան Նիկոլ Մերուժանի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Մկրտչյան Ռուզան Ալբերտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Փիլիպոսյան Հասմիկ Սուրենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Գալստյան Միհրան Վարդգեսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Նավոյան Մհեր Ռաֆիկի, արվեստագիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Զոհրաբյան Արմինե Լևոնի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Հայրապետյան Թամար Լազարի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Կիրակոսյան Լյուբա Վլադիմիրի, ճարտարագիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սուքիասյան Լաուրա Վարդանի, ավագ լաբորանտ, գործավար

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Արցախի Տիգրանակերտի պատմա-հնագիտական ուսումնասիրություն (պետական ֆինանսավորում):	Պետրոսյան Հ. Լ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Թեմայի շրջանակներում Հ. Պետրոսյանի ղեկավարությամբ հաշվետու ուստարում շարունակվել են Արցախի Տիգրանակերտի պեղումները: Թեմայում ընդգրկված բոլոր գիտաշխատողները 2010 թ-ի հունիս-օգոստոս ամիսներին մասնակցել են պեղումներին: Պեղումներին մասնակցել են նաև Մշակութաբանության բաժնի ուսանողներ Նժդեհ Երանյանը, Ռայա Սարգսյանը, Անի Կոստանդյանը, Շանթ Գրիգորյանը, լաբորանտ Լաուրա Սուքիասյանը: 2010 թ-ի պեղումները կենտրոնացվել են միջնաբերդի բնակելի հատվածում և հյուսիսային պարսպի մասում, կենտրոնական թաղամասի վաղքրիստոնեական բազիլիկայի հատվածում: Արդյունքում բացվել են միջնաբերդի շինությունների մի զգալի մասը, պարսպի հարյուրմետրանոց հատվածը, բազիլիկ եկեղեցին ամբողջությամբ: Հայտնաբերվել է նոր անտիկ թաղամաս, հետախուզական պեղումներ են իրականացվել նաև անտիկ դամբարանադաշտում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2010 թ-ի ապրիլին Մշակութաբանության ամբիոնը կազմակերպել է «Մշակույթը, պատմությունը և արդիականությունը» խորագրով մշակութաբանական ուսանողական երկրորդ կոնֆերանսը, որտեղ զեկուցումներով հանդես են եկել Մշակութաբանության բաժնի բակալավրիատի 3-րդ, 4-րդ կուրսերի և մագիստրատուրայի 1-ին կուրսի ուսանողները: Զեկուցումների քննարկմանը մասնակցել են ամբիոնի դասախոսները, ինչպես նաև հրավիրյալ փորձագետներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	-	-	31	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Պետրոսյան Հ. Լ., Կիրակոսյան Լ. Վ., Սաֆարյան Վ. Ա.,* Հանդաբերդի վանքը և նրա պեղումները, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ. (ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ, Վերաբնակեցման և հայրենադարձության «Երկիր» հասարակական կազմակերպությունների միություն), Երևան, 2009, 107 էջ:
2. *Նավոյան Մ. Ռ.,* Դրվագներ հայ երաժշտության պատմության (ձեռնարկ Սփյուռքի դպրոցների համար՝ ՀՀ ԿԳՆ-ի պատվերով), «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2009, 47 էջ:

Հոդված

1. *Անտոնյան Յու. Յու.,* Պաշտամունքի լուսանցքային «սպասավորները» և ժամանակակից մշակութային գործընթացները, «Գիտելիք և խորհրդանիշ, հավատալիք և սովորույթ», Միջազգային չորրորդ գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու, «Նշանակ», հրատ., Երևան, 2009, էջ 55-66:

2. *Անտոնյան Յու. Յու.,* Խմբակային դիմանկար ինտերյերում (մշակութաբանական մեկնաբանություններ Դ. Դեմիրճյանի «Հայը» ակնարկի), «Անիվ», թիվ 5 (26), «Անիվ-Մ» ՍՊԸ, Մոսկվա, 2009, էջ 31-33:
3. *Գալստյան Մ. Վ., Վարդանյան Լ. Մ.,* Ընտանիքի և ամուսնության հիմնախնդիրները Տավուշի մարզի աշխատանքային միգրանտների շրջանում, Տավուշ. Նյութական և հոգևոր ժառանգության նյութեր, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 239-245:
4. *Պետրոսյան Հ. Լ., Սաֆարյան Վ. Ա., Կիրակոսյան Լ. Վ.,* և ուրիշներ, Արցախի Տիգրանակերտի 2007թ. հնագիտական հետազոտության արդյունքները, «Հուշարձան», թիվ Զ, ՀՀ մշակույթի նախարարության «Պատմամշակութային ժառանգություն» գիտահետ. կենտրոն, Երևան, 2010, էջ 35-44:
5. *Պետրոսյան Հ. Լ., Սաֆարյան Վ. Ա., Բալայան Վ Ռ.,* Քարաբլուրի պեղումների նորահայտ նյութերը, ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, թիվ 1, ԼՂՀ կրթության նախարարության հրատ., Ստեփանակերտ, 2010, էջ 76-79:
6. *Պետրոսյան Հ. Լ., Սաֆարյան Վ. Ա., Կիրակոսյան Լ. Վ. և ուրիշներ,* Արցախի Տիգրանակերտը, ԱրՊՀ 40-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Դիզակ պլյուս» հրատ., Ստեփանակերտ, 2010, էջ 253-255:
7. *Պետրոսյան Հ. Լ.,* Վաղքրիստոնեական հայկական կոթողների և իռլանդական բարձր խաչերի ընդհանրությունները նոր գյուտերի լույսի ներքո, Վաղմիջնադարյան Իռլանդիա և Հայաստան, հոգևոր և բանահյուսական ավանդույթների զուգահեռներ, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2009, էջ 54-58 (հայերեն և անգլերեն):
8. *Պիկիչյան Հ. Վ.,* Երգագոյացման արմատները հայոց ավանդական կենցաղում, «Հայ արվեստի հարցեր», թիվ 2, ՀՀ ԳԱԱ արվեստի ինստիտուտ, Երևան, 2009, էջ 140-167:
9. *Պիկիչյան Հ. Վ.,* Թանգարանային կառավարման խնդիրներ. Ռազմավարական պլան, Թանգարանի կառավարում. ՅՈՒՆԵՍԿՕ/ԻԿՕՄ-ի ազգային թրեյնինգ ՀՀ թանգարանների մասնագետների համար, ՀՀ մշակույթի նախարարություն, Ազգային պատկերասրահ, Երևան, 2009, էջ 24-33:
10. *Պիկիչյան Հ. Վ.,* Թանգարանն իբրև պատմական հեռանկարի պայմանական միջավայր, «Թանգարան» գիտամեթոդական հանդես, թիվ 1, «Ամարաս» հրատ., Երևան, 2009, էջ 17-25:
11. *Պիկիչյան Հ. Վ.,* Ավանդական երաժշտական մշակույթին նվիրված արժեքավոր հրապարակումներ (գրախոսություն), «Լրաբեր» հասարակական գիտությունների, թիվ 2, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., Երևան, 2009, էջ 269-274:
12. *Պիկիչյան Հ. Վ.,* Նվագարանագործի և նվագարանի հետ կապված ավանդական պատկերացումները, «Հայ արվեստի հարցեր», թիվ 3, ՀՀ ԳԱԱ արվեստի ինստիտուտ, Երևան, 2010, էջ 87-93:
13. *Պիկիչյան Հ. Վ.,* Արդի քաղաքային երաժշտության բնութագիրը. ռաբիզը և հեռուստատեսությունը, «Ազգային գաղափար», թիվ 6, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 39-45:
14. *Կիրակոսյան Լ. Վ.,* Արահետ, որ դարձավ պողոտա (Վ. Հարությունյանի մահվան առաջին և ծննդյան հարյուրամյակի առիթով), «Ճարտարապետություն և շինարարություն», թիվ 12, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2009, էջ 9-11:
15. *Հայրապետյան Թ. Լ.,* Էդիպոսյան մոտիվը հայ ժողովրդական հեքիաթներում, «Գիտելիք և խորհրդանիշ, հավատալիք և սովորույթ», Միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ՀՀ մշակույթի նախարարության «Պատմամշակութային ժառանգություն» գիտահետ. կենտրոն, Երևան, 2009, էջ 67-89:
16. *Հայրապետյան Թ. Լ.,* Հովհաննես Հովսեփյան. Ղարադաղի հայերը. Ազգագրական և բանահյուսական ժառանգություն, «Պատմաբանասիրական հանդես», թիվ 2-3, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., Երևան, 2009, էջ 278-280:
17. *Հայրապետյան Թ. Լ.,* Արենպղծությունը (ինցեստ) հայ ժողովրդական հեքիաթներում, «Ոսկե դիվան» հեքիաթագիտական հանդես, պրակ 1, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 67-81:
18. *Հայրապետյան Թ. Լ.,* Հայ ժողովրդական հեքիաթների գրառման և գիտական հրատարակության շուրջ, «Վէմ», թիվ 3 (28), «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 157-162:
19. *Հայրապետյան Թ. Լ.,* Աշուղ Ջիվանի. Անհայտ երգեր. աշխատասիրությամբ Թովմաս Պողոսյանի, «Պատմաբանասիրական հանդես», թիվ 1, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 275-277:
20. *Մարգարյան Ն. Մ.,* Իջևանցիների անձնանունները անցման շրջանում. Տավուշ, Նյութական և հոգևոր ժառանգություն, Հանրապետական գիտական նստաշրջանի նյութեր, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 58-64:
21. *Նավոյան Մ. Ռ.,* Բյուզանդական ազդեցության վարկածը՝ հայ հիմներգության կարգ (կանոն) ժանրի առնչությամբ, «Մանրուսում» միջազգային երաժշտագիտական տարեգիրք, մաս Գ, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 39-116:

22. *Նավոյան Մ. Ռ.,* Շարականների Մխիթարյան երգվածքի մի քանի բնութագրերի շուրջ, «Հայ արվեստի հարցեր», h. 2, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 117-123:
23. *Navojan M. R.,* Einige Grundsazliche Bemarkungen uber die Geistliche Musik Armeniens, Sonnenaufgang I, Licht Vom Licht, N 10, Schtutgart, 2009, s. 10-16:
24. *Փիլիպոսյան Հ. Ս.,* Երվանդ Քոչարն ու մոդեռնիզմի մշակույթը, «Պետություն, պատմություն, տնտեսություն, մշակույթ» գիտական հոդվածների ժողովածու, «Գլաձոր» համալսարան, Երևան, 2009, էջ 457-469:
25. *Антонян Ю. Ю.,* Воссоздание религии: Неоязычество в Армении, Лабораториум (СПб), N 1, Санкт-Петербург, 2010, с. 103-128.
26. *Антонян Ю. Ю.,* Говорит молодежь... (культурологический комментарий писем молодежи в редакцию, ответы на вопросы редактора К. Агекяна), “Анив-М”, N 5 (26), Москва, 2009, с. 31-81.
27. *Антонян Ю. Ю.,* Современная религиозность в Армении (ответы на вопросы редактора К. Агекяна), “Анив-М”, N 6 (27), Москва, 2009, с. 28-36.
28. *Антонян Ю. Ю.,* Современная религиозность в Армении - продолжение (ответы на вопросы редактора К. Агекяна), “Анив-М”, N 1 (28), Москва, 2010, с.16-24.
29. *Petrosyan H. L.,* The Medieval Armenian Perception of Transiency of Earthy Garden and its Persian Parallels, Iranian Identity in the Course of History, Orientalia Romana, N 9, Roma, 2010, p. 249-253.
30. *Petrosyan H. L.,* La Tigranakert d’Artsakh, Les douze capitales d’Arménie, Marseille, 2010, p. 105-109.
31. *Melkumyan H. L.,* Presenting and re-shaping Armenian traditional culture in Yerevan Vernissage, Bulletin, N 3 (7), Stepanakert, 2009, p. 92-98.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Margaryan N. M.,* Anthroponyms in the Context of Ethnic Identity, International conference on the Armenian Diaspora, Boston University, Comf. Abstracts, Feb 12-14, Boston, 2010, p. 25-26.

ՌԱԴԻՈՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Վարդանյան Յուրի Լազարի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալ՝ *Մովսիսյան Կարեն Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
011200	Ռադիոֆիզիկա և էլեկտրոնիկա
011300	Կիսահաղորդիչների ֆիզիկա և միկրոէլեկտրոնիկա
011400	Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր)	ԳԲՀ ռադիոֆիզիկա և հեռահաղորդակցություն, ալիքային պրոցեսների տեսություն և տիեզերքի ֆիզիկա, կիսահաղորդիչների ֆիզիկա և միկրոէլեկտրոնիկա, գերմեծ ինտեգրալ սխեմաների նախագծում

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ եւ թղթակից անդամներ

1. Հարությունյան Վլադիմիր Միքայելի
2. Մարտիրոսյան Ռադիկ Մարտիրոսի

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Մարտիրոսյան Ռադիկ Մարտիրոսի, ՀՀ և Ուկրաինայի Հանրապետության պետական մրցանակների դափնեկիր
2. Հախումյան Արսեն Ալեքսանդրի, ՀՀ պետական մրցանակի դափնեկիր
3. Աբրահամյան Լեոնարդ Էդուարդի, ՀՀ պետական մրցանակի դափնեկիր
4. Գազազյան Էդմոնդ Դավթի, ՀՀ պետական մրցանակի դափնեկիր
5. Հարությունյան Վլադիմիր Միքայելի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
6. Առաքելյան Վալերի Միքայելի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
7. Աղամյան Զավեն Նիկոլայի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
8. Մարտիրոսյան Խաչատուր Սարգսի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
9. Շահնազարյան Գոհար Էմիլի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
10. Բաղալյան Սամվել Միքայելի, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի «Երիտասարդ գիտնականներ-93» մրցույթի հաղթող
11. Խաչատրյան Կարո Խաչիկի, ՀՀ նախագահի «Լավագույն ասպիրանտ» մրցանակի դափնեկիր
12. Հովսեփյան Արթուր Բագրատի, ՀՀ նախագահի «Լավագույն ասպիրանտ» մրցանակի դափնեկիր
13. Սարուխանյան Աննա Արայի, ՀՀ նախագահի «Լավագույն մագիստրոս» մրցանակի դափնեկիր
14. Ջալալյան Սուրեն Ռուբենի, ՀՀ նախագահի «Լավագույն մագիստրոս» մրցանակի դափնեկիր

15. Պետրոսյան Հայկ Պետիկի, ՀՀ նախագահի «Լավագույն մագիստրոս» մրցանակի դափնեկիր
16. Դուրգարյան Արմեն Ալեքսանդրի, ՀՀ նախագահի «Լավագույն բակալավր» մրցանակի դափնեկիր, «Լավագույն մագիստրոս»
17. Սահակյան Ալինա Դավիթի, ՀՀ նախագահի «Լավագույն բակալավր» մրցանակի դափնեկիր
18. Դիլանչյան Ղարրանի Արփի Սարոյի, «Լավագույն սփյուռքահայ ուսանող»

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 389*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ
Բակալավրիատ								
Ռուսաց լեզու և գրականություն	21	26	23	23	23	24	23	25
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայ. լ.	5	17	5	10	5	20	8	7
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ ռուսաց լեզու	8	34	7	17	5	12	-	-
Ընդամենը	**34**	**77**	**35**	**50**	**33**	**56**	**31**	**32**
Մագիստրատուրա								
Ռուսաց լեզու և գրականություն	8	12	10	11	-	-	-	-
Ընդամենը	**8**	**12**	**10**	**11**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 70*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Ռուսաց լեզու և գրակ.	18	36	16	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ռուս. լեզու և գրակ.					
1-ին	47	-	9	6	81
2-րդ	46	1	5	6	87
3-րդ	47	1	12	5	72
4-րդ	48	1	4	5	90
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայերեն լեզուներ					
1-ին	22	-	1	-	95
2-րդ	15	-	-	2	100
3-րդ	25	-	13	-	48
4-րդ	15	-	-	6	100

Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ ռուսաց լեզու					
1-ին	42	3	10	2	69
2-րդ	24	-	-	4	100
3-րդ	17	-	3	3	82
Ընդամենը	**348**	**6**	**57**	**39**	**82**
Մագիստրատուրա					
Ռուս. լեզու և գրակ.					
1-ին	20	-	-	7	100
2-րդ	21	-	1	3	95
Ընդամենը	**41**	**-**	**1**	**10**	**98**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ռուս. լեզու և գրակ.					
1-ին	47	-	7	3	85
2-րդ	46	2	14	6	65
3-րդ	44	1	9	7	77
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայերեն լեզուներ					
1-ին	21	-	4	1	81
2-րդ	16	-	3	-	81
3-րդ	24	-	8	-	67
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ ռուսաց լեզու					
1-ին	40	-	15	2	63
2-րդ	24	-	9	4	63
3-րդ	16	-	-	7	100
Ընդամենը	**278**	**3**	**69**	**60**	**74**
Մագիստրատուրա					
Ռուս. լեզու և գրակ.					
1-ին	**22**	**-**	**3**	**6**	**86**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 81(5), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 1*	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Ռուսաց լեզու և գրականություն	46(3)	21
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայ. լ.	14(2)	-
Ընդամենը	**60(5)**	**21**

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	44	16

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ ***4***

ԳԵՐԲԱՐՁՐ ՀԱՃԱԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՌԱԴԻՈՖԻԶԻԿԱՅԻ ԵՎ ՀԵՌԱՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մարտիրոսյան Ռադիկ Մարտիրոսի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ներկարարյան Խաչատուր Վլադիմիրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ավետիսյան Յուրի Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Մակարյան Արմեն Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մովսիսյան Կարեն Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Նիկողոսյան Անահիտ Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Քալանթարյան Վիտալի Պետրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Թաղևոսյան Վահե Ռազմիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Հարոյան Հովհաննես Սամվելի, տեխ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Մինասյան Հասմիկ Արամի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Առաքելյան Արտաշես Կորյունի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Հովհաննիսյան Դավիթ Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Բաղդասարյան Դավիթ Հակոբի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գրիգորյան Ալբերտ Հայրապետի, տեխ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Հախումյան Արսեն Ալեքսանդրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Աբրահամյան Լեոնարդ Էդուարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Բաբայան Արամ Երվանդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Զաքարյան Տիգրան Վանիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Երզնկանյան Կարեն Հրաչյայի, դասախոս
10. Մխիթարյան Վոլոդյա Մկրտչի, դասախոս
11. Պողոսյան Նուբար Գյուլբանգի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մակարյան Քրիստինե Ժորայի, ավագ լաբորանտ, գործավար
2. Գրիգորյան Նատալյա Գրիգորի, ավագ լաբորանտ

3. Իսաջանյան Անահիտ Թադևոսի, ավագ լաբորանտ
4. Թևոսյան Սուսաննա Ամասիկի, ավագ լաբորանտ
5. Անտոնյան Արփինե Էդվարդի, լաբորանտ
6. Առուշանյան Կարինե Ռուբիկի, լաբորանտ
7. Հովսեփյան Տաթևիկ Անուշավանի, լաբորանտ
8. Մովսիսյան Մանուշակ Լերմոնտի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Տերահերցային ալիքների տարածումը և գեներացումը տարածական սահմանափակ կառուցվածքներում (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Յու. Հ.
2. Մակերևութային պլազմոն պոլյարիտոնների տեղայնացման առանձնահատկությունները հաճախությունների տեսանելի և տերահերցային տիրույթներում (պետական ֆինանսավորում):	Ներկարարյան Խ. Վ.
3. Մանրաթելային լազերների ֆեմտովայրկյանային իմպուլսներով ՏՀց ճառագայթման գեներացիայի տեսական հետազոտությունը և թվային մոդելավորումը (պետական ֆինանսավորում):	Նիկողոսյան Ա. Ս.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակվել են տարբերային հաճախության գեներացման (ՏՀԳ) եղանակով տերահերցային ալիքների ստացմանը նվիրված հետազոտությունները: Առաջարկվել է ոչ գծային բյուրեղի մակերևույթից տերահերցային ալիքների ճառագայթման ՏՀԳ-ի նոր սխեմա, որը կարող է աշխատել առանց պարբերական կառուցվածքների օգտագործման: Ցույց է տրվել, որ $LiNbO_3$ բյուրեղում երկբեկումը, իսկ GaAs/AlAs ալիքատարում TE/TM մոդային երկբեկումը բավարար են մակերևույթից ճառագայթված ՏՀց ալիքի ստացման համար: Նշված սխեմայում ՏՀց ալիքների մարման նվազեցման հնարավորությունը այն դարձնում է հեռանկարային արդյունավետ եղանակ: Ուսումնասիրվել և ցույց է տրվել, որ ՏՀց գեներացման արդյունավետությունը կարող է կտրուկ աճել (մոտ 2-3 կարգով), երբ գեներացման հաճախությունը գտնվում է GaAs բյուրեղի պոլյարիտոնային ռեզոնանսի 8 ՏՀց-ի շրջակայքում:

Թեմա 2. Հետազոտվում է գերֆոկուսացման երևույթը մետաղի մակերևույթին բացված V-տիպի ակոսաձև մակերևութային պլազմոն-պոլյարիտոնային ալիքատարում: Ցույց է տրված, որ ակոսի անկյան ադիաբատիկ նվազման և խորության փոքրացման պայմաններում կարելի է գրանցել տարածվող լուսային ազդանշանի տեղայնացում նանոմետրական չափերում և նրա հզորության զգալի աճ: Երևույթը կարող է կարևոր դեր խաղալ ինֆորմացիայի արագընթաց մշակման նպատակով հետազոտվող նանոմետրական օպտիկական շղթաների ստեղծման տեսանկյունից:

Թեմա 3. Հաշվետու ժամանակաշրջանում տեսականորեն հետազոտվել է տարբերային հաճախության գեներացիան իզոտրոպ ոչ գծային միջավայրում: Կատարվել է Մաքսվելի հավասարումների համակարգի թվային ժամանակային ինտեգրում՝ հաշվի առնելով միջավայրի ոչ գծային բևեռացումը: Դիտարկված է 30 ֆեմտովայրկյան տևողությամբ իմպուլսների փոխակերպումը GaAs բյուրեղում: Գծային բևեռացված փոխազդող ալիքների երկարությունը 1,98 և 1,55 մկմ է, իսկ էլեկտրական դաշտի լայնույթը՝ համապատասխանաբար՝ 295×10^6Վ/մ և 463×10^6Վ/մ: Տարբերային հաճախության պրոցեսի ձևավորումը 854 մկմ հաստությամբ GaAs բյուրեղում ստացվում է գեներացված իմպուլսի սպեկտրի սուպերկոնտինիումի սպեկտրալ ֆիլտրմամբ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

ԳԲՀ ռադիոֆիզիկայի և հեռահաղորդակցության ամբիոնի պրոֆեսոր Յու. Հ. Ավետիսյանը ստացել է հրավերք. Սան-Խոսեում (ԱՄՆ) կայանալիք CLEO/OELS (Լազերներ և էլեկտրաօպտիկա) գիտաժողովին մասնակցելու և ներկայացնելու (բանավոր զեկուցման տեսքով) «Առանց դիսպերսիայի երկչափ տեղայնացված

տերահերցային իմպուլսների տարածումը երկու գլանաձև մակերևույթներով կազմված ալիքատարում» աշխատանքը՝ Ա. Մակարյանի, Հ. Հակոբյանի (ԵՊՀ), Կ. Վոդոպյանովի (ԱՄՆ) համահեղինակությամբ: Պրոֆեսոր Խ. Ներկարարյանը 2009թ. գործուղվել է Հարավային դանիական համալսարան՝ համատեղ գիտական աշխատանքներին մասնակցելու համար: Նա կատարել է գիտական հետազոտություններ նանոմետրական չափերով մակերևութային պլազմոն պոլյարիտոնային ալիքատարների հատկությունների վերաբերյալ: Ամբիոնի դոցենտ Վ. Քալանթարյանի կողմից շարունակվել են գիտական աշխատանքները «Միլիմետրային տիրույթի էլեկտրամագնիսական ալիքների կենսաբանական ազդեցությունները» թեմայով, մասնավորապես հետազոտվել է այդ ճառագայթման ազդեցությունը ուռուցքային բջիջների վրա in vivo՝ առանց հակաուռուցքային դեղամիջոցների կիրառման:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	14	7

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Bozhevolnyi S. I., Nerkararyan Kh. V.,* Adiabatic nanofocusing of channel plasmon polaritons, Optics Letters, N 35, USA, 2010, p. 541-543.
2. *Avetisyan Yu. H., Hakopyan H. S., Makaryan A. H., Nerkararyan Kh. V.,* Analisis of terahertz wave propagation in gap plasmon waveguide formed by two cylindrical surfaces, Arm. J. Phys. 3, Yerevan, 2010, p. 69-77.
3. *Avetisyan Yu. H., Makaryan A. H., Hakopyan H. S., Vodopyanov K. L.,* Dispersion-free 2-D confined terahertz pulses propagation in gap waveguide formed by two cylindrical surfaces, Tech. Dig. of CLEO'10, May 16-21, San-Jose, USA, 2010, paper CTuQ2.
4. *Avetisyan Yu. H., Makaryan A. H., Hakopyan H. S., Poghosyan T. N.,* Two-dimentional confined terahertz wave propagation in gap plasmon waveguide formed by two cylindrical surfaces, in Modern Optics and Photonics, Eds.: Kruchkyan G., Gurzadyan G., Papoyan A., World Scientific, Singapore, 2010, p. 325-338.
5. *Макарян А. О., Аветисян Ю. О., Абрамян Л. А., Хачатрян К. Х., Тадевосян В. Р.,* Нелинейное преобразование частоты лазерного излучения при совместном электрическом и оптическом пробое воздуха, Proceedings of conference Laser Physics, Ashtarak IPR, 2010, p. 98-101.
6. *Պետրոսյան Մ. Ե., Աղաբաբյան Գ. Ս., Մակարյան Ա. Հ.,* Ծանոթություն համակարգչի տարրերի աշխատանքին, «Բնագետ» (հատուկ թողարկում), Երևան, 2009, էջ 50-51:
7. *Roeser H. P., Huber F. M., von Schoenermark M. F., Nikoghosyan A. S., Hetfleisch F., Stepper M., Moritz A.,* Doping patterns in N-type high temperature superconductors PLCCO and NCCO. Acta Astronautica, vol. 65, Yerevan, 2009, p. 289-294.
8. *Roeser H. P., Huber F. M., von Schoenermark M. F., Nikoghosyan A. S.,* Higt Temperature superconducting with two doping atoms in La-doped Bi-2201 and Y-doped Bi-2212, Acta Astronautica, vol. 65, London, 2009, p. 489-494.
9. *Roeser H. P., Haslam D. T., Huber F. M., Lopez J. S., von Schoenermark M. F., Nikoghosyan A. S., Vernerey J.,* Doping structure of the high temperature superconductor La2-_Ca1+_Cu206+δ, Acta Astronautica, vol. 65, London, 2009, p. 1179-1183.
10. *Roeser H. P., Hetfleisch F., Haslam D. T., Lopez J. S., Stepper M., Vernerey J., Huber F. M., von Schoenermark M. F., Nikoghosyan A.S.,* Hexagonal doping pattern in high temperature superconducting La2Cu04+δ formed by regular triangles, Acta Astronautica, vol. 66, London, 2010, p. 637-642.

11. *Hovhannisyan D. L., Hakhoumian A. A., Martirosyan R. M., Nikoghosyan A. S., Laziev E. M., Hovhannisyan G. D.,* Theoretical investigation and computational modeling of the difference freguency generation by interaction of few cycle lazer pulses in a GaAs crystal', Journal of Modern Optics, N 5, England, 2010, p. 1-15.
12. *Никогосян А. С., Ахумян А. А., Лазиев Е. М., Оганесян Д. Л., Оганесян Г. Д.,* Генерация разностной частоты в кристалле GaAs с периодической доменной структурой при оптическом выпрямлении фемтосекундного лазерного импульса, Журнал Известия НАН РА, Физика, т. 45, N 1, Ереван, 2010, с. 28-38.
13. *Hovhannisyan D. L., Hakhoumian A. A., Martirosyan R. M., Laziev E. M., Nikoghosyan A. S., Hovhannisyan G. D.,* Modeling of difference frequency radiation energy redistribution process in a spectrum of lazer pulse of a few optical cycles propagating in a quasi-phase-matching GaAs crystal, Journal Modern Optics, England, 2010, p. 1-12.
14. *Kalantaryan V., Babayan Y., Gevorgyan E., Hakobyan S., Antonyan A., Vardevanyan P.,* Influence of Low Intensity Coherent Electromagnetic Millimeter Radiation (EMR) on Aqua Solution of DNA, Progress In Electromagnetics Research Letters, vol. 13, USA, 2010, p. 1-9.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Nikoghosyan A. S.,* Terahertz pulse generation in waveguide partially filled with nonlinear crystal, Conference Laser Physics, October 9, Ashtarak, 2009, p. 113-116.
2. *Ахумян А. А., Лазиев Е. М., Никогосян А. С., Оганесян Д. Л., Оганесян Г. Д.,* Генерация разностной частоты в кристалле GaAs с периодической доменной структурой при оптическом выпрямлении пространственно-ограниченного фемтосекундного лазерного импульса, Conference Laser Physics, October 9, Ashtarak, 2009, p. 117-120.
3. *Nikoghosyan A. S., Kazaryan M. A.,* Thz pulse generation in a waveguide partially filled with $LiNbO_3$, NATO SET-159 Specialists' Meeting on "Terahertz and Other Electromagnetic Wave", May 2-4, Vilnius, 2010, p. 37-46.
4. *Kalantaryan V. P., Adamyan Ts. N., Gevorgyan E. S., Hovhanisyan H. H., Minasyan S. M., Hakhoumian A. A.,* Influence on Erythropoiesis and Blood Catalase Activity Low Intensity Millimeter Electromagnetic Radiation, World Congress 2009, IFMBE Proceedings, Munich, Germany, 2009, p. 62-65.
5. *Kalantaryan V. P., Babayan Yu. S., Tadevosyan A. H., Khazaryan R., Grigoryan G.,* Binding of Some Antitumor Compounds with the DNA-irradiated Millimeter Electromagnetic Waves, Abstracts book of Progress in Electromagnetics Research Simposium, Xian, China, 2010, p. 79.
6. *Калантарян В. П., Нерсесян Л. Э., Степанян Г. М., Худавердян Н. В., Гарибян Дж. В.,* Влияние ММ-терапии на ДНК опухловой клетки в эксперименте, Материалы III Евразийского конгресса по медицинской физике и инженерии, Медицинская физика, Москва, 2010, с. 87-89.
7. *Калантарян В. П., Вардеванян П. О., Неркарарян А. В., Минасбекян Л. А.,* Изменения пероксидазной активности в растениях при однократном воздействии высокочастотного электромагнитного поля, Материалы, тезисы докладов "Актуальные вопросы генетики, радиобиологии и радиоэкологии", Объединенный институт ядерных исследований, Дубна, 2009, с. 80.

ԱԼԻՔԱՅԻՆ ՊՐՈՑԵՍՆԵՐԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հաջյան Գևորգ Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ալավերդյան Գրիգոր Բախշիի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հարությունյան Արթուր Սաղաթելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սիմոնյան Կորյուն Խաչատուրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

4. Հարությունյան Տարոն Արթուրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Հարությունյան Անահիտ Ռոլանդի, ասիստենտ
6. Ալավերդյան Անի Գրիգորի, դասախոս
7. Ավետիսյան Գագիկ Ավետիսի, դասախոս
8. Մելիքյան Շուշանիկ Ռազմիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Գազազյան Էդմոնդ Դավթի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Վարդանյան Յուրի Լազարի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Գոմցյան Սուսաննա Հակոբի, դասախոս
4. Չիլաձե Ասյա Օթարի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ասլյան Զորիկ Ռուդոլֆի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Գոմցյան Սուսաննա Հակոբի, ավագ լաբորանտ
3. Նանուշյան Շուշանիկ Վարդգեսի, ավագ լաբորանտ
4. Չիլաձե Ասյա Օթարի, ավագ լաբորանտ
5. Հարությունյան Աննա Սեյրանի, լաբորանտ
6. Հովհաննիսյան Եվա Հակոբի, լաբորանտ
7. Ղազարյան Ռաֆայել Արամի, լաբորանտ
8. Շահինյան Հասմիկ Աշոտի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Քվարկային կորիզով աստղերի և տարօրինակ թզուկների կայունությունն ու էվոլյուցիան (պետական ֆինանսավորում):	Վարդանյան Յու. Լ.
2. Ինտենսիվ ալիքների պարամետրական փոխազդեցությունը ռեզոնանսային եռամակարդակ ատոմական միջավայրում (պետական ֆինանսավորում):	Սիմոնյան Կ. Խ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Շարունակվել են հիպոթետիկ տիեզերական գերխիտ աստղերի՝ տարօրինակ թզուկների կայունության վերաբերյալ գիտական հետազոտությունները: Ցույց է տրված, որ այդ աստղերի ինտեգրալ պարամետրերը (զանգված, շառավիղ, բարիոնների լրիվ թիվ) կախված են նրանց քվարկային կորիզի զանգվածից և նրա մոտ էլեկտրոնամիջուկային այլասերված նյութի խտությունից՝ անցումային խտությունից: Մասնավորապես այդ պարամետրերից կախված զանգվածի ֆունկցիոնալ մակերևույթի վրա գտնված է վերոհիշյալ աստղերի կայունության տիրույթը՝ «կայունության հովիտը»:

Ցույց է տրված, որ զանգված-շառավիղ դիագրամի վրա վերոհիշյալ «կայունության հովիտի» աստղերը լրացնում են մի տիրույթ, որտեղ չեն կարող գտնվել և ոչ մի հնարավոր ատոմական միջուկներով բաղադրությամբ սովորական սպիտակ թզուկներ:

Կատարված է տեսական և դիտողական արդյունքների համեմատում: «Hipparcos» ծրագրի (Եվրոպական աստղագիտական գործակալություն) շրջանակներում դիտված քսաներկու սպիտակ թզուկների ճշգրտված դիտողական տվյալները (զանգված-շառավիղ) համեմատված են տեսական արդյունքների հետ: Ցույց է տրված,

որ զանգված-շառավիղ դիագրամի վրա դրանցից երեքը գտնվում են միայն տարօրինակ թզուկներին թույլատրված տիրույթում և կարող են լինել վերջիններիս ամենահավանական հավակնորդները:

Շարունակվել են նեյտրոնային աստղի նյութում ընթացող դեկոնֆայնմենտ փուլային անցման ուսումնասիրությունները: Համեմատական վերլուծության են ենթարկվել երկու հնարավոր փուլային անցման Մաքսվելի և Գլենդենինգի կառուցումներին համապատասխանող տարբերակները: Միջուկային նյութի նկարագրության համար օգտագործվել է ռելյատիվիստական միջին դաշտի տեսությունը, որում հաշվի է առնված նաև սկալյար-իզովեկտորական δ-մեզոնային փոխանակային դաշտը: Ցույց է տրվել, որ δ-դաշտի հաշվի առնելը բերում է խառնուրդային փուլի ստորին շեմի բնութագրերի աճման և վերին շեմային արժեքների թույլ նվազման: Ստացված վիճակի հավասարումներն օգտագործվել են քվարկային բաղադրիչներով նեյտրոնային աստղերի կառուցվածքի ուսումնասիրության համար:

Թեմա 2. Շարունակվել է միագույն ռեզոնանսային (մղող ալիք) և բազմագույն ինտենսիվ ալիքների (փոքձնական ալիք) դաշտում եռամակարդակ ատոմի վարքի և ատոմական միջավայրում, ալիքների տարածման ընթացքում նրանց պարամետրական փոխազդեցության ուսումնասիրումը:

Ատոմի քվազիէներգիայի սպեկտրը որոշող երրորդ կարգի հավասարման գործակիցները հաշվարկվել են ըստ փոքձնական ալիքի բաղադրիչների երկրորդ կարգի ճշտությամբ: Քվազիէներգիայի սպեկտրի համար ստացված արտահայտությունները, ըստ խնդրի պարամետրերի, անալիտիկ են և կիրառելի մղող ալիքի ինտենսիվության պարամետրերի կամայական, իսկ փոքձնական ալիքի դեպքում՝ չափավոր արժեքների համար: Քվազիէներգիան կախված է ալիքների սկզբնական փուլային առնչություններից, որոնց շնորհիվ ատոմական միջավայրում ալիքների տարածման և պարամետրական փոխազդեցության ընթացքում՝ փոքձնական ալիքի հաճախությունների որոշակի տիրույթում, տեղի է ունենում նրանց ինտենսիվությունների վերաբաշխում: Ընդ որում՝ ստացված բանաձևերի կիրառելիության տիրույթը դուրս է գալիս խոտորումների տեսության և ռեզոնանսային մոտավորության շրջանակներից, որոնց արդյունքները պարունակվում են նրանց մեջ՝ որպես սահմանային դեպքեր:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	3	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Вартанян Ю. Л.,* Сверхплотные звезды, содержащие странные барионы, Астрофизика, том 53, Ереван, 2010, с. 25-40.
2. *Alaverdyan G. B.,* Nuclear Matter Equation of State in Relativistic Mean-Field Theory and Mixed Phase Structure in Compact Stars. In Proceedings of Int. Conf. “Nuclear Structure and Related Topics”, vol 2, JINR, Dubna, 2009, p. 241-245.
3. *Alaverdyan G. B.,* Scalar-Isovector δ-Meson Mean-Field and Mixed Phase Structure in Compact Stars. Natural Science, vol. 2, N 5, USA, 2010, p. 489-493.

ԿԻՍԱՀԱՂՈՐԴԻՉՆԵՐԻ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԵՎ ՄԻԿՐՈԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Վլադիմիր Միքայելի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գասպարյան Ֆերդինանդ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Մելքոնյան Սլավիկ Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Ղամբարյան Կարեն Մարտինի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Միքայելյան Մարգարիտա Ռուբենի, դասախոս
5. Նանուշյան Հրանուշ Վարդգեսի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Բունիաթյան Վահե Վազգենի, տեխ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Առաքելյան Վալերի Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Վահանյան Արտեմ Ընձակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Աղամյան Արսեն Զավենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Մարտիրոսյան Խաչատուր Սարգսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սլդոյան Վենետիկ Փիլոսի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Բաղիյան Երան Մոսիկի, ավագ լաբորանտ, գործավար
3. Հովհաննիսյան Հայկանուշ Ռաֆայելի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Սպին-լիցքակիրների փոխազդեցության երևույթներ կիսահաղորդչային նանոհամակարգերում: (Պետական ֆինանսավորում):	Բաղալյան Ս. Մ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Ընթացիկ տարում թեմայի շրջանակներում շարունակվել են սպին-ուղեծրային փոխազդեցությամբ (ՍՈՒՓ) և բազմամասնիկային փոխազդեցությամբ պայմանավորված երևույթների հետազոտությունները: Համառող սպինային պարույրի (ՀՍՊ) հետաքրքիր և կարևոր գաղափարը 2006 թ. ներմուծվել է Ստենֆորդի համալսարանի տեսաբանների կողմից և 2009 թ. որպես փորձում դիտվել Կալիֆոռնիայի Սանտա-Բարբարա համալսարանում: Ակնկալվում է, որ այս երևույթը կարող է էապես խթանել կիսահաղորդչային սպինտրոնիկսի կիրառությունները: Առաջ է քաշվել ՀՍՊ-ի նոր՝ մագնիսական եզրային վիճակների տեսություն՝ ներկայացնելով սպինային վիճակների խնդրի ճշգրիտ լուծում Բաշբայի և Դրեսելհաուսի հավասար ուժգնությամբ ՍՈՒՓ-ի համատեղ դաշտում, ինչպես նաև ուղղահայաց մագնիսական դաշտի և սահմանափակող պոտենցիալի առկայությամբ: Խնդրի խիստ անհամաչափության հետևանքով *սպինային եզրային պարույրը* ցուցաբերում է բոլորովին նոր հատկություններ բյուրեղի ուղղահայաց առանցքների երկայնքով, որոնք կարելի է ներդաշնակել՝ փոխելով մագնիսական և էլեկտրական դաշտերի ուժգնությունը: Այս երևույթը ստեղծում է հնարավորություն փորձում լրացուցիչ կիրառելու ուղղահայաց մագնիսական դաշտ, հասկանալու ՀՍՊ-ի ջերմաստիճանային կախումը և Կուլոնյան քարշի երևույթի դերը դրանում:

Երկրորդ աշխատանքում ներկայացվել է սպինային եզրային վիճակների խնդրի ճշգրիտ լուծումը և՛ Զեեմանի երևույթի, և՛ Ռաշբայի ՍՈՒՓ-ի առկայությամբ ու բացահայտվել սպինի և սպինային հոսանքի տեղափոխման առանձնահատկությունները:

Երրորդ աշխատանքում ներկայացվել է ՍՈՒՓ-ով պայմանավորված նոր երևույթ՝ անվանելով այն *Ֆրիդելի տատանումների բաբախում:* Մեր կողմից զարգացված բազմամասնիկային արձագանքի տեսության համաձայն՝ գոյություն ունեն իրավիճակներ, երբ ՍՈՒՓ-ի տարբեր մեխանիզմների համատեղումը ճեղքում է բևեռացման ֆունկցիայի եզակիությունը: Այն առաջացնում է էլեկտրոնային գազում Ֆրիդելի տատանումների տարածում երկու իրար մոտ հաճախականություններով, որն իր հերթին հանգեցնում է Ֆրիդելի տատանումների խփման երևույթին: Այս նոր երևույթը ցույց է տալիս, թե ինչպես շատ դեպքերում բավականին թույլ միամասնիկային ՍՈՒՓ կարող է առաջացնել որակապես նոր ֆիզիկական ուժեղ ազդեցություն ունեցող երկչափ գազի բազմամասնիկային արձագանքում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ընդհանրացվել են արեգակնային տարրերի հետազոտման ուղղությամբ ԵՊՀ-ում կատարված աշխատանքների արդյունքները: Նշանակալի ուշադրություն է դարձվել ամբիոնում և կենտրոնում մշակված սենսորների և արեգակնային տարրերի կոմերցիալիզացիայի ուղիների որոնմանը: Այդ արդյունքները ներկայացվել են Կոպենհագենում, Սան Խոսեում և Մադրիդում:

Իրականացվել է էլեկտրոնային քթի առաջին տարբերակը մարդու քթով չորսացվող գազերի՝ ջրածնի, շմոլ գազի և պրոպան-բութան գազային խառնուրդի դետեկտման համար: Այդ նպատակի համար օգտագործվել են մասնավորապես մեր կողմից մշակված նանոսենսորները: $SnO_2/In_2O_3/TiO_2$ նանոկառուցվածքի հիման վրա մշակված է մեթան գազի սենսոր:

Հետազոտվել են մեր կողմից InAs տակդիրի վրա աճեցված քառակոմպոնենտ InAsSbP թաղանթներում վառ արտահայտված քվանտաչափային կետերը և ելուստները:

Տեսականորեն և փորձնականորեն հետազոտվել են դաշտային էֆեկտով աշխատող մետաղ-մեկուսիչ-կիսահաղորդիչ և էլեկտրալիտ-մեկուսիչ-կիսահաղորդիչ կառուցվածքով իոնազգայուն սենսորների, ինչպես նաև ծակոտկեն սիլիցիումից պատրաստված ջրածնի սենսորների վոլտամպերային բնութագծերն ու ցածրհաճախականային աղմուկները: Ցածրհաճախականային աղմուկների նկարագրման համար առաջարկվել է էլեկտրալիտ-մեկուսիչ և մեկուսիչ-կիսահաղորդիչ բաժանման սահմաններում կապված լիցքի ֆլուկտուացիայի մոդել, որով բավարար բացատրվում են իոնազգայուն սենսորների աղմուկների փորձնական սպեկտրալ կախվածությունները: Ցույց է տրվել, որ դենդրիմերով և ածխածնային նանոխողովակներով իոնազգայուն սենսորների մեկուսիչը ծածկելով՝ կարելի է զգալիորեն (տասնյակ անգամ) ցածրացնել ցածրհաճախականային աղմուկների մակարդակը: Տեսականորեն ուսումնասիրվել են էլեկտրալիտ-մեկուսիչ-կիսահաղորդիչ կառուցվածքով «Լույսով հասցեագրված պոտենցիոմետրիկ սենսորների» (LAPS) ստատիկ և դինամիկ բնութագրերը:

Ուսումնասիրվել են կիսահաղորդչի հաղորդականության ֆլուկտուացիաները: Բացահայտվել է, որ շարժունակության ֆլուկտուացիաներն ընդհանուր դեպքում կազմված են ջերմային (ներգոտային) Գաուսյան և ոչ ջերմային (գեներացիոն-ռեկոմբինացիոն, կոտորակային և այլն) ոչ Գաուսյան բաղադրիչներից: Տեսական արդյունքների և համապատասխան փորձնական տվյալների վերլուծությունը ցույց է տվել, որ հոսանքակիրների շարժունակության ֆլուկտուացիաների և 1/f-աղմուկի վիճակագրական առանձնահատկություններն ամբողջովին համընկնում են:

Հետազոտվել են Բիչկով-Ռաշբայի և Դրեսսելհաուսի սպին-ուղեծրային փոխազդեցության և սահմանափակող պոտենցիալի համատեղ ազդեցությամբ մակածված սպինային եզրային վիճակները քվանտացնող մագնիսական դաշտում գտնվող երկչափ էլեկտրոնային գազում: Այս երևույթը քննարկվել է ինչպես Զեեմանի էֆեկտի բացակայության, այնպես էլ առկայության դեպքում: Ստացվել է սպինային եզրային վիճակների դիսպերսիոն առնչության ճշգրիտ անալիտիկ արտահայտությունը:

Ամբիոնի բոլոր աշխատողները 0.5 հաստիքով մասնակցում են կիսահաղորդչային սարքերի և նանոտեխնոլոգիաների կենտրոնում բազային ֆինանսավորմամբ կատարվող գիտահետազոտական աշխատանքներին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	13	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Melikyan V. Sh., Movsisyan V. M., Bozoyan Sh. E., Melkonyan S. V., etc,* Tests and Problems, I-IV Armenian Microelectronics Olympiads, Presented by Synopsys, State Engineering University of Armenia, Yerevan, 2009, 200 p.

Հոդված

1. *Aroutiounian V. M.,* Investigations in the field of solar cells at Yerevan State University, Armenian Journal of Physics, v. 2, N 3, Yerevan, 2009, p. 237-251.
2. *Aroutiounian V. M.,* On commercialization of gas and smoke nanosensors as well as e-nose device using them, antireflection coatings for silicon solar cells, and thermal photovoltaic cells, COMS 2009, August 30-September 04, Copenhagen, 2009, p. 4.
3. *Badalyan S. M., Fabian J.,* Spin edge helices in a perpendicular magnetic field, Phys. Rev. Lett. 105, 186601 (2010).
4. *Badalyan S. M., Matos-Abiague A., Vignale G., Fabian J.,* Beating of Friedel oscillations induced by spin-orbit interaction, Phys. Rev. B 81, 205314 (2010).
5. *Gambaryan K. M.,* Cooperative nucleation of strain-induced InAsSbP quantum dots and pits on InAs (100) substrate by liquid phase epitaxy, Armenian Journal of Physics, v. 2, N 4, Yerevan, 2009, p. 286-290.
6. *Gambaryan K. M.,* Interaction and cooperative nucleation of InAsSbP quantum dots and pits on InAs(100) substrate, Nanoscale Research Letters, v. 5, N 3, Springer New York, 2010, p. 587–591.
7. *Grigoryan V. L.,* Spin edge states in two-dimensional electron systems in the presence of Zeeman effect. Journal of Contemporary Physics, v. 45, N 4, Yerevan, 2010, p. 265-273.
8. *Grigoryan V. L.,* Spin edge states induced by the spin-orbit interaction and Zeeman effect in restricted two-dimensional electron systems, Armenian Journal of Physics, v. 3, N 1, Yerevan, 2010, p. 50-65.
9. *Grigoryan V. L., Badalyan S. M.,* Spin edge states in two-dimensional electron systems, Journal of Contemporary Physics, 45, 7076 (2010).
10. *Melkonyan S. V.,* Non-Gaussian conductivity fluctuations in semiconductors, Physica B, v. 405, N 1, ELSEVIER, North-Holland, 2010, p. 379-385.
11. *Pokhsraryan D. K., Aroutiounian V. M., Chilingaryan H. S.,* Gas monitoring system, Armenian Journal of Physics, v. 3, N 1, Yerevan, 2010, p. 78–81.
12. *Алексанян М. С.,* Сенсор метана на основе наноструктуры $SnO_2/In_2O_3/TiO_2$. Изв. НАН РА, Физика, т. 45, N 2, Ереван, 2010, с. 116-121.
13. *Гаспарян Ф. В.,* Моделирование и расчет адресированным светом потенциометрического сенсора, Изв. НАН РА, Физика, т. 45, N 5, Ереван, 2010, с. 350-364.

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հովհաննիսյան Արթուր Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Խաչատրյան Արամ Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մկրտչյան Ռուդիկ Զավենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Նավոյան Վարազդատ Խաժակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Օհանյան Վաղարշակ Հայաստանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Նաջարյան Նելսոն Գագիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մխիթարյան Ալեքսան Արտուշի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնում «Հյուգենսի սկզբունքը և Կոշիի սինգուլյար խնդիրը» և «Ֆունկցիաների և ֆունկցիոնալների ներկայացումներ և ինտեգրալ ձևափոխություններ» թեմաների (չֆինանսավորվող) շրջանակներում կատարվել են հետևյալ գիտական աշխատանքները:

Հյուգենսի սկզբունքին բավարարող երկրորդ կարգի գծային հիպերբոլական տիպի հավասարումներ կառուցելիս, երբ հավասարման գործակիցը կախված է միայն մեկ փոփոխականից, առաջանում են գծային երկրորդ կարգի սովորական դիֆերենցիալ հավասարումներ: Այդ հավասարումները կապված են միմյանց հետ Դարբուի ձևափոխության միջոցով: Ուսումնասիրվել են ստացված սովորական դիֆերենցիալ հավասարումները, և առաջարկվել է դրանց ընդհանուր լուծման կառուցման ընթացակարգը:

Դիտարկվել է սեղմող հեղուկի հավասարման համար խառը խնդիր, երբ սկզբնական պայմաններն անընդհատ ֆունկցիաներ են: Այդ խնդրի համար ապացուցվել է գոյության և միակության թեորեմ Հոլդերյան կշռային տարածություններում:

Հետազոտվել է մատրից օպերատոր, որի տարրերը H^2 Հարդի տարածության մեջ գործող $\varphi_{ij}-$սիմվոլով տյոպլիցյան օպերատորներ են: Ուսումնասիրվել է այդ մատրից օպերատորի հակադարձելիությունը $H^2 \oplus H^2$ տարածության մեջ:

Այնուհետև ապացուցվել է, որ մատրից օպերատորի տարրերի հակադարձելիությունը տրվում է իրենց սիմվոլների տերմիններով:

Բացի դրանից՝ դիտարկվել են ազատ զուգորդական հանրահաշիվներում լիովին ինվարիանտ ենթատարածությունները: Նրանցում առանձնացվել են $pMqBM$ տարածությունները: Ապացուցվել են այդ տարածությունները բնութագրող թեորեմներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	1	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Hovhannisyan A. H., Schulze B.-W.,* On a Method for Solution of the Ordinary Differential Equation Connected with Huygens' Equqtion, Preprint 2010/01, ISSN, Insitut fuer Mathematik, Uni Potsdam, 2010, p. 11, http://www.math.uni-potsdam.de/prof/a_partdiff/prepr/2009.html

Զեկուցումների թեզիս

1. *Наджарян Н. Г.,* Замечание о вполне инвариантных пространствах свободных ассоциативных алгебр, Международная конференция "Алгебра, логика и приложения", Красноярск, 2010, с. 36.

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ *2*

ԿԻՍԱՀԱՂՈՐԴՉԱՅԻՆ ՍԱՐՔԵՐԻ ԵՎ ՆԱՆՈՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ (ԿՍՆԿ)

Գիտական ղեկավար՝ *Հարությունյան Վլադիմիր Միքայելի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Գործադիր տնօրեն՝ *Առաքելյան Վալերի Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Ադամյան Զավեն Նիկոլայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Ազարյան Միխաիլ Հրաչյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Մարգարյան Հակոբ Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Մխիթարյան Զառա Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Վահանյան Արտյոմ Ընձակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
6. Ադամյան Արսեն Զավենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
7. Մարտիրոսյան Խաչատուր Սարգսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
8. Գալստյան Վարդան Էլբրուսի, տեխն. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
9. Ասրիյան Հայկ Վլադիմիրի, գիտաշխատող
10. Շահնազարյան Գոհար Էմիլի, գիտաշխատող
11. Ստեփանյան Գնել Մկրտիչի, գիտաշխատող
12. Իգնատյան Էլեոնորա Լիպարիտի, կրտսեր գիտաշխատող
13. Խաչատուրյան Էմմա Արսենի, կրտսեր գիտաշխատող
14. Ղազարյան Մարգարիտա Սեմյոնի, կրտսեր գիտաշխատող
15. Սեմերջյան Բաբկեն Օգսենի, կրտսեր գիտաշխատող
16. Հակոբյան Նունե Հրանտի, ավագ ինժեներ
17. Մամիկոնյան Գայանե Մամիկոնի, ավագ ինժեներ
18. Թոփչյան Հայկազ Լևոնի, տեխնիկ
19. Աբրահամյան Վալերի Կոստիկի, ավագ լաբորանտ

20. Սիմոնյան Արփինե Կորյունի, ավագ լաբորանտ
21. Ալավերդյան Նարեկ Գրիգորի, լաբորանտ
22. Ալեքսանյան Միքայել Սերյոժայի, լաբորանտ
23. Հարությունյան Վարդան Գագիկի, լաբորանտ
24. Մելիքջանյան Գարեգին Արթուրի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Մետաղ-օքսիդային կիսահաղորդիչների և բազմակոմպոնենտ միացությունների հիման վրա ճառագայթային էներգիայի փոխակերպիչների, տարբեր գազերի ու կենսաբանական նանոկառուցվածքային սենսորների և այլ սարքերի ստեղծումն ու հետազոտումը (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Վ. Մ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. SnO_2-ի հիման վրա ցածրջերմաստիճանային բարակթաղանթային ջրածնի տվիչի պարամետրերի կայունացման հատուկ ռեժիմի կիրառման արդյունքում հաջողվել է ապահովել նրանց կիրառությունը մինչև 100% հարաբերական խոնավության պայմաններում: Հետազոտությունների արդյունքում պարզվել է, որ երկարատև, բարձր խոնավության պայմաններում գործարկումից հետո տվիչի զգայունությունը, ինչպես նաև օդում ու օդ/ջրածին միջավայրերում գրանցված էլեկտրական դիմադրությունների արժեքները մնում են նույնը, ինչ որ փորձի սկզբում՝ RH=0 պայմաններում: Այդ փաստերը վկայում են տվիչների բնութագրերի բարձր մակարդակի կրկնելիության, վերարտադրելիության կամ տվիչի բարձր խոնավության պայմաններում երկարատև գործարկումից հետո բնութագրերի անդարձելի փոփոխության բացակայության մասին: Ցույց է տրվել, որ գազի կոնցենտրացիայի որոշման աղմուկային եղանակը մի շարք դեպքերում, ավանդական ռեզիստիվ եղանակի համեմատ, ապահովում է զգայունության ավելի մեծ արժեքներ:

Սիտալե տակդիրի վրա բարձրհաճախային մագնետրոնային փոշեցրման եղանակով նստեցվել են նանոչափային In_2O_3:Ga_2O_3 (96:4 կշռ.%) թաղանթներ: Պատրաստված թաղանթների մակերևույթները հետազոտվել են էլեկտրոնային տեսածրող մանրադիտակով, որոշվել են հատիկների չափսերը, չափվել թաղանթների հաստությունները: Գազազգայուն կառուցվածքներ ստանալու համար In_2O_3:Ga_2O_3 թաղանթների մակերևույթին իոնապլազմային փոշեցրման եղանակով նստեցվել են պալադիումի շատ բարակ կատալիտիկ շերտ և ոսկե սանրաձև օհմական կոնտակտներ: Հետազոտվել է սիտալ/In_2O_3:Ga_2O_3(96:4 կշռ.%)/Pd կառուցվածքի զգայունությունը պրոպան-բութան գազային խառնուրդի տարբեր կոնցենտրացիաների դեպքում, ինչպես նաև մեթան գազի նկատմամբ՝ աշխատանքային մարմնի 200-ից 350^0C ջերմաստիճաններում:

Քվանտաչափային կառուցվածքների՝ քվանտային փոսերի, լարերի և կետերի կիրառումը կիսահաղորդչային սարքերում բերում է կիսահաղորդչային հետերոլազերների շեմային հոսանքի արժեքի փոքրացմանը, լավանում են նրանց ճառագայթային բնութագրերը, մեծանում է ֆոտոընդունիչների ֆոտոզգայունությունը և լայնացնում է նրանց ֆոտոզգայնության սպեկտրը, մեծանում է արեգակնային էներգիայի ֆոտովոլտաիկ փոխակերպիչների օգտակար գործողության գործակիցը և այլն: Հեղուկային էպիտաքսիայի եղանակով InAs արդյունաբերական տակդիրների վրա աճեցվել են InAsSbP բաղադրության գնդաձև և էլիպսոիդալ քվանտային կետեր: Ցույց է տրվել, որ գնդաձև քվանտային կետերի բաշխումը նկարագրվում է Լիֆշից-Սլեզովի բանաձևով, իսկ էլիպսոիդալ քվանտային կետերի բաշխումը Գաուսիան է: Փորձնական տվյալների մաթեմատիկական ապրոքսիմացիայի միջոցով ստեղծվել են համապատասխան էմպիրիկ բանաձևեր: Սկսվել են առաջին փորձերը և հետազոտությունները InAsSbP միացության հիման վրա քվանտային կետ-նանոխոռոչ համալրային համակարգերի աճեցման համար:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Կառուցվածքային նորարարություն օպտիկական փականներում և լույսի տարածական մոդուլյատորներում (ՍԳՏԿ A-1484):	Մարգարյան Հ. Լ.

Թեմա 1. Ավարտին են հասցվել գազային ֆազայից քիմիական նստեցման եղանակով (CVD) բարակ թաղանթների ստացման համար նախատեսված վակուումային սարքավորման նախագծման և պատրաստման աշխատանքները: Սարքավորումը համապատասխանում է ժամանակակից տեխնիկական պահանջներին, տեխնոլոգիական պրոցեսը կառավարվում և հսկվում է համակարգչի միջոցով: Ստացվել և հետազոտվել են ամորֆ սիլիցիումի բարակ թաղանթներ:

Պատրաստվել և թեստավորվել է հեղուկ բյուրեղային լույսի փուլային մոդուլյատորի նախատիպը՝ բարելավված ժամանակային չափանիշներով: Ստուգվել են նախատիպի հետևյալ չափանիշները. օպտիկական թափանցելիությունը, փուլային վազքի փոփոխության տիրույթը, ցայտունությունը, փոխանջատման ժամանակը, փուլային վազքի և միացման ժամանակի ջերմաստիճանային կախվածությունները: Բոլոր չափանիշները համապատասխանում են նմանատիպ սարքերի շուկայում առկա սարքերի չափանիշներին: Թեստի արդյունքներն ի հայտ բերեցին, որ լրացուցիչ էլեկտրական դաշտի միջոցով սարքի կառավարման դեպքում միացման ժամանակը կրճատվում է 20 անգամ, իսկ փոխանջատման ընդհանուր ժամանակը՝ 2.5 անգամ:

Կատարվել է խաչված էլեկտրական դաշտերում հեղուկ բյուրեղի դիրեկտորի վերակողմնորոշման պրոցեսի համակարգչային մոդելավորումը: Տեսականորեն հետազոտվել է նեմատիկ հեղուկ բյուրեղի հիման վրա պատրաստված լույսի փուլային մոդուլյատորի միացման ժամանակի կառավարումը լրացուցիչ էլեկտրական դաշտով: Կատարվել են թվային հաշվարկներ:

LabView ծրագրային փաթեթի հիման վրա նախագծվել և ստեղծվել է սարք՝ հեղուկ բյուրեղային օպտիկական փականների և փուլային թիթեղների կառավարման համար: Սարքը լայն հնարավորություններ է տալիս համակարգչային ինտերֆեյսի միջոցով ձևավորել ցանկացած տեսքի կառավարող ազդանշաններ մինչև 35 Վ ամպլիտուդով 1 կՀց հաճախականությամբ, որոնք համապատասխան փոխակերպումից հետո կիրառվում են հեղուկ բյուրեղում: Սարքը հնարավորություն է տալիս նաև գրանցել ՀԲ միջավայրով անցած լույսի ինտենսիվությունը:

Կատարվել են աշխատանքներ բևեռային դիֆրակցիոն ցանցեր գրելու և հետազոտելու ուղղությամբ: Մշակվել է վերոհիշյալ ցանցերի պատրաստման տեխնոլոգիան, և չափվել է ստացված պոլարիզացիոն դիֆրակցիոն ցանցերի դիֆրակցիոն էֆեկտիվությունը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	13	8

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Adamyan A. Z., Adamyan Z. N., Aroutiounian V. M.,* Study of sensitivity and response kinetics changes for SnO_2 thin-film hydrogen sensors, International Journal of Hydrogen Energy, v. 34, N 19, ELSEVIER, 2009, p. 8438-8443.
2. *Adamyan A. Z., Adamyan Z. N., Aroutiounian V. M., Schierbaum K. D., Han S-D.,* Improvement and stabilization of thin-film hydrogen sensors parameters, Armenian Journal of Physics, v. 2, N 3, Yerevan, 2009, 200-212.

3. *Aroutiounyan V. M., Gambaryan K. M., Alaverdyan N. G., Simonyan A. K.,* Nucleation mechanism of strain-induced InAsSbP quantum dots and pits at liquid phase epitaxy on InAs (100) substrate, Armenian Journal of Physics, v. 2, N 4, Yerevan, 2009, p. 268-273.
4. *Aroutiounyan V. M., Gambaryan K. M., Soukiassyan P. G.,* Competing nucleation mechanisms and growth of InAsSbP quantum dots and nano-pits on the InAs (100) surface, Surface Science, v. 604, N 13-14, ELSEVIER, 2010, p. 1127-1134.
5. *Aroutiounyan V. M., Mkhitaryan Z. H., Adamyan A. Z., Granqvist C.-G., Kish L.,* Fluctuation-enhanced gas sensing, Procedia Chemistry 1, ELSEVIER, 2009, p. 216-219.
6. *Gambaryan K. M., Aroutiounyan V. M., Boeck T., Schulze M.,* The growth of InAs-based diode heterostructures with quantum dots as a new material for thermophotovoltaic application, Proc. World Renewable Energy Congress (WREC X), Glasgow, Scotland, UK, 21-25 July, 2009, p. 1223-1228.
7. *Grigoryan V. L., Abiague A. M., Badalyan S. M.,* Spin edge states: an exact solution and oscillations of the spin current, Phys. Rev. B, v. 80, USA, 2009, p. 165320-1-165320-5.
8. *Grigoryan V. L., Badalyan S. M.,* Spin edge states in two-dimensional electron systems, Journal of Contemporary Physics, v. 45, N 2, Yerevan, 2010, p. 70-76.
9. *Margaryan H. L., Aroutiounian V. M., Hakobyan N. H., Hovhannisyan D. L., Abrahamyan V. K.,* Influence of the voltage applied to the semiconductor substrate on birefringence of nematic liquid crystal, Molecular Crystals and Liquid Crystals, v. 525, France, 2010, p. 78–87.
10. *Азарян М. Г.,* О зондовой микроскопии популярно, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», թիվ 4, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 3-4.
11. *Азарян М. Г.,* Реализация микроскопирования в лабораторном туннельно-токовом стенде, Известия НАН РА и ГИУА, сер. Техн. науки, т. 62, N 4, Ереван, 2009, с. 441-449.
12. *Арутюнян В. М., Адамян А. З., Адамян З. Н.,* Тонкопленочный сенсор водорода с улучшенной чувствительностью и стабильностью характеристик, Международный научный журнал “Альтернативная энергетика и экология”, N 3 (83), Россия, 2010, с. 118-124.
13. *Арутюнян В. М., Аракелян В. М., Шахназарян Г. Э., Галстян В. Э., Алексанян М. С., Шиербаум К. Д., Элачаб М.,* Водородный наносенсор на основе пленки ZnO<Al>, Международный научный журнал “Альтернативная энергетика и экология”, N 3 (83), Россия, 2010, с. 125-127.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Abrahamyan V. K., Hakobyan N. H., Aroutiounian V. M., Mailian A. R., Margaryan H. L., Hovhannisyan D. L., Pokhsraryan D. K.*, Restoration of electro-optically induced phase shift of light passed through the liquid crystal, Book of Abstracts of the 13th Topical Meeting on Optics of Liquid Crystal (OLC’09), September 28-October 2, Italy, 2009, p. 108.
2. *Aroutiounian V. M., Arakelyan V. M., Shahnazaryan G. E., Khachaturyan E. A., Stepanyan G. M.,* Investigation of nanoporous TiO_2 photoanodes with the large area, Theses of the 4th Intern. Renewable and Clean Energy Conf., October 5-7, Yerevan, 2009, p. 39.
3. *Badalyan S. M., Grigoryan V. L., Abiague A. M.,* An exact solution to the problem of spin edge states, March Meeting of the American Physical Society, Portland, OR, v. 55, N 2, March 15-19, USA, 2010, p. T35.00001.
4. *Gambaryan K. M., Aroutiounian V. M.,* Interaction and cooperative nucleation of InAsSbP quantum dots and pits on InAs(100) substrate, Book of Abstracts of the Collaborative Conf. on Interacting Nanostructures (CCIN-09), San Diego, CA, November 9-13, USA, 2009, p. 22.
5. *Grigoryan V. L., Abiague A. M., Badalyan S. M.,* Spin edge states: an exact solution, Abstracts of Advanced Workshop on Spin and Charge Properties of Low Dimensional Systems, June 29-July 4, Sibiu, Romania, 2009, p. 14.
6. *Grigoryan V. L., Abiague A. M., Badalyan S. M.*, An exact solution to the problem of spin edge states, DPG Spring Meeting, March 21-26, Regensburg, Germany, 2010, p. HL 26.5.
7. *Grigoryan V. L., Abiague A. M., Badalyan S. M.,* Spin-orbit interaction induced spatial separation of the spin-resolved edge states, Symposium Spin Manipulation in Solid State Systems, October 8-9, WЗrzburg, Germany, 2009, p. 15.

8. *Soukiassian P. G., Enriquez H., Gambaryan K. M., Derycke V., D'angelo M., Silly M., Boeck T., Schulze M., Schuelli T., Renaud G., Aroutiounian V.M.,* Self-organized nano-objects at 3C-SiC and InAs compound semiconductor (100) surfaces, Abstracts of the 10th Intern. Conf. on Atomically Controlled Surfaces, Interfaces and Nanostructures (ACSIN-10), September 19-25, Granada, Spain, 2009, p. 47.

ԵՆԹԱՄԻԼԻՄԵՏՐԱՅԻՆ ԱԼԻՔՆԵՐԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Մարտիրոսյան Ռադիկ Մարտիրոսի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Մակարյան Արմեն Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Աբրահամյան Լեոնարդ Էդուարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Թաղևոսյան Վահե Ռազմիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Աբրահամյան Տիգրան Արսենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Արդիականացվել է տերահերցային (ՏՀց) ժամանակային տիրույթի սպեկտրոմետրը, որպես ՏՀց ճառագայթիչ տեղադրվել է InAs թիթեղ, որը բերել է ճառագայթման հզորության աճին մոտ 2,5 անգամ: Կատարվել են հետազոտություններ՝ նվիրված մակերևութային պլազմոն պոլյարիտոնային (ՄՊՊ) ալիքատարների օգտագործմամբ ՏՀց իմպուլսի ենթալիքային երկչափ տեղայնացմանը և առանց աղավաղումների տարածմանը: Մասնավորապես ուսումնասիրվել է երկչափ տեղայնացված ՏՀց իմպուլսի տարածումը նեղ, երկու գլանաձև մակերևույթներով կազմված ճեղքում:

Լաբորատորիայի աշխատակիցները զուգահեռաբար մասնակցել են նաև ԳԲՀ ռադիոֆիզիկայի և հեռահաղորդակցության ամբիոնում տարվող գիտական աշխատանքներին (նրանց գիտական հրատարակումներն ընդգրկված են ամբիոնի հրատարակությունների ցանկում):

ՌՈՄԱՆԱԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Աբրահամյան Սամվել Աբրահամի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Դեկանի տեղակալներ՝ *Բարսեղյան Գևորգ Ռուդիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Կարապետյան Լիլիթ Գառնիկի, դասախոս

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	Մասնագիտություն՝
031300	Անգլերեն լեզու և գրականություն
031300	Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն
031300	Գերմաներեն լեզու և գրականություն
313000	Իսպաներեն լեզու և գրականություն
031300	Իտալերեն լեզու և գրականություն
032300	Թարգմանչական գործ՝ անգլերեն և հայերեն
032300	Թարգմանչական գործ՝ ֆրանսերեն և հայերեն
032300	Թարգմանչական գործ՝ գերմաներեն և հայերեն
031200	Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ անգլերեն լեզու

Մասնագիտացումներ՝
(մագիստրոսական ծրագրեր)

ռոմանական լեզուներ (ֆրանսերեն), գերմանական լեզուներ (անգլերեն), գերմանական լեզուներ (գերմաներեն), թարգմանչական գործ (անգլերեն), ռոմանական լեզուներ (իսպաներեն)

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 1549*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ
Բակալավրիատ								
Անգլերեն լեզու և գրակ.	19	155	18	132	18	142	18	122
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.	6	10	5	17	6	25	5	26
Գերմաներեն լեզու և գրակ.	5	11	5	14	5	24	5	9
Իսպաներեն լեզու և գրակ.	6	32	8	28	6	24	6	25
Իտալերեն լեզու և գրակ.	5	15	7	10	-	-	-	-
Թարգմանչական գործ՝անգլ. և հայ. լ.	8	40	7	25	7	37	6	14
Թարգմանչական գործ՝ֆրանս. և հայ. լ.	12	12	2	12	3	11	2	5
Թարգմանչական գործ՝գերմ. և հայ. լ.	2	10	2	12	2	12	3	9
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ անգլ. լեզու	-	37	4	10	6	24	-	-
Ընդամենը	**63**	**322**	**58**	**260**	**53**	**299**	**45**	**210**
Մագիստրատուրա								
Անգլերեն լեզու և գրակ.	26	36	15	39	-	-	-	-
Թարգմանչական գործ՝անգլ. և հայ. լ.	3	16	5	20	-	-	-	-
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.	6	10	4	6	-	-	-	-
Իսպաներեն լեզու և գրակ.	2	12	8	12	-	-	-	-
Գերմաներեն լեզու և գրակ.	3	7	2	7	-	-	-	-
Ընդամենը	**40**	**81**	**34**	**84**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն	Ուսանողների թիվը՝ 328				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Անգլերեն լեզու և գրակ.	87	84	65	-	-
Իսպաներեն լեզու և գրակ.	18	37	37	-	-
Ընդամենը	**105**	**121**	**102**	**-**	**-**

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Անգլերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	174	2	29	3	82
2-րդ	150	-	44	1	71
3-րդ	160	1	27	31	83
4-րդ	140	1	16	31	88
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	16	1	-	3	94
2-րդ	22	-	4	-	82
3-րդ	31	-	5	5	84
4-րդ	31	1	4	12	84
Գերմաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	16	-	7	2	56
2-րդ	19	-	2	3	89
3-րդ	29	2	3	6	83
4-րդ	14	-	-	5	100
Իսպաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	38	1	3	4	89
2-րդ	36	3	3	1	83
3-րդ	30	-	5	9	83
4-րդ	31	1	9	13	68
Իտալերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	20	-	-	2	100
2-րդ	17	-	1	2	94
Թարգմ. գործ՝ անգլ. և հայ. լ.					
1-ին	48	-	7	3	85
2-րդ	32	-	2	3	94
3-րդ	44	-	8	13	82
4-րդ	20	-	-	7	100
Թարգմ. գործ՝ ֆրանս. և հայ. լ.					
1-ին	24	-	-	-	100
2-րդ	14	-	1	-	93
3-րդ	14	-	2	2	86
4-րդ	7	-	-	2	100
Թարգմ. գործ՝ գերմ. և հայ. լ.					
1-ին	12	-	4	-	67
2-րդ	14	-	6	-	57
3-րդ	14	-	3	-	79
4-րդ	12	-	-	3	100
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ անգլ. լեզու					
1-ին	37	1	2	1	92
2-րդ	14	-	2	-	86
3-րդ	30	-	2	6	93
Ընդամենը	**1310**	**14**	**201**	**173**	**84**

Մագիստրատուրա					
Անգլերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	62	1	7	22	87
2-րդ	54	-	-	26	100
Թարգմ. գործ՝ անգլ. և հայ. լ.					
1-ին	19	-	4	4	79
2-րդ	25	-	-	9	100
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	16	-	-	8	100
2-րդ	10	-	-	5	100
Իսպաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	14	-	2	2	86
2-րդ	20	1	-	14	95
Գերմաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	10	-	-	5	100
2-րդ	9	-	-	7	100
Ընդամենը	**239**	**2**	**13**	**102**	**94**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Անգլերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	163	1	57	5	64
2-րդ	170	-	16	5	91
3-րդ	157	2	39	31	74
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	15	2	-	3	87
2-րդ	22	-	4	-	82
3-րդ	29	1	3	3	86
Գերմաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	12	-	3	2	75
2-րդ	19	1	3	-	79
3-րդ	19	1	2	7	84
Իսպաներեն լեզու և գրակ.					
1-ին	35	-	4	9	89
2-րդ	36	3	4	6	81
3-րդ	35	-	10	10	71
Իտալերեն լեզու և գրակ.					
1-ին	20	-	5	3	75
2-րդ	13	1	2	-	77
Թարգմ. գործ՝ անգլ. և հայ. լ.					
1-ին	49	1	12	1	73
2-րդ	32	-	3	-	91
3-րդ	50	-	2	18	96
Թարգմ. գործ՝ ֆրանս. և հայ. լ.					
1-ին	14	-	3	-	79
2-րդ	13	-	-	-	100
3-րդ	14	-	6	2	57
Թարգմ. գործ՝գերմ. և հայ. լ.					
1-ին	12	-	4	-	67
2-րդ	14	-	2	-	86
3-րդ	14	-	5	2	64
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ անգլ. լեզու					
1-ին	46	-	21	1	54
2-րդ	14	-	-	-	100
3-րդ	30	-	5	10	83
Ընդամենը	**1047**	**13**	**215**	**118**	**78**

Մագիստրատուրա					
Անգլերեն լեզու և գրակ. 1-ին	61	1	12	23	77
Թարգմ. գործ՝ անգլ. և հայ. լ. 1-ին	19	2	5	5	63
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ. 1-ին	17	-	-	9	100
Իսպաներեն լեզու և գրակ. 1-ին	14	-	1	4	93
Գերմաներեն լեզու և գրակ. 1-ին	10	-	-	6	100
Ընդամենը	**114**	**3**	**18**	**47**	**82**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	***Ընդամենը՝ 383 (75), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 5***	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	**մագիստրատուրա**
Անգլերեն լեզու և գրակ.	152 (42)	55
Ֆրանսերեն լեզու և գրակ.	26 (9)	10
Գերմաներեն լեզու և գրակ.	14 (4)	8
Իսպաներեն լեզու և գրակ.	31 (9)	20
Թարգմանչական գործ՝ անգլ. և հայ. լ.	22 (7)	25
Թարգմանչական գործ՝ ֆրանս. և հայ. լ.	8 (3)	-
Թարգմանչական գործ՝ գերմ. և հայ. լ.	12 (1)	-
Ընդամենը	**265 (75)**	**118**

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	**Մենագրություն**	**Ուսումնական ձեռնարկ**	**Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ**	**Հոդված**	**Զեկուցումների թեզիս**	**Թարգմանություն**	**Բառարան**
9	**4**	**19**	**13**	**141**	**19**	**11**	**2**

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ ***6***

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գասպարյան Սեդա Քերոբի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ջիվանյան Ալվարդ Հակոբի, բան. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Մխիթարյան Ելենա Սարիբեկի, բան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
3. Առաքելյան Ռուզաննա Սպարտակի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գալստյան Անահիտ Հայրապետի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Գասպարյան Նաիրա Հմայակի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Կնյազյան Աննա Տարիելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Հարությունյան Նարինե Լևոնի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Մաթևոսյան Արմինե Իլյայի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Մուրադյան Գայանե Հարությունի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Չուբարյան Աստղիկ Էդուարդի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

11. Պարոնյան Շուշանիկ Հարությունի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Վարդանյան Սվետլանա Նահապետի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Դալալյան Մանանա Գուրգենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
14. Հարությունյան Գոհար Ռազմիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
15. Հարությունյան Քրիստինե Մուրադի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
16. Տոնյան Մարիկա Արմենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
17. Եթիմյան Նարինե Գագիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
18. Հակոբյան Աննա Էդուարդի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
19. Հովսեփյան Գոհար Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
20. Պողոսյան Օֆելյա Շահենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
21. Մկրյան Նաիրա Ռաուլի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
22. Քոչունց Կարինե Վլադիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
23. Անտոնյան Զարուհի Հենրիկի, ասիստենտ
24. Գալստյան Սվետլանա Մամիկոնի, ասիստենտ
25. Երնջակյան Նվարդ Վարդգեսի, ասիստենտ
26. Եփրեմյան Մերի Աղվանի, ասիստենտ
27. Կարապետյան Լիլի Հովհաննեսի, ասիստենտ
28. Համբարձումյան Նորա Վլադիմիրի, ասիստենտ
29. Մարտիրոսյան Նաիրա Հարությունի, ասիստենտ
30. Ներսիսյան Խանդութ Մկրտիչի, ասիստենտ
31. Վարդանյան Երվանդ Կարապետի, ասիստենտ
32. Այունց Անուշ Յուրիի, դասախոս
33. Ավագյան Նաիրա Մակիչի, դասախոս
34. Ավետիսյան Ռուզաննա Պողոսի, դասախոս
35. Բեքարյան Նունե Մանուկի, դասախոս
36. Գասպարյան Նարինե Ալբերտի, դասախոս
37. Գևորգյան Արմինե Վրեժի, դասախոս
38. Խանդանյան Սիրանուշ Լևիկի, դասախոս
39. Խաժակյան Մարիամ Գարեգինի, դասախոս
40. Կարապետյան Աննա Կարոյի, դասախոս
41. Համբարձումյան Լուսինե Արտաշեսի, դասախոս
42. Հայրապետյան Նունե Սերգեյի, դասախոս
43. Ղալթախչյան Սիրանուշ Խաչատուրի, դասախոս
44. Ղուկասյան Անուշ Ռաֆիկի, դասախոս
45. Ղումաշյան Վարդուհի Սուրենի, դասախոս
46. Մաղոյան Գոհար Գագիկի, դասախոս
47. Մանուկյան Ալիսա Էմիլի, դասախոս
48. Մանուկյան Գայանե Մամիկոնի, դասախոս
49. Մարգարյան Արուս Վանիկի, դասախոս
50. Մկրտչյան Կարինե Ստեփանի, դասախոս
51. Մուքանյան Մերի Սլավիկի, դասախոս
52. Մխիթարյան Կարինե Սամվելի, դասախոս
53. Ներսիսյան Նաիրա Ստյոպայի, դասախոս
54. Շահինյան Արփինե Վազգենի, դասախոս
55. Պետրոսյան Լիլիթ Իսահակի, դասախոս
56. Սահակյան Իզաբելլա Տարոնի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Աբրահամյան Սամվել Աբրահամի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սարգսյան Մարիանա Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Թամազյան Աննա Աշոտի, ավագ լաբորանտ
2. Հովհաննիսյան Սյուզի Ավետիսի, ավագ լաբորանտ
3. Մաղոյան Նարինե Համլետի, ավագ լաբորանտ
4. Օհանյան Մարիանա Միհրանի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Գործառական ոճերի փոխներթափանցումը՝ որպես խոսքաբանական խնդիր (պետական ֆինանսավորում):	Գասպարյան Ս. Ք.
2. Դիսկուրս և միջմշակութային հաղորդակցում (պետական ֆինանսավորում):	Չուբարյան Ա. Է.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Գործառական հետազոտություններն ուղղակիորեն կապվում են խոսքային գործունեության հետ՝ նպատակադրվելով պարզել լեզվական միավորների, այդ թվում՝ բառային, ձևաբանական, շարահյուսական, հնչյունային և այլ միավորների՝ խոսքում իրացվող գործառական հնարավորությունների սահմանները: Ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ յուրաքանչյուր գործառական ոճ ոչ միայն ոճականորեն երանգավորված, որոշակիորեն կապակցված տարրերի ամբողջականություն է, որտեղ, իհարկե, բառաձևերը համաձայնեցվում են ըստ ընդհանուր լեզվական օրենքների, այլև այնպիսի համակարգ է, որի տարրերը հարաբերակցվում են մեկ ընդհանուրի մեջ, այսինքն՝ մեկ որոշակի գործառույթի շրջանակներում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում քննության են առնվել խոսքի գործառական-ոճական տարբերակման հիմքը կազմող արտալեզվական գործոնները, որոնք էապես կարևոր դեր ունեն գործառական ոճերի ձևավորման և կայացման գործում, ինչպես նաև դրանց տարանջատման ու ընկալման մեջ: Արտալեզվական ոճական գործոնների քննությունն ու համակարգումը նոր լույս են սփռում գործառական ոճագիտության տարբեր հայեցակերպերի վրա:

Թեմա 2. Թեմայի շրջանակներում ուսումնասիրվում են գրավոր և բանավոր խոսքային դրսևորումների գործաբանական, մշակութաբանական, լեզվաոճական առանձնահատկությունները: Նախագծի վերլուծության նյութը դիսկուրսն է իր բոլոր դրսևորումներով՝ գրավոր, բանավոր, երկխոսության կամ մենախոսության ձևով:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում մեր նպատակն է եղել ուսումնասիրության նյութը հետազոտել լեզվաբանական տարբեր գիտակարգերի դիրքերից՝ դիսկուրսի վերլուծության տեսության, ոճաբանության, լեզվամշակութաբանության, խոսքային ակտերի տեսության, հանրալեզվաբանության: Հետազոտության արդյունքներն ամփոփվել են հանրապետական և միջազգային պարբերականներում հրատարակված ինը հոդվածներում, ինչպես նաև ներկայացվել են միջազգային գիտաժողովներում: Պաշտպանվել է մեկ ատենախոսություն: Նյութին առնչվող մի շարք հարցեր քննարկվել են տեսական սեմինարներում և հատուկ դասընթացներում: Հաշվետու ժամանակահատվածում կազմվել է «Միջմշակութային գործաբանություն» առարկայի ծրագիրը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2009-2010 ուստարում պաշտպանվել են հետևյալ դոկտորական ատենախոսությունները՝

1. Պարոնյան Շ. Հ., «Խոսքային փոխներգործության ճանաչողական-գործաբանական հայեցակերպը անգլերենում» (գիտական խորհրդատու՝ բ.գ.դ., պրոֆ. Գասպարյան Ս. Ք.):
2. Հարությունյան Ն. Լ., “Трансцендентные сверхконцепты в лингвокультурном аспекте” / «Անդրադարձական գերհասկացույթների լեզվամշակութային հայեցակերպը»:

2009-2010 ուստարում պաշտպանվել է հետևյալ թեկնածուական ատենախոսությունը՝

1. Ղազարյան Գ. Ա., «Մշակութային պայմանավորվածություն ունեցող տարրերը ոչ մայրենի անգլերեն խոսքում» (ղեկ.՝ բ.գ.դ., պրոֆ. Գասպարյան Ս. Ք.):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդա-կան ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	-	12	-	63	9

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Hovhannesyan A. S., Harutyunyan K. M.,* Linguistic Typology, Բուհական դասագիրք, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2009, 222 էջ:
2. *Mkhitaryan Y. S., Hambardzumyan N. V., Margaryan A. V., Avakyan N. M.,* Practical English Grammar, 2nd edition, revised, “Zangak” Pub., Yerevan, 2009, p. 304.

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Այունց Ա. Յ., Ղուկասյան Ա. Լ., Համբարձումյան Լ. Ա.,* Անգլերենի 20 թեստ / Հավելված, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, 36 էջ:
2. *Ավագյան Ն. Մ., Մարգարյան Ա. Վ., Կարապետյան Լ. Հ.,* Անգլերենի թեստային վարժությունների շտեմարան, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2010, 296 էջ:
3. *Ավագյան Ն. Մ., Մարգարյան Ա. Վ., Կարապետյան Լ. Հ.,* English 8, թեմատիկ և կիսամյակային ամփոփիչ գրավոր աշխատանքների տետր, II կիսամյակ, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2010, 32 էջ:
4. *Gasparyan N. A., Manoukyan G. M.,* Text-book, English for you, II part, YSU Pub., Yerevan, 2009, p. 190.
5. *Մարգարյան Ա. Վ., Ավագյան Ն. Մ., Կարապետյան Լ. Հ.,* Անգլերենի 21 թեստ, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2010, 304 էջ:
6. *Կարապետյան Լ. Հ., Մարգարյան Ա. Վ., Ավագյան Ն. Մ.,* English 7, թեմատիկ և կիսամյակային ամփոփիչ գրավոր աշխատանքների տետր, II կիսամյակ, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2010, 32 էջ:
7. *Կարապետյան Լ. Հ., Մարգարյան Ա. Վ., Ավագյան Ն. Մ.,* English 9, թեմատիկ և կիսամյակային ամփոփիչ գրավոր աշխատանքների տետր, II կիսամյակ, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2010, 32 էջ:
8. *Hambartsumyan N. V., Margaryan A. V., Avakyan N. M.,* Exercises in Basic English Structures, 3rd edition, revised, “Zangak” Pub., Yerevan, 2009, p. 192.
9. *Հովհաննիսյան Ս. Ա., Թամազյան Ա. Ա.,* Անգլերենի շտեմարան, «Վելաս պրինտ» հրատ., Երևան, 2009, 304 էջ:
10. *Մարգարյան Ա. Վ., Ավագյան Ն. Մ., Կարապետյան Լ. Հ.,* English 5, թեմատիկ և կիսամյակային ամփոփիչ գրավոր աշխատանքների տետր, II կիսամյակ, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2010, 32 էջ:
11. *Մարգարյան Ա. Վ., Ավագյան Ն. Մ., Կարապետյան Լ. Հ.,* English 6, թեմատիկ և կիսամյակային ամփոփիչ գրավոր աշխատանքների տետր, II կիսամյակ, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2010, 32 էջ:
12. *Avakyan N. M., Zakalashvili L. G.,* Philosophical Quotes, “Zangak” Pub., Yerevan, 2010, p. 96.

Հոդված

1. *Աբելյան Լ. Մ.,* Լեզու-մշակույթ հարաբերակցության շուրջ, «Կանթեղ», թիվ 4 (41), «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 157-160:
2. *Arakelyan R. S.,* Meaning and Association, Armenian Folia Anglistica, International Journal of English Studies, N 1-2 (6), "Lusakn" Pub., Yerevan, 2009, p. 4.
3. *Առաքելյան Ռ. Ս.,* Խոսքի ներգործման և ընկալման առանձնահատկությունները, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 3:
4. *Арутюнян Н. Л.,* Концептуальная, ценностная и языковая картина англоязычного мира, Сборник научных трудов, Антропологическая лингвистика, вып. 13., Изд. "Колледяс", Волгоград, 2010, с. 32-42.
5. *Ալումց Ա. Յ.,* Բազմաձայնությունը մակդիրում, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 41-46:
6. *Gasparyan S. K.,* The Recreation of Symbolic Images in Literature. In Search of (Non) Sense. Ed. by Elzbieta Chrzanowska-Kluczewska, Grzegorz Szpila. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, Cambridge, 2009, p. 68-74.
7. *Gasparyan S. K.,* Verbal Art: From the Polyphony of the Word to Non-Verbality. Armenian Folia Anglistika, Intenational Journal of English Studies, N 1-2 (6), "Lusakn" Pub., Yerevan, 2009, p. 109-114.
8. *Գասպարյան Ս. Ք.,* Եղեռն բառի համարժեքության դաշտը հայերենում, «Վէմ» համահայկական հանդես, թիվ 1 (29), «Վէմ հանդես» հրատ., Երևան, 2010, էջ 125-136:
9. *Գասպարյան Ս. Ք., Գասպարյան Լ. Ա.,* Մովսես Խորենացու «Հայոց պատմություն» երկի անգլերեն թարգմանությունը. համարժեքության հարցեր, «Վէմ» համահայկական հանդես, թիվ 3 (28), «Վէմ հանդես» հրատ., Երևան, 2010, էջ 145-156:
10. *Гаспарян С. К., Князян А. Т.,* Гендерность в английской паремиологии и фразеологии, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 49-52:
11. *Գասպարյան Ն. Ա.,* Խրախուսանքի արտահայտման ոչ խոսքային միջոցները և նրանց նշանակությունը տարբեր մշակույթներում, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 150-160:
12. *Գասպարյան Ն. Հ.,* Փոխաբերություն. լեզվական արժեքը և արտահայտման միջոցները (անգլերեն), «Ասողիկ», թիվ 20-21, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2010, էջ 407-423:
13. *Գասպարյան Ն. Հ., Մուրադյան Գ. Հ.,* Գիտականն ու գեղարվեստականը, բանականն ու երևակայականը անգլերեն գիտաֆանտաստիկ գրականության ոճում, «Բանբեր» գիտական աշխատություններ, «ՎՊՄԻ» հրատ., Վանաձոր, 2009, էջ 11:
14. *Գասպարյան Ն. Հ.,* Հին և նոր մոտեցումներ գործառական ոճերի դասակարգման հարցում, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 1, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 56-62:
15. *Գասպարյան Ն. Հ., Մարգարյան Ա. Ն.,* Ռազմաքաղաքական անգլերենի առանձնահատկությունները, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 63-67:
16. *Գասպարյան Ն. Հ.,* Պաշտոնական փաստաթղթերի թարգմանության որոշ հարցերի շուրջ, «Ասողիկ», թիվ 2, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2009, էջ 352-360:
17. *Galstyan A. H.,* One World, One Language, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», գիտական աշխատությունների ժողովածու, թիվ 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 23-29:
18. *Етимян Н. Г.,* Разговорный английский сквозь призму теории фрейма, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 134-139:

19. *Етимян Н. Г.,* Некоторые фонетические особенности разговорного английского как особого стиля речи, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 53-57:
20. *Етимян Н. Г.,* Роль дискурсивных маркеров формирования разговорной речи, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 140-145:
21. *Երնջակյան Ն. Վ.,* Լոնդոնյան քաղաքային առօրյան իբրև ինքնության արտահայտություն, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 100-107:
22. *Խաժակյան Մ. Գ., Մխիթարյան Ի. Ս.,* Խոսքի տեմպը, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 46-49:
23. *Karapetyan L. H., Harutyunyan G. R.,* On Raising Foreign Language Learners' Pragmatic Awareness (with special reference to the speech act of refusal), «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 93-98:
24. *Karapetyan L. H., Yakhnyan A.,* Structural-semantic Patterns with Suffixes Expressing Resemblance in Modern English and Modern Armenian, Armenian Folia Anglistika, International Journal of English Studies, N 1-2 (6), "Lusakn" Pub., Yerevan, 2009, p. 152-158.
25. *Karapetyan L. H., Shmavonyan G.,* Translating Scientific and Technical Texts: Some Principles and Pitfalls, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 138-140:
26. *Князян А. К.,* Стилистический анализ художественного произведения, «Աստղիկ», թիվ 19, Երևան, 2009, էջ 137-143:
27. *Հակոբյան Ա. Է.*, Noun+of+Noun տիպի բառակապակցությունների գործառական արժեքը ամերիկյան սահմանադրության տեքստում, «Օտար լեզուները Հայաստանում», գիտամեթոդական հանդես, թիվ 3, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 21-30:
28. *Հակոբյան Ա. Է.*, Պաշտոնական ոճի շարահյուսական առանձնահատկությունների շուրջ, ԲԵՀ, թիվ 1 (127), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 149-153:
29. *Harutyunyan K. M.,* Semantic Universals in English, Russian and Armenian, «Աստղիկ», թիվ 19, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2009, էջ 121-129:
30. *Ղումաշյան Վ. Ս.,* Թարգմանությունն իբրև լեզվական ինքնության արտացոլում, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 1, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 235-239:
31. *Matevosyan A. I., Nikoghosyan N. V.*, Metaphor: an Element of Imagery in Gerlad Durrell's "My Family and Other Animals", Armenian Folia Anglistica, Inernational Journal of English Studies, N 1-2 (6), "Lusakn" Pub., Yerevan, 2009, p. 115-120.
32. *Matevosyan A. I., Melkonyan A. A.,* Similes in D. H. Lawrence's "Sons and Lovers", Armenian Folia Anglistica, International Journal of English Studies, N 1-2 (6), "Lusakn" Pub., Yerevan, 2009, p. 120-125.
33. *Մաթևոսյան Ա. Ի.,* Լեզվաոճական հնարների թարգմանության որոշ յուրահատկությունների շուրջ, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 130-133:
34. *Մաթևոսյան Ա. Ի.,* Կրկնությունը Էդ. Պոյի քնարերգության մեջ, «Էդգար Ալան Պոն և արդիականությունը» գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 69-72:
35. *Martirosyan N. H.,* Cohesive Properties of Modal Adverbs, Armenian Folia Anglistika, International Journal of English Studies, N 1-2 (6), "Lusakn" Pub., Yerevan, 2009, p. 134-139.
36. *Մխիթարյան Ի. Ս., Խաժակյան Մ. Գ.,* Եղանակավորող բառերի հնչերանգը, «Աստղիկ», թիվ 19, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2009, էջ 157-161:
37. *Մխիթարյան Ի. Ս.,* Վերնագրում հատուկ անվամբ գործող անձի գնահատականը, «Կանթեղ», թիվ 2 (39), «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 27-34:

38. *Mkhitaryan I. S.,* Tag Questions as a Way of Expressing Epistemic Modality, "Eurasia" Scientific-Methodological Journal, N 1-2 (2-3), "Eurasia" Pub., Yerevan, 2009, p. 53-57.
39. *Մխիթարյան Կ. Ս.,* Գործարար-պաշտոնական ոճի ձևավորման հիմնական գործոնները, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 32-36:
40. *Մկրյան Ն. Ռ.,* Հաղորդակցական ուղղվածության դերը քերականության դասավանդման գործընթացում, «Օտար լեզուները Հայաստանում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 3, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 54-60:
41. *Մկրյան Ն. Ռ.,* Գործառական և քերականական հոմանիշությունը անգլերենում, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 37-40:
42. *Chubaryan A. E., Badalyan A.*, On Some Peculiarities of Contrastive Reduplication in Modern English, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 3-8:
43. *Chubaryan A. E., Arakelyan S.,* Stylistic Devices in Marriage Vows, Armenian Folia Anglistica, Inernational Journal of English Studies, N 1-2 (6), "Lusakn" Pub., Yerevan, 2009, p. 78-83.
44. *Chubaryan A. E., Karapetyan R.*, The Subjunctive Mood: Linguo-Cultural Approach, Armenian Folia Anglistica, Inernational Journal of English Studies, N 1-2 (6), "Lusakn" Pub., Yerevan, 2009, p. 208-213.
45. *Պարոնյան Շ. Հ.,* Զրուցավարման թերությունները որպես ճանաչողական-գործաբանական գործընթացի անարդյունավետության արդյունք, ԲԵՀ, թիվ 1 (127), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 140-148:
46. *Պարոնյան Շ. Հ.,* Հաղորդակցական կաղապարի լեզվագործաբանական ճանաչողական նկարագիրը անգլերենում, ԲԵՀ, թիվ 2 (128), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 65-74:
47. *Պարոնյան Շ. Հ.,* Դիսկուրսը որպես գիտելիքի կոդավորման համակարգ, ԲԵՀ, թիվ 3 (129), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 25-34:
48. *Paronyan Sh. H.,* On the Linguistic Expression of Uncertainty through Hesitation Markers in Conflict Talk in English, Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, N 866, вип. 59, Харків, 2009, с. 92-98.
49. *Paronyan Sh. H.,* On the Distortion of Sequential Consistency in Spoken Discourse, "Linguistica e Filologia", N 29, Bergamo University, Italy, 2009, p. 85-98:
50. *Պողոսյան Օ. Շ.,* Գրականագիտության լեզուն որպես գիտական ոճի ուրույն դրսևորում, ԲԵՀ, թիվ 2 (128), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 101-107:
51. *Պողոսյան Օ. Շ.,* Գիտական ոճի գործառական ուսումնասիրության տեսական հիմքերը, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 25-32:
52. *Ջիվանյան Ա. Հ.,* Հեքիաթը բարձր նորաձևության համատեքստում, «Ոսկե դիվան» հեքիաթագիտական հանդես, թիվ 1, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 155-168:
53. *Ջիվանյան Ա. Հ.,* «Երկնքից ընկավ երեք խնձոր» հայկական հեքիաթների ավարտի բանաձևերը, Հայկական հայագիտական հանդես, հատոր Լ, «Հայկազյան համալսարան» հրատ., Բեյրութ, 2010, էջ 29-43:
54. *Jivanyan A. H.,* Spinning and Speech in Armenian Versions of "Kind and Unkind Girls" (ATU 480) Cosmos, The Journal of the Traditional Cosmology Society, vol. 23 , Edinburgh, 2009, p.151-169.
55. *Rostomyan A. A.*, Means of Expressing Emotive Emphasis in Conversational English, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 91-99:
56. *Rostomyan A. A.*, Proverbs and Idioms Containing Animal Names in the English, German and Russian Languages, Collection of Articles of the Anniversary Scientific Session dedicated to the 90th anniversary of YSU, YSU Press, Yerevan, 2010, p. 244-252.
57. *Վարդանյան Ե. Կ.,* Ջ. Գ. Բայրոնի պոեզիայի բառապաշարի հունա-հռոմեական և աստվածաշնչային բառաշերտը, «Կանթեղ», թիվ 1, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 68-74:
58. *Վարդանյան Ե. Կ.,* Ջ. Գ. Բայրոնի պոեզիայի բառապաշարի լեզվաբանաստեղծական վերլուծությունը, «Համատեքստ», «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 122-131:

59. *Тонян М. А.,* Особенности преподавания обобщенно-личных местоимений английского языка на филологическом факультете, «Օտար լեզուները Հայաստանում», թիվ 4, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 49-54:
60. *Ղուկասյան Ա. Լ.,* Օտար լեզվի շարահյուսության ուսուցումը փոխակերպական քերականության կիրառմամբ, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 85-87:
61. *Սարգսյան Մ. Ս.,* Լեզվամշակութաբանական ուսումնասիրությունների մի քանի արդիական հարցերի շուրջ, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 108-112:
62. *Գասպարյան Լ. Ա.,* Պատմագրության համարժեք թարգմանության հարցի շուրջ, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 133-140:
63. *Հակոբյան Ա. Է.,* Գեղարվեստական գնահատման չափորոշիչները, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 118-129:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Գասպարյան Ն. Հ., Մուրադյան Գ. Հ.,* Գիտականն ու գեղարվեստականը գիտաֆանտաստիկ գրական ժանրում, Վանաձորի պետական մանկավարժական ինստիտուտի հիմնադրման 40-ամյակին նվիրված հանրապետական գիտաժողով, գիտաժողովի զեկուցումների թեզիսներ, «ՎՊՄԻ» հրատ., Վանաձոր, 2009, էջ 3:
2. *Gasparyan S. K., Muradyan N. H.,* In Favour of Science Fiction, «Օտար լեզուներ և գրականություն. տեսություն և պրակտիկա», Միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 1:
3. *Խաժակյան Մ. Գ.,* Հնչերանգի դերն առօրյա խոսքում, «Օտար լեզուներ և գրականություն», միջազգային գիտաժողով՝ նվիրված ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին, ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 30:
4. *Ջիվանյան Ա. Հ.,* Կերպարանափոխությունը հայկական և իռլանդական հրաշապատում հեքիաթում, Վաղ միջնադարյան Իռլանդիա և Հայաստան. հոգևոր և բանահյուսական ավանդույթների զուգահեռներ, միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, Երևան, 2009, էջ 60-62:
5. *Ջիվանյան Ա. Հ.,* Կապույտ մորուքից Քոսակ. Խոհեր մի կերպարի միջտեքստային փոխակերպումների շուրջ, Հեքիաթի զարգացումը բանահյուսական և գրական միջավայրում, Հովհ. Թումանյանի թանգարան, միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 26-27:
6. *Rostomyan A. A.*, Pragmatik und Sprechakttheorie: Recht, Sprache und Kultur, Internationale Konferenz, finales Symposium, Programm, Osnabrueck Universitaet, Germany, Osnabrueck, 2009, s. 1.
7. *Rostomyan A. A.*, Means of Expressing Emotive Emphasis in Conversational English, Foreign Languages in Armenia: New Challenges, New Approaches, International Conference of Young Researchers dedicated to the 90th anniversary of the establishment of YSU, Program and Theses, YSU Press, Yerevan, 2009, p. 43.
8. *Rostomyan A. A.*, Proverbs and Idioms Containing Animal Names in the English, German and Russian Languages, միջազգային գիտաժողով՝ նվիրված ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին, ծրագիր և թեզիսներ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 68:
9. *Օհանյան Մ. Մ.,* Բժշկական տեքստի որոշ լեզվաոճական առանձնահատկությունների շուրջ, Վանաձորի պետական մանկավարժական ինստիտուտի հիմնադրման 40-ամյակին նվիրված հանրապետական գիտաժողով, գիտաժողովի զեկուցումների թեզիսներ, «Իրավունք» հրատ., Վանաձոր, 2009, էջ 110-114:

ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԼԵԶՎԻ ԹԻՎ 1 ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ապրեսյան Մարգարիտա Հրանտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բարսեղյան Գևորգ Ռուդիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Խասապետյան Սիլվա Ռուբենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գրիգորյան Լուսինե Գեորգիի, դոցենտ
4. Վարդյան Աղրիանա Ղևոնդի, դոցենտ
5. Կարապետյան Ռուզաննա Ռաֆայելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Մկրտչյան Քրիստինե Վարազդատի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մնացականյան Լուսինե Սարգսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Սարգսյան Լուսինե Հրաչիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Պետրոսյան Աննա Գագիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դասախոս
10. Ասադյան Ժաննա Միրոյի, դասախոս
11. Ասիկյան Սուսաննա Նիկիտի, դասախոս
12. Ավագյան Լուսինե Վաղինակի, դասախոս
13. Ավետիքյան Մարիետա Յուրայի, դասախոս
14. Բագիրյան Դիանա Պյոտրի, դասախոս
15. Բաղդասարյան Ալինա Հրաչյայի, դասախոս
16. Բեգլարյան Աննա Էդուարդի, դասախոս
17. Գասպարյան Կարինե Էդվարդի, դասախոս
18. Գրիգորյան Աստղիկ Հովհաննեսի, դասախոս
19. Գրիգորյան Խանդութ Վահագնի, դասախոս
20. Գրիգորյան Հասմիկ Մարատի, դասախոս
21. Գրիգորյան Շուշանիկ Ալբերտի, դասախոս
22. Դարբինյան Արաքսի Գուրգենի, դասախոս
23. Թովմասյան Գայանե Վարդանի, դասախոս
24. Խալաթյան Լիանա Լևոնի, դասախոս
25. Խանդանյան Աիդա Սուրենի, դասախոս
26. Խաչատրյան Աննա Մարտինի, դասախոս
27. Խաչիկյան Նաիրա Ռաֆիկի, դասախոս
28. Կարապետյան Կարինե Կարենի, դասախոս
29. Հարությունյան Գայանե Միքայելի, դասախոս
30. Ղուկասյան Աննա Աշոտի, դասախոս
31. Մարգարյան Ելիզավետա Գրիգորի, դասախոս
32. Մելքոնյան Ռուզաննա Ռազմիկի, դասախոս
33. Մինասյան Անահիտ Մուկուչի, դասախոս
34. Միրիմանյան Սուսաննա Գուրգենի, դասախոս
35. Մխիթարյան Զարինե Նորայրի, դասախոս
36. Մուրադյան Արփի Սամվելի, դասախոս
37. Մուրադյան Թանգիկ Նորիկի, դասախոս
38. Նազարյան Մերի Մերուժանի, դասախոս
39. Նիկողոսյան Նարինե Ալֆրեդի, դասախոս
40. Ոսկանյան Անահիտ Աղվանի, դասախոս

41. Պարանյան Մարիաննա Վալերիի, դասախոս
42. Ստեփանյան Նաիրա Գրիգորի, դասախոս
43. Սուքիասյան Սիլվա Մարտինի, դասախոս
44. Փահլևանյան Իրինա Վաչագանի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հովսեփյան Վարվառա Վարդանի, դասախոս
2. Մելոյան Օվսաննա Համլետի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մարտիրոսյան Ստելլա Գևորգի, ավագ լաբորանտ
2. Գևորգյան Ռուզաննա Էդվարդի, ավագ լաբորանտ
3. Մելքոնյան Նոնա Մելքոնի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Մասնագիտությունը օտար լեզվով ուսուցման ծրագրերի մշակում բակալավրիատի համակարգում (պետական ֆինանսավորում):	Ապրեսյան Մ. Հ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Տվյալ գիտական թեմայի շրջանակներում նպատակ է դրվել մշակել մագիստրատուրայի ծրագիր ԵՊՀ 15 ֆակուլտետների համար՝ որպես լավագույն սկիզբ մագիստրատուրայի համակարգի կայացման ճանապարհին:

Կազմվում են մագիստրատուրայի փորձնական նմուշի ծրագրեր՝ տեխնիկական, բնագիտական և սոցիալական գիտությունների 15 ֆակուլտետների համար: Ծրագիրն ընդգրկում է անգլերենի դասընթացի վերջնական նպատակը, աշխատանքային կարճաժամկետ և ընթացիկ նպատակները, ակադեմիական և պրոֆեսիոնալ հմտությունների ամբողջական ցանկը: Ըստ ծրագրի՝ յուրաքանչյուր ֆակուլտետի թիրախ խմբերում նախատեսվում է զարգացնել գրավոր խոսքի, լսելով հասկանալու և խոսելու, արագ կարդալու հմտություններ:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի անգլերենի թիվ 1 ամբիոնն իրականացնում է անգլերենի ուսուցումը բնագիտական, ինչպես նաև այն հումանիտար ֆակուլտետներում, որտեղ լեզուները համարվում են ոչ մասնագիտական առարկա: Կատարված աշխատանքների հիմնական ուղղություններն են.

- անգլերեն լեզվի արդիական խնդիրները,
- օտար լեզվի դասավանդման ժամանակակից մեթոդներ (անգլերենը մասնագիտական նպատակների համար),
- կիրառական լեզվաբանություն,
- բառարանագիտություն:

Ամբիոնն ակտիվորեն մասնակցել է հետևյալ կոնֆերանսներին՝

1. «Էդգար Ալան Պոն և արդիականությունը» (27.11.2009),
2. ԵՊՀ 90-ամյակին նվիրված «Համալսարանական կրթությունը 21-րդ դարում» միջազգային գիտաժողով (2009):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	1	8	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Khasapetyan S. R.,* English for History Students, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, 277 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. Անգլերենը հատուկ նպատակների համար» (մասնագիտական հոդվածների միջազգային ժողովածու), FLSP "Foreign Languages for Special Purposes", N 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 208 էջ:

Հոդված

1. *Ապրեսյան Ս. Հ.,* Գիտական խոսքի շարահյուսության առանձնահատկությունները, FLSP "Foreign Languages for Special Purposes", N 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 44-55:
2. *Bagiryan D. P.,* Finding and Evaluating Information Obtained from the Internet and Using it Effectively, FLSP "Foreign Languages for Special Purposes", N 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 95-103:
3. *Grigoryan Sh. A., Harutyunyan G.,* Extensive Reading and Seven Tips on Organizing Extensive Reading (In General English and ESP Classes), FLSP "Foreign Languages for Special Purposes", N 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 103-112:
4. *Mnatsakanyan L. S.,* Some Peculiarities of Legal Discourse, FLSP "Foreign Languages for Special Purposes", N 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 112-119:
5. *Margaryan E. G.,* Teaching Language through Content, Teaching Education for Intergrating Language and Content Instruction, FLSP "Foreign Languages for Special Purposes", N 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 119-134:
6. *Mirimanyan S. G.,* The Teaching of Vocabulary, FLSP "Foreign Languages for Special Purposes", N 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 134-147:
7. *Paranyan M. V.,* Metacommunicative Cues as Essential Elements in the Presentation Process, FLSP "Foreign Languages for Special Purposes", N 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 147-157:
8. *Закоян Л. М.*, Речевая агрессия в языковом сознании представителей русской лингвокультуры, FLSP "Foreign Languages for Special Purposes", N 8, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 16-31:

ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԼԵԶՎԻ ԹԻՎ 2 ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Երզնկյան Ելենա Լևոնի, բան. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաբայան Ամալյա Միքայելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովակիմյան Լուսիկ Բախտիարի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սարգսյան Լիլիթ Վալդիմանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Շարուրյան Հայկանուշ Ալբերտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

5. Բարսեղյան Լիանա Վահանի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Բուռնազյան Իրինա Սերգեյի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Գարգալոյան Ռուզաննա Թաթոսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Դանիելյան Գայանե Լեյնադի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Ղազարյան Ռուզան Ռաֆայելի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Պապոյան Աննա Կլիմենտի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Վարդապետյան Զարուհի Համլետի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Թովմասյան Նունե Մարտինի, դոցենտ
13. Աբրահամյան Անահիտ Սերգեյի, ասիստենտ
14. Պետրոսյան Արշալույս Հակոբի, ասիստենտ
15. Մելիք-Բախշյան Գոհար Ստեփանի, ասիստենտ
16. Ավագյան Նատալի Հայկի, դասախոս
17. Ավետյան Կարինե Երեմի, դասախոս
18. Բաղդասարյան Մառա Աղասու, դասախոս
19. Բոստանջյան Լուսինե Գեղամի, դասախոս
20. Եղիկյան Լիլիթ Վրեժի, դասախոս
21. Լազարյան Արփիկ Արամի, դասախոս
22. Խաչատրյան Վերոնիկ Պողոսի, դասախոս
23. Կարապետյան Մարինա Ռոբերտի, դասախոս
24. Հայթյան Լուսինե Արամի, դասախոս
25. Հաջի-Հակոբյան Աննա Երվանդի, դասախոս
26. Հովհաննիսյան Աստղիկ Հենրիկի, դասախոս
27. Հովհաննիսյան Գայանե Վլադիմիրի, դասախոս
28. Մաթևոսյան Կարինա Ռաֆայելի, դասախոս
29. Մանուկյան Նարինե Ռուդոլֆի, դասախոս
30. Մարտիրոսյան Արմենուհի Արամի, դասախոս
31. Մելիքյան Ռուզաննա Լեոնիդի, դասախոս
32. Մելքոնյան Նունե Հենրիկի, դասախոս
33. Մկրտչյան Մարինե Գագիկի, դասախոս
34. Մկրտչյան Սուսաննա Սեդրակի, դասախոս
35. Նիկողոսյան Հռիփսիմե Գրիգորի, դասախոս
36. Շեկոյան Էդիտա Էդուարդի, դասախոս
37. Ոսկանյան Էլիզ Գագիկի, դասախոս
38. Ոսկանյան Մարինե Աշոտի, դասախոս
39. Չիրքինյան Ժաննա Նորայրի, դասախոս
40. Սարոյան Սաթենիկ Նորիկի, դասախոս
41. Սարուխանյան Բելլա Կարապետի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մնացականյան Նաիրա Վասյայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Ամիրյան Աննա Գառնիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ամիրյան Աննա Գառնիկի, ավագ լաբորանտ
2. Ղազարյան Լենա Լևոնի, ավագ լաբորանտ
3. Սահակյան Քրիստինա Ալեքսանդրի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Երկխոսությունը միջմշակութային համատեքստում (պետական ֆինանսավորում):	Երզնկյան Ե. Լ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Ինչպես հայտնի է, խոսքային հաղորդակցումը ոչ միայն տեղեկատվության փոխանակման, այլև հասարակական հարաբերությունների ձևավորման և կարգավորման միջոց է: Այս տեսանկյունից առավել կարևորվում են քաղաքավարության կարգի՝ որպես գործաբանական ոլորտի միավորի և երկխոսության փոխներգործությունը կարգավորող միջոցի ուսումնասիրությունը և խոսքում դրա դրսևորման առանձնահատկությունների ու օրինաչափությունների վերհանումը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում իրականացվել են թեմայի ժամանակացույցով նախատեսված աշխատանքներ: 2009 թվականին աշխատանքներն ընթացել են հետևյալ ուղղություններով՝ տեսական և գործնական-կազմակերպչական:

Հետազոտող խումբը պարբերաբար կազմակերպել է տեսական և գործնական խնդիրներին նվիրված սեմինարներ՝ անդրադառնալով թեմային առնչվող արդի հիմնական տեսական գրականությանը, ինչպես նաև փորձարարական քննության հիմնական ուղղություններին և մեթոդներին:

Հաշվի առնելով այն փաստը, որ քաղաքավարության կարգը խոսքային ակտերի կարևոր ասպեկտներից մեկն է, որն ընդգրկում է լեզվական, սոցիալական և գործաբանական իրազեկություն, դիտարկվել են խոսքային ակտերի տարբեր դասակարգումներ, այդ թվում՝ նաև դրդողական ակտերը, որոնք ընդգրկված են խոսքային ակտերի գրեթե բոլոր դասակարգումներում: Այս փուլում քննվել են խոսակցին դիմելու ձևերը և դրանց կիրառությունները երկու լեզուներում՝ անգլերենում և հայերենում՝ նպատակ ունենալով բացահայտել տվյալ հանրության լեզվագործածության առանձնահատկությունները, զուգադրել տարբեր ժողովուրդների լեզվական վարքի նորմերը՝ վերհանելով ընդհանրություններն ու տարբերությունները՝ պայմանավորված մի շարք «արտաքին» և «ներքին» գործոններով:

Հանդիսանալով հասարակության փոխներգործության անքակտելի մի մասնիկ՝ քաղաքավարությունը հաղորդակիցների համար հնարավորություն է ընձեռում փոխներգործության միջոցով կարգավորելու ոչ միայն միմյանց միջև ձևավորված փոխհարաբերությունները, այլև ուղղորդում է նրանց միջանձնային հարաբերությունների բարդ ստորակարգային համակարգում:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնում գիտական աշխատանքներ են տարվել հետևյալ ուղղություններով՝ իմաստաբանություն և գործաբանություն, տեքստի լեզվաբանություն, լեզուների զուգադրական ուսումնասիրություն, դիտարկվել են թարգմանության տեսության խնդիրներ միջմշակութային համատեքստում, ինչպես նաև մշակվել են տարբեր տիպի բառարանների կազմության սկզբունքներ: Ուսումնասիրվել է լեզվի և մշակույթի փոխհարաբերությունը բառի իմաստային կառուցվածքի վերլուծության միջոցով, որի նպատակն է վեր հանել անգլերենի և այլ լեզուների անհամարժեք բառապաշարները:

Նպատակ ունենալով մշակել լեզվի տիրապետման տարբեր մակարդակների պահանջներ՝ ամբիոնը շարունակել է աշխատել թեստային համակարգի կատարելագործման, ինչպես նաև գնահատման տարբեր ձևերի մշակման ուղղությամբ: Մասնավորապես մշակվում են ընթացիկ գնահատման համար երաշխավորվող հայտորոշիչ թեստեր, ինչպես նաև թեմատիկ գրավոր աշխատանքների նմուշներ, որոնք համապատասխանում

են ամբիոնի կողմից ներկայացված անգլերենի դասավանդման ծրագրային պահանջներին և արդյունավետ գնահատում են սովորողների գիտելիքներն ու կարողությունները:

Ամբիոնն աշխատել է համակարգչային ծրագրերի միջոցով անգլերենի ուսուցման հարցերի տեսական հիմնավորման ուղղությամբ: Մասնավորապես մշակվել են Edusoft համակարգչային ծրագրի վրա հիմնված մեթոդական և ուսումնական նյութեր, որոնք նպաստել են անգլերենի դասավանդման արդյունավետության բարձրացմանը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	5	22	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Երզնկյան Ե. Լ., Աստվածատրյան Մ. Գ., Սուխուդյան Ա. Հ.,* Անգլերեն, հանրակրթական ավագ դպրոցի չափորոշիչներ և ծրագրեր, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2009, 219 էջ:
2. *Yerznkyan Y. L., Mkrtchyan S. S.,* English Preparation Tests, “Antares” Pub., Windsor (UK), Yerevan, Paris, 2010, 104 p..
3. *Հովհաննիսյան Գ. Վ., Կարապետյան Մ. Ռ.,* Իմ թեմատիկ հանրագիտարանը, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2010, 624 էջ:
4. *Ղազարյան Ռ. Ռ.,* Պատանեկության թեման գրողի գեղարվեստական համակարգում (Ջ .Դ. Սելինջեր-Ստ. Ջորյան), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 146 էջ:
5. *Tovmasyan N. M., Simonyan A. A.,* Develop Your Critical Thinking (based on American Literature), “Hayrapet” Pub., Yerevan, 2010, 153 p..

Հոդված

1. *Ерзнкян Е. Л., Восканян М. А.,* Пространственно-временная рамка как основа целостности художественного текста, “Иностранные языки в Армении”, N 3, изд. НИО, Ереван, 2009, с. 9-20.
2. *Ерзнкян Е. Л., Суджян С. Л.,* Концепт вежливости в свете теории речевых актов, “Иностранные языки в Армении”, N 4-5, изд. НИО, Ереван, 2009, с. 62-73.
3. *Ерзнкян Е. Л., Арутюнян Л. А.,* К вопросу о средствах репрезентации концепта, “Кантех”, N 2 (43), изд. “Асогик”, Ереван, 2010, с. 149-155.
4. *Yerznkyan Y. L.,* Deixis as a Significant Element of Human Communication, “Armenian Folia Anglistika, International Journal of English Studies”, N 1-2 (6), “Lusakn” Pub., Yerevan, 2009, p. 172-177.
5. *Yerznkyan Y. L.,* Represented Speech as a Stylistic Device, “Foreign Languages at High School”, N 10, YSU Pub., Yerevan, 2009, p. 111-118.
6. *Yerznkyan Y. L.,* The Use of Represented Speech in W.M. Thackeray’s Novel “Vanity Fair”, “Foreign Languages at High School”, N 10, YSU Pub., Yerevan, 2009, p. 119-132.
7. *Արրահամյան Ա. Ս.,* Դիմումի քաղաքավարական ձևերը անգլերենում, «Օտար լեզուները Հայաստանում», թիվ 4-5, ԿԱԻ, Երևան, 2009, էջ 96-103:
8. *Բաբայան Ա. Մ.,* Ուսուցչի ինքնազարգացման խթանումը նրա գործունեության հետազոտության միջոցով, «Կրթություն, բարեփոխումներ, հիմնախնդիրներ» հանր. գիտաժողովի նյութեր, ՎՊՄՀ հրատ., Վանաձոր, 2010, էջ 285-291:

9. *Բաղդասարյան Մ. Ա.,* Որոշ հռետորական հնարների պերսուազիվ դերը քաղաքական ելույթի համատեքստում. մի «հաղթանակի» ելույթի քննություն, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 11-24:
10. *Դանիելյան Գ. Լ., Դավթյան Ս. Դ.,* Թարգմանության դերը գեղարվեստական տեքստի վերլուծության ուսուցման գործընթացում, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», թիվ 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 228-232:
11. *Հաջի-Հակոբյան Ա. Ե.,* Խոսքի ուղղակիությունն ու անուղղակիությունը և դրանց ընկալումը տարբեր մշակույթներում գենդերային տարբերակումների հայեցակետից, «Կանթեղ», թիվ 2 (43), «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 11-21:
12. *Հովհաննիսյան Ա. Հ.,* Ռոբինզոնը և Ուրբաթը. ի՞նչ կա երկխոսության ներսում (սոցիոլեզվաբանական վերլուծության փորձ), «Կանթեղ», թիվ 2 (43), «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 96-100:
13. *Սարգսյան Լ. Վ.,* Մոտիվացիան որպես մասնագիտական անգլերենի (ESP) դասընթացները խթանող գործոն, «Կանթեղ», թիվ 2, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 118-123:
14. *Սարգսյան Լ. Վ.,* Ձևահնչույթաբանական դիտարկումներ լեզվի կոգնիտիվ կարողության վերաբերյալ, «Մխիթար Գոշ» գիտամեթոդական հանդես, թիվ 1, Երևան, 2010, էջ 147-151:
15. *Սարոյան Ս. Ն.,* Ժխտումը և դրա արտահայտման ոչ բացահայտ միջոցները ժամանակակից անգլերենում և հայերենում, «Օտար լեզուները Հայաստանում», թիվ 4-5, ԿԱԻ, Երևան, 2009, էջ 104-112:
16. *Վարդապետյան Զ. Հ.,* Անգլերեն գործարար նամակների գործաբանական առանձնահատկությունները, «Օտար լեզուները բարձրագույն դպրոցում», թիվ 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 169-177:
17. *Վարդապետյան Զ. Հ.,* Հարցի կարգավորման անգլերեն գործարար նամակների լեզվաոճական առանձնահատկությունները, «Օտար լեզուները Հայաստանում», թիվ 3, ԿԱԻ, Երևան, 2009, էջ 31-40:
18. *Ghazaryan L. L.*, On Some Stylistic Peculiarities of Ernest Hemingway's Prose, "Foreign Languages at High School", N 10, YSU Pub., Yerevan, 2009, p. 30-36.
19. *Ghazaryan L. L.*, Factors Governing the Translation Process, "Proceedings of the Scientific Session dedicated to the 90th Anniversary of YSU", YSU Pub., Yerevan, 2010, p. 236-238.
20. *Karapetyan M. R.,* On Some Psychological Aspects of Persuasion in an Essay as a Form of Persuasive Writing, "Foreign Languages in Armenia", N 4, NIE Pub., Yerevan, 2010, p. 58-64.
21. *Kojoyan A. S.,* Some Facts from the History of British Witchcraft and Magic, "Proceedings of the Scientific Session dedicated to the 90th Anniversary of YSU", YSU Pub., Yerevan, 2010, p. 223-227.
22. *Kojoyan A. S.* Hyperbole in the Context of Sherwood Anderson's Short Stories, "Foreign Languages at High School", N 10, YSU Pub, Yerevan, 2009, p. 57-64.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Kojoyan A. S.,* Stylisitc Peculiarities of Contextual Hyperbole, "Lomonosov 2010" International Conference, MSU, April 13-17, Moscow, MAKS Press, 2010, p. 15-16.

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Կարապետյան Կարո Մնացականի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սեֆերյան Սոնա Սարգսի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գաբրիելյան Սեդա Ռազմիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գևորգյան Գուրգեն Անուշավանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խաչատրյան Աննա Վանիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

5. Հակոբյան Աննա Արշալույսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Հովհաննիսյան Լյուդմիլա Վահանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Չարչօղլյան Լալա Սերգեյի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Վարդանյան Նվարդ Պողոսի, դոցենտ
9. Միրզոյան Ռուզան Վասիլի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Բագումյան Լուսինե Արտաշեսի, դասախոս
11. Բերբերյան Նանա Զավենի, դասախոս
12. Գրիգորյան Գայանե Էդուարդի, դասախոս
13. Խաչատրյան Սյուզաննա Ալբերտի, դասախոս
14. Հակոբյան Գայանե Վարդգեսի, դասախոս
15. Սողոմոնյան Քրիստինե Սողոմոնի, դասախոս
16. Քալաեջյան Տաթևիկ Կարապետի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Կարապետյան Սյուզաննա Սամվելի, ավագ լաբորանտ

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթ. ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս	Թարգմանություն	Բառարան
2	1	1	-	18	-	11	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Gabrielyan S. R., Hakobyan G. V., Qalaejyan T. K.*, English for Translators, Part III, co-authorial publication, Yerevan, 2010, 276 p..
2. *Berberjan N. Z., Jeghiasarjan E. L.,* Deutsch, Verlag der JSU, Jerewan, 2010, 472 p..

Մենագրություն

1. *Գաբրիելյան Ս. Ռ.*, Քիփլինգի հեքիաթները (Գեղարվեստական համարժեքության հարցեր), հեղինակային հրատ., Երևան, 2009, 104 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Mirzoian R.V.,* Cours pratique de grammaire francais, “Antares’’, Erevan, 2010, 232 p..

Հոդված

1. *Gabrielyan S. R., Hayroyan A. S.,* Psychology of Reading and Translating Kipling's “How Rhinoceros Got his Skin”, “Foreign languages in High School’’, N 10, “Sahak Partev” Pub., Yerevan, 2009, p. 10-12.
2. *Gabrielyan S. R., Hayroyan A. S.,* Psychology of Reading and Interpreting Kipling's " The Cat that Walked by Himself’’, “Education and Science in Artsakh”, N 3-4, Stepanakert, 2009, p. 60-63.

3. *Gabrielyan S. R., Bagumyan L. A.,* Lewis Carroll's, Rudyard Kipling's and Kenneth Graham's Worlds of Imagination, “Astghik”, N 20, “Sahak Partev” Pub., Yerevan, 2010, p. 284-291.
4. *Grigoryan G. E.*, Humour and Irony in O'Henry's Short Stories, “Astghik” N 20, “Sahak Partev” Pub., Yerevan, 2010, p. 328-342.
5. *Խաչատրյան Ա. Վ.,* Մշակույթի դերը թարգմանության մեջ, «Աստղիկ», թիվ 20, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2010, էջ 92-95:
6. *Khachatryan A. V.*, Pragmatic Aspect of Fairy-tale Translation, ‘’Astghik’’, N 20, “Sahak Partev” Pub., Yerevan, 2010, p. 96-98.
7. *Khachatryan S. A.*, American and British English Differences, ‘’Astghik’’, N 20, “Sahak Partev” Pub., Yerevan, 2010, p. 342-349.
8. *Կարապետյան Կ. Մ.*, Բուհում օտար լեզուների դասավանդման ճյուղային առանձնահատկությունները, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 80-84:
9. *Հակոբյան Ա. Ա.,* Գեղարվեստական թարգմանության գնահատման չափորոշիչները, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 118-129:
10. *Hakobyan G. V., Eghoyan M. G.,* Female Discrimination in Language, “Astghik”, N 20, “Sahak Partev” Pub., Yerevan, 2010, p. 151-156.
11. *Hakobyan G. V., Eghoyan M. G.,* The Peculiarities of Children's Discourse in Literature, “Astghik”, N 20, “Sahak Partev” Pub., Yerevan, 2010, p. 157-162.
12. *Հովհաննիսյան Լ. Վ.*, Շեքսպիրի յուրացման փորձից, «Աստղիկ», «Սահակ Պարթև» հրատ., թիվ 20, Երևան, 2010, էջ 71-76:
13. *Hovhannisyan L. V., Zargaryan D.*, The Language of Maughamean Prose, “Astghik”, N 20, “Sahak Partev” Pub., Yerevan, 2010, p. 77-91.
14. *Charchoghlyan L. S.,* The Importance of Culture in Translation, "Astghik", N 20, “Sahak Partev” Pub., Yerevan, 2010, p. 300-304.
15. *Սեֆերյան Ս. Ս.,* Ալիսը հակոտնյա աշխարհում, «Աստղիկ», թիվ 20, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2010, էջ 389-400:
16. *Seferyan S. S.*, Byron and His Armenian Friends, “Astghik”, N 20, “Sahak Partev” Pub., Yerevan, 2010, p. 382-389.
17. *Վարդանյան Ն. Պ.*, Պոեզիան, բանաստեղծը և թարգմանիչը, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», թիվ 8, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 12:
18. *Վարդանյան Ն. Պ.*, Շարլ Ժուլիեն, «Ծվեններ» ստեղծագործությունը և թարգմանությունը հայերեն, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», թիվ 9, «Աստղիկ» հրատ., Երևան 2009, էջ 3-9:

Թարգմանություններ

1. *Հովհաննիսյան Լ. Վ.*, Հովհաննես Թումանյան, «Լուսավորչի կանթեղը» (հայերենից անգլերեն թարգմանություն), «Աստղիկ», թիվ 20, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2010, էջ 5-6:
2. *Հովհաննիսյան Լ. Վ.*, Դարամիջի ժամին (հայերենից անգլերեն թարգմանություն), «Աստղիկ», թիվ 20, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2010, էջ 7:
3. *Հովհաննիսյան Լ. Վ.,* Աշուն (հայերենից անգլերեն թարգմանություն), «Աստղիկ», թիվ 20, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2010, էջ 8:
4. *Հովհաննիսյան Լ. Վ.,* Հաշտություն (հայերենից անգլերեն թարգմանություն), «Աստղիկ», թիվ 20, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2010, էջ 9:
5. *Հովհաննիսյան Լ. Վ.*, Ջորջ Գորդոն Բայրոն, (անգլերենից հայերեն թարգմանություն), «Աստղիկ», թիվ 20, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2010, էջ 10:
6. *Հովհաննիսյան Լ. Վ.*, Թոմաս Մուր, Այդ երեկոյան զանգերը (անգլերենից հայերեն թարգմանություն), «Աստղիկ», թիվ 20, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2010, էջ11:

7. *Վարդանյան Ն. Պ.,* Դընի Դոնիկյան, «Մոլորուն ճամփորդություններ» (բանաստեղծությունների ժողովածու), «Ակտուալ արվեստ» հրատ., Երևան, 2009, 129 էջ:
8. *Վարդանյան Ն. Պ.,* Շարլ ժուլիե, «Ծվեններ» (վեպ), «Ակտուալ արվեստ» հրատ., Երևան, 2009, 230 էջ:
9. *Վարդանյան Ն. Պ.*, Հայաստանի հրաշալիքներ (ֆրանսերենից հայերեն թարգմանություն), «Արեգ» հրատ., Երևան, 2010, 112 էջ:
10. *Հակոբյան Ա. Ա.,* Ամելի Նոթոմբ, «Մարդասպանի հիգիենան» (հայերենից ֆրանսերեն թարգմանություն), վեպ, «ՍԼՄ» հրատ., Երևան, 2009,144 էջ:
11. *Վարդանյան Ն. Պ.*, Դընի Դոնիկյան, «Սյունիք հրաշափառ», «Ակտուալ արվեստ» հրատ., Երևան, 2010, 110 էջ:

Բառարան

1. *Գևորգյան Գ. Ա.,* ժողովրդավարություն, ընտանեկան բռնություն (անգլերեն-հայերեն-ռուսերեն բառարան), «Արեգ» հրատ., Երևան, 2009, 95 էջ:
2. *Մեֆերյան Ս. Ս.,* Իմաստախոս Շեքսպիրը, Շեքսպիրյան իմաստախոսությունների բառարան (անգլերեն-հայերեն), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 375 էջ:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գաբրիելյան Յուրիկ Միշայի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Առաքելյան Սուսաննա Ռազմիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սարգսյան Լևոն Առաքելի, ասիստենտ
3. Անթառանյան Նազիկ Սանդրոյի, դասախոս
4. Ապրեսյան Արմինե Գերասիմի, դասախոս
5. Ավակիմյան Աննա Վիկտորի, դասախոս
6. Գևորգյան Երանուհի Հովհաննեսի, դասախոս
7. Դանիելյան Գոհար Համլետի, դասախոս
8. Դիվանյան Նաիրա Լևոնի, դասախոս
9. Եղիազարյան Էլեոնորա Լևոնի, դասախոս
10. Կոպալյան Նաիրա Արշակի, դասախոս
11. Հայրապետյան Նազիկ Մերուժանի, դասախոս
12. Մանուկյան Հասմիկ Ալբերտի, դասախոս
13. Մարգարյան Արամ Հայկի, դասախոս
14. Մարիկյան Լուսինե Վազգենի, դասախոս
15. Մելտոնյան Գայանե Պետրոսի, դասախոս
16. Մնացականյան Գայանե Վլադիմիրի, դասախոս
17. Պետրոսյան Իրինա Հարությունի, դասախոս
18. Վարդանյան Գեղանուշ Վարդանի, դասախոս
19. Քոսայան Ռուզաննա Տիրանի, դասախոս
20. Օգանովա Ռաիսա Վարդանի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Խանոյան Նելլի Սարգսի, դասախոս
2. Մակիչյան Վարդուշ Լադիկի, դասախոս
3. Նավասարդյան Սյուզաննա Կարապետի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Արաբյան Աննա Սամվելի, ավագ լաբորանտ
2. Խանոյան Նելլի Սարգսի, ավագ լաբորանտ
3. Մակիչյան Վարդուշ Լադիկի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում կատարվել են աշխատանքներ՝ ժամանակակից գերմաներենի կառուցվածքային և գործառութային առանձնահատկությունները լեզվի ուսումնասիրության տարաժամանակյա հայեցակետով բացատրելու նպատակով: Առանձին հետազոտություններ անդրադառնում են գերմաներենի հնչյունական զարգացման յուրահատկություններին, որոնք ի հայտ են գալիս արդի փուլում (դոցենտ Ս. Առաքելյան և դաս. Ն. Կոպալյան), գերմանական լեզուների ձևաբանական ընդհանրույթներին և դրանց սահմանման սկզբունքներին (դաս. Ն. Դիվանյան), հին, ժամանակակից գերմաներենի բառակազմական կաղապարներին՝ ըստ համաժամանակյա և տարաժամանակյա հայեցակետերի (դաս. Լ. Մարիկյան և ասպ. Հ. Գաբոյան): Որպես վերջնական արդյունք՝ նախատեսվում է մեկ ամբողջական աշխատության հրատարակումը՝ «Համաժամանակայինը և տարաժամանակայինը գերմանական լեզուներում» անվանմամբ (Յու. Գաբրիելյան և հեղինակային խումբ):

Այս ընդհանուր թեման միավորում է այնպիսի հետազոտություններ, որոնք, ելնելով օտար լեզվի յուրահատկությունները մայրենի լեզվի համապատասխան փաստերով բացատրելու և այդպիսով նաև օտար լեզվի դասավանդման գործնական հիմքերը զարգացնելու սկզբունքից, անդրադառնում են ժամանակակից գերմաներենի և հայերենի ժամանակաձևերի (դաս. Ա. Ապրեսյան), տեքստի քերականական ձևավորման և գործառույթի (դաս. Գ. Դանիելյան և ասպ. Մ. Մելիքյան), ոճական առանձին ձևերի և դրանց գործառական տարբերակների (դաս. Ռ. Քոսայան) զուգադրական վերլուծություններին, որոնց արդյունքները կարող են մեծապես նպաստել գերմաներեն լեզվի՝ որպես հիմնական օտար լեզվի առավել հիմնավոր յուրացմանը բակալավրիատի 3-4-րդ և մագիստրատուրայի 1-2-րդ կուրսերում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	-	1	1	2	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Գաբրիելյան Յու. Մ.,* Գերմաներենը վերին մակարդակի համար, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, 138 էջ:
2. *Անթառանյան Ն. Ս., Վարդանյան Գ. Վ., Ավակիմյան Ա. Վ.,* Գերմաներեն բուհի ուսանողների համար, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2010, 320 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Դանիելյան Գ. Հ., Մարիկյան Լ. Վ.,* Ակադեմիական գերմաներեն մագիստրոս ուսանողների համար, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 150 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Առաքելյան Ս. Ռ., Դանիելյան Գ. Հ., Կոպալյան Ն. Ա., Մանուկյան Հ. Ա.,* Գերմաներեն թեստերի ժողովածու պետական և ավարտական քննությունների համար, «Զանգակ-97», Երևան, 2010, էջ 140:

Հոդված

1. *Oganova R. V., Bütner R.,* Der Einsatz vergleichender Mittel im universitären Landeskundenunterricht, «Օտար լեզուները Հայաստանում», թիվ 2, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 45-52:
2. *Առաքելյան Ս. Ռ.,* Մակնիշների անվանումների լեզվական յուրահատկությունները, «Օտար լեզուները Հայաստանում», թիվ 4, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 44-49:

ՌՈՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սարգսյան Վահան Գերասիմի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բաղդասարյան Հասմիկ Գրիգորի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Միքայելյան Տիգրան Բորիսի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Սարոյան Լիլիթ Նորիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Խաչատրյան Արա Յուրիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Օհանյան Հռիփսիմե Լևոնի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Ազրոյան Աննա Հակոբի, դասախոս
7. Ակիմյան Աղունիկ Մակարի, դասախոս
8. Արսենյան Անի Տիգրանի, դասախոս
9. Բարսեղյան Ինգա Լևոնի, դասախոս
10. Բլբուլյան Լուսինե Աշոտի, դասախոս
11. Գասպարյան Իրինա Սերգեյի, դասախոս
12. Դեյրմենջյան Արմինե Արամի, դասախոս
13. Խաչատրյան Ասյա Եղիշեի, դասախոս
14. Կուբանյան Աննա Սամվելի, դասախոս
15. Կիրակոսյան Մարինե Էդուարդի, դասախոս
16. Մարտիրոսյան Մերի Էդուարդի, դասախոս
17. Մելիքյան Մերի Մասիսի, դասախոս
18. Ոսկանյան Զարուհի Վիգենի, դասախոս
19. Սարգսյան Նվարդ Նորայրի, դասախոս
20. Սողոմոնյան Աղրինե Սարգսի, դասախոս
21. Ստեփանյան Արաքսյա Հակոբի, դասախոս

22. Սուքիասյան Մերի Աղվանի, դասախոս
23. Օհանյան Էլեն Արծրունու, դասախոս

Համատեղողներ

1. Դերձյան Գարի Հայկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բաղդասարյան Ժաննա Էդվարդի, ավագ լաբորանտ
2. Իսրայելյան Մագդա Սարգսի, ավագ լաբորանտ

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	1	-	2	7	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Baghdasarian H. G., Méndez Santos M.,* Espapol académico para lingüistas, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, 240 էջ:

Մենագրություն

1. *Sarkisian V. G.,* Introducción a la etimología vasca: Reconstrucción interna, Ed. LINCOM EUROPA academic publications, Muenchen, 2009, 209 p..

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Akimian A. M.,* Cuentos escogidos, «Արեգ» հրատ., Երևան, 2010, 256 էջ:
2. *Voskanian Z. V.,* Introduzione alla filologia romanza, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, 102 էջ:

Հոդված

1. *Միքայելյան Տ. Բ.,* Իսպաներեն բայական կառույցների իմաստակառուցվածքային վերլուծության որոշ սկզբունքներ (անգլերեն և հայերեն համարժեքների հետ զուգադրմամբ), «Ռոմանական բանասիրության հանդես», թիվ 10, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 5-18:
2. *Dermenjian A. A.,* La creatividad como clave de la educacign, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», թիվ 10, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 32-41:
3. *Բլբուլյան Լ. Ա.,* Իտալալեզու գովազդի ձևաշարահյուսական առանձնահատկությունները, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», թիվ 10, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 72-80:
4. *Իսրայելյան Մ. Ս.,* Իսպանալեզու գովազդում բայի գործածության որոշ առանձնահատկություններ, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», թիվ 10, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 60-71:
5. *Խաչատրյան Ա. Ե.,* «Դոն Կիխոտ» վեպում հատուկ անուն պարունակող առածների թարգմանության խնդրի շուրջ, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», թիվ 10, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 81-89:

6. *Սարոյան Լ. Ն.,* Ժամանակային հարաբերականություն արտահայտող բառերի իմաստային դաշտերի համակարգը ժամանակակից իսպաներենում և անգլերենում, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», թիվ 10, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ19-31:
7. *Voskanian Z. V.,* La particolaritn funzionali e semantiche delle congiunzioni, «Ռոմանական բանասիրության հանդես», թիվ 10, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 90-110:

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ ***Հարությունյան Զավեն Հրանտի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ***

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մուրադյան Ամալյա Գրիգորի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մելիքսեթյան Ռոզա Սեդրակի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Բաղդասարյան Արմեն Սամվելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սարգսյան Գայանե Ռուդոլֆի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Խաչատրյան Սուսաննա Սեդրակի, ասիստենտ
6. Ալիխանովա Ալինա Իսահակի, դասախոս
7. Առաքելյան Կատյա Ցոլակի, դասախոս
8. Առաքելյան Զարուհի Սամվելի, դասախոս
9. Ավետիսյան Հեղինե Վարդգեսի, դասախոս
10. Բլբուլյան Թագուհի Մովսեսի, դասախոս
11. Գալստյան Հասմիկ Սերգեյի, դասախոս
12. Խալաֆյան Սոնա Ռոբերտի, դասախոս
13. Կարապետյան Լիլիթ Գառնիկի, դասախոս
14. Կարապետյան Գոհար Ռոբերտի, դասախոս
15. Հարությունյան Նարինե Ռոբերտի, դասախոս
16. Հարությունյան Լիանա Վարդանի, դասախոս
17. Ղարիբյան Ասյա Հարությունի, դասախոս
18. Մարտիրոսյան Էլյա Մերուժանի, դասախոս
19. Մարության Աննա Հայկի, դասախոս
20. Մելքոնյան Նաիրա Իշխանի, դասախոս
21. Մեսրոպյան Անահիտ Խաչիկի, դասախոս
22. Շահբազյան Կարինե Ռազմիկի, դասախոս
23. Շմավոնյան Ժենյա Ավետիսի, դասախոս
24. Ջուլհակյան Մելանյա Գրիգորի, դասախոս
25. Վարդանյան Լիլյա Սուրենի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Զաղայան Սոնա Վլադիմիրի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

1. «Տարարմատության դրսևորումները ֆրանսերենում՝ բնական լեզվաբանության համատեքստում» (կատարող՝ Վարդանյան Լիլյա, կոնսուլտանտ՝ մ.գ.թ., դոց. Զ. Հարությունյան):

Սույն թեմայի հավակնությունն է նորովի լուսաբանել լեզվում առկա այնպիսի մի խնդիր, ինչպիսին տարարմատությունն է: Ուսումնասիրությունները կատարվում են լեզվագիտական արդի ուղղություններից մեկի բնական տեսանկյունից: Մանրակրկիտ քննարկվում են նշյալ ոլորտում մինչև այժմ առկա մոտեցումները՝ դրանք զուգադրելով բնական մոտեցման հետ և ընդգծելով վերջինիս առավելությունները:

2. «Գունային իմաստի լեզվական դրսևորումները ժամանակակից ֆրանսերենում» (կատարող՝ Հարությունյան Ամալյա, ղեկ.՝ մ.գ.թ., դոց. Զ. Հարությունյան):

Աշխատանքում քննարկվում են այնպիսի խնդիրներ, ինչպիսիք են՝ գունային հարացույցը որպես ժամանակակից գիտությունների ուսումնասիրության առարկա, գունային հարացույցի հետազոտման հիմնադրույթների հայեցակարգերը, գունային հարացույցը ժամանակակից լեզվաբանական հետազոտություններում, գույների խորհրդանշային և իմաստային արժեքը, գույն արտահայտող բառամիավորումների խորհրդանշանային առանձնահատկությունները ֆրանսերենում և հայերենում:

3. «Ֆրանսերենի նախդրային կառույցների իմաստների լեզվաարտահայտչամիջոցները հայերենում» (կատարող՝ Վարդանյան Աննա, կոնսուլտանտ՝ մ.գ.թ., դոց. Զ. Հարությունյան):

Հայտնի է, որ ֆրանսերենի նախդրային կառույցներն այն լեզվական միավորներն են, որոնք մեծ կարևորություն ունեն հայախոսների կողմից ֆրանսերենի՝ որպես օտար լեզվի յուրացման գործընթացում: Այդ իսկ պատճառով կարևորվում է ֆրանսերենի նախդրային կառույցների և հայերենում նրանց իմաստներին համարժեք լեզվաարտահայտչամիջոցների համեմատական ուսումնասիրությունը:

4. «Էպոնիմների կառուցվածքային-իմաստաբանական առանձնահատկությունները ֆրանսերենում» (կատարող՝ Մարության Աննա, ղեկավար՝ բ.գ.թ., դոցենտ Ա. Բաղդասարյան):

Այս ատենախոսությունը արծարծում է ժամանակակից ֆրանսերենի էպոնիմների առաջացման, դրանց զարգացման առանձնահատկությունները: Աշխատանքն անդրադառնում է նաև հատկանունաբանությանը, հատուկ և հասարակ անունների տարբերակմանը վերաբերող դասական և ժամանակակից լեզվաբանների կարծիքներին, ինչպես նաև էպոնիմների դասակարգման առանձնահատկություններին՝ ելնելով դրանց հիմքում ընկած հատուկ անվան բնույթից:

5. «Ազգակցություն ցույց տվող բառերի կառուցվածքային-իմաստաբանական առանձնահատկությունները ֆրանսերենում» (կատարող՝ Շահբազյան Կարինե, ղեկ.՝ բ.գ.թ., դոցենտ Ա. Մուրադյան):

Աշխատանքում շոշափվող հիմնահարցերն են. ազգակցություն ցույց տվող գոյականների թեմատիկ իմաստային խմբի դերը լեզվի բառապաշարում և նրա կապը արտալեզվական իրականության հետ, լեզու-հասարակություն փոխհարաբերության մեկնաբանությունը լեզվաբանական տարբեր ուղղություններում, լեզվաբանական տարբեր մեթոդների կիրառմամբ խնդրո առարկա գոյականների շարահյուսական և ոճական առանձնահատկությունների ուսումնասիրությունները ֆրանսերենում և հայերենում:

6. «Սյուրռեալիստական բանաստեղծական տեքստերում իմաստի առկայացման առանձնահատկությունները (Ռ. Դեսնոսի սյուրռեալիստական բանաստեղծությունների հիման վրա)» (կատարող՝ Բլբուլյան Թագուհի, կոնսուլտանտ՝ մ.գ.թ., դոց. Զ. Հարությունյան):

Բացատրելով 20-րդ դարի սյուրռեալիստական պոեզիայի հերմետիկ բնույթի պատճառներն ու առանձնահատկությունները՝ աշխատանքում ուսումնասիրվում են բանաստեղծական տեքստում իմաստաստեղծման գործընթացին մասնակցող բոլոր բաղադրիչների լեզվաոճական առանձնահատկությունները:

7. «Համեմատության իմաստաբանական-կառուցվածքային առանձնահատկությունները ֆրանսերենի գեղարվեստական խոսույթում» (կատարող՝ Կարապետյան Լիլիթ, կոնսուլտանտ՝ մ.գ.թ., դոց. Զ. Հարությունյան):

Ուսումնասիրության առարկան է համեմատության կառուցվածքային և իմաստաբանական առանձնահատկությունների հետազոտությունը գեղարվեստական խոսույթում: Հետազոտական լեզվական

նյութը վերցված է 19-րդ և 20-րդ դարերի ֆրանսիացի նշանավոր գրողներ Օնորե դը Բալզակի և Ժան Ժիոնոյի ստեղծագործություններից:

8. «Ֆրանսերենի համակարգչային լեզվի նորաբանությունների կառուցվածքային և իմաստային առանձնահատկությունները» (կատարող՝ Հարությունյան Նարինե, կոնսուլտանտ՝ մ.գ.թ., դոց. Զ. Հարությունյան):

Հետազոտության նպատակն է ուսումնասիրել և ներկայացնել ֆրանսերենի նորաբանական ժամանակակից միտումների ընդհանուր բնութագիրը, մասնավորապես համակարգչային լեզվում, դասդասել համակարգչային լեզվի նորաբանությունների և ձևավորման արդի մեխանիզմները, հետազոտել վերջիններիս կառուցվածքային և իմաստային առանձնահատկությունները:

9. «Ֆրանսերենի դարձվածակազմության հիմնական միտումները» (կատարող՝ Մելքոնյան Նաիրա):

Թեման նվիրված է հայերենում և ֆրանսերենում դարձվածքների և ազատ կապակցությունների առանձնահատկությունների քննությանը: Թեմայի նպատակն է բացահայտել, դասակարգել և մեկնաբանել ֆրանսերենի դարձվածակազմության և բառակազմության հիմնական միտումները: Խոսքը հիմնականում երեք տարբեր երևույթների՝ մենաբառույթացման, բազմաբառույթացման և դիպվածային փոխակերպումների մասին է, որոնք դիտարկվում են իբրև մեկ միասնական գործընթացի առանձին տարրեր:

10. «Լա Ֆոնտենի առակների լեզվաոճական առանձնահատկությունները» (կատարող՝ Ավետիսյան Հեղինե, կոնսուլտանտ՝ մ.գ.թ., դոց. Զ. Հարությունյան):

Աշխատանքի նպատակն է ուսումնասիրել լեզվաոճական այն նորամուծությունները, որոնք արվել են Լաֆոնտենի կողմից առակի ժանրում, ինչպես նաև ուսումնասիրել նրա առակների լեզվաոճական յուրահատկությունները:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

1. Հանրապետական գիտական կոնֆերանս՝ նվիրված ֆրանսերենի դասավանդման և ֆրանսիական բանասիրության արդի խնդիրներին (ապրիլի 15-16, 2010),
2. Ֆրանկոֆոնիայի միջազգային օրվան նվիրված համերգ-ներկայացում (մարտի 26, 2010):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	-	4	-	1	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Ղարիբյան Ա. Հ., Զուլիակյան Մ. Գ.,* France (Cours d'histoire et de civilisation), հեղինակային հրատ., Երևան, 2009, 405 էջ:
2. *Խաչատրյան Ս. Ս., Մուրադյան Ա. Գ.,* L' Homme et son environnement, հեղինակային հրատ., Երևան, 2009, 96 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Բլբուլյան Թ. Մ., Guide de prononciation*, հեղինակային հրատ., Երևան, 2009, 280 էջ:
2. *Ղարիբյան Ա. Հ., France,* հեղինակային հրատ., Երևան, 2009, 30 էջ:
3. *Շմավոնյան Ժ. Ա., Etudes orientalistiques* (Textes et exercices), «Լիմուշ» հրատ, Երևան, 2009, 100 էջ:
4. *Ալիխանովա Ա. Ի., Blaise Pascal ou apologie de la langue française,* հեղինակային հրատ., Երևան, 2009, 119 էջ:

Հոդված

1. *Գալստյան Հ. Ս.,* Գոյականի խոսքիմաստային տարարժեքությունը ֆրանսերենում և հայերենում, «Ասողիկ», «Ռոմանական բանասիրության հանդես», թիվ 9, Երևան, 2009, էջ 38-41:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Առաքելյան Արա Հրաչիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Էդոյան Հենրիկ Անտոնի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գոնչար-Խանջյան Նատալյա Կարենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հարությունյան Սվետլանա Արտաշեսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սեդրակյան Անուշ Ռոստոմի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սիմյան Տիգրան Սերժիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Տեր-Խաչատրյան Երվանդ Գարեգինի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Արսենյան Վահե Արամի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Դավթյան Գայանե Արմենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Եգանյան Անահիտ Վանոյի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Մարտիրոսյան Արփի Արմենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Պապոյան Արփի Նիկոլայի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Շահմուրադյան Անահիտ Ռուբենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ստեփանյան Սերգեյ Լևոնի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Դարբինյան Նարինե Սուրենի, ավագ լաբորանտ
2. Եփրեմյան Նաիրա Սուրենի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հայ գրականությունը 20-րդ դարի արևմտյան գրականության համակարգում (պետական ֆինանսավորում):	Էդոյան Հ. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Թեմայի շրջանակներում բ.գ.դ., պրոֆեսոր Հ. Էդոյանը ներկայացրել է մեկ հոդված՝ «Մոդեռնիստական ուղղությունների քննական վերլուծությունը 20-րդ դարի սկզբների գրական քննադատության

մեջ» վերնագրով: Բ.գ.թ., դոց. Ե. Տեր-Խաչատրյանը ամբիոնի «Համատեքստ-2009» գիտական ամսագրում տպագրել է «Կոստան Զարյան և Վիլյամ Բլեյք» հոդվածը: Տպագրության են ներկայացվել ևս երկուսը՝ «Հայկական ֆուտուրիզմը իտալական և ռուսական ֆուտուրիզմի զուգահեռներում (համեմատական վերլուծություն)» և «Կոստան Զարյանը՝ իտալական գրականության մեկնաբան» վերնագրերով:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ուստարում ամբիոնում ուսումնասիրվել են XX դարի անգլո-ամերիկյան, ֆրանսիական, գերմանական, իսպանական, իտալական և լատինաամերիկյան գրական զարգացումների օրինաչափությունները, ձևերը և ուղիները: Ուսումնասիրությունները կատարել են ամբիոնի առաջատար դասախոսներ, պրոֆ. Հ. Էդոյանը, բ.գ.թ., դոցենտներ Ա. Առաքելյանը, Ե. Տեր-Խաչատրյանը, Ա. Սեդրակյանը, Տ. Սիմյանը, ինչպես նաև երիտասարդ դասախոսներ, բ.գ.թ., դոցենտներ Վ. Արսենյանը, Ա. Եգանյանը, Ա. Մարտիրոսյանը, Ա. Շահմուրադյանը, Գ. Դավթյանը և ասիստենտ Ս. Ստեփանյանը: Ամբիոնում պաշտպանվել է 2 թեկնածուական ատենախոսություն անգլո-ամերիկյան գրականություններից: Պաշտպանության է ներկայացվել թեկնածուական ևս երկու աշխատանք անգլո-ամերիկյան գրականության գծով:

2009-ի սեպտեմբերին Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետում ամբիոնի դասախոսների ջանքերով կազմակերպվել է գիտաժողով՝ նվիրված ամերիկացի գրող Էդ.Պոյի ծննդյան 160-ամյա հոբելյանին՝ «Էդգար Ալլան Պոն և արդիականությունը» թեմայով, որտեղ զեկուցումներով հանդես են եկել ինչպես ամբիոնի դասախոսները, այնպես էլ այլ ֆակուլտետներից, բուհերից և ՀՀ ԳԱԱ գրականության ինստիտուտից հրավիրյալներ: 2010 թ-ի մայիսին ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական կազմի ջանքերով լույս է ընծայվել «Էդգար Ալլան Պոն և արդիականությունը» գիտաժողովի հոդվածների ժողովածուն: 2010 թ-ի մարտին ամբիոնը լույս է ընծայել «Համատեքստ-2009» գիտական հոդվածների ժողովածուն: 2010 թ-ի ապրիլին ամբիոնի դոցենտ Ն. Գոնչար-Խանջյանի աջակցությամբ կազմակերպվել է ուսումնագիտական միջոցառում՝ նվիրված արգենտինացի գրող Խ. Լ. Բորխեսի ծննդյան110-ամյակին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	-	4	28	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Առաքելյան Ա. Հ.*, Հեսսեն և Արևելքը, «Վան Արյան» հրատ., Երևան, 2009, 78 էջ:
2. *Ստեփանյան Ս. Լ.,* Ժամանակի երկու ընթերցումը, «Սարգիս Խաչենց», «Փրինտինֆո» հրատ., Երևան, 2009, 140 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Եգանյան Ա. Վ.*, Թեդ Հյուզ, «Մարդկայինի որոնումը կենդանակերպի աշխարհում», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 135 էջ:
2. *Մարտիրոսյան Ա. Ա.,* «Կեղծիք» հասկացությունը Սելինջերի «Տարեկանի արտում՝ անդունդի եզրին» վեպում, «Հայաստան» հրատ., Երևան, 2009, 15 էջ:
3. *Симян Т. С.,* Семиотика. Хрестоматия, изд. “Лимуш”, Ереван, 2009, 282 с..
4. *Արսենյան Վ. Ա.,* Սուբյեկտիվ ընկալման և արվեստի խնդիրը Վ. Վուլֆի «Միսիս Դելոուեյ» և «Դեպի փարոսը» վեպերում (մեթոդական հանձնարարականներ), «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2009, 21 էջ:

Հոդված

1. *Առաքելյան Ա. Հ.*, Հ. Հեսսեի «Սիդհարթհա» վեպի փիլիսոփայական հիմունքները, «Համատեքստ-2009», «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 3-18:
2. *Արսենյան Վ. Ա.,* Վ.Վուլֆի «Միսիս Դելոուեյ» վեպի նորարարական նշանակությունը, Օտար լեզուներ և գրականություն (տեսություն և պրակտիկա), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 28:
3. *Արսենյան Վ. Ա.*, Երկակիությունները Ուիլյամ Բլեյքի «Երգեր անմեղության» բանաստեղծական ժողովածուում, «Համատեքստ-2009», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 82-85:
4. *Արսենյան Վ. Ա.,* From tongue invisible visible (Լեզվի տիրույթում անտեսանելին տեսանելի է), Արդի սլովակյան գրականություն, «Խաղը», «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2009, էջ 77:
5. *Արսենյան Վ. Ա.,* Հոգեխանգարման թեման Է. Ա. Պոյի և Վերջինիա Վուլֆի գրական արվեստում, «Էդ. Ա. Պոն և արդիականությունը» խորագրով գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 133-146:
6. *Гончар-Ханджян Н. К.*, Перинатальная матрица в рассказе Эдгара По “Колодец и маятник”, «Էդ. Ա. Պոն և արդիականությունը» խորագրով գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 58-63:
7. *Դավթյան Գ. Ա.,* Օկտավիո Պասի պոետիկան, Համատեքստ-2009, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 86-96 էջ:
8. *Դավթյան Գ. Ա.,* Գաբրիելա Միստրալ. բանաստեղծի ոգու տոկունությունը, թախիծն ու հուսահատությունը, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության հարացույցում», «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 152-155:
9. *Դավթյան Գ. Ա.*, Խորհրդանիշն Էդգար Պոյի արձակում, «Էդ. Ա. Պոն և արդիականությունը» խորագրով գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 79-84:
10. *Арутюнян С. А.,* В направлении Ф. М. Достоевского/”Уроки” Достоевского в романе Ф. Мориака “Тереза Дескейри”, Аматекст-2009, изд. ЕГУ, 2010, с. 64-71.
11. *Մարտիրոսյան Ա. Ա.,* Իրականության ժխտումը Սելինջերի «Տարեկանի արտում՝ անդունդի եզրին» վեպում, Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության հարացույցում, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 148-152:
12. *Շահմուրադյան Ա. Ռ.,* Անսպասելին Էդ. Պոյի պատմվածքներում, «Էդ. Ա. Պոն և արդիականությունը» խորագրով գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 64-68:
13. *Շահմուրադյան Ա. Ռ.*, Կինը և մահը էդ. Պոյի պատմվածքներում, «Համատեքստ-2009», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 34-39:
14. *Շահմուրադյան Ա. Ռ.*, Ժամանակի ըմբռնումը Ֆոլկների «Աղմուկ և ցասում» վեպում, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության հարացույցում», «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2010, էջ 142-146:
15. *Մեղրակյան Ա. Ռ.*, Միստիֆիկացիան Էդգար Պոյի «Ոսկե բզեզը» նովելում, «Էդ. Ա. Պոն և արդիականությունը» խորագրով գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 18-22:
16. *Մեղրակյան Ա. Ռ.,* Ֆիլիպ Ռոթի «Ամերիկյան հովվերգություն» վեպը, «Համատեքստ-2009», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 61-63:
17. *Симян Т. С.,* Мотив болезни и врачевания в литературе Средневековья и Возрождения (Гартман Фон Ауэ-Бокаччо-Рабле), “Дживилеговские чтения-2008”, изд. “Лингва”, Ереван, 2009, с. 261-275:
18. *Միմյան Տ. Ս.,* Ֆրանս Կաֆկայի «Հաշվետվություն ակադեմիայի համար» պատմվածքը, «Հայոց լեզու և գրականություն», թիվ 3-4, Երևան, 2009, էջ 26-43:
19. *Միմյան Տ. Ս.,* Ռ. Մ. Ռեմարկի «Երեք ընկեր» վեպի պոետիկան, Գրականագիտական հանդես, Ա-Բ (Թ-Ժ), «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 301-310:
20. *Միմյան Տ. Ս.*, Հիվանդության և բժշկության մոտիվները Ագաթանգեղոսի «Հայոց պատմության» մեջ, «Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2009, էջ 23-39:
21. *Միմյան Տ. Ս.,* Դիտարկումներ խմելու մոտիվի վերաբերյալ /Է. Մ. Ռեմարկի «Երեք ընկեր» վեպի հիման վրա, «Լեզուն և գրականությունը գիտական իմացության ժամանակակից հարացույցում», թիվ 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 146-147:
22. *Միմյան Տ. Ս.,* «Մենք-նրանք» երկանդամ հակադրությունը Վ. Սարոյանի «Իմ անունը Արամ է» ժողովածուի մեջ, «Համատեքստ -2009», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 72-81:
23. *Միմյան Տ. Ս.,* Էդգար Ալլան Պոն և նշանագիտությունը, «Էդ. Ա. Պոն և արդիականությունը» խորագրով գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 124-132:

24. *Ստեփանյան Ս. Լ.,* Բանաստեղծության մութը, «Համատեքստ -2009», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 57-60:
25. *Ստեփանյան Ս. Լ.,* Բանաստեղծության հիմքը և սոկրատյան դեմոնը, «Հանդես», թիվ ԱԲ (ԺԹ), «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 107-120:
26. *Տեր-Խաչատրյան Ե. Գ.,* Կոստան Զարյան և Վիլյամ Բլեյք, «Համատեքստ-2009», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 19-27:
27. *Տեր-Խաչատրյան Ե. Գ.,* Կոստան Զարյան, «Բառերի ոսկին», «Ծանոթագրություններ», «Բանաստեղծության ուղին», «Սարգիս Խաչենց», «Փրինտինֆո» հրատ., Երևան, 2009, էջ 599-640, 641-667:
28. *Тер-Хачатрян Е. Г.,* "Костан Зарян", жур. "Хачкар", N 2 (27), Краснодар, 2010, с. 2, 12-15:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Симян Т. С.,* Логика и семиотика литературы Третьего рейха, Тоталитаризм и литературный дискурс, изд. Института грузинской литературы им. Шота Руставели, Тбилиси, 2009, с. 128-129.

ՌՈՒՍ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Բալայան Պավել Բորիսի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Դեկանի տեղակալ՝ *Մարտիրյան Նախիրա Իգնատիոսի, ասիստենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
032400	Ռուսաց լեզու և գրականություն
032300	Թարգմանչական գործ՝ ռուսերեն և հայերեն
031200	Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն՝ ռուսաց լեզու

Մասնագիտացումներ՝ ռուսաց լեզու, ռուս գրականություն,
(մագիստրոսական ծրագրեր) թարգմանչական գործ

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 389***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	անվճ	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Ռուսաց լեզու և գրականություն	21	26	23	23	23	24	23	25
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայ. լ.	5	17	5	10	5	20	8	7
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ ռուսաց լեզու	8	34	7	17	5	12	-	-
Ընդամենը	**34**	**77**	**35**	**50**	**33**	**56**	**31**	**32**
Մագիստրատուրա								
Ռուսաց լեզու և գրականություն	8	12	10	11	-	-	-	-
Ընդամենը	**8**	**12**	**10**	**11**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 70***				
	I կուրս	**II կուրս**	**III կուրս**	**IV կուրս**	**V կուրս**
Բակալավրիատ					
Ռուսաց լեզու և գրակ.	18	36	16	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ռուս. լեզու և գրակ.					
1-ին	47	-	9	6	81
2-րդ	46	1	5	6	87
3-րդ	47	1	12	5	72
4-րդ	48	1	4	5	90
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայերեն լեզուներ					
1-ին	22	-	1	-	95
2-րդ	15	-	-	2	100
3-րդ	25	-	13	-	48
4-րդ	15	-	-	6	100
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ ռուսաց լեզու					
1-ին	42	3	10	2	69
2-րդ	24	-	-	4	100
3-րդ	17	-	3	3	82
Ընդամենը	**348**	**6**	**57**	**39**	**82**
Մագիստրատուրա					
Ռուս. լեզու և գրակ.					
1-ին	20	-	-	7	100
2-րդ	21	-	1	3	95
Ընդամենը	**41**	**-**	**1**	**10**	**98**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ռուս. լեզու և գրակ.					
1-ին	47	-	7	3	85
2-րդ	46	2	14	6	65
3-րդ	44	1	9	7	77
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայերեն լեզուներ					
1-ին	21	-	4	1	81
2-րդ	16	-	3	-	81
3-րդ	24	-	8	-	67
Լեզվաբ. և միջմշակ. հաղ.՝ ռուսաց լեզու					
1-ին	40	-	15	2	63
2-րդ	24	-	9	4	63
3-րդ	16	-	-	7	100
Ընդամենը	**278**	**3**	**69**	**60**	**74**
Մագիստրատուրա					
Ռուս. լեզու և գրակ.					
1-ին	**22**	**-**	**3**	**6**	**86**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	Ընդամենը՝ 81 (5), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 1	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Ռուսաց լեզու և գրականություն	46(3)	21
Թարգմ. գործ՝ ռուսաց և հայ. լ.	14(2)	-
Ընդամենը	60(5)	21

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	1	2	2	58	1

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *4*

ՌՈՒՍ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հակոբյան Լևոն Գեորգիի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աթանեսյան Աշխեն Սամսոնի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Այվազյան Մարիամ Ղազարի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գոնչար Նատալյա Ալեքսանդրի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խոջոյան Յուլյա Միքայելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Պետրոսյան Մերի Վարդանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Սահակյան Աննա Հայկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Տեր-Գրիգորյան Ռուզաննա Աշոտի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Հարությունյան Տատյանա Վլադիմիրի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Մկրտչյան Մարիանա Աշոտի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Աղուլյան Մարինե Միսակի, կաբինետի պատասխանատու
2. Հարությունյան Տաթևիկ Ալեքի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ռուս գրականության ամբիոնի դասախոսների գիտական աշխատանքները նվիրված են ռուս գրականության պատմության, գրականության տեսության, գրական առնչությունների և թարգմանության տարբեր խնդիրներին, մասնավորապես ռուս գրականության և բանահյուսության փոխհարաբերության, գրական ստեղծագործության պոետիկայի, գրական ուղղությունների զարգացման, ինչպես նաև 19-20-րդ դարերի ռուս գրականության մեջ առանձին գրական ժանրերի զարգացման խնդիրներին:

Բացի դրանից՝ ամբիոնը կազմակերպել է գրական միջոցառում՝ նվիրված Հայրենական մեծ պատերազմում տարած հաղթանակի 65-ամյակին:

Ամբիոնի դասախոսներն ակտիվորեն մասնակցել են ուսանողների գիտելիքների ստուգման թեստային համակարգի մշակման գործընթացին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	10	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Акопян Л. Г.,* О принципах организации сверхтекстового единства, Материалы Межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 14-17.
2. *Տեր-Գրիգորյան Ռ. Ա.,* Հովհաննես Թումանյանը Ռուսաստանի և ռուս մշակույթի մասին (1900-1920թթ.), Ժուռնալիստիկա (տեսության և պատմության հարցեր), պրակ Թ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 63-69:
3. *Տեր-Գրիգորյան Ռ. Ա.,* Լևոն Շանթը ռուս պոեզիայի թարգմանիչ, Լևոն Շանթ (գիտաժողովի նյութեր), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 244-262:
4. *Айвазян М. Л.,* Статья А. Блока “Поэзия заговоров и заклинаний”, Материалы Межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 9-14.
5. *Адулян М. М.,* О военных рассказах В. М. Гаршина, Материалы Межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 6-9.
6. *Гончар Н. А.,* О сказках Ов. Туманяна в контексте проблем перевода, К 140-летию Ованеса Туманяна, Вестник Ереванского университета, N 2 (128), изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 49-64.
7. *Мкртчян М. А., Мкртчян К. Л.,* Поэма А. Пушкина “Цыганы”: попытка психоаналитической интерпретации, Вестник Ереванского университета, N 3 (129), изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 68-81.
8. *Мкртчян М. А.,* Пространственно-временные параметры литературного архетипа “Деревня” в повести В. Распутина “Прощание с Матерой”, Аспекты поэтики, стиховедения, теории перевода, литературоведческого анализа, изд. “Лимуш”, Ереван, 2010, с. 131-139.
9. *Петросян М. В.,* Поэзия М. Ю. Лермонтова в переводе В. Геворкяна, Материалы Межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 62-65.
10. *Саакян А. Г.,* Особенности образной системы в цикле Ю. Бондарева “Мгновения”, Материалы Межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 51-52.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Айвазян М. Л.,* Сказочные мотивы в “Повести о Петре и Февронии Муромских”, Тезисы научной конференции «Հեքիաթի զարգացումը բանահյուսական և գրական միջավայրում», «Զանգակ-97», Երևան, 2010, էջ 16-18:

ՌՈՒՍԱՑ ԼԵԶՎԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ, ՏԻՊԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՄԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Բրուտյան Լիլիթ Գեորգիի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մաթևոսյան Լիանա Բենիամինի, բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հարությունյան Վերոնիկա Նիկիտայի, բան. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Գրիգելյան Ռուզան Ռուբենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Լամբարջյան Սրբուհի Պետրոսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մանուչարյան Իվետա Կարապետի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ստրելցովա Իրինա Դմիտրիի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Հակոբյան Կարեն Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Խաչատուրյան Նելլի Արտաշեսի, դոցենտ
9. Գազարովա Դիանա Յուրիի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Հովվյան Արմենուհի Արտաշեսի, ասիստենտ
11. Մարտիրյան Նաիրա Իգնատիոսի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Բալայան Պավել Բորիսի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Քյուրքչյան Հասմիկ Համբարձումի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնի դասախոսներն ակտիվորեն զբաղվել են գիտական գործունեությամբ. հրատարակել են մենագրություն, հոդվածներ առաջատար ամսագրերում և հանդեսներում, մասնակցել են մի շարք միջազգային և հանրապետական գիտաժողովների (նյութերը տպագրված են): Ամբիոնում պարբերաբար անցկացվել են ռուս լեզվաբանության արդի հիմնահարցերին նվիրված տեսական սեմինարներ, որոնց ընթացքում ելույթ են ունեցել նաև հանրապետության այլ բուհերից հրավիրված զեկուցողներ:

Գրվել և պաշտպանության է ներկայացվել ամբիոնի հայցորդներից մեկի թեկնածուական ատենախոսությունը:

Ամբիոնի գիտամեթոդական գործունեության շրջանակներում է նաև դասագրքերի և ուսումնամեթոդական ձեռնարկների ստեղծումը ինչպես ռուս բանասիրության ֆակուլտետների, այնպես էլ դպրոցների համար:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
2	1	1	2	19	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Арутюнян В. Н., Бабаханян М. Г., Айвазян Н. С., Балян Г. А.,* Русский язык для начинающих, Учебник для студентов начального этапа обучения, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, 108 с..
2. *Грдзелян Р. Р.,* Русский язык. Учебник для 9-го класса общеобразовательной школы, изд. “Макмиллан-Армения”, Ереван, 2009, 190 с.

Մենագրություն

1. *Грдзелян Р. Р.,* Слово в языке и дискурсе. Методы описания, изд. “Эдит Принт”, Ереван, 2009, 360 с.

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Акопян К. С. и др.,* Введение в языкознание, Учебное пособие, изд. “Лингва”, Ереван, 2010, 130 с.

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Мартирян Н. И., Таткало Н. И.,* Русский язык. Типовые тесты, изд. “Антарес”, Ереван, 2010, 87 с.
2. *Балаян П. Б. и др.,* Курс элементарного уровня владения русским языком // elearning.ysu.am.

Հոդված

1. *Арутюнян В. Н.,* Ономасиологический подход к словообразованию как задача учебного процесса, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 124-127.
2. *Балаян П. Б.,* О терминах в военном переводе, Рабочие тетради. Приложение к военно-научному журналу “Айкакан банак”, ИНСИ МО РА, Ереван, 2009, с. 65-69.
3. *Брутян Л. Г.,* Американский менталитет через призму топонимов, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 101-103.
4. *Brutyan L. G.,* Stylistic Devices and Argumentative Strategies in Public Discourse. Abstracts of the 7th Conference of the International Society for the Study of Argumentation (ISSA), the Netherlands, University of Amsterdam, 2010, p. 10-11.
5. *Газарова Д. Ю.,* Неопределенные местоимения в конструкциях с косвенным отрицанием, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 80-83.
6. *Грдзелян Р. Р.,* Лингвистика в зеркале эпистемологии, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 103-105.
7. *Ламбарджян С. П.,* Концепт “зрение” в персуазивном прочтении, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 105-107.
8. *Манучарян И. К.,* Глагольные предикаты в старорусских памятниках XVII века, “Русский язык в Армении”, N 5, “Национальный институт образования” РА, Ереван, 2009, с. 12-21.
9. *Манучарян И. К.,* Односоставность в синтаксисе старославянских текстов, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 92-94.

10. *Matevosyan L. B.,* Stereotypical Statements as Social- Psycholinguistic Phenomenon, Armenian Folia Anglistika: International Journal of English Studies, N 1-2(6), "Lusakn" Pub., Yerevan, 2009, p. 51 - 58.
11. *Матевосян Л. Б.,* Лень - движущая сила эволюции языка (взгляд Е. Д. Поливанова на эволюцию языка), Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 107 - 110.
12. Матевосян Л. Б., Русский язык в языковом и образовательном пространстве Армении // 1 Международная научно-практическая интернет-конференция "Русский язык, Литература, Культура: актуальные проблемы изучения и преподавания в странах СНГ и Балтии", 5-12 октября 2009г. www.russianforall.ru. I Международная научно-практическая интернет-конференция "Русский язык, Литература, Культура: актуальные проблемы изучения и преподавания в России и за рубежом", 23-29 ноября 2009 г. www.world.russianforall.ru.
13. *Матевосян Л. Б.,* Лингвокультурологическая сущность речевого стереотипа, Информационное и образовательное пространство: международная планета "Русский язык": II Электронная научно-практическая конференция, МЭСИ ЕФ, изд. "Лимуш", Ереван, 2009, с. 75 -78.
14. *Матевосян Л. Б.,* Стереотипный пласт языкового сознания: рефлекс, или неосознанная необходимость, IV Международный конгресс "Русский язык: исторические судьбы и современность": Материалы, МГУ им. М. В. Ломоносова, Москва, 2010, с. 262.
15. *Оввян А. А.,* Структура и семантика повествовательно-вопросительных предложений с союзом "а", Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 97-99.
16. *Стрельцова И. Д.,* Актуальные проблемы теоретической и прикладной лингвистики в свете учения Вильгельма фон Гумбольдта о языке, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 118-120.
17. *Хачатурян Н. А.,* Фантастика волшебной сказки и национальная картина мира (на материале русских и армянских волшебных сказок), «Ոսկե դիվան» հեքիաթագիտական հանդես, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 11-22:
18. *Хачатурян Н. А.,* Теория перевода и практические аспекты ее применения. Рабочие тетради. Приложение к военно-научному журналу "Айкакан банак", ИНСИ МО РА, Ереван, 2009, с. 69-85.
19. *Хачатурян Н. А.,* Бестиарий "Мастера и Маргариты", Аспекты поэтики, стиховедения, теории перевода, литературоведческого анализа, изд. "Лимуш", Ереван, 2010, с. 92-110.

ՌՈՒՍԱՑ ԼԵԶՎԻ ԱՄԲԻՈՆ
(ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ)

Ամբիոնի վարիչ՝ *Խոջումյան Բելլա Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Շատիրյան Հասմիկ Միքայելի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Տեր-Սարգսյան Լուիզա Ալեքսանդրի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Դանիելյան Ջուլիետա Գուրգենի, ասիստենտ
4. Ներսիսյան Մարիա Լևոնի, ասիստենտ
5. Աղամյան Սուսաննա Ժիրայրի, դասախոս
6. Աֆանասևա Տատյանա Ալեքսանդրի, դասախոս
7. Բաղրամյան Նատալյա Վիուլի, դասախոս
8. Խաչատրյան Ջեմմա Ռուբենի, դասախոս

9. Կեսայան Մարինա Դմիտրիի, դասախոս
10. Հովակիմյան Նելլի Վլադիմիրի, դասախոս
11. Հովհաննիսյան Մարինե Յուրիի, դասախոս
12. Մամաջանով Ալեքսանդր Երվանդի, դասախոս
13. Մարկոսյան Ելենա Անդրանիկի, դասախոս
14. Մկրտչյան Անուշ Ռիանոսի, դասախոս
15. Մկրտչյան-Լալայան Սոնա Ավագի, դասախոս
16. Մուրադյան Աննա Հենրիկի, դասախոս
17. Շաքարյան Նաթելլա Ղևոնդի, դասախոս
18. Սիրականյան Անահիտ Ալեքսանդրի, դասախոս
19. Ստեփանյան Իրինա Իմրանի, դասախոս
20. Օրկուսյան Գայանե Յուրիի, դասախոս
21. Օրմանյան Նարինե Ժորայի, դասախոս
22. Ֆարամազյան Լարիսա Ռաֆայելի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Տեր-Սարգիսովա Հռիփսիմե Սերգեյի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Տեր-Սարգիսովա Հռիփսիմե Սերգեյի, ավագ լաբորանտ, գործավար
2. Ֆարմանյան Ինեսա Էդուարդի, ավագ լաբորանտ, գործավար

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ռուսաց լեզվի դասավանդման մեթոդիկայի արդի հարցերը հետազոտելու շրջանակում ամբիոնի դասախոսներն առավելապես մեծ ուշադրություն են դարձրել մասնագիտական լեզվի դասավանդման հարցերին: Արդյունքում կազմվել են մասնագիտական տերմինների ռուս-հայերեն բառարաններ և ուսումնամեթոդական ձեռնարկներ բնագիտական որոշ մասնագիտությունների համար: Գործնական ռուսաց լեզվի դասավանդման արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով ամբիոնում ծավալուն աշխատանքներ են կատարվել մասնագիտական տեքստերի մշակման ուղղությամբ: Դասավանդման ընթացքում որոշակի ժամանակ է տրամադրվում դրանց թարգմանությանը:

Ամբիոնում կազմակերպվում են մեթոդական սեմինարներ, որոնց ընթացքում քննարկվում է ժամանակակից մեթոդական գրականությունը: Անցկացվել են բաց դասեր ամբիոնի փորձառու դասախոսների կողմից:

Ռուսաց լեզվի գործնական պարապմունքների համար հատկացված ժամաքանակի փոփոխության հետևանքով առաջատար դասախոսների ուժերով վերանայվել և վերամշակվել են ինչպես ամբիոնի ռուսաց լեզվի ծրագիրը, այնպես էլ օրացուցային պլանը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	11	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարկությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ходжумян Б. С.,* Влияние этнолингвистического фактора на употребление соматических фразеологизмов в языке и речи, Вестник ЦМО МГУ, N 1, Москва, 2010, с. 76-81.
2. *Ходжумян Б. С.,* Фразеологическая и лексическая синонимия в соотнесении с армянскими эквивалентами, Русский язык в Армении, N 2, “Национальный институт образования” РА, Ереван, 2010, с. 26-35.
3. *Ходжумян Б. С.,* Вербализация неязыковых кодов во фразеологии, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 159-162.
4. *Тер-Саркисян Л. А.,* О пособии по русскому языку для студентов фармакологов, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 169-172.
5. *Тер-Саркисян Л. А.,* О необходимости применения перевода научно-технических текстов с русского языка на армянский в процессе обучения русскому языку как языку специальности, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 40-летию АрГУ, часть 1, изд. “Дизак+”, Степанакерт, 2009, с. 98-100.
6. *Даниелян Д. Г.,* Изменяемые и неизменяемые формы качественных прилагательных и их морфологические категории, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 83-86.
7. *Баграмян Н. В.,* Роль имен прилагательных в процессе словопроизводства. Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 53-58.
8. *Мкртычян-Лалаян С. А.,* Видовые значения инфинитивных сочетаний, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 117-120.
9. *Фарамазян Л. Р.,* Образ Бога в художественной системе Б. А. Чичибабина, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 55-57.
10. *Фарамазян Л. Р.,* Борис Чичибабин о тайнах поэтического ремесла и роли поэта, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 40-летию АрГУ, часть 1, изд. “Дизак+”, Степанакерт, 2009, с. 94-95.
11. *Шакарян Н. Г.,* О формировании умений конспектировать. Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 130-134.

ՌՈՒՍԱՑ ԼԵԶՎԻ ԱՄԲԻՈՆ
(ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ)

Ամբիոնի վարիչ՝ *Լալայան Սուսաննա Ավագի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բազյան Սահանուշ Սահակի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հակոբյան Անուշ Վահանի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Զուրաբյան Անահիտ Սերգեյի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

4. Մխիթարյան Կարինե Մելիքի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Դպիրյան Մարգարիտա Ռոմանի, ասիստենտ
6. Կանայան Անուշ Ցոլակի, ասիստենտ
7. Միջիֆերջյան Թերեզա Վազգենի, ասիստենտ
8. Աբաջյան Լիգիա Հապետի, դասախոս
9. Այվազյան Մարինա Ցոլակի, դասախոս
10. Անժելյան Իրա Սիմոնի, դասախոս
11. Բաղդասարյան Ալլա Ռաֆայելի, դասախոս
12. Դաշյան Նաիրա Ավետիսի, դասախոս
13. Զոլյան Լիլիթ Ռոբերտի, դասախոս
14. Խաչատրյան Նաիրա Հենրիկի, դասախոս
15. Խաչատրյան Նարինե Ռոբերտի, դասախոս
16. Հակոբյան Էլեոնորա Էմիլի, դասախոս
17. Համբարձումյան Տաթևիկ Հրայրի, դասախոս
18. Հարությունյան Լուսինե Ստեփանի, դասախոս
19. Հովհաննիսյան Գայանե Սուրենի, դասախոս
20. Հովհաննիսյան Կարինա Հմայակի, դասախոս
21. Ղարագյոզյան Արուսյակ Լևոնի, դասախոս
22. Մելքումյան Մարիկա Իվանի, դասախոս
23. Մինասյան Կարինե Ռոբերտի, դասախոս
24. Ներսիսյան Մարգարիտա Վլադիմիրի, դասախոս
25. Շատվորյան Մարինա Պավելի, դասախոս
26. Սաղոյան Էմմա Խաչիկի, դասախոս
27. Քարամյան Վարդ Սարգսի, դասախոս
28. Քոչարյան Սուսաննա Վարդանի, դասախոս
29. Օստրոգորսկայա Սոֆյա Ռոբերտի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Սարգսյան Արշակ Գևորգի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Բաղդասարյան Լիլյա Ռոբերտի, դասախոս
3. Գասպարյան Արմինե Վլադիմիրի, դասախոս
4. Հարությունյան Տաթևիկ Ալեքի, դասախոս
5. Մարգարյան Նվարդ Իվանի, դասախոս
6. Ներսիսյան Արուսյակ Սերգեյի, դասախոս
7. Սարգսյան Լյուդմիլա Վլադիմիրի, դասախոս
8. Քյուրքչյան Հասմիկ Համբարձումի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Առուշանովա Թամարա Արամի, ավագ լաբորանտ
2. Գասպարյան Արմինե Վլադիմիրի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնի դասախոսները զբաղվել են ժամանակակից ռուսաց լեզվի բառագիտության, բառակազմության, ձևաբանության, շարահյուսության և տերմինաբանական համակարգի արդի խնդիրներով: Ուսումնասիրվել են նաև իմաստաբանության և սոցիոլեզվաբանության հետ առնչվող հարցեր:

Շարունակվել են տարբեր մասնագիտությունների գծով ուսումնական ձեռնարկների ստեղծման աշխատանքները: Լույս է տեսել ռուսաց լեզվի ուսումնական ձեռնարկ Իրավագիտության ֆակուլտետի ուսանողների համար (հեղինակներ՝ բ.գ.դ., դոցենտ Վ. Ն. Հարությունյան, դասախոս Մ. Ի. Մելքումյան):

Ամբիոնը շարունակել է աշխատել նաև թեստային համակարգի կատարելագործման ուղղությամբ: Մշակվել են նոր տիպի ստուգողական աշխատանքներ: Կրեդիտային համակարգին անցնելու կապակցությամբ վերանայվել են ուսումնական ծրագրերը:

Ամբիոնի դասախոսներն ակտիվորեն մասնակցել են անցած ուստարվա միջբուհական գիտական կոնֆերանսին, որը նվիրված էր ԵՊՀ 90-ամյակին:

Հաշվետու տարում պարբերաբար անցկացվել են գիտամեթոդական սեմինարներ՝ նվիրված ռուսաց լեզվի տեսության և դասավանդման խնդիրներին, ինչպես նաև կազմակերպվել է ռուսաց լեզվի դպրոցական օլիմպիադա, լավագույն աշակերտներին շնորհվել են մրցանակներ:

Ամբիոնի դասախոսները կատարել են նաև արտալսարանային աշխատանք ուսանողների հետ: Հաշվետու ուստարում անցկացվել է ասմունքողների մրցույթ, որին մասնակցել են հումանիտար ֆակուլտետների ուսանողները: Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի քաղաքագիտության բաժնում անցկացվել է կլոր սեղան՝ նվիրված քաղաքագիտության արդի խնդիրներին: Ռուսական կենտրոնի հետ համատեղ միջոցառումներ են կազմակերպվել Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողների մասնակցությամբ, իսկ ուսումնական տարվա վերջում անցկացվել է բաց դաս Արևելագիտության ֆակուլտետում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	-	18	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Мелкумян М. И., Арутюнян В. Н.,* Русский язык, Пособие для юридических факультетов: спецтексты и задания, изд. ЕГУ, Ереван, 2010, 100 с.

Հոդված

1. *Абаджян Л. А., Навасардян В. С.,* Г. Айвазян - переводчик басен Крылова, Сборник «Аматекст», изд. “Астхик”, Ереван, 2010, с. 28-33.
2. *Акопян А. В.,* Союзы и союзные сочетания в условных предложениях, Русский язык в Армении, N 3, “Национальный институт образования” РА, Ереван, 2010, с. 10-20.
3. *Мелкумян М. И.,* “Маленький человек” в системе чеховских образов., Материалы международной научно-практической конференции “Чехов: русская и национальные литературы”, посвященной 150-летию со дня рождения А. П. Чехова, изд. “Лусабац”, Ереван, 2010, с. 148-157.

4. *Мхитарян К. М.,* Художественная параллель к трудам русских космистов, Аспекты поэтики, теории перевода и литературного анализа, изд. “Лимуш”, Ереван, 2010, с. 82-91.
5. *Айвазян М. Ц.,* К вопросу об иерархии языковых норм, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 74-77.
6. *Акопян А. В.,* Некоторые структурные взаимосвязи в сложных предложениях с условным значением, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 77-80.
7. *Базян С. С.,* Опыт переоценки образа Алексея Каренина, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 22-25.
8. *Золян Л. Р.,* Основные подходы к изучению сущностной природы термина, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 87-90.
9. *Кочарян С. В.,* Принципы создания пособий по русскому языку как языку специальности, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 140-145.
10. *Лалаян С. А.,* Еще раз о “функциональном синтаксисе”, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 90-92.
11. *Мелкумян М. И.,* Наблюдения над изменениями в словоупотреблении, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 94-97.
12. *Миджиферджян Т. В.,* “Станционный смотритель” А. С. Пушкина и “Шинель” Н. В. Гоголя в прочтении Макара Девушкина, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 45-49.
13. *Миджиферджян Т. В.,* Ключевые тексты русской литературы в практическом курсе русского языка на юридическом факультете ЕГУ, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 151-154.
14. *Минасян К. Р.,* Тесты как метод обучения и проверки текстового материала, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 145-148.
15. *Мхитарян К. М.,* Любовная лирика Н. Заболоцкого, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 49-51.
16. *Оганесян К. А.,* К проблеме передачи формы и содержания поэтического произведения в переводах В. Брюсова, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 61-62.
17. *Оганесян К. А.,* К проблемам передачи содержания и формы поэтического перевода В. Брюсова, Материалы II Международной конференции “Русский язык и культура”, Салоники, 2010, с. 130-132.
18. *Острогорская С. Р.,* Префиксации глагола в методическом аспекте, Материалы межвузовской научной конференции, посвященной 90-летию Ереванского государственного университета, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 159-163.

ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Մկրտիչյան Արթուր Երվանդի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*
Դեկանի տեղակալ՝ *Սահակյան Անահիտ Ռուբենի, հոգ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
040200	Սոցիոլոգիա
040100	Սոցիալական աշխատանք
Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր)	կոնֆլիկտաբանություն, սոցիոլոգիա, սոցիալական աշխատանք, սոցիոլոգիական հետազոտությունների մեթոդաբանություն և PR

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 456***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	անվճ	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Սոցիոլոգիա	10	52	6	50	7	57	8	55
Սոց. աշխատանք	5	30	4	29	3	37	3	30
Ընդամենը	**15**	**82**	**10**	**79**	**10**	**94**	**11**	**85**
Մագիստրատուրա								
Սոցիոլոգիա	10	12	6	11	-	-	-	-
Կոնֆլիկտաբանություն	-	9	3	6	-	-	-	-
Սոց. աշխատանք	5	2	2	4	-	-	-	-
Ընդամենը	**15**	**23**	**11**	**21**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 44***				
	I կուրս	**II կուրս**	**III կուրս**	**IV կուրս**	**V կուրս**
Բակալավրիատ					
Սոցիոլոգիա	-	-	16	-	-
Սոց. աշխատանք	10	12	6	-	-
Ընդամենը	**10**	**12**	**22**	**-**	**-**

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկ-ների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Սոցիոլոգիա					
1-ին	62	2	7	1	85
2-րդ	56	-	16	3	71
3-րդ	64	-	15	9	77
4-րդ	63	-	16	26	75
Սոց. աշխատանք					
1-ին	35	-	3	9	91
2-րդ	33	-	22	6	33
3-րդ	40	-	13	8	68
4-րդ	33	-	8	12	76
Ընդամենը	**386**	**2**	**100**	**74**	**74**
Մագիստրատուրա					
Սոցիոլոգիա					
1-ին	22	-	2	9	91
2-րդ	17	-	-	6	100
Կոնֆլիկտաբանություն					
1-ին	9	-	1	-	89
2-րդ	9	-	-	3	100
Սոց. աշխատանք					
1-ին	7	-	-	7	100
2-րդ	6	-	-	4	100
Ընդամենը	**70**	**-**	**3**	**29**	**96**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Սոցիոլոգիա					
1-ին	61	2	7	4	85
2-րդ	56	-	11	9	80
3-րդ	61	1	17	13	70
Սոց. աշխատանք					
1-ին	35	2	9	1	69
2-րդ	30	-	13	2	57
3-րդ	40	-	9	9	78
Ընդամենը	**283**	**5**	**66**	**38**	**75**
Մագիստրատուրա					
Սոցիոլոգիա					
1-ին	22	-	1	8	95
Կոնֆլիկտաբանություն					
1-ին	7	-	-	1	100
Սոց. աշխատանք					
1-ին	6	-	-	6	100
Ընդամենը	**35**	**-**	**1**	**15**	**97**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	Ընդամենը՝ 131 (15), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 6	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Սոցիոլոգիա	64(8)	25
Սոց. աշխատանք	34(7)	8
Ընդամենը	**98(15)**	**33**

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	1	1	46	2

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *2*

ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Աթանեսյան Արթուր Վլադիմիրի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հարությունյան Լյուդմիլա Հակոբի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Աստվածատուրով Սեդրակ Վլասի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գևորգյան Հասմիկ Էդուարդի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Զասլավսկայա Մարիա Իգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Թադևոսյան Գոհար Մերուժանի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Թոքմաջյան Զինաիդա Սեդրակի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Մելքոնյան Նվարդ Արայիկի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Շահնազարյան Գոհար Նելսոնի, սոց. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Այունց Արտակ Յուրիի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Բաբլոյան Աղրինե Գարեգինի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Հարությունյան Բագրատ Միխաիլի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Մաքսուդյան Աննա Ռոբերտի, տնտեսագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Մխիթարյան Սամսոն Արարատի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
14. Սարգսյան Կարեն Վաչագանի, տնտեսագիտ. թեկնածու, ասիստենտ
15. Վարտիկյան Արամ Ռոբերտի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
16. Վերմիշյան Հարություն Ռաֆիկի, ասիստենտ
17. Հայրապետյան Զարուհի Էդիկի, դասախոս
18. Նիկողոսյան Փառանձեմ Սարգսի, դասախոս
19. Սահակյան Հայկ Էմինի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մկրտիչյան Արթուր Երվանդի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Անդրեասյան Ժաննա Արամի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Գիշյան Բարսեղ Ժորայի, դասախոս
4. Գրիգորյան Հովհաննես Ռոբերտի, դասախոս
5. Գևորգյան Սոնա Իշխանի, դասախոս
6. Եղիազարյան Հասմիկ Նուրիջանի, դասախոս
7. Եպիսկոպոսյան Շուշանիկ Լևոնի, դասախոս
8. Թաղևոսյան Մարգարիտա Մերուժանի, դասախոս
9. Ղազարյան Արմեն Սերգեյի, դասախոս
10. Մալխասյան Աննա Արայի, դասախոս
11. Շաքարյան Լիլիթ Վասիլիի, դասախոս
12. Չալոյան Աստղիկ Վլադիմիրի, դասախոս
13. Սաղաթելյան Սոնա Կարենի, դասախոս
14. Փոխսարյան Աննա Կարենի, դասախոս
15. Քերոբյան Էլեն Աղասու, դասախոս
16. Օրդյան Արտակ Ալբերտի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գևորգյան Սոնա Իշխանի, ավագ լաբորանտ
2. Եղիազարյան Հասմիկ Նուրիջանի, ավագ լաբորանտ
3. Ղազարյան Արմեն Սերգեյի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու տարում ամբիոնի գիտական հետազոտությունները վերաբերել են սոցիոլոգիայի տեսությանն ու մեթոդաբանությանը, հայ սոցիոլոգիական մտքի պատմությանը, սոցիալական փոխակերպումների և քաղաքական գործընթացների ուսումնասիրությանը, կոնֆլիկտային հաղորդակցությունների հիմնախնդիրներին, ինչպես նաև հասարակայնության հետ կապերի (PR) իրականացման տեսական և կիրառական հիմնախնդիրներին:

Ամբիոնի ակտիվ մասնակցությամբ իրականացվել են ֆակուլտետի 5-ամյակին նվիրված հոբելյանական միջոցառումներ, որոնց շրջանակներում տեղի է ունեցել տարեկան գիտաժողով՝ «Հայաստանի անվտանգության հիմնախնդիրները տեղեկատվական հասարակության պայմաններում» թեմայով: Գիտաժողովի արդյունքներն ամփոփվել են Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի տարեգրքում:

Ամբիոնը հատուկ ուշադրություն է դարձրել գիտական ներուժի ամրապնդմանը և ԵՊՀ-ում սոցիոլոգիական դպրոցի ձևավորմանը: «Հայ սոցիոլոգիայի կայացման առանձնահատկությունները (XIX դարավերջ - XX դարասկիզբ)» վերնագրով թեկնածուական ատենախոսություն է պաշտպանել ամբիոնի ասիստենտ Հ. Ռ. Վերմիշյանը:

Ամբիոնը միջազգային գործունեության ծավալման նպատակով հաշվետու տարում համագործակցության պայմանագիր է կնքել Ղազախստանի Կարագանդայի պետական տեխնիկական համալսարանի, ինչպես նաև ՌԴ Սանկտ Պետերբուրգի Ինժեկոն համալսարանի սոցիոլոգիայի ամբիոնի հետ: Այս համագործակցության շրջանակներում 2010 թ-ի ապրիլին սոցիոլոգիայի բաժնի մագիստրատուրայի ուսանողներ Արմինե Խանանյանը և Ստեփան Աղաբաբյանը մասնակցել են Սանկտ Պետերբուրգի ինժեներատնտեսագիտական

համալսարանի ամենամյա գիտաժողովին: Ուսանողները մասնակցել են նաև գիտաժողովի շրջանակներում կայացած միջազգային սոցիոլոգիական օլիմպիադային և նվաճել մրցանակներ:

Ամբիոնի դասախոսական անձնակազմի մասնակցությամբ օտարերկրյա ուսանողների համար «Սոցիոլոգիա» մասնագիտությամբ անգլերեն լեզվով իրականացվել են հեռաուսուցման դասընթացներ, որոնց արդյունքում լավագույն օտարերկրյա շրջանավարտները կկարողանան ընդունվել սոցիոլոգիայի բաժնի ասպիրանտուրա:

2010 թ-ի մայիսին սոցիոլոգիայի բաժնի ուսանողներն ու ասպիրանտները ֆակուլտետի կողմից գործուղվել են Գերմանիայի Կոնստանցի համալսարան՝ մասնակցելու «Ինքնության կառուցակցում և կոլեկտիվ սիմվոլներ. հայկական և գերմանական հիշողության մշակույթ» թեմայով սեմինարին, որի ընթացքում իրենց կողմից ներկայացված զեկույցները հետաքրքրությամբ քննարկվել են գերմանացի մասնակիցների կողմից:

Հաշվետու տարում շարունակվել է նաև միջազգային գիտակրթական հաստատություններում ամբիոնի աշխատակիցների որակավորման բարձրացման ավանդույթը: Ֆակուլտետի հեռաուսուցման լաբորատորիայի վարիչ Արտաշես Խուրշուդյանը և ամբիոնի ասիստենտ Արտակ Այունցը վեցամսյա վերապատրաստում են անցել ԱՄՆ Թաֆթս համալսարանի Ֆլեթչեր դպրոցում: Ամբիոնի դոցենտ Գոհար Շահնազարյանը հերթական վերապատրաստումն է անցել ԱՄՆ Կալիֆորնիայի Բերկլի համալսարանում: Ամբիոնի դոցենտ Հասմիկ Գևորգյանը զեկուցմամբ հանդես է եկել Օռլանդոյում տեղի ունեցած Ամերիկյան գնահատման ասոցիացիայի տարեկան կոնֆերանսում (ԱՄՆ), ինչպես նաև մասնակցել է «Պատմությունների օգտագործումը գնահատման ասպարեզում» թեմայով թրեյնինգին: Ամբիոնի դոցենտ Նվարդ Մելքոնյանը և դասախոս Զարուհի Հայրապետյանը մասնակցել են 2010 թվականի ապրիլի 1-ից 4-ը Կիևում (Ուկրաինա) կայացած «Համեմատական հետազոտությունների մեթոդաբանության դասավանդում» գարնանային դպրոցին, որը կազմակերպվել էր Կիևի պետական համալսարանի և Բաց հասարակության ինստիտուտի «Բարձրագույն կրթության աջակցություն» ծրագրի կողմից:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	1	38	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Աթանեսյան Ա., Ժամակոչյան Ա., Հարությունյան Գ. և այլք,* Ադրբեջանի հակահայկական տեղեկատվական համակարգը, «Նորավանք» հրատ., Երևան, 2009, 131 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Մկրտիչյան Ա. Ե., Զասլավսկայա Մ. Ի., Գևորգյան Ս. Ի., Աթանեսյան Ա. Վ.,* Որակավորման մասնագիտական քննության ծրագրեր (ըստ Հայաստանի գիտական աստիճանաշնորհման անվանացանկի), Սոցիոլոգիական գիտություններ (ԻԲ.00.01, ԻԲ.00.02, ԻԲ.00.03), ՀՀ ԿԳՆ, ՀՀ ԲՈՀ, Երևան, 2009, 25 էջ:

Հոդված

1. *Բալասանյան Ս. Ա.,* Բարձրագույն կրթության համաշխարհայնացման գործընթացների տեղայնացման հիմնախնդիրները, Մանկավարժություն, թիվ 3-4, ՀՀ ԿԳՆ ԿԱԻ, Երևան, 2009, էջ 77-87:

2. *Գալստյան Մ. Կ.,* Համաշխարհային փորձի տեղայնացման հիմնախնդիրը կրթական համակարգում, Մանկավարժություն, թիվ 2, ՀՀ ԿԳՆ ԿԱԻ, Երևան, 2010, էջ 4-10:
3. *Խաչատրյան Թ. Ա.,* ՀՀ իմիջի ձևավորման հիմնական սոցիալական հանգույցները, Ժամանակակից գիտական պրոբլեմների ուսումնասիրությունը բուհերում, Միջբուհական գիտաժողովի նյութեր, ԻԱԾ հրատ., Գյումրի, 2009, էջ191-195:
4. *Խաչատրյան Թ. Ա.,* ՀՀ ԱԺ պատգամավորների քաղաքական դիմանկարների առանձնահատկությունները, Հանրապետական գիտական նստաշրջանի նյութեր, ԳՊՄԻ, պրակ 2, «Դպիր» հրատ., Գյումրի, 2009, էջ 52-54:
5. *Համբարձումյան Ե. Գ.,* Խորհրդանիշ հասկացության սահմանումը և դասակարգումը, Օրենք և իրականություն, թիվ 3, «Իրավունք» հրատ., Երևան, 2009, էջ 31-33:
6. *Հարությունյան Բ. Մ.,* Կոռուպցիայի հանրային ընկալման տեղեկատվական կողմերը, Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի տարեգիրք 2009, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 88-98:
7. *Մանուկյան Ս. Ա., Կյուրեղյան Է. Ա.,* Հայաստանը տարածաշրջանային և աշխարհաքաղաքական հարաբերությունների համատեքստում, Պատմության հարցեր, Տարեգիրք (խմբ.՝ Ա. Ա. Ստեփանյան), «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2009, էջ 83-94:
8. *Մանուկյան Ս. Ա., Կյուրեղյան Է. Ա.,* Հայաստանի հասարակության քաղաքակրթական ինքնանույնականացման խնդրի շուրջ. Հարավկովկասյան հասարակությունները սոցիալական տարածությունների սանդղակում, Քաղաքագիտության հարցեր 2009 (Հասարակություն, Պատմություն, Քաղաքակրթություն), «Մանկավարժ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 111-134:
9. *Манукян С. А., Кюрегян Э. А.,* Цена статуса-кво Карабахского конфликта в общественном мнении, Լրաբեր-76, հատոր 2, Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարան, «Ճարտարագետ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 1095-1100:
10. *Մելքոնյան Ն. Ա.,* Հասարակայնության հետ կապերի էությունն ու բովանդակությունը. PR-ի սահմանման հիմնական մոտեցումները, Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի տարեգիրք 2009, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 59-66:
11. *Միքայելյան Զ. Ա.,* Ժամկետային զինծառայողների վարքի կարգավորման ոչ ֆորմալ նորմերի ուսումնասիրումը սոցիոմետրիկական մեթոդի շրջանակներում, Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի տարեգիրք 2009, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 185-198:
12. *Մկրտիչյան Ա. Ե.,* Վտանգվո՞ւմ է արդյոք հայի ինքնությունը Հայաստանի և Թուրքիայի փոխհարաբերությունների զարգացման դեպքում, Տասը հարց, տասը պատասխան, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 9-11:
13. *Նազարյան Լ. Ս.,* Թշնամու կերպարը 2003 թ. Իրաքում պատերազմի պայմաններում (ամերիկյան մամուլում), Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի տարեգիրք 2009, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 199-203:
14. *Նավոյան Ս. Գ.,* Հայ երիտասարդության գեղագիտական ճաշակի ձևավորման յուրահատկություններն արդի ժամանակաշրջանում, Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի տարեգիրք 2009, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 214-222:
15. *Չալոյան Ա. Վ., Հովակիմյան Ա. Է.,* Սոցիոլոգիան խաչմերուկներում, Բանբեր Երևանի համալսարանի, թիվ 2 (128), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 224-226:
16. *Օսյան Ա. Ս., Սահակյան Հ. Է.,* Ազգայնականության ուսումնասիրության մեթոդաբանական հիմքերը և հիմնախնդիրները հայ հասարակության պայմաններում, Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի տարեգիրք 2009, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 225-235:
17. *Аствацатуров С. В.,* Рецензия на монографию А. В. Атанесяна “Актуальные проблемы современных политических и конфликтных коммуникаций”, Ежегодник факультета социологии 2009, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 236-244.
18. *Аствацатуров С. В.,* Социально-трудовые конфликты в современной Армении: проявления и урегулирование, Актуальные проблемы модернизации российской экономики в условиях глобализации, Материалы международной научно-практической конференции, СГСЭУ, Саратов, 2010, с. 195-197.

19. *Аствацатуров С. В.,* Общины Армении в фокусе социальных рисков, Современные исследования социальных проблем, N 2 (02), Научно-инновационный центр, Красноярск, 2010, с. 10-12.
20. *Аствацатуров С. В., Баблоян А. Г.,* К вопросу о социологическом изучении исторических форм социально-экономических конфликтов в Армении, В мире научных открытий, N 4 (10), часть 5, Научно-инновационный центр, Красноярск, 2010, с. 46-48.
21. *Атанесян А. В.,* Конфликт и терроризм как масс-медийные события: критический анализ, “21 век”, N 4 (12), “Нораванк”, Ереван, 2009, с. 108-122.
22. *Атанесян А. В.,* Пропаганда: определение, анализ, методы применения, Ред.: Арутюнян Г. А., В сб: О некоторых проблемах информационной безопасности, “Нораванк”, Ереван, 2009, с. 207-225.
23. *Баблоян А. Г.,* Конфликтные конструкции в практике поддержания социального равновесия, Ежегодник факультета социологии 2009, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 34-42.
24. *Галстян М. К.,* Пословицы как объект социологического исследования, Молодежь и наука: реальность и будущее, Материалы 2-ой международной научно-практической конференции, том 3, Невинномыск, 2009, с. 274-276.
25. *Малхасян А. А.,* Виртуальные сообщества в ракурсе социологического анализа, Ежегодник факультета социологии 2009, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 45-58.
26. *Мкртичян А. Е.,* Постсоветская реальность: конфликт, аномия, свобода, Личность и культура, номер 4, СПб, 2009, с. 14-22.
27. *Сагателян С. К.,* Комментарий к статье “Социологические и психосоциальные проблемы врача онколога”, Медицинская наука Армении, т. XLIX, N 4, Ереван 2009, с. 117-122.
28. *Ayuntz A. Y.,* Nagorno-Karabakh Conflict: Searching for Peace, Caucasus Edition, Journal for Conflict Transformation, April 12, http://caucasusedition.net/analysis/nagorno-karabakh-conflict-searching-for-peace/, 2010, p. 4.
29. *Gevorgyan H. E.,* Gender Identity in National Framework, Bulletin of Yerevan State University, Sociology, Economics, N 1 (130.5), YSU press, Yerevan, 2010, p. 50-54.
30. *Gevorgyan H. E.,* Women's Oral Histories: using biografical method in construction a new historical perspective, http://www.eval.org/eval2009/.
31. *Harutyunyan B. M.,* “No war no peace” status and corruption. Humanicus Academic journal of humanities, social sciences and philosophy, N 3, Olomouc, 2009, p. 106-116.
32. *Harutyunyan L. H.,* Unsolved Violent Conflict: Visible and Sightless Social Dimensions, In: “Sociology on the move”, XVII World Congress of Sociology, Gotheburg, 2010, p. 195.
33. *Harutyunyan L. H., Zaslavskaya M. I.,* Construction of conceptual model of social potential of an ethnopolitical conflict, Bulletin of Yerevan State University, Sociology, Economics, N 1 (130.5), YSU press, Yerevan, 2010, p. 26-33.
34. *Kyureghyan E. A., Manukyan S. A.,* Armenians, Georgians and Azerbaijanis at the Civilizational Crossroads: Searching for “Caucasian Identity”, Bulletin of Yerevan State University, Sociology, Economics, N 1 (130.5), YSU press, Yerevan, 2010, p. 20-25.
35. *Mkrtichyan A. E.,* The Post-Soviet Freedom: Between the Past and the Future, Bulletin of Yerevan State University, Sociology, Economics, N 1 (130.5), YSU press, Yerevan, 2010, p. 10-19.
36. *Shahnazaryan G. N.,* Higher education in Armenia: challenges and achievements, http://isacna.wordpress.com/2010/03/31/higher-education-in-armenia-challenges-and-achievements/.
37. *Shahnazaryan G. N.,* Theoretical and Methodological Bases for Studying Social-Psychological Transformations in Post-Soviet Countries, Bulletin of Yerevan State University, Sociology, Economics, N 1 (130.5), YSU press, Yerevan, 2010, p. 5-9.
38. *Pokhsraryan A. K., Melkonyan N. A.,* Structural-semiotic Analysis: a Way of Decoding Modern Social Myths, Bulletin of Yerevan State University, Sociology, Economics, N 1 (130.5), YSU press, Yerevan, 2010, p. 55-60.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Арутюнян З. А.,* Особенности функционирования экономических институтов в аспекте обеспечения социальных прав, 3-ий научный конгресс студентов и аспирантов, Сборник тезисов, Инжэкон 2010, СПб, 2010, с. 20-21.
2. *Заславская М. И.,* О некоторых методологических подходах к анализу и интерпретации социологического знания, Современные проблемы формирования методного арсенала социолога, Материалы IV конференции, Институт социологии РАН, Москва, 2010, http://www.ssa-rss.ru/abstract-bank-Kry/1264949165.pdf.

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Խաչատրյան Արտակ Կարապետի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Անտոնյան Միրա Հովհաննեսի, սոց. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Գեղամյան Նունե Գրիշայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Սահակյան Անահիտ Ռուբենի, հոգեբ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Կարապետյան Լուսինե Թորոսի, դասախոս
5. Մելքումյան Յուլիանա Գագիկի, դասախոս
6. Յարմալոյան Մարինե Սամվելի, դասախոս
7. Ոսկանյան Աննա Արմենի, դասախոս
8. Վարդանյան Եվգինե Ռոբերտի, դասախոս
9. Քարամյան Լուսինե Վաչագանի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Կտակյան Ռամոնա Պերճի, դասախոս
2. Նիկողոսյան Աննա Աշոտի, դասախոս
3. Սաֆարյան Արուսյակ Սարգսի, դասախոս
4. Տեր-Հովհաննիսյան Մարգարիտա Աբրահամի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Նիկողոսյան Աննա Աշոտի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

ԵՊՀ սոցիալական աշխատանքի և սոցիալական տեխնոլոգիաների ամբիոնը հաշվետու ուստարում շարունակել է ուսումնասիրել ՀՀ-ում սոցիալական աշխատանքի ինստիտուտավորման գործընթացի հետ կապված խնդիրները: Մասնավորապես ուսումնասիրվել են երեխաների և տարեցների սոցիալական պաշտպանության առնչվող խնդիրները:

Ամբիոնի 3 դասախոսներ որպես վերապատրաստողներ մասնակցել են «Տասիս» ծրագրի և ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության «Երեխաների սոցիալական պաշտպանության համակարգի բարեփոխումներ» ծրագրի ներդրմանը:

Ամբիոնը դասախոսների և մագիստրոսների համար կազմակերպել է վերապատրաստում այն նպատակով, որ հետագայում մագիստրատուրայում հնարավոր լինի կազմակերպել մասնագիտացում երեխաների հետ սոցիալական աշխատանքի գծով:

Ամբիոնը շարունակել է համագործակցել Կոնեկտիկուտի (ԱՄՆ) սոցիալական աշխատանքի դպրոցի և Մյունստերի (ԳԴՀ) կիրառական գիտությունների կաթոլիկ համալսարանի հետ: Կոնեկտիկուտի դպրոցի հետ համատեղ անցկացվել են «On-line» դասընթացներ: Համագործակցության ծրագրի շրջանակներում ԵՊՀ սոցիալական աշխատանք բաժնի 6 ուսանող և 1 դասախոս մասնակցել են DAAD ծրագրին՝ կոնֆլիկտների լուծման գծով: Մագիստրատուրայի 2-րդ կուրսի 3 ուսանող 3 շաբաթով այցելել են Կոնեկտիկուտի սոցիալական աշխատանքի դպրոց: Այդ դպրոցի հետ Երևանի պետական համալսարանում սոցիալական աշխատանքի գծով միջազգային գիտաժողով կազմակերպելու վերաբերյալ պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	-	8	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Խաչատրյան Ա. Կ., Անտոնյան Մ. Հ., Գմյուր-Կարապետյան Ա., Դուրյան Ն., Հովհաննիսյան Ա., Սարգսյան Ս.,* Երեխաների պաշտպանություն, Ուսումնաօժանդակ ձեռնարկ երեխաների պաշտպանության ոլորտի մասնագետների համար, ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամ (UNICEF), «Հայաստանի մանուկներ» բարեգործական հիմնադրամ (COAF), Երևան, 2009, 316 էջ:

Հոդված

1. *Սահակյան Ա. Ռ.*, Հոգեվերլուծական մեթոդի կիրառման հմտությունների ուսուցումը սոցիալական աշխատանքում. Մեթոդաբանական մոտեցում, Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի տարեգիրք 2009, ԵՊՀ հրատ., Երևան, էջ 139-149:
2. *Սահակյան Ա. Ռ.*, Մանկատան շրջանավարտների ադապտացիայի սոցիալ-հոգեբանական հիմնախնդիրը, Երեխաներ. սոցիալ-հոգեբանական զարգացում (մեթոդական ձեռնարկ), ՀՀԱՍՀԱԻ հրատ., Երևան, 2009, էջ 23-31:
3. *Քարամյան Լ. Վ.*, Մշակութային իրավասությունը սեռական փոքրամասնությունների (ԼԲՏ անհատների) հետ սոցիալական աշխատանքում, Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի տարեգիրք 2009, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 149-159:
4. *Կարապետյան Լ. Թ.*, Ինտերնետային կախվածության սոցիալական դիմագծերը, Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի տարեգիրք 2009, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 118-130:
5. *Մելքումյան Յ. Գ., Եղիազարյան Ն. Բ., Քալաշյան Վ., Ջրբաշյան Ն.*, Ինչո՞ւ աղքատները չեն դիմում ընտանեկան նպաստների համակարգին, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2010, էջ 68:
6. *Մելքումյան Յ. Գ., Կարդաշյան Ս. Ս.,* Ուսանողների մասնագիտական դիրքորոշումների ձևավորման գործընթացը ԵՊՀ սոցիալական աշխատանքի բակալավրիատում. սոցիոլոգիական հարցման արդյունքների ամփոփում, Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի տարեգիրք 2009, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 130-139:

7. *Խաչատրյան Ա. Կ.,* Սոցիալական աշխատանքի ինստիտուտը և բանակի սոցիալական պաշտպանության համակարգը, Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի տարեգիրք 2009, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 110-118:
8. *Խաչատրյան Ա. Կ., Խոսրավի Զ., Խաղանի Մ.*, Կնոջ տնտեսական, մշակութային, կրթական և սոցիալական կապիտալը և կանանց հանդեպ բռնության հիմնախնդիրները, Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի տարեգիրք 2009, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 101-110:

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ *1*

ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Հարությունյան Լյուդմիլա Հակոբի, փիլ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Զասլավսկայա Մարիա Իգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, ավագ գիտաշխատող
2. Ղազարյան Արմեն Սերգեյի, ավագ գիտաշխատող
3. Համբարձումյան Եվա Գագիկի, կրտսեր գիտաշխատող
4. Չալոյան Աստղիկ Վլադիմիրի, կրտսեր գիտաշխատող
5. Փոխսարյան Աննա Կարենի, կրտսեր գիտաշխատող
6. Աղաբաբյան Ստեփան Սերյոժայի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Բարձրագույն կրթության համակարգում գիտելիքի գնահատման սանդղակի արդյունավետության չափում (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Լ. Հ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ուստարում Կիրառական սոցիոլոգիական հետազոտությունների լաբորատորիայի գործունեությունն ուղղված է եղել համալսարանական կրթության որակի մոնիթորինգին և գնահատմանը, մասնավորապես գնահատման համակարգի հուսալիության չափմանը: Այդ չափումը ենթադրում է գնահատման սանդղակի՝ որպես ինքնին հետազոտության գործիքի հուսալիության ստուգում, ինչն էլ իր հերթին բաղկացած է հետևյալ տարրերից՝

- սանդղակի լրիվություն,
- սանդղակի հավասարաչափություն:

Սանդղակի ճշտության, ինչպես նաև դրա հավասարաչափության ստուգման համար իրականացվել է վերջին ուսումնական կիսամյակի ընթացքում ուսանողների ստացած գնահատականների կոնտենտ-վերլուծություն: Հետազոտության համար հիմք են հանդիսացել Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի բակալավրիատի երկրորդ և երրորդ կուրսերի՝ 2008 թ. երկու ընթացիկ քննությունների գնահատականները: Գնահատման 20-բալանոց սանդղակը ենթարկվել է ստուգման՝ ըստ հավասարաչափության և լրիվության չափանիշների: Գնահատումն իրականացվել է մի քանի փուլերով.

1. Ուսումնասիրվել են սոցիոլոգիայի և սոցիալական աշխատանքի բաժինների երկրորդ, երրորդ կուրսերի երկու միջանկյալ քննությունների գնահատականները: Յուրաքանչյուր կուրսի համար առանձին-առանձին ստուգվել են 20 բալանոց գնահատման սանդղակի հավաստիությունը և լրիվությունը:
2. Յուրաքանչյուր բաժնի երկրորդ և երրորդ կուրսերի միջանկյալների գնահատականները միավորվել են և ներկայացվել սոցիոլոգիայի ու սոցիալական աշխատանքի բաժինների ամբողջական գնահատականների սանդղակների տեսքով: Այս փուլում նույնպես գնահատվել են սանդղակների լրիվությունը և հավաստիությունը:
3. Երրորդ փուլում կատարվել է նախորդ փուլում ուսումնասիրված սանդղակների միավորում: Արդյունքում Սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի երկու բաժինների համար ստեղծվել է մեկ ամբողջական սանդղակ:

Այս բազմափուլ և բազմամակարդակ վերլուծությունը հնարավորություն է տալիս ամբողջական պատկերացում կազմել այն մասին, թե ընդհանուր առմամբ որքանով է 20 բալանոց սանդղակն աշխատում առանձին կուրսերում, բաժիններում և ֆակուլտետում: Այս ամենի հիման վրա 20 բալանոց սանդղակը ենթարկվել է ձևափոխումների, և ներկայացվել է ուսանողների գիտելիքների գնահատման սանդղակի առավել արդյունավետ՝ 7 բալանոց տարբերակը:

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Սարգսյան Հայկ Լևոնի, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր*
Դեկանի տեղակալներ՝ *Երոյան Կարեն Շիրազի, տնտեսագիտության թեկնածու, դոցենտ*
Բարխուդարյան Գոհար Արայի, ասիստենտ

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
080100	Տնտեսագիտություն
080200	Կառավարում

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր) տնտեսագիտության տեսություն, տնտեսության մոդելավորում, կառավարման ինֆորմացիոն համակարգեր, միջազգային տնտեսական հարաբերություններ, ֆինանսներ, դրամաշրջանառություն և վարկ, հաշվապահական հաշվառում և աուդիտ, գործարար կառավարում

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ եւ թղթակից անդամներ

1. Ղարիբյան Գրիշա Ալեքսանի (թղթակից անդամ)

Մասնագիտություն, կրթական աստիճան	*Ուսանողների թիվը՝ 1345*							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	անվճ	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Տնտեսագիտություն	30	159	43	175	36	171	46	194
Կառավարում	8	53	17	58	9	35	-	-
Ընդամենը	**38**	**212**	**60**	**233**	**45**	**206**	**46**	**194**
Մագիստրատուրա								
Տնտեսագիտություն	**36**	**100**	**36**	**109**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 261*				
	I կուրս	**II կուրս**	**III կուրս**	**IV կուրս**	**V կուրս**
Բակալավրիատ					
Տնտեսագիտության տեսություն	69	53	45	-	-
Կառավարում	25	15	11	-	-
II մասնագիտություն	-	18	19	27	40
Ընդամենը	**94**	**86**	**75**	**27**	**40**
Մագիստրատուրա					
Տնտեսագիտության տեսություն	78	-	-	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Տնտեսագիտության տեսություն					
1-ին	189	7	60	15	65
2-րդ	218	10	68	36	64
3-րդ	207	5	95	41	52
4-րդ	240	9	98	66	
Կառավարում					
1-ին	61	1	19	-	55
2-րդ	75	3	28	2	59
3-րդ	44	-	13	13	70
Ընդամենը	**1034**	**35**	**381**	**173**	**60**
Մագիստրատուրա					
Տնտեսագիտության տեսություն					
1-ին	136	2	12	66	90
2-րդ	145	1	6	57	95
Ընդամենը	**281**	**3**	**18**	**123**	**93**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Տնտեսագիտության տեսություն					
1-ին	189	14	87	10	47
2-րդ	210	7	64	37	66
3-րդ	201	4	89	47	54
Կառավարում					
1-ին	62	6	35	-	34
2-րդ	74	4	30	1	54
3-րդ	43	1	15	14	63
Ընդամենը	**779**	**36**	**320**	**109**	**54**
Մագիստրատուրա					
Տնտեսագիտության տեսություն					
1-ին	**133**	**3**	**4**	**67**	**95**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	Ընդամենը՝ 417 (65), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 29		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	II մասնագիտություն (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Տնտեսագիտության տեսություն	235(58)	36(7)	146

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	3	3	1	34	5

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *5*

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գալստյան Գագիկ Սերյոժայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ (2009 թ-ի փետրվարի 23-ից մինչև 2010 թ-ի մարտի 31-ը՝ ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար)*
Միքայելյան Միքայել Վարազդատի, տնտ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ (2010 թ-ի ապրիլի 1-ից)

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ղարիբյան Գրիշա Ալեքսանի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ամբիոնի պատվավոր վարիչ
2. Գալստյան Գագիկ Սերյոժայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Եղիազարյան Մարգարիտա Ռաֆայելի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Խաչատրյան Լևոն Հայկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Հովսեփյան Վոլոդյա Երվանդի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մարգարյան Լևոն Շավարշի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Մարտիրոսյան Արման Ռուբիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Գալստյան Հասմիկ Նորիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Հակոբջանյան Աննա Հովիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Պետրոսյան Գևորգ Կամոյի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Գրիգորյան Մյասնիկ Արտավազդի, ասիստենտ
12. Ղազարյան Լևոն Գեորգիի, ասիստենտ
13. Մարգարյան Հասմիկ Գառնիկի, ասիստենտ
14. Ներսիսյան Արմեն Ռովելի, ասիստենտ
15. Փաշայան Կարեն Ավետիքի, ասիստենտ

16. Գաբրիելյան Վարդուհի Գևորգի, դասախոս
17. Գալստյան Անի Նորիկի, դասախոս
18. Խանդամիրյան Անուշ Պավլուշի, դասախոս
19. Մկրտչյան Հասմիկ Վանուշի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գաբրիելյան Ֆլորա Գևորգի, ավագ լաբորանտ (2010 թ-ի մարտի 1-ից՝ հեռակա ուսուցման գծով ավագ մեթոդիստ)
2. Նավոյան Իզաբելա Զավենի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Կապիտալի նախասկզբնական կուտակման և հարստության բևեռացման առանձնահատկությունները և կարգավորման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետության անցումային տնտեսությունում (պետական ֆինանսավորում):	Ղարիբյան Գ. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. 90-ականների սկզբին Հայաստանի Հանրապետությունում սկսված տնտեսական վերափոխումները հանգեցրին հասարակության բևեռացմանը: Բնակչության եկամուտների տարբերակումը խորացավ, Ջինիի գործակիցը հասավ մինչև 0,6: ՀՀ պաշտոնական վիճակագրությունը հետագա տարիներին արձանագրում է եկամուտների անհավասարության կրճատում: Հարստության բաշխման մասին տեղեկատվությունը գրեթե բացակայում է:

ՀՀ բնակչության հարստության բևեռացումը բացահայտելու նպատակով աշխատանքային խմբի ուժերով կատարվել է տնային տնտեսությունների ընտրանքային հետազոտություն: Ընտրանքում ներառված են տնային տնտեսություններ հանրապետության բոլոր մարզերից: Հարցաթերթում ներառված հարցերը ընտանիքների եկամուտների, ծախսերի, խնայողությունների, ունեցվածքի և այլ ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվություն ստանալու հնարավորություն կտան:

Ստացված արդյունքները կհամադրվեն խնդրի շուրջ ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայությունում առկա պաշտոնական տեղեկատվության հետ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	-	3	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Գալստյան Գ. Ս., Մարտիրոսյան Ա. Ռ., Եղիազարյան Մ. Ռ., Հակոբջանյան Ա. Հ., Մարգարյան Հ. Գ., Ավետիսյան Կ. Ռ., Ներսիսյան Ա. Ռ.,* «Տնտեսագիտական մտքի պատմություն» դասընթացի հարցեր և պատասխաններ (խմբագիր՝ Ղարիբյան Գ. Ա.), «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2009, 170 էջ:

Հոդված

1. *Եղիազարյան Մ. Ռ., Խաչատրյան Լ. Հ., Մարտիրոսյան Ա. Ռ.,* Սոցիալ-ուտոպիստական ձևավորման ինստիտուցիոնալ նախադրյալները և տնտեսագիտական նշանակությունը ետահայացք մեկնաբանությամբ, Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում, թիվ 6, Երևան, 2009, էջ 166-174:
2. *Մարգարյան Հ. Գ.,* Արտադրական համակարգերի ռիսկերի գնահատման մեթոդաբանություն, Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա, թիվ 4-5 (118-119), Երևան, 2010, էջ 48-52:
3. *Մկրտչյան Հ. Վ.,* Մարդկային կապիտալի հիմնական բնութագրերը տնտեսագիտական հայեցակարգերում, Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում, թիվ 8, Երևան, 2009, էջ 128-145:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Միքայելյան Մ. Վ., Միքայելյան Գ. Մ.,* ԱՊՀ-ում համաձայնեցված հակամենաշնորհային քաղաքականության մի քանի հարց, Հայաստանի տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները, Մ. Աղոնցի ծննդյան տարեդարձին նվիրված գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՏՀ, Երևան, 2010, էջ 87-92:

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ՄՈԴԵԼԱՎՈՐՄԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Առաքելյան Արամ Հմայակի, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սահակյան Մելս Արտավազդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Ավետիսյան Ռուբիկ Ավետիսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Բունիաթյան Մարինե Մնացականի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գևորգյան Ռուբեն Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Եղոյան Կարեն Շիրազի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Խառատյան Ալվարդ Ալբերտի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Կակոսյան Աշոտ Վազրիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Կարապետյան Արամ Տալվորիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Ղուկասյան Գայանե Մամիկոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Մարտիրոսյան Նարեկ Արմենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Սարդարյան Լաուրա Մաթևոսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Ջրբաշյան Նաիրուհի Մխիթարի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Սարգսյան Սոնա Հայկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
14. Տոնոյան Գագիկ Պետրոսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
15. Քոչինյան Նարինե Սինարայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
16. Խալաթյան Անի Սարգսի, դասախոս
17. Մարուխյան Վեհանուշ Սամվելի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Թորոյան Վասակ Հովհաննեսի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սարգսյան Աննա Սուրենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Միքայելյան Մանուկ Արմենի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Համբարձումյան Նարինե Ատոմի, ավագ լաբորանտ
2. Ալեքսանյան Փիրուզա Հարությունի, լաբորանտ
3. Հայրապետյան Մանե Ռուբենի, լաբորանտ
4. Ռաֆյան Տաթևիկ Հակոբի, լաբորանտ
5. Փարսյան Աստղիկ Գենադիի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում կատարվել են գիտական աշխատանքներ և կազմակերպվել սեմինարներ ու քննարկումներ հետևյալ հիմնական թեմաներով.

- Միջազգային միգրացիայի և դրա սոցիալ-տնտեսական հետևանքների մոդելավորումը:

Թեմայի շրջանակներում մշակվել են ՀՀ-ից դեպի այլ երկրներ միգրացիոն հոսքերի մոդելներ և տրվել են գնահատականներ կանանց միգրացիայի, տրանսֆերտների և դրանց տնտեսական հետևանքների, զբաղվածության, ՀՆԱ-ի աճի վերաբերյալ, ուսումնասիրվել են տնտեսական ցնցումները:

- Տնտեսության զարգացման բնապահպանական հետևանքների քանակական գնահատման հիմնահարցեր:

Թեմայի շրջանակներում ուսումնասիրվել է բնապահպանության առանցքային հարցերից մեկը՝ երկրի տնտեսական զարգացման համատեքստում բնապահպանական հետևանքների քանակական գնահատման ու մոդելավորման հիմնախնդիրը:

- Ռիսկի կառավարման մոդելավորման հիմնահարցերը:

Կատարված գիտական հետազոտության արդյունքում մշակվել են մրցակցային շուկայում գործող ֆիրմայի կառավարչական որոշումների կայացման օպտիմալության մոդելներ, որոնք գործառնվել են ՀՀ կազմակերպությունների վարվելակերպի ռազմավարության կատարելագործման համալիր մոտեցման մշակման ընթացքում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	1	5	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Սարգսյան Հ. Լ., Առաքելյան Ա. Հ., Սահակյան Մ. Ա., Խառատյան Ա. Ա., Քոչինյան Ն. Ս., Տոնոյան Գ. Պ., Ղուկասյան Գ. Մ., Բունիաթյան Մ. Մ.,* Տնտեսական իրավիճակների մոդելավորում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 165 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Геворгян Р. А.,* Модели бинарного и множественного выборов в SPSS, Изд. “Лусакн”, Ереван, 2010, 107 с..

Հոդված

1. *Arakelyan A. H., Khachatryan H. N.,* An Approach to the Modeling of Supply Networks, Вестник инженерной академии Армении, т. 6, № 4, Ереван, 2009, с. 477-481.
2. *Մարտիրոսյան Ն. Ա.,* Ժառանգությունը և տնտեսական աճը, Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա, թիվ 7-8 (121-122), Երևան, 2010, էջ 126-129:
3. *Սարգարյան Լ. Մ., Դարբինյան Ա. Վ., Հայրիյան Մ. Ա.,* Համայնքների համագործակցության միջազգային փորձը, Տնտեսության զարգացման և կառավարման հիմնախնդիրները, Գիտական աշխատանքների ժողովածու, գիրք 1, «Օր-Դար» հրատ., Երևան, 2009, էջ 57-67:
4. *Սարգարյան Լ. Մ., Դարբինյան Ա. Վ., Հայրիյան Մ. Ա.,* ՀՀ ներկա վարչատարածքային բաժանումը և տեղական ինքնակառավարման համակարգում առկա հիմնախնդիրները, Տնտեսության զարգացման և կառավարման հիմնախնդիրները, Գիտական աշխատանքների ժողովածու, գիրք 1, «Օր-Դար» հրատ., Երևան, 2009, էջ 144-153:
5. *Սարգարյան Լ. Մ., Դարբինյան Ա. Վ., Հայրիյան Մ. Ա.,* Միջհամայնքային միավորումներ ձևավորելու նպատակահարմարությունը և միջհամայնքային միավորումների ընտրած մարմինների լիազորություններն ու գործառույթները, Տնտեսության զարգացման և կառավարման հիմնախնդիրները, Գիտական աշխատանքների ժողովածու, գիրք 1, «Օր-Դար» հրատ., Երևան, 2009, էջ 172-186:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Karapetyan A. T.,* Electronic Government course program, Readings of the coordination meeting of Universities Representatives, Tempus Project, Joint European Project, Brochure 3, Koblenz, Germany, 2009, p.150-158.
2. *Karapetyan A. T.,* Public Projects Management course program, Readings of the coordination meeting of Universities Representatives, Tempus Project, Joint European Project, Brochure 3, Koblenz, Germany, 2009, p. 173-181.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Թորոսյան Թորոս Շահենի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովսեփյան Միքայել Գևորգի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մկրտչյան Մարիետա Թևոսի, աշխ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գաբրիելյան Արման Գառնիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հայրապետյան Գրիգոր Ռաֆայելի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Հովհաննիսյան Հասմիկ Վաղինակի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Մանասերյան Թաքուլ Նորայրի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Պողոսյան Սուրեն Հովհաննեսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ենգոյան Արտակ Մերուժանի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հախվերդյան Դավիթ Ներսիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Հարությունյան Հրանտ Զավենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Պապյան Սիմոն Ռաֆիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Փաշայան Միքայել Մուշեղի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Դավթյան Մարիաննա Արթուրի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու տարում ամբիոնն իր նախաձեռնությամբ իրականացրել է «Հայ-թուրքական սահմանի բացումից առաջացող տնտեսական ռիսկերը Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայով ուսումնասիրությունը (գիտական ղեկավար՝ Թ. Շ. Թորոսյան): Ընդհանուր առմամբ ուսումնասիրվել է Թուրքիայի տնտեսությունը, մասնավորապես տրվել է նրա տնտեսա-աշխարհագրական բնութագիրը, ներկայացվել են տնտեսության մակրոտնտեսական իրավիճակը և արտաքին առևտրի առանձնահատկությունները: Համանման ձևով դիտարկվել է Հայաստանի տնտեսության մակրոտնտեսական իրավիճակը, և իրականացվել է արտաքին առևտրի վերլուծություն:

Տրվել է հայ-թուրքական առևտրատնտեսական կապերի վիճակի նկարագիրը: Գնահատվել են հայ-թուրքական հարաբերությունների զարգացման տնտեսական ռիսկերը և դրանց նվազեցման հնարավորությունները: Այդ նպատակով ներկայացվել են տնտեսական ռիսկերի էությունը և դասակարգումը, սահմանի վերաբացումից առաջացող իրական հատվածի տնտեսական ռիսկերը (արդյունաբերություն և գյուղատնտեսություն), ֆինանսական հատվածի ռիսկերը (բանկային ոլորտ, կապիտալի շուկա, ապահովագրություն և այլն), ծառայությունների ոլորտի ռիսկերը (զբոսաշրջություն):

Հաշվետու տարում ամբիոնում մշակվել են «Միջազգային բանկային գործ», «Ծառայությունների միջազգային առևտուր», «Միջազգային տուրիզմ» մագիստրոսական նոր դասընթացների ծրագրերը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	3	-	-	18	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Հայրապետյան Գ. Ռ., Ավետիսյան Դ. Ա., Գևորգյան Կ. Ռ.,* Գլոբալ ֆինանսական ճգնաժամը և դրա հնարավոր ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, 100 էջ:
2. *Հայրապետյան Գ. Ռ., Գևորգյան Կ. Ռ.,* Թուրքիա-ԵՄ-Հայաստան. մարտահրավերներ և հնարավորություններ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 176 էջ:
3. *Hayrapetyan G. R., Hayrapetyan V. L.,* The Determinants of the Attractiveness of National Higher Education Systems, EERC, Kyiv, 2009, 41 p..

Հոդված

1. *Գաբրիելյան Ա. Գ.,* Արտահանման դերը ՀՆԱ-ի աճում Հայաստանում: Ընդլայնված Կոբբ-Դուգլաս արտադրական ֆունկցիայի գնահատում, Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա, թիվ 8-9, Երևան, 2009, էջ 70-72:
2. *Գաբրիելյան Ա. Գ.,* Հայաստանի արտահանման և ՀՆԱ-ի ժամանակային շարքերի ինտեգրման կարգը, Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա, թիվ 8-9, Երևան, 2009, էջ 73-74:

3. *Գաբրիելյան Ա. Գ.,* Պետական բյուջեի ծախսերի և ՀՆԱ-ի միջև պատճառական կախվածությունը Հայաստանում, Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա, թիվ 8-9, Երևան, 2009, էջ 107-108:
4. *Գաբրիելյան Ա. Գ.,* Հայաստանում սպառման ֆունկցիայի գնահատումը ադապտիվ սպասումների մոտեցմամբ, Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա, թիվ 8-9, Երևան, 2009, էջ 109-110:
5. *Գաբրիելյան Ա. Գ.,* ՀՆԱ-ի աճի ազդեցությունը մասնավոր սպառման վրա Հայաստանում, Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում, թիվ 5, Երևան, 2009, էջ 101-108:
6. *Գաբրիելյան Ա. Գ.,* Արտահանման և ՀՆԱ-ի միջև Գրենջեր պատճառականությունը ՀՀ-ում, Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա, թիվ 10-11, Երևան, 2009, էջ 41-43:
7. *Գաբրիելյան Ա. Գ.,* Գնողունակության համարժեքության վերլուծությունը՝ կոինտեգրման մեթոդի կիրառմամբ, դրամ-դոլար փոխարժեքի օրինակով, Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա, թիվ 10-11, Երևան, 2009, էջ 44-46:
8. *Գաբրիելյան Ա. Գ., Սարգսյան Ս. Ս.,* ՀՀ առողջապահության ոլորտի կառավարման հայեցակարգը ոլորտի միջազգայնացման տեսանկյունից, Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում, թիվ 6, Երևան, 2009, էջ 221-228:
9. *Գաբրիելյան Ա. Գ., Սարգսյան Ս. Ս.,* Հայաստանում բժշկական զբոսաշրջության զարգացման հեռանկարները, Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում, թիվ 6, Երևան, 2009, էջ 229-239:
10. *Գաբրիելյան Ա. Գ., Սարգսյան Ս. Ս.,* Նորածնամահացության սոցիալ-տնտեսական գործոնները, Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում, թիվ 7, Երևան, 2009, էջ 125-143:
11. *Գաբրիելյան Ա. Գ.,* Հայաստանում ՀՆԱ-ի և բյուջեի ծախսերի միջև պատճառահետևանքային կապերը, Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում, թիվ 7, Երևան, 2009, էջ 143-150:
12. *Գաբրիելյան Ա. Գ.,* Աղքատության բացարձակ ցուցանիշների համադրումը, Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա, թիվ 12, Երևան, 2009, էջ 47-48:
13. *Торосян Т. Ш., Саргсян Л. Н., Давтян М. А.,* Глобальный экономический кризис и страны Южного Кавказа, Проблемы и перспективы сотрудничества между странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества, Сборник научных трудов, Севастополь-Донецк, 2009, стр. 70-75.
14. *Թորոսյան Թ. Շ., Սարգսյան Լ. Ն., Դավթյան Մ. Ա.,* Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը և նրա բացասական դրսևորումները, Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը Հայաստանում և աշխարհում, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 72-88:
15. *Թորոսյան Թ. Շ.,* Որո՞նք են Հայաստանի և Թուրքիայի միջև հարաբերությունների կարգավորման ակնկալվող տնտեսական հետևանքները, Տասը հարց, տասը պատասխան, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 28:
16. *Թորոսյան Թ. Շ., Հայրապետյան Գ. Ռ.,* ՀՀ տնտեսության հիմնախնդիրները ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պայմաններում, Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը Հայաստանում և աշխարհում, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 109-119:
17. *Հայրապետյան Գ. Ռ.,* Եվրոպական հարևանության քաղաքականության ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության զարգացման վրա, Բանբեր Երևանի համալսարանի, թիվ 2 (128), Երևան, 2009, էջ 141-149:
18. *Hovhannisyan H. V.,* Key Factors of Strategy of Economic Development, Լրաբեր հասարակական գիտությունների, թիվ 3-4, Երևան, 2009, էջ 180-185:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Hovhannisyan H. V.,* Armenia-China: Advantages of Trade Cooperation, Материалы XVIII международного симпозиума, Нетрадиционное растениеводство. Эниология. Экология и Здоровье, кн. 1, Алушта, 2009, с. 263-267.
2. *Սարգսյան Լ. Ն.,* Տնտեսական աճ և արտաքին առևտուր. համաշխարհային միտումներ և Հայաստան, Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, Հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոչարյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ, Երևան, 2010, էջ 327-330:

ՖԻՆԱՆՍԱՀԱՇՎԱՅԻՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մնացականյան Հայկ Գերասիմի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Զուրաբյան Կարինե Անուշավանի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հակոբյան Արզուման Զորիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հովակիմյան Թամարա Սիրականի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ասատրյան Բագրատ Արտաշեսի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Ավագյան Ենոք Ենոքի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Մարզպանյան Էդգար Հարությունի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Սահակյան Գնել Էդուարդի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Սահակյան Կարեն Էդուարդի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Վարդանյան Աշոտ Գուրգենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Բոստանջյան Վարդան Բաբկենի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հարությունյան Վլադիմիր Լիպարիտի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Նահապետյան Սամվել Սուրենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ներսիսյան Կարեն Վասիլի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Քառյան Արա Վլադիմիրի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Բաղդասարյան Քրիստինե Յուրիի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Մինասյան Արծվիկ Գարեգինի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Ֆարմանյան Հայկ Լևոնի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Արաբյան Լիանա Ռուբենի, ավագ լաբորանտ
2. Սարգսյան Արևիկ Վահանի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2009-2010 ուստարում ամբիոնում իրականացվել են գիտահետազոտական աշխատանքներ՝ նվիրված հաշվապահական ոլորտի, աուդիտի իրականացման, բանկային համակարգի և բյուջետային գործընթացի արդյունավետության բարձրացման հիմնախնդիրներին:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում կազմակերպվել են հետևյալ սեմինարները.

1. ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետի ուսանողական խորհրդի հետ համատեղ՝ «Փողերի լվացման դեմ պայքար» թեմայով, զեկուցող՝ ՎՏԲ բանկի ներկայացուցիչ Տիգրան Բեկթեմուրյան (2010 թ-ի մարտ):

2. Հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոնի հետ համատեղ՝ «Հայկական դրամի, ամերիկյան դոլարի և եվրոյի գրանշանների պատմությունը» թեմայով, զեկուցող՝ Կարեն Կոմենդարյան (2010 թ-ի ապրիլ):

3. «Price Water House Coopers» աուդիտորական ընկերության հետ համատեղ՝ սեմինար՝ նվիրված աուդիտորական ընկերության գործունեությանը (2010 թ-ի մայիս):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	4	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Մնացականյան Հ. Գ.,* The Significance of International Auditing Standard Going Concern During Economic Downturn, Բանբեր Երևանի համալսարանի, 130.5, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 80-86:
2. *Մնացականյան Հ. Գ.,* Աուդիտի որակի ապահովման հիմնական նախապայմանները, Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա, թիվ 10-11, Երևան, 2009, էջ 72-74:
3. *Մնացականյան Հ. Գ.,* Աուդիտի կազմակերպման ժամանակակից մոտեցումները, Տնտեսության զարգացման և կառավարման հիմնախնդիրներ, Գիտական աշխատանքների ժողովածու, Տնտեսագիտության և կառավարման ինստիտուտ, Երևան, 2009, էջ 217-226:
4. *Հովակիմյան Թ. Ս.,* Ֆակտորինգային գործառնությունների իրավական կարգավորումը ՀՀ-ում, Երևանի «Մանց» համալսարանի գիտական ժողովածու, Երևան, 2010, էջ 278-288:

ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ԳՈՐԾԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ղանթարջյան Սարգիս Լևոնի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ասրյան Կարինե Նիկոլայի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Զաքոյան Հարություն Վարազդատի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Համբարձումյան Անահիտ Համբարձումի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Անտոնյան Քրիստինե Աղասու, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Գալստյան Ամալյա Ռուբենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Չիլինգարյան Ալեքսանդր Երվանդի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Բարխուդարյան Գոհար Արայի, ասիստենտ
8. Մկրտչյան Աննա Ֆահրադի, ասիստենտ
9. Ոսկանյան Արթուր Ֆրիդրիխի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Դավոյան Սամսոն Աշոտի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սարգսյան Հայկ Լևոնի, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Աբրահամյան Վահրամ Գևորգի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Շմավոնյան Գարեգին Ջիվանի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Սարիբեկյան Ամալյա Սարիբեկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ասլանյան Գագիկ Սերգեյի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

7. Գաբրիելյան Վաչե Վազգենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Թամրազյան Հրաչ Սերժիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Կարապետյան Տիգրան Սերգեյի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Հերգնյան Մանուկ Մկրտչի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Մանասյան Վոլոդյա Գուրգենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Արասխանյան Սամվել Փայլակի, ասիստենտ
13. Գասպարյան Մելիք Ֆերդինանտի, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հարությունյան Էմմա Արտակի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Կառավարման և գործարարության ամբիոնի գիտաուսումնական ընդհանուր ուղղություններն են՝ ձեռնարկությունների կառավարման, այդ թվում՝ ոչ նյութական ակտիվների գնահատման մեթոդների ու մոդելների մշակում, տնտեսական քաղաքականություն ու պետական կառավարում, տնտեսության տարբեր ճյուղերի ու ոլորտների առանձնահատկությունների բացահայտում և գնահատում, մարդկային ռեսուրսների կառավարում:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում կազմակերպվել է սեմինարների շարք հետևյալ թեմաներով.

- Սննդամթերք արտադրող կազմակերպություններում հետևելիության ապահովման բիզնես-գործընթացներ,
- Միջին բժշկական անձնակազմի գործունեության գնահատման բազմագործոնային մոդելը:

2009-2010 ուստարվա ընթացքում ամբիոնում իրականացվել են նախապատրաստական աշխատանքներ՝ 2010-2011 ուստարվանից նոր՝ «Ինովացիոն կառավարում» մագիստրոսական ծրագրով ընդունելություն կազմակերպելու ուղղությամբ: Այդ նպատակով մշակվել են մի քանի նոր դասընթացների ծրագրեր՝

1. Տնտեսության ինովացիոն զարգացման հիմունքները,
2. Ինովացիոն գործունեության ֆինանսական մենեջմենթ,
3. Ինովացիաների մարքեթինգ,
4. Ինովացիոն նախագծերի տնտեսական արդյունավետություն,
5. Ինովացիոն գործունեության կանխատեսման մեթոդներ:

Ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են ԱՄՆ ՄԶԳ դրամաշնորհային որակավորման ծրագրին՝ Մեծ Բրիտանիայի ակտուարների ասոցիացիայի և ՀՀ-ում Ակադեմիական կրթության զարգացման ծրագրի համատեղ իրականացմամբ: Ծրագրի շրջանակներում ամբիոնի մեկ աշխատակից գործուղվել է ԱՄՆ, որտեղ մեկ կիսամյակ վերապատրաստվել է Կալիֆորնիայի (Ֆրեզնո) պետական համալսարանում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	-	4	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ղանթարջյան Ս. Լ.,* Մասնագիտացման արդի հիմնախնդիրները (կառավարում), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 78 էջ:

Հոդված

1. *Ղանթարջյան Ս. Լ., Աբրահամյան Ռ. Ա.,* Գյուղատնտեսության ապահովագրության գործընթացի զարգացումը, Երևանի «Մանց» համալսարանի գիտական ժողովածու, Երևան, 2010, էջ 318-323:
2. *Закоян А. В., Оганесян В. А.,* Разработка системы показателей эффективности процесса обеспечения прослеживаемости, Вестник МАНЭБ, том 14, N 4, вып. 1, Санкт-Петербург, 2009, с. 94-98.
3. *Закоян А. В., Тароян А. М.,* Использование численных методов управления качеством в индустрии моды, ՀՀ սոցիալ-տնտեսական կայունության զարգացման հիմնախնդիրները, Երևանի «Անանիա Շիրակացի» միջազգային հարաբերությունների համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու, N 1(5), Երևան, 2010, էջ 222-227:
4. *Համբարձումյան Ա. Հ.,* ՀՀ-ում մարդկային կապիտալի իրացման ասպեկտները, «ՀՀ աշխատանքային օրենսդրությունը որպես գենդերային հավասարությանը նպաստող արդյունավետ մեխանիզմ» գիտաժողովի նյութեր, Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի ազգային ինստիտուտ, Երևան, 2009, էջ 31-36:

ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Բաղդասարյան Ալեքսան Ստեփանի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Դեկանի տեղակալ՝ *Հովհաննիսյան Հրաչյա Ռաֆայելի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
030100	փիլիսոփայություն
030300	հոգեբանություն

Մասնագիտացումներ (մագիստրոսական ծրագրեր) փիլիսոփայություն, բարոյագիտություն, սոցիալական և քաղաքական հոգեբանություն, անձի հոգեբանություն և անձնային խորհրդատվություն, կլինիկական հոգեբանություն և հոգեթերապիա, տարիքային հոգեբանություն, կառավարման և կազմակերպչական հոգեբանություն, արտակարգ իրավիճակների, ճգնաժամային իրավիճակների հոգեբանություն

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ եւ թղթակից անդամներ

1. Բրուտյան Գեորգ Աբելի
2. Մանասյան Ալեքսանդր Սարգսի (թղթակից անդամ)

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 545***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	անվճ	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Փիլիսոփայություն	11	36	10	20	10	21	11	17
Հոգեբանություն	11	52	17	52	15	58	14	53
Ընդամենը	**22**	**88**	**27**	**72**	**25**	**79**	**25**	**70**
Մագիստրատուրա								
Փիլիսոփայություն	6	7	5	5	-	-	-	-
Հոգեբանություն	9	65	12	55	-	-	-	-
Ընդամենը	**15**	**72**	**17**	**60**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 28***				
	I կուրս	**II կուրս**	**III կուրս**	**IV կուրս**	**V կուրս**
Բակալավրիատ					
Հոգեբանություն	**24**	**29**	-	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Փիլիսոփայություն					
1-ին	47	4	14	3	62
2-րդ	30	-	9	2	70
3-րդ	31	-	8	8	74
4-րդ	28	1	11	7	57
Հոգեբանություն					
1-ին	63	-	1	16	98
2-րդ	69	-	30	7	57
3-րդ	73	1	2	20	96
4-րդ	67	3	10	35	81
Ընդամենը	**408**	**9**	**85**	**98**	**77**
Մագիստրատուրա					
Փիլիսոփայություն					
1-ին	13	-	1	8	92
2-րդ	10	-	-	9	100
Հոգեբանություն					
1-ին	74	-	2	33	97
2-րդ	67	-	1	39	99
Ընդամենը	**164**	**-**	**4**	**89**	**98**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Փիլիսոփայություն					
1-ին	48	3	13	-	67
2-րդ	29	-	8	2	72
3-րդ	31	-	9	6	71
Հոգեբանություն					
1-ին	64	-	4	8	94
2-րդ	70	-	15	2	79
3-րդ	67	-	11	20	84
Ընդամենը	**309**	**3**	**60**	**38**	**80**
Մագիստրատուրա					
Փիլիսոփայություն					
1-ին	13	-	1	9	92
Հոգեբանություն					
1-ին	73	-	1	34	99
Ընդամենը	**86**	**-**	**2**	**43**	**98**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 161 (23), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 3*	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Փիլիսոփայություն	24(10)	9
Հոգեբանություն	62(13)	66
Ընդամենը	**86(23)**	**75**

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	6	2	10	95	14

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *6*

ՏԵՍԱԿԱՆ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մանասյան Ալեքսանդր Սարգսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովհաննիսյան Հովհաննես Օնիկի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ղազարյան Ալբերտ Սողոմոնի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մանուկյան Սերյոժա Լենդրուշի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Վարդումյան Ատոմ Սերյոժայի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ավագյան Վահրամ Գագիկի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Դեմիրճյան Մովսես Հարությունի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Վարդանյան Սուսաննա Վաչագանի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Բախշինյան Վլադիմիր Իվանի, ասիստենտ
9. Շմավոնյան Հայրիկ Ղազարի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Բրուտյան Գեորգ Աբելի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հովհաննիսյան Սուրեն Հայկի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Բաղդասարյան Ալեքսան Ստեփանի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Նահապետյան Օվսաննա Լևոնի, ավագ լաբորանտ, գործավար

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հռետորության ժամանակակից հիմնահարցեր (պետական ֆինանսավորում):	Հովհաննիսյան Հ. Օ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում մշակվել է ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի մագիստրատուրայի ուսումնական ծրագրում ընդգրկված «Հռետորություն» դասընթացը (Հ. Հովհաննիսյան):

Հրատարակման են ներկայացվել երեք գիտական հոդվածներ.

ա. «Արժեքայինը գիտական բանավեճում» (Վարդումյան Ա. Ս.),

բ. «Հիմնավորման հիմնահարցը հռետորիկայում» (Վարդումյան Ա. Ս.),

գ. «Հայ միջնադարյան ճարտասանության ձևավորման առանձնահատկությունները» (Բաղդասարյան Ա. Ս.):

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2009-2010 ուսումնական տարում ամբիոնում պաշտպանվել են հետևյալ թեկնածուական ատենախոսությունները.

1. Մադոյան Հակոբ՝ «Տրամաբանականի բնույթի հիմնահարցը այլընտրական տրամաբանական համակարգերում» (գիտական ղեկավար՝ ակադեմիկոս Գ. Ա. Բրուտյան),
2. Գրիգորյան Քրիստինե՝ «Դեմարկացիայի հիմնախնդրի ժամանակակից հայեցակարգերի իմացաբանական վերլուծությունը» /իմացաբանական-մեթոդաբանական վերլուծություն/ (գիտական ղեկավար՝ փ.գ.դ., պրոֆ. Լ. Հ. Աբրահամյան):

Բացի ֆինանսավորվող թեմայից՝ ամբիոնի անդամները իրականացրել են գիտահետազոտական և ուսումնամեթոդական բնույթի այլ աշխատանքներ: Հրատարակվել են ամբիոնի վարիչ Ա. Ս. Մանասյանի և ակադեմիկոս Գ. Ա. Բրուտյանի մենագրությունները: Ամբիոնի դոցենտ Հ. Հովհաննիսյանը մասնակցել է Երևանում, Ծաղկաձորում և Թբիլիսիում կազմակերպված գիտաժողովներին, որոնց թեմաներն էին՝ «Գրականություն և մամուլ», «Լրատվամիջոցների օրենսդրության և ինքնակարգավորման հիմնահարցեր», «Պայքար գենդերային բռնության դեմ Հարավային Կովկասում», «Գենդերային հավասարության հասնելու հեռանկարները Հայաստանում»: Ամբիոնի դոցենտ Հ. Հովհաննիսյանը և ասիստենտ Մ. Դեմիրճյանը որպես փորձագետներ մասնակցել են «Համալսարանական կրթությամբ կանայք» հ/կ-ի ու Բրիտանական խորհրդի կողմից համատեղ կազմակերպված քննարկումներին և հանդես են եկել զեկուցումներով:

ՀՀ քաղծառայողների վերապատրաստման և որակավորման բարձրացման դասընթացի շրջանակներում դասախոսություններ են կարդացվել «Ճարտասանության արվեստ», «Արդյունավետ հաղորդակցման հմտություններ» թեմաներով, և պարապմունքներ են անցկացվել «Երիտասարդ առաջնորդների դպրոցի» ունկնդիրների համար:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	-	-	10	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Մանասյան Ա. Ս.,* Լեռնային Ղարաբաղ: Ինչպես է դա եղել, «Հանրային կապերի և տեղեկատվության կենտրոն» հրատ., Երևան, 2010, 120 էջ:
2. *Մանասյան Ա. Ս.,* Նախիջևանյան հիմնախնդիր: Իրավական և քաղաքական տեսանկյուններ (Հին ու նոր հարցադրումներ Կարսի պայմանագրի մասին), Հեղինակային հրատարակություն, Երևան, 2009, 48 էջ:

Հոդված

1. *Manasyan A. S.*, Western Armenians and Azerbaijani Armenians, Paralells and Peculiarities, The Main Issues of Western Armenians Claims, International research and practical conference, collection of conference papers, Yerevan, 2009.
2. *Բրուտյան Գ. Ա.,* Մետատեսության պլատոնյան և հռոդոսյան կաղապարները և մետափիլիսոփայության հիմնահարցը, «Ինչպիսին եմ տեսնում XXI դարի փիլիսոփայությունը», պրակ 8, Երևան, 2009, էջ 21-43:
3. *Brutyan G. A.,* Platonic and Rhodesian Models of Metatheory and the Problem of Metaphilosophy, News and Views, vol. 1, N 1 (22), Yerevan-Athens-Berkeley, 2009, pp. 21-36:
4. *Բրուտյան Գ. Ա.,* Մի հանդիպում Ժան Ժանսեմի հետ, Ժանսեմ-90, Փիլիսոփայության միջազգային ակադեմիայի հրատ., Երևան, 2010, էջ 15-20:
5. *Հովհաննիսյան Հ. Օ.,* Մասնակցային ժողովրդավարություն. իշխանական կառույցների և քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտների հավասար պատասխանատվությունը ժողովրդավարացման գործընթացներում, «Գենդերային հավասարության հասնելու հեռանկարները Հայաստանում. քաղաքական և իրավական հայեցակետեր» միջազգային խորհրդաժողովի նյութեր, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 214-223:
6. *Մանուկյան Ս. Լ.,* Հայկի և Բելի առասպելը որպես հայ ինքնության ցուցիչ, «Հյուսիսափայլ», Հյուսիսային համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու, Հյուսիսային համալսարանի հրատ., Երևան, 2010, էջ 60-66:
7. *Մանուկյան Ս. Լ.,* Սոկրատեսի դեմոնապաշտությունը և իմաստասիրությունը, «Փիլիսոփայության պատմություն և արդիականություն», գիտ. հոդվ. ժողովածու, պրակ 3, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 38-44:
8. *Մանուկյան Ս. Լ.,* Առեղծվածային Գյուրջիևը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», հ. 131.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 35-44:
9. *Դեմիրճյան Մ. Հ.,* Վտանգվո՞ւմ է հայ ինքնությունը Հայաստանի և Թուրքիայի փոխհարաբերությունների զարգացման դեպքում, Տասը հարց, տասը պատասխան, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 9-11:
10. Ղազարյան Ա. Ս., Պատմական աղբյուրների հետազոտության մեթոդաբանական առանձնահատկությունները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 130.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 32-38:

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԲԱՐՈՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Էդվարդ Արզումանի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հակոբյան Սանդրո Մովսեսի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ղարագուլյան Արման Լիպարիտի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

3. Սողոմոնյան Գագիկ Արմենակի, փիլ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Բալայան Արշակ Ղարիբի, փիլ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Մկրտչյան Նաիրա Ժորայի, փիլ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Սոխակյան Աշոտ Սուրենի, փիլ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Ավետիսյան Ղազար Ալբերտի, դասախոս
8. Մանուկյան Երանուհի Կարապետի, դասախոս
9. Յարալյան Կարինե Էդիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ստեփանյան Մարինե Միսակի, ավագ լաբորանտ, գործավար

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Արդիականության հոգևոր ճգնաժամը և նրա դրսևորման առանձնահատկությունները հայոց փոխակերպվող սոցիումում (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Է. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում հետազոտող խումբը ուսումնասիրել է հոգևոր ճգնաժամի քաղաքակրթական, մարդաբանական և քաղաքական նախադրյալների հիմնախնդիրները և նախապատրաստել է հոդվածների ժողովածու:

Ամբիոնի աշխատակիցները մշակել և դասավանդում են «Քաղաքական էթիկա», ««Բաց հասարակության» բարոյական իմպերատիվները», «Ցանցային հասարակության բարոյական իմպերատիվները», «Ազատության փիլիսոփայություն», «Պատմության փիլիսոփայություն» դասընթացները:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Ամբիոնը «Փոխակերպվող հասարակություն և ազատական մշակույթ» թեմայի շրջանակներում շարունակել է ուսումնասիրել փոխակերպվող հասարակության ազատական սոցիոմշակութային հարացույցների գործառնության առանձնահատկությունները: Հայաստանում սոցիոմշակութային փոխակերպումների, ազգային ինքնության, նույնականության և հոգեկերտվածքի արդի հիմնահարցերի վերլուծության արդյունքում հրատարակվել է «Անցումային հասարակություն. Սոցիոմշակութային փոխակերպումներ»-ի 6-րդ պրակը:

Ամբիոնը աշխատել է նաև սոցիալական փիլիսոփայության արդիականացման խնդրի ուղղությամբ: Հրատարակվել է դոցենտ Ս. Հակոբյանի «Փիլիսոփայության տեսություն և պատմություն» ուսումնամեթոդական ձեռնարկը (Փիլիսոփայության միասնական դասընթաց բուհերի ուսանողների համար):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	18	-

Գիտական եւ ուսումնական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Հակոբյան Ս. Մ.,* Փիլիսոփայության տեսություն և պատմություն (Փիլիսոփայության միասնական դասընթաց բուհերի ուսանողների համար), «ԱՀԱ Պոլիգրաֆ» հրատ., Երևան, 2009, 472 էջ:

Հոդված

1. *Հարությունյան Է. Ա.,* Ոգու և հոգու սահմանագծում, «Անցումային հասարակություն. Սոցիոմշակութային փոխակերպումներ», պրակ 6, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 3-14:
2. *Սողոմոնյան Գ. Ա.,* Ինքնակոչությունը որպես ինքնիրացման սոցիոմշակութային մեխանիզմ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» (Փիլիսոփայություն, հոգեբանություն), h. 130.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 5-18:
3. *Սողոմոնյան Գ. Ա.,* Լեգիտիմացումը որպես կայուն համակեցության սոցիոմշակութային չափանիշ, Գիտական հոդվածների ժողովածու, Երևանի «Մանց» համալսարան, Երևան, 2010, էջ 433-448:
4. *Ղարագուլյան Ա. Լ.*, Սոցիալական դիցաբանությունը՝ որպես փոխակերպվող հասարակության համակարգաստեղծ գործոն, «Անցումային հասարակություն. Սոցիոմշակութային փոխակերպումներ», պրակ 6, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 14-24:
5. *Մկրտչյան Ն. Ժ.*, Արդիականությունը և ազատության գաղափարը: Մի սոցիալական նախագծի մասին, «Անցումային հասարակություն. Սոցիոմշակութային փոխակերպումներ», պրակ 6, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 24-36:
6. *Մանուկյան Ե. Կ.,* Նույնականության ճգնաժամի մարդաբանական դրսևորումները, «Անցումային հասարակություն. Սոցիոմշակութային փոխակերպումներ», պրակ 6, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 47-53:
7. *Մանուկյան Ե. Կ.*, Նույնականության ճգնաժամի մարդաբանական դրսևորումների հաղթահարման ուղիները, «Անցումային հասարակություն. Սոցիոմշակութային փոխակերպումներ», պրակ 6, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 75-89:
8. *Ավետիսյան Դ. Ա.,* Միջմշակութային փոխներթափանցման հիմնախնդիրը միգրացիոն գործընթացների համատեքստում, «Անցումային հասարակություն. Սոցիոմշակութային փոխակերպումներ», պրակ 6, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 53-62:
9. *Ավետիսյան Դ. Ա.,* Մշակույթների մերձեցման և «յուրայինների» համաշխարհային հանրույթի ձևավորման հիմնախնդիրը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» (Փիլիսոփայություն, հոգեբանություն), h. 131.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 13-21:
10. *Սոխակյան Ա. Ս.,* Սոցիոմշակութային այլընտրանքների քաղաքակրթական հեռանկարները, «Անցումային հասարակություն. Սոցիոմշակութային փոխակերպումներ», պրակ 6, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 36-47:
11. *Яралян К. Э.*, Специфика социокультурного пространства сетевого общества, «Անցումային հասարակություն. Սոցիոմշակութային փոխակերպումներ», պրակ 6, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 62-75:
12. *Яралян К. Э.*, Сетевая организация общества как требование информационной эпохи, «Անցումային հասարակություն. Սոցիոմշակութային փոխակերպումներ», պրակ 6, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 89-99:
13. *Մկրտչյան Ա. Ա.,* Հանդուրժողականության տեղն ու դերը արդի ժողովրդական արժեքների համակարգում, «Անցումային հասարակություն. Սոցիոմշակութային փոխակերպումներ», պրակ 6, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 99-110:
14. *Հարությունյան Ս. Ա.,* Հասարակության սոցիոմշակութային նախագծումը որպես բեմականացում, «Անցումային հասարակություն. Սոցիոմշակութային փոխակերպումներ», պրակ 6, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 158-165:

15. *Մալքոյան Ա. Հ.,* Վերասոցիալականացումը որպես վթարային իրավիճակների հաղթահարման միջոց, «Անցումային հասարակություն. Սոցիոմշակութային փոխակերպումներ», պրակ 6, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 117-123:
16. *Մալքոյան Ա. Հ.,* Արդիականացվող հասարակությունների սոցիոմշակութային առանձնահատկությունները, «Անցումային հասարակություն. Սոցիոմշակութային փոխակերպումներ», պրակ 6, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 141-149:
17. *Ստեփանյան Մ. Մ.*, Հեգնանքը որպես քննադատական մտածողություն, «Անցումային հասարակություն. Սոցիոմշակութային փոխակերպումներ», պրակ 6, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 149-158:
18. *Թաղիանոսյան Դ. Բ.,* Հուզական ներգործությունը որպես մանիպուլյացիայի մեխանիզմ, «Անցումային հասարակություն. Սոցիոմշակութային փոխակերպումներ», պրակ 6, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 173-182:

ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Զաքարյան Մեյրան Արտուշայի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մելքումյան Գագիկ Արմենակի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ (մինչև 01.04.2010 թ-ը)
2. Պետրոսյան Սիլվա Սարգսի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սարգսյան Արմեն Աշոտի, փիլիսոփ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Խաչատրյան Սերոբ Հովսեփի, ասիստենտ
5. Առաքելյան Ֆելիքս Հուսիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Միրզոյան Հրաչիկ Ղազարի, փիլիսոփ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Վարդանյան Հայկանուշ Անուշավանի, ավագ լաբորանտ, գործավար

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. 5-18-րդ դարերի հայ փիլիսոփայության զարգացման հիմնական փուլերն ու առանձնահատկությունները (մշակութաբանական և պատմահամեմատական վերլուծություն) (պետական ֆինանսավորում):	Զաքարյան Ս. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. 2009-2010 ուստարում ամբիոնը շարունակել է աշխատել «5-18-րդ դարերի հայ փիլիսոփայության զարգացման հիմնական փուլերն ու առանձնահատկությունները (մշակութաբանական և

պատմահամեմատական վերլուծություն)» թեմայի ուսումնասիրության ուղղությամբ: Հոդվածներ են տպագրվել միջնադարյան և նոր շրջանի հայ փիլիսոփայական մտքի բնույթի և յուրահատկությունների մասին:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Բացի ֆինանսավորվող թեմայից՝ ամբիոնի անդամները իրականացրել են գիտահետազոտական և ուսումնամեթոդական բնույթի այլ աշխատանքներ: 2010 թ. ամբիոնը հրատարակել է «Փիլիսոփայության պատմություն և արդիականություն» գիտական հոդվածների ժողովածուն, որտեղ հոդվածներով հանդես են եկել պրոֆեսոր Ս. Զաքարյանը, դոցենտ Գ. Մելքումյանը, ասիստենտ Ա. Սարգսյանը, ինչպես նաև ամբիոնի ասպիրանտներն ու հայցորդները:

Պրոֆեսոր Ս. Զաքարյանը զեկուցումով հանդես է եկել «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» խորագրով (Երևան, 2009, հոկտեմբերի 23-24) միջազգային գիտաժողովում: Դոցենտ Ս. Պետրոսյանը և ասիստենտ. Ս. Խաչատրյանը մասնակցել են Այռեքսի «Ավագ դպրոցի հասարակագիտական առարկաների ուսումնական ծրագրերի մշակման և ուսուցիչների վերապատրաստման» ծրագրին: Նրանք «Հասարակագիտություն» դասագրքի համահեղինակներ են: Դոց. Գ. Մելքումյանը հրատարակել է «Մշակութաբանություն» ուսումնական ձեռնարկը: Ասիստենտ Ա. Սարգսյանը հրատարակել է «Նոր շրջանի փիլիսոփայության պատմություն» առարկայի ծրագիրը և սեմինար պարապմունքների պլանը: Ամբիոնի երկու հայցորդներ պաշտպանել են թեկնածուական թեզեր:

Ամբիոնի անդամների կողմից մշակվել են բակալավրիատում և մագիստրատուրայում դասավանդվող «Ճգնաժամի փիլիսոփայություն», «Փիլիսոփայության պատմության տեսություններ», «Հայկական վերածննդի խնդիրը մշակութաբանության տեսանկյունից» ուսումնական դասընթացների ծրագրերը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	1	1	4	13	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Պետրոսյան Ս. Ս., Խաչատրյան Ս. Հ. և այլք,* Հասարակագիտություն, 10-րդ դասարան, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 3-60, 61-101:

Մենագրություն

1. *Խաչատրյան Ս. Հ.,* Կրթության փիլիսոփայություն, «Լինգվա» հրատ., Երևան, 2009, 131 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Մելքումյան Գ. Ա.,* Մշակութաբանություն, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2010, 234 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Սարգսյան Ա. Ա.,* Նոր շրջանի փիլիսոփայության պատմության դասընթացի ծրագիր, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2010, 18 էջ:
2. *Պետրոսյան Ս. Ս., Խաչատրյան Ս. Հ. և այլք*, Հասարակագիտություն, 10-12 դասարաններ, ուսուցչի ձեռնարկ, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 2-24, 24-36, 85-93, 104-116:

3. *Պետրոսյան Ս. Ս., Խաչատրյան Ս. Հ. և այլք,* Թրաֆիքինգ. մարդկանց շահագործում, ձեռնարկ ուսուցիչների համար, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 6-12, 14-22, 32-41, 66-71, 71-79, 101-104, 108-125:
4. *Պետրոսյան Ս. Ս., Խաչատրյան Ս. Հ. և այլք,* Թրաֆիքինգ. մարդկանց շահագործում, ձեռնարկ սովորողների համար, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 5-14, 47-119:

Հոդված

1. *Զաքարյան Ս. Ա.,* Ազգային բնավորության և վարքագծի հարաբերակցության հարցի շուրջ (փիլիսոփայապատմական և հոգեբանական վերլուծություն), «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 68-71:
2. *Զաքարյան Ս. Ա.,* Ունիվերսալիաների հիմնահարցը Գրիգոր Տաթևացու աշխատություններում, «Փիլիսոփայության պատմություն և արդիականություն», հոդվածների ժողովածու, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 4-17:
3. *Զաքարյան Ս. Ա.,* Ունիվերսալիաների հիմնախնդրի միջնադարյան լուծումների մարքսիստական գնահատության հարցի շուրջ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» (Փիլիսոփայություն, հոգեբանություն), թիվ 130.04, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 18-31:
4. *Զաքարյան Ս. Ա.,* Անվանի հայագետը, «Հրաչիկ Միրզոյան. Կենսամատենագիտություն», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 39-47:
5. *Միրզոյան Հ. Ղ.,* Ստեփանոս Դաշտեցու անտիպ «զրույց-բանավեճերը», «Բանբեր Երևանի համալսարանի», թիվ 3, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 113-138:
6. *Мирзоян Г. К.,* О переводческой деятельности Степаноса Лехаци, "Pro Georgia" Journal of Kartrelogical studies, N 19, Варшава, 2009, с. 117-126:
7. *Մելքումյան Գ. Ա.,* Սիմեոն Երևանցին և հնդկահայ լուսավորականությունը, «Փիլիսոփայության պատմություն և արդիականություն», հոդվածների ժողովածու, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 19-31:
8. *Սարգսյան Ա. Ա.,* Հայ փիլիսոփայական միտքը հայոց ինքնության համատեքստում (Հ. Ասատրյանի օրինակով), «Փիլիսոփայության պատմություն և արդիականություն», հոդվածների ժողովածու, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 30-38:
9. *Սարգսյան Ա. Ա.,* Ազգային նկարագրի հիմնահարցը Գ. Նժդեհի տեսական ժառանգության մեջ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» (Փիլիսոփայություն, հոգեբանություն), թիվ 130.04, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 18-31:
10. *Սարգսյան Ա. Ա.,* Ստորագրված արձանագրություններ. Միերը դո՞ւրս է գալիս քարանձավից, Տասը հարց, տասը պատասխան, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 5-8:
11. *Պետրոսյան Ս. Ս.,* Քաղաքացիական կրթություն և գրականություն, «Մարդ և հասարակություն», թիվ 5-6, Երևան, 2009, էջ 81-92:
12. *Պետրոսյան Ս. Ս.,* Ի՞նչ է մարդկանց շահագործումը, «Մարդ և հասարակություն», թիվ 1, Երևան, 2010, էջ 57-63:
13. *Պետրոսյան Ս. Ս.,* Գեղագիտության դասեր, «Մարդ և հասարակություն», թիվ 5-6, Երևան, 2009, էջ 97-119:

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Շահվերդյան Գայանե Միքայելի, հոգ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Միքայելյան Վլադիմիր Հակոբի, հոգ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սարգսյան Սյուզան Ֆելիքսի, հոգ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

3. Կոբելյան Արթուր Թենգիզի, հոգ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հարոյան Նելլի Հայկի, հոգ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Պողոսյան Ռիմա Մինասի, հոգ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Գևորգյան Դավիթ Էմիլի, դասախոս
7. Ղազարյան Իզաբելլա Արտավազդի, դասախոս
8. Շահվերդյան Սեդա Անդրանիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հակոբյան Նաիրա Ռաֆիկի, հոգ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ամիրյան Դավիթ Սեյրանի, հոգ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Սմբատյան Մերի Բագրատի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սմբատյան Մերի Բագրատի, ավագ լաբորանտ, գործավար

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Դպրոցականի հոգեկան առողջության ապահովման համալիր վերլուծություն (պետական ֆինանսավորում):	Շահվերդյան Գ. Մ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Գիտական թեմայի շրջանակներում շարունակվել է հետազոտական աշխատանքը՝ հիմք ունենալով անցած ուստարում ստացված գիտական տեսական և կիրառական եզրակացությունները: Կատարվել է տեսական և կիրառական վերլուծված նյութի ամփոփում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	-	-	5	6

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Микаелян В. А.,* Мужчина и женщина. Психосексуальный конфликт, книга вторая, Нумизматическая литература, Москва, 2009, 215 с..
2. *Ամիրյան Դ. Ս.,* Գործարարության հոգեբանական նախադրյալները, «Լիմուշ» հրատ., Երևան, 2010, 156 էջ:

Հոդված

1. *Шавердян Г. М.,,* Динамика и стагнация межличностных симпатий-антипатий, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», հասարակական գիտություններ, h. 130.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 58-67:
2. *Микаелян В. А.,* Психологическое время человека (краткий историко-научный экскурс), «Բանբեր Երևանի համալսարանի», հասարակական գիտություններ, h. 130.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 48-57:
3. *Микаелян В. А.,* Психологические аспекты понимания времени в античной философии, Армянский государственный педагогический университет им. Х. Абовяна, Проблемы педагогики и психологии, Научное периодическое издание межвузовского консорциума, N 2(5), Ереван, 2009, с. 132-139.
4. *Ароян Н. А., Тевосян М. В.,* Представление об эмпатии в межличностных и психотерапевтических взаимоотношениях, Сборник материалов конференции “Интегративная психотерапия сегодня”, Ирановедческий кавказский центр, Ереван, 2010, с. 9-15.
5. *Շահվերդյան Ս. Ա.,* Խոսքի առանձնահատկությունները որպես նևրոտիկ հիվանդությունների ախտորոշման օժանդակ միջոց, «Հոգեբանություն և կյանք», թիվ 3-4, Երևան, 2009, էջ 53-62:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Шавердян Г. М.,* Безпредикативная толерантность как современное зло, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 430-433:
2. *Սարգսյան Ս. Ֆ.,* Արտ-թերապիան անձի մասնագիտական ինքնադրսևորման համատեքստում, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 171-173:
3. *Սարգսյան Ս. Ֆ.,* Ստեղծագործության հոգեբանություն. դասավանդման մեթոդիկան և անհրաժեշտությունը լրագրողական կրթության ոլորտում, «Ժուռնալիստական կրթության ապագան Հայաստանում» գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 35-37:
4. *Ամիրյան Դ. Ս.,* Անձի զարգացման նոր օրինաչափությունները գլոբալիզացվող աշխարհում, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 12-15:
5. *Казарян И. А.,* Навыки эффективной самопрезентации как один из факторов самореализации личности, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 293-295:
6. *Գևորգյան Դ. Է.,* Անձի դիֆուզ Ես-կոնցեպցիայի հիմնահարցի շուրջ, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 58-61:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Ավանեսյան Հրանտ Միքայելի, հոգեբան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մկրտումյան Մելսիկ Պարգևի, հոգեբան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ամիրյան Սեյրան Սմբատի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հովհաննիսյան Հրաչյա Ռաֆայելի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հովհաննիսյան Սահակ Վիուլի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Պապոյան Վարդուհի Ռոբերտի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ասրիյան Էլինա Վյաչեսլավի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Սահակյան Մարինե Մարտունիկի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

8. Հարությունյան Նարինե Ասքանազի, դասախոս
9. Պետրոսյան Նարինե Հայկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հայրապետյան Դավիթ Ռազմիկի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Արարատյան Արմինե Նիկիտայի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գալստյան Արմենուհի Համբերիկի, ավագ լաբորանտ, գործավար
2. Սիմոնյան Լուսինե Արայի, ավագ լաբորանտ, գործավար
3. Մարության Զարուհի Գագիկի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հոգեդիագնոստիկ համակողմանի մոդելի մշակումն ու կիրառումը հոգեբանական հետազոտություններում (պետական ֆինանսավորում):	Ավանեսյան Հ. Մ.
2. Փրկարարի հոգեկան աշխատունակության նախադրյալները (պետական ֆինանսավորում):	Մկրտումյան Մ. Պ.
3. Մասնագիտական կողմնորոշման և ինքնաիրացման գործընթացների հոգեբանական հետազոտում (պետական ֆինանսավորում):	Պապոյան Վ. Ռ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Թեմայի նպատակն է հետազոտական, կիրառական և ուսումնական գործընթացներում հոգեդիագնոստիկ համակողմանի ծրագրավորված մոդելի մշակումը և դրա բնագավառային կիրառման արդյունավետ բանաձևի ապահովումը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ավարտվել են հիմնական փորձարարական փուլի գիտահետազոտական աշխատանքները, և տվյալների վերլուծության հիման վրա ներդրվել է կառուցված աշխատանքային համալիր մոդելը:

Դեյթոյի սթրեսի ախտորոշման մեթոդիկայի օրինակով մշակվել է տեղայնացման և կիրառման ընթացակարգը:

Թեմա 2. 2009-2010 ուստարում ի մի են բերվել կատարված հետազոտությունների արդյունքները, որոնցից բացահայտվել են մի շարք օրինաչափություններ և փրկարարի անձի հոգեկան աշխատունակության կառուցվածքային բաղադրամասեր:

Մասնավորապես հետազոտության արդյունքում առանձնացվել են 50 փրկարարների հետ կատարված հետազոտությունների արդյունքում այն հիմնական բազային գործոնները, որոնք փրկարարների հոգեկան աշխատունակության հենքային նախադրյալներն են. դրանք են՝ անբարենպաստ հուզական վիճակների ինքնակարգավորման կամային հատկանիշները, խառնվածքի տիպաբանական բնորոշ առանձնահատկությունները, որոնք օժտված են սթրես-կայունության, մոնոտոն պայմաններում ուշադրության կայունության և բաշխվածության հնարավորություններով:

Մոբիլիզացիոն կարողությունները անձի կողմից դժվարությունների հաղթահարման կամային գործողությունների գիտակցված գործընթացներ են: Այս առումով փրկարարների հոգեկան աշխատունակության հիմքում կայուն բաղադրամաս է նրա հոգեկան հուսալիությունը: Փրկարարների աշխատունակության

կառուցվածքային բաղադրամասերից մեկն էլ կայուն մոտիվների համակարգությունն է, որը պարունակում է հիմնական նպատակի գիտակցման և ակտուալացման ակտիվ գործընթաց:

Աշխատանքներն ամփոփման փուլում են:

Թեմա 3. 2009-2010 ուստարում թեմայի շրջանակներում կատարվել են մասնագիտական գործունեության մեջ ինքնիրացման գործընթացի լայնածավալ ուսումնասիրություններ և հետազոտություններ՝ մշակված և տեղայնացված թեստային փաթեթով, տպագրվել են թեզիսներ և հոդվածներ:

Հետազոտությունների արդյունքների մեկնաբանությունները, ինչպես նաև մինչ այժմ կատարված տեսական վերլուծությունները ամփոփված են «Անձի մասնագիտական ինքնիրացման հիմնախնդիրը» մեթոդական ուղեցույցում, որի խմբագրական աշխատանքներն ավարտվել են և պատրաստ է տպագրության: Ուղեցույցը բաղկացած է երեք բաժիններից, որտեղ անդրադարձ է կատարվել մեկնաբանությանը և մասնագիտական աճին, մեկնաբանվել է ինքնիրացման հասկացությունը տարբեր տեսություններում, իսկ հետազոտական բաժնում ներկայացվել են հիմնական և լրացուցիչ մասնագիտություններով անձանց ինքնիրացման հոգեբանական գործոնները:

Թեմայի աշխատանքներում այս տարի ևս ընդգրկված են եղել բակալավրիատի ավարտական կուրսի ուսանողներ, մագիստրոսներ, ովքեր մասնագիտական կողմնորոշման և ինքնիրացման ուղղությամբ պատրաստում են ավարտական թեզեր:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	5	38	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Ավանեսյան Հ. Մ.,* Փորձարարական հոգեբանություն, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2010, 288 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ավանեսյան Հ. Մ., Ասրիյան Է. Վ., Գալստյան Ա. Ս. և ուրիշներ,* Դեյթոյի սթրեսի թեստ. տեղայնացման ընթացակարգ, հեղինակային հրատ., Երևան, 2010, 26 էջ:
2. *Ավանեսյան Հ. Մ., Հովհաննիսյան Ս. Վ., Հովհաննիսյան Հ. Ռ., Ասրիյան Է. Վ.,* Հոգեբանություն (դեմքեր, փաստեր), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 204 էջ:
3. *Ավանեսյան Հ. Մ., Պապոյան Վ. Ռ., Գալստյան Ա. Ս., Բեջանյան Ա. Տ., Ղազարյան Գ. Հ., Հովակիմյան Գ. Ռ.*, Հոգեբանական և սոցիալական աշխատանքները ՀՀ ԱՆ քրեակատարողական ծառայությունում, Առողջության և կրթության հայկական կենտրոն, Երևան, 2009, 151 էջ:
4. *Հայրապետյան Դ. Ռ.*, Իմացական գործընթացների պրակտիկում (Հիշողություն, մտածողություն և խոսք, երևակայություն), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 190 էջ:
5. *Հայրապետյան Դ. Ռ.,* Որոշման ընդունման հոգեբանություն (Տեսությունների վերլուծություն), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 90 էջ:

Հոդված

1. *Աղուզումցյան Ռ. Վ.*, Հոգեբանական անվտանգությունը կազմակերպություններում, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 10-12:

2. *Амирян С. С., Мурадян Е. Б.,* Психологическая безопасность личности в новых сферах профессиональной деятельности, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 228-232:
3. *Ամիրյան Ս. Ս., Մուրադյան Ե. Բ.,* Մասնագիտական կոմպետենտությունը որպես ինքնիրացման գործոն և անձի հոգեբանական անվտանգությունը, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», h. 131.4, ԵՊՀ հրատ., 2010, էջ 57-62:
4. *Առաքելյան Հ. Հ.,* Ռորշախի թեստի գնահատումը որպես անձնային մեթոդիկա և պրոյեկտիվ վարկած, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 18-23:
5. *Ասրիյան Է. Վ.,* Հայ ցեղի ծագումնաբանական հիմնախնդիրները և դրանց դրսևորումները հայ բանահյուսության մեջ, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 23-27:
6. *Ասրիյան Է. Վ.,* Հերոսական առասպելի սյուժեի առանձնահատկությունները իբրև քաղաքական առաջնորդի իմիջի ձևավորման ռազմավարություն, Մանկավարժության և հոգեբանության հիմնախնդիրներ, թիվ 1, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2010, էջ 185-191:
7. *Аванесян Г. М.,* Научно-прикладные аспекты компьютерной психодиагностики, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 191-195:
8. *Аванесян Г. М.,* Анализ критериев научной информативности психологической публикации, Сборник научных статей, 3-я годичная научная конференция РАУ, изд. РАУ, Ереван, 2009, с. 306-316.
9. *Аванесян Г. М.*, *Барсегян А. Э.,* Оценка значимости интеллектуального капитала в структуре ценностей организации, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 195-198:
10. *Аванесян Г. М.,* Психологические особенности проектирования образовательной среды вуза, Материалы межд. научно-практ. конф. “Высшая школа: опыт, проблемы, перспективы”, РУДН, Москва, 2010, с. 54-59.
11. *Аванесян Г. М.*, *Папоян В. Р.,* Особенности обеспечения непрерывного профессионального образования в контексте Болонского процесса, Основные проблемы послевузовского и непрерывного образования, Сборник статей международной научной конференции, изд. “Зангак-97’’, Ереван, 2010, с. 86-90.
12. *Գալստյան Ս. Հ.,* Մոդուլային սոցիոթեստի կիրառման փորձը կառավարչական խորհրդատվության գործընթացում, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 39-43:
13. *Գալստյան Ս. Ս.*, Ներառական կրթության հոգեբանամանկավարժական խնդիրները, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 43-46:
14. *Լաչինյան Լ. Լ.,* Ինքնաակտուալացման ժամանակակից ասպեկտները, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 71-75:
15. *Ծատուրյան Դ. Ղ.*, Ազգային ինքնություն հասկացության հայեցակարգային վերլուծությունը, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 82-86:
16. *Հայրապետյան Դ. Ռ.,* Բարձրագույն ռազմական ուսումնական հաստատության կուրսանտների ստեղծարար ընդունակությունների զարգացման հիմնախնդիրները, «Հոգեբանությունը և կյանքը», թիվ 1/2, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2009, էջ 13-18:
17. *Айрапетян Д. Р.*, Санкт-Петербургская игра: парадокс и уровень притязаний личности, “Экономическая психология: современные проблемы и перспективы развития”, Материалы II международной научно-практической конференции, изд-во СПДГУЭФ, Санкт-Петербург, 2009, с. 16-19.
18. *Հայրապետյան Դ. Ռ.,* Որոշման ընդունման տեսության մեթոդաբանական հիմնախնդիրները պատմական հեռանկարում, Որոշման ընդունման հոգեբանություն (Տեսությունների վերլուծություն), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 8-26:
19. *Айрапетян Д. Р.*, Взаимосвязь креативности и уровня притязаний шахматных гроссмейстеров, Третья годичная научная конференция, Сборник научных статьей, изд-во РАУ, Ереван, 2009, с. 317-324:

20. *Айрапетян Д. Р.*, Особенности развития творческих способностей одарённых юных шахматистов и их взаимосвязь с индивидуально-психологическими свойствами личности, Психолого-педагогические проблемы одарённости: теория и практика, Материалы VI международной конференции, изд-во ИГПУ, Иркутск, 2009, с. 596-605.
21. *Айрапетян Д. Р.*, Психологические особенности принятия решения и субъективная оценка временных интервалов, Проблемы развития личности, Материалы международной конференции, изд-во ЕГУ, Ереван, 2009, с. 204-208.
22. *Հարությունյան Ն. Ա.,* Դեռահասի էթնիկ նույնականացման խնդիրը մշակութային արժեհամակարգում, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 107-110:
23. *Հովհաննիսյան Ս. Վ.,* Մարդու հոգեշարժողական զարգացման հիմնախնդիրը, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 116-120:
24. *Оганнесян С. В.*, Психологические аспекты компьютерного моделирования в спорте, Материалы VI международной научно-практической конференции психологов физической культуры и спорта “Рудиковские чтения”, 7-11 июня, изд. “Анита Пресс”, Москва, 2010, с. 354-356.
25. *Մկրտումյան Մ. Պ.,* Ճգնաժամային իրավիճակներում անձի ամբողջական պահպանման հոգեբանական նախադրյալները, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 140-143:
26. *Մկրտումյան Մ. Պ.,* Ժամանակի մարտահրավերներին անձի հակազդման հոգեբանական առանձնահատկությունները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», h. 131.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 44-49:
27. *Մուրադյան Է. Ա.,* Մանիպուլյատիվ ներազդումը վիրտուալ իրականության մեջ հոգեբանական անվտանգության համատեքստում, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 143-146:
28. *Папоян В. Р.*, Современные методы обеспечения качества образования, Третья годичная научная конференция, Сборник науч. статей, Вестник РАУ, Ереван, 2009, с. 368-378.
29. *Папоян В. Р., Мурадян Е. Б.,* Естественно-научный аспект методологии психологии, “Психология XXI столетия”, Кострома, 2009, с. 253-259.
30. *Պապոյան Վ. Ռ.,* Գիտելիքի որակի հիմնախնդիրը բարեփոխվող կրթական համակարգում, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 146-149:
31. *Папоян В. Р.,* Современные методы обеспечения качества образования и проверки знаний, Материалы международной научно-практической конференции, РУДН, Москва, 2010, с. 171-175.
32. *Պապոյան Վ. Ռ., Գալստյան Ա. Ս.*, Երիտասարդ մասնագետների ինքնիրացման հոգեբանական առանձնահատկությունները, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», h. 131.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 50-56:
33. *Պետրոսյան Ն. Հ.,* Դատապարտյալների հաղորդակցման առանձնահատկություններն ու բնորոշ ձևերը, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 149-152:
34. *Սահակյան Մ. Մ.,* Հոգեբանության դասախոսության կազմակերպման արդյունավետությունը և ուսանողի ինքնիրացումը, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 163-165:
35. *Սահակյան Մ. Մ.*, Արդյունավետ գործող ղեկավարի անձնային առանձնահատկությունները, Մանկավարժության և հոգեբանության հիմնախնդիրներ, թիվ 2, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2009, էջ 99-105:
36. *Սահակյան Մ. Մ.,* Կրոնի և հոգեբանական գիտության կապը, Աստվածաբանության ֆակուլտետի 15-ամյակին նվիրված միջբուհական երիտասարդական գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 99-105:
37. *Սարգսյան Դ. Յ.*, Տեսողության խնդիրներով անձի ինքնասպասարկման հմտությունների հոգեբանական նշանակությունը, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 168-171:
38. *Степанян С. Г.*, Психологическое тестирование в структуре управления персоналом сервисных организаций, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 390-393:

ԱՆՁԻ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի ժամ. պաշտոնակատար՝ *Հարությունյան Սվետլանա Ֆրունզեի, հոգ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Զաքարյան Էլեոնորա Ալեքսանդրի, հոգ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Խաչատրյան Նարինե Գագիկի, հոգ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գարգրցյան Լիլիթ Ալբերտի, հոգ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Մանուսյան Սոնա Հովհաննեսի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Խանամիրյան Իրինա Ռյուրիկի, հոգ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Հարությունյան Ինգա Կարենի, հոգ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Հակոբջանյան Աննա Ռուբիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հակոբջանյան Աննա Ռուբիկի, ավագ լաբորանտ, գործավար

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Ազգային ինքնության ձևավորման նախադրյալները և զարգացման միտումները ժամանակակից հասարակությունում (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Ս. Ֆ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ուստարում թեմայի շրջանակներում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. Հետազոտական աշխատանք՝ ուղղված հայերի արժեքային համակարգի և էթնոաֆիլիատիվ դիրքորոշումների ուսումնասիրմանը:

2. Հետազոտական աշխատանք՝ ուղղված հայերի կառուցվածքային սոցիալ-հոգեբանական բնութագրիչների և ինքնաներկայացման առանձնահատկությունների ուսումնասիրմանը:

3. Գիտական սեմինարներ և կլոր սեղաններ:

Հետազոտության արդյունքները թույլ են տալիս հանգելու հետևյալ եզրակացություններին. հայերի շրջանում կյանքի դժվար իրավիճակներում առավել դրսևորվում է պատասխանատվության ստանձնումը, միևնույն ժամանակ խնդրի լուծման պլանավորումը և ինքնավերահսկումը արտահայտված են ցածր:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	11	8

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Арутюнян С. Ф.,* Идентичность: от теории к практике, изд-во “Тигран Мец”, Ереван, 2010, 238 с.

Հոդված

1. *Арутюнян С. Ф.,* Самореализация как психологический феномен, «Անձի զարգացման հիմնախնդիր-ները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 238-241:
2. *Հարությունյան Ս. Ֆ.,* Նույնականության խնդիրը հոգեբանության մեջ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», h. 130.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 68-83:
3. *Հարությունյան Ս. Ֆ.,* Մասնագետների հոգեբանական պատրաստվածության հիմնահարցերը հետբուհական կրթության համատեքստում, «Հետբուհական և շարունակական կրթության հիմնախնդիրները» միջազգային գիտական կոնֆերանսի հոդվածների ժողովածու, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2010, էջ 158-162:
4. *Хачатрян Н. Г.,* Особенности переживания и преодоления кризиса середины жизни, Сборник научных статей, социально-гуманитарные науки, в. 2, ч. 2, изд-во РАУ, Ереван, 2009, с. 417-428.
5. *Хачатрян Н. Г.,* Определение характеристик Self-идентичности через отношение к другому (на примере армянской идентичности), Проблемы развития личности, Материалы международной конференции, изд-во ЕГУ, Ереван, 2009, с. 413-416.
6. *Զաքարյան Է. Ա.,* Երեխայի տոկունությունը որպես հոգեբանական անվտանգության երաշխիք, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր՝ նվիրված ԱրՊՀ հիմնադրման 40-ամյակին, պրակ 2, «Հակոբ Մեղապարտ» հրատ., Ստեփանակերտ, 2009, էջ 21-23:
7. *Գարգրցյան Լ. Ա.,* Սեռային ինքնագիտակցությունը ձևավորող գործընթացները, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 51-53:
8. *Խանամիրյան Ի. Ռ.,* Հոգեթերապիան որպես երեխայի ինքնագիտակցության զարգացման պայման, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 75-78:
9. *Ханамирян И. Р.,* К вопросу о психологических особенностях волшебных сказок, «Բանբեր Երևանի համալսարանի», h. 131.4, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 63-71:
10. *Մանուսյան Ս. Հ.,* Մշակութային յուրահատկությունների հոգեբանական ուսումնասիրման արդի դրությունը և փոխակերպվող հայ հասարակությունը, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 123-127:
11. *Հակոբջանյան Ա. Ռ.,* Էթնիկական նույնականացման առանձնահատկությունները կրտսեր դպրոցական տարիքում, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 100-103:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Harutyunyan S. F.* (coauthor Manusyan S.), Identity: Practical Research Experience, XV European Conference on Personality, 20-24 July, Brno, Czech Republic, 2010, p. 233-234.
2. *Khachatryan N. G.,* Relationship between personal characteristics and professional experience of lectures, XIV European Conference on Developmental Psychology, 18-22 August, Vilnius, Lithuania, 2009, p. 186-187.
3. *Khachatryan N. G.* (coauthors Galstyan A., Papoyan V.), The study of hardiness in relation with personal values and personality development under conditions of social changes, XV European Conference on Personality, 20-24 July, Brno, Czech Republic, 2010, p. 215.
4. *Khachatryan N. G.* (coauthor Serobyan A.), Coping behavior: an analyze of relations both personal and socio-cultural factors with coping strategies, XV European Conference on Personality, 20-24 July, Brno, Czech Republic, 2010, p. 285-286.

5. *Գարգրցյան Լ. Ա.* (համահեղինակներ՝ Բաբախանյան Վ., Ղազարյան Ա.), Ուշադրության պակասի և գերշարժունության ու այլ վարքագծային խանգարումների տարածվածությունը 10-12 տ. դպրոցականների շրջանում, ՁԻԱՀ-ի կանխարգելման հանրապետական 20-ամյակին նվիրված «ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի արդիական հարցերը» հոբելյանական կոնֆերանսի նյութերի ժողովածու, ՀՀԱՆ ՁԻԱՀ-ի հանրապետական կենտրոն, Երևան, 2009, էջ 167-168:
6. *Гаргрцян Л. А.,* Тренинг социальной компетентности при поведенческих расстройствах. Актуальные проблемы клинической и прикладной психологии, Материалы первой международной науч.-практ. конф. Под ред. Н. А. Кравцова, Р. В. Кадырова, Владивостокский государственный медицинский университет, Владивосток, 2009, с. 217-219.
7. *Гаргрцян Л.А.,* Исследование распространенности и особенностей протекания ГРДВ в Армении, Отклоняющееся поведение человека в современном мире: проблемы и решения, Материалы международной заочной научно-практической конференции, ВГУ, Владимир, 2010, с. 144-146.
8. *Manusyan S. H.* (coauthors Harutyunyan S., Hakobjanyan A.), Study of interrelation between terminal values and personality traits, XV European Conference on Personality, 20-24 July, Brno, Czech Republic, 2010, p. 259.

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ *2*

ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ Ավանեսյան Հրանտ Միքայելի, հոգեբան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Հովհաննիսյան Սահակ Վիուլի, մանկ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Ասրիյան Էլինա Վյաչեսլավի, հոգեբ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
3. Առաքելյան Հրաչուհի Հրաչյայի, ավագ լաբորանտ
4. Գալստյան Արմենուհի Համբերիկի, ավագ լաբորանտ
5. Ստեփանյան Սիրվարդ Գարուշի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Փորձարարական հետազոտության մեթոդների կատարելագործման և ներդրման օրինաչափությունները հոգեբանության կիրառական բնագավառներում (պետական ֆինանսավորում):	Ավանեսյան Հ. Մ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Ծրագրի նպատակն է հոգեբանության կիրառական բնագավառներում արդիական փորձարարական հետազոտությունների օրինաչափությունների ուսումնասիրումը և դրանց ներդրման ուղիների մշակումը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում մշակված էմպիրիկ հետազոտությունների ու դիագնոստիկ մեթոդների ներդրման յուրահատուկ ռազմավարության համաձայն՝ տեղայնացվել ու կազմվել են անձնային ընդունակությունների, կոգնիտիվ գործընթացների, հոգեվիճակների (մասնավորապես Ռոկիչի թեստը, Դեյթոյի սթրեսի հարցարանը), միջանձնային փոխհարաբերությունների և այլ ուղղվածությամբ հոգեախտորոշման թեստերի շտեմարաններ, որոնք կընդգրկվեն հետազոտական, կիրառական և ուսումնական գործընթացներում ներդրվելիք հոգեդիագնոստիկ փաթեթում:

Մշակվել է հոգեբանական հետազոտությունում կիրառվող մեթոդների դասակարգման նոր մոտեցում՝ տետրոիդ համակազմի ձևով, որը ներդրվել է մագիստրոսների և ասպիրանտների գիտահետազոտական աշխատանքներում:

ԱՆՁԻ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ Ամիրյան Սեյրան Սմբատի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Աղուզումցյան Ռուբեն Վազգենի, հոգեբան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մուրադյան Ելենա Բորիսի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Գալստյան Ալինա Սոխակի, գիտաշխատող
4. Սարգսյան Դիանա Յուրայի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Անձի հոգեբանական անվտանգության ապահովումը մասնագիտական գործունեության մեջ (պետական ֆինանսավորում):	Ամիրյան Ս. Ս.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. 2009-2010 ուստարում ավարտվել է փորձարարական հետազոտությունների հիմնական փուլը, կատարվել են տվյալների քանակական և որակական վերլուծություններ, մաթ. վիճակագրական մշակում:

Լաբորատորիայի աշխատակիցներն ընդգրկված են եղել նաև Անձի հոգեբանության ամբիոնում ուսումնասիրվող թեմայի աշխատանքներում, մասնակցել են Բժշկահոգեբանամանկավարժական գնահատման կենտրոնի աշխատանքներին, անցկացրել են սեմինար-պարապմունքներ կենտրոնի հոգեբանների և մանկավարժների հետ, շարունակվել է լաբորատորիայի կողմից տպագրված «Երեխայի հոգեկան զարգացումը գնահատող դիագնոստիկ փաթեթ»-ի կիրառումը կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների գնահատման համար ինչպես Երևանում, այնպես էլ մարզերում:

Նախորդ հետազոտական փուլի ավարտին, հիմնվելով արդյունքների վրա և հաշվի առնելով առաջադրված նոր խնդիրները, որոշ մեթոդիկաներ փոխարինվել են նորերով: Անձի հոգեբանական անվտանգության հետազոտական աշխատանքները՝ կապված մասնագիտական գործունեությունում հոգեբանական անվտանգության հետ, շարունակվել են լայն ծավալներով՝ ընդգրկելով բնակչություն ինչպես Երևանից, այնպես էլ մարզերից: Հետազոտական ընտրանքը մոտենում է 500-ի:

ՔԻՄԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Ավետիսյան Միդա Ավետիսի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր (մինչև 2009 թ-ի հոկտեմբերի 19-ը)*
Մկրտչյան Ռոբերտ Տիգրանի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ (2009 թ-ի հոկտեմբերի 19-ից մինչև 2010 թ-ի փետրվարի 12-ը դեկանի պաշտոնակատար)
Ղոչիկյան Տարիել Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր (2010 թ-ի փետրվարի 12-ից)

Դեկանի տեղակալ՝ *Մկրտչյան Ռոբերտ Տիգրանի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ (մինչև 2010 թ-ի ապրիլի 22-ը)*
Վարդապետյան Սամվել Մարտունի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ (2010 թ-ի ապրիլի 22-ից)

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	Մասնագիտություն
020100	Քիմիա
021100	Կիրառական քիմիա
020900	Էկոլոգիական քիմիա
021000	Դեղագործական քիմիա

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր) անօրգանական քիմիա, անալիտիկ քիմիա, օրգանական քիմիա, ֆիզիկական քիմիա, էկոլոգիական քիմիա

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ եւ թղթակից անդամներ

1. Ավետիսյան Միդա Ավետիսի
2. Սաղիյան Աշոտ Սերոբի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Ավետիսյան Միդա Ավետիսի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
2. Սաղիյան Աշոտ Սերոբի, Եվրոպական Դեկարտյան մրցանակի դափնեկիր, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր, ՉԺՀ «Բարեկամություն» պետական շքանշանի շքանշանակիր
3. Բեյլերյան Նորայր Մանվելի, ՀՀ բարձրագույն դպրոցի վաստակավոր գործիչ
4. Խաչատրյան Համբարձում Գուրգենի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
5. Մարգարյան Շիրազ Ալեքսանդրի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
6. Փիրումյան Գևորգ Պետրոսի, գիտության և տեխնիկայի բնագավառում ՀԼԿԵՄ մրցանակի դափնեկիր
7. Խառատյան Սուրեն Լևոնի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
8. Խաչատրյան Հայկ Լևոնի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
9. Մանուկյան Խաչատուր Վազգենի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	Ուսանողների թիվը՝ 609									
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս		V կուրս	
	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ
Բակալավրիատ										
Քիմիա	18	8	20	5	18	10	21	4	-	-
Կիրառական քիմիա	-	-	-	-	3	8	4	10	-	-
Էկոլոգիական քիմիա	10	19	10	24	10	20	11	24	-	-
Ընդամենը	**28**	**27**	**30**	**29**	**31**	**38**	**36**	**38**	**-**	**-**
5-ամյա ուսուցում										
Դեղագործական քիմիա	16	34	15	39	15	58	14	40	16	47
Ընդամենը	**16**	**34**	**15**	**39**	**15**	**58**	**14**	**40**	**16**	**47**
Մագիստրատուրա										
Քիմիա	9	10	5	13	-	-	-	-	-	-
Էկոլոգիական քիմիա	3	9	2	10	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**12**	**19**	**7**	**23**	-	-	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն	Ուսանողների թիվը՝ 33				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Էկոլոգիական քիմիա	4	5	-	-	-
Դեղագործական քիմիա	25	17	-	-	-
Ընդամենը	**29**	**22**	**-**	**-**	**-**

Քննաշրջանների արդյունքներ

Զմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Քիմիա					
1-ին	26	10	7	-	35
2-րդ	25	1	4	1	80
3-րդ	28	1	5	7	79
4-րդ	25	4	2	6	76
Էկոլոգիական քիմիա					
1-ին	29	1	9	-	66
2-րդ	34	-	7	1	79
3-րդ	30	-	7	9	77
4-րդ	35	1	12	7	63
Կիրառական քիմիա					
2-րդ					
3-րդ	11	1	2	1	73
4-րդ	14	-	2	4	86
Ընդամենը	**257**	**19**	**57**	**36**	**70**
5-ամյա ուսուցում					
Դեղագործական քիմիա					
1-ին	50	1	3	5	92

2-րդ	54	1	29	3	44
3-րդ	73	-	23	11	68
4-րդ	54	1	19	11	63
5-րդ	63	-	8	21	87
Ընդամենը	**294**	**3**	**82**	**51**	**71**
Մագիստրատուրա					
Քիմիա					
1-ին	19	-	-	13	100
2-րդ	18	-	-	15	100
Էկոլոգիական քիմիա					
1-ին	12	-	-	5	100
2-րդ	12	-	-	4	100
Ընդամենը	**61**	**-**	**-**	**37**	**100**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Քիմիա					
1-ին	24	6	4	-	58
2-րդ	22	-	1	4	95
3-րդ	27	2	5	10	74
Էկոլոգիական քիմիա					
1-ին	29	3	15	-	38
2-րդ	34	2	12	1	59
3-րդ	30	1	5	9	80
Կիրառական քիմիա					
3-րդ	11	1	3	2	64
Ընդամենը	**177**	**15**	**45**	**26**	**66**
5-ամյա ուսուցում					
Դեղագործական քիմիա					
1-ին	51	2	18	-	61
2-րդ	54	1	31	-	41
3-րդ	72	1	38	13	46
4-րդ	58	-	10	18	83
Ընդամենը	**235**	**4**	**97**	**31**	**57**
Մագիստրատուրա					
Քիմիա					
1-ին	18	-	-	16	100
Էկոլոգիական քիմիա					
1-ին	11	-	-	4	100
Ընդամենը	**29**	**-**	**-**	**20**	**100**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 172 (22), այդ թվում նախորդ տարիներից՝* 15		
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	5-ամյա ուսուցում	մագիստրատուրա
Քիմիա	30 (5)	-	18
Էկոլոգիական քիմիա	35 (8)	-	12
Դեղագործական քիմիա	-	63 (7)	-
Կիրառական քիմիա	14 (2)	-	-
Ընդամենը	**79 (15)**	**63 (7)**	**30**

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Արտոնագրեր	Զեկուցումների թեզիս
1	1	1	5	106	2	11

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 6

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Բնական ծագումով մի քանի նյութերի ազդեցության ուսումնասիրությունը հեղուկ ֆազում ընթացող ոչ ռադիկալային և ռադիկալա-շղթայական ռեակցիաների կինետիկայի և մեխանիզմի վրա (պետական ֆինանսավորում):	Բեյլերյան Ն. Մ.

Թեմա 1. 2009-2010 ուստարում թեմայի շրջանակներում ուսումնասիրվել են.

1. Ֆոլիթթվի ազդեցությունը ֆերրո իոններով կատալիզված ջրածնի պերօքսիդի քայքայման արագության վրա,
2. Թիամինի ազդեցությունը հիմնային եւ թթվային միջավայրերում ջրածնի պերօքսիդի քայքայման արագության վրա,
3. Ցիան լակտոնի ազդեցությունը ջուր/բենզոլ երկֆազ համակարգում կալիումի պերսուլֆատով հարուցված ակրիլ- եւ մեդակրիլամիդների պոլիմերացման արագության վրա,
4. Ֆոլիաթթվի եւ թիամինի ազդեցությունը ազոիզոկարագաթթվի դինիտրիլով հարուցված կումոլի ինքնօքսիդացման կինետիկայի վրա անիոնային ՄԱՆ-ով կայունացված քլորբենզոլի ջրային էմուլսիայում,
5. Տրիէթանոլի ազդեցությունը ջրային լուծույթում կալիումի պերսուլֆատով հարուցված ակրիլաթթվի պոլիմերացման արագության վրա:

Հաշվետու ժամանակահատվածում գիտական թեմայի շրջանակում հրատարակվել են հետևյալ հոդվածները.

1. Бейлерян Н. М., Асатурян М. З., Влияние ДМСО на скорость распада H_2O_2 в щелочной среде, Уч. зап. ЕГУ, № 1, 2009, с. 9-14.
2. Минасян П. Г., Витамин С- передатчик цепи при полимеризации акриламида, Уч. зап. ЕГУ, № 3, 2009, с. 7-12.
3. Beylerian N. M., Asaturyan M. Z., Saroukhanyan E. R., Kinetics and mechanism of H_2O_2 decomposition catalyzed by Fe(II) in acidic medium and in presence of some additions, Oxid. Commun., v. 32, № 4, 2009, p. 788-795.
4. Бейлерян Н. М., Асатурян М. З., Минасян П. Г., Влияние ненасыщенного цианлактона на скорость реакции H_2O_2+HOO$^-$ в отсутствие и в присутствие мицелл, Уч. зап. ЕГУ, № 1, 2010, с. 12-17.
5. Beylerian N. M., Asaturyan M. Z., Kinetiks of H_2O_2 decomposition in alkaline medium in aqueons solutions of micelle forming surfactans, Oxid. Commun., v. 33, № 1, 2010, p. 38-44.
6. Бейлерян Н. М., Саруханян Э. Р., Минасян П. Г., Влияние ненасыщенного цианлактона на кинетику автоокисления кумола инициированного ДАК, Уч. зап. ЕГУ, № 2, 2010, с. 13-18.
7. Beylerian N. M., Asaturyan M. Z., Saroukhanyan E. R., Influence of medium pH and some additions on Kinetics and mechanism of H_2O_2 decomposition in aqueous solutions.Oxid. Commun., v. 33, № 2, 2010, p. 247-257.
8. Бейлерян Н. М., Саруханян Э. Р., Минасян П. Г., Кинетика инициированного ДАК автоокисленния кумола в хлорбензольных растворах в присутствии ДМСО, Уч. зап. ЕГУ, № 3, 2010, с. 8-13.

ԱՆՕՐԳԱՆԱԿԱՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Ռոմիկ Սուրենի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գրիգորյան Գառնիկ Լևոնի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գրիգորյան Սերյոժա Կոստանդի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Խառատյան Սուրեն Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Աղամյան Ռոբերտ Խաչիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Գրիգորյան Ժորա Խաչատուրի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Խաչատրյան Հայկ Լևոնի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Ղափանցյան Էլեոնորա Երվանդի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Մխիթարյան Ռազմիկ Պարսամի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Մկրտչյան Ռոբերտ Տիգրանի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Սարգսյան Ռիմա Անդրանիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Բեգլարյան Հայկ Ալեքսանի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Ջեյթաղյան Գայանե Մկրտչի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Մանուկյան Խաչատուր Վազգենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
14. Պետրոսյան Գոհար Գրիգորի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
15. Գրիգորյան Գոհար Լյուդվիգի, դասախոս
16. Հարությունյան Մելանյա Գուրգենի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սարգսյան Կարինե Վլադիմիրի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Աղամյան Ծովինար Ալեքսանդրի, ավագ լաբորանտ
3. Անդրեասյան Ջուլիետա Ռոբերտի, ավագ լաբորանտ
4. Բաղդասարյան Սվետլանա Դրաստամատի, ավագ լաբորանտ
5. Գալստյան Նելլի Ժորայի, ավագ լաբորանտ
6. Դայան Ռուզաննա Հենզելի, ավագ լաբորանտ, գործավար
7. Թադևոսյան Լուսինե Գեղամի, ավագ լաբորանտ
8. Հովհաննիսյան Էվելինա Նավասարդի, ավագ լաբորանտ
9. Մխիթարյան Գայանե Ռաֆիկի, ավագ լաբորանտ
10. Ներսիսյան Լուսիկ Գեղամի, ավագ լաբորանտ
11. Վարդանյան Նունե Սերյոժայի, ավագ լաբորանտ
12. Ասլանյան Սուսաննա Վարդգեսի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Նոր կոմպլեքս միացությունների սինթեզ, հետազոտություն լուծույթներում մետաղիոնների (II), ամինամիացությունների, օքսիմիացությունների և որոշ դեղատեսակների հիման վրա (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Ս. Կ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ուստարում թեմայի ուսումնասիրության ուղղությամբ կատարվել են նոր աշխատանքներ: Ուսումնասիրվել է լեյցինի (Լեյ) հետ կուպրի իոնի (Cu^{2+}) առաջացրած 1:1 բաղադրության կոմպլեքսի ազդեցությամբ ջրային միջավայրում կումոլի հիդրոպերօքսիդի (ROOH) քայքայման կինետիկան 50-70°C ջերմաստիճանային միջակայքում: Ցույց է տրվել, որ ստացված կոմպլեքսը [Cu^{2+}Լեյ] կատալիտիկ ազդեցություն է թողնում ROOH քայքայման վրա՝ մոտավորապես 100% ելքով առաջացնելով սպիրտ և մոլեկուլային թթվածին (C_6H_5-$C(CH_3)_2$-OH, O_2): Ռեակցիայի արագության օրենքը արտահայտվում է հետևյալ կինետիկական հավասարումով. $W_o=K_{կատ}[Cu^{2+}Լեյ]_o[ROOH]_o=K_{էֆֆ}[ROOH]_o$:

Արագության էֆեկտիվ հաստատունի ջերմաստիճանային կախվածությունը արտահայտվում է հետևյալ արենիուսական հավասարումով (ակտիվացման էներգիան՝ կՋ/մոլ). $K_{էֆ} = 7.93 \cdot 10^5 \exp[-49.7/RT]$ · րոպե$^{-1}$:

Առաջին անգամ ուսումնասիրվել է նաև մոլիբդենիլ իոնի MoO_2^{2+} և լիմոնաթթվի (Cit) առաջացրած 1:1 բաղադրության կոմպլեքսի [MoO_2^{2+}Cit] ազդեցությամբ կումոլի հիդրոպերօքսիդի քայքայումը ջրային միջավայրում: Նշված կոմպլեքսը հոմոգեն կատալիզատոր է ROOH քայքայման համար: Ռեակցիայի արագության հավասարումն է.

$$W_o=-d[ROOH]/dt= K_{կատ}[MoO_2^{2+}Cit]_o\ [ROOH]_o=K_{էֆ}[ROOH]_o,$$

որտեղ $K_{էֆ}=K_{կատ}[MoO_2^{2+}Cit]_o$=const տվյալ ջերմաստիճանում: Ռեակցիայի արագության էֆեկտիվ հաստատունի ջերմաստիճանային կախվածությունը (60-80°C) արտահայտվում է հետևյալ արենիուսական հավասարումով (E-ն՝ կՋ/մոլ).

$K_{էֆ} = (2,44 \cdot 10^4 \exp[-(44.0)/RT]$, րոպե$^{-1}$:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

«Բարձրջերմաստիճանային ինքնատարածվող սինթեզի (կրճատ՝ ԲԻՍ) պրոցեսների ա). կինետիկայի հետազոտությունն ու բ). դրանց կիրառումը կերամիկական կոմպոզիցիոն նյութերի սինթեզի նոր ուղիների մշակման համար» գիտական թեմայի շրջանակներում ուսումնասիրվել է սիլիցիումի կարբիդի հիման վրա կերամիկա-մետաղ կոմպոզիտների (կերմետ) սինթեզն այրման ռեժիմում: Ցույց է տրվել, որ օպտիմալ պայմաններում սինթեզված SiC/Cu և SiC/Al կերմետները բավականին համասեռ են և բնութագրվում են համապատասխանաբար սուբմիկրոնային և նանոչափսի հատիկներով:

Էլեկտրաթերմոգրաֆիկական եղանակով ուսումնասիրվել է տանտալի բարձրջերմաստիճանային (1500-2500°C) նիտրիդացման կինետիկան ազոտի ճնշման (P=0.1-1 մթն.) պայմաններում: Չափվել են ջերմանջատման արագությունները, և ցույց է տրվել, որ այն պայմանավորված է Ta_2N նիտրիդային ֆազի և Ta(N) պինդ լուծույթի միաժամանակյա առաջացմամբ:

Հաշվետու տարում շարունակվել են հետազոտությունները *«Ցածրջերմաստիճանային քիմիական տեղափոխության ռեակցիաներ»* թեմայով, և ստացվել են հետևյալ կարևոր արդյունքները: Ուսումնասիրվել է պղնձի քլորիդի և իր հիդրատի քիմիական տեղափոխությունը ջրածնի պերօքսիդի և ջրի գոլորշիների միջոցով ազոտի հոսքում, մթնոլորտային ճնշման պայմաններում: Աղի տեղափոխությունը իրականացվել է 430 Կ բարձր ջերմաստիճաններում, իսկ հիդրատինը՝ սկսած սենյակայինից: Տեղափոխության արագությունը երկու դեպքում էլ մոտավորապես մեկ կարգ բարձր է, քան պղնձի օքսիդի դեպքում: Ուսումնասիրվել է պղնձի օքսիդի ելային վիճակի ազդեցությունը տեղափոխության արագության վրա: Կատարվել են համապատասխան հետազոտություններ ցածրջերմաստիճանային քիմիական տեղափոխության ռեակցիաների միջոցով նանոմասնիկային ծածկույթներ ստանալու ուղղությամբ: Ստացված տվյալները ենթարկվել են տեսական վերլուծության:

«Լուծույթներում միջմոլեկուլային փոխազդեցությունները և ռեակցիաների կինետիկայում դրանց դերի ուսումնասիրումը» թեմայի շրջանակներում մածուցիկաչափական եղանակով ուսումնասիրվել են OC-25-մեթիոնին-ջուր համակարգում միջմոլեկուլային փոխազդեցությունները: Ցույց է տրվել, որ մեթիոնինը փոքրացնում է OC-25-ի ՄԿԿ-ն, հանգեցնում է լուծիչի (ջրի) կառուցվածքային փոփոխությունների: Ուսումնասիրվել են խիտոզան-կատիոնային ՄԱՆ-ջուր համակարգի ֆիզիկա-քիմիական հատկությունները: Խիտոզանը արգելակում է ՄԱՆ-ի միցելագոյացմանը, մեծացնում է միցելների խտությունը և ազդում ջրի կառուցվածքի վրա:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. «Մոլիբդենի տեղական հումքի վերամշակումը համակցված վերականգնիչներով և մոլիբդենի (մոլիբդենի կարբիդների) ստացումը»: (ECSP-09-17-GRSP/A-02):	Մանուկյան Խ. Վ.

Թեմա 1. Թեմայի շրջանակներում հետազոտվել է տեղական մոլիբդենային հանքերից ստացված կիսաարգասիքների վերամշակման հնարավորությունը: Ուսումնասիրվել է այրման տեխնոլոգիաների կիրառմամբ փոշենման մետաղական մոլիբդենի և մոլիբդենի կարբիդի ստացումը: Կատարվել է ստացված արգասիքների բնութագրերի բազմակողմանի հետազոտություն:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	18	4

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Балаян Т. В., Капанцян Э. Е., Зейтагян Г. М., Григорян С. К.,* Комплексообразование хрома (III) с ацетилсалицилатом натрия в водном растворе, Арм. хим. ж., 63, №1, Ереван, 2010, с. 66-73.
2. *Балаян Т. В., Капанцян Э. Е., Зейтагян Г. М., Саркисян Р. А., Григорян С. К.,* Комплексообразование хрома (III) с винной кислотой в водном растворе, Ученые записки ЕГУ (естест. науки), т. 1, Ереван, 2009, с. 18-22.
3. *Григорян Дж. Д., Мелик-Оганджанян Л. Г., Арутюнян Р. С.*, Влияние винилацетата, винилпропионата и этилацетата на кинетику полимеризации хлоропрена в водных эмульсиях, Сб. Физико-химия полимеров, выпуск 15, Тверь, 2009, с. 210-215.
4. *Арутюнян Л. Р., Арутюнян Р. С., Казарян С. А., Григорян К. П.,* Коллоидно-химические характеристики некоторых биологически активных N-замещенных производных -аланина, Сб. Физико-химия полимеров, выпуск 16, Тверь, 2010, с. 207-213.
5. *Манукян М. О., Бабаханян А. В., Бабаян Ж. Р., Арутюнян Л. Р., Арутюнян Р. С.,* Синтез поверхностно-активных солей N,N`-(5-N-этилазанонан-2,7-диин), бис-[N-(алкоксикарбонилметил) диметламмония] и исследование их бактерицидного действия, Сб. Физико-химия полимеров, выпуск 16, Тверь, 2010, с. 225-230.
6. *Петросян Г. Г., Варданян Е. Я., Арутюнян Н. Г., Арутюнян Л. Р., Арутюнян Р. С.,* Влияние катионного поверхностно-активного вещества на кинетику реакции метионин+гидропероксид кумола, Сб. Физико-химия полимеров, выпуск 16, Тверь, 2010, с. 378-382.
7. *Зейтагян Г. М., Мкртчян Р. Т., Гамбарян И. А., Арутюнян Р. С.,* Исследование фильтрационных свойств γ-облученных диатомитовых порошков, сб. тр. меж. конф., Горис. госуниверситет, 2010, с. 38-43.
8. *Варданян Л. Р., Арутюнян Р. С.,* Антиоксидантное действие изопропилового эфира витамина А. Сб. тр. меж. конф., посвященной 40-ю основания АГУ, т. 2, Степанакерт, 2010, с. 89-92.
9. *Harutyunyan N. G., Harutyunyan L. R., Harutyunyan R. S.,* Volumetric properties of amino acids in aqueous solution of nonionic surfactant. Thermochimica Acta, 498, 2010, p. 124-127.
10. *Adamyan Ts. A., Kharatyan S. L.,* “On the Singularity of High Temperature Carbidization of Niobium”, Journal of Alloys and Compounds, Vol.496, London, 2010, p. 418-422.

11. *Kholghy M., Kharatyan S., Edris H.,* “SHS/PHIP of ceramic composites using ilmenite concentrate”, Journal of Alloys and Compounds, Vol.502, Issue 2, London, 2010, p. 491-494.
12. *Manukyan Kh. V., Amirkhanyan N. H., Aydinyan S. V., Danghyan V. T., Grigoryan R. M., Sarkissyan N. K., Gasparyan G. H., Aroutiounian R. M., Kharatyan S. L.,* “Novel NiZr-based Porous Biomaterials N.K.: Synthesis and in vitro Testing”, Chemical Engineering Journal, 162, London, 2010, p. 406-414.
13. *Davtyan D., Manukyan Kh. and Kharatyan S.,* “Reduction of MoO_3 by Zn: Reducer migration phenomena”. Intern. Journal of Refractory Metals and Hard Materials, (2010), doi:10.1016/j.ijrmhm.2010.05.005.
14. *Aydinyan S. V., Gumruyan Zh., Manukyan Kh. V. and Kharatyan S. L.,* “Self-sustaining reduction of MoO_3 by Mg + C mixture”, Materials Science and Engineering B, (2010), doi:10.1016/j.cej.2010.07.004.
15. *Tohidi S. H., Grigoryan G. L., Sarkeziyan V. A., Ziaie F.,* Effect of concentration and thermal treatment on the properties of Sol-gel derived CuO/SiO2 nanostrukture. Iran. J. Chem Eng, v.29, 2010, p. 105-112.
16. *Агаян М. А., Чатилян А. А., Харатян С. Л.,* “Особенности неизотермического взаимодействия в микро-наноразмерной диффузионной паре Mo-Si”. Химический журнал Армении, т. 63, N 2, Ереван, 2010, с. 172-192.
17. *Ադամյան Ռ. Խ., Հարությունյան Մ. Գ., Սիմոնյան Գ. Ս.,* Հրաշագործ քիմիան, «Բնագետ», N 3-4, Երևան, 2009, էջ 107-110:
18. *Ադամյան Ռ. Խ.,* Մետաղների վարքը թթուների և հիմքերի ջրային լուծույթներում, «Բնագետ», հատուկ թողարկում, Երևան, 2009, էջ 70-72:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Hambardzumyan A. A., Khachatryan H. L., Kharatyan S. L.*, “Combustion Synthesis of Silicon Carbide”. Abstract.18th International Baltic Conference “Engineering Materials & Tribology - BALTMATTRIB 2009”, Tallinn, october 22-23, 2009, p. 28.
2. *Kharatyan S. L.,* “Regulation of crystallites size in ceramic SHS”. Book of Abstracts, 12th International Ceramics Congress, CIMTEC 2010, June 6-11, CIMTEC 2010, Montecatini Term, Italy, p. 41.
3. *Manukyan Kh. V., Kharatyan S. L., Mnatsakanyan R. A., Zurnachyan A., Voskanyan A., Danghyan V.,* Combustion Synthesis of Tungsten Containing Ceramic Materials. Book of Abstracts, 12th International Ceramics Congress, CIMTEC 2010, June 6-11, 2010, Montecatini Term, Italy, p. 42.
4. *Բալայան Տ. Վ.,* Cr(III)-ի փոխազդեցությունը լիմոնաթթվի հետ ջրային միջավայրում, Գիտական ընթերցումներ, զեկուցման հիմնադրույթներ՝ նվիրված Արցախի ՊՀ կազմավորման 40-ամյակին, «Զանգակ-97» հրատ., Ստեփանակերտ, 2009, էջ 77-78:

ՕՐԳԱՆԱԿԱՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Վիլիկ Միրակի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մելիքյան Գագիկ Սուրենի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ալեքսանյան Իսկուհի Լևոնի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գալստյան Լաուրա Խորենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Դուրգարյան Նարինե Անժելոյի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Թոքմաջյան Գայանե Գևորգի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Խաչատրյան Լիլյա Արտաշեսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Կարապետյան Զուբեիդա Թադևոսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

8. Հարությունյան Էդգար Վիլիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Ալվանջյան Հայաստան Գեորգիի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ավետիսյան Աիդա Ավետիսի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր (մինչև 2009 թ-ի հոկտեմբերի 19-ը)
2. Ղոչիկյան Տարիել Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Կարապետյան Լուսինե Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գալստյան Արմեն Սուրենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Կարապետյան Լուսինե Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Սամվելյան Մելանյա Աշոտի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
4. Հովհաննիսյան Աննա Ալեքսանդրի, քիմ. գիտ. թեկնածու, լաբորանտ
5. Համբարձումյան Լիլիթ Պապինի, լաբորանտ
6. Մովսիսյան Ռուզաննա Ալբերտի, լաբորանտ
7. Պապոյան Ռուզաննա Ֆրունզիկի, լաբորանտ
8. Սիմոնյան Ժանետա Գուրգենի, լաբորանտ
9. Վարդանյան Գայանե Հովհաննեսի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Պոտենցիալ հակաբակտերիալ ակտիվությամբ օժտված միացությունների սինթեզ ֆունկցիոնալտեղակալված բուտանոլիդների բազայի վրա (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Վ. Ս.
2. Նոր եղանակներով էլեկտրոհաղորդիչ և ֆոտոլյումինեսցենտ հատկությամբ օժտված պոլիմերների սինթեզը և հատկությունների ուսումնասիրությունը (պետական ֆինանսավորում):	Դուրգարյան Ա. Հ.
3. Տաուտոմերիայի ընդհանուր տեսություն (պետական ֆինանսավորում):	Մխիթարյան Ա. Վ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել է 2-ացետիլ-4-տեղակալված բուտանոլիդների սինթեզը, և ուսումնասիրվել է նրանց թիոսեմիկարբազոնների վերացիկլացման ռեակցիան: Արդյունքում մշակվել է 1-թիոկարբամոիլ-3-մեթիլ-5-տեղակալված-4,5-դիհիդրոֆուրո[2,3-c] պիրազոլների ստացման հարմար եղանակ: Իրականացվել է նաև 2-պրոպիլ(բութիլ)-4-բրոմացետիլ-4-պենտանոլիդների սինթեզը, և ուսումնասիրվել է նրանց փոխազդեցությունը թիոմիզանյութերի հետ: Արդյունքում ստացվել են 2-տեղակալված 4-(2'-ամինո կամ տեղակալված ամինոթիազոլիլ-4')-4-պենտանոլիդներ՝ բարձր ելքերով: Ուսումնասիրվել է նաև 2-բրոմացետիլ-3,4,4-տրիմեթիլ-2-բութեն-4-օլիդի փոխազդեցությունը որոշ թթուների հետ տրիէթիլամինի առկայությամբ: Արդյունքում ստացվել են համապատասխան թթուների 2-մեթիլկարբոնիլ-3,4,4-տրիմեթիլ-2-բութեն-4-օլիդի էսթերներ: Ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ սինթեզված բոլոր միացությունները օժտված են չափավոր հակաբակտերիալ ակտիվությամբ: Այս շարքից ամենաբարձր

հակաբակտերիալ ակտիվությամբ օժտված է վալերոիլգլիցինի 2-մեթիլկարբոնիլ-3,4,4-տրիմեթիլ-2-բութեն-4-օլիդի էսթերը: Ուսումնասիրությունները այս ուղղությամբ շարունակվում են:

Թեմա 2. Հաշվետու ժամանակամիջոցում շարունակվել են աշխատանքները պ-բենզոխինոնի և որոշ ամինների փոխազդեցության ուղղությամբ՝ պայմանավորված ռեակցիայի գիտական և կիրառական հետաքրքրությամբ: Շարունակելով պ-բենզոխինոնի փոխազդեցության ռեակցիայի ուսումնասիրությունները պ-ֆենիլենդիամինի հետ թթվային միջավայրում՝ պարզվել է, որ փոխազդեցության արդյունքը պարունակում է ինչպես խինոնոդիմինային, այնպես էլ 2,5-տեղակալված խինոնային միավորներ պարունակող պոլիմեր, որը թթվային միջավայրում օքսիդացվել է կալիումի պերսուլֆատով և ստացել թթուներով դոպացվելու ընդունակ պոլիմեր: Առաջին անգամ իրականացվել է պոլիանիլինի NH_2/NH_2 ծայրային խմբերով տետրամերի և դրա օքսիդացված արդյունքի սինթեզը: Ուսումնասիրվել է պ-ֆենիլենդիամինի օքսիդացմամբ պոլիմերման ռեակցիան N-ացետիլդիֆենիլամինային խմբերով: Իրար հաջորդող միավորներով համապոլիմեր, որում անիլինի տրիմերային բլոկները բաժանված են դիֆենիլային խմբերով, սինթեզվել է բենզիդինի հետ N-ացետիլդիֆենիլամինի օքսիդացմամբ համապոլիմերման (պոլիկոնդենսման) ռեակցիայով: Ըստ թերմոգրավիմետրիկ անալիզի տվյալների՝ ստացվել է թերմոկայուն, մինչև 746 Կ չհալվող պոլիմեր: Իրականացվել է դիազոտացված պ-ֆենիլենդիամինի հետ մ-ֆենիլենդիամինի ազոհամակցված ռեակցիայի արդյունքում ստացված պոլիմերի օքսիդացումը Cu^{+2}-ով, և ստացվել է բենզտրիազոլային խմբեր պարունակող պոլիմեր:

Թեմա 3. Տաուտոմերիայի տեսության օգնությամբ բացահայտվել է 6-րդ դիրքում տարբեր տիպի տեղակալիչներ պարունակող 2,4-դիհիդրոքսիպիրիմիդինների (I) պոտենցիալ ռեակցիոնունակությունը: Ցույց է տրվել, որ I-միացությունների Α-Γ տաուտոմերային ձևերից ստացված ամբիդենտ իոնները (II) կարող են մասնակցել ալիֆատիկ նուկլեոֆիլ և էլեկտրոֆիլ տեղակալման ռեակցիաներում ընթացող S_N1 և S_E1 մեխանիզմներով: Հաստատվել է, որ I սուբստրատների նույն էլեկտրոֆիլ ռեագենտների հետ ռեակցիաներում՝ անցկացվող միատեսակ պայմաններում, ռեակցիայի արագությունը պետք է որոշվի համապատասխան II-իոնի առաջացման ռեակցիայի արագությամբ: Որոշվել են այդ իոնների առաջացման ռեակցիաների արագությունների հարաբերական հաստատունները: Ցույց է տրվել, որ դոնորային տեղակալիչները I միացություններում պետք է պակասեցնեն, իսկ ակցեպտորային տեղակալիչները՝ ավելացնեն II-իոնների առաջացման ռեակցիաների արագությունները՝ համեմատած չտեղակալված II-իոնների հետ: Հաստատվել է, որ 6-րդ դիրքում տեղակալված 2,4-դիհիդրոքսիպիրիմիդինների պոտենցիալ ռեակցիոնունակությունը վերը նշված S_E1 ռեակցիաներում կախված է միայն նրանց օղակում պարունակող տեղակալիչների բնույթից:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում Օրգանական քիմիայի ամբիոնի աշխատակից, քիմ. գիտ. թեկնածու Ա. Ս. Գալստյանը շահել է ECSP-09-08-SASP(B13) ծածկագրով դրամաշնորհ: Ամբիոնի ասիստենտ Է. Վ. Հարությունյանը ստացել է դոցենտի կոչում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Արտոնագրեր	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	18	2	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ղոչիկյան Տ. Վ., Հարությունյան Է. Վ.,* Օրգանական սինթեզի հիմնական մեթոդների կիրառումը լաբորատոր աշխատանքներում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 30 էջ:

Հղված

1. *Аветисян А. А., Алванджян А. Г., Аветисян К. С.,* Синтез новых 2-замещенных производных 2,5-дигидрифуранонов и их химические превращения, ЖОрХ, т. 45, вып. 12, Санкт-Петербург, 2009, с. 1871-1873.
2. *Месропян Э. Г., Аветисян А. А., Галстян А. С., Тер-Варданян Л. Р.,* Реакции ароматических дитиолов с аллилглицидиловым эфиром и 4-(оксиран-2-ил)метилморфолином, Изв. АН, Сер. Хим., N 7, Москва, 2009, с. 1483-1485. /Russ. Chem. Bull., Int. Ed. Vol. 58,7, Moscow, 2009, p. 180-186/.
3. *Аветисян А. А., Карапетян Л. В.,* Синтез 2-имино-4-метил-5, 5-пентаметилен-3-(N-циклогексил)карбамоил-2,5-дигидрофуранов и их некоторые химические превращения, ЖОрХ, т. 45, вып. 10, Санкт-Петербург, 2009, с. 1589-1590.
4. *Месропян Э. Г., Аветисян А. А.,* Новые производные изатина, ЖОрХ, т. 45, вып. 11, Санкт-Петербург, 2009, с. 1599-1607. /Russ. Jour. Org.Chemistry. vol. 45, 11, Moscow, 2009, p. 1583-1593.
5. *Аветисян А. А., Казарян П. А., Токмаджян Г. Г., Казарян А. П.,* Скрининг и изучение противимикробной активности некоторых новых производных циансодержащих ненасыщенных γ-лактонов, “Кровь”, 9, Ереван, 2009, с. 106-107.
6. *Кочикян Т. В., Самвелян М. А., Арутюнян Э.В., Арутюнян В.С., Аветисян А.А., Пароникян Р. В., Степанян Г. М.,* Синтез и антибактериальная активность гидразинотиазолил производных насыщенных 2,4,4-замещенных бутанолидов. Хим-Фарм.ж., т. 43 (3), Москва, 2009, с. 22-25.
7. *Кочикян Т. В., Самвелян М. А., Арутюнян Э. В., Арутюнян В. С., Аветисян А. А.,* Синтез новых тризамещенных 1,2,4-триазолов, Хим. жур. Армении, т. 63, 1, Ереван, 2010, с. 87-93.
8. *Асоян А. У., Пепанян А. А., Казарян П. А., Арутюнян В. С., Кочикян Т. В.,* Фосфолипидный профиль клеток лимфоидной ткани при саркоме-45 и после применения 2-циан-3-метил-4-циклопентаметилен-2-бутен-4-олида, Вестник мед. инст-та им Г. Меграбяна, т. 7, Ереван, с. 30-41.
9. *Кочикян Т. В., Самвелян М. А., Арутюнян В. С., Аветисян А. А.,* Синтез новых гетерилзамещенных бутанолидов, Уч. записки ЕГУ, N 2, Ереван, 2010, с. 28-32.
10. *Меликян Г. С., Оганнисян А. А., Аристакесян Л. А.,* Новый подход к синтезу 3-замещенных хиназолин-4-онов на базе антранилового эфира, Уч. записки ЕГУ, N 2, Ереван, 2010, с. 33-38.
11. *Галстян Л. Х., Аветисян К. С., Аветисян А. А.,* Некоторые химические превращения функционально замещенных 3-пентен-4-олидов, Хим. жур. Армении, т. 63, 1, Ереван, 2010, с. 115-119.
12. *Аветисян А. А., Токмаджян Г. Г., Карапетян Л. В., Балаян Л. С.,* Синтез и некоторые химические превращения бициклических бутанолидов, содержащих конденсированное оксирановое кольцо, Хим. жур. Армении, т. 63, 1, Ереван, 2010, с. 101-106.
13. *Аветисян А. А., Карапетян Л. В., Тадевосян М. Д.,* Синтез и некоторые химические превращения новых функционально замещенных 2-имино-2,5-дигидрофуранов, Изв. АН, Сер. Хим., N5, Москва, 2010, с. 953-955.
14. *Аветисян А. А., Хачатрян Л. А., Папоян Р. Ф., Мхитарян А. В.,* Изучение взаимодействия 2-меркапто-4-окси-5,6-циклотриметиленпиримидина с производными акриловой кислоты, Хим. жур. Армении, т. 63, 2, Ереван, 2010, с. 273-277.
15. *Карапетян З. Т., Аветисян А. А., Галстян А. С.,* Синтез новых 2-(2'-алкокси-3'- бромпропил)-2-этоксикарбонил-4-бутанолидов, Докл. АН РА, 4, Ереван, 2009, т. 109, р. 335-338.
16. *Аветисян А. А., Карапетян Л. В.,* Синтез и некоторые химические превращения нового гетероциклического производного 2-имино-2,5-дигидрофурана, Доклады НАН РА, т. 110, 1, Ереван, 2010, с. 56-60.
17. *Durgaryan N. A., Matinyan E. E., Arakelyan R. H., Durgaryan A. H.,* The syntheses and investigathion of 1,3-triazenearylene and azoarylene group containing polymers. “Frontiers in polymer science”, Poly-2009, Mainz, Germany, p. 181-182.
18. *Durgaryan N. A., Matinyan E. E., Arakelyan R. H., Durgaryan A. H.,* Syntheses and investigation of polymers containing 1-triazine-1,3-diyl and 1,4-phenylene group. Synthetic Metals, vol. 160, issues 1-2, Philadelphia (USA), 2010, p. 180-186.

Արտոնագիր

1. *Ավետիսյան Ա. Ա., Կարապետյան Լ. Վ.,* 1,1,5-Եռմեթիլֆուրո[3,4-c]պիրիդին-3,4(1H,5H)- դիոնի (սերպեջինի) ստացման եղանակ, ՀՀ արտոնագիր 2323, Պաշտոնական տեղեկագիր, թիվ 10, Երևան, 2009:
2. *Թոքմաջյան Գ. Գ., Բիդար Մ., Մնացականյան Ա. Ա.,* 2-Տեղակալված հագեցած γ-լակտոնների ստացման եղանակ, ՀՀ արտոնագիր 2383, Պաշտոնական տեղեկագիր, թիվ 6, Երևան, 2010:

ԱՆԱԼԻՏԻԿ ՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Խաչատրյան Համբարձում Գուրգենի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գյոկչյան Նունե Օնիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Դարբինյան Հրանուշ Հերբերտի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Միքայելյան Ջեմմա Արտաշեսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Վարդանյան Սոնա Վահեի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մկրտչյան Արմինե Ռոբերտի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Հայրապետյան Սերգեյ Սուրենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ղահրամանյան Էլմիրա Սերգեյի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Գալոյան Կարինե Հայկարամի, ավագ լաբորանտ
3. Հովհաննիսյան Արմիկ Արտավազդի, ավագ լաբորանտ
4. Մանգասարյան Լուսինե Գագիկի, ավագ լաբորանտ
5. Մաղաքյան Ռուզաննա Գնունու, ավագ լաբորանտ
6. Բանյան Լիլիթ Սարգսի, պրեպարատոր

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Կենսաբանորեն ակտիվ նյութերի պինդ ֆազային լուծահանման համար հիբրիդային հանքա-պոլիմերային սորբենտների ստացում (պետական ֆինանսավորում):	Խաչատրյան Հ. Գ.
2. Օրգանական հիմնային ներկանյութերի կիրառությունը ոսկու և պլատինի խմբի տարրերի, ծանր տոքսիկ մետաղների, դեղանյութերի որոշման համար (պետական ֆինանսավորում):	Առստամյան Ժ. Մ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. ԲԷԹ եղանակով ուսումնասիրվել են հաշվետու ժամանակահատվածում ստացված հիբրիդային հանքա-պոլիմերային սորբենտների ծակոտկեն բնութագրերը: Նախապես ծրագրված ծակոտկեն բնութագրերով սորբենտների սինթեզը քրոմատոգրաֆիայի առաջնահերթ խնդիրներից է: Այդ հարցի լուծման համար առաջին հերթին ուսումնասիրվել է ծակոտկեն բնութագրերի փոփոխությունը՝ կախված պոլիմերներով պատման եղանակից և նստեցվող պոլիմերների բնույթից:

Համեմատվել են ելային սիլիկահողերի և պոլիմերային շերտերով պատված պինդ ֆազային լուծահանման և բարձրարդյունավետ հեղուկային քրոմատոգրաֆիայի սորբենտների ադսորբման իզոթերմները, ծակոտիների բաշխումն ըստ չափերի, ծակոտիների ծավալը, տեսակարար մակերեսի արժեքները: Նկատվել են որոշակի օրինաչափություններ (հիդրոֆիլ պոլիմերներով այլափոխման դեպքում), որոնք բացատրվել են ԲԷԹ եղանակով, սակայն դիտվել են նաև այնպիսիք (հատկապես հիդրոֆոբ պոլիմերներով այլափոխման դեպքում), որոնց բացատրության համար առաջ են քաշվել նոր վարկածներ, և մշակվել են նոր մոտեցումներ:

Թեմա 2. Ուսումնասիրվել է ակրիդինային ներկանյութ՝ ռիվանոլի կիրառումը իրիդիում(IV)-ի էքստրակցիոն-աբսորբցիոմետրական որոշման համար: Հաստատվել են լուծահանման օպտիմալ պայմանները: Իրիդիում(IV)-ը լուծահանվում է միանվագ (R=0.93) դիքլորէթանով, pH 1 ծծմբաթթվական միջավայրից բրոմիդային անիոնային կոմպլեքսի (ε =8000) ձևով:

Ուսումնասիրվել է իրիդիում(IV)-ի փոխազդեցությունը թիազինային շարքի ներկանյութ՝ եռմեթիլթիոնինի հետ: Հաստատվել են լուծահանման օպտիմալ պայմանները: Իրիդիում(IV)-ը լուծահանվում է pH 1 ծծմբաթթվական միջավայրից (R=0.94) բրոմիդային անիոնային կոմպլեքսի (ε =30000) ձևով:

Ուսումնասիրվել է կադմիում(II)-ի փոխազդեցությունը քսանտենային շարքի ներկանյութ՝ պիրոնին Ժ-ի հետ: Հաստատվել են լուծահանման օպտիմալ պայմանները: Կադմիումը միանվագ լուծահանվում է (R=0.97) pH 1 ծծմբաթթվական միջավայրից դիքլորէթան-տոլուոլ (2:1) ծավալային հարաբերությամբ խառնուրդով յոդիդային և բրոմիդային անիոնային կոմպլեքսների ձևով: Մշակված եղանակը կադմիումի որոշման համար կիրառվել է ծխախոտի, մսի մեջ և կաթնամթերքում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	12	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Айрапетян С. С., Аветисян Г. А., Хачатрян А. Г.*, Микросферические сорбенты и носители с магнитными свойствами, Хим. жур. Армении, т. 62, No. 3-4, Ереван, 2009, с. 330-338.
2. *Дарбинян Г. Г., Шапошникова Г. Н., Хачатрян А. Г.*, Изучение взаимодействия хрома(VI) с тиомочевиной методами потенциометрии, спектрофотометрии, амперометрии и его определение в хромсодержащей руде, Хим. жур. Армении, т. 62, No. 3-4, Ереван, 2009, с. 355-361.
3. *Дарбинян Г. Г., Мкртчян А. Р., Шапошникова Г. Н., Хачатрян А. Г.*, Изучение взаимодействия марганца(VII) и хрома(VI) с фенилтиомочевиной и определение хрома в хромсодержащей руде методом потенциометрического титрования, Ученые записки ЕГУ, No. 1, Ереван, 2010, с. 23-28.
4. *Айрапетян С. С., Мангасарян Л. Г., Банян Л. С., Хачатрян А. Г.*, Сорбенты для твердофазной экстракции, Хим. жур. Армении, т. 63, No. 1, Ереван, 2010, с. 59-65.

5. *Дарбинян Г. Г., Шапошникова Г. Н., Хачатрян А. Г.*, Исследование взаимодействия церия (IV) с фенилтиомочевиной методами потенциометрии, спектрофотометрии и амперометрического титрования, Хим. жур. Армении, т. 63, No. 1, Ереван, 2010, с. 81-86.
6. *Арстамян Ж. М., Мкртчян М. А.,* Экстракционно-абсорбциометрическое определение анальгина фуксином в лекарственных препаратах, Ученые записки ЕГУ, No. 3, Ереван, 2009, с. 54-57.
7. *Арстамян Ж. М., Мкртчян М. А.,* Экстракционно-абсорбциометрическое определение анальгина метиловым зеленым в лекарственных препаратах, Медицинская наука Армении, т. 49, No. 4, Ереван, 2009, с. 30-35.
8. *Геокчян Н. О., Арутюнян М. Г., Егиазарян А. А., Микаелян Дж. А.,* Изучение взаимодействия бромидного анионного комплекса палладия(II) с трифенилметановым красителем малахитовым зеленым экстракционно-абсорбциометрическим методом, Ученые записки ЕГУ, No. 3, Ереван, 2009, с. 18-21.
9. *Мкртчян М. А.,* Экстракционно-абсорбциометрическое определение анальгина бриллиантовым зеленым в лекарственных препаратах, Ученые записки ЕГУ, No. 1, Ереван, 2010, с. 56-59.
10. *Геокчян Н. О., Арутюнян М. Г., Егиазарян А. А., Микаелян Дж. А.,* Изучение взаимодействия роданидного анионного комплекса палладия(II) с трифенилметановым красителем метиловым зеленым экстракционно-абсорбциометрическим методом, Ученые записки ЕГУ, No. 1, Ереван, 2010, с. 60-62.
11. *Арстамян Ж. М., Мкртчян М. А.,* Сравнительная характеристика трифенилметановых красителей как реагентов для экстракционно-абсорбциометрического определение анальгина, Хим. жур. Армении, т. 63, No. 1, Ереван, 2010, с. 74-80.
12. *Арстамян Ж. М., Мкртчян С. В.,* Экстракционно-абсорбциометрическое определение кадмия бриллиантовым зеленым в табаке, молоке и молочных продуктах, Хим. жур. Армении, т. 63, No. 2, Ереван, 2010, с. 220-225.

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ԿՈԼՈԻԴ ՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մարգարյան Շիրազ Ալեքսանդրի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Եղոյան Ռայա Վահանի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Չալտիկյան Ռուբեն Հովհաննեսի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Քամալյան Օլեգ Արմանի, քիմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
4. Գաբրիելյան Լիանա Սերգեյի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Գրիգորյան Գրիգոր Գեորգիի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Գրիգորյան Գևորգ Սերգեյի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Գրիգորյան Կարինե Ռաֆայելի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Խաչատրյան Առլիկ Գուրգենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Կարապետյան Ֆելիքս Հովհաննեսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Ճշմարիտյան Ջուլիետա Հայկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Գրիգորյան Վազգանուշ Վազգենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
12. Համբարձումյան Արայիկ Ժորայի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
13. Ղազոյան Հեղինե Հմայակի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Սարգսյան Հասմիկ Ռազմիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Շիլաջյան Հասմիկ Ավետիքի, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Դավթյան Նոնա Իվանի, ավագ լաբորանտ
3. Կայֆաջյան Արշալույս Մովսեսի, ավագ լաբորանտ
4. Սարկեզիյան Վերժինե Ազիզի, ավագ լաբորանտ
5. Ազնաուրյան Միքայել Գեորգիի, լաբորանտ
6. Դեհերյան Շուշան Գագիկի, լաբորանտ
7. Նալչաջյան Աստղիկ Սուրենի, լաբորանտ
8. Քամալյան Տաթևիկ Օլեգի, լաբորանտ
9. Գալստյան Սեդա Գալուստի, պրեպարատոր
10. Մաղոյան Մարինե Նորիկի, պրեպարատոր

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Ֆազերի բաժանման մակերևույթին տեղի ունեցող պրոցեսների ֆիզիկաքիմիական ուսումնասիրությունը (պետական ֆինանսավորում):	Մարգարյան Շ. Ա.
2. Ճառագայթված ջրի ֆիզիկաքիմիական հատկությունների ուսումնասիրությունը և նրա կիրառումը միցելյար և կենսաքիմիական համակարգերում (պետական ֆինանսավորում):	Չալտիկյան Ռ. Հ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Թեմայի շրջանակներում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

- Սիլիկահողային կոմպոզիցիոն համակարգերի սինթեզը և դրանց կատալիտիկ ակտիվության առաջացում,
- Նանոկոմպոզիտների միջոցով բնական և սինթետիկ սորբենտների մակերևույթի մոդիֆիկացում մոլեկուլային շերտադասման եղանակով,
- Բուսական ծագում ունեցող պոլիմերներից պատրաստված բարակ թաղանթների մակերևույթների մշակում,
- Կենսաբանական նշանակություն ունեցող փոքր մոլեկուլների և կենսամոլեկուլների ջրային լուծույթների լուծույթ-գազ ֆազային բաժանման մակերևույթների ֆիզիկաքիմիական ուսումնասիրություններ:

Թեմա 2. Նեոդիմային լազերային ճառագայթների ազդեցության ուսումնասիրությունը ջրի և ջուր-անիոնային ՄԱՆ համակարգերի ֆիզիկաքիմիական հատկությունների վրա մածուցիկաչափական, էլեկտրահաղորդականության և խտաչափական մեթոդներով:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Մոլեկուլային փոխազդեցությունները սուլֆոքսիդներ պարունակող կենսամոլեկուլների լուծույթներում (ANSEF 1534):	Մարգարյան Շ. Ա.

Թեմա 1. Ծրագրի շրջանակներում կատարվել է կենսամոլեկուլների (սպիտակուց, լիզոցիմ. լիպիդներ) լուծույթների ֆիզիկաքիմիական հատկությունների ուսումնասիրություն ծավալաչափական և մակերևութային

լարվածության մեթոդներով: Ուսումնասիրվել է նաև կենսամոլեկուլների մրցակցային փոխազդեցությունը դիալկիլսուլֆոքսիդներ պարունակող լուծույթներում: Ստացված տվյալների հիման վրա միջազգային գիտական պարբերականներում հրատարակվել է 3 գիտական հոդված:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	3	16	6

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Մարգարյան Շ. Ա., Խաչատրյան Ա. Գ.,* Փորձարարական ֆիզիկական քիմիա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 188 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Գաբրիելյան Լ. Ս., Մարգարյան Շ. Ա.,* Դիէլեկտրիկ ռելաքսացիայի սպեկտրոսկոպիա. հիմունքները և կիրառությունը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 36 էջ:
2. *Գրիգորյան Գ. Ս., Մարտիրյան Ա. Խ.,* Ատոմային սպեկտրային մեթոդները և դրանց կիրառությունը շրջակա միջավայրի ուսումնասիրություններում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 36 էջ:
3. *Զատիկյան Ա. Լ., Գրիգորյան Գ. Գ.,* Մոլեկուլի էլեկտրոնային կառուցվածքի հաշվարկը HyperChem ծրագրային փաթեթով, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 34 էջ:

Հոդված

1. *Խաչատրյան Ա. Գ.,* Սահմանումը քիմիայի ուսուցման մեջ, «Բնագետ», հատուկ թողարկում, Երևան, 2009, էջ 54-55:
2. *Թովմասյան Ա. Վ., Մարգարյան Շ. Ա.,* Դիմեթիլսուլֆոքսիդի ազդեցությունը նատրիումի դոդեցիլսուլֆատի միցելների դիէլեկտրիկ ռելաքսացիայի վրա, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, N 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 15-21:
3. *Ազնաուրյան Մ. Գ., Խաչատրյան Ա. Գ., Մարգարյան Շ. Ա.,* Դիալկիլսուլֆոքսիդների ներկայությամբ ԴՆԹ-ի ջերմային դենատուրացիայի ուսումնասիրությունը ֆլուորեսցենտային սպեկտրոսկոպիայի մեթոդով, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Քիմիա և կենսաբանություն, N 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 8-11:
4. *Քամալյան Օ. Ա., Սարգսյան, Ա. Վ., Քամալյան Տ. Օ.,* Ադսորբենտների բժշկակենսաբանական նշանակությունը, «Գիտությունը և կրթությունը Արցախում», N 1-2, Երևան, 2010, էջ 118-122:
5. *Կարապետյան Ֆ. Հ.,* Ջուր-օրգանական միջավայրում ֆունկցիոնալ տեղակալված բուտենօլիդի միջմոլեկուլային փոխազդեցության ուսումնասիրումը և էրիտրոցիտային թաղանթի պոտենցիալը, ԵՊՀ գիտական տեղեկագիր, Քիմիա և կենսաբանություն, N 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 8-11:
6. *Мелик-Оганджанян Л. Г., Габриелян Л. С., Маркарян Ш. А.,* Исследование взаимодействия витамина D_2 с диметил- и диэтилсульфоксидами методом ИК-спектроскопии с Фурье-преобразованием, Уч. зап. ЕГУ, Химия и биология, N 1, Ереван, 2010, с. 3-7.
7. *Bonora S., Foggia M. Di., Markarian S. A., Tugnoli V.,* Vibrational and calorimetric study on the effect of di-n-propylsulfoxide (DPSO) on DMPC, DPPC and DMPE liposomes, J. Mol. 935, Structure, 2009, p. 115–122.
8. *Markarian S. A., Terzyan A. M.,* Surface and bulk behavior of (dialkylsulfoxides + carbon tetrachloride) mixtures, J. Chem. Therm., 41, 2009, p. 1413–1418.

9. *Aznauryan M. G., Markarian S. A.,* Properties of DNA + Dipropylsulfoxide or Dibutylsufoxide + Water Ternary Solutions, J. Solution Chem., 39, 2010, p. 43-50.
10. *Harutyunyan N. G., Harutyunyan L. R., Harutyunyan R. S,.* Volumetric properties of amino acids in aqueous solution of nonionic surfactant. Thermochimica Acta, 498, 2010, p. 124-127.
11. *Камалян Т. О., Степанян А. В., Аветисян А. Э.*, Применение уравнения изотермы адсорбции ГАБ при определении структурных характеристик сорбентов с привитыми поверхностными соединениями, Уч. зап. ЕГУ, N 3, Ереван, 2009, с. 13-17.
12. *Камалян О. А.*, Применение уравнения изотермы адсорбции Гугенгейма, Андерсена, де Бура для определения текстурных сорбентов с привитыми поверхностными соединениями, Колл. журн., том 721, N 2, Москва, 2010, с. 281-283.
13. *Камалян О. А.,* О применимости изотермы адсорбции ГАБ для определения текстурных параметров пористых тел с привитыми поверхностными соединениями, Ж. Физ. Хим., том 84, N 1, Москва, 2010, с. 155-158.
14. *Григорян К. Р., Шиладжян А. А.,* Роль гидрофобных взаимодействий при тепловой денатурации сывороточных альбуминов человека и быка в присутствии диалкилсульфоксидов, N 3, Уч. зап. ЕГУ, Ереван, 2009, с. 3-6.
15. *Григорян К. Р.,* Денатурации сывороточного альбумина человека в присутствии комплексов мочевина-диметилсульфоксид, Уч. зап. ЕГУ, Химия и биология, N 2, Ереван, 2010, с. 3-6.
16. *Grigoryan K. R.,* Preferential Interactions of Human Serum Albumin with Solvent Components in Dimethylsulfoxide-H_2O Binary Solutions, Russian J. Phys. Chem. A, N 13, Moskow, 2009, p. 2368-2370.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Ստեփանյան Ա. Վ., Սարկեզիյան Վ. Ա., Քամալյան Տ. Օ., Ավետիսյան Ա. Է., Սարգսյան Ա.,* Սիլիկահողերի մակերևույթի քիմիական մոդիֆիկացումը β-ցիկլոդեքստրինով, Արցախի պետական համալսարանի 40-ամյակին նվիրված գիտաժողովի զեկուցումներ, «Դիզավ պլյուս» հրատ., Ստեփանակերտ, 2009, էջ 85-87:
2. *Քամալյան Տ. Օ., Ստեփանյան Ա. Վ., Շիրակյան Ա. Մ.,* Սիլիկահողերի մակերևույթի կառուցվածքային մոդիֆիկացումը H_2O_2/MeO ՔՏՌ գազային արգասիքներով, Վ. Սարգսյանի անվան ռազմական ինստիտուտի կուրսանտական 7-րդ գիտաժողովի նյութեր, Երևան, 2009, էջ 29-30:
3. *Камалян О. А., Саргсян А. В., Камалян Т. О.,* Активированные угли из виноградных косточек как сорбенты для очистки вин, Тезисы докл. Международной конференции “Химия и полная переработка биомассы леса”, “Сборка” , Санкт-Петербург, 2010, с. 44.
4. *Aguin-Béghin V., Molinari M., Hambardzumyan A. and others.,* Preparation of ordered films from cellulose nanocrystals. In ACS Symposium Series Book: Model Cellulosic Surfaces, eds. Maren R., ACS Division of Cellulose and Renewable Material, ed. Maren Roman, vol. 1019, chapter 5, 2009, p. 115-136.
5. *Hambardzumyan A., L. Foulon L., A. Habrant A. and others,* Surface and Optical properties of green nanocomposite films: cellulose-lignin multilayer. EPNOE Polysaccharides as a Source of Advanced Materials. Turku/Abo, Finlande. September 21-24, 2009, p. 25.
6. *Hambardzumyan A., Molinari M., Foulon L. and others,* Surface and Optical properties of plant cell wall bio-inspired material: Cellulose-Lignin multilayer nanocomposites. 1st Symposium of biotechnology applied to lignocelluloses, Reims, France. 28 March-1 April, 2010, p. 13.

ԴԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սաղիյան Աշոտ Սերոբի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ղազարյան Պետրոս Արամի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ասմանգուլյան Արամ Արմենակի, բժշկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Համբարձումյան Գայանե Բաբկենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Շեյրանյան Մարինա Արտաշի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Պետրոսյան Կիմա Հարությունի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Վարդապետյան Սամվել Մարտունի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Գեոլչանյան Արփինե Վարդգեսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Մանասյան Լուիզա Լյուդվիգի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Սարգսյան Ժաննա Վլադիմիրի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Հովհաննիսյան Անահիտ Մխիթարի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Ավետիսյան Նելլի Վարուժի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մնացականյան Վիլեն Հակոբի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Հալեբյան Ղուկաս Պետրոսի, քիմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Ավետիսովա Գայանե Երվանդի, կենս. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Դաղայան Սլավիկ Արշակի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Պետրոսյան Սաթենիկ Ղուկասի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ադամյան Էլվիրա Արարատի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Սիմոնյան Հայարփի Մանթաշի, ավագ լաբորանտ, գործավար
3. Արզումանյան Մարիետա Հայկի, լաբորանտ
4. Բալայան Լյուդմիլա Սերգեյի, լաբորանտ
5. Գրիգորյան Արմենուհի Գրիգորի, լաբորանտ
6. Գլոտովա Տատյանա Վլադիմիրի, լաբորանտ
7. Դաղայան Անի Սլավիկի, լաբորանտ
8. Պետրոսյան Սաթենիկ Ղուկասի, լաբորանտ
9. Սահակյան Լաուրա Հայկի, լաբորանտ
10. Մկրտչյան Գոհար Ֆրեդիկի, լաբորանտ
11. Սողոմոնյան Դիանա Վալերիի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. «Հակառուցքային ակտիվությամբ օժտված ցիան խումբ պարունակող չհագեցած լակտոնների սինթեզ և կենսաբանական ակտիվության ուսումնասիրություն» (նախակլինիկական փորձարկման կենսաքիմիական հետազոտություններ) (պետական ֆինանսավորում):	Ղազարյան Պ. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. 2008-09 թթ. ժամանակահատվածում իրականացված սկրինինգի արդյունքում որպես հետագա հետազոտման առարկա ընտրվել էր ԵՊՀ օրգանական քիմիայի ամբիոնում սինթեզված ցիան խումբ պարունակող չհագեցած լակտոն՝ 2-ցիան-3-մեթիլ-4-ցիկլոպենտամեթիլեն-2-բութեն-4-օլիդը: Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել է այդ միացության ազդեցությունը լյարդի և արյան բջիջների թաղանթային լիպիդների և սպիտակուցների փոխանակության վրա սարկոմա 45-ի ժամանակ: Մասնավորապես հետազոտվել են կենսաթաղանթների հիմնական ֆոսֆոլիպիդային բաղադրամասերի որակական և քանակական տեղաշարժերը, ինչպես նաև ինտեգրալ սպիտակուցների՝ իոն-փոխադրիչ համակարգերի (Na/K-, Ca- և Mg-ԱԵՖ-ազներ), և ԱԵՖ-ազային ընդհանուր ակտիվության փոփոխությունները փորձարարական սարկոմա 45-ի ժամանակ և նշված միացության ներորովայնային ներարկումից հետո: Ստացված արդյունքները վկայում են հետազոտվող միացության հակառուցքային ակտիվության, նրա խանգարված նյութափոխանակային ուղիների կարգավորման և թաղանթակայունացնող հատկությունների մասին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	6	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Сагиян А. С.,* Энантиомерно чистые небелковые аминокислоты: способы получения, Наука, Москва, 2010, 341 с.

Հոդված

1. *Сагиян А. С., Дадаян А. С., Дадаян С. А., Саргсян Т. О., Геолчанян А. В., Кочикян Т. В., Паносян Г. А., Хрусталев В. Н., Малеев В. И.,* Асимметрический синтез аминокислот с ускоренным контролем времени при использовании комплексов $Ni^{(II)}$ на основе новых фторсодержащих хиральных вспомогательных реагентов, Хим. журн. Армении, 62, № 1-2, Ереван, 2009, с. 117-131.
2. *Сагиян А. С., Симонян А. М., Акопян К. В., Товмасян А. Г., Геолчанян А. В., Кочикян В. Т.,* Асимметрический синтез гетероциклически замещенных α-аминокислот (S)-β-[4-аллил-3-(пиридин-3 или 4-ил)-5-тиоксо-1,2,4-триазол-1-ил]-α-аланинов, Хим. журн. Армении, 62, № 3-4, Ереван, 2009, с. 362-368.

3. *Сагиян А. С., Дадаян А. С., Дадаян С. А., Кочикян В. Т.,* Энантиоселективный синтез (S)-2-амино-3-(2'-бромфенил)- и (S)-2-амино-2-метил-3-(2'-бромфенил) пропионовых кислот, Хим. жур. Армении, 63, № 2, Ереван, 2010, с. 227-236.
4. *Оганесян А. М.,* Новые ингибиторы бактериальных аминотрансфераз, Биолог. жур. Армении, 64, N 4, Ереван, 2009, с. 101-104.
5. *Амбарцумян Г. Б., Месропян Э. Г., Галстян Л. С., Аветисян А. А.,* Синтез новых производных вицинальных аминоспиртов на базе N-глицидилморфолина и N-глицидилпиперидина, Хим. жур. Армении, 62, N 1-2, Ереван, 2009, с. 156-159.
6. *Аветисян А. А., Казарян П. А., Токмаджян Г. Т., Казарян А. П.,* Скрининг и изучение антибактериальной активности некоторых новых производных циансодержащих ненасыщенных γ-лактонов, Научно-практич. жур. “Кровь”, МЗ РА, 1(9), Ереван, 2009, с. 106-107.

Զեկուցումների թեզիս

1. Saghiyan A.S.,Geolchanyan A.V., Dadayan S.A., Petrosyan S.G., Dadayan A. S. *Efficient chiral auxiliaries for the asymmetric synthesis of nonprotein (S)-α-amino acids* // Book of Abstracts of the International Conference “Modern aspects of rehabilitation in medicine”, Yerevan-Aghveran, *S*eptember 22-24, 2009, p. 385.

ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Փիրումյան Գևորգ Պետրոսի, տեխն. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մարտիրյան Արմեն Իգնատիոսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սիմոնյան Գևորգ Սարգսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Ավետիսյան Անի Արայի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Ավագյան Քնարիկ Գուրգենի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Փիրումյան Էդգար Գևորգի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հակոբյան Արամ Հելբիկի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ

2. Ավետիսյան Անի Արայի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Դերձյան Տաթևիկ Հենրիկի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Բնական ջրի որակի և սանիտարաէկոլոգիական վիճակի ուսումնասիրում և նորմավորում (պետական ֆինանսավորում):	Փիրումյան Գ. Պ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Բնական ջրի որակը գնահատվել է ժամանակակից ինդեքսային մեթոդներով՝ կատարված ջրաքիմիական հետազոտությունների արդյունքում ստացված ջրաքիմիական ցուցանիշների հիման վրա: Նման ուսումնասիրություններ անց են կացվել ՀՀ գետերի մեծ մասի և արհեստական ջրամբարների համար: Առանձին գիտական մոտեցումներ կիրառվել են առաջին անգամ, մշակվել և ներդրվել են նոր չափանիշներ բնական ջրերի ինքնամաքրման ընդունակության քանակական գնահատման համար: Պարզվել են բնական ջրի առանձին կարևոր բաղադրիչների (կենսածին նյութերի, ծանր մետաղների և այլն) պարունակության փոփոխությունների դինամիկան, սեզոնային բնույթը, կախվածությունը տարբեր բնածին և մարդածին գործոններից:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	-	1	28	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Փիրումյան Գ. Պ., (համահեղինակներ՝ Սահակյան Լ., Ավետիսյան Կ., Նավասարդյան Ս.),* Տասներկուամյա հանրակրթական դպրոցի 9-րդ դասարանի դասագիրք, «Արևիկ» հրատ., Երևան, 2009, 223 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Գրիգորյան Գ. Ս., Մարտիրյան Ա. Հ.,* Ատոմային սպեկտրային մեթոդները և դրանց կիրառությունը շրջակա միջավայրի ուսումնասիրություններում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 34 էջ:

Հոդված

1. *Дерцян Т. Г., Пирумян Г. П.,* Исследование загрязненности искусственного водоема “Озера Ереванян”, “Мониторинг природных экосистем” (сборник статей III Всероссийской науч-прак. конференции), Пенза, 2009, с. 105-108.
2. *Сароян А. М., Мартирян А. И., Пирумян Г. П.,* Получение пероксосолватов карбонатов кальция и магния, “Мониторинг природных экосистем” (сборник статей III Всероссийской науч-прак. конференции), Пенза, 2009, с. 226-229.
3. *Тутунджян А. А., Бабаян Г. Г., Пирумян Г. П.,* Особенности формирования химического состава природных вод южного бассейна территориального управления Республики Армения. “Вода и Экология: проблемы и решения”, N 2, Санкт-Петербург, 2009, с. 54-61.
4. *Геворгян Р. Г., Саргсян А. А., Пирумян Г. П.,* Эффективная очистка радиоактивных жидких отходов с помощью термохимически модифицированных природных цеолитов Армении. “Вода и Экология: проблемы и решения”, N 2, Санкт-Петербург, 2009, с. 62-65.
5. *Farahmand F., Pirumyan G.,* Investigation of the pollutant anions of the underground waters in countryside of Tehran City. Information Technologies and Management, N 4, Yerevan, 2009, p. 218-227.
6. *Farahmand F., Pirumyan G.,* Investigation of the pollutant cations of the underground waters in countryside of Tehran City. Information Technologies and Management, N 4, Yerevan, 2009, p. 228-238.
7. *Սուրմալյան Վ. Վ., Մինասյան Ս. Հ., Փիրումյան Գ. Պ.,* Շողակ, Ծակքար, Լիճք գետերի ջրերի որակի գնահատումը ջրաքիմիական ցուցանիշներով, «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում», N 7, Երևան, 2009, էջ 204-212:

8. *Սուրմալյան Վ. Վ., Մինասյան Ս. Հ., Փիրումյան Գ. Պ.,* Արգիճի գետի որակի գնահատումը ջրաքիմիական ցուցանիշներով, «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում», N 7, Երևան, 2009, էջ 213-219:
9. Moradi R., Pirumyan G., Investigation of the organic petrochemical pollutants in wastewater of Abadan petrochemical industries. Information Technologies and Managtment, N 7, Yerevan, 2009, p. 186-194.
10. *Маргарян Л. А., Минасян С. Г., Пирумян Г. П.,* Комплексная оценка качества поверхностных вод при помощи компьютерного моделирования, “Вода и Экология: проблемы и решения”, N 3, Санкт-Петербург, 2009, с. 50-56.
11. *Сурмалян В. В., Пирумян Г. П.,* Гидрохимическая оценка загрязненности рек Гаварагет, Дзкнагет и Драхтик, “Вода и Экология: проблемы и решения”, N 3, Санкт-Петербург, 2009, с. 62-67.
12. *Սարգսյան Մ. Կ., Մարգարյան Լ. Ա., Մինասյան Ս. Հ., Փիրումյան Գ. Պ.,* Վարդենիս գետում որոշ միկրոտարրերի սեզոնային և տարեկան վարքի ուսումնասիրություն, «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում», N 1, Երևան, 2010, էջ 197-203:
13. *Moradi R., Pirumyan G.,* Investigation of pollution of anion and cations in Wastewater of Abadan petrochemical industries. Information Technologies and Management, N 1, Yerevan, 2010, p. 146-155.
14. *Hajiali A., Pirumyan G.,* Efficiency of Ozonation For Removing Nitrate and Phenol from Wasterwater. Information Technologies and Management, N 1, Yerevan, 2010, p. 156-165.
15. *Գևորգյան Ա. Գ., Խալաթյան Ե. Ս., Մարգարյան Լ. Ա., Փիրումյան Գ. Պ.,* Հրազդան գետի վերին հոսանքներում որոշ աղտոտիչների մարդածին ծանրաբեռնվածության գնահատում, «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում», N 2, Երևան, 2010, էջ 212-219:
16. *Хачатрян Ш. А., Саргсян А. А., Геворгян Р. Г., Пирумян Г. П.,* Применение цеолитов для очистки промышленных сточных вод, Экологическая химия, том 19, выпуск 1, Санкт-Петербург, 2010, с. 58-64.
17. *Խաչատրյան Ս. Կ., Սիմոնյան Գ.Ս.,* Էկոկրթություն, «Բնագետ», հատուկ թողարկում, Երևան, 2009, էջ 210-211:
18. *Սիմոնյան Գ. Ս., Փիրումյան Գ. Պ., Սիմոնյան Ա. Ս.,* Աղմուկի ուսումնասիրման կազմակերպումը էկոլոգիական մոնիթորինգի շրջանակում, «Բնագետ», հատուկ թողարկում, Երևան, 2009, էջ 209-210:
19. *Ադամյան Ռ. Խ., Հարությունյան Մ. Ռ., Սիմոնյան Գ. Ս.,* Հրաշագործ քիմիան, «Բնագետ», N 3-4, Երևան, 2009, էջ107-110:
20. *Карапетян А. Т., Григорян А. В., Симонян Г. С., Антонян А. П., Шагинян М. А., Вардеванян О. П.,* Влияние когерентных электромагнитных волн крайне высоких частот и низкой интенсивности на структуру воды и водно-солевых растворов, Вестник МАНЭБ, т. 14, N 4, вып.1, Санкт-Петербург, 2009, с. 56-59.
21. *Beylerian N., Simonyan G.,* Michaels condensation in conditions of inverse transfer catalysis. Kinetic study, In:Success in Chemistry and Biochemistry (Ed.G.E.Zaikov), NovaSci. Pub. Inc., v.33, New-York, 2009, p. 445-452.
22. *Сароян А. М., Пирумян Г. П., Мартирян А. И.,* Исследование возможности получения пероксосольватов карбонатов кальция и магния, “Вода и Экология: проблемы и решения”, N 4, Санкт-Петербург, 2009, с. 29-36.
23. *Սարոյան Ա. Մ.,* Ջրային միջավայրում բետաիանի ինքնամաքրման որոշ հնարավորությունների ուսումնասիրություն, «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում», N 2, Երևան, 2010, էջ 238-247:
24. *Թուրունջյան Ա. Ա.,* ՀՀ Սյունիքի մարզի կոմունալ-կենցաղային ջրամատակարարման համար օգտագործվող որոշ ստորգետնյա ջրաղբյուրների ջրաքիմիական դասակարգում, «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում», N2, Երևան, 2010, էջ 228-237:
25. *Թուրունջյան Ա. Ա.,* ՀՀ հարավային ջրավազանային կառավարման տարածքի խմելու-տնտեսական ջրամատակարարման ջրաղբյուրների ջրի որակի գնահատում, «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում», N1, Երևան, 2010, էջ 173-178:
26. *Пирумян Г. П., Сароян А. М., Мартирян А. И.,* “Мониторинг природных экосистем”, Сборник статей третьей Всероссийской научно-практической конференции, Пенза, 2009, с. 226.
27. *Тутунджян А. А.,* Загрязнения природных вод Южного бассейна территориального управления Республики Армения сточными водами населенных пунктов, Сборник статей третьей Всероссийской научно-практической конференции, Пенза, 2009, с. 251-254.
28. *Алоян Н. В.,* Исследование содержания тяжелых металлов в пробах снега и дождя города Еревана, Сборник статей третьей Всероссийской научно-практической конференции Пенза, 2009, с. 16-17.

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ *4*

ԱՆՕՐԳԱՆԱԿԱՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆԻ ԲԱԶԱՅԻՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Գրիգորյան Սերգեյ Կոստանդի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Խաչատրյան Հայկ Լևոնի, քիմ. գիտ. թեկնածու
2. Մկրտչյան Ռոբերտ Տիգրանի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Աղամյան Ռոբերտ Խաչիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Պետրոսյան Գոհար Գրիգորի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Մխիթարյան Ռազմիկ Պարսամի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մկրտչյան Հերմինե Խաչիկի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Անօրգանական պինդ բյուրեղային և կոմպլեքսային բնույթի նոր կարևոր միացությունների սինթեզ, հետազոտություն և կիրառություն (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Ս. Կ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Թեմայի շրջանակներում շարունակվել են նախորդ տարվա չավարտված աշխատանքները, և կատարվել են նոր աշխատանքներ:

Ուսումնասիրվել է բիսմուտի առանձնացման պրոցեսը Ալավերդու պղնձաձուլական կոմբինատի արտադրության փոշիներից, որոնք պարունակում են՝ Pb 25-38%, Zn 10-15%, Cu 1.7-2.5%, As 5-7%, Cd 1-1.5%, Bi 0.5-0.8%: Բիսմուտի անջատումը կատարվում է փոշիների քլորիդ սուլֆատային լուծույթներից նստեցման ճանապարհով՝ լուծույթ մտցնելով ֆոսֆատ իոններ: Որոշված են բիսմուտի նստեցման պրոցեսի օպտիմալ պայմանները, որոնք են՝ ամոնիումի հիդրոֆոսֆատի քանակը 150%, միջավայրի pH 1-1.2, պրոցեսի տևողությունը՝ 20-25 րոպե, համակարգի ջերմաստիճանը՝ 30-40°C: $BiPO_4$-ի նստեցման տոկոսը՝ 98-99: Ստացված բիսմուտի ֆոսֆատը կարելի է օգտագործել ժողտնտեսության մեջ որպես ապրանքային վերջանյութ, մասնավորապես՝ ուրանը պլուտոնիումից բաժանելու համար:

Հետազոտվել է նաև թափոններում $SrCl_2$-ի վնասազերծումը (անջատումը) NaCl-ի միջոցով՝ ֆիզքիմ անալիզի եղանակով: Հիդրոմետալուրգիական և պիրոմետալուրգիական պրոցեսներում, նաև կերամիկական իրերի մետաղապատման ժամանակ առաջանում են $SrCl_2$ պարունակող թափոններ, որոնք վնասակար ազդեցություն են թողնում բնապահպանության վրա: Ուստի $SrCl_2$ հեռացումը անհրաժեշտություն է, որը մեր կողմից առաջարկվում է կատարել այն քիմիական միացության կամ պինդ լուծույթի ձևով՝ այդպիսով վնասազերծելով համակարգը $SrCl_2$-ից: Այդպիսի կոմպոնենտ է կերակրի աղը, որը հալույթում $SrCl_2$-ի հետ առաջացնում է պինդ լուծույթ (էվտեկտիկա)՝ փաստորեն համակարգից առանձնացնելով դրան: Այդ նպատակով ուսումնասիրվել է NaCl-$SrCl_2$ բինար խառնուրդի համատեղ հալման պրոցեսը, կազմվել է համակարգի հալույթային դիագրամը թերմոգրաֆիական և ռեանտգենոֆազ անալիզի եղանակով: Դիագրամի վրա առկա է էվտեկտիկ մեկ կետ՝ 1:1 հարաբերությամբ էվտեկտիկ խառնուրդ, որը հալվում է 565°C-ում: Այդպիսով՝ պինդ լուծույթում էվտեկտիկ խառնուրդի առաջացումով համակարգից կարելի է առանձնացնել $SrCl_2$-ը:

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԵՎ ԿԵՆՍԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ՖԻԶԻԿԱՔԻՄԻԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՀ ԲԱԶԱՅԻՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Մարգարյան Շիրազ Ալեքսանդրի, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Մելիք-Օհանջանյան Լաուրա Գեղամի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Գրիգորյան Ջիլդա Դրաստամատի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Սարգսյան Հասմիկ Ռազմիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Գաբրիելյան Լիանա Սերգեյի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
5. Գրիգորյան Կարինե Ռաֆայելի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
6. Հարությունյան Լուսինե Ռոմիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
7. Ղազոյան Հեղինե Հմայակի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
8. Ափոյան Սվետլանա Հակոբի, քիմ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
9. Ազնաուրյան Միքայել Գևորգի, կրտսեր գիտաշխատող
10. Ջատիկյան Աշխեն Լեոնիկի, կրտսեր գիտաշխատող
11. Թերզյան Ալլա Միհրանի, կրտսեր գիտաշխատող
12. Մկրյան Նատալյա Գեորգիի, կրտսեր գիտաշխատող
13. Չոբանյան Ժենյա Նիկոլայի, կրտսեր գիտաշխատող
14. Պապանյան Զաքար Խաչիկի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Մոլեկուլային փոխազդեցությունները կենսաբանական նշանակություն ունեցող համակարգերում (պետական ֆինանսավորում):	Մարգարյան Շ. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակաշրջանում բազային լաբորատորիայի գիտական հետազոտությունների շրջանակներում կատարվել են հետևյալ գիտահետազոտական աշխատանքները.

- Կատարվել է ջրալույծ C վիտամինի դիալկիլսուլֆօքսիդային (ԴՄՍՕ, ԴԷՍՕ) լուծույթներում միջմոլեկուլային փոխազդեցությունների քվանտաքիմիական ուսումնասիրությունը վակուումում և լուծույթներում *Gaussian 03* քվանտաքիմիական ծրագրի օգնությամբ: Հաշվարկվել են առաջացած C վիտամին-ԴԱՍՕ կոմպլեքսների երկրաչափությունը, լիցքի բաշխումը, առաջացման էներգիան և տատանման հաճախությունները: Էլեկտրոնային կլանման սպեկտրոսկոպիայի մեթոդով ուսումնասիրվել է նաև C վիտամինի կայունությունը ջրային լուծույթներում՝ ժամանակից կախված: Ստացված տվյալների հիման վրա գնահատվել է C վիտամինի մոլեկուլային և անիոնային ձևերի քանակական հարաբերակցությունը:
- Որոշվել են դիալկիլսուլֆօքսիդներ (ԴՄՍՕ, ԴԷՍՕ, ԴՊՍՕ, ԴԲՍՕ) տետրաքլորածխածին (CCl_4) խառնուրդների մակերևութային լարվածությունները, մակերևութային լարվածության շեղումները և հավելյալ մոլային ծավալները լրիվ կոնցենտրացիոն տիրույթում՝ 298.15-ից 313.15Կ ջերմաստիճաններում: Ռեդլիխ-Կիստերի պոլինոմիալ հավասարման միջոցով հաշվարկվել են համապատասխան գործակիցները:
- Ուսումնասիրվել են մարդու շիճուկային ալբումինի և ցուլի շիճուկային ալբումինի փոխազդեցությունները ԴՄՍՕ-ի և ԴԷՍՕ-ի պլատինային կոմպլեքսների հետ ֆլուորեսցենց ոչ

ճառագայթային ռեզոնանսային էներգիայի անցման մեթոդով Varian Cary Eclipse ֆլուորեսցենտային սպեկտրալուսաչափի օգտագործմամբ: Կատարվել է նաև եռչափանի 3D–սպեկտրների վերլուծություն: Բացահայտվել են վերոհիշյալ կոմպլեքսների և սպիտակուցների կապման կենտրոնները և կոմպլեքսների կայունացումը պայմանավորող փոխազդեցությունների բնույթը:

- Կատարվել է իզոնիազիդի ջրային և սուլֆոքսիդային լուծույթների ուսումնասիրություն էլեկտրահաղորդականության, մածուցիկաչափության և խտաչափության մեթոդներով: Ցույց է տրվել, որ ուսումնասիրված համակարգերում էլեկտրահաղորդականությունը իրականացվում է պրոտոտրոպային մեխանիզմով, իսկ մածուցիկության վարքը բացատրվում է ջրի կառուցվածքի վրա ոչ էլեկտրոլիտների ազդեցության կլաստերային տեսության շրջանակներում:
- Ընթացքի մեջ է ցուլի շիճուկային ալբումինի (ՑՇԱ) և իզոնիկոտինաթթվի հիդրազիդի՝ իզոնիազիդի միջև կապման ուսումնասիրությունը ֆլուորեսցենտայի սպեկտրոսկոպիայի օգնությամբ: Այդ նպատակի համար յուրացվել է ֆլուորեսցենտայի սպեկտրոսկոպիայի նորագույն մեթոդներից մեկը՝ ֆլուորեսցենտային ռեզոնանսային էներգիայի անցման (ՖՌԷԱ, անգլ.՝ FRET) արդյունավետության գնահատման մեթոդը:
- Էլեկտրոնային կլանման սպեկտրոսկոպիայի մեթոդով ուսումնասիրվել է E վիտամինի վարքը անիոնային ՄԱՆ AOT-ի շրջված միցելային համակարգերում՝ կախված AOT-ի կոնցենտրացիայից, որտեղ որպես բևեռային լուծիչներ օգտագործվել են 1ԴՊՍՕ/5H_2O, 1ԴիՊՍՕ/5H_2O և 1ԴԲՊՍՕ/5H_2O (ըստ զանգվածի) խառը լուծիչները: Այդ համակարգերի համար հաշվարկվել են բաշխման հաստատունի արժեքները:
- Դիէլեկտրիկ ռելաքսացիայի սպեկտրոսկոպիայի (ԴՌՍ) օգնությամբ ուսումնասիրվել են դիպրոպիլսուլֆոքսիդ-ջուր և դիպրոպիլսուլֆոքսիդ-տետրաքլորածխածին լուծույթները: Չափումները իրականացվել են Network Analyzer 8720 C դիէլեկտրիկ սարքի միջոցով 100 ՄՀց-ից 20 ԳՀց հաճախության տիրույթում և 25-55^{0}C ջերմաստիճաններում: Դիէլեկտրիկ թափանցելիության հաճախությունից ունեցած կախումից գնահատվել են ստատիկ դիէլեկտրիկ թափանցելիությունը, ռելաքսացիայի ժամանակը, հավելյալ դիէլեկտրիկ թափանցելիությունը, Կիրկվուդի կորելյացիոն գործոնը, իսկ ջերմաստիճանային կախվածությունից՝ ակտիվացման էներգիան:
- Սինթեզվել և մաքրվել են մաքուր դիէթիլսուլֆոքսիդ (100 գրամ) և դիէթիլսուլֆոն (70 գրամ):

ՀԵՏԵՐՈՑԻԿԼԻԿ ԱՄԻՆԱԹԹՈՒՆԵՐԻ ՍԻՆԹԵԶԻ ԲԱԶԱՅԻՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Սաղիյան Աշոտ Սերոբի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, քիմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գեղչանյան Արփինե Վարդգեսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Մանասյան Լուիզա Լյուդվիգի, քիմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
3. Հովհաննիսյան Անահիտ Մխիթարի, կրտսեր գիտաշխատող
4. Պետրոսյան Սաթենիկ Ղուկասի, կրտսեր գիտաշխատող
5. Սիմոնյան Հայարփի Մանթաշի, կրտսեր գիտաշխատող
6. Աֆրիկյան Լիլիթ Վարդանի, ավագ լաբորանտ
7. Հակոբյան Կարինե Վարուժանի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Նոր սերնդի պոտենցիալ դեղաբանորեն ակտիվ հետերոցիկլիկ տեղակալված օպտիկապես ակտիվ α-ամինաթթուների ասիմետրիկ սինթեզ (պետական ֆինանսավորում):	Սաղիյան Ա. Ս.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամինաթթուների ասիմետրիկ սինթեզի ուղղությամբ իրականացվել են հետևյալ գիտահետազոտական աշխատանքները.

1. Հետազոտվել են դեհիդրոամինաթթուների (դեհիդրոալանինի և դեհիդրո-ամինակարագաթթվի) մոդիֆիկացված և չմոդիֆիկացված քիրալային կոմպլեքսներին ալիֆատիկ և հետերոցիկլիկ թիոլների ասիմետրիկ միացման ռեակցիաները՝ նպատակ ունենալով մշակել β-տեղակալված (*S*)- α-ամինաթթուների ասիմետրիկ սինթեզի արդյունավետ մեթոդ: Լավագույն արդյունքներ են արձանագրվել մոդիֆիկացված (*S*)-2-CBPB քիրալային օժանդակ ռեագենտի և դեհիդրոամինաթթուների Շիֆի հիմքերի հետ Ni^{II} իոնի առաջացրած հարթ քառակուսային կոմպլեքսների դեպքում (ee>97%): Արդյունքում մշակվել է օպտիկապես ակտիվ (*S*)- α-ալանինի հետերոցիկլիկ տեղակալված ածանցյալների ասիմետրիկ սինթեզի բարձրսելեկտիվ մեթոդ:

2. Իրականացվել են դեհիդրոամինաթթվային կոմպլեքսներին որոշ հետերոցիկլիկ նուկլեոֆիլների (մասնավորապես 4-րդ դիրքում ալիլային խումբ պարունակող տեղակալված 1,2,4-տրիազոլների և տեղակալված իզոխինոլինի ու ֆենիլպիրիդինի) ասիմետրիկ միացման ռեակցիաները: Արդյունքում սինթեզվել են գրականության մեջ չնկարագրված օպտիկապես ակտիվ *(S)*-β-(3-բենզիլ-4-ալիլ-5-թիո-1,2,4-տրիազոլ-1-իլ)-α-ալանին, (*S*)-β-[3-(ֆուրան-2-իլ)-4-ալիլ-5-թիոքսո-1,2,4-տրիազոլ-1-իլ]-α-ալանին, *(2S,3S)-β*-(3-թիոնիլ-4-ալիլ-5-թիո-1,2,4-տրիազոլ-1-իլ)-α-ամիանակարագաթթու, (*R*)-2-ամինո-3-(4-ցիանո-1-մորֆոլինո-5,6,7,8-տետրահիդրո-իզոխինոլին-3-իլ-թիո) պրոպիոնաթթու և (*R*)-2-ամինո-3-(3-(էթոքսիկարբոնիլ)-6-մորֆոլինո-4-ֆենիլպիրիդին-2-իլթիո) պրոպիոնաթթու հետերոցիկլիկ տեղակալված ոչ սպիտակուցային α -ամինաթթուներ:

ՖԻԶԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Դեկանի տեղակալ՝ *Ասլանյան Լևոն Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները եւ մասնագիտացումները

Շիֆր	**Մասնագիտություն՝**
010600	Ֆիզիկա
011100	Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա
010500	Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա

Մասնագիտացումներ՝ (մագիստրոսական ծրագրեր) ընդհանուր ֆիզիկա, մոլեկուլային ֆիզիկա, պինդ մարմնի ֆիզիկա, կենսապոլիմերների և պոլիմերների ֆիզիկա, օպտիկա, օպտո-էլեկտրոնիկա և ֆոտոնիկա, քվանտային էլեկտրոնիկա, աստղաֆիզիկա, տեսական ֆիզիկա, միջուկային ֆիզիկա

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ եւ թղթակից անդամներ

1. Չիլինգարյան Յուրի Սերգեյի
2. Չուբարյան Էդվարդ Վարդանի
3. Սեդրակյան Դավիթ Մհերի
4. Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի (թղթակից անդամ)
5. Կարայան Համլետ Սուրենի (թղթակից անդամ)
6. Կիրակոսյան Ալբերտ Ավետիսի (թղթակից անդամ)
7. Կրյուչկյան Գագիկ Յուրիի (թղթակից անդամ)

Պատվավոր կոչում ունեցողներ

1. Ալավերդյան Ռոմա Բախշիի, գիտության և տեխնիկայի բնագավառում ՀԼԿԵՄ մրցանակի դափնեկիր
2. Ավետիսյան Համլետ Կարապետի, գիտության և տեխնիկայի բնագավառում ՀԼԿԵՄ մրցանակի դափնեկիր, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
3. Ավետյան Կոլյա Թորգոմի, ՀՀ պետական մրցանակի դափնեկիր
4. Կրյուչկյան Գագիկ Յուրիի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
5. Հակոբյան Ռաֆիկ Սերգեյի, գիտության և տեխնիկայի բնագավառում ՀԼԿԵՄ մրցանակի դափնեկիր
6. Մկրտչյան Գառնիկ Ֆելիքսի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
7. Չուբարյան Էդվարդ Վարդանի, գիտության և տեխնիկայի բնագավառում ՀԼԿԵՄ մրցանակի դափնեկիր, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ
8. Չիլինգարյան Յուրի Սերգեյի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ

9. Սեդրակյան Դավիթ Միհրի, գիտության և տեխնիկայի բնագավառում ՀԼԿԵՄ մրցանակի դափնեկիր
10. Սահարյան Արամ Ազատի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր
11. Մանասելյան Արամ Խաչիկի, ՏՏ բնագավառում ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր (Պինդ մարմնի ֆիզիկայի ամբիոնի ասպիրանտ)
12. Ղազարյան Արա Արամի, ՏՏ բնագավառում ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր (Մոլեկուլային ֆիզիկայի ամբիոնի ասպիրանտ)
13. Աղամյան Նարեկ Հովնաթանի, ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր (Տեսական ֆիզիկայի ամբիոնի ասպիրանտ)
14. Բալասանյան Նիկոլայ Ռաֆիկի, ՏՏ բնագավառում ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր (Միջուկային ֆիզիկայի ամբիոնի ասպիրանտ)
15. Առաքելյան Արտակ Գենայի, ՏՏ բնագավառում ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր (մագիստրատուրայի 2-րդ կուրսի ուսանող, Օպտիկայի ամբիոն)
16. Ասլանյան Գրիգոր Վարդանի, ՏՏ բնագավառում ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր (մագիստրատուրայի 1-ին կուրսի ուսանող, Տեսական ֆիզիկայի ամբիոն)
17. Թովմասյան Մուրադ Արամի, ՏՏ բնագավառում ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր (բակալավրիատի 4-րդ կուրսի ուսանող)
18. Նանումյան Վահան Լևի, ՏՏ բնագավառում ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր (բակալավրիատի 4-րդ կուրսի ուսանող)
19. Մալեկյան Արադա Մայիսի, ՏՏ բնագավառում ՀՀ նախագահի մրցանակի դափնեկիր (բակալավրիատի 4-րդ կուրսի ուսանող)

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 488*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ
Բակալավրիատ								
Ֆիզիկա	38	30	43	28	40	15	43	22
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա	5	6	5	5	5	8	6	5
Կիրառ. մաթեմ. և ֆիզիկա	11	14	6	10	5	13	8	6
Ընդամենը	**54**	**50**	**54**	**43**	**50**	**36**	**57**	**33**
Մագիստրատուրա								
Ֆիզիկա	**14**	**47**	**20**	**30**	-	-	-	-

Հեռակա ուսուցում

Մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 21*				
	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս	V կուրս
Բակալավրիատ					
Ֆիզիկա	8	-	13	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ֆիզիկա					
1-ին	68	13	20	3	51
2-րդ	71	11	22	5	54
3-րդ	55	3	5	13	85
4-րդ	65	14	13	25	74
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա					
1-ին	11	4	2	-	45
2-րդ	10	1	4	-	50
3-րդ	13	-	6	2	54
4-րդ	11	2	5	1	36
Կիրառ. մաթեմ. և ֆիզիկա					
1-ին	25	5	9	-	44
2-րդ	16	2	6	2	50
3-րդ	18	-	6	2	67
4-րդ	14	2	6	6	43
Ընդամենը	**377**	**57**	**104**	**59**	**57**
Մագիստրատուրա					
Ֆիզիկա					
1-ին	61	-	-	33	100
2-րդ	50	-	-	31	100
Ընդամենը	**111**	**-**	**-**	**64**	**100**

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ունեցող ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Ֆիզիկա					
1-ին	70	19	20	3	44
2-րդ	68	12	22	3	50
3-րդ	55	12	5	3	69
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա					
1-ին	9	2	5	-	22
2-րդ	9	1	1	-	78
3-րդ	12	-	5	2	58
Կիրառ. մաթեմ. և ֆիզիկա					
1-ին	23	3	2	-	78
2-րդ	16	2	6	2	50
3-րդ	17	-	6	1	65
Ընդամենը	**279**	**51**	**72**	**14**	**56**
Մագիստրատուրա					
Ֆիզիկա					
1-ին	**63**	**-**	**2**	**35**	**97**

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	Ընդամենը՝ 143 (34), այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 7	
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)	մագիստրատուրա
Ֆիզիկա	67(26)	51
Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա	11(1)	-
Կիրառ. մաթեմ. և ֆիզիկա	14(7)	-
Ընդամենը	**92(34)**	**51**

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասա-գիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս	Արտոնագիր
3	-	3	4	151	76	1

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *7*

ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍ ՎԻԿՏՈՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԵՎ ԱՍՏՂԱՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մեղրակյան Դավիթ Մհերի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Աբրահամյան Մարտին Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ավետիսյան Արա Կարապետի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Բաղալյան Դավիթ Հայրապետի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Երիցյան Հոմերոս Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
5. Խաչատրյան Ժյուլվեռն Բաղդասարի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
6. Ղազարյան Միշա Արիստակեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
7. Մուրադյան Ատոմ Ժորայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
8. Գևորգյան Աշոտ Հարությունի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
9. Բաղալյան Համլետ Գուրգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Գաբրիելյան Ռուբեն Ցոլակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
11. Գրիգորյան Լյովա Նազարեթի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
12. Հայրապետյան Յուրի Նապոլեոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
13. Մխիթարյան Սամվել Արամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
14. Նինոյան Ժիրայր Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
15. Պապոյան Արգամ Արիստակեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
16. Պետրոսյան Պետիկ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
17. Աղիբեկյան Վարդան Ժորայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
18. Կարապետյան Էմիլյա Լիպարիտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

19. Հարությունյան Մերուժան Զավենի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Նիկողոսյան Արթուր Գարեգինի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Հակոբյան Աշոտ Աղաբեկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Հայրապետյան Մեխակ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հարությունյան Հայկ Ավագի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ղազարյան Խաչատուր Մուշեղի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
2. Մարտիրոսյան Ժակլին Ռոբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ուսումն. լաբորատորիայի վարիչ
3. Իսրայելյան Էմմա Հարությունի, ավագ լաբորանտ, գործավար
4. Կարապետյան Ռուզաննա Միսակի, ավագ լաբորանտ, գործավար
5. Պետրոսյան Գոհար Վարազդատի, ավագ լաբորանտ, գործավար
6. Անտոնյան Մերի Գևորգի, ավագ լաբորանտ
7. Առաքելյան Հովսեփ Մկրտչի, ավագ լաբորանտ
8. Ենոքյան Հասմիկ Էդիկի, ավագ լաբորանտ
9. Հարությունյան Գրետա Գևորգի, ավագ լաբորանտ
10. Քարաջյան Էլլա Հրաչիկի, ավագ լաբորանտ
11. Մահտեսյան Վիոլետա Փայլակի, ավագ լաբորանտ
12. Ստեփանյան Մարգարիտա Արամայիսի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Մագնիսացված միջավայրերի և փոքր չափերի համակարգերի տեսական և փորձարարական ուսումնասիրությունը (պետական ֆինանսավորում):	Սեդրակյան Դ. Մ.
2. Գերմանուշակագույն ավելցուկով (ԳՄԱ) գալակտիկաների սպեկտրալ և վիճակագրական ուսումնասիրություն (պետական ֆինանսավորում):	Ղազարյան Մ. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Երկուղի ցրման խնդրի լուծման համար կիրառված է ընկղման մեթոդը կոնկրետ պոտենցիալի դեպքում: Դիտարկված է մասնիկի ցրումը երկչափ արգելքի վրա, որի դեպքում որոշված են ցրման ամպլիտուդները: Ստացված է բազմուղի ցրման խնդրի տրանսֆեր-մատրիցը: Նրա էլեմենտներն արտահայտված են անցման և անդրադարձման ամպլիտուդներով, որոնց համար ստացված են տարբերակային հավասարումներ:

Շարունակվել են անսովոր ալիքային վեկտորների մակերևույթներով (ԱՎՄ) միջավայրերի օպտիկական առանձնահատկությունների հետազոտությունները:

Կատարվել են երկու, երեք և այլ դեֆեկտներ (կրկին իզոտրոպ կամ անիզոտրոպ) պարունակող քիրալ ֆոտոնիկ բյուրեղների օպտիկական հատկությունների ուսումնասիրություններ:

Տեսականորեն և փորձնականորեն ուսումնասիրվել են էլեկտրամագնիսական դաշտի բաշխման առանձնահատկությունները միաչափ պարբերական կառուցվածքով միջավայրում, Բրեգի դիֆրակցիայի ռեժիմում, ֆոտոնային արգելված գոտու ներսում և այդ գոտուց դուրս:

Ուսումնասիրվել է էլեկտրամագնիսական ալիքների (միլիմետրական ալիքներ, ուլտրամանուշակագույն, ռենտգենյան ճառագայթներ) ազդեցությունը արյան տարբեր բաղադրիչների վրա: Ցույց է տրվել, որ միլիմետրական ալիքները հիմնականում ազդում են ջրածնային կապերի վրա, և նրա ազդեցությունը էրիթրոցիտի մեմբրանի վրա միջնորդավորված է ու փոխանցվում է ջրի օգնությամբ: Ուլտրամանուշակագույն ճառագայթներն ունենում են իոնիզացնող ազդեցություն՝ միաժամանակ ազդելով ածխաջրածնային կապերի վրա, առաջացնելով ռադիկալներ, որոնց վերամիավորումն ուղեկցվում է քեմոլյումինիսենցիայով:

Հետագա զարգացում է ստացել աստղաֆիզիկական շիթերի առաջացման և զարգացման մեր առաջարկած մրրկային մեխանիզմը, ինչպես նաև ուսումնասիրվել են ձողիկավոր գալակտիկաների էվոլյուցիայի հարցերը մածուցիկության և գրավիտացիոն ճառագայթման հաշվառմամբ:

Թեմա 2. Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել են Ղազարյանի ԳՄԱ գալակտիկաները: Իրականացվող թեման հիմնականում նվիրված է Ղազարյանի գալակտիկաների սպեկտրալ ուսումնասիրմանը: Այդպիսի հետազոտումներ իրականացնելու համար դիտումներ են կատարվում Բյուրականի աստղադիտարանի 2,6մ դիտակով: Կատարվել են դիտումներ մոտ 20 գալակտիկաների համար տարբեր սպեկտրոգրաֆներով, որոնք մշակվում են: Այդ գալակտիկաներից մեկի՝ Kaz 701-ի՝ տարբեր ժամանակներում ստացված սպեկտրալ գծերի պարամետրերը միմյանց հետ համեմատելիս պարզվել է, որ նրանց մոտ փոփոխվում են սպեկտրալ գծերի էկվիվալենտ լայնությունները, կիսալայնությունները և հարաբերական ինտենսիվությունները: Այդ տեսակետից առանձնապես աչքի են ընկնում H_α, [NII] λ 6584, [OIII] λλ 5007, 4959 և H_β գծերը: Այս արդյունքների հիման վրա պատրաստվում է հոդված: ԵՊՀ աստղաֆիզիկոսներ Մ. Ա. Ղազարյանի և Վ. Ժ. Աղիբեկյանի, Բյուրականի աստղադիտարանի աշխատակից Ա. Ռ. Պետրոսյանի և ամերիկյան ,Տիեզերական դիտակիե ինստիտուտի աշխատակիցների կողմից «Աստղաֆիզիկա» հանդեսում հրատարակվել է Ղազարյանի գալակտիկաների կատալոգը, որը պարունակում է 702 գալակտիկա:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Alexander von Humboldt foundation Return Fellowship, “Light propagation through the quantum prepared medium”.	Մուրադյան Գ. Ա.

Թեմա 1. Առաջարկվել է նոր մեթոդ գերկարճ օպտիկական իմպուլսների կանոնավոր հաջորդականության գեներացման համար: Հաշվի է առնվել դիսպերսիայի և Դոպլերյան լայնացման դերն առաջարկվող գեներացման պրոցեսում: Քննարկվել է նաև այդ պրոցեսում երկմակարդակ ատոմները սուպերպոզիցիոն վիճակում նախապատրաստելու ազդեցությունը: Ցույց է տրված, որ քննարկվող համակարգը շատ կայուն է պարամետրերի մեծ տիրույթում:

Քննարկվել է նաև երկմակարդակ գազային համակարգի բեկման ցուցչի փոփոխությունը հանդիպակաց ալիքների քվանտացված դաշտում և համեմատվել է կանգուն ալիքի դեպքի հետ: Ցույց է տրվել, որ հանդիպակաց ալիքների դաշտում բեկման ցուցիչը չունի կիսադասական սահման: Այն օժտված է ռեզոնանսներով, որոնց թիվը համեմատական է քվանտացված դաշտում եղած ֆոտոնների թվին:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Գ. Պետրոսյանի կողմից կատարվել է սպեկտրալուսաչափական ուսումնասիրություն KP2001 ցուցակում բերված 7 կարմիր M դասի աստղերի համար, որոնց հերթական համարներն են՝ 32, 44, 64, 77, 123, 221, 228: Դիտումները կատարվել են Բոլոգնա աստղադիտարանի 1.52մ Կասինիի անվան դիտակով (Իտալիա), օգտագործվել են Faint Object Spectrometer and Camera BFOSC: Ուսումնասիրման տիրույթը եղել է λλ 4000-8700A: Ցույց է տրվել, որ KP2001-32 Mira տիպի փոփոխական, KP2001-221 կիսապարբերական փոփոխական աստղեր են: KP2001-77 ածխածնային աստղ է: Այս բոլոր աստղերի համար որոշվել են նրանց բոլոմետրիկ աստղային մեծությունները: Այդ աստղերի դիտումները շարունակվել են Բյուրականի աստղադիտարանի 2,6մ դիտակով, 2008-2009թթ. դիտվել են ևս 15 աստղեր, որոնք մշակվում են, և պատրաստվում է հոդված:

2009-2010 ուստարում պաշտպանվել են հետևյալ թեկնածուական ատենախոսությունները՝

1. Վ. Ա. Խոյեցյան, «Распространение волн в низкоразмерных неоднородных средах» (ղեկ.՝ Դ. Սեդրակյան),

2. Հ. Մ. Առաքելյան, «Էլեկտրամագնիսական ալիքի փոխազդեցությունը անսովոր ալիքային վեկտորների մակերևույթներով միջավայրերի հետ» (ղեկ.՝ Հ. Երիցյան):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	-	2	17	11

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Սեդրակյան Դ. Մ., Պապոյան Ա. Ա.,* Էլեկտրականություն և մագնիսականություն, «Էդիտ պրինտ» հրատ., Երևան, 2010, 323 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ալավերդյան Ռ. Բ., Մելիքյան Գ. Գ., Նինոյան Ժ. Հ., Պետրոսյան Ա. Վ.,* Ֆիզիկայի խնդիրների ժողովածու, Հեղինակային հրատ., Երևան, 2009, 272 էջ:
2. *Գևորգյան Ա. Հ., Հարությունյան Մ. Զ.,* Ֆիզիկայում դիֆերենցիալ օպերատորների կիրառության ներածություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 56 էջ:

Հոդված

1. *Седракян Д. М., Казарян Э. М., Седракян Л. Р.,* Метод погружения для задачи многоканального рассеяния, Изв. НАН Армении, Физика, т. 44, Ереван, 2009, с. 395-404.
2. *Седракян Д. М., Казарян Э. М., Седракян Л. Р.,* Амплитуды двухканального рассеяния на двумерном барьере с постоянной высотой, Изв. НАН Армении, Физика, т. 45, Ереван, 2010, с. 173-182.
3. *Седракян Д. М.,* Матрица переноса для задачи многоканального рассеяния, Изв. НАН Армении, Физика, т. 45, Ереван, 2010, с. 183-192.
4. *Седракян Д. М.,* Матрица переноса для задачи двухканального рассеяния, Изв. НАН Армении, Физика, т. 45, Ереван, 2010, с. 39-49.
5. *Хачатрян А. Ж., Хоецян В. А., Седракян Д. М.,* Стационарное движение квантовой частицы в поле одномерного потенциала произвольного вида, Физика твердого тела, т. 52, в. 7, Санкт-Петербург, 2010, с. 1404-1411.
6. *Седракян Д. М., Чубарян Э. В.,* Вращающиеся сверхплотные конфигурации: пульсары и их астрофизические применения, Астрофизика, т. 52, в. 4, Ереван, 2009, с. 503-502.
7. *Ерицян О. С., Лалаян А. А., Аракелян О. М., Папоян А. А., Костанян Р. Б.,* Кристаллы с открытой поверхностью волновых векторов: особенности отражения и возможности создания плоских линз, Кристаллография, том 55, N 6, Москва, 2010, с. 997-1002.
8. *Gevorgyan A. H.,* On the possibility of suppressing of diffraction oscillations nearby the Photonic band gap. Mod. Phys. Lett. B., N 24, Singapore-New Jersey. 2010, p. 921-936.
9. *Gevorgyan A. H.,* Specific Features of Emission of Chiral Photonic Crystals with an Anisotropic Defect: II. Specific Features of Emission. Opt. Spectrosc., N 108, Sankt Peterburg, 2010, p. 86-90.
10. *Алавердян Р. Б., Аллахвердян К. Р., Геворгян А. А., Чилингарян А. Д., Чилингарян Ю. С.,* Хиральные фотонные кристаллы с электрически управляемым анизотропным дефектом. Эксперимент и теория, ЖТФ, N 80 (9), Санкт-Петербург, 2010, с. 85-90.

11. *Gevorgyan A. H., Gabrielyan R. Ts. and Navasardyan M. A.,* Tunneling of Electromagnetic Waves through a Barrier with a Periodic Structure. Opt. Spectrosc., N 107, Санкт-Петербург, 2009, p. 790-795.
12. *Оганесян Л. А., Мурадян А. Ж.,* Улучшение приближения Рамана-Ната для резонансного рассеяния Капицы-Дирака, Изв. НАН Армении, Физика, N 45, Ереван, 2010, с. 20-27.
13. *Abrahamyan M.G.,* The vortex mechanism of astrophysical jets generation, RAU proceed, N 1, RAU publ. Yerevan, 2009, c. 70-74.
14. *Абрамян М. Г.,* Эволюции астрофизических струй, генераидованных вихревым механизмом, Астрофизика, N 52, Ереван, 136-145, 2009.
14. *Հարությունյան Մ. Զ.,* Գիտական սահմանման մասին, «Ինտեգրալ», թիվ 12 (4), Երևան, 2009, էջ 54-58:
15. *Հարությունյան Մ. Զ.,* Թվական-զոյական զույգի գործածությունը, «Ինտեգրալ», թիվ 12 (5-6), Երևան, 2009, էջ 52-60:
16. *Kazarian M. A., Adibekyan V. Zh., Mc Lean B., Allen R. J., Petrosian A. R.,* A catalog of Kazarian galaxies, Астрофизика, N 53, Ереван, 2010, c. 69.
17. *Rossi C., Gaudenzi S., Petrosyan G. V., Nesci R., Sclavi S.,* Oxygen and carbon rich cool stars in the Cepheus region: Classification of selected objects from KP2001 catalogue.I, Астрофизика, N 52, Yerevan, 2009, p. 577-589.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Abrahamyan M.G.,* On the evolution of SB galaxies. Int.Conf. "Dynamics & evolution of Disc galaxies. Pushchino, Sprerger-Verlag, 2010, p. 147-152.
2. *Габриелян Р. Ц., Геворгян А. А.,* Особенности распределения поля электромагнитной волны внутри фотонного кристалла в фотонной запрещенной зоне, Тезисы РСНЭ-НБИК, Москва, 2009, с. 166.
3. *Gabrielyan R. Ts., Gevorgyan A. H.,* The specific features of electromagnetic wave distribution in crystals within a photonic band gap. Abstract Book. Int. Conf. on Electrons, Positrons, Neutrons and X-Rays Scattering Under External Influences, 26-30 Oct., Yerevan-Megri, 2009, p. 73-74.
4. *Gabrielyan R. Ts., Gevorgyan A. H.,* The specific features of electromagnetic wave distribution in crystals within a photonic band gap. Proceedings of the Int. Conf. on Electrons, Positrons, Neutrons and X-Rays Scattering Under External Influences, 26-30 Oct, Yerevan-Megri, 2009, (to be published 2010), p. 157-166.
5. *Lorsabyan A. K. and Gevorgyan A. H.,* Laser radiation interaction with chiral photonic crystals having local dielectric and magnetic anisotropy, Two-beam approximation. Laser Physics, Ashtarak, 2009, p. 101-104.
6. *Оганнисян А. А., Арутюнян М. З., Геворгян А. А., Габриелян Р. Ц., Казарян Х. М.,* Особенности зонной структуры и отражательной способности одномерных фотонных кристаллов с градиентными параметрами модуляции, Laser Physics, Ashtarak, 2009, p. 81-84.
7. *Nanumyan V. L., Gevorgyan A. H.,* Electromagnetic wave reflection, transmission and propagation in 1D photonic crystals with continuously changing dielectric and magnetic permittivities. Modern Problems in Optics & Photonics. Proceedings of Int. Adv. Res. Workshop, Yerevan, 2010, p. 39-43.
8. *Rafayelyan M. R., Gevorgyan A. H.,* Electromagnetic wave reflection, transmission and propagation in 1D periodically tilted chiral photonic crystals with dielectric and magnetic helicities. Modern Problems in Optics & Photonics. Proceedings of Int. Adv. Res. Workshop, Yerevan, 2010, p. 44-47.
9. *Muradyan A. Zh. and Balasanyan B. V.,* Refractive index of a two-level atomic gas in a far off-resonant field of laser radiation. Conference on Laser Physics, Ashtarak, 2009, p. 21-24.
10. *Badalyan H. G., Stepanyan M. A.,* Investigation of the lamel structure by the simultaneous large and small angle X-ray difraction method, Materials of International ”Conference on electrons, positrons, neutrons and X-rays scattering under external influences”, 26-30 October, Yerevan-Meghri, 2009, p. 70-71.
11. *Minasbekyan L. A., Badalyan H. G., Vardevanyan P. O.,* Investigation of protein aqueous pore formation mechanism in the nuclear membrane, Materials of International symposium “Solvation and ionic effects in biomolecules: Theory to experiment”, May 17-20, Tsakhkadzor, 2010, p. 27-28.

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Գրիգորյան Մարտին Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ավետիսյան Կարեն Լարիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
2. Աֆյան Սերգեյ Ղազարի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Կիտբալյան Անատոլի Ալեքսանդրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հակոբյան Գագիկ Հովսեփի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ղալումյան Աշոտ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ղազարյան Գայանե Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Պողոսյան Առնակ Վալերիի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Սարգսյան Արշալույս Սարգսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Եպիսկոպոսյան Սերգո Արմենակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Սարգսյան Արծրուն Արշալույսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սիրաղեղյան Կարինե Սերյոժայի, ավագ լաբորանտ, գործավար

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Ֆունկցիոնալ տարբեր դասերում գծային և ոչ գծային մոտարկումներ (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Մ. Գ.
2. Կոմպլեքս և քվատերնիոն փոփոխականների ֆունկցիաների կշռային դասեր բազմաչափ տիրույթներում (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Կ. Լ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Ապացուցված է, որ Ֆաբեր-Շաուդերի համակարգն օժտված է ուժեղացված «Ոչ պայմանական- C» հատկությամբ:

Ուսումնասիրված են տարբեր ֆունկցիոնալ դասերում Ֆուրիեի շարքերի զուգամիտությունը, օրթոգոնալ շարքերով ներկայացումները և ունիվերսալ շարքերը: $C_{[0,1]}$ և $L^p_{[0,1]}$ $(1\leq p < 2)$ տարածություններում կառուցված են ունիվերսալ օրթոգոնալ շարքեր (մի քանի իմաստներով):

Ուսումնասիրված են տարբեր դասերի ֆունկցիաների ըստ Ուոլշի, Ֆաբեր-Շաուդերի, Հարի, եռանկյունաչափական համակարգերի ոչ գծային մոտարկման, որոշ դեպքերում լավագույն մոտարկման, մասնավորապես «greedy» ալգորիթմով մոտարկման հարցեր:

Ուսումնասիրված են փոքր չափի բազմության վրա փոխված ֆունկցիաների տարբեր համակարգերով Ֆուրիեի գործակիցների մոնոտոնության հարցեր:

Թեմա 2. Հետազոտվել են ֆունկցիոնալ կշռային դասեր իրական $\mathbf{R}^n$ և կոմպլեքս $\mathbf{C}^n$ տարածությունների միավոր գնդերում, $\mathbf{U}^n$ պոլիդիսկում, որոնցից են Դիրիխլեի, Բլոխի, Հարդիի, Բերգմանի կշռային դասերը: Ստացվել են մաքսիմալ թեորեմներ Բերգմանի հարմոնիկ դասերի համար $\mathbf{R}^n$-ի միավոր գնդում: Սա թույլ է տվել ընդհանրացնել Հարդի-Լիթլվուդի մի թեորեմ և քվատերնիոն փոփոխականի ֆունկցիաների տեսության շրջանակներում ապացուցել Բերգմանի կշռային դասերի ինվարիանտությունը հարմոնիկ համալուծման նկատմամբ: Բացահայտված է դիֆերենցման օպերատորի գործողությունը քվատերնիոն ֆունկցիաների Բերգմանի կշռային դասերում: Մշակված մեթոդները թույլ են տալիս տարածել մեկ և մի քանի կոմպլեքս փոփոխականների ֆունկցիաների տեսության որոշ բաժիններ քվատերնիոն փոփոխականի մոնոգեն ֆունկցիաների վրա:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. ANSEF Grant N PS1867 – New interpolation formulas and their applications in image processing.	Պողոսյան Ա. Վ.

Թեմա 1. Դիտարկվում են նոր ինտերպոլյացիոն բանաձևեր և նրանց հնարավոր կիրառությունները պատկերների մշակման համար: Բանաձևերի հիմքում ընկած է հայտնի Կոիլով-Լանցոշ-Էկհոֆ մեթոդի ընդհանրացումը բազմաչափ դեպքերում և զուգամիտության լրացուցիչ արագացումը սպլայնների օգնությամբ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	13	4

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ղազարյան Գ. Գ.,* Վերլուծական երկրաչափություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 144 էջ:

Հոդված

1. *Grigoryan M. G.,* On The Fourier-Walsh Coefficients, Real Analysis Exchange, vol. 35 (1), USA, 2009-2010, p. 1-10.
2. *Grigoryan M. G.,* Uniform convergence of the greedy algorithm with respect to the Walsh system, Studia Math., 198 (2), Poland, 2010, p. 197-206.
3. *Avetisyan K. L., Guerlebeck K., Sproessig W.,* Harmonic conjugates in weighted Bergman spaces of quaternion-valued functions, Comput. Meth. Function Theory, vol. 9, N 2, Germany, 2009, p. 593-608.
4. *Аветисян К. Л.,* Весовые пространства гармонических и голоморфных функций, Докторская диссертация, Armenian J. Math., vol. 2, N 4, Yerevan, Armenia, 2009, pages 225.
5. *Grigoryan M. G., Sargsyan A. A.,* Unconditional *C*-strong property of Faber-Schauder system, J. Math. Anal. Appl. 352, USA, 2009, p. 718-723.
6. *Grigoryan M. G., Sargsyan A. A., Zink R. E.,* Greedy Approximation In Certain Subsystems Of The Schauder System, Real Analysis Exchange, N 34.1, 2009, p. 1-12.

7. *Grigoryan M. G.,* Series by Walsh's System with Monotone Coefficients, Int. Jornal of Modern Math., N 4, USA, 2009, p. 69-77.
8. *Налбандян М. А.,* Представление измеримых функций рядами по подсистемам Уолша, Изв. вузов, Матем., N 10, Казань, 2009, с. 51-62.
9. *Nersessian A. B., Poghosyan A. V.,* Convergence acceleration of two-dimensional Fourier Interpolation, Armenian Journal of Mathematics, N 1:1, Armenia, 2009, p. 50-63.
10. *Poghosyan A. V.,* Asymptotic behavior of the Krylov-Lanczos interpolation, Analysis and Applications, Australia, 2009, p. 199-211.
11. *Poghosyan A. V.,* Fourier formulae for equidistant Hermite trigonometric interpolation, Reports of NAS RA N 110 (1), Armenia, 2010, p. 13-21.
12. *Афян С. К.,* Точные решения уравнения Бельтрами в некоторых частных случаях, Известия НАН Армении, Математика, том 45, N 3, Ереван, 2010, с. 35-40.
13. *Kazaryan G. G., Yepiskoposyan S. A.,* On Existance of double Walsh series universal in $L^1_\mu\left[0,1\right]^2$ spases, Mathematics in Higher School, v. 5, Yerevan, 2009, p. 43-48.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Афян С. К.,* Точные решения уравнения Бельтрами в некоторых частных случаях, М. Г. Григорян, Коэффициенты Фурье по классическим системам и нелинейная аппроксимация по этим системам, XIV Международная Конференция "Математика. экономика. образование", IV Международный Симпозиум "Ряды фурье и их приложения", 25 Мая - 02 Июня, Ростов-на-Дону, 2010, с. 25-28.
2. *Abreu N. P., Boge M., Muller F., Schlott V., Sigg H. C., Streun A., Amatuni G., Gishyan D., Manukyan K., Sargsyan A. A.,* Low-Alpha operation of the SLS storage ring, Proc. PAC, 2009, p. 47-50.
3. *Manukyan K. G., Sargsyan A. A., Amatuni G. S., Tsakanov V., Boge M., Streun A.,* Analysis of Decoherence Signals at the SLS Storage Ring, Proc. PAC'09.
4. *Manukyan K. G., Sargsyan A. A.,* A Method of Beam Energy Spread and Synchritron Tune Measurement Based on Dekoherence Signal Analysis, Proc. IPAC, Armenia, 2010, p. 26-29.

ՄՈԼԵԿՈՒԼԱՅԻՆ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Դալյան Եվա Բենոյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Բարխուդարյան Վիգեն Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Մորոզով Վլադիմիր Ֆյոդորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ֆարշյան Հրանտ Սոկրատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ալոյան Լուսինե Ռաֆիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Մամասախլիսով Եվգենի Շամիլի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Ղազարյան Արա Արամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Հարությունյան Սամվել Գառնիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Առաքելյան Վալերի Բեյբուդի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ

3. Կարապետյան Նելլի Հրանտի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Անանյան Գայանե Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Կուծանյան Հրաչ Ռաֆիկի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Ավետիսյան Անի Արթուրի, ավագ լաբորանտ
3. Սինյավսկայա Ալլա Կոնստանտինի, ավագ լաբորանտ, գործավար
4. Բոյաջյան Հասմիկ Բենիկի, ավագ լաբորանտ
5. Գրիգորյան Ինեսսա Էդվարդի, ավագ լաբորանտ
6. Վարդանյան Իշխան Վոլոդյայի, ավագ լաբորանտ
7. Քարամյան Կարինե Կառլենի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Մակրոմոլեկուլների կառուցվածքը լուծույթներում (պետական ֆինանսավորում):	Բարխուդարյան Վ. Գ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հետազոտվել է բարձրամոլեկուլային միացությունների մոլեկուլային զանգվածի ազդեցությունը միցելային համակարգերի միցելային բնութագրերի վրա: Ցույց է տրվել, որ գոյություն ունի մոլեկուլային զանգվածի օպտիմալ արժեք, որի դեպքում պոլիմերի ազդեցությունը համակարգի միցելային բնութագրերի վրա առավելագույնն է:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

1. ՊՇԸՄ-ի շրջանակներում ստացվել են անալիտիկ արտահայտություններ ԴՆԹ-ի հալման դիֆերենցիալ կորի և ջերմունակության համար: Վերլուծված են դրանց միջև գոյություն ունեցող նմանություններն ու տարբերությունները: Ձևակերպվել և լուծվել է հետերոպոլիմերային ԴՆԹ-ի կոնդենսացիայի մոդելը՝ ձգող ուժի առկայությամբ: Ցույց է տրվել, որ կոնդենսացված վիճակի անցումը տեղի է ունենում տորոիդալ կառուցվածքների ասոցիացիայի ճանապարհով:

Զարգացվել է ԴՆԹ-ի պարույր-կծիկ անցման վրա միջշղթայական փոխազդեցությունների ազդեցությունը հաշվի առնող մոդել: Դիտարկվել են պարույրային հատվածների ասոցիացիայի և դիսոցիացիայի պրոցեսները, որոնք ուղեկցվում են բարձր կորելյացիայով: Դիտարկվել է լուծիչի ազդեցությունը: Մասամբ սառեցված անկարգավորվածության հետ մակրոիոնների փոխազդեցությունների ուսումնասիրության շրջանակներում ցույց է տրվել, որ ուժեղ կապի պայմաններում անկարգավորվածությունը առաջ է բերում մեծամասշտաբ ձգողականություն՝ ընդհուպ մինչև կոլապս:

2. Ուսումնասիրվել է երկշերտ լիպիդային թաղանթների վրա (ԵԼԹ) ֆիզիկական գործոնների ազդեցությունը: Ցույց է տրվել, որ հիդրոստատիկ ճնշման առկայության դեպքում ԵԼԹ-ի կյանքի միջին տևողությունը փոքրանում է, և դա պայմանավորված է ԵԼԹ-ի վրա անցքերի թվի աճով, և որ ԵԼԹ-ի վրա հիդրոստատիկ ճնշման աճի հետ մեծանում է ԵԼԹ-ի էլեկտրական ունակությունը, նվազում է էլեկտրական դիմադրությունը: Ուսումնասիրվել է նաև օսմոտիկ ճնշման ազդեցությունը ԵԼԹ-ի կյանքի միջին տևողության վրա: Ցույց է տրվել, որ օսմոտիկ ճնշման առկայության դեպքում ԵԼԹ-ի կյանքի միջին տևողության նվազումը պայմանավորված է անցքի եզրի գծային լարվածության փոփոխությամբ:

Հաշվետու ուստարում ամբիոնում պաշտպանվել են հետևյալ թեկնածուական ատենախոսությունները՝

1. Ա. Վ. Ծառուկյան, «Պարույր-կծիկ անցումը պոլիպեպտիդային շղթայի ընդհանրացված մոդելի շրջանակներում: Ներ- և միջմոլեկուլային փոխազդեցությունների էֆեկտները»,

2. Սաֆֆա Ալդին Աբդուլլա Սուլեյման, «ԴՆԹ-ի հետ արծաթ և երկաթ պարունակող պորֆիրինների կոմպլեքսառաջացման մեխանիզմները»:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	2	-	21	30

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Բարխուդարյան Վ. Գ.,* Մոլեկուլային ֆիզիկա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 328 էջ:
2. *Վարդանյան Վ. Ի., Դալյան Ե. Բ., Վարդանյան Ի. Վ., Թումյան Վ. Ա.,* Մոլեկուլային ֆիզիկայի խնդիրների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 165 էջ:

Հոդված

1. *Dalyan Y. B, Vardanyan I. V., Chavushyan A. S., Balayan G. G.,* Peculiarities of Interaction of Porphyrins with tRNA at Low Ionic Strength. JBSD, v. 28, N 1, p., Adenin press, USA, 2010, p. 123-131.
2. *Sulyman S. A., Ghazaryan A. A., Dalyan Y. B.,* The interaction of Ag-containing porphyrins with DNA at high ionic strength. Proceedings of the YSU, v. 2, Yerevan, 2009, p. 55-59.
3. *Sulyman S. A., Ghazaryan A. A., Dalyan Y. B.,* Binding of new Fe(II)-containing porphyrins to DNA. Effect of ionic strength. Armenian Journal of Physics, v. 2 N 2, Yerevan, 2009, p. 139-145.
4. *Mamasakhlisov Y. Sh., Todd B. A., Badasyan A. V., Mkrtchyan A. V., Morozov V. F., Parsegian V. A.,* DNA stretching and multivalent-cation-induced condensation, Phys. Rev. E 80, AIP, USA, 2009, p. 031915.
5. *Badasyan A. V., Hayrapetyan G. N., Tonoyan Sh. A., Mamasakhlisov Y. Sh., Benight A. S., Morozov V. F.,* Intersegment interactions and helix-coil transition within the generalized model of polypeptide chains approach, J. Chem. Phys., AIP, USA, 2009, p. 115104.
6. *Mamasakhlisov Y. Sh.,* Different stability of RNA secondary and tertiary structures, Proceed. of the Yerevan State Univ., N 3, Yerevan, 2009, p. 55-57.
7. *Мамасахлисов Е. Ш.,* К вопросу о неравновесных флуктуациях заряда на поверхностях макроионов, Вестн. МАНЭБ, т. 14, N 4, вып. 2, Санкт-Петербург, 2009, с. 110-113.
8. *Мамасахлисов Е. Ш.,* Масштабно-инвариантные свойства последовательности и самоорганизация белка, Вестн. МАНЭБ, т. 14, N 4, вып. 2, Санкт-Петербург, 2009, с. 114-117.
9. *Мамасахлисов Е. Ш.,* Теория конденсации ДНК при наличии растягивающей силы: модель Зимма-Брэгга, Изв. НАН РА, Физика, т. 45, N 2, Ереван, 2010, с. 142-147.
10. *Мамасахлисов Е. Ш.,* Электростатические взаимодействия между макроионами и различные масштабы характерных времен релаксации Вестник РАУ, т. 5, Ереван, 2010, с. 111-118.
11. *Тоноян Ш. А., Айрапетян Г. Н., Иванов А. В., Багдян И. В., Царукян А. В.,* Конкурентное и неконкурентное взаимодействие растворителя с биополимерами при переходе спираль-клубок, Изв. НАН РА, Физика, т. 44, N 5, Ереван, 2009, с. 456.
12. *Тоноян Ш. А., Мирзаханян А. С., Айрапетян Г. Н., Царукян А. В., Морозов В. Ф.,* Переходы спираль-клубок биополимеров в растворителях, взаимодействующих конкурентным и неконкурентным способами, Изв. НАН Армении, Физика, N 45, Ереван, 2010, с. 133-141.
13. *Arakelyan V. B., Aramyan K. S., Arustamyan V. M, Gevorgyan H. K., Karamyan K. K., Vardanyan V. I., Potikyan G. G.,* The Kinetics of Vesicles Swelling in Presence of Transmembrane Difference of Potentials, Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences, V. 1, Yerevan, 2009, p. 49-53.

14. *Gevorgyan H. K.,* A combined effect of electrostatic field and hydrostatic pressure on the stability of bilayer lipid membranes, Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences, V. 1, Yerevan, 2010, p. 64-66.
15. *Геворгян А. К.,* Действие ионной силы раствора на устойчивость бислойной липидной мембраны, Вестник МАНЭБ, т. 14, N 4, вып. 2, Санкт-Петербург, 2009, с. 48-50.
16. *Аракелян В. Б., Навоян З. Э., Элизбарян М. А., Вардеванян П. О.,* Модель диффузионной стадии адсорбции лиганда на иммобилизованной молекуле ДНК, Вестник МАНЭБ, т.14, вып. 2, Санкт-Петербург, 2009, с. 44-48.
17. *Аракелян В. Б., Элизбарян М. А., Вардеванян П. О.,* Двухстадийная кинетика адсорбции протяженных лигандов на ДНК, Биолог. ж. Армении, т. LXII, N1, Ереван, 2010, с. 84-88.
18. *Arakelyan V. B., Aramian K. S., Arustamyan V. S., Gevorgyan H. K., Karamyan K. K., Vardanyan V. I., Potikyan G. G.,* The kinetics of vesicles swelling in presence of transmembrane difference of potentials. Proceedings of Yerevan State University, v. 1, Yerevan, 2009, p. 49-53.
19. *Arakelyan V. B., Aramian K. S., Avanesian E. V., Gevorgyan H. K., Karamyan K. K., Vardanyan V. I., Potikyan G. G.,* Isoterms of particle adsorption on membranes on account of adsorption center changes. Proceedings of Yerevan State University, Yerevan, 2009, v. 2, p. 60-62.
20. *Бархударян В. Г., Карамян К. К.,* Влияние высокомолекулярных добавок на мицеллярные характеристики видных растворов пентадецилсульфоната натрия, Уч. зап. ЕГУ, N 2, Ереван, 2009, с. 15-21.
21. *Karapetyan N. H., Torosyan L. V., Ananyan G. V., Muradyan R. E.,* DNA damage and anti-tumor activity induced by Zn, Ag and Co containing *meso*-tetra(4-N-oxyethylpyridyl)porphyrins in viv. J. Porphyrins Phthalocyanines, N 14, Yerevan, 2010, p. 349-353.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Sulyman S. A. A.,* Spectroscopic study of interaction of water-soluble Fe(III) meso-tetra (4N-butylpyridyl) porphyrin and Fe(III) meso-tetra (4N-oxyethylpyridyl) porphyrin with DNA: effects of pH and ionic strength. International Conference "Problems In Optics & Photonic", Book of Abstracts of the International Advanced Research Workshop, 27 august-2 September, Yerevan, 2009, p. 51.
2. *Sulyman S. A. A., Ghazaryan A. A., Dalyan Y. B.,* Effects of pH and ionic strength on the interaction of Ag-containing porphyrins with DNA. International Conference "Biotechnology and health"-3 & DAAD Alumni seminar, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 125-126.
3. *Abgaryan L. S., Sarkisyan G. S., Dalyan Y. B.,* Influence of metal containing porphyrins on cellular proliferation. International Conference "Biotechnology and health"-3 & DAAD Alumni seminar, Book of abstracts, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 107.
4. *Avetisyan A. A., Ananyan G. V., Ghazaryan A. A., Aloyan L. R., Dalyan Y. B.,* The comparative study of CuTButPyP4 and CoTButPyP4 porphyrins with DNA. International Conference "Biotechnology and health"-3 & DAAD Alumni seminar, Book of abstracts, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 122.
5. *Vardanyan I. V.,* Interaction of Zn-meso-tetra-(4N-hidroxyethylpyridyl) porphyrin with tRNA from E.Coli. The influence of pH. International Conference "Biotechnology and health"-3 & DAAD Alumni seminar, Book of abstracts, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 111.
6. *Andriasyan V. K.,* Ligand adsorption on DNA in presence of Langevin noise. International Conference "Biotechnology and health"-3 & DAAD Alumni seminar, Book of abstracts, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 124.
7. *Tonoyan Sh. A.,* Theory of biopolymers denaturation in water solutions. International Conference "Biotechnology and health"-3 & DAAD Alumni seminar, Book of abstracts, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 136.
8. *Hayrapetyan G. N., Tonoyan Sh. A., Mamasakhlisov Y. Sh., Morozov V. F.,* Influence of competitive and non competitive ligands on helix-coil transition in the framework of GMPC. International Conference "Biotechnology and health"-3 & DAAD Alumni seminar, Book of abstracts, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 137.

9. *Tonoyan Sh. A., Ghazaryan H. K., Mirzakhanyan A. S., Tsarukyan A. V., Morozov V. F.,* Two-scale GMPC in competitive and non competitive solvents. International Conference "Biotechnology and health"-3 & DAAD Alumni seminar, Book of abstracts, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 137-138.
10. *Karamyan K. K., Barkhudaryan V. G.,* Influence of polyethylenglycole on micellar characteristics of water solutions of sodium pentadecilsulfonate. International Simposium "Solvation and Ionic Effects in Biomolecules: Theory to Experiments", may 17-21, Tsakhakadzor, 2010, p. 44.
11. *Karapetyan N. H., Torosyan A. L., Grigoryan I. E., Gazaryan A. A., Malakyan M. A., Bajinyan S. A.*, Microcalorimetric and Electrophoretic Investigations of Irradiated Rats DNA in the Presence of Mn(II) chelates of Aminoacids Shiff Bases. An International Symposium on Solvation and Ionic Effects in Biomolecules: Theory to Experiment, Tsakhkadzor, 2010, p. 38.
12. *Ananyan G. V., Avetisyan A. A., Aloyan L. R., Dalyan Y. B.,* The Stability of DNA-Porphyrin Complexes in the Ppresence of Mn(II) ions. Int. Symposium "Solvation and Ionic Effects in Biomolecules: Theory to Experiment", may 17-21, Tsakhkadzor, 2010, p. 37.
13. *Demirkhanyan L. H., Melnikova-Sharova M. A., Artsruni I. G., Matinyan K. S., Ananyan G. V., Gevorgyan E. S.*, Tissue-Specific Changes in DNA Melting profiles Induced by Cisplatin, Int. Symposium "Solvation and Ionic Effects in Biomolecules: Theory to Experiment", may 17-21, Tsakhkadzor, 2010, p. 55.
14. *Avetisyan A. A., Ananyan G. V., Ghazaryan A. A., Aloyan L. R., Dalyan Y. B.,* The Comparative Study of CuTButPyP4 and CoTButPyP4 Porphyrins with DNA, Int.Conf. "Biotechnology and health-3" & DAAD Alumni seminar, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 122.
15. *Gevorgyan H. K., Potikyan G. G.,* Activity of osmotic pressure on stability of bilayer lipid membrane, The New Armenian Medical Journal, v. 4, N 1, Yerevan, 2010, p. 45-46.
16. *Potikyan G. G., Arakelyan V. B., Gevorgyan H. K., Yeghiazaryan K. B.,* Influence of hydrostatic pressure on voltage-current characteristics of a bilayer lipid membrane, The New Armenian Medical Journal, v. 4, N 1, Yerevan, 2010, p. 113-114.
17. *Arakelyan V. B., Gevorgyan H. K., Potikyan G. G.,* Stability of Bilayer Lipid Membrane Under a Combined Effect of Electric Field and Hydrostatic Pressure, Journal of Biomolecular Structure and Dynamics, Albany, 16th Conversation Issue, v. 26, Issue 6, Adenine press, USA, 2009, p. 869.
18. *Arakelyan V. B., Gevorgyan H. K., Potikyan G. G., Poghosyan M. K.,* Stability of Bilayer Lipid Membrane Under the Impact of Hydrostatic Pressure, International Conference "Biotechnology and health-3" & DAAD Alumni seminar, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 142.
19. *Gevorgyan H. K.,* The Impact of Decimetric Waves Upon Mean Lifetime of Bilayer Lipid Membrane (BLM). International Conference "Biotechnology and health-3" & DAAD Alumni seminar, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 147-148.
20. *Arakelyan V. B., Elizbaryan M. A.,* Impact of DNA brush effects on the kinetics of ligands diffusion, International Conference "Biotechnology and health-3" & DAAD Alumni seminar, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 108.
21. *Arakelyan V. B., Elizbaryan M. A., Asatryan D. G.,* Mathematical modeling of kinetics of ligands adsorption on DNA., International Conference "Biotechnology and health-3" & DAAD Alumni seminar, Book of abstracts, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 4-10.
22. *Arakelyan V. B., Elizbaryan M. A., Asatryan D. G.* Mathematical modeling of kinetics of ligand adsorption on DNA, International Conference "Biotechnology and health-3" & DAAD Alumni seminar, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 10-13.
23. *Barkhudaryan N. H., Sarukhanyan F. P., Garibyan D. V., Stepanyan H. M., Grigoryan I. E., Dalyan Y. B.,* International Conference "Biotechnology and health-3" & DAAD Alumni seminar, Book of abstracts, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 21-29.
24. *Mamasakhlisov Y. Sh.,* On the issue of size of DNA toroidal globule. International Conference "Biotechnology and health-3" & DAAD Alumni seminar, Book of abstracts, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 85-91.
25. *Mamasakhlisov Y. Sh.,* Different stability of RNA secondary and tertiary structure. International Conference "Biotechnology and health"-3 & DAAD Alumni seminar, Book of abstracts, october 15-17, Yerevan, 2009, p. 123.

26. *Mamasakhlisov Y. Sh.,* Partially Annealed Disorder and interaction between Like-Charged Macroions, BioComplex-Taiwan 2009, 2009 Taiwan international Workshop on Biophysics and Complex Systems, Book of abstracts, Taipei, Taiwan, 2009, p. 27.
27. *Tonoyan Sh. A.,* Differential Curve of Melting and Heat Capacity of Biopolymers, An International Symposium on Solvation and Ionic Effects in Biomolecules: Theory to Experiment, may 17-21, Tsakhkadzor, 2010, p. 45.
28. *Morozov V. F.*, Theory of Helix-Coil Transitions of Biopolymers in the Framework of GMPC"An International Symposium on Solvation and Ionic Effects in Biomolecules: Theory to Experiment, may 17-21, Tsakhkadzor, 2010, p. 13.
29. *Mamasakhlisov Y. Sh.,* The Different Space and Time Biopolymers, An International Symposium on Solvation and Ionic Effects in Biomolecules: Theory to Experiment, may 17-21, Tsakhkadzor, 2010, p. 27-28.
30. *Mamasakhlisov Y. Sh., Hayryan Sh. A., Morozov V. F., Hu C. K.,* Thermodynamics and Kinetics of the Long Charged Macromolecule in the Entropic Trap, An International Symposium on Solvation and Ionic Effects in Biomolecules: Theory to Experiment, may 17-21, Tsakhkadzor, 2010, p. 41.

ՊԻՆԴ ՄԱՐՄՆԻ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Կիրակոսյան Ալբերտ Ավետիսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Կարախանյան Ռոբերտ Կարապետի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Լևոնյան Լևոն Վարդգեսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Առաքելյան Միլետա Մարտիրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Ասատրյան Աննա Լյուդվիգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ավետյան Կոլյա Թորգոմի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մարտիրոսյան Աիդա Հայկազի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Վարդանյան Արշակ Լյուդվիգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Համատեղողներ

1. Գևորգյան Սամվել Գերասիմի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Վերմիշյան Գառնիկ Անդրանիկի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Մնացականյան Թամարա Սևոյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Հովհաննիսյան Գայանե Մարլենի, ավագ լաբորանտ, գործավար
4. Խնկոյան Ռոբերտ Կամսարի, ավագ լաբորանտ
5. Ռոստոմյան Ասյա Արտաշի, ուս. վարպետ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Քվանտային հետերոկառուցվածքներում էլեկտրոնային համակարգերի ռելաքսացիոն և օպտիկական բնութագրերի տեսական ուսումնասիրություն (պետական ֆինանսավորում):	Կիրակոսյան Ա. Ա.
2. Ենթամիկրոնային չափերի բյուրեղային կառուցվածքների աղավաղումների ուսումնասիրումը տարամիտված ռենտգենյան ճառագայթման և էլեկտրոնների փնջերի դիֆրակցիայի եղանակով (պետական ֆինանսավորում):	Ավետյան Կ. Թ.
3. Մեծ թվային ապերտուրայով կարճալիքային ռենտգենյան նանոկիզակետող ոսպնյակի նախագծում և հաշվարկ (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Լ. Ա.
4. Չքայքայող մեթոդներով նյութերում ծերացման և արտաքին ազդեցությունների հետևանքով առաջացած արատների հայտնաբերում և նրանցով պայմանավորված ֆիզիկական հատկությունների փոփոխության ուսումնասիրություն (պետական ֆինանսավորում):	Սաքանյան Մ. Ս.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Ուսումնասիրվել է դիէլեկտրական տիրույթից էլեկտրոնների զավթումը CdSe կոլոիդային գնդային քվանտային կետում տարածասահմանափակ օպտիկական ֆոնոնների հետ փոխազդեցության դեպքում: Առանձին-առանձին հաշվարկվել է քվանտային կետում էլեկտրոնի զավթման արագությունը սահմանափակ և միջմակերևութային բևեռային օպտիկական ֆոնոնների մասնակցությամբ: Ուսումնասիրվել է զավթման արագության կախումը համակարգի ջերմաստիճանից և կետի շառավղից: Դիտարկվել են քվանտային կետի գրգռված վիճակներում էլեկտրոնների Օժե-ցրմամբ իրականացվող ռելաքսացիան և նրա արագության կախումը համակարգի պարամետրերից: Գնահատվել է դիէլեկտրական տիրույթում մակածված էլեկտրոնների կյանքի տևողությունը՝ պայմանավորված էլեկտրոն-բևեռային օպտիկական ֆոնոն և էլեկտրոն-էլեկտրոն ցրումներով, և համեմատվել փորձարարական արդյունքների հետ: Արձանագրվել է փորձի հետ բավարար համընկում:

Լանդաու-Պեկարի փոփոխակային մեթոդի շրջանակներում տեսականորեն ուսումնասիրվել է էլեկտրական և մագնիսական դաշտերի ազդեցությունը պարաբոլական քվանտային լարում խառնուկային հիմնական վիճակի կապի էներգիայի վրա պոլարոնային երևույթի հաշվառմամբ: Հետազոտվել է պոլարոնի կապի էներգիայի կախումը մագնիսական դաշտի ինդուկցիայից, էլեկտրական դաշտի լարվածությունից, խառնուկի դիրքից և քվանտային լարի չափերից:

Թեմա 2. Մշակված ռենտգենյան ճառագայթման լայն տարամիտված փնջի դիֆրակցիայի նոր եղանակով ցույց է տրված, որ ռենտգենյան դիֆրակտային պատկերը հիպերբոլների հանրույթ է, որոնք ձևավորվում են բյուրեղի մակերևույթի որոշակի կետերի (ակտիվ կետեր) վրա դիֆրակտված ճառագայթումով, ընդ որում՝ ակտիվ կետերը նույնպես բաշխված են հիպերբոլների վրա, և դիֆրակտային պատկերի յուրաքանչյուր կետին համապատասխանում է բյուրեղի մակերևույթի որևէ ակտիվ կետ: Դիֆրակտային պատկերն ակտիվ կետերի բաշխման խոշորացված պատկերն է:

Փորձնականորեն որոշված է պատկերի դիֆրակտային խոշորացումը, և ցույց է տրված, որ այն մեծ ճշտությամբ համընկնում է հաշվարկային խոշորացման հետ: Մշակված է եղանակ, որը հնարավորություն է տալիս հայտնաբերելու բյուրեղային ցանցի աղավաղված տիրույթները, որոշելու այդ տիրույթների ձևը և չափերը: Այն հնարավորություն է տալիս ուսումնասիրելու բյուրեղների բլոկային կառուցվածքի առանձնահատկությունները, որոշելու բլոկների սահմանները և գնահատելու բլոկների ապակողմնորոշման աստիճանը:

Ստացվել են սիլիցիումի կիկուչի-էլեկտրոնագրեր, որոնք միաժամանակ պարունակում են սպիտակ և սև չցուցչավորվող կիկուչի-գծեր: Այդ գծերի առաջացումը և կոնտրաստը բացատրվել են կիկուչի-էլեկտրոնների

կրկնակի դիֆրակցիայի հիման վրա: Եզրակացվել է, որ չցուցչավորվող կիկուչի-գծերի կոնտրաստի նշանը կախված չէ նմուշի հաստությունից, այլ որոշվում է կրկնակի դիֆրակցիայի երևույթով:

Սիլիցիումի կիկուչի-էլեկտրոնագրերում՝ տարբեր կետային անդրադարձումների մոտակայքում, դիտվել է մի քանի ավելցուկային ինտենսիվությամբ կիկուչի-գծերի միաժամանակյա ուժեղացում, ինչը բացատրվել է կիկուչի-գծերի առաջացման երկրաչափական մեխանիզմի շրջանակներում՝ հաշվի առնելով դիֆրակտված էլեկտրոնային փնջերի մասնակցությունը կիկուչի-պատկերների ձևավորման մեջ:

Թեմա 3. Ուսումնասիրված են բազմամակարդակային ֆրենելյան գոտիական թիթեղների կիզակետման հատկությունները: Ցույց է տրված, որ, այսպես կոչված, ոչ լրիվ փուլային շեղման տարբերակում կարելի է հասնել պարամետրերի այնպիսի արժեքների, որոնց դեպքում առաջին և զրոյական կարգի դիֆրակտված ալիքներն ունեն հավասար՝ 0,5-ից քիչ պակաս արդյունավետություն: Այսպիսի գոտիական թիթեղները կարող են ծառայել որպես բաժանիչ և վերլուծիչ գոտիական թիթեղներից կազմված ռենտգենյան ինտերֆերոմետրերում:

Թեմա 4. Ուսումնասիրվել է ծերացման հետևանքով էներգիական սարքավորումների կառուցվածքային բնութագրերի փոփոխությունը: Կատարվել են աշխատանքներ նշված բնութագրերի փոփոխության հետևանքով տեղի ունեցած խափանումների տվյալների բազայի ստեղծման ուղղությամբ:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. NFSAT-CRDF "University Centers of Excellence" Program (ՀՀ ԳԱՏԱՀ-ԱՄՆ ՔՀՋՀ «Համալսարանական կատարելության կենտրոններ» ծրագիր):	Գևորգյան Ս. Գ.
2. ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության գիտության պետական կոմիտեի (ԳՊԿ) «Երիտասարդ գիտաշխատողների հետազոտությունների աջակցության ծրագիր-2009»:	Կարապետյան Գ. Հ.
3. Workshop on Entrepreneurship for Physicists and Engineers from Developing Countries The Abdus Salam International Center for Theoretical Physics (ICTP)-Trieste, ITALY	Գևորգյան Վ. Ս.
4. Образовательный форум "Селигер" для молодых учёных государств-участников СНГ, Дубна, РОССИЯ	Գևորգյան Վ. Ս.

Թեմա 1. Դրամաշնորհի նպատակն է եղել «Գերհաղորդականության և գիտական սարքաշինության» արդի կենտրոնի ստեղծումը Երևանի պետական համալսարանում՝ Սամվել Գևորգյանի խմբի մշակած չափող տեխնոլոգիայի, դրա հիման վրա ձեռք բերված միջազգային լայն կապերի ու նրա ուսումնակազմակերպչական փորձի օգտագործումով: Կենտրոնը կազմված է 9 հիմնական և 2 խորհրդատու անձանցից, այդ թվում՝ 6 երիտասարդ գիտնականներ և ուսանողներ, որոնցից երկուսն իրենց ատենախոսությունները պաշտպանել են ծրագրի ընթացքում ձեռք բերած արդյունքներով:

Իրականացվել են նաև տեխնիկական սեմինարներ՝ ծրագրի սահմաններում ձեռք բերված թունելային և ատոմաուժային «NanoEducator» դասի մանրադիտակի աշխատանքի սկզբունքը և ՀՀ-ում եզակի այդ սարքի ընձեռած լայն հնարավորությունները շահագրգիռ հետազոտողներին պարզաբանելու նպատակով: Այդ սարքից օգտվելով՝ ՀՀ մի շարք կազմակերպություններ արդեն հասցրել են արդիականացնել իրենց հետազոտությունները:

Թեմա 2. Առաջին անգամ ստեղծվել է 1 մմ տրամագծով ոսկուց լիտոգրաֆիկ մեթոդներով նստեցված միաշերտ, հարթ կոճով գործող ու թունելային դիոդով ակտիվացվող ինքնագեներատոր: Ներկայումս, ծրագրի ժամանակացույցին համապատասխան, սկսվել են ռեկորդային զգայնությամբ օժտված այդ սարքի բազմակողմանի փորձարկման աշխատանքները:

Թեմա 3. Վ. Ս. Գևորգյանն այդ ծրագրի շրջանակներում գիտական արդյունքների առևտրայնացման (մարկետինգի) բնագավառի գիտելիքներ է ստացել ու համարվել այդ ծրագրին մասնակցող երիտասարդ գիտաշխատողներից լավագույնը: Ներկայումս Լոնդոնում ծրագրի կենտրոնական գրասենյակը ծրագրին նրա մասնակցության արդյունքների մասին տպագրություն է պատրաստում:

Թեմա 4. Վ. Ս. Գևորգյանն այդ ծրագրի շրջանակներում գիտական արդյունքների առևտրայնացման (մարկետինգի) բնագավառի գիտելիքներ է ստացել Ռուսաստանի «Սելիգեր» կենտրոնում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	-	-	34	29

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Ղազարյան Է., Կիրակոսյան Ա., Մելիքյան Գ., Թոսունյան Ռ., Մաիլյան Ս., Ներսիսյան Ս.,* Ֆիզիկա և աստղագիտություն-9, «Էդիթ Պրինտ» հրատ., Երևան, 2009, 248 էջ:

Հոդված

1. *Аветян К. Т., Левонян Л. В., Аракелян М. М. и др.,* Увеличение при дифракции широко расходящегося пучка рентгеновского излучения, Известия НАН Армении, Физика, т. 45, N 2, Ереван, 2010, с. 122-132.
2. *Аветян К. Т.,* Новый аспект дифракции широко расходящегося пучка характеристического рентгеновского излучения, Кристаллография, т. 55, N 5, Ереван, 2010, с. 788-793.
3. *Караханян Р. К., Караханян К. Р.,* Кикучи-электронограммы с одновременным присутствием неиндицируемых линий с различным знаком контраста, Изв. НАН Армении, Физика, т. 44, N 6, Ереван, 2009, с. 466-470.
4. *Караханян Р. К., Караханян К. Р.,* Усиление нескольких кикучи-линий вблизи одного и того же точечного рефлекса. Кристаллография, т. 55, N 3, Ереван, 2010, с. 382-384.
5. *Arab N., Nazaryan E. A., Arakelyan M. M.,* Investigayion to Production Molybdenum Cotainer to Grown Single Crystals by Deep Drawing Process International Journal of Mechanical and Materials Engineering, v. 5, N 1, 2010, p. 116-122.
6. *Arakelyan M. M.,* The Peculiarty of Nervous Pulse Propagation. An International Symposium on Solvation and Ionic Effects in Biomolecules: Theory to Experiment. Abstracts, Tsakhkadzor, 2010, p. 35-36.
7. *Vartanian A. L., Asatryan A. L., Vardanyan K. A., Kirakosyan A. A.,* Quantum capture of electrons and intra-dot relaxation by means of Auger processes in quantum dots. Physica E, v. 42, 2010, p. 878-880.
8. *Kyriakou K., Moulopoulos K., Ghazaryan A. V. and Djotyan A. P.,* Arbitrary mixture of two charged interacting particles in a magnetic Aharonov-Bohm ring: persistent currents and Berry's phases. J. Phys.A:Mathematical and Theoretical Physics 43, Arxiv: cond. mat. 1007.0768, 2010, p. 1-15.
9. *Avetisyan A. A., Partoens B. and Peeters F. M.,* Electric Field Tuning of the Band Gap in Graphene Multilayers. Phys. Rev. B, N 79, 2009, p. 035421.
10. *Avetisyan A. A., Partoens B. and Peeters F. M.,* Electric Field control of the Band Gap and Fermi Energy in Graphene. Phys. Rev. B, N 80, 2009, p. 195401.
11. *Avetisyan A. A., Partoens B. and Peeters F. M.,* Stacking Order dependent Electric Field tuning of the Band Gap in Graphene. Phys. Rev. B, N 81, 2010, p. 115432.
12. *Hao Y. L., Djotyan A. P., Avetisyan A. A. and Peeters F. M.,* D-shallow donor near a semiconductor-metal and a semiconductor-dielectric interface. Archive: Condensed matter, May 10, 1005.2315 v.1, 2010, p. 1-25.
13. *Avetisyan A. A., Ghazaryan A. V., Djotyan A. P., Kirakosyan A. A. and Moulopoulos K.,* Magnetoexcitons in semiconductor quantum rings with complicated (Kane's) dispersion law. Acta Physica Polonica A , vol. 116, N 5, 2009, p. 826-828.

14. *Ghazaryan A. V., Avetisyan A. A., Djotyan A. P., Kirakosyan A. A. and Moulopoulos K.,* Optical properties of magnetoexcitons in narrow bandgap semiconductor quantum rings Program of the International Conference "Laser Physics", PS3-08, Proceedings of the conference Laser Physics-2009, Ashtarak, 2010, p. 121-126.
15. *Mkrtchyan V. P., Gasparyan L. G., Balyan M. K.,* Investigation of X-Ray Optical Anisotropy of Materials by means of X-Ray Interferometry, AIP, Conference Proceeding #1221, "X-Ray Optics and Microanalysis, Proc. of the 20-th International Congress, Karlsrue, Germany", Malville, New York, 2010, p. 67-73.
16. *Gasparyan L. G., Balyan M. K., Mkrtchyan V. P.,* Artificial Temperature Anisotropy of Crystals in X-Ray Frequency Range, AIP, Conference Proceeding #1221, "X-Ray Optics and Microanalysis, Proc. of the 20-th International Congress, Karlsrue, Germany", Malville, New York, 2010, p. 63-66.
17. *Grigorian A. G., Balyan M. K., Toneyan A. G.,* X-ray Focusing by the System of Refractive Lens(es) Placed Inside Asymmetric Channel -Cut Crystals, J. Synchrotron Rad., N 17, 2010, p. 332-347.
18. *Էյրամջյան Տ. Հ., Ալումյան Կ. Վ., Մնացականյան Թ. Ս., Էյրամջյան Ֆ. Հ.,* Տեղեկագիր, ԵՃԾՊՀ, N 1, Երևան, 2010, էջ 32-36:
19. *Ազիզբեկյան Լ. Հ., Հակոբյան Լ. Հ., Մեսրոպյան Մ. Հ.,* «Ագրոգիտություն», թիվ 3-4 (619-620), Երևան, 2010, էջ 169-173:
20. *Aziz Aghchegala V. L., Mughnetsyan V. N., Kirakosyan A. A.,* Effect of interdiffusion on impurity states in quantum dots of spherical symmetry, Physica E, v. 42, Issue 5, 2010, p. 1567-1570.
21. *Aziz Aghchegala V. L., Mughnetsyan V. N., Kirakosyan A. A.,* Effect of interdiffusion on electronic states and absorption coefficient of semiconductor superlattice of cubic symmetry, Physica E, v. 42, Issue 7, 2010, p. 1950-1953.
22. *Alireza Hakimyfard, Barseghyan M. G., Duque C. A., Kirakosyan A. A.,* Simultaneous effects of pressure and temperature on donor binding energy in PΦshl-Teller quantum well. Physica B 404, 2009, p. 5159.
23. *Barseghyan M. G., Kirakosyan A. A., Duque C. A.,* Donor-impurity related binding energy and photoinization cross-section in quantum dots: electric and magnetic fields and hydrostatic pressure effects. European Physical Journal B 72, 2009, p. 521.
24. *Duque C. M., Barseghyan M. G. and Duque C. A.,* Hydrogenic impurity binding energy in vertically coupled GaAs-Ga1-xAlxAs quantum-dots under hydrostatic pressure and applied electric field. Physica B 404, 2009, p. 5177.
25. *Duque C. M., Barseghyan M. G. and Duque C. A.,* Donor impurity in vertically-coupled quantum-dots under hydrostatic pressure and applied electric field. European Physical Journal B 73, 2010, p. 309.
26. *Barseghyan M. G., Alireza Hakimyfard, Lgpez S. Y., Duque C. A., Kirakosyan A. A.,* Simultaneous effects of hydrostatic pressure and temperature on donor binding energy and photoionization cross section in PΦshl-Teller quantum well. Phys. E 42, 2010, p. 1618.
27. *Седракян Д. М., Казарян Э. М. и Седракян Л. Р.,* Амплитуды двухканального рассеяния на двумерном потенциальном барьере с постоянной высотой, Известия НАН Армении, Физика, т. 45, Ереван, 2010, с. 173.
28. *Gevorgyan S. G., Shirinyan H. G., Karapetyan G. H., Gevorgyan G. S. and Polyanskii A. A.,* Imaging of the Grain Structure of thin HTS Film by a Single-layer Flat-Coil-Oscillator test-method (SFCO-technique), Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences, N 2, Yerevan, 2009, p. 50-54.
29. *Karapetyan G. H.,* Computer Detecting and Processing of the Signals of a Flat-coil Absolute-position Sensor based Seismic Detector, Proceedings of the Yerevan State University, Physical and Mathematical Sciences, N 1, Yerevan, 2009, p. 36-39.
30. *Седракян Д. М., Хачатрян А. Ж., Казарян Э. М., Седракян Л. Р.,* Связь методов погружения и трансфер-матриц в одномерных задачах рассеяния, Известия НАН Армении, Физика, т. 44, N 3, Ереван, 2009, с. 167-175.
31. *Седракян Д. М., Казарян Э. М. и Седракян Л. Р.,* Метод погружения для задачи многоканального рассеяния, Известия НАН Армении, Физика, т. 44, N 6, Ереван, 2009, с. 395-404.
32. *Седракян Л. Р.,* Метод погружения для задачи N-канального рассеяния, Доклады НАН Армении, Физика, т. 109, N 3, Ереван, 2009, с. 214-220.

33. *Мартиросян А. А.,* Рентгеноинтерферометрический метод определения параметров надмолекулярной структуры полимеров, Изв. НАН Армении, Физика, т. 44, N 6, Ереван, 2009, с. 451.
34. *Мартиросян А. А.,* Рентгенографическое исследование температурной зависимости надмолекулярной структуры полихлоропрена наирит, Изв. НАН Армении, Физика, т. 45, N 4, Ереван, 2010, с. 298.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Avetyan K. T., Levonyan L. V., Grigoryan P. A., Arakelyan M. M., Semerjyan H. S. and Badalyan O. M.,* The new method of the diffraction of widely divergent beam of X-ray radiation. International Conference Electrons, Positrons, Neutrons and X-ray Scattering Under External Influences, Book of Abstracts, october 26-30, Yerevan-Meghri, 2009, p. 50-51.
2. *Аветян К. Т., Левонян Л. В., Аракелян М. М., Григорян П. А., Семерджян О. С., Бадалян О. М.,* Новый метод осуществления дифракции широко расходящегося пучка рентгеновского излучения. Тезисы докладов VII Национальной конференции РСНЭ-НБИК 2009, РНЦ “Курчатовский институт”, Москва, 2009, с. 565.
3. *Караханян Р. К., Караханян К. Р.,* Усиление кикучи-линий вблизи точечного отражения с другими индексами. XXIII Российская конференция по электронной микроскопии (РКЭМ-2010), Тезисы докладов, 31 мая-4 июня, Черноголовка, 2010, с. 135.
4. *Manukyan H. M.,* Influence of Superlattice Period Deviations on Diffraction Pattern Subject to Mutual Diffusion of Heteromaterials. Proceedings of International Conference On Electrons, Positrons, Neutrons and X-Rays Scattering Under External Influences, 26-30 october, Yerevan-Megri, 2009, p. 71-72.
5. *Hao Y. L., Djotyan A. P., Avetisyan A. A. and Peeters F. M.,* Shallow donor states near a semiconductor-dielectric-metal interface. Phys. Rey. B. 80, 2009, p. 035329-10.
6. *Hao Y. L., Djotyan A. P., Avetisyan A. A. and Peeters F. M.,* D- shallow donor states near a semiconductor-metal interface Abstracts of International Conference Dyproso, Antwerp, Belgium, 2009, p. 29-51.
7. *Ghazaryan A. V., Djotyan A. P., Kirakosyan A. A. and Moulopoulos K.,* Investigation of the electric Aharonov-Bohm effect in quantum ring. The Program of the International Conference “Aharonov- Bohm effect 50”, P-15, Tel Aviv, Israel, 2009.
8. *Avetisyan A. A., Ghazaryan A. V., Djotyan A. P., Kirakosyan A. A. and Moulopoulos K.,* Magnetoexcitons in semiconductor quantum rings with complicated (Kane’s)dispersion law. Acta Physica Polomica A 116, 826, 2009.
9. *Манукян А. М.,* Зависимость влияния разброса периода сверхрешетки с дефектом упаковки от степени взаимной диффузии гетероматериалов, Тезисы докладов конф. РСНЭ-НБИК 2009, Москва: ИКРАН-РНЦ КИ, 2009, с. 213.
10. *Григорян А. Г., Тонеян А. Г., Балян М. К.,* Рентгеновский микроскоп на основе рефракционно-дифракционной линзы, “Рентгеновское, Синхротронное излучения, Нейтроны и Электроны для исследования наносистем и материалов. Нано-Био-Инфо-Когнитивные Технологии”, Институт Кристаллографии РАН, РНЦ “Курчатовский институт”, Москва, 2009, с. 573.
11. *Grigorian A. G., Toneyan A. G., Balyan M. K.,* Short-focusing refractive-diffractive lens, International Conference Electrons, Positrons, Neutrons and X-ray scattering Under External Influences, Yerevan-Meghri, 2009, p. 54-55.
12. *Mkrtchyan V. P., Gasparyan L. G., Balyan M. K.,* Investigation of X-Ray Optical Anisotropy of Materials by means of X-Ray Interferometry". Proceedings of 20th International Congress on X-Ray Optics and Microanalysis, Karlsruhe, Germany, 2009, p. 126.
13. *Mkrtchyan V. P., Gasparyan L. G., Balyan M. K.,* Artificial Temperature Anisotropy of Crystals in X-Ray Frequency Range, 20th International Congress on X-Ray Optics and Microanalysis, Karlsruhe, Germany, 2009, p. 125.
14. *Мкртчян В. П., Гаспарян Л. Г., Балян М. К.,* Исследование рентгенооптической анизотропии материалов рентгеноинтерферометрическим методом. Рентгеновское, синхротронное излучения, нейтроны и электроны для исследования наносистем и материалов. Нано-био-инфо-когнитивные

технологии, Институт Кристаллографии РАН, РНЦ "Курчатовский Институт", Москва, 2009, с. 598.

15. *Арутюнян Л. А., Оганесян Г. М.,* Восстановление Фазы из аномальных Pendellцsung полос. VII Национальная конференция РСНЭ-НБИК 2009, ИК РАН - РНЦ КИ, Москва, 2009, с. 466.
16. *Труни К. Г., Арутюнян Л. А.,* Отображение рентгеновского фазового контраста с использованием интерферометра из зонных пластин. VII национальная конференция РСНЭ-НБИК 2009, ИК РАН-РНЦ КИ, Москва, 2009, с. 455.
17. *Haroutunyan L. A. and Hovhannisyan G. M.,* Interference-Phase Retrieval from Anomalous PendellΦsung Fringes. International Conference on Electrons, Positrons, Neutrons and X-Rays Scatterings Under External Influences (IAPP). Book of Abstracts, Yerevan-Meghri, 2009, p. 56.
18. *Gyozalyan A. J.,* Perspectives in Highly Frustrated Magnetism International Workshop, Dresden, Germany, 2010, p. 14.
19. *Vartanian A. L., Yeranosyan M. A., Kirakosyan A. A.,* Electron-phonon effect on the ground-state binding energy of hydrogenic impurity in parabolic quantum-well wire in presence of an electric and magnetic fields. The 18th International Symposium on Nanostructures: Physics and Technology, QWQD, Saint Petersburg, Russia, 2010, p. 16.
20. *Aghababyan E. V., Harutyunyan N. P.,* Dynamic magnetic susceptibility of compounds in Gd5Si2-xGe2-xSn2x (2x=0÷0.1) system. Theses of reports of the 4th Euroasian symposium TRENDS «Magnetics» nanospintronics EASTMAJ 2010. kod: Mo-J-16 P, Ekaterinburg, 2010, pp. 79-81.
21. *Gevorgyan S. G.,* Precursor to superconductivity fine effects: their crucial role for true understanding of the nature of superconductivity // Abstracts of the International Conference on “Electrons, Positrons, Neutrons and X-Rays Scattering Under External Influences”, Yerevan-Meghri, 2009, p. 66-67.
22. *Muradyan S. T., Gevorgyan S. G., Karapetyan G. H. and Gevorgyan G. S.,* Comparison of absolute-position sensors based on flat-coil oscillators and on two-dimensional p-n-p junctions, Abstracts of the 3-rd International Summer School “Physics of Functional Micro- & Nanostructures”, Hamburg, 2009, p. 39.
23. *Gevorgyan S. G., Gevorgyan V. S. and Karapetyan G. H.,* Precursor to superconductivity effects detected by a combination of the focused laser beam and the single-layer flat-coil-oscillator (SFCO) highly sensitive technique: their crucial role for true understanding of the nature of superconductivity Abstracts of the International Advanced Research Workshop on “Modern Problems in Optics & Photonics” (MPOP-2009), Yerevan, 2009, p. 15-16.
24. *Karapetyan G. H., Gevorgyan S. G., Shirinyan H. G., Gevorgyan G. S., Muradyan S. T. and Polyanskii A.,* Visualization of Normal-to-Superconductive Phase Transition in Thin HTSC Film-structures by the Laser Scanning Microscope based on a Single-layer Flat-Coil-Oscillator (SFCO) technique // Abstracts of the International Advanced Research Workshop on “Modern Problems in Optics & Photonics” (MPOP-2009), Yerevan, 2009, p. 65.
25. *Muradyan S. T., Karapetyan G. H., Gevorgyan S. G. and Petrosyan S. G.,* Imaging of the photocurrent in bipolar two-dimensional in-plane lateral n-p-n junctions, induced by a μm-size focused He-Ne laser beam and its potential for the creation of absolute-position sensors with micrometer resolution // Abstracts of the International Advanced Research Workshop on “Modern Problems in Optics & Photonics” (MPOP-2009), Yerevan, 2009, p. 69-70.
26. *Sedrakian D. M., Kazaryan E. M. and Sedrakian L. R.,* An Immersing Method for Multichannel Scattering Problem, Proc. of the 7-th International Conference on “Semiconductor micro- and nanoelectronics”, Tsakhcadzor, 2009, p. 11-14.
27. *Gevorgyan S. G., Karapetyan G. H., Shirinyan H. G., Gevorgyan G. S., Muradyan S. T. and Polyanskii A. A.,* Imaging of the grain structure (with ~ 1-2 micrometer spatial resolution), and detection of fine peculiarities of the heat capacity in YBaCuO thin-film structures by use of a highly sensitive SFCO-technique, Abstracts of the 9th European Conference on Applied Superconductivity (EUCAS’09), Dresden, 2009, p. 247.
28. *Kurghinyan B. K., Gevorgyan S. G. and Ohanyan V. R.,* Weakly Expressed Peculiarities of a Specific Heat of Superconductive (SC) Materials: their relation to the SC-precursor “paramagnetic” effect, detected by the highly sensitive SFCO-technique, Abstracts of the 9th European Conference on Applied Superconductivity (EUCAS’09), Dresden, 2009, p. 247.
29. *Овчиян В. Г., Степанян Ц. Р., Мартиросян А. А.,* Рентгенографическое изучение силикатно-лаковых покрытий, Тезисы докладов, Международная конференция, Мегри, 2009, с. 77.

ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍ ԳՈՒՐԳԵՆ ՍԱՀԱԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏԵՍԱԿԱՆ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Չուբարյան Էդվարդ Վարդանի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Կրյուչկյան Գագիկ Յուրիի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Շահաբասյան Կարեն Մերուժանի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Սահարյան Արամ Ազատի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Խաչատրյան Բաբկեն Վաղարշակի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
5. Հարությունյան Գոհար Հրայրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
6. Հովսեփյան Աշոտ Վաղարշակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Հակոբյան Տիգրան Ստեփանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
8. Պետրոսյան Ռուբիկ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
9. Պողոսյան Վահագն Արմենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
10. Օհանյան Վաղիմ Ռոբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Ավագյան Ռոլանդ Մամիկոնի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Գրիգորյան Լևոն Շավիղի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Մարդոյան Լևոն Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հախվերդյան Նաիրա Արշամի, ավագ լաբորանտ
2. Նովիկովա Ալլա Լեոնիդի, ավագ լաբորանտ
3. Սեդրակյան Գոհար Երեմի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Գրավիտացիայի ու դաշտի քվանտային տեսության որոշ հարցեր և դրանց կոսմոլոգիական կիրառությունները (պետական ֆինանսավորում):	Սահարյան Ա. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հետազոտված են սկալյար դաշտի Վայթմանի ֆունկցիան, դաշտի քառակուսու և էներգիա-իմպուլսի թենզորի վակուումային միջինները դե Սիտտերի տարածաժամանակում գտնվող հարթ զուգահեռ թիթեղների համար: Ենթադրվում է, որ դաշտը գտնվում է Բանչ-Դևիսի վակուումային վիճակում և սահմանների վրա բավարարում է Ռոբինի եզրային պայմաններին: Կորության հետ ոչ կոմֆորմ կապով դաշտի համար էներգիա-իմպուլսի թենզորը ոչ անկյունագծային է: Ուսումնասիրված են սահմանների վրա ազդող Կազիմիրի ուժերը: Հետազոտված են ֆերմիոնային կոնդենսատը, էներգիա-իմպուլսի թենզորի վակուումային միջինը և ֆերմիոնային հոսանքը զանգվածով սպինորային դաշտի համար կամայական թվով տորոիդալ

կոմպակտիֆիկացված տարածական չափողականություններով բարձր չափայնությամբ տարածաժամանակում:

Ստացված ընդհանուր բանաձևերը կիրառված են Կալուզա-Կլեյնի մոդելների գլանային և տորոիդալ նանոխողովակների նկատմամբ:

Հետազոտված են սկալյար դաշտի Վայթմանի ֆունկցիան, դաշտի ու էներգիա-իմպուլսի թենզորի վակուումային միջինները տորոիդալ կոմպակտացված տարածական չափողականություններով ֆրիդմանյան մոդելներում:

Ուսումնասիրվել են կոսմոլոգիական մոդելներ ձգողականության թենզորա-սկալյար տեսությունների շրջանակներում:

Քննարկված և վերլուծված են ՅԲԴ տեսության մի շարք նմանակներ: Արդյունքում ակնհայտ երևում են ՅԲԴ տեսության «էյնշտեյնյան» և «սեփական» ներկայացումների տարաբաժանումները:

Դիտարկված են կոսմոլոգիական մոդելներ՝ ՅԲԴ տեսության «էյնշտեյնյան» ներկայացմամբ: Կատարված է տիեզերքի զարգացման տարբեր փուլերի տեսական հետազոտություն: Ցույց է տրված, որ ուշ ժամանակաշրջանի համար ստացված տեսական արդյունքները լավ համաձայնության մեջ են դիտողական տվյալների հետ:

Կոսմոլոգիական մոդելների տեսական հետազոտություն է կատարված ՅԲԴ տեսության «սեփական» ներկայացմամբ և նրա կոսմոլոգիական սկալյարով ձևափոխված տարբերակի շրջանակներում: Ցույց է տրված, որ q «դանդաղեցման» պարամետրը կարող է դրական լինել միայն կոսմոլոգիական սկալյարի հաշվի առնման դեպքում:

Դիտարկված է ՅԲԴ տեսության կոմֆորմ նմանակը կոմֆորմ-կապակցված կովարիանտ սկալյար դաշտով: Ցույց է տրված, որ այդ դեպքում կոսմոլոգիական էվոլյուցիան տեղի է ունենում միայն տիեզերքի դանդաղող ընդարձակմամբ:

Թեմայի շրջանակներում հետազոտվել են նաև քվանտային տեղեկատվական տեխնոլոգիաները: Աշխատանքներ են իրականացվել քվանտային ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների բնագավառում, որն ընդգրկում է նաև համակարգչային մոդելավորում, բարձր արդյունավետությամբ հաշվարկներ կլաստերի վրա և «Գրինդ» համակարգի ստեղծում: Շարունակվել են հետազոտական խմբի գիտական աշխատանքները՝ կապված ֆոտոնային խճճված վիճակների և լազերային համակարգերի մշակման ուղղությամբ՝ հիմնված միկրոկառուցվածքով ոչ գծային նյութերի և գերցանցերի վրա: Բացի դրանից՝ հետազոտվել է նաև քվանտային ինտերֆերենցիայի իրականացումը քվանտային դիսիպատիվ ոչ գծային համակարգում քաոսային և բիստաբիլության տիրույթներում: Համակարգը ժամանակից կախված ոչ գծայնության պարամետրով տատանակ է: Առաջարկվել է մեթոդ քվանտային քաոսի հետազոտման համար: Մեթոդն ի հայտ է բերում քաոսը քվանտային ռեժիմում, երբ դասականում քաոսային դինամիկան բացակայում է:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. ISTC A-1606 2008-2010 Development of Armenian-Georgian Grid Infrastructure and applications in the fields of high energy physics, astrophysics and quantum physics.	Կրյուչկյան Գ. Յու.
2. Volkswagen Foundation I/84 496 (2009), Algebraic and geometric properties of (conformal) mechanics with extended supersymmetry.	Ներսեսյան Ա. Պ.
3. ANSEF PS 2229 (2010), Geometric properties of novel supersymmetric mechanics system.	Ներսեսյան Ա. Պ.
4. ANSEF PS, Geometric quantum mechanical models for nanostructures.	Ներսեսյան Ա. Պ.
5. CRDF-NFSAT ECSP-09-94-SASP, (B-62), Իզինգի և Հայզենբերգի կապերով ճշգրիտ լուծվող ցածր չափողականությամբ մոդելներ և որոշ մագնիսական նյութերի հատկություններ:	Օհանյան Վ. Ռ.

Թեմա 1. Հետազոտությունները նվիրված են համակարգչային մոդելավորմանը կլաստերի վրա և ծրագրերի փաթեթի ստեղծմանը՝ քվանտային տեխնոլոգիաները և լազերները հետազոտելու համար:

Թեմա 2. Հետազոտությունը նվիրված է զանազան կոմֆորմ մեխանիկաների ուսումնասիրությանը: Հատուկ ուշադրություն է հատկացվում Կալոջերոյի տիպի բազմամասնիկ ինտեգրվող համակարգերին և դրանց սուպերսիմետրիկ ընդհանրացումներին:

Թեմա 3. Հետազոտվում են նոր քվանտային մեխանիկայի սուպերսիմետրիկ համակարգեր, որոնք փոխազդում են արտաքին տրամաչափային դաշտերի հետ:

Թեմա 4. Ուսումնասիրվել են քվանտային մեխանիկայի ինտեգրվող համակարգերը կորացած տարածությունների վրա և դրանց կիրառումը նանոկառույցներում:

Թեմա 5. Նախագիծն ունի երկու փոխկապակցված նպատակներ՝ հիմնարար և կիրառական: Առաջինի նպատակն է կառուցել և հետազոտել ուժեղ փոխազդող բազմամասնիկային նոր համակարգեր՝ ցանցային սպինային մոդելներ, որոնք ունեն ճշգրիտ լուծում տրանսֆեր մատրիցների մեթոդի շրջանակներում: Վիճակագրական մեխանիկայում յուրաքանչյուր ոչ տրիվիալ մոդել, որն ունի անալիտիկ ճշգրիտ լուծում, մեծ հետաքրքրություն է ներկայացնում, որովհետև այդպիսի համակարգերի թիվը սահմանափակ է, և դրանք տալիս են փուլային անցումների և կրիտիկական երևույթների ֆիզիկան հասկանալու հնարավորություն: Նույնիսկ իրական համակարգերի հետ համեմատ՝ պարզեցված մոդելները մեծ արժեք են ներկայացնում փուլային անցումների հետազոտության մեջ՝ այսպես կոչված ունիվերսալության պատճառով. կրիտիկական ինդեքսների արժեքների անկախությունը համակարգի միկրոսկոպիկ ֆիզիկական առանձնահատկություններից: Մյուս կողմից էլ այն մոդելները, որոնք մենք պատրաստվում ենք կառուցել և հետազոտել նախագծի շրջանակներում, անմիջականորեն կապված են իրական մագնիսական նյութերի հատուկ դասի՝ ցածր չափողականության ցանցերով մագնիսական նյութերի հետ: Նախագծի կիրառական մասը նվիրված է Իզինգի և Հայզենբերգի կապերով մոդելային համակարգերում ճշգրիտ ստացված արդյունքների և իրական քվանտային համակարգերի համար թվայնորեն կամ փորձնական ճանապարհով ստացված տվյալների հետ համեմատությանը:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

2010-ին պաշտպանվել են թեկնածուական 4 ատենախոսություններ՝

1. Ա. Ս. Թառլոյան, «Սահաններով ինդուկցված որոշ վակուումային քվանտային երևույթներ»,
2. Ա. Լ. Մխիթարյան, «Վակուումային որոշ երևույթներ հարթ համաչափությամբ գրավիտացիոն դաշտերում»,
3. Ա. Ս. Փիլոյան, «Կոսմոլոգիական մոդելները ձգողականության թենզորա-սկալյար տեսությունների շրջանակներում»,
4. Կ. Մ. Գևորգյան, «Արտաքին ազդակներով դեֆորմացված կատարյալ $Si0_2$ և KH_2PO_4 բյուրեղներում ռենտգենյան փնջերի ցրման որոշ օրինաչափություններ»:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	1	-	38	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Սահակյան Գ. Ս., Չուբարյան Է. Վ.,* Քվանտային մեխանիկա, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 480 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Арутюнян Г. Г.,* Элементы ОТО и теории Йордана-Бранса-Дикке, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 48 էջ:

Հոդված

1. *Avakyan R. M., Harutyunyan G. G., Chubaryan E. V., Piloyan A. S.,* Role of Scalar Fields in Cosmological Models, Advances in Space Research, vol. 44, Issue 11, Canada, 2009, p. 1359-1365.
2. *Avakyan R. M., Mkrtcyan A. R., Hayrapetyan A. G., Khachatryan B. V., Petrosyan R. G.,* Electron-Photon Interaction in Polar Semiconductors under the Influence of laser radiation, Semiconductor Micro and Nanoelectronocs 7-th international Conference, Tsakhcazor, 2009, p. 107-110.
3. *Avakyan R. M., Harutyunyan G. G., Chubaryan E. V., Piloyan A. S.,* Modern Cosmological Models in the Framework of Tensor-scalar Theories, International School on Astro Particle Physics, Villa Olmo Como, Italy, 2009, p. 15-20.
4. *Avakyan R. M., Harutyunyan G. G., Chubaryan E. V., Piloyan A. S.,* Univece Evolution in the Einstein frame of Theory of Jordan-Brans-Dicke, Proceeding of the Yerevan State University (Physical and Mathematical Sciences), N 2, Yerevan, 2010, p. 49-54.
5. *Avakyan R. M., Harutyunyan G. G., Chubaryan E. V., Piloyan A. S.,* Cosmological Models in Jordan-Brans-Dicke Theory of Gravity, 38-th Cospar Scientific Assembly, Bremen, Germany, 2010, 7536 H01-00240-10.
6. *Авакян Р. М., Арутюнян Г. Г., Овсепян А. В.,* О комформных аналогах теории Йордана-Бранса-Дикке I, Астрофизика, N 53-2, Ереван, 2010, с. 317-332.
7. *Piloyan A. S.,* Fridmann type solutions in Jordan-Brans-Dicke Theory of Gravity, “Astrophysics and Cosmology after Gamow”, American Institute of Physics Conference Proceeding, v. 1206, AIP Melville, New York, 2009, p. 163-169.
8. *Avakyan R. M., Harutyunyan G. G., Chubaryan E. V., Piloyan A. S.,* Scalar Field in the Jordan-Brans-Dicke Theory and Dark Energy, Proceedings AIP 1241, “Invisible Universe International Conference”, New York, 2009, p. 102-108.
9. *Saharian A. A., Vardanyan T. A.,* Casimir densities for a plate in de Sitter spacetime, Class, Quantum Grav., N 26, England, Brisjol, 2009, p. 195004.
10. *Elizalde E., Saharian A. A., Vardanyan T. A.,* Casimir effect for parallel plates in de Sitter spacetime, Phys. Rev., D 81, USA, 2010, p. 124003.
11. *Bellucci S., Saharian A. A.,* Fermionic Casimir effect for parallel plates in the presence of compact dimensions with applications to nanotubes, Phys., Rev. D 80, USA, 2009, p. 105003.
12. *Saharian A. A., Mkhitaryan A. L.,* Vacuum fluctuations and topological Casimir effect in Friedman-Robertson-Walker cosmologies with compact dimensions, Eur. Phys. J., C 66, Berlin, 2010, p. 295.
13. *Saharian A. A., Setare M. R.,* Casimir densities for a bourdary in Robertson-Walker spacetime, Phys, Lett., B 687, Holland, 2009, p. 253-257.
14. *Gevorgyan T. V., Manvelyan S. B., Shahinyan A. R. and Kryuchkyan G. Yu.,* Dissipative Chaos in Quantum Distributions, Modern Optics and Photonics: Atoms and Structured Media, World Scientific, Singapore, 2010, p. 60-77.
15. *Macovei M., Kryuchkyan G. Yu. and G.-X. Li,* Entangled Light and Matter Waves via Non-Linear Interactions, Modern Optics and Photonics: Atoms and Structured Media, World Scientific, Singapore. p. 201032-48.
16. *Antonosyan D. A. and Kryuchkyan G. Yu.,* Multiple Interactions in Multilayered Structures of Nonlinear Materials, Modern Optics and Photonics: Atoms and Structured Media, World Scientific, Singapore, 2010, p. 131-150.
17. *Gevorgyan T. V. and Kryuchkyan G. Yu.,* Quantum distributions and formation of phase-localized light states in cascaded optical parametric oscillators, Proceedings of Intern. Advanced Research Workshop on "Modern Problems in Optics and Photonics", Yerevan, 2010, p. 4-9.
18. *Abovyan G. A. and Kryuchkyan G. Yu.,* Optical Stern-Gerlach phenomena in twin-photon light, Proceedings of Intern. Advanced Research Workshop on "Modern Problems in Optics and Photonics", Yerevan, 2010, p. 18-23.
19. *Antonosyan D. A., Gevorgyan T. V. and Kryuchkyan G. Yu.,* Engineering of the factorable three-photon states in cascaded OPO, QCMC-2010, Bresbane, Australia, 2010, p. 31.
20. *Antonosyan D. A., Gevorgyan T. V. and Kryuchkyan G. Yu.,* Phase Matching and Phase Locking in Cascaded Optical Parametric Oscillator, Abstract Intern. Conf. on Nonlinear Photonics, Karlsruhe, Germany, 2010, p. 18.

21. *Gevorgyan T. V., Shahinyan A. R. and Kryuchkyan G. Yu.,* Parallel Computing of Bosonic and Fermionic Systems in Grid Infrastructures, Abstract of the Fourth International Conference "Distributed Computing and Grid-technologies in Science and Education", Dubna, 2010, p. 45.
22. *Astsatryan H., Sahakyan V., Shoukourian Yu., Mkoyan S., Akopov N., Asatryan H., Kryuchkyan G. Yu., Mickaelian A., Sargsyan L.,* Physics and Earth Science Local User Communities of Armenian National Grid Initiative, The Second International Conference on Software, Services & Semantic Technologies, Varna, Bulgaria, 2010, p. 160-167.
23. *Arab N., Nazaryan E. A.,* Modeling Deep Drawing Cylindrical Cup, International Jornal of Applied Engineering, Indian Journal, v. 4, issue 12, Indis, Drli, 2009, p. 2487-2496.
24. *Arab N., Nazaryan E. A.,* Analysis of Deformation in Thin Ring Plates with Circular at Flanging Process, International Journal of Materials Sciences, Indian Journal, v. 4, issue 4, Indis, Drli, 2009, p. 477-484.
25. *Arab N., Nazaryan E. A., Safaei A.,* Modeling Thin Sheet Cylindrical Cup Forming by Deep Drawing Process, Majlesi Journal of Materials Engineering, v. 2, N 7 winter Indian Journal, Izfahan, Iran, 2009, p. 27-31.
26. *Arab N., Nazaryan E. A., Arakelyan M. M.,* Investigation to Production Molybdenum Container to Grown Single Crystals by Deep Drawing Process, International Journal of Mechanical and Materials Engineering, vol 5, Majleshi Journal, N 1, Izfahan, Iran, 2010, p. 116-122.
27. *Karapetyan G. S., Balabekyan A. R., Demekhina N. A., Adam J.,* Multimodal approach to the ^{241}Am and ^{237}Np fission inducedby 660 MeV protons; Physics of Atomic Nuclei 72, N 6, Russia, 2009, p. 911-916.
28. *Balabekyan A. R., Danagulyan A. S., Drnoyan J. R., Demekhina N. A., Adam J. et al.* Recoil studies in the reactions of ^{12}C ions with the enriched tin isotope Physics of Atomic Nuclei 73, N 7, Holland, 2010, p. 1176-1184.
29. *Hakobyan T. S., Krivonos S., Lechtenfeld O. and Nersessian A. P.,* Hidden symmetries of integrable conformal mechanical systems, Phys. lett. A 374, 2010, p. 801-806.
30. *Hakobyan T. S.,* Ordering of energy levels for SU(N) extended Habbard chain, SIGMA 6, Ukraine, 2010, p. 024.
31. *Trippe C., Honecker A. and Ohanyan V.R.,* Exact calculation of the magnetocaloric effect in the S=1/2 XXZ chain, Phys. Rev. B 81, USA, 2010, p. 054402.
32. *Gonzales M., Kuznetsova Zh., Nersessian A. P., Toppan F. and Yeghikyan V.,* Second Hopf map and supersymmetric mechanics with Yang monopole, Phys. Rev., D 80, USA, 2009, p. 025022.
33. *Ohanyan V. R.,* Antiferromagnetic sawtooth chain with Heisenberg and Ising bonds, Condensed Matter Physics, 12, Ukraine, 2009, p. 343-351.
34. *Hakobyan T. S.,* Energy level ordering for frustrated spin ladder models, Phys. At. Nucl. 73, N 2, Russia, 2010, p. 339-344.
35. *Ohanyan V. R.,* Phase diagrams of the Ising-Heisenberg chain with S=1/2 triangular XXZ clusters, Phys. At. Nucl. 73, N3, Russia, 2010, p. 494-498.
36. *Aghamalyan D., Nersessian A. P.,* Higher-derivative Lagrangians for spinning light, Phys. Atom. Nucl. 73, 2010, p. 247-250.
37. *Nersessian A. P.,* Generalizations of MICZ-Kepler system, Phys. Atom. Nucl.73, 2010, p. 489-493.
38. *Hakobyan T. S.,* Energy level ordering for the quantum mechanical system with interacting SU(N) fermions, Proc. of the International Advanced Research Workshop on Modern Problems in Optics and Photonics, Edited by, Yerevan, 2010, p. 53.

ՄԻՋՈՒԿԱՅԻՆ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Յականով Վասիլի Մկրտչի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գրիգորյան Ռոմեն Պետրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

2. Դանագուլյան Ալիտա Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Ժամկոչյան Վահան Միքայելի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Բալաբեկյան Անահիտ Ռաֆիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մարգարյան Ռազմիկ Խալաթի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Բզնունի Սուրեն Արարատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Հայրապետյան Իզոլդա Նիկոլայի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Սիրունյան Ալբերտ Մկրտչի, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Չիլինգարյան Աշոտ Աղասու, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Մալաքյան Ցոլակ Համազասպի, տեխն. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Պետրոսյան Լեոնիդ Հենրիկի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Սարգսյան Ալլա Բորիսի, ավագ լաբորանտ, գործավար
3. Հովհաննիսյան Գոհար Հովհաննեսի, ավագ լաբորանտ
4. Օհանյան Կարապետ Սարիբեկի, ավագ լաբորանտ
5. Քառյան Գևորգ Արարատի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Բարձր էներգիաների դեպքում ճեղքման և բաժանման ռեակցիաների ուսումնասիրությունը (պետական ֆինանսավորում):	Դանագուլյան Ա. Ս.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնում շարունակվել է գիտական աշխատանքը՝ նվիրված բարձր էներգիաների դեպքում իոն-միջուկ փոխազդեցություններին:

«Միջուկ-2010» միջազգային կոնֆերանսին ուղարկվել է զեկուցման թեզիս՝ “Interaction of tin targets with 2.2A GeV ^{12}C ions”.

2009-2010 ուստարում տպագրվել են 2 հոդվածներ՝ նվիրված բարձր էներգիաների դեպքում միջուկ-միջուկ փոխազդեցություններին և π^0 մեզոնի կոհերենտ ֆոտոծնման հարցերին:

2010թ. մայիսի 25-ին թեկնածուական ատենախոսություն է պաշտպանել ամբիոնի ասպիրանտ Նիկոլայ Բալասանյանը՝ «π^0-մեզոնի կոհերենտ ֆոտոծնումը դեյտերիումի վրա» թեմայով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	2	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Բալաբեկյան Ա. Ռ., Կարապետյան Գ. Ս., Դոնոյան Ի. Ռ.,* Միջուկային ֆիզիկայի խնդիրների և թեստերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 53 էջ:

Հոդված

1. *Danagulyan A. S., Balabekyan A. R., Hovhannisyan G. H.,* Symmetry Energy and the Isoscaling in Reactions on Enriched Tin Isotopes, Physics of Atomic Nuclei, v.73, Moscow, 2010, p. 81-85.
2. *Balasanyan N. R., Stepanyan S. G., Danagulyan A. S.,* Identification of Coherent ($\pi^+ \pi^-$) Pairs Production in High Energy Photon-Deuteron Scattering, Reports National Academy of Sciences of Armenia, N 110, Yerevan, 2010, p. 49-55.

ՕՊՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հակոբյան Ռաֆիկ Սերյոժայի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ալավերդյան Ռոմա Բախշիի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ասլանյան Լևոն Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
3. Կարայան Համլետ Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Այունց Յուրի Խորենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Եսայան Գարեգին Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Էլբակյան Վաչագան Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Հարությունյան Իշխան Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Մուրադյան Լևոն Խաչիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Պախալով Վալերի Բորիսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
10. Քոչարյան Լևոն Մուսայելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
11. Գրիգորյան Ջուլիետա Խաչատուրի, դասախոս
12. Խուրշուդյան Մուշեղ Հաբեթի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Չիլինգարյան Յուրի Սերգեյի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Սանթրոսյան Էմին Ազատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մակարյան Անուշավան Հայկարամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Կուտուզյան Աղավնի Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

«Օպտիկական երեւույթների ֆիզիկայի» ուսումնական լաբորատորիա

1. Ներսիսյան Սամվել Ցոլակի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ

2. Կուտուզյան Աղավնի Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
3. Մարգարյան Գոհարիկ Հրանտի, ավագ լաբորանտ, գործավար
4. Գալստյան Սուրեն Ռուբենի, ավագ լաբորանտ
5. Կիրակոսյան Արթուր Աբրահամի, ավագ լաբորանտ
6. Հակոբյան Մարիամ Ռաֆիկի, ավագ լաբորանտ
7. Վարդանյան Նունե Ֆրունզեի, ավագ լաբորանտ
8. Հակոբյան Ռաֆայել Սերգեյի, ուսումնական վարպետ

«ԷՀՄ եւ ֆիզիկական գիտափորձի ավտոմատացման» ուսումնական լաբորատորիա

1. Սահակյան Նաիրա Սարգսի, ուսումնական լաբորատորիայի վարիչ
2. Կարախանյան Ալվարդ Գուրգենի, ավագ լաբորանտ
3. Շիգարյան Էդուարդ Գրիշայի, ավագ լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Վերջին տարիներին կատարվում են բազմաթիվ գիտափորձեր, որոնք ակնհայտ կերպով ցուցադրում են, որ նեմատիկ հեղուկ բյուրեղներում ներդրված կոլոիդալ մասնիկներն առաջ են բերում նոր ֆիզիկական երևույթներ: Մասնավորապես գիտափորձերը վկայում են, որ նեմատիկ հեղուկ բյուրեղներում ներդրված փոքր կոնցենտրացիայով ֆերոէլեկտրական նանոմասնիկները կարողանում են զգալի չափով լավացնել այդ հեղուկների ֆիզիկական հատկությունները: Ստույգ Sn2P2S6 կամ BaTiO3 նանոմասնիկները փոքր կոնցենտրացիայով (<1%) մեծացնում են հեղուկ բյուրեղի կարգավորվածության պարամետրը, մեծացնում են իզոտրոպ-նեմատիկ փուլային անցման շեմային ջերմաստիճանը 5Կ-ով և նվազեցնում են Ֆրեդերիկսի անցման լարման շեմային արժեքը: Այս փորձարարական տվյալները շատ կարևոր են հիմնարար նանոգիտության ասպարեզում ևս, քանի որ նրանք ցուցադրում են, թե ինչպես է նանոմասնիկը կապ հաստատում մակրոսկոպիկ միջավայրի կարգավորվածության հետ: Նշված գիտափորձերը կարևոր են, անշուշտ, նաև նանոտեխնիկայի կիրառական նպատակներով, քանզի դրանք թույլ են տալիս կարգավորել հեղուկ բյուրեղների հնարավորություններն ու հատկություններն առանց քիմիական սինթեզի: Ինչպես նշեցինք, կան բազմաթիվ փորձարարական աշխատանքներ՝ կապված այս ֆիզիկական երևույթների հետ, սակայն գրականության մեջ միայն մի քանի մոտավոր տեսական աշխատանքներ են նվիրված այս թեմային: Գրականության ուսումնասիրության արդյունքում մենք անհրաժեշտ ենք համարում քննարկել այս ֆիզիկական երևույթների տեսական հիմքերը: Կհետազոտվեն իդեալական, ոչ իդեալական գազեր, Օնզագերի դասական տեսությունը կոլոիդալ հեղուկների համար, իսկ վերջում՝ նեմատիկ հեղուկ բյուրեղներ և նրանցում ներդրված ֆերոէլեկտրական նանոմասնիկներ, ինչպես նաև կիրականացվի բաղադրյալ համակարգի ջերմոդինամիկայի տեսական հետազոտություն:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

	Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1	Dispersions colloundales de particules ferrolectriques dans des cristaux liquides lyotropesColloidal dispersions of ferronlectriques particles in lyotropic liquid crystals (ECO-NET Projet: 21310WD 2009).	Հակոբյան Ռ. Ս.
2	Surface memory and anchoring gliding in liquid crystals: physical mechanisms and relation to the anchoring energy (ECO-NET Projet: 18843TM 2008).	Հակոբյան Ռ. Ս.
3	Ultrafast Optical Oscilloscope (NATO SFP # 978027).	Մուրադյան Լ. Խ.
4	SCS-IE-007 Սիմիլարիտոնը՝ գերարագ օպտիկական ազդանշանի սինթեզի և չափման համար. կիրառություններ՝ CARS-լուսատարային միկրոսկոպիայի և գերբարձր լուծողունակության օսցիլոգրաֆի խնդիրներում (CNRS –23549):	Մուրադյան Լ. Խ.

Թեմա 1. Դրամաշնորհի աշխատանքները սկսվել են 2009 թ-ի հունվարից: Հայկական կողմը պետք է կառուցի ֆերոէլեկտրական մասնիկների առկայությամբ լիոտրոպ հեղուկ բյուրեղների Օնզագերի տեսությունը և ազատ էներգիան: Այդ տեսության միջոցով պետք է ուսումնասիրել ֆերոէլեկտրական նանոմասնիկների ազդեցությունը ջերմաստիճանային ու Ֆրեդերիկսի փուլային անցումների վրա:

Թեմա 2. Պոլիմերային թաղանթներով հեղուկ բյուրեղի կողմնորոշում իրականացնելիս պոլիմերի և հեղուկ բյուրեղի մոլեկուլների միջև առաջանում է փոխազդեցությամբ պայմանավորված կապ, որը կողմնորոշում է հեղուկ բյուրեղին: Որոշ դեպքերում անհրաժեշտություն է առաջանում փոխել պատերին տրված պայմանները: Այդ ուղղությամբ կատարված բազմաթիվ փորձերում կիրառվել են էլեկտրական կամ մագնիսական դաշտեր և մակերևույթի վրա փոխել հեղուկ բյուրեղի ուղղությունը, սակայն դաշտը հանելուց հետո դիտվել է դիրեկտորի մասնակի վերադարձ դեպի սկզբնական դիրքը: Այդ երևույթն անվանում են մակերևութային կապի հիշողություն: Մակերևութային կապը շատ վնասակար է կիրառությունների դեպքում: Այդ պատճառով անհրաժեշտ է հասկանալ և տեսականորեն բացատրել նեմատիկ հեղուկ բյուրեղների մակերևութային կապի մեխանիզմը, սակայն մինչ օրս չկա հիմնարար տեսություն այդ երևույթը բացատրելու համար:

Պոլիմերային շերտերը կարող են պատճառ հանդիսանալ կողմնորոշման հիշողությանը նեմատիկ հեղուկ բյուրեղում: Ուսումնասիրված է պոլիվինիլ ալկոհոլային շերտերի վրա կողմնորոշման հիշողության ջերմաստիճանային կախվածությունը, նաև ժամանակի այն միջակայքի ազդեցությունը, որի ընթացքում հիշողական կողմնորոշումը գեներացվում է: Առաջարկված է ադսորբցիոն-դիսորբցիոն մեխանիզմ, որի միջոցով կարելի է խելամիտ ձևով բացատրել դիտումները:

Մակերևութային հիշողությունը սովորաբար գեներացվում է պինդ թիթեղների վրա հեղուկ բյուրեղների թույլ կապով: Ցույց է տրված, որ հիշողությունը կարող է վերացվել սիլան մոլեկուլների մակերևութային պասիվացմամբ: Իրականացվել է պլանար ազիմուտորեն այլասերված և հիշողությունից ազատ կապ՝ առանց պլանար մակերևույթից դուրս գալու:

Ուսումնասիրված է մագնիսական դաշտով մակածված ՀԲ-ի վերակողմնորոշումը պոլիմերային շերտի վրա պոլիմեր-ապակի փուլային անցման ջերմաստիճանի մոտ: Ներկայացված են կինետիկ կորեր դաշտի տարբեր ուժերի և տարբեր ջերմաստիճանների համար: Զարգացված է մոդել, որը հաշվի է առնում պոլիմերում կառուցվածքային վերակողմնորոշումները, որը մակածված է նրանց փոխազդեցությամբ ՀԲ-ի անիզոտրոպիկ պոտենցիալի հետ: Այս մոդելի վրա հենված մեքենայական հաշվարկները քանակական շատ լավ համաձայնության մեջ են մտնում փորձնական արդյունքների հետ:

Սույն դրամաշնորհի հետագա նպատակն է եղած էքսպերիմենտալ աշխատանքների և տեսական գնահատականների հիման վրա փորձել ներկայացնել գոյություն ունեցող փորձերի հետևողական տեսական բացատրություն:

Թեմա 3. Հետազոտությունների արդյունքում մշակված է օպտիկական գերարագ օսցիլոգրաֆ՝ սիմիլարիտոնի կիրառմամբ:

Թեմա 4. Դրամաշնորհի աշխատանքները սկսվել են 2009թ. դեկտեմբերից: Հայկական կողմը զբաղվում է վերնագրում ներկայացված խնդիրների լուծմամբ:

Հրատարակություններ

Դասա-գիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս	Արտոնագիր
-	-	-	-	26	2	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Асланян Л. С., Григорян Н. С., Назарян С. К.,* Пространственная динамика состояния поляризации света и уравнения Блоха, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր՝ նվիրված Վանաձորի մանկավարժական ինստիտուտի հիմնադրման 40-ամյակին, Երևան, Իրավունք, Վանաձոր, 2009, էջ 35-40:
2. *Հակոբյան Ռ. Ս., Հակոբյան Մ. Ռ.,* Կողմնորոշումային թերմոմեխանիկական երևույթներ հեղուկ բյուրեղներում, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր՝ նվիրված Վանաձորի մանկավարժական ինստիտուտի հիմնադրման 40-ամյակին, Երևան, Իրավունք, 2009, էջ 63-68:
3. *Калашян М. А., Паланджян К. А., Хачикян Т. Дж., Мансурян Т. Г., Есаян Г. Л., Мурадян Л. Х.,* Призменно-линзовая дисперсионная линия задержки, Письма в ЖТФ, т. 35, N 5, 2009, с. 29-35.
4. *Galstyan A. M., Zakharyan G. G., Hakobyan R. S.,* Polarization Properties of Thin Aisotropic Dffraction Gatings, 13th Topical Meeting on the Optics of Liquid Crystals, OLC-2009, Books of abstracts, Erice (TP)-Italy, 2009, p. 66.
5. *Sargsyan K. M., Galstyan T. V., Hakobyan R. S.,* Convective Instability Due to the Surface Tension Anisotropy, 13h Topical Meeting on the Optics of Liquid Crystals, OLC-2009, Book of abstracts, Erice (TP)-Italy, 2009, p. 53.
6. *Hakobyan D. A., Galstyan A. V., Bagdasaryan T. H. and Hakobyan R. S.,* Light Diffraction in Linearly Chirped Thick Hologram Gratings Written in Polymer Dispersed Liquid Crystals, 13h Topical Meeting on the Optics of Liquid Crystals, OLC-2009, Book of abstracts, Erice (TP)-Italy, 2009, p. 20.
7. *Gevorgyan G. S., Aleksanyan A. K. and Hakobyan R. S.,* Orientational Optical Nonlinearity of Twisted Nematic Liquid Crystal Due to the Thermomechanical effect, 13h Topical Meeting on the Optics of Liquid Crystals, OLC-2009, Book of abstracts, Erice (TP)-Italy, 2009, p. 21.
8. *Mouradian L. Kh., Zeytunyan A. S., Muradyan A. L., Yesayan G. L., Louradour F., Barthnlnmy A.,* Broadband similariton: features and applications, Proc. Int. Advanced Research Workshop Modern Problems in Optics & Photonics (MPOP 2009), World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd, Singapore, 2010, p. 339-354.
9. *Zeytunyan A. S., Yesayan G. L., Mouradian L. Kh., Louradour F., Barthélémy A.,* Similariton-referencing novel methods for femtosecond signal analysis: spectral interferometry and spectrotemporal imaging, Proc. Int. Advanced Research Workshop Modern Problems in Optics & Photonics (MPOP 2009), Yerevan, Gitutiun, 2010, p. 73-78.
10. *Aslanyan L. S., Grigoryan N. S., Nazaryan S. K.,* Circularly polarized light in weakly inhomogeneous anisotropic media with gyrotropy. Proc. Int. Advanced Research Workshop Modern Problems in Optics & Photonics (MPOP 2009), Yerevan, Gitutiun, 2010, p. 109-113.
11. *Hakobyan R. S., Galstyan A. M., Zakharyan G. G.,* Polarization properties of thin anisotropic diffraction gratings. Anniversary scientific session dedicated to the 90-th Anniversary of YSU, 11-15 May 2009, collection of articles, v.1-physics and mathematical sciences, Yerevan, 2010, p. 49-57.
12. *Գևորգյան Գ. Ս., Հակոբյան Մ. Ռ., Պարսամադ Ջ. Բ.,* Նեմատիկ հեղուկ բյուրեղի կողմնորոշումային օպտիկական ոչ գծայնության թերմոմեխանիկական մեխանիզմը, ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին նվիրված հոբելյանական գիտական նստաշրջանի հոդվածների ժողովածու, հատոր 1, ֆիզիկա-մաթեմատիկական գիտություններ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 58-62:
13. *Акопян М. Р., Минасян А. К., Акопян Р. С.,* Переориентация директора нематического жидкого кристалла давлением акустической волны, Юбилейная научная сессия, посвященная 90-летию ЕГУ, сборник статей, том 1, Физико-математические науки, ЕГУ, Ереван, 2010, с. 106-110.
14. *Ալավերդյան Կ. Ռ., Ալավերդյան Ռ. Բ., Գևորգյան Ա. Հ.,* Ղեկավարվող դեֆեկտ պարունակող խոլեստերիկ հեղուկ բյուրեղում լույսի ճնշողաբար անդրադարձման և բևեռացման հարթության պտույտի ուսումնասիրումը, ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին նվիրված հոբելյանական գիտական նստաշրջանի հոդվածների ժողովածու, հատոր 1, ֆիզիկա-մաթեմատիկական գիտություններ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 12-20:
15. *Դաղալյան Տ. Կ., Ալավերդյան Ռ. Բ.,* Նեմատիկ հեղուկ բյուրեղներում մեխանիկական տատանումներով մակածված ուղղորդի ալիքների փորձարարական ուսումնասիրումը, ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին նվիրված հոբելյանական գիտական նստաշրջանի հոդվածների ժողովածու, հատոր 1, ֆիզիկա-մաթեմատիկական գիտություններ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 71-75:

16. *Григорян Н. С., Назарян С. К., Асланян Л. С.,* Гироскопическая модель эволюции состояния поляризации света в слабонеоднородных анизотропных средах с гиротропией, Юбилейная научная сессия, посвященная 90-летию ЕГУ, сборник статей, том 1, Физико-математические науки, ЕГУ, Ереван, 2010, с. 95-100.
17. *Зейтунян А. С., Паланджян К. А., Есаян Г. Л., Мурадян Л. Х.,* Нелинейно-дисперсионный симиляритон: спектрально-интерферометрическое исследование, Квант. электрон. 40 (4), 2010, с. 327-328.
18. *Zeytunyan A. S.,* Bandwidth and duration of nonlinear-dispersive similariton, Proc. of the Yerevan State Univ. Phys. and Math. Sci. 1, Yerevan, 2010, p. 54-57.
19. *Зейтунян А. С., Мадатян А. Р., Есаян Г. Л., Мурадян Л. Х.,* Диагностика фемтосекундных лазерных импульсов на основе генерации нелинейно-дисперсионного симиляритона, Известия НАН Армении, Физика, т. 45, N 4, Ереван, 2010, с. 260-264.
20. *Зейтунян А. С., Паланджян К. А., Есаян Г. Л., Мурадян Л. Х.,* Спектрально-интерферометрическое исследование нелинейно-спектронного симиляритона, Известия НАН Армении, Физика, т. 45, N 2, Ереван, 2010, с. 97-105.
21. *Асланян Л. С., Алавердян Р. Б., Асланян А. Л., Геворкян Г. С., Пахалов В. Б.,* Временная динамика директора НЖК в поле последовательности прямоугольных импульсов, Оптика и спектроскопия, т. 109, N 4, 2010, с. 656-660.
22. *Алавердян Р. Б., Аллахвердян К. Р., Геворгян А. А., Чилингарян А. Д., Чилингарян Ю. С.,* Хиральные фотонные кристаллы с электрически управляемым анизотропным дефектом, Эксперимент и теория. ЖТФ, т. 80, N 9, Ереван, 2010, с. 85-90.
23. *Пахалов В. Б.,* Спектральные моды и когерентность полупроводникового лазера и Nd-лазера с диодной накачкой вблизи порога генерации, Письма в ЖТФ, т. 36, 2010, с. 14-22.
24. *Palanjyan K. H., Yesayan G. L., Mouradian L. Kh.,* Spectral self-compression in fibers with negative dispersion Proc. Conf. Laser Physics-2009, Ashtarak, 2010, p. 93-96.
25. *Mouradian L. Kh.,* Spectral Compression-Temporal Lensing: Applications to Signal Analysis-Sinthesis in Ultrafast Optics- Proc. Conf. Laser Physics-2009, Ashtarak, 2009, p. 67-70.
26. *Khachikyan T. J., Zeytunyan A. S., Yesayan G. L., Mouradian L. Kh.,* Bandwidth of nonlinear-spectronic similariton-Proc. Conf. Laser Physics-2009, Ashtarak, 2009, p. 154-157.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Zeytunyan A. S., Yesayan G. L., Mouradian L. Kh., Louradour F., Barthnlnmy A.,* Applications of Similariton in Ultrafast Optics: Spectral Interferometry and Spectrotemporal Imaging," in Frontiers in Optics, OSA Technical Digest, Optical Society of America, 2009, p. FWI5.
2. *Zeytunyan A. S., Muradyan A. L., Yesayan G. L., Mouradian L. Kh., Louradour F., Barthnlnmy A.,* Measuring of broadband similariton chirp, in Nonlinear Photonies, OSA Technical Digest, Optical Society of America, 2010, p. NME46.

Արտոնագիր

1. *Մուրադյան Լ. Խ., Մանուրյան Տ. Գ., Զեյթունյան Ա. Ս., Քալաշյան Մ. Ա., Եսայան Գ. Լ., Լուրադուր Ֆ., Բարթելեմի Ա.,* Գերարագ օպտիկական օսցիլոգրաֆ, ՀՀ արտոնագիր N 173U, G01R 13/00 (26.10.2009):

Ֆակուլտետում գործող լաբորատորիաների թիվը՝ *6*

«ՄԱԿՐՈՄՈԼԵԿՈՒԼՆԵՐԻ ՖԻԶԻԿԱ» ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Հարությունյան Սամվել Գառնիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Առաքելյան Վալերի Բեյբութի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Կարապետյան Նելլի Հրանտի, կենս. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Վարդանյան Հարություն Բաբկենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
4. Ղազարյան Արա Արամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
5. Ղազարյան Ռուզան Սուրենի, կենս. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
6. Մամասախլիսով Եվգենի Շամիլի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
7. Ֆարշյան Հրանտ Սոկրատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
8. Ալոյան Լուսինե Ռաֆիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
9. Քարամյան Կարինե Կառլենի, կրտսեր գիտաշխատող
10. Կուծանյան Հրաչ Ռաֆիկի, ավագ ինժեներ
11. Պողոսյան Միքայել Կարենի, ավագ ինժեներ
12. Նավոյան Զավեն Էմիլի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ լաբորանտ
13. Սինյավսկայա Ալլա Կոնստանտինի, ավագ լաբորանտ
14. Ծառուկյան Արտյոմ Վլադիմիրի, ավագ լաբորանտ
15. Գրիգորյան Ինեսսա Էդվարդի, ավագ լաբորանտ
16. Տոնոյան Շուշանիկ Արմենի, ավագ լաբորանտ
17. Ավետիսյան Անի Արթուրի, ավագ լաբորանտ
18. Հովսեփյան Մարինե Ղարիբի, լաբորանտ
19. Գևորգյան Հայկ Կարենի, լաբորանտ
20. Վարդանյան Իշխան Վոլոդյայի, լաբորանտ
21. Չավուշյան Անդրանիկ Ստեփանի, լաբորանտ
22. Հայրապետյան Գոռ Նորայրի, լաբորանտ
23. Անդրեասյան Վարդան Կարենի, լաբորանտ
24. Փայտյան Մարիամ Արթուրի, լաբորանտ
25. Միրզախանյան Ադեհ Սուրենի, լաբորանտ
26. Պետրոսյան Դավիթ Ռաֆայելի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Կենսաբանական և սինթետիկ մակրոմոլեկուլների կառուցվածքային կազմավորման և դինամիկայի ֆիզիկական սկզբունքները (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Ս. Գ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Ուսումնասիրվել է միթելանի տՌՆԹ-ի հետ նոր սինթեզված մեզո-տետրա-(4*N*-օքսիէթիլպիրիդիլ) պորֆիրինի (TOEPyP4) և նրա Zn(II)-պարունակող ածանցյալ՝ ZnTOEPyP4-ի փոխազդեցությունը: Հետազոտությունները կատարվել են UV/Vis–սպեկտրոֆոտոմետրիայի և շրջանային դիքրոիզմի մեթոդներով: Հետազոտությունները կատարվել են ցածր իոնական ուժերի դեպքում (μ=0.01), երբ տՌՆԹ-ն ունի ձգված երկպարույրի «hairpin» ձև: Հետազոտությունները ցույց են տվել, որ TOEPyP4 կապվում է տՌՆԹ-ի այս ձևի հետ ինտերկալացիայի եղանակով: Իսկ ZnTOEPyP4-ն կապվում է տՌՆԹ-ի հետ արտաքին կարգավորված եղանակով, որի հետևանքով տՌՆԹ-ի հետ կոմպլեքսը ստանում է կոշտ ձողիկների ձև: Այսպիսի ձողիկներն իրար հետ փոխազդելիս առաջացնում են հեղուկ բյուրեղային կառույցներ:

Ուսումնասիրվել է երկշերտ լիպիդային թաղանթների վրա (ԵԼԹ) ֆիզիկական գործոնների ազդեցության ուսումնասիրությունը: Կատարված հետազոտություններում ցույց է տրվել, որ հիդրոստատիկ ճնշման առկայության դեպքում ԵԼԹ-ի կյանքի միջին տևողությունը փոքրանում է, և դա պայմանավորված է ԵԼԹ-ի վրա անցքերի թվի աճով, և որ ԵԼԹ-ի վրա հիդրոստատիկ ճնշման աճի հետ մեծանում է ԵԼԹ-ի էլեկտրական ունակությունը, նվազում է էլեկտրական դիմադրությունը: Ցույց է տրվել նաև, որ ԵԼԹ-ում անցքի առաջացումը տեղի է ունենում մոնոշերտի ճկման արդյունքում: Ուսումնասիրվել է նաև օսմոտիկ ճնշման և էլեկտրոլիտի կոնցենտրացիայի ազդեցությունը ԵԼԹ-ի կյանքի միջին տևողության վրա:

Ուսումնասիրվել է նոր մեզո-տետրա (4-N-օքսիէթիլպիրիդիլ) պորֆիրինի և նրա Zn-, Ag-, Co-մետաղական ածանցյալների հակաուռուցքային հատկությունները in vivo պայմաններում: Առողջ, ուռուցքակիր և բուժված առնետների հյուսվածքներից անջատվել է ԴՆԹ, և ուսումնասիրվել են դրանցում առաջացած կառուցվածքային փոփոխությունները: Էլեկտրաֆորեզի մեթոդով ստացված փորձերի տվյալները հնարավորություն են տվել գնահատելու ԴՆԹ-ում առկա վնասվածքները, որոնք առաջանում են ուռուցքագոյացման դեպքում: Բացահայտվել է նաև, որ TOEPyP4, AgTOEPyP4, ZnTOEPyP4 և CoTOEPyP4 պորֆիրիններով բուժված առնետների ուռուցքից անջատած ԴՆԹ-ի թերմոդինամիկական և էլեկտրաֆորետիկ բնութագրերը գրեթե մոտեցել են նորմայի արժեքներին:

Ուսումնասիրվել է նաև TOEPyP4, AgTOEPyP4, ZnTOEPyP4 և CoTOEPyP4 պորֆիրինների փոխազդեցությունը նորմալ և ուռուցքային հյուսվածքներից անջատած ԴՆԹ-ի հետ in vitro պայմաններում: Սպեկտրոֆոտոմետրիկ եղանակով ստացել ենք պորֆիրինների տիտրման կորերը՝ տարբեր քանակի ԴՆԹ ավելացնելով: ԴՆԹ-պորֆիրին կապման հաստատունների կախվածությունը միջավայրի պայմաններից պարզելու նպատակով տիտրման կորերը ստացել ենք տարբեր pH-ի դեպքում:

ՊԻՆԴ ՄԱՐՄՆԻ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ (ՊՄՖ ԳՀԼ)

Գիտական ղեկավար՝ *Կիրակոսյան Ալբերտ Ավետիսի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Ալումյան Կառլեն Վոլոդյայի, ավագ գիտաշխատող
2. Այվազյան Աշոտ Պետրոսի, ավագ գիտաշխատող
3. Ավետիսյան Արտակ Արայի, ավագ գիտաշխատող
4. Բալյան Մինաս Կարապետի, ավագ գիտաշխատող
5. Գասպարյան Լաուրա Գասպարի, ավագ գիտաշխատող
6. Գևորգյան Սամվել Գերասիմի, ավագ գիտաշխատող
7. Էյրամջյան Ֆերդինանդ Հովհաննեսի, ավագ գիտաշխատող
8. Լևոնյան Լևոն Վարդգեսի, ավագ գիտաշխատող

9. Հարությունյան Լևոն Ալբերտի, ավագ գիտաշխատող
10. Հարությունյան Նորայր Պատվականի, ավագ գիտաշխատող
11. Հարությունյան Վալերի Սոսի, ավագ գիտաշխատող
12. Մանուկյան Հասմիկ Միքայելի, ավագ գիտաշխատող
13. Մեսրոպյան Մեսրոպ Հայրոյի, ավագ գիտաշխատող
14. Մկրտչյան Վահրամ Պատվականի, ավագ գիտաշխատող
15. Ջոթյան Անահիտ Պարույրի, ավագ գիտաշխատող
16. Սարգսյան Հայկ Արայի, ավագ գիտաշխատող
17. Սաքանյան Մարտին Սարգսի, ավագ գիտաշխատող
18. Ազիզյան Սեյրան Լևոնի, գիտաշխատող
19. Աղաբաբյան Էդուարդ Վաղինակի, գիտաշխատող
20. Բարսեղյան Մանուկ Գևորգի, գիտաշխատող
21. Գասպարյան Շուշանիկ Գրիգորի, գիտաշխատող
22. Գյոզալյան Անդրանիկ Ջավադի, գիտաշխատող
23. Գրիգորյան Արշակ Հրայրի, գիտաշխատող
24. Երանոսյան Մկրտիչ Ալեքսանի, գիտաշխատող
25. Էյրամջյան Տիգրան Հովհաննեսի, գիտաշխատող
26. Վարդանյան Լյուդվիգ Արշակի, գիտաշխատող
27. Գևորգյան Վարդան Սամվելի, կրտսեր գիտաշխատող
28. Կարապետյան Գագիկ Հարությունի, կրտսեր գիտաշխատող
29. Կուրղինյան Բիլոր Կորյունի, կրտսեր գիտաշխատող
30. Ղազարյան Արեգ Վանիկի, կրտսեր գիտաշխատող
31. Մելիքսեթյան Արեգ Վաչագանի, կրտսեր գիտաշխատող
32. Մուղնեցյան Վռամ Ներսեսի, կրտսեր գիտաշխատող
33. Մուրադյան Սերոբ Տարոնի, կրտսեր գիտաշխատող
34. Սեդրակյան Լևոն Ռուբենի, կրտսեր գիտաշխատող
35. Մնացականյան Թամարա Սևոյի, ավագ լաբորանտ
36. Սեմերջյան Հովհաննես Սարգսի, ավագ ինժեներ
37. Բաղալյան Օնիկ Մանուկի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
Միկրո- և նանոկառուցվածքների ռենտգենադիֆրակցիոն և ցածրջերմաստիճանային փորձարարական և տեսական ուսումնասիրում և հետազոտման նոր մեթոդների մշակում. 1. Ռենտգենյան հետազոտություններ, 2. Կիսահաղորդչային նանոկառուցվածքների հետազոտություններ, Ցածրջերմաստիճանային հետազոտություններ և գերհաղորդականություն, մագնիսական հետազոտություններ (պետական ֆինանսավորումը):	Կիրակոսյան Ա. Ա.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

1. Ռենտգենյան հետազոտություններ

Առաջարկվել է ռենտգենյան ճառագայթների նոր տիպի ինտերֆերաչափ՝ կազմված ընդհանուր գլխավոր օպտիկական առանցքի երկայնքով տեղադրված երեք բազմաշերտ գոտիական թիթեղներից:

Թվային մոդելավորման եղանակով հիմնավորվել է առաջարկված ինտերֆերաչափի օգտագործման հնարավորությունը ռենտգենյան փուլային ցայտունության մեծացված մասշտաբով արտապատկերման խնդրում (ռենտգենյան փուլային մանրադիտակ):

Si-ի միաբյուրեղից պատրաստվել և փորձարկվել են LLL տիպի ռենտգենյան ինտերֆերաչափեր, և որոշվել են հետազոտվող միաբյուրեղի առաձգական հաստատունի արժեքները դիսլոկացիաների տարբեր խտությունների դեպքում:

Ռենտգենյան ճառագայթման լայն տարամիտված փնջի դիֆրակցիայի եղանակով ուսումնասիրվել են արհեստական աճեցված SiC-ի բյուրեղի կառուցվածքային առանձնահատկությունները և բյուրեղի համասեռությունը: Դիֆրակտային պատկերների համաչափ և ոչ համաչափ գծերի անվանարկմամբ ապացուցվել է, որ չնայած SiC բյուրեղի աճի պարամետրերի անփոփոխ մնալուն՝ ուսումնասիրված նմուշների սահմաններում կա բյուրեղի անհամասեռություն: Կատարվել է ռեֆրակտային-դիֆրակտային ոսպնյակի դինամիկական հաշվարկ:

Փորձնականորեն ուսումնասիրվել, դիտվել և տեսականորեն բացատրվել է ջերմաստիճանային գրադիենտի և ուլտրաձայնի ազդեցությամբ արհեստական անիզոտրոպության երևույթը բյուրեղներում ռենտգենյան հաճախությունների տիրույթում:

Առաջարկվել է նյութերի ռենտգենաօպտիկական անիզոտրոպ հատկությունների ուսումնասիրման նոր մեթոդ, որի հիմքում ընկած է ռենտգենաինտերֆերաչափման եղանակը:

Տեսականորեն հետազոտվել է ռենտգենյան ճառագայթների անդրադարձած փնջի ինտենսիվության կախումը դարսման արատ պարունակող հետերաէպիտաքսային գերցանցի պարբերության պատահական շեղումներից գերցանցը կազմող նյութերի փոխադարձ դիֆուզիայի պայմաններում:

Պարզվել է, որ պարբերության պատահական շեղումները չեն ազդում հիմնական մաքսիմումի ինտենսիվության վրա և ավելի շատ թուլացնում են սատելիտների ինտենսիվությունը:

Փափուկ ռենտգենյան տիրույթում գրանցված պատկերներից ստացված տվյալների հիման վրա հետազոտվել են ջրային ցեմենտային լուծույթում բյուրեղացող ֆազերի աճի առանձնահատկությունները և այդ աճով պայմանավորված բյուրեղացման ճնշումը: Ջերմադինամիկական հաշվարկների հիման վրա գնահատվել է բյուրեղացման ճնշման մոտավոր մեծությունը, որը 10 ՄՊա է և էապես պայմանավորված է կալցիումի հիդրոքսիդի աճով: Հաշվարկված է նաև կալցիումի հիդրոքսիդի բյուրեղական ցանցի Մադելունգի հաստատունի ճշգրիտ արժեքը՝ 2.323, ինչը հնարավորություն է ընձեռել նաև գնահատելու այդ ֆազ բյուրեղական աճը բնորոշող որոշ ֆիզիկական պարամետրեր:

2. Կիսահաղորդչային նանոկառուցվածքների հետազոտություններ

Հետազոտվել են D^- (+ - -) խառնուրդային կենտրոնի էներգիական վիճակները, երբ խառնուրդը տեղայնացված է կիսահաղորդիչ-մեկուսիչ կամ կիսահաղորդիչ-մետաղ բաժանման հարթության (ինտերֆեյսի) շրջակայքում: Նվազարկման մեթոդով որոշվել է D^- կենտրոնի կապի էներգիան՝ կախված միջավայրերի դիէլեկտրական թափանցելիությունների տարբերությունից և դոնորի դիրքից:

Քվանտային օղակում տեսականորեն հետազոտվել է «էլեկտրոն-խոռոչ» համակարգի էներգիան էլեկտրական և մագնիսական դաշտերում, և բացահայտվել են Ահարոնով-Բոհմի տատանումները մագնիսական դաշտում:

Տեսականորեն հետազոտվել են քվանտային օղակի օպտիկական հատկությունները մագնիսական դաշտում՝ պայմանավորված էքսիտոններով:

Ուժեղ կապի մոտավորությամբ հետազոտվել է գրաֆենի մի քանի շերտից բաղկացած համակարգի էներգիական սպեկտրն ուղղահայաց էլեկտրական դաշտում, և բացահայտվել է առաջացած էներգիական ճեղքի ոչ մոնոտոն կախվածությունն էլեկտրական դաշտից:

Ուսումնասիրվել է փոխադարձ դիֆուզիայի ազդեցությունը GaAs/GaAlAs գնդային քվանտային կետում խառնուկային վիճակների վրա: Ցույց է տրվել, որ կապի էներգիայի կախումը դիֆուզիայի երկարությունից ունի ոչ մոնոտոն բնույթ, դիֆուզիան հանգեցնում է գերցանցը կազմող քվանտային կետերի գնդային համաչափության վերացման, էներգիական ենթագոտիների լայնացման և միջգոտիական կլանման գործակցի էական նվազման:

Պյոշլ-Թելերի պոտենցիալով քվանտային փոսում ուսումնասիրվել են հիդրոստատիկ ճնշման և ջերմաստիճանի ազդեցությունները ջրածնանման խառնուկի կապի էներգիայի և ֆոտոիոնացման կտրվածքի վրա: Ուսումնասիրվել է կապի էներգիայի կախվածությունը ինչպես խառնուկի դիրքից, այնպես էլ պոտենցիալի

պարամետրերից: Ֆոտոիոնացման կտրվածքի սպեկտրում հիդրոստատիկ ճնշման և ջերմաստիճանի ազդեցությունների շնորհիվ դիտվել են համապատասխանաբար «կարմիր» և «կապույտ» շեղումներ:

Ուղղաձիգ դասավորված գլանային քվանտային կետերում ուսումնասիրվել են հիդրոստատիկ ճնշման և էլեկտրական դաշտի ազդեցությունները ջրածնանման խառնուկի կապի էներգիայի վրա:

Տեսականորեն ուսումնասիրվել է պարաբոլական պոտենցիալով քվանտային լարում ջրածնանման խառնուկին կապված պոլարոնային վիճակների վրա արտաքին էլեկտրական և մագնիսական դաշտերի ազդեցությունը: Խառնուկի տարբեր դիրքերի դեպքում գնահատվել է կապի էներգիայում «էլեկտրոն-բևեռային» օպտիկական ֆոնոն փոխազդեցության ներդրումը՝ կախված դաշտերի մեծությունից:

Քննարկված են երկէլեկտրոնային վիճակները նեղ քվանտային օղակում: Կուլոնյան փոխազդեցությունը դիտարկվում է՝ կախված միայն անկյունային փոփոխականներից:

Վինտերնից-Սմորոդինսկու սահմանափակող պոտենցիալով քվանտային օղակում քննարկվել են միջգոտիական կլանումը և էքսիտոնային վիճակները մագնիսական դաշտի առկայությամբ: Հաշվված են կլանման գործակիցը, շեմային հաճախությունները, որոշված ջոկման կանոնները, և որոշված է մագնիսէքսիտոնային հիմնական վիճակը:

3. Ցածրջերմաստիճանային հետազոտություններ և գերհաղորդականություն. մագնիսական հետազոտություններ

Փորձարկման է ենթարկվել նախորդ փուլում ստեղծված միաշերտ, հարթ կոճերի հիման վրա գործող սարքը, որը 1.8 մմ արտաքին տրամագծով և 17-18 փաթույթ պարունակող միաշերտ հարթ կոճերով միատեսակ 2 գեներատորների կոմպենսացված համակարգ է, որն ակտիվացվում է թույլ հզորությամբ թունելային դիոդներով: Այդ գեներատորների հիման վրա նշված կրիոստատում ստեղծվել է ցածրջերմաստիճանային, լազերային, տեսածրող մանրադիտակ (ԿLSՄ)՝ բարձրջերմաստիճանային գերհաղորդիչ (ԲՋԳՀ) նյութերի թույլ արտահայտված գերհաղորդական հատկություններն ուսումնասիրելու համար:

ԱՄՆ MicroMetrics, Inc. (Aeroflex/Metelics-micrometrics.com) ընկերությունից UCEP 07/07 միջազգային ծրագրի շրջանակներում ձեռք են բերվել լիտոգրաֆիկ մեթոդներով ոսկուց պատրաստված մոտ 15 փաթույթ ունեցող ու 1 մմ արտաքին տրամագծով միաշերտ, հարթ կոճեր: Ստեղծվել և փորձարկվել է 2 կոմպենսացված ինքնագեներատորների համակարգը, որն ակտիվացվում է 5 մկՎտ-ից թույլ հզորությամբ թունելային դիոդներով: Այն դառնալու է մագնիսաօպտիկական հետազոտությունների «Pillared Microstat-BTHigh-Res» օպտիկական կրիոստատի մեջ հավաքվող նոր չափող սարքի հիմքը:

Փորձնականորեն ուսումնասիրվել է $Gd_5Si_{2-x}Ge_{2-x}Sn_{2x}$ (2x=0.01, 0.03, 0.05, 0.1) համակարգի միացությունների մագնիսացումն իզոթերմ պայմաններում (200-300 Կ) 0-0,35 Տլ հաստատուն մագնիսական դաշտում:

M(T,H) փորձարարական տվյալներից հաշվարկվել է նշված միացություններում մագնիսակալորիական երևույթը: Պարզվել է, որ անագով լեգիրված $Gd_5Si_2Ge_2$ միացությունը ցուցաբերում է Կյուրիի ջերմաստիճանի մոտակայքում մագնիսական էնտրոպիայի ($-\Delta S_M$) զգալի փոփոխություն:

Հետազոտվել են Ni-Mn, Ni_3Mn-Ni_3V և Ni_3Mn-Ni_2Cr համակարգերի համաձուլվածքների կառուցվածքային և սպինային ապակու վիճակները: Դիֆերենցիալ մագնիսական χ_{ac} ընկալունակության ջերմաստիճանային կախվածության միջոցով որոշվել են սպինային ապակու «սառեցման» T_g և Կյուրիի T_c ջերմաստիճանները: Նեյտրոնակառուցվածքային վերլուծության մեթոդներով ուսումնասիրվել են համաձուլվածքների կառուցվածքային վիճակները: Հաստատվել է սպինային ապակու ձևավորման կլաստերային մեխանիզմը:

Պաշտպանվել է թեկնածուական 1 ատենախոսություն՝ «Էլեկտրոնային վիճակները և միջգոտիական անցումները նեղ արգելված գոտիով քվանտային շերտերում» (Մառվան Զուհաիր Էլիաս Ալ-Թահե):

Պաշտպանության է ներկայացվել դոկտորական 1 ատենախոսություն՝ «Գերհաղորդականության թույլ արտահայտված առանձնահատկությունների ուսումնասիրումը. ռադիոհաճախականային նոր մեթոդների կիրառում» (Ս. Գևորգյան):

ՏԵՍԱԿԱՆ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Չուբարյան Էդվարդ Վարդանի, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Պողոսյան Գեորգի Սամվելի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Մարդոյան Լևոն Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
3. Ներսիսյան Արմեն Պետրոսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
4. Օհանյան Վաղիմ Ռոբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Բալաբեկյան Անահիտ Ռաֆիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
6. Նազարյան Էռնեստ Աղաջանի, տեխ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
7. Գրիգորյան Հովիկ Ալեքսանդրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
8. Հակոբյան Տիգրան Ստեփանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
9. Հովհաննիսյան Գոհար Հովհաննեսի, կրտսեր գիտաշխատող
10. Կարապետյան Գայանե Սուրենի, կրտսեր գիտաշխատող
11. Դոնոյան Ջուլիետա Ռաֆիկի, կրտսեր գիտաշխատող
12. Բարդեղյան Վահե Միքայելի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ուսումնասիրված են կոնֆորմ մեխանիկայի թաքնված համաչափությունները, մասնավորապես համիլտոնիանի անկյունային մասի շարժման ինտեգրալները: Սահմանված և ապացուցված է էներգիայի մակարդակների անտիֆերոմագնետիկ կարգավորումը SU(N) Հաբարգի շղթայի համար: Երկրորդ Հոպֆի արտապատկերումն օգտագործված է նոր սուպերսիմետրիկ համակարգերի կառուցման համար: Ուսումնասիրված է մագնետոկալորիկ էֆեկտը 1/2 սպինով Հեյզենբերգի շղթայում:

Շարունակել են տեսական վերլուծության և փորձարարական հետազոտությունների մեթոդներով ուսումնասիրվել հարթ լարվածային վիճակում նրբապատ թաղանթներում լարումների տարանշան և նույնանշան դեպքերի համար մեծ դեֆորմացիաների սահմանային մեծությունները և նրանց կուտակման օրինաչափությունները:

Կատարված աշխատանքների հիմնական արդյունքները զեկուցվել են միջազգային համաժողովներում, դրանց վերաբերյալ տպագրվել են հոդվածներ գիտական ամսագրերում:

Ուսումնասիրվել է ^{241}Am և ^{237}Np և ^{238}U թիրախներից առաջացած ֆրագմենտների մուլտիմոդալ բաժանման հնարավորությունը: Ցույց է տրված, որ 660 ՄէՎ էներգիաների տիրույթում հիմնականում գործում է սիմետրիկ բաժանման մոդը նշված թիրախների համար: Ստացված են բաժանելիության գործակիցները:

Հետազոտվել են անագի հարստացված թիրախից (^{118}Sn) ^{12}C իոնների ազդեցության տակ առաջացած մնացորդային միջուկների կինեմատիկական բնութագրերը և համեմատվել են պրոտոնների և դեյտրոնների ազդեցության տակ նույն թիրախից առաջացած մնացորդային միջուկների կինեմատիկական բնութագրերի հետ:

ԳԵՐԱՐԱԳ ՕՊՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԼԱԶԵՐԱՅԻՆ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԳԻՏԱՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավարը՝ *Մուրադյան Լևոն Խաչիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, ավագ գիտաշխատող*

Պատասխանատու՝ *Կիրակոսյան Արթուր Աբրահամի, ավագ լաբորանտ*

1. Եսայան Գարեգին Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, ավագ գիտաշխատող
2. Օհանյան Աղասի Աշոտի, ինժեներ
3. Հակոբյան Ռաֆիկ Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
4. Զաքարյան Գեղամ Գարեգինի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
5. Սարգսյան Կարինե Միքայելի, կրտսեր գիտաշխատող
6. Վարդանյան Նունե Ֆրունզեի, ավագ ինժեներ
7. Ալավերդյան Ռոմա Բախշիի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, առաջ. գիտաշխատող
8. Սանթրոսյան Էմին Ազատի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
9. Պախալով Վալերի Բորիսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
10. Կուտուզյան Աղավնի Ալբերտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
11. Զեյթունյան Արամ Սարգսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
12. Գևորգյան Գևորգ Սամվելի, կրտսեր գիտաշխատող
13. Փալանջյան Քրիստինե Հաբեթի, ինժեներ
14. Գալստյան Սուրեն Ռուբենի, ավագ լաբորանտ
15. Հակոբյան Մարիամ Ռաֆիկի, ավագ լաբորանտ
16. Մարգարյան Գոհարիկ Հրանտի, ավագ լաբորանտ
17. Շիգարյան Էդուարդ Գրիշայի, ավագ լաբորանտ
18. Կարայան Համլետ Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, գլխավոր գիտաշխատող
19. Թրունի Կարապետ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
20. Մակարյան Անուշավան Հայկարամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
21. Միրզոյան Իշխան Հրանտի, կրտսեր գիտաշխատող
22. Նիկողոսյան Գայանե Գարուշի, ավագ լաբորանտ
23. Վարդանյան Սոֆիկ Նապոլեոնի, ավագ ինժեներ
24. Մակարյան Հայկ Անուշավանի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Նոր կողմնորոշումային ու հիդրոդինամիկական ոչ գծայնություններ ազատ ու պոլիմերներում դիսպերսված հեղուկ բյուրեղներում (պետական ֆինանսավորում):	Հակոբյան Ռ. Ս.
2. Ոչ գծային օպտիկական երևույթների և լուսամակածված կառուցվածքային փուլային անցումների հետազոտումը ներկանյութով հարստացված հեղուկ բյուրեղական բարակ թաղանթներում (պետական ֆինանսավորում):	Ալավերդյան Ռ. Բ.
3. Քվանտային և ոչ գծային ֆիզիկական կորելացված համակարգերում հակադարձ կապի տեսական ու փորձարարական ուսումնասիրություններ (պետական ֆինանսավորում):	Կարայան Հ. Ս.
4. Ոչ գծային-սպեկտրոնիկ սիմիլարիտոնների գեներացումն օպտիկական մանրաթելերում. լուսամակածված պարաբոլիկ ժամանակային ոսպնյակ (պետական ֆինանսավորում):	Մուրադյան Լ. Խ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Աշխատանքների առաջին ուղղությունում տեսականորեն և փորձնականորեն ուսումնասիրվել է իզոտրոպ ու անիզոտրոպ հեղուկներում ստացիոնար կոնվեկտիվ շարժումների մակածման հնարավորությունը լայնական տարածապարբերական ինտենսիվության բաշխմամբ ակուստիկական ալիքների ռադիացիոն ճնշման ուժի ազդեցությամբ: Հետազոտվել են ինչպես երկու կոշտ սահմաններով, այնպես էլ մեկ ազատ մակերևույթով բջիջներ: Անիզոտրոպ հեղուկների դեպքում հոսքերը հանգեցնում են հեղուկ բյուրեղի ուղղորդի վերակողմնորոշմանը: Արդյունքում ստացվում է ուղղորդի պարբերական բաշխում լայնական հարթությունում: Երևույթը թույլ է տալիս տեսանելի դարձնել միկրովատային հզորությամբ ակուստիկական դաշտերը:

Աշխատանքների երկրորդ ուղղությունը նվիրված էր երրորդ թերմոմեխանիկական երևույթով պայմանավորված կողմնորոշումային օպտիկական ոչ գծայնության հայտնաբերմանն ու փորձնական ուսումնասիրությանը: Դիտվել է հեղուկ բյուրեղում ինքնաֆոկուսացման երևույթը, որն ի հայտ է եկել նրանում, որ բջիջը ոսպնյակի ֆոկուսում տեղադրելիս հեռու դաշտում՝ էկրանի վրա, երևացել են ինքնաֆոկուսացման համակենտրոն օղակներ: Հիմնավորվել է կողմնորոշումային օպտիկական ոչ գծայնության թերմոմեխանիկական բնույթը: Երկրորդ փորձում հաստատվել է, որ տեսական կանխատեսումներին համապատասխան՝ հեղուկ բյուրեղի վերակողմնորոշումն ուղիղ համեմատական է ջերմաստիճանի գրադիենտին, այսինքն՝ ճառագայթման գրադիենտին: Հիշենք, որ մինչ այժմ հայտնի ոչ գծայնություններում վերակողմնորոշումը ուղիղ համեմատական է ճառագայթման ինտենսիվությանը: Ցույց է տրվել, որ դիտված թերմոմեխանիկական ոչ գծայնությունը նույնքան ուժեղ է, որքան ուժեղ է կողմնորոշումային օպտիկական ոչ գծայնությունը:

Թեմա 2.

- Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել են տեսանելի տիրույթում ընտրողաբար անդրադարձում ունեցող խոլեստերիկ հեղուկ բյուրեղական բարակ թաղանթում արտաքին էլեկտրական դաշտով մակածված պլանար դեֆեկտի օպտիկական հատկությունները: Փորձնականորեն ցույց է տրվել, որ մակածված դեֆեկտի օպտիկական պարամետրերը կարելի է ղեկավարել արտաքին էլեկտրական դաշտով:
- Փորձնականորեն ուսումնասիրվել է մակածված պլանար դեֆեկտով խոլեստերիկ հեղուկ բյուրեղական թաղանթից լույսի ընտրողաբար անդրադարձման գործակցի կախվածությունը ջերմաստիճանից: Փորձնականորեն ցույց է տրվել, որ մակածված դեֆեկտի օպտիկական պարամետրերի էլեկտրակառավարման միջոցով կարելի է ղեկավարել լույսի ընտրողաբար անդրադարձումը:
- Ուսումնասիրվել է ներկանյութերի միջոցով խոլեստերինային թաղանթի ընտրողաբար անդրադարձման զգայունության մեծացման հնարավորությունը:
- Ինչպես հայտնի է, փուլային անցումների և լազերային գեներացիայի միջև կա որոշակի անալոգիա: Հեղուկ բյուրեղներում փուլային անցումների վարքի մոդելավորման նպատակով ուսումնասիրվել է կիսահաղորդչային լազերների գրգռման շեմի մոտակայքում ստոքաստիկ ռեզոնանսի երևույթը, որն արտահայտվում է ազդանշան - աղմուկ հարաբերության մեծացմամբ:

Թեմա 3. Նախատեսված էր ուսումնասիրել ոչ գծային համակարգերում առկա հակադարձ կապերի կիրառումը հեռահար մոնիթորինգի և մետրոլոգիայի ոլորտներում: Տեսականորեն հետազոտվել է ազդանշանի ոչ գծային բազմավիճակ ընդունիչի ներքին հակադարձ կապի և չափող համակարգում գործող հակադարձ կապի համատեղ ազդեցությունը չափման արդյունքների վրա: Հաստատված է, որ եթե չափող համակարգում գործող հակադարձ կապը կառավարելի է, ապա դա կարող է հիմք հանդիսանալ չափման սկզբունքորեն նոր եղանակի համար, որն ի զորու է չափելու գերթույլ ազդանշանը, երբ նրա հզորությունը փոքր է ֆոնային աղմուկներից: Հետազոտությունները ցույց են տվել, որ այս եղանակի կենսագործման համար բավարար են օպերատորների ճեղքման եղանակը և դրա հիման վրա կատարվող երկկողմ ապրոքսիմացիան: Մշակված են այս եղանակի համար անհրաժեշտ սկզբունքները, և ցույց է տրված, որ դրա հիման վրա կիրառվող թվային եղանակը ապահովում է λ^2 ճշտություն, որտեղ λ-ն մոտարկման քայլն է: Այդ դեպքում թվային հաշվարկի գործընթացը զուգամետ է և կայուն: Ստացված արդյունքների մի մասի հիման վրա հրատարակվել է մենագրություն:

Շարունակվել են ուսումնասիրությունները քվանտային նեյրոինֆորմատիկայի ստեղծման ուղղությամբ: Նախ ուսումնասիրվել է Գրովերի ալգորիթմի կիրառմամբ գիտելիքի ձևավորման գործընթացի լրացուցիչ արագացման խնդիրը: Ցույց է տրված, որ դա հնարավորություն կընձեռի 4 անգամ նվազեցնել անհրաժեշտ գործողությունների քանակը: Քվանտային նեյրոինֆորմատիկայի ոլորտում սկսվել և ընթացքի մեջ է մի այլ ուսումնասիրություն՝ կապված ^{28}Si «սպինաչեզոք» կիսահաղորդչային միջավայրում որպես «քուբիթ» հենց ^{29}Si ատոմների օգտագործման խնդրի հետ, որոնցից բյուրեղի մաքրելը մեծ դժվարություն է ներկայացնում, բայց օգտագործելը կարող է նպաստել հենց հաշվարկի պրոցեսին: Նախատեսում ենք այս առումով իրականացնել Թոֆոլիի օպերատորը՝ օգտագործելով նաև ^{31}P-ի խառնուրդ ատոմներ: Այս եռատեղ օպերատորի իրականացման սկզբունքի հիմքում ընկած է երեք սպինների փոխազդեցությունը, սակայն դեռևս գնահատված չեն այդ փոխազդեցության հետևանքով էներգետիկ մակարդակների գերնուրբ ճեղքման մեծությունները, որոնցից կախված է B/T հարաբերության մեծությունը (B-ն մագնիսական դաշտի ինդուկտիվությունն է, T-ն՝ բացարձակ ջերմաստիճանը):

Թեմա 4. Հետազոտությունների առարկան են օպտիկական մանրաթելերում սոլիտոնաձևավորման տիպի երևույթները, խնդիրը՝ սիմիլարիտոնների ձևավորման, տարածման և փոխազդեցության առանձնահատկությունները հատկապես ուժեղացումից զերծ օպտիկական մանրաթելերում ոչ գծային-սպեկտրոնիկ սիմիլարիտոնների ինքնաձևավորման (գեներացման) վերջերս բացահայտված երևույթը և սպեկտրա-ժամանակային համանմանության տեսական ու փորձարարական ուսումնասիրությունները: Հետազոտությունների նպատակն է գերկարճ ազդակների անալիզի և սինթեզի մեթոդների մշակումը՝ սիմիլարիտոնները որպես նեցուկ-իմպուլս կիրառմամբ: Հաշվետու ժամանակահատվածում ստացված արդյունքները կարելի է խմբավորել հետևյալ կերպ.

1. ուժեղացումից զերծ օպտիկական մանրաթելերում գեներացվել են ոչ գծային-սպեկտրոնիկ սիմիլարիտոններ: Իրականացվել են միամոդ մանրաթելային լուսատարում հզոր լազերային իմպուլսների ինքնազդեցության փորձարարական, տեսական և թվային հետազոտություններ,
2. իրականացվել են ուժեղացումից զերծ մանրաթելային լուսատարերում կամայական սկզբնական տեսքի իմպուլսներից սուբպարաբոլիկ իմպուլսների գեներացման հետազոտություններ՝ պարաբոլիկ ժամանակային ոսպնյակի լուսամակածման և սպեկտրալ ինտերֆերոմետրիայի նպատակների համար,
3. իրականացվել են սիմիլարիտոնների կիրառմամբ գերկարճ լազերային իմպուլսների հաճախային խառնման երևույթի վրա հիմնված սպեկտրալ սեղմման այլընտրանքային եղանակի հանգամանալից ուսումնասիրություններ,
4. սիմիլարիտոնի հետազոտված հատկությունների հիման վրա իրականացվել են լուսամակածված ժամանակային ոսպնյակում փոխմոդուլյացիայով ճառագայթման դաշտի ոչ գծային օպտիկական Ֆուրյե փոխակերպման երևույթի (ժամանակ - հաճախություն) փորձարարական և թվային հետազոտություններ՝ ֆեմտովայրկյանային ժամանակային սանդղակում, ազդակի անալիզի և սինթեզի ոչ աբերացիոն մեթոդների մշակման նպատակով,
5. իրականացվել են ֆեմտովայրկյանային ժամանակային սանդղակում ճառագայթման փոխմոդուլացման, սպեկտրալ սեղմման երևույթների փորձարարական և թվային հետազոտություններ՝ ուղղված նրանց բնորոշ առանձնահատկությունների բացահայտմանը: Բացահայտված են սպեկտրալ սեղմման տարբեր ռեժիմներ:

Առաջարկվել և վերլուծվել են լուսամակածված ժամանակային ոսպնյակի կիրառությունները գերարագ օպտիկայի խնդիրներում:

Պաշտպանվել են հետևյալ թեկնածուական ատենախոսությունները՝

1. Ա. Ս. Զեյթունյան, «Ոչ գծային-սպեկտրոնիկ սիմիլարիտոնները միամոդ օպտիկական մանրաթելերում» (ղեկ.՝ Գ. Լ. Եսայան),
2. Զաֆար Փորսամադ Ռոնարիհի, «Լազերով մակածված ջերմամեխանիկական երևույթներ և ուժեղ կողմնորոշումային օպտիկական ոչ գծայնության նոր մեխանիզմ» (ղեկ.՝ Ռ. Ս. Հակոբյան):

ՕՊՏՈԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱՅԻ ԵՎ ՖՈՏՈՆԻԿԱՅԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Գիտական ղեկավար՝ *Չիլինգարյան Յուրի Սերգեյի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, գլխ. գիտաշխատող*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Հակոբյան Ռաֆիկ Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Ասլանյան Լևոն Սուրենի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, առաջատար գիտաշխատող
3. Գալստյան Արթուր Վլադիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Մանուկյան Ալբերտ Հայկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
5. Ասլանյան Արա Լևոնի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
6. Առաքելյան Արտակ Գենայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
7. Չիլինգարյան Ալեքսանդր Դավիթի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
8. Խուրշուդյան Մուշեղ Հաբեթի, կրտսեր գիտաշխատող
9. Ներսիսյան Սամվել Ցոլակի, կրտսեր գիտաշխատող
10. Վարդանյան Աշոտ Անուշավանի, կրտսեր գիտաշխատող
11. Կիրակոսյան Արթուր Աբրահամի, կրտսեր գիտաշխատող
12. Սահակյան Նաիրա Սարգսի, կրտսեր գիտաշխատող
13. Ներսիսյան Դավիթ Սամվելի, կրտսեր գիտաշխատող
14. Թովմասյան Կարինե Ալբերտի, ավագ լաբորանտ
15. Քալաշյան Մերի Աշոտի, կրտսեր գիտաշխատող
16. Ալավերդյան Կարեն Ռոմայի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Լազերային ճառագայթման տարածումը և ստացիոնար ու ոչ ստացիոնար փոխազդեցությունը մանրաթելերում, պլանար ալիքատարներում և ծավալային կառուցվածքներում: Դրանց հիման վրա օպտոէլեկտրոնային տարրերի և համակարգերի մշակում ու ստեղծում (պետական ֆինանսավորում):	Չիլինգարյան Յու. Ս.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Փորձնականորեն ուսումնասիրվել են խոլեստերիկ հեղուկ բյուրեղական թաղանթում արտաքին էլեկտրական դաշտով պլանար դեֆեկտի մակածումը և վերջինիս միջոցով լույսի բևեռացման հարթության պտտումը: Ստացված ամենակարևոր արդյունքը հետևյալն է. փորձնականորեն ցույց է տրվել, որ հնարավոր է արտաքին դաշտով կառավարել դեֆեկտ պարունակող խոլեստերիկ հեղուկ բյուրեղով անցած լույսի բևեռացման հարթության պտույտը:

Ուսումնասիրված է գիրոտրոպիայի և անիզոտրոպության անհամասեռություն պարունակող միջավայրերով տարածվելիս լույսի բևեռացման վիճակի տարածական դինամիկան նախկինում զարգացված գիրոսկոպիկ մոդելի սահմաններում: Բլոխի օպտիկական հավասարումների համակարգի անալիտիկ և թվային լուծումների օգնությամբ ցույց է տրված, որ կախված միջավայրի պարամետրերի անհամասեռության մեխանիզմից՝ բևեռացման վիճակը նկարագրող պսևդոսպինի վեկտորի ծայրը Պուանկարեի սֆերայի վրա գծում է տարբեր պատկերներ: Օրինակ՝ ինչպես ցույց էր տրվել նախկինում, համասեռ անիզոտրոպ միջավայրի

դեպքում պսևդոսպինի վեկտորը պտտվում էր միջօրեական հարթությունում (բևեռացումային բաբախումների երևույթ): Ներկայումս ցույց է տրված, որ դիէլեկտրիկ թափանցելիության $\Delta\varepsilon = \alpha \cdot z$ տեսքի մակածված անհամասեռ անիզոտրոպության դեպքում բևեռացման պսևդոսպինի վեկտորը, սկսելով Պուանկարեի սֆերայի բևեռից, սահուն տեղաշարժվում է դեպի հասարակածային հարթություն, ինչը համապատասխանում է լույսի բևեռացման վիճակի փոփոխությանը շրջանայինից գծայինի:

Տեսականորեն ուսումնասիրվել են բարակ անիզոտրոպ դիֆրակցիոն ցանցերի դիֆրակցիոն և բևեռացումային հատկությունները: Կատարված հետազոտությունները հիմնված են նախկինում զարգացված բարակ անիզոտրոպ ցանցերի դիֆրակցիայի տեսության վրա (Ռաման-Նատի ռեժիմ), որտեղ ստացվել էր դիֆրակցված ալիքների դաշտի նկարագրությունը Բեսսելի ֆունկցիաների միջոցով:

Ավարտին է հասցված հաջորդական ուղղանկյուն էլեկտրական իմպուլսների դաշտում նեմատիկ հեղուկ բյուրեղներում դիրեկտորի վերակողմնորոշման՝ Ֆրեդերիքսի երևույթի փորձարարական ուսումնասիրությունը: Ուսումնասիրությունները կատարված են 20 մկմ հաստությամբ 5CB ՆՀԲ-ում: Բացահայտված են կուտակման երևույթի համար անհրաժեշտ բոլոր պայմանները: Ստացված փորձարարական տվյալները լիակատար համապատասխանում են կատարված տեսական հաշվարկներին:

Ուսումնասիրվել են սպեկտրալ սեղմման համակարգում (դիսպերսիոն հապաղման գիծ միամոդ ալիքատար) գերկարճ լազերային իմպուլսների տարածման առանձնահատկությունները: Թվային հետազոտությունների միջոցով ցույց է տրվել, որ նշված համակարգում դիսպերսիոն հապաղման գծի և միամոդ ալիքատարի դիսպերսիոն երկարությունների որոշակի հարաբերության դեպքում (հավասար մոտավորապես երկուսի) համակարգում ձևավորվում են սպեկտրալ սահմանափակ ուղղանկյուն իմպուլսներ: Թվային հաշվարկները ստուգելու համար կատարվել են փորձարարական հետազոտություններ: Փորձարարական տվյալները և թվային հաշվարկների արդյունքները լավ համընկնում են: Նշված հետազոտությունների արդյունքները թույլ են տալիս սպեկտրալ սեղմման համակարգն առաջարկել որպես սպեկտրալ սահմանափակ ուղղանկյուն ֆեմտովայրկյանային իմպուլսների ձևավորման համակարգ (աղբյուր), որը կարող է կիրառություն գտնել իմպուլսների առաքման և գրանցման խնդիրներում, թվային տրամաբանական էլեմենտներում, թեստավորման և սինքրոնության խնդիրներում և այլն:

Ուսումնասիրվել է փոքր հզորության ֆոտոտիրիստորային (կամ տիրիստորային) ջերմաստիճանային զգայուն տվիչ ստանալու հնարավորությունը: Տեսական հաշվարկներով ստացվել են որպես զգայուն ջերմառելե աշխատող ֆոտոտիրիստորի շահագործման էլեկտրական պարամետրերը նրա պատրաստման տեխնոլոգիական պարամետրերի հետ կապող անալիտիկ արտահայտություններ:

Ինժեներական խումբը զբաղվում է ֆիզիկական գիտափորձի սարքավորումների ղեկավարման, չափումների տվյալների ավտոմատացումով և համակարգչային անալիզով: Ավտոմատացվել է խոլեստերիկ հեղուկ բյուրեղների շրջանային բևեռացած լույսի անցման և անդրադարձման ուսումնասիրությունը չափողական համակարգերի ու սարքաշինության բնագավառի առաջատար National Instruments ընկերության կողմից մշակված գրաֆիկական ծրագրավորման LabVIEW միջավայրում: Այս գիտափորձի տվյալներն ուսումնասիրվում են թվային տվյալների հավաքագրման USB-6008 սարքի միջոցով: Ավտոմատացված է նաև կիսահաղորդչային օպտիկական ճառագայթիչների պարամետրերի ուսումնասիրման գիտափորձը:

ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկան՝ *Շեկյան Լեոնարդ Արամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի ունկնդիրների թիվը՝ ***31, այդ թվում 3-ը՝ հայցորդ***

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ ***1***

ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Աբայան Կամո Իվանի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ալեքսանյան Պավլիկ Գարսևանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Աղասարյան Վլադիմիր Յուրիի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Բատիկյան Սեդա Հրանտի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Սայադյան Ռուզաննա Համբիկի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Հոռոփյան Ստեփան Սարգսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Ամիրխանյան Լյուսի Մարգարի, դասախոս
7. Այվազյան Նունե Սուրենի, դասախոս
8. Անումյան Վահե Մինասի, դասախոս
9. Բաբախանյան Մարինա Հրանտի, դասախոս
10. Բալյան Գայանե Արամայիսի, դասախոս
11. Բաղումյան Սոֆիկ Լևոնի, դասախոս
12. Կարապետյան Միրա Զավենի, դասախոս
13. Հովհաննիսյան Արուսյակ Էդիկի, դասախոս
14. Մինասյան Սոնա Սարգսի, դասախոս
15. Մուրադյան Լուսինե Միխայիլի, դասախոս
16. Պետրոսյան Լիլիթ Վահագնի, դասախոս
17. Պետրոսյան Սիմոն Սարգսի, դասախոս
18. Սահակյան Տատյանա Պյոտրի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Շեկյան Լեոնարդ Արամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հակոբյան Հայկ Արեգի, դասախոս
3. Ջիվանշիրյան Ժաննա Գեորգիի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Բաբախանյան Գոհար Հրանտի, ավագ լաբորանտ
2. Ջիվանշիրյան Ժաննա Գեորգիի, տեսուչ
3. Մղդեսյան Անահիտ Գրիգորի, օպերատոր
4. Նազարեթյան Նարինե Ֆրանսի, գործավար

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու տարում ամբիոնում հետազոտական աշխատանքներ են տարվել «Սովորողների էկոլոգիական կրթության և դաստիարակության հիմնահարցերը բնագիտական առարկաների դասավանդման պրոցեսում» թեմայով, որը հրատապ է ինչպես աշխարհի, այնպես էլ մեր կրթական համակարգի համար: Խնդիր է դրված հնարավորինս էկոլոգիացնել ուսումնական պլանում ներառված և ուսուցանվող բոլոր, հատկապես բնագիտական առարկաները: Մշակվել են ֆիզիկայի էկոլոգացված և ինֆորմատացված ուսուցման հիմնական սկզբունքները, որոնք Կ. Աթայանի կողմից փորձարկվել են ինչպես տեղում, այնպես էլ Խ. Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ-ում և Կրթության ազգային ինստիտուտում: Հաշվետու ժամանակահատվածում տպագրվել է յոթ գիտական հոդված:

Շարունակվել են ամբիոնում իրականացվող «Նորարարությունը և ինովացիաները ժամանակակից կրթական համակարգում» թեմայով հետազոտական աշխատանքները, որոնք միտված են ինովացիոն կրթությանը: Կրթական համակարգում իրականացվող բովանդակային բարեփոխումներն ուղղված են մասնավորապես բուհական համակարգում ուսուցման ձևերի ու մեթոդների կատարելագործմանը: Քննարկվել են նաև օտարերկրացիների՝ Հայաստանում ինովացիոն ուսուցման կազմակերպման խնդիրները: Մշակվել են գիտատեսական նյութեր, ուսումնասիրվել է նշված ուղղությամբ առկա միջազգային փորձը: Տպագրվել է չորս գիտական հոդված:

Առարկայական մեթոդիկաների կատարելագործման և հարստացման, ինչպես նաև կրթության ինֆորմատացման և արագացված ուսուցման բովանդակային մշակումների իրականացման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները հրատապ են հատկապես Օտարերկրյա քաղաքացիների նախապատրաստական ֆակուլտետի համար: Նշված թեմայի շրջանակներում տարվել են կոնկրետ աշխատանքներ՝ ուղղված առարկաների ուսուցման ինֆորմատացմանը: Նախատեսվում է նաև ստեղծել (համալսարանական այլ օղակների հետ) կրթական էլեկտրոնային (թվային) ռեսուրս ֆակուլտետում ուսուցանվող առարկաներից: Այն կունենա շարունակական բնույթ: Հաշվետու ժամանակահատվածում նշված թեմայով տպագրվել է չորս գիտական հոդված:

Ամբիոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

ՀՀ ԿԳ նախարարության, ՀՀ պաշտպանության նախարարության, այլ բուհերի ու «Բնագետ» հանդեսի հետ կազմակերպվել է «Բնագիտությունը XXI դարում. հիմնախնդիրներ և լուծումներ» թեմայով համահայկական II կրթական գիտաժողովը (20-21 նոյեմբերի, 2009 թ.): Տպագրվել է գիտաժողովի նյութերի ժողովածուն:

Ֆակուլտետում կազմակերպվել է գիտամեթոդական աշխատանքների ներֆակուլտետային կրթական հերթական գիտաժողովը:

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	1	15	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Աբրյան Կ. Ի.,* Կենսոլորտում ընթացող ֆիզիկական երևույթներ, «Զանգակ-97», Երևան, 2010, 327 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Арутюнян В. Н., Бабаханян М. Г., Айвазян Н. С., Балян Г. А.,* Русский язык для начинающих, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, 107 с..

Հոդված

1. *Աբրյան Կ. Ի.,* Բնապահպանական, էկոլոգիական և երկրագիտական բովանդակությամբ ֆիզիկական խնդիրներ: Դրանց դասակարգումը, «Բնագետ», թիվ 3-4, Երևան, 2009, էջ 28-38:
2. *Աբրյան Կ. Ի., Գրիգորյան Ա. Կ., Կիրակոսյան Ա. Ա.,* Բնագիտական կրթությունը Երևանի պետական համալսարանում, «Բնագետ», թիվ 3-4, Երևան, 2009, էջ 4-9:
3. *Աբրյան Կ. Ի.,* Օպտիկական երևույթները մթնոլորտում, «Ծիածան», թիվ 1(II), Խ. Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ-ի տեղեկագիրք, Երևան, 2009, էջ 29-35:
4. *Աբրյան Կ. Ի.,* Ծովային ալիքների առաջացումը: Ցունամի, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», թիվ 1-2, Երևան, 2009, էջ 29-35:
5. *Աբրյան Կ. Ի.,* Նոր ընտրովի բնագիտական դասընթաց՝ «Երկրաֆիզիկայի հիմունքները», «Բնագետ», հատուկ թողարկում, Հանրապետական II կրթական գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, 2009, էջ 8-10:
6. *Աբրյան Կ. Ի., Սահակյան Լ. Ա.,* Դպրոցականների էկոլոգիական մոնիթորինգի ֆիզիկական բաղադրիչի մասին, «Բնագետ», հատուկ թողարկում, Հանրապետական II կրթական գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, 2009, էջ 212-217:
7. *Աբրյան Կ. Ի.,* Էկոլոգիական ուղղվածությամբ ֆիզիկական ուսումնական փորձ, «Բնագետ», թիվ 1-2, Երևան, 2010, էջ 23-34:
8. *Բատիկյան Ս. Հ., Ջիվանշիրյան Ժ. Գ.,* Էկոլոգիական կրթության իրականացումը կենսաբանության ուսուցման ընթացքում, «Բնագետ», հատուկ թողարկում, Հանրապետական II կրթական գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, 2009, էջ 203-205:
9. *Շեկյան Լ. Ա., Շեկյան Լավ. Ա.,* «Տեսական մեխանիկա» առարկայի դասավանդման ներկա վիճակի ու առանձնահատկությունների մասին, «Բնագետ», հատուկ թողարկում, Հանրապետական II կրթական գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, 2009, էջ 163-169:
10. *Айвазян Н. С.,* Дистанционное обучение как эффективная форма изучения русского языка, Материалы международной конференции, посвященной 40-летию Арцахского государственного университета, АрГУ, Степанакерт, 2009, с. 82-84.
11. *Бабаханян М. Г.,* Обучение русскому языку на п/ф для иностранных граждан, Материалы международной конференции, посвященной 40-летию Арцахского государственного университета, АрГУ, Степанакерт, 2009, с. 85-87.
12. *Балян Г. А.,* Актуальные проблемы преподавания РКИ в Армении, Материалы международной конференции, посвященной 40-летию Арцахского государственного университета, АрГУ, Степанакерт, 2009, с. 88-90.
13. *Балян Г. А., Айвазян Н. С., Бабаханян М. Г.,* Вопросы дистанционного обучения русскому языку, Материалы V международной научно-практической конференции “Альянс наук: ученый-ученому”, том 2, Видаведь Вила К.О., Днепропетровск, 2010, с. 85-87.
14. *Sahakyan T. P.,* Idioms, as sources of language changes, «Աստղիկ», թիվ 20-21, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2010, էջ 192-197:

15. *Sahakyan T. P.,* Increasing students word power, «Աստղիկ», թիվ 20-21, «Սահակ Պարթև» հրատ., Երևան, 2010, էջ 198-200:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Սայադյան Ռ. Հ.,* Հետաքրքրաշարժ ուսումնական նյութի կիրառումը քիմիայի ուսուցման ընթացքում, «Բնագետ», հատուկ թողարկում, Հանրապետական II կրթական գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, 2009, էջ 68-69:
2. *Бабаханян М. Г.,* Основы обучения иностранных стажеров научному стилю речи (естественные науки), “Бнагет”, Сборник материалов научной конференции, Ереван, 2009, с. 20-21.

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Սանթրոսյան Սարգիս Գրիգորի, դոցենտ*

Պատվավոր կոչումներ ունեցողներ

1. Երանոսյան Հարություն Մանուկի, ՀՀ ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի վաստակավոր գործիչ
2. Զաքոյան Վլադիմիր Ռուբենի, ՀՀ ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի վաստակավոր աշխատող
3. Թաղևոսյան Հմայակ Տիգրանի, ՀՀ վաստակավոր մարզիչ
4. Թումանյան Հենրիկ Գևորգի, ՀՀ ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի վաստակավոր աշխատող
5. Ղուկասյան Արկադի Արսենի, ՀՀ ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի վաստակավոր աշխատող
6. Սանթրոսյան Սարգիս Գրիգորի, ՀՀ ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի վաստակավոր աշխատող

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Թումանյան Հենրիկ Գևորգի, մանկ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Զաքոյան Վլադիմիր Ռուբենի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ավագիմյանց Վլադիմիր Միքայելի, դոցենտ
4. Դուրգարյան Լիանա Հակոբի, դոցենտ
5. Երանոսյան Հարություն Մանուկի, դոցենտ (մինչև 17.04.2010թ-ը)
6. Բաբուրյան Հայկ Ռուբենի, ասիստենտ
7. Ղուկասյան Արկադի Արսենի, ասիստենտ
8. Ավալյան Նորայր Սերգեյի, դասախոս
9. Գալոյան Արսեն Ռոբերտի, դասախոս
10. Գևորգյան Հայկ Սանասարի, դասախոս
11. Զաքարյան Երվանդ Ալեքսանդրի, դասախոս
12. Թաղևոսյան Հմայակ Տիգրանի, դասախոս
13. Կարապետյան Դավիթ Սերգեյի, դասախոս
14. Հակոբյան Հրաչյա Ռաֆիկի, դասախոս
15. Հարությունյան Արարատ Աղաբեկի, դասախոս
16. Ղուկասյան Նարեկ Յուրիի, դասախոս
17. Մամաջանյան Ավագ Ռուսլանի, դասախոս
18. Մանուկյան Վարդան Շմավոնի, դասախոս
19. Մելքոնյան Լուսինե Ազատի, դասախոս
20. Մինասյան Դավիթ Ոստանիկի, դասախոս
21. Մխիթարյան Արսեն Գուրգենի, դասախոս
22. Մնացականյան Սարգիս Խաչիկի, դասախոս
23. Մուրադյան Սարիբեկ Մկրտչի, դասախոս
24. Շահբազյան Կարեն Նորայրի, դասախոս
25. Սարգսյան Աշոտ Հրաչյայի, դասախոս

26. Օրդյան Վրեժ Վլադիմիրի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Սարիբեկյան Արտյոմ Նորիկի, ուսումնական վարպետ
2. Գուլասարյան Ջուլիետա Լյուդվիգի, ավագ լաբորանտ
3. Բարսեղյան Լիլյա Հակոբի, լաբորանտ
4. Գասպարյան Լուսինե Վոլոդյայի, օպերատոր

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	4	-

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի ամբիոնի կարևոր խնդիրներից մեկը ուսանողների շրջանում ֆիզիկական կուլտուրայի պահանջմունքի ձևավորման ու հետաքրքրության սերմանումն է՝ հօգուտ իրենց իսկ առողջության: Ֆիզիկական դաստիարակության պարապմունքները կազմում են համալսարանի ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների անբաժանելի մասը և բարերար ներգործություն են ունենում ուսանողների մտավոր լարվածության վերացման, նրանց ֆիզիկական պատրաստականության բարձրացման և համակողմանի ներդաշնակ զարգացման վրա: Ֆիզիկական անհրաժեշտ մարզվածության դեպքում օրգանիզմը կարող է կատարել տարբեր հզորությամբ մկանային աշխատանք, և դա անկասկած երիտասարդ մասնագետին իր ժողովրդին, հայրենիքին լիարժեք ծառայելու հնարավորություն կընձեռի:

Գիտամեթոդական և հետազոտական աշխատանքները միշտ էլ եղել են ամբիոնի գործունեության բաղադրիչը: Ուսումնական տարվա սկզբին և տարեվերջին հետազոտվել է առաջին կուրսեցիների ֆիզիկական պատրաստականության վիճակը՝ պարզելու, թե ինչպիսի տվյալներով են ընդունվել ԵՊՀ, և մեկ ուստարվա կանոնավոր պարապմունքների ընթացքում ֆիզիկական պատրաստականության ինչպիսի փոփոխություններ են կատարվել: Ամբիոնը բուհերի ֆիզիկական դաստիարակության ծրագրից (2007 թ.) որպես պարտադիր թեստեր ընտրել է շարժողական ընդունակությունների հետևյալ վարժությունները.

- արագաշարժության և արագության որոշման համար՝ վազք 60 մ բարձր մեկնարկից,
- արագաուժային ընդունակությունների համար՝ հեռացատկ տեղից,
- դիմացկունության համար՝ կրոսավազք 500 մ (աղջիկներ), 1000 մ (տղաներ),
- ուժային ընդունակությունների համար՝ վերձգումներ պտտաձողից կախ դրությունից (տղաներ), մեջքին պառկած, ձեռքերը ծոծրակին դրությունից իրանի բարձրացում-իջեցում (աղջիկներ):

Ուսումնական տարվա ընթացքում ուսումնասիրվել է նաև առաջին և երկրորդ կուրսերի ուսանողուհիների մարդաչափական որոշ ցուցանիշների վիճակը, այդ թվում՝ հասակը կանգնած և նստած վիճակում, քաշը, դաստակի ուժը և թոքերի կենսական տարողությունը: Ուսումնասիրությանը մասնակցել են մոտ երկու հազար աղջիկներ: Հավաքված նյութերը մշակվում են:

Ուսումնական տարում կատարվել են նաև այլ բնույթի աշխատանքներ: Կազմակերպվել են էքսկուրսիաներ, արշավներ, վերելքներ: ԵՊՀ հավաքականները հաջողությամբ մասնակցել են մի շարք մարզական մրցաշարերի և գրավել մրցանակային տեղեր: Նշենք այդ մրցաշարերից մի քանիսը.

- Երևանի բուհերի 1-4-րդ կուրսերի ուսանողների կոմբինացված փոխանցումավազքի առաջնություն, «Սպարտակ» ատլետիկական մարզադահլիճ (սեպտեմբեր, 2009),
- ՀՀ վաստակավոր մարզիչ Ա. Աբրահամյանի հիշատակին նվիրված ֆուտբոլի ավանդական միջբուհական առաջնություն (հոկտեմբեր, 2009),

- Երևանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի ուսանողական խորհրդի 15-ամյակին նվիրված միջբուհական առաջնություն շախմատ, սեղանի թենիս, ֆուտբոլ մարզաձևերից (մարտ, 2009),
- Տարբեր տարիքի 105 համալսարանականներ մասնակցել են Օլիմպիական միջազգային օրվան նվիրված վազքարշավին՝ Հանրապետության հրապարակ - Մաշտոցի պողոտա - «Հրազդան» մարզադաշտ երթուղով (26.06.2009):

Ուսումնական տարվա ամենակարևոր միջոցառումներից էին ՀՀ ԿԳ նախարարության կողմից կազմակերպված ուսանողական ավանդական 10-րդ մարզախաղերը: Դրանք անցկացվել են 6 մարզաձևերից՝ կրոսավազք, սեղանի թենիս, վոլեյբոլ, բասկետբոլ, շախմատ և լող:

Ամբիոնը ԵՊՀ սպորտային ակումբի, արհկոմիտեի և ուսանողական խորհրդի հետ պարբերաբար կազմակերպել է միջխմբային, ֆակուլտետային և միջֆակուլտետային մի շարք միջոցառումներ սեղանի թենիս, շախմատ, վոլեյբոլ, բասկետբոլ մարզաձևերից: Ամբիոնը մեծ կարևորություն է տվել ուսանողների ռազմահայրենասիրական դաստիարակությանը և հայրենի երկրի ճանաչմանը: 600-ից ավելի ուսանողներ համալսարանի ղեկավարության նախաձեռնությամբ Երևանի կենտրոնական հրաձգարանում մասնակցել են հրաձգության պարապմունքներին: Գրեթե յուրաքանչյուր շաբաթ և կիրակի կազմակերպվել են էքսկուրսիաներ, արշավներ հանրապետության, ինչպես նաև Արցախի, Ջավախքի տեսարժան վայրեր ու պատմամշակութային կոթողներ, վերելքներ Արագածի հարավային գագաթ, Հատիս և Արայի լեռներ:

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ավալյան Ն. Ս., Շահբազյան Կ. Ն., Մնացականյան Ս. Խ.,* ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի և հայ բանասիրության ֆակուլտետների առաջին կուրսի ուսանողուհիների շարժողական ընդունակությունների հետազոտության արդյունքները, Հանրապետական 36-րդ գիտամեթոդական կոնֆերանսի նյութեր, Ֆիզկուլտուրայի հայկ. պետ. ինստիտուտ ՊՈԱԿ, Երևան, 2009, էջ 56-60:
2. *Հակոբյան Հ. Ռ.,* Ֆիզիկական դաստիարակության բնագիտական խնդիրներ, Հանրապետական 36-րդ գիտամեթոդական կոնֆերանսի նյութեր, Ֆիզկուլտուրայի հայկ. պետ. ինստիտուտ ՊՈԱԿ, Երևան, 2009, էջ 163-167:
3. *Авагимянц В. М.,* Спортивные игры как один из методов тренировки для развития скоростной выносливости, Հանրապետական 36-րդ գիտամեթոդական գիտաժողովի նյութեր, Ֆիզկուլտուրայի հայկ. պետ. ինստիտուտ ՊՈԱԿ, Երևան, 2009, էջ 367-370:
4. *Дургарян Л. А.,* Обсуждение теоретических заданий со студентами университета, Հանրապետական 36-րդ գիտամեթոդական կոնֆերանսի նյութեր, Ֆիզկուլտուրայի հայկ. պետ. ինստիտուտ ՊՈԱԿ, Երևան, 2009, էջ 427-431:

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Մարկարյան Ռաֆիկ Վաղինակի, պահեստի սպա, դասախոս*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ադամյան Մարինա Խիկարի, բժշկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Անտոնյան Արետա Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Գևորգյան Ջուլիետտա Ամբակումի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Մամյան Գայանե Արամի, բժշկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Մանասյան Կարինե Աշոտի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Մելքոնյան Ջուլիետտա Վասիլիի, բժշկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Օգանեզովա Ամալյա Թաթուլի, բժշկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Բաղդասարյան Լյովա Լյուդվիգի, դասախոս, պահեստի սպա
9. Սարգսյան Կոնստանտին Սերգեյի, դասախոս, պահեստի սպա
10. Անանյան Սուսաննա Սուրենի, դասախոս
11. Հակոբյան Ասյա Անդրանիկի, դասախոս
12. Հարությունյան Ալլա Ավետիքի, դասախոս
13. Հարությունյան Կլարա Սարգսի, դասախոս
14. Հարությունյան Հասմիկ Վարդգեսի, դասախոս
15. Մանուկյան Սուսաննա Ալեքսանի, դասախոս
16. Մանուշյան Հասմիկ Հարությունի, դասախոս
17. Նիկոյան Կարինե Ռազմիկի, դասախոս
18. Շահինյան Սուսաննա Միշիկի, դասախոս
19. Չոբանյան Ժաննա Ալեքսանդրի, դասախոս
20. Սաղիխյան Ֆենյա Միշայի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Վարդանյան Սամվել Հովհաննեսի, բժշկ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
2. Վարդանյան Գագիկ Աղվանի, դասախոս, փրկարար ծառայության փոխգնդապետ
3. Սամվելյան Արա Գեղամի, դասախոս
4. Սահակյան Գայանե Սերյոժայի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Հակոբյան Ռաիսա Արամի, ավագ լաբորանտ
2. Մարտիրոսյան Անուշ Ալբերտի, ավագ լաբորանտ
3. Շահնազարյան Մարինե Սերժիկի, ավագ լաբորանտ
4. Հարությունյան Էլմիրա Ալեքսանդրի, օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2009-2010 ուստարում կազմակերպվել և անց են կացվել ուսումնամեթոդական հավաքներ և քննարկումներ՝ կապված ամբիոնում դասավանդվող առարկաների ծրագրերի փոփոխման, ինչպես նաև ժամերի քանակի կրճատման հետ՝ կրեդիտային համակարգին համատեղելու նպատակով:

Աշխատանքներ են տարվել ուսումնանյութական բազայի բարելավման ուղղությամբ. պատրաստվել են նոր ցուցափեղկեր, ցուցապաստառներ, ձեռք են բերվել նոր միջոցներ գործնական պարապմունքներն ապահովելու համար:

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	1	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Manasyan K. A.,* Some educational strategies for disaster medical preparedness and response, Prehospital and Disaster Medicine Journal, N 25 (1), 2010.

ԻՋԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ

Տնօրեն՝ *Առաքելյան Սամվել Արշավիրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Վարչատնտեսական աշխատանքների գծով տեղակալ՝ *Անանյան Գարուշ Գուրգենի*
Գիտական քարտուղար՝ *Ստեփանյան Նելլի Գրիգորի*

Մասնաճյուղի ուսանողների թիվը՝ 1554, որից անվճար՝ 404, վճարովի՝ 1150

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	2	1	7	37	10

Մասնաճյուղում գործող ֆակուլտետների թիվը՝ ***4***

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկանի պաշտոնակատար՝ *Յուզբաշյան Արտակ Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները

Շիֆր	**Մասնագիտություններ՝**
010500	Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա
020800	Բնապահպանություն և բնօգտագործում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 198*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ
Բակալավրիատ								
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա	15	8	14	12	15	24	-	-
*Մաթեմ., ինֆորմ., ֆիզիկա**	-	-	-	-	-	-	15	16
Բնապահպանություն և բնօգտագործում	6	3	7	19	7	15	-	-
*Անտառային և անտառապուր. տնտեսություն**	-	-	-	-	-	-	7	15
Ընդամենը	***21***	***11***	***21***	***31***	***22***	***39***	***22***	***31***

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					0
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա					
1-ին	23	1	3	3	87
2-րդ	26	-	23	1	77
3-րդ	39	1	12	2	54
*Մաթեմ., ինֆորմ., ֆիզիկա**					
4-րդ	31	3	14	4	55
Բնապահպանություն և բնօգտագործում					
1-ին	9	3	11	-	67
2-րդ	28	1	16	1	50
3-րդ	23	2	14	1	35
Անտառային և անտառապուր. տնտեսություն*					
4-րդ	22	3	11	3	67
Ընդամենը	***201***	***14***	***104***	***15***	***41***

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա					
1-ին	23	3	7	3	57
2-րդ	26	2	4	2	77
3-րդ	39	4	19	4	41
Բնապահպանություն և բնօգտագործում					
1-ին	9	2	-	-	78
2-րդ	27	1	14	2	44
3-րդ	22	1	11	1	46
Ընդամենը	***146***	***13***	***55***	***12***	***53***

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	Ընդամենը՝ 53, այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 0
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)
Մաթեմատիկա, ինֆորմատիկա, ֆիզիկա*	31 (4)
Անտառ. և անտառապուր. տնտեսություն*	22 (4)
Ընդամենը	53 (8)

* Այս մասնագիտության գծով 2007 թ-ից ընդունելություն չի կատարվել:

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 3

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԻՆՖՈՐՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Զաքարյան Մանվել Աշոտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ցուցուլյան Արտակ Վոլոդյայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հովսեփյան Միեր Հովհաննեսի, ասիստենտ
3. Խաչատրյան Արփինե Մանվելի, դասախոս
4. Խաչատրյան Տաթևիկ Վասիլի, դասախոս
5. Ճաղարյան Մարիետա Ալբերտի, դասախոս
6. Սիմոնյան Աննա Սմբատի, դասախոս
7. Օթարյան Քնար Վլադիմիրի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Գալումյան Աշոտ Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Խաչոյան Լուսիկ Օնիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Նավոյան Վարազդատ Խաժակի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Քամալյան Ռաֆայել Ռուբենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ղազարյան Սերժիկ Սպարտակի, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Թելունց Հերմինե Կորյունի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2009-2010 ուստարում կատարվել են ծրագրամեթոդական աշխատանքներ, որոնց ընթացքում, նոր ուսումնական պլաններին համապատասխան, կազմվել, լրամշակվել են ամբիոնում դասավանդվող բոլոր առարկաների ուսումնական ծրագրերը և հրատարակվել:

Ամբիոնը մասնակցել է ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի հիմնադրման 15-ամյա հոբելյանին նվիրված գիտաժողովներին: Ամբիոնի դասախոսների և ֆակուլտետի ուսանողների կողմից ներկայացվել են գիտամեթոդական զեկույցներ, որոնց շուրջ տեղի են ունեցել քննարկումներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	2	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Սիմոնյան Ա. Ս., Սիմոնյան Ս. Հ., Ավետիսյան Ա. Գ., Ավինյան Վ. Ռ.,* Պարամետրական մատրիցների ընդհանրացված հակադարձների որոշման մի մեթոդի մասին, «ՀՃԱ ԼՐԱԲԵՐ», հատոր 6, N 2, Երևան, 2009, էջ 8:
2. *Симонян А. С., Аветисян А. Г., Авинян В. Р.,* Симплекс-метод. Определения обратных параметрических матриц, основанных на дифференциальных преобразованиях, Вестник государственного инженерного университета Армении, Серия “Моделирование, оптимизация, управление”, выпуск 13, том 1, Ереван, 2010, с. 9-15.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Давтян Н. Н., Камалян Р. Р.,* О границах экстремумов числа вершин с интервальным спектром во множестве правильных реберных t-цветных раскрасок “лестниц Мебиуса’’ при варьировании t, Годичная научная конференция РАУ, сб. науч. статей, N 3, Ереван, 2009, с. 81-84.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Աբոյան Մեր Սերգեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մակարյան Անուշավան Հայկարամի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մարգարյան Ալեքսան Շամիլի, ասիստենտ
3. Գուլակյան Գեղամ Վոլոդյայի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Բաղդասարյան Դավիթ Հակոբի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հարությունյան Նորայր Պատվականի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Մակարյան Արմեն Հովհաննեսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Արզումանյան Հենրիկ Ավետիքի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գուլակյան Գեղամ Վոլոդյայի, լաբորատորիայի վարիչ
2. Ալավերդյան Անահիտ Համլետի, լաբորանտ
3. Մաղաքյան Ծովինար Ռաֆիկի, լաբորանտ
4. Մովսիսյան Հասմիկ Սուրենի, լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հազվագյուտ հողային մետաղների հիման վրա սինթեզված մագնետիկներում մագնիսակալորիական երևույթի հետազոտումները (պետական ֆինանսավորում)	Հարությունյան Ն. Պ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Թեմայի ուղղությամբ հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. Ինդուկցիոն վառարանում սինթեզվել են տեխնիկայում և գիտության մեջ մեծ կիրառություն գտած գադոլինիում պարունակող տարբեր բաղադրությամբ համաձուլվածքներ (Gd5(SixGel-x) 4):

2. Դրոն-2 դիֆրակտոմետրի վրա կատարվել են սինթեզված նմուշների ռենտգենոկառուցվածքային ուսումնասիրություններ, որոնք ցույց են տվել, որ նմուշների բյուրեղային ցանցն ունի մոնոկլինային կառուցվածք:

3. Չափվել են համաձուլվածքների մագնիսական ընկալունակությունները զրոյական և 3.5 կէրստեդ մագնիսական դաշտում 78-350Կ ջերմաստիճանների տիրույթում: Ընկալունակության ջերմաստիճանային կախվածությունից որոշվել են նմուշների Կյուրիի ջերմաստիճանները:

4. Ստուգված գիտական արդյունքները ամփոփվել և ներկայացվել են (28.07-04.08) Եկատերինբուրգ քաղաքում կայացած միջազգային գիտաժողովում՝ EASTMAG-2010 “Dynamic Magnetic Sesca ptibiliti of Componends in ed (Gd5(SixGel-x) 4)":

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	4	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Арутюнян Н. П.,* Динамическая магнитная восприимчивость соединений систем Gd5 Se2 xSn2(2x=0-0,1), Изв. НАН Армении, физика, т. 44, N 4, Ереван, 2009, с. 294-297.
2. *Арутюнян Н. П., Агабабян Э. В.,* Магнитные фазовые переходы в соединениях систем Gd5Si2-xSn2x(2x=0-0,1), Сборник трудов XXI международной конференции по магнетизму и магнитным материалам, ГС-13659-661, Москва, 2009, с. 41.
3. *Մակարյան Ա. Հ., Լալաբեգյան Ա. Բ.,* Գործնական խաղերի հաճույք և բավականություն պատճառելու հատկությունը որպես ուսուցման արդյունավետության ապահովման միջոց, «Մանկավարժություն», թիվ 3-4, Երևան, 2009, էջ 48-57:
4. *Макарян А. О., Аветисян Ю. О., Тадевосян В. П., Водопьянов К. Л.,* Анализ генерации терагерцового излучения методом нелинейного смешения лазерных частот в кристалле Ga As, Изв. НАН Армени, физика, т. 44, N 4, Ереван, 2009, с. 239-249.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Makaryan A. H., Avetisyan Yu. H., Khachartryan K., Pohosyan T.,* Terahertz time- domaian spectroscory based on using slightly curved parallel plate waveguide, Abstracts of MPOP, Aug. 27-Sept.. 2, Yerevan, 2009, pp. 11.

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Ալավերդյան Արթուր Զավենի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ամիրյան Անահիտ Արամայիսի, ասիստենտ
2. Օսիպովա Էլմիրա Կառլի, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Հարությունյան Ռաֆայել Աշոտի, կենս. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ղուլիջանյան Անդրանիկ Հայկազի, կենս. գիտ. դոկտոր
3. Աղաջանյան Ջուլիետա Արտուշի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Գրիգորյան Արծվի Արտաշեսի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Իսախանյան Հմայակ Լևոնի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Խաչատրյան Մեղորա Հարությունի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
7. Պետրոսյան Մարգարիտա Թորգոմի, կենս. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
8. Սիմոնյան Գևորգ Սարգսի, քիմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
9. Խառատյան Վլադիմիր Միքայելի, դասախոս
10. Մանթաշյան Հասմիկ Հրաչիկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ղալումյան Հասմիկ Մուշեղի, լաբորանտ
2. Մելքումյան Արմինե Ռաֆիկի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2009-2010 ուստարում ամբիոնի դասախոսների և ֆակուլտետի ուսանողների կողմից կազմակերպվել են գիտական ընթերցումներ՝ նվիրված շրջակա միջավայրի էկոլոգիական խնդիրներին, բնության պահպանության և նրա ռացիոնալ օգտագործման հարցերին, անցկացվել են ուսանողությանը հետաքրքրող հարցերի պարզաբանումներ և քննարկումներ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	5	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Агаджанян Дж. А., Тозалакян П. В., Попов Ю. Г.,* Получения L- аспартата из фумарата аммония с помощью иммобилизованных термофильных бацилл, Материалы 11 научной конференции Гаварского государственного университета, Естественные науки, N 11, Ереван, 2009, с. 111-116.
2. *Петросян М. Т., Тоноян Л. Е., Азарян К. Г., Попов Ю. Г.,* Влияние бактериального меланина на рост и развитие огурца в культуре in vivo и in vitro, Ученые Записки 1, 2010, Ереван, с. 50-56.
3. *Петросян М. Т., Саакян Н. Ж.,* Изучение минимальной ингибирующей концентрации изолированной культуры живучки женевской (*Ajuga genevensis* L.), Ученые Записки 2. 2010, Ереван, с. 50-55.
4. *Petrosyan M. T., Sahakyan N. Zh., Popov Yu G., Volodin V. V., Matistov N. V.,Gruzdev I. V.*, Content of neutral lipids and fatty acids in callus cultures and leaves of intact plants of *Ajuga genevensis* L. and *Ajuga chia*, Second Balkan Conference on Biology: 50 Years University of Plovdiv. Biotechnol & Biotechnol. Eq., Special edition, Vol. 24, N 2, 2010, Plovdiv, p. 87- 90.
5. *Петросян М. Т., Саакян Н. Ж., Попов Ю. Г., Агаджанян Дж. А.*, Некоторые особенности метаболизма изолированных культур *Ajuga genevensis* L. и *Ajuga chia*, Высокие технологии, Фундаментальные Исследования, Образование Том 2 Сб. Труд. 9-ой Межд. научно-практической конф. Исследование, разработка и применение высоких технологии в промышленности", Санкт-Петербург, 2010, с. 36-37.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Петросян М. Т.,* соавторы Саакян Н. Ж., Попов Ю. Г., Каллусогенез и морфогенез в культуре in vinto шафрана посевного (Grocus sativus L.), Доклады и тезисы 5-й международной конференции "Современные проблемы почвенной культуры растений'', 9-11 сентября, Ереван, 2009, с. 190.
2. *Петросян М. Т., Агаджанян Дж. А.,* соавторы - Саакян Н. Ж., Попов Ю. Г., Изучение некоторых параметров биологической активности интактного растения Ajuga chia Schreb. и ее изолированной культуры, Доклады и тезисы 5-й международной конференции "Современные проблемы почвенной культуры растений'', 9-11 сентября, Ереван, 2009, с. 189.

ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկանի պաշտոնակատար՝ *Ալեքսանյան Վարդան Արամայիսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները

Շիֆր	**Մասնագիտություններ՝**
031000	Հայոց լեզու և գրականություն
030400	Պատմություն
051000	Մանկավարժություն և հոգեբանություն
031300	Ֆրանսերեն լեզու
031300	Անգլերեն լեզու

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 523***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	անվճ	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Պատմություն	13	30	18	32	-	-	-	-
Պատմություն (իրավունքի հիմունքներով)*	-	-	-	-	17	23	17	25
Հայոց լեզու և գրականություն	13	12	10	21	11	20	13	20
Մանկավարժություն և հոգեբանություն	13	7	12	25	12	23	11	25
Ֆրանսերեն լեզու	4	8	3	14	3	2	3	9
Անգլերեն լեզու	9	16	4	15	2	8	-	-
Ընդամենը	***52***	***73***	***47***	***107***	***45***	***76***	***44***	***79***

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Պատմություն					
1-ին	42	1	10	-	74
2-րդ	48	4	24	2	42
3-րդ	42	2	22	7	43
Պատմություն * *(իրավ. հիմունքներով)*					
4-րդ	43	6	19	8	42
Հայոց լեզու և գրականություն					
1-ին	25	4	5	-	64
2-րդ	32	-	11	-	66
3-րդ	31	5	18	2	26
4-րդ	34	2	15	2	50
Մանկավարժություն և հոգեբանություն					
1-ին	21	2	6	-	62
2-րդ	38	1	10	-	71
3-րդ	36	2	19	4	42
4-րդ	36	1	23	6	33
Ֆրանսերեն լեզու					
1-ին	12	-	-	1	100
2-րդ	17	1	4	1	77
3-րդ	5	1	1	1	60
4-րդ	12	1	6	3	50
Անգլերեն լեզու					
1-ին	25	-	1	2	96
2-րդ	20	1	8	2	55
3-րդ	10	-	3	4	70
Ընդամենը	***529***	***32***	***205***	***45***	***55***

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Պատմություն					
1-ին	43	2	17	-	58
2-րդ	50	3	24	2	46
Պատմություն * *(իրավ. հիմունքներով)*					
3-րդ	40	2	16	11	55
Հայոց լեզու և գրականություն					
1-ին	25	2	5	1	72
2-րդ	31	-	12	1	61
3-րդ	31	5	18	2	26
Մանկավարժություն և հոգեբանություն					
1-ին	20	2	4	-	70
2-րդ	38	1	15	1	55
3-րդ	35	1	13	11	60
Ֆրանսերեն լեզու					
1-ին	12	-	3	3	75
2-րդ	17	-	1	4	94
3-րդ	5	-	2	2	60
Անգլերեն լեզու					
1-ին	25	4	4	2	68
2-րդ	19	-	2	4	90
3-րդ	10	-	3	5	43
Ընդամենը	***401***	***22***	***139***	***49***	***60***

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 122, այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 0*
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)
*Պատմություն (իրավ. հիմունքներ)**	41 (8)
Հայոց լեզու և գրականություն	33 (1)
Մանկավարժություն և հոգեբանություն	36 (4)
Ֆրանսերեն լեզու	12 (2)
Ընդամենը	***122(15)***

* Այս մասնագիտությամբ 2007 թ-ից ընդունելություն չի կատարվել:

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ 4

ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Նահապետյան Ռաֆիկ Ասքանազի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ալեքսանյան Վարդան Արամայիսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մատինյան Անյա Ռուբենի, դասախոս
3. Չոբանյան Վահագն Էդիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Աբրահամյան Հենրիկ Մուշեղի, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ներսիսյան Աշոտ Արտաշեսի, պատմ. գիտ. դոկտոր, դոցենտ
3. Առաքելյան Սամվել Արշավիրի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Հովհաննիսյան Արամ Էդուարդի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ղարիբյան Ալիկ Ավետիքի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
6. Ալեքսանյան Հովհաննես Ստյոպայի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
7. Անանյան Գարուշ Գուրգենի, ասիստենտ
8. Զորոյան Հակոբ Ազատի, ասիստենտ
9. Մարտիրոսյան Ռուբիկ Անդրանիկի, ասիստենտ
10. Գյոզալյան Գագիկ Շուրիկի, դասախոս
11. Խաչիկյան Արտակ Ջհանի, դասախոս
12. Համբարյան Վալերիա Սարիբեկի, դասախոս
13. Հովհաննիսյան Ալբերտ Սարգսի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Գրիգորյան Նաթելլա Սերոժի, լաբորանտ
2. Նազարեթյան Սուսաննա Իշխանի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ամբիոնի դասախոսների կողմից կազմակերպվել է գիտական ընթերցումների շարք հետևյալ խորագրերով.

1. Մովսես Խորենացու 1600-ամյակը,
2. Լեոյի 150-ամյակը:

Ամբիոնը ուսանողական գիտական ընկերության հետ համատեղ կազմակերպել է գիտական ընթերցումներ՝ նվիրված Մեծ եղեռնի 95-ամյակին: Զեկուցումների նյութերը տպագրվել են:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	2	1	5	6	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Աղձնիքահայերի մանկան ծննդի և խնամքի ավանդական սովորույթներն ու ծեսերը (պատմաազգագրական ուսումնասիրություն), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 188 էջ:
2. *Ներսիսյան Ա. Ա.,* Կարո Սասունի, «Իրանագիտական կովկասյան կենտրոն», Երևան, 2009, 344 էջ:

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Հայ ազգագրության պատմություն, Հնագույն և հին սկզբնաղբյուրների ազգագրական տեղեկությունները հայերի մասին (ՀՀ ԿԳ նախարարության կողմից երաշխավորված է որպես ուսումնական ձեռնարկ բուհերի պատմության ֆակուլտետների ուսանողների համար), մաս 1, Հեղ. հրատ., Երևան, 2010, 151 էջ:

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Հայոց սոցիոնորմատիվ մշակույթը, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 180 էջ:
2. *Ներսիսյան Ա. Ա., Առաքելյան Ս. Ա., Ալեքսանյան Վ. Ա.,* Կիլիկիայի հայկական թագավորության ծագումը, զարգացումը և անկումը, ծրագիր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 18 էջ:
3. *Ներսիսյան Ա. Ա., Առաքելյան Ս. Ա., Ալեքսանյան Վ. Ա.,* Հայ ազգային-ազատագրական ձգտումները 16-18-րդ դարերում, ծրագիր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 24 էջ:
4. *Ղարիբյան Ա. Ա.,* Տասը հարց, տասը պատասխան, ՀՀ և Թուրքիայի Հանրապետության միջև դիվանագիտական հարաբերությունների զարգացման մասին արձանագրություններ, Տեսակետներ են հայտնում ԵՊՀ փորձագետները, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 13-15:
5. *Ղարիբյան Ա. Ա.,* «Հայոց պատմություն» առարկայի դասավանդման որոշ մեթոդաբանական խնդիրների շուրջ, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարան, Լրատու, 1(8), Ստեփանակերտ, 2010, էջ 192-196:

Հոդված

1. *Աբրահամյան Հ. Մ.,* Խորհրդային հասարակությունը հետպատերազմյան տարիներին և վարչահրամայական համակարգի ամրապնդումը (1945-1953թթ.), Պատմության ֆակուլտետի տարեգիրք, մաս Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 29-40:
2. *Ալեքսանյան Հ. Ս.,* Մոսկվայի, Պյատիգորսկի և Դոնի հայ գրական խմբակները 1920-1930-ական թթ., «Հայոց պատմության հարցեր», թիվ 10, Երևան, 2009, էջ 278-294:
3. *Նահապետյան Ռ. Ա.,* Քսենոփոնի ազգագրական տեղեկությունները հայերի մասին, Աստվածաբանության ֆակուլտետի տարեգիրք, Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 298-309:
4. *Նահապետյան Ռ. Ա., Մկրտչյան Ս.,* Տոները հայոց արդի կենցաղում (էթնոսոցիոլոգիական ուսումնասիրություն, գրախոսություն, Աստվածաբանության ֆակուլտետի տարեգիրք, Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 192-196:
5. *Kharibyan A. A.,* The Social-Economic and Political Situation in Transcaucasus (1918-1921), Տարեգիրք Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 72-80:

6. *Карибян А. А., Геворгян Г.,* Тенденции развития науки в ЕГУ 2005-2009 гг., Евразийское пространство, МГУ, Москва, 2010, с. 83-88.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Ալեքսանյան Հ. Ս.,* Հայերը Ղրիմում 1917-1926 թթ., Հայագիտական 2-րդ միջազգային կոնֆերանսը Ղրիմում, գիտաժողովի նյութեր, սեպտեմբերի 5-7, «Սուրբ Խաչ» հրատ., Ղրիմ, 2009, էջ 1-3:

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Ավագյան Վաչագան Վարազդատի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Սարհատյան Աիդա Ասիլբեկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Դավթյան Նունե Արտավազդի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Թումանյան Լուսինե Վիլիկի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Հասանյան Ալիսա Զավենի, բան. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Պողոսյան Կարինե Պողոսի, ասիստենտ
6. Աղամյան Արմինե Արգամի, դասախոս
7. Սարուխանյան Մուշեղ Լևոնի, դասախոս
8. Մկրտչյան Գարիկ Գվիդոնի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Վարդանյան Խաչատուր Գարուշի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Վարդապետյան Պերճուհի Կարապետի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Էմին-Տերյան Գևորգ Գրիգորի, ասիստենտ
4. Աղաբաբյան Վահան Արշակի, դասախոս
5. Սահակյան Աստղիկ Ալյազի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ալթունյան Նվարդ Միտուշի, լաբորանտ
2. Մեհրաբյան Գոհար Ժորայի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2009-2010 ուսումնական տարվա ընթացքում ամբիոնի կողմից կազմակերպվել են գիտական-գեղարվեստական միջոցառումներ հետևյալ թեմաներով.

1. Խ. Աբովյանի կենսագրության առեղծվածները,

2. Մ. Աբեղյանի լեզվաբանական ժառանգության տեղն ու դերը հայ լեզվաբանության մեջ,
3. Եղեռնի 95-ամյա տարելիցը,
4. Գ. Նարեկացու աշխարհայեցողությունը,
5. Հ. Թումանյանը մեծ քնարերգու,
6. ««Այրվող այգեստաններ» կամ Գ. Մահարու մերժված վեպը» թեմայով գիտական զեկուցում և քննարկում:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	6	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ավագյան Վ. Վ.,* Հայ գրականության թեստեր, «Հեղինակ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 122:

Հոդված

1. *Սարհատյան Ա. Ա.,* Նախադասության վերլուծությունն իբրև լեզվաոճական գիտելիքների ստուգման և ամրապնդման միջոց (մեթոդական), «Հայոց լեզուն և գրականությունը դպրոցում», թիվ 2, Երևան, 2010, էջ 37-40:
2. *Սարհատյան Ա. Ա.,* Բայի եղանակաժամանակային ձևերի ոճական դրսևորումները Պ. Զեյթունցյանի «Արշակ Երկրորդ» պատմավեպում, «Կանթեղ», թիվ 2 (43), Երևան, 2010, էջ 112-122:
3. *Մկրտչյան Գ. Գ.,* Ձայնավորների երկբարբառացման նոր փաստեր Շենավանի խոսվածքում, «Հայոց լեզու և գրականություն», թիվ 5-6, Երևան, 2009, էջ 128:
4. *Մկրտչյան Գ. Գ.,* Սահմանական եղանակի ժամանակաձևերի դրսևորումները Ապարանի խոսվածքներում, «Ջահուկյանական ընթերցումներ-2009», ապրիլ, ԳԱԱ Հրաչյա Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտ, «Նաիրի» հրատ., Երևան, 2009, էջ 198:
5. *Աղաբաբյան Վ. Ա.,* Վարդի և սոխակի այլաբանության մոտիվը հայ միջնադարյան քնարերգության մեջ, «Կանթեղ», թիվ 3 (43), Երևան, 2010, էջ 3-9:
6. *Աղաբաբյան Վ. Ա.,* Կնոջ բնավորության երևան գալը հայ միջնադարյան քնարերգության մեջ, «Կանթեղ», թիվ 3 (44), Երևան, 2010, էջ 3-8:

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Մկրտումյան Մելսիկ Պարգևի, հոգ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Հովակիմյան Աննա Գիգուշի, ասիստենտ
2. Աքաբեկյան Լիլիթ Եղիշի, դասախոս
3. Ղուկասյան Աշխենիկ Ալեքսանի, դասախոս

4. Մելիքսեթյան Վիկտորիա Գրիշայի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ասմարյան Քնարիկ Ժորայի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Հարությունյան Թամարա Սարգսի, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Սարգսյան Վաչագան Պետրոսի, բժշկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
4. Արամյան Լիլիթ Յուրայի, հոգ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Կոբելյան Արթուր Թենգիզի, հոգ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Մկրտչյան Ռայա Բաղդասարի, ասիստենտ
7. Օհանյան Անուշ Համբարձումի, ասիստենտ
8. Մարտիրոսյան Անուշ Արշավիրի, դասախոս
9. Սիմոնյան Էդիտա Սպարտակի, դասախոս
10. Քամալյան Աննա Սերյոժայի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ստեփանյան Լիլիթ Ռևիկի, լաբորանտ

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	12	4

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Մկրտումյան Մ. Պ.*, Ազգաբնակչության պատրաստության և հոգեհիգիենայի համակարգը հավանական աղետների դեպքում, «Մանկավարժության և հոգեբանության հիմնախնդիրներ», թիվ 1, «Զանգակ-97» հրատ., Երևան, 2009, էջ 108-113:
2. *Հովակիմյան Ա. Գ.,* Դպրոցականի սոցիալականացման խնդիրը ժամանակակից դպրոցում, «Մանկավարժական միտք», թիվ 1-2, Երևան, 2009, էջ 69-75:
3. *Քամալյան Ա. Ս.,* Սթրես-կայունության անհատական անձնական պատճառների հոգեբանական առանձնահատկությունները, «Կանթեղ», թիվ 1/38, Երևան, 2009, էջ 196-201:
4. *Քամալյան Ա. Ս.,* Անձի զարգացման հիմնախնդիրները ԵՊՀ «Սահմանամերձ գոտու երիտասարդների սթրես-կայունության և գործառական վիճակների դրսևորման հոգեբանական առանձնահատկությունները», Գիտական հոդվածների ժողովածու, 2/43 «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 255-259:
5. *Կոբելյան Ա. Թ.*, Էթնոցենտրիզմը որպես միջէթնիկական անհանդուրժողական գործոն, ԵՊՀ 90-ամյակին նվիրված «Արդի հոգեբանության տեսական և կիրառական հիմնախնդիրներ» գիտաժողովի նյութեր, «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2009, էջ 218-227:
6. *Մկրտչյան Ռ. Բ.*, Ընտանեսիրության դաստիարակության կառավարման մեթոդաբանական հիմքը, «Մխիթար Գոշ», թիվ 1, Վանաձոր, 2009, էջ 139-143:
7. *Մկրտչյան Ռ. Բ.*, Անդրադարձ «մանկավարժություն» և «դաստիարակություն» հասկացություններին, «Նախաշավիղ», թիվ 1-2, Երևան, 2009, էջ 66-73:
8. *Հարությունյան Թ. Ս.*, Ինովացիաների դերը ուսանողների ինքնավարության համակարգի զարգացման գործում, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», թիվ 3-4, Երևան, 2009, էջ 128-132:

9. *Հարությունյան Թ. Ս.*, Հեռավար կրթության դիդակտիկական հիմքերը, «Մանկավարժական միտք», թիվ 3-4, Երևան, 2009, էջ 118-120:
10. *Հարությունյան Թ. Ս.*, Դասախոսի մանկավարժական վարպետության զարգացման մոդելը, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», թիվ 1-2, Երևան, 2010, էջ 151-152:
11. *Մելիքսեթյան Վ. Գ.,* Կենսագործունեության անբարենպաստ պայմաններում նախադպրոցականների վախերի դրսևորման առանձնահատկությունները (Տավուշի մարզի օրինակով), «Կանթեղ» գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 3 (44), «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 235-241:
12. *Մելիքսեթյան Վ. Գ.,* Նախադպրոցական տարիքի երեխաների հուզական խանգարումների առանձնահատկությունները, «Կրթությունը և գիտությունը Արցախում», թիվ 1-2, Երևան, 2010, էջ 13-16:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Մկրտումյան Մ. Պ.,* Ճգնաժամային իրավիճակներում անձի ամբողջականության պահպանման հոգեբանական նախադրյալները, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 140-143:
2. *Հարությունյան Թ. Ս.*, Սովորողների էկոլոգիական կրթության և դաստիարակության ժամանակակից հիմնախնդիրները», Համահայկական 2-րդ կրթական գիտաժողով, նոյեմբերի 20-21, թեզիսների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., 2009, էջ 211-212:
3. *Հարությունյան Թ. Ս.*, Դասախոսի մանկավարժական վարպետությունը, Միջազգային գիտաժողովի թեզիսներ, ԱրՊՀ հրատ., Ստեփանակերտ, 2010, էջ 120-125:
4. *Մելիքսեթյան Վ. Գ.,* Նախադպրոցականների անձի հոգեբանական անվտանգության առանձնահատկությունները կենսագործունեության անբարենպաստ պայմաններում, «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, 23-24 հոկտեմբերի, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 133-136:

ՕՏԱՐ ԼԵԶՈՒՆԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Հարությունյան Քրիստինե Մուրադի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Զուրաբյան Մարատ Հովիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մարդանյան Աիդա Սերգեյի, ասիստենտ
3. Աբրահամյան Սոնիկ Սուրիկի, դասախոս
4. Ադամյան Աշոտ Վաչագանի, դասախոս
5. Այդինյան Անժելա Ժորայի, դասախոս
6. Դարբինյան Լուսինե Պայքարի, դասախոս
7. Եղիազարյան Սվետա Զավենի, դասախոս
8. Զարգարյան Ռուզաննա Հրաչիկի, դասախոս
9. Էվինյան Սեդա Սերգեյի, դասախոս
10. Հարությունյան Լիանա Միքայելի, դասախոս
11. Հովհաննիսյան Անահիտ Մաքսիմի, դասախոս
12. Հովհաննիսյան Սիրարփի Հայկազի, դասախոս
13. Մանուչարյան Մելանյա Մուկուչի, դասախոս
14. Մխիթարյան Մարինե Սերգեյի, դասախոս
15. Պետոյան Գոհար Ռոբերտի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Առաքելյան Զարուհի Սամվելի, դասախոս
2. Ավետիսյան Ռուզաննա Պողոսի, դասախոս
3. Գրիշկյան Ենոք Հենրիկի, դասախոս
4. Թեմրազյան Էմմա Հայկի, դասախոս
5. Կիրակոսյան Քրիստինա Ալբերտի, դասախոս
6. Կոստանյան Սիրանուշ Ալբերտի, դասախոս
7. Հայրապետյան Սաթենիկ Ռեդիկի, դասախոս
8. Հարությունյան Նարինե Ռոբերտի, դասախոս
9. Մկրտչյան Հասմիկ Սամվելի, դասախոս
10. Սարգսյան Սոնա Սամվելի, դասախոս
11. Ֆալակյան Հայկ Մանուկի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Օթարյան Անուշ Սերգոյի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2009-2010 ուստարում ամբիոնում իրականացվել են.

- Անգլերեն, ֆրանսերեն և ռուսերեն լեզուների դասավանդման ժամանակակից մեթոդների ուսումնասիրում,
- Անգլիական, ռոմանական և ռուսական բանասիրության արդիական խնդիրների հետազոտում,
- Զուգադրական, հոգելեզվաբանական և լեզվագործաբանական խնդիրների քննում,
- Ամբիոնում պատրաստվել և տպագրության է ներկայացվել ուսումնական ձեռնարկ Տնտեսագիտության ֆակուլտետի «Սերվիս» մասնագիտության ուսանողների համար՝ “English for tourist, and trauellers”,
- Ամբիոնի ռուսաց լեզվի դասախոսներ Ռ. Զարգարյանը և Ս. Եղիազարյանը պատրաստել և տպագրության են ներկայացրել ուսումնական ձեռնարկ Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի ուսանողների համար՝ “Пособие по русскому языку для студентов факультета прикладного искусства”,
- Ամբիոնի ֆրանսերեն լեզվի դասախոսները և ուսանողները մասնակցել են Ֆրանկոֆոնիայի օրերին նվիրված գիտաժողովին, որտեղ հանդես են եկել գիտական զեկուցումներով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	-	-	1	1

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Դասագիրք

1. *Հարությունյան Ք. Մ., Հովհաննիսյան Ա. Մ.,* Լեզվաբանական տիպաբանություն, Հեղինակային հրատարակություն, Երևան, 2009, 222 էջ:

Հոդված

1. *Арутюнян К. М.,* Психика ребенка и сказочное повествование, “Астгик”, N 2, изд. “Саак Партев”, Ереван, 2010, с. 220-228.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Mardanyan A. S.,* Les proverbes, maximes et devises Français, "Problemes actuels de la philologie française et de l'enselgnement du Français-Langue étrangère", les 15-16 avril, Edition UEE, Erévan, 2010, p. 23-24.

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկանի պաշտոնակատար՝ *Խուդավերդյան Նելլի Բաբկենի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*
Դեկանի տեղակալ՝ *Հովանյան Վահագն Էդիկի, դասախոս*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները

Շիֆր	**Մասնագիտություններ՝**
080100	Տնտեսագիտություն
100100	Սերվիս

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	***Ուսանողների թիվը՝ 289***							
	I կուրս		**II կուրս**		**III կուրս**		**IV կուրս**	
	անվճ	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**	**անվճ**	**վճ**
Բակալավրիատ								
Տնտեսագիտություն	15	27	13	26	15	38	13	32
*Սոցիալ-մշակութային ծառայություն և զբոսաշրջություն**	-	-	-	-	-	-	8	19
Սերվիս	9	12	9	19	6	28	-	-
Ընդամենը	***24***	***39***	***22***	***45***	***21***	***66***	***21***	***51***

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Տնտեսագիտություն					
1-ին	42	4	13	3	60
2-րդ	39	1	16	5	56
3-րդ	52	2	24	8	50
4-րդ	46	2	27	9	37
Սերվիս					
1-ին	20	2	6	-	60
2-րդ	29	-	13	3	55
3-րդ	36	2	20	8	39
Սոց.-մշակ. ծառ. և զբոսաշրջություն*					
4-րդ	27	1	13	2	48
Ընդամենը	***291***	***14***	***132***	***38***	***50***

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Տնտեսագիտություն					
1-ին	42	6	12	2	57
2-րդ	39	3	19	1	46
3-րդ	53	3	30	6	38
Սերվիս					
1-ին	21	3	6	-	57
2-րդ	28	-	7	7	75
*Սոց.-մշակ. ծառ. և զբոսաշրջություն**					
3-րդ	36	1	10	8	69
Ընդամենը	***237***	***10***	***111***	***19***	***49***

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 72, այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 5*
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)
Տնտեսագիտություն	45 (9)
*Սոց.-մշակ. ծառ. և զբոսաշրջ.**	27 (3)
Ընդամենը	***72 (12)***

* Այս մասնագիտությամբ 2007 թ-ից ընդունելություն չի կատարվել:

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *2*

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Հովսեփյան Վոլոդյա Երվանդի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Մարզպանյան Հարություն Ալեքսանի, տնտ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր
2. Խուդավերդյան Նելլի Բաբկենի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ավետիսյան Գայանե Հրաչիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Էդիլյան Նաիրա Ալբերտի, դասախոս
5. Մելքումյան Նաիրի Գագիկի, դասախոս
6. Սարիբեկյան Անուշ Աղաջանի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Գալստյան Գագիկ Սերգեյի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Պետրոսյան Արսեն Գառնիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Հանիսյան Հովիկ Բենիկի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Մկրտչյան Նարեկ Ստեփանի, տնտ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Ներսիսյան Արմեն Ռովելի, ասիստենտ
6. Ղիասյան Արևշատ Վաչագանի, դասախոս
7. Քառյան Հենրիկ Էլիազի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Եսայան Լաուրա Հրաչիկի, լաբորանտ
2. Զախարյան Ալվինա Կոմիսարի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ամբիոնում կազմակերպվել և անցկացվել են գիտական ընթերցումներ ու քննարկումներ հետևյալ թեմաներով.

1. Ասիմետրիկ ինֆորմացիա,
2. Սպառողական իրավունքի պաշտպանություն,
3. Ֆինանսական զարգացման ինդեքսը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	1	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Մարգպանյան Հ. Ա.*, Տնտեսական զարգացման հումանիզացման պատմական միտումը, Հեղինակային հրատարակություն, Երևան, 2010, 162 էջ:

Հոդված

1. *Մարգպանյան Հ. Ա.*, Արժեքի «մարդկային դեմքը», «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում», թիվ 5, Երևան, 2009, էջ 14:

ՏՈՒՐԻԶՄԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒԹԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Ասիլբեկյան Պավել Նորիկի, ասիստենտ*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Ուլիխանյան Ալինա Վոլոդյայի, ասիստենտ
2. Բեգինյան Լիանա Գրիշայի, դասախոս
3. Մարգարյան Նարինե Գառնիկի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Հմայակյան Սիմոն Գևորգի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Օհանջանյան Ռուբեն Սամվելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Խաչատուրյան Հասմիկ Նարիկի, ասիստենտ
4. Ղալթախչյան Գարիկ Էդիկի, ասիստենտ
5. Մարտիրոսյան Անուշ Հենրիկի, դասախոս

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Ամբիոնի դոցենտ Ս. Հմայակյանի ղեկավարությամբ և դասախոսների ու ուսանողների ակտիվ մասնակցությամբ շարունակվել է դեռևս նախորդ տարում սկսված՝ Իջևան քաղաքի Թևրաքար տարածքում հայտնաբերված հնավայրի պեղումները: Պեղումների ընթացքում հայտնաբերվել են Ք.ա. 4-3-րդ հզ. բնակավայր և Ք.ա. 7-րդ դարի ամրոց: Բացվել է Թևրաբերդի պարսպի պատերի մի հատվածը, գտնվել են բազմաթիվ խեցեղեն, երկաթե ու բրոնզե գործիքներ:

Ինչպես դասախոսների, այնպես էլ ուսանողների կողմից կազմակերպվել և անցկացվել են գիտական ընթերցումներ ու քննարկումներ հետևյալ թեմաներով.

1. Իջևան քաղաքի մինչքրիստոնեական հուշարձանները,
2. Տուր-Ալ-Լիլիթ ոգիները,
3. Հայկական շինարարական արվեստը,
4. Տավուշի մարզի զբոսաշրջային ռեսուրսները:

ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Դեկանի պաշտոնակատար՝ *Այվազյան Կամո Բենիկի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ֆակուլտետի մասնագիտությունները

Շիֆր **Մասնագիտություններ՝**

071100 Կիրառական արվեստ

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 139*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ
Բակալավրիատ								
Կիրառական արվեստ	11	24	9	30	-	-	-	-
*Կիրառական զարդարվեստ և ժողովրդական արհեստներ**	-	-	-	-	10	25	12	18
*Դիզայն**	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	***11***	***24***	***9***	***30***	***10***	***25***	***12***	***18***

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կիրառական արվեստ					
1-ին	33	1	9	-	70
2-րդ	39	1	21	-	44
3-րդ	36	1	18	5	47
*Կիրառական զարդարվեստ և ժողովրդական արհեստներ**					
4-րդ	30	6	17	3	23
Ընդամենը	***138***	***9***	***65***	***8***	***46***

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Բակալավրիատ					
Կիրառական արվեստ					
1-ին	35	2	13	-	57
2-րդ	39	-	25	2	36
Կիրառական զարդարվեստ և ժողովրդական արհեստներ[*]					
3-րդ	35	5	19	5	31
Ընդամենը	***110***	***8***	***55***	***4***	***43***

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 30, այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 0*
	բակալավրիատ (գերազանցության դիպլոմով)
Կիրառական զարդարվեստ և ժողովրդական արհեստներ[*]	30(10)
Դիզայն (գեղար.)[*]	-
Ընդամենը	***30(10)***

[*] Այս մասնագիտությունների գծով 2007 թ-ից ընդունելություն չի կատարվել:

Ֆակուլտետում գործող ամբիոնների թիվը՝ *2*

ԴԵԿՈՐԱՏԻՎ ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ԵՎ ԴԻԶԱՅՆԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Մխիթարյան Համլետ Խաչատուրի, դասախոս*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Գասպարյան Արևիկ Միշայի, դասախոս
2. Դիլբարյան Անդրանիկ Սրաֆիլի, դասախոս
3. Մխիթարյան Քրիստինե Համլետի, դասախոս
4. Չիբուխչյան Անուշ Լյուբիկի, դասախոս
5. Չիբուխչյան Դոնարա Լևոնի, դասախոս
6. Պողոսյան Ռուզաննա Կիմի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մուղնեցյան Ստեփան Գուրգենի, դոցենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Մկրտչյան Սերյոժա Աշոտի, մետ. գեղ. մշակման արվ. վարիչ
2. Աբազյան Անահիտ Աթաբեկի, ուսումնական վարպետ
3. Ասլանյան Լիանա Գրիգորի, ուսումնական վարպետ
4. Գևորգյան Լուսինե Վիկտորի, ուսումնական վարպետ
5. Եգանյան Նարեկ Վանիկի, ուսումնական վարպետ
6. Պողոսյան Նատաշա Կիմի, ուսումնական վարպետ

ԳԾԱՆԿԱՐԻ, ԳՈՒՆԱՆԿԱՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ Հովհաննիսյան Սերգեյ Թորգոմի, ասիստենտ

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Այվազյան Կամո Բենիկի, տեխն. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Ջավրուշյան Գևորգ Մկրտիչի, ասիստենտ
3. Խաչատրյան Արևիկ Խաչիկի, դասախոս
4. Մանուչարյան Արման Սերյոժայի, դասախոս
5. Միրզոյան Արթուր Համլետի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Ստեփանյան Միեր Օգսենի, ասիստենտ

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Ասլանյան Գայանե Սարգսի, լաբորանտ

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ֆակուլտետի ամբիոններում կատարված աշխատանքների ամփոփում

2009-2010 ուստարվա ընթացքում Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի ուսանողների և դասախոսների ուժերով կազմակերպվել են գիտական ընթերցումներ և քննարկումներ՝ նվիրված միջնադարի հայ մանրանկարիչ Թորոս Ռոսլինի զարդագրերի արվեստին, ճարտարապետ Մոմիկի ծննդյան 750-ամյակին, Վարդգես Սուրենյանցի ծննդյան 150-ամյակին, որոնք մեծ հետաքրքրություն են առաջացրել ոչ միայն Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի ուսանողների, այլև մասնաճյուղի մյուս ֆակուլտետների ուսանողների և դասախոսների շրջանում:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի դասախոսների և ուսանողների կողմից կազմակերպվել են.

1. Մայրության և գեղեցկության տոնին նվիրված ցուցահանդես, որին մասնակցել են նաև անհատ ստեղծագործողներ,

2. 2009 թ-ի հոկտեմբերին կազմակերպվել է ցուցահանդես՝ նվիրված ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի հիմնադրման 15-ամյակին,

3. 2009 թ-ի նոյեմբերին կազմակերպվել է Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի շնորհալի ուսանողների աշխատանքների ցուցահանդես,

4. 2010 թ-ի սեպտեմբերի 7-ին Իջևանի Բիզնես-կենտրոնի սրահում կազմակերպվել է խմբակային ցուցահանդես,

5. Կիրառական արվեստի դասախոս, ՀՀ նկարիչների միության անդամ Միեր Ստեփանյանը 2010 թ-ի օգոստոսին կազմակերպել է անհատական ցուցահանդես Թբիլիսիում:

Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի դասախոսները մասնակցել են.

1. ՀՀ նկարիչների միության 2010 թ-ի ապրիլի 7-ին կազմակերպված ցուցահանդեսին՝ նվիրված Մայրության և գեղեցկության տոնին,

2. ՀՀ նկարիչների միության կողմից 2010 թ-ի ապրիլին կազմակերպված ցուցահանդեսին՝ նվիրված Եղեռնի 95-ամյակին,

3. ՀՀ նկարիչների միության կողմից 2010 թ-ի սեպտեմբերին կազմակերպված ցուցահանդեսին՝ նվիրված կինոյին և թատրոնին,

4. 2010 թ-ի սեպտեմբերի 6-ին մասնակցել են Երևանում կազմակերպված «Հայաստան-Սփյուռք» ցուցահանդեսին,

5. Կիրառական արվեստի դասախոս, ՀՀ նկարիչների միության անդամ Գևորգ Մշեցի-Ջավրուշյանը 2010 թ-ի հուլիսին մասնակցել է ՌԴ Սարանսկ քաղաքում կազմակերպված համահայկական միջազգային ցուցահանդեսին և արժանացել ոսկե մեդալի:

ՄԻՆՉՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԵՌԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Զուրաբյան Մարատ Հովիկի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Մասնագիտություններ

1. Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա
2. Պատմություն
3. Հայոց լեզու և գրականություն
4. Մանկավարժություն և հոգեբանություն
5. Բնապահպանություն և բնօգտագործում
6. Տնտեսագիտություն

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 405*			
5-ամյա ուսուցում, բակալավրիատ	I կուրս	II կուրս	III կուրս	IV կուրս
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա	21	19	28	18
Բնապահպանություն և բնօգտագործում	40	21	20	-
Պատմություն	44	33	27	36
Հայոց լեզու և գրականություն	27	21	22	18
Մանկավարժություն և հոգեբանություն	41	24	29	28
Տնտեսագիտություն	36	34	33	-
Ընդամենը	*209*	*152*	*159*	*100*

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը	Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմություն %-ը
1	2	3	4	5
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա				
1-ին	21	13	1	38
2-րդ	19	15	-	21
3-րդ	28	25	3	11
4-րդ	18	15	-	17
Բնապահպ. և բնօգտագործում				
1-ին	40	25	6	37
2-րդ	21	16	1	24
3-րդ	20	16	-	20
Պատմություն				
1-ին	44	25	1	43
2-րդ	33	20	-	39
3-րդ	27	19	-	30
4-րդ	36	16	-	56
Հայոց լեզու և գրակ.				
1-ին	27	11	-	59
2-րդ	21	16	-	24
3-րդ	22	6	1	73
4-րդ	18	14	3	22
Մանկ. և հոգեբանութ.				
1-ին	41	10	-	86
2-րդ	24	15	-	37
3-րդ	29	17	1	41
4-րդ	28	16	3	43
Տնտեսագիտություն				
1-ին	36	15	-	58
2-րդ	34	14	-	59
3-րդ	33	26	-	21
Ընդամենը	***620***	***365***	***20***	***41***

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը	Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմություն %-ը
1	2	3	4	5
Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա				
1-ին	15	9	-	40
2-րդ	19	15	1	21
3-րդ	26	20	1	23

4-րդ	18	12	-	33
Բնապահպ. և բնօգտագործում				
1-ին	36	24	1	33
2-րդ	21	17	1	19
3-րդ	20	18	-	10
Պատմություն				
1-ին	43	28	-	35
2-րդ	32	21	-	36
3-րդ	27	18	-	33
4-րդ	36	16	-	55
Հայոց լեզու և գրակ.				
1-ին	28	17	-	39
2-րդ	22	16	2	27
3-րդ	22	14	2	36
4-րդ	18	10	1	44
Մանկ. և հոգեբանութ.				
1-ին	42	37	-	12
2-րդ	23	17	-	26
3-րդ	29	11	4	64
4-րդ	27	14	1	48
Տնտեսագիտություն				
1-ին	34	21	-	38
2-րդ	32	14	1	56
3-րդ	32	20	-	37
Ընդամենը	***602***	***389***	***15***	***35***

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ ԵՎ ՔԱՂՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԱՅԻՆ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար՝ *Հարությունյան Լարիսա Աշոտի, դասախոս*

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Դավիթյան Վալերի Սեմյոնի, դասախոս
2. Պողոսյան Վարդիթեր Գուրգենի, դասախոս
3. Քամալյան Ռոբերտ Վասիլի, դասախոս

Համատեղողներ

1. Մովսիսյան Գայանե Սերյոժայի, դասախոս

ՀԱՄԱՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի վարիչ՝ *Խաչատրյան Տաթևիկ Վասիլի*

Համամասնաճյուղային համակարգչային կենտրոնն ունի 4 սրահ: Յուրաքանչյուր սրահ սպասարկում է մեկ ֆակուլտետի: Գործում է ինտերնետ կապ:

Մասնաճյուղի ուսումնական լաբորատորիաների թիվը՝ *8*

Արվեստանոցների թիվը՝ *6*

ՆՅՈՒԹԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԲԱԶԱ

1. Մասնաճյուղի կենտրոնական մասնաշենքում հիմնարար վերանորոգվել և նոր գույքով կահավորվել են 4 նոր լսարաններ:
2. Նորացվել է ուսումնական գույքը. տեղադրվել են սեղան-նստարաններ, գրատախտակներ, տեխնիկական սարքավորումներ:
3. Վերանորոգման աշխատանքներ են կատարվել մասնաճյուղի ամբողջ տարածքում: Հիմնովին վերանորոգվել են մասնաճյուղի տնօրենի և փոխտնօրենի աշխատասենյակները, ինչպես նաև ընդունարանը: Մասնակի վերանորոգվել է նաև մասնաճյուղի կենտրոնական մասնաշենքի բակը:
4. Նորացվել է Հումանիտար և Բնական գիտությունների ֆակուլտետների համակարգչային սրահների և մի շարք ամբիոնների ու հաշվապահության համակարգչային տեխնիկան:
5. Մասնաճյուղի հյուրանոցային համալիրում կառուցվել է լրացուցիչ երկու հյուրասենյակ՝ 4 տեղով: Տարածքում կառուցվել է դասախոսների հանգստի նոր սենյակ: Վերակառուցվել է նաև հյուրանոցային համալիրի պարիսպը, և մասնակի ասֆալտապատվել է տարածքը:
6. Հիմնարար վերանորոգվել են մասնաճյուղի Բնական գիտությունների և Կիրառական արվեստի ֆակուլտետների տանիքները:
7. Մասնաճյուղի Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի համար ստեղծվել են ցուցասրահ և 2 արվեստանոց:
8. Կենտրոնական մասնաշենքում կառուցվել է անցակետային սենյակ:

ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի համար 2009-2010 ուսումնական տարին նշանակալից է եղել ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյա և ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի կազմավորման 15-ամյա հոբելյանական տարեդարձներով: Մասնաճյուղում հագեցված ծրագրերով կազմակերպվել են հոբելյանական գիտաժողովներ, գիտական ընթերցումներ և միջոցառումներ:

Մասնաճյուղի մասնագիտական ամբիոնների դասախոսների կողմից պատրաստվել են գիտական հոդվածներ, որոնք տպագրվել են «Բանբեր ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի» հանդեսում:

Ուսանողների և դասախոսների իրազեկության բարձրացման և համալսարանական կրթական ծրագրերի թափանցիկությունն ու հրապարակայնությունն ապահովելու նպատակով վերահրատարակվել է «Կրեդիտային համակարգով ուսումնառության ուղեցույց և դասընթացների տեղեկագիրք»-ը մասնաճյուղի ֆակուլտետների և մինչհամալսարանական կրթության և հեռակա ուսուցման բաժնի համար:

Զգալի չափով իրականացվել է մասնաճյուղի գրադարանի գրականության ֆոնդի համալրում՝ ուսումնական ծրագրերի պահանջներով պայմանավորված:

Իրականացվել են համահավաք գրացուցակի ստեղծման, համալրման և գործարկման աշխատանքներ: Ստեղծվել է էլեկտրոնային գրադարանի բազա, կատարվել են էլեկտրոնային գրառում, շուրջ 790 միավոր գրականության մուտք:

«ՍԻՆՔՐՈՏՐՈՆԱՅԻՆ ՃԱՌԱԳԱՅԹՄԱՆ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՄԲ ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ (CANDLE-ՔԵՆԴԼ)

Տնօրեն՝ *Յականով Վասիլի Մկրտիչի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր*

«ՔԵՆԴԼ» գիտահետազոտական ինստիտուտը 2007 թ-ի հունվարի 16-ից ԵՊՀ առանձնացված կառուցվածքային ստորաբաժանում է: Այն արագացուցչային ֆիզիկա և տեխնոլոգիա, փնջերի ֆիզիկա, ճառագայթման ֆիզիկա, բարձր հաճախականության համակարգեր, վակուումային համակարգեր և ռենտգենյան օպտիկա ուղղություններով ունի գիտահետազոտական 6 խումբ և նախագծային բյուրո:

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Լազիև Էդուարդ Մկրտիչի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
2. Ավագյան Վարդան Շավարշի, տեխ. գիտ. դոկտոր
3. Իվանյան Միքայել Իվանի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր
4. Գրիգորյան Արշակ Հրայրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
5. Ամատունի Գայանե Անդրեյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
6. Բալյան Մինաս Կարապետի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
7. Գրիգորյան Բագրատ Աշոտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
8. Թաթիկյան Ստեփան Շահենի, կենսաբ. գիտ. թեկնածու
9. Թառլոյան Արթուր Սամվելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
10. Խաչատրյան Վիտալի Գրիշայի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
11. Սարգսյան Արծրուն Արշալույսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
12. Վարդանյան Աշոտ Սարգսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
13. Ցականյան Անդրանիկ Վասիլիի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու

Ինստիտուտի գիտական գործունեության հիմնական ուղղություններն են.

- արագացուցչային ֆիզիկա և տեխնիկա,
- էլեկտրոնային և ֆոտոնային փնջերի ֆիզիկա,
- ինտենսիվ ռենտգենյան ճառագայթման աղբյուրներ,
- արագացուցչային տեխնիկայի նոր տարրերի մշակում,
- փորձնական սթենդների մշակում և փորձարարական բազայի ստեղծում,
- գիտական կադրերի պատրաստում,
- արագացուցչային ֆիզիկայի և տեխնիկայի բնագավառներում միջազգային համագործակցություն:

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Գերկարճ թանձրուկների ուսումնասիրությունը (պետական ֆինանսավորում):	Ցականով Վ. Մ.
2. Կարճալիքային ռենտգենյան տիրույթում մանրադիտակի ստեղծման հնարավորությունը (պետական ֆինանսավորում):	Գրիգորյան Ա. Հ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ինստիտուտում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. Ուսումնասիրվել է համատեղված ֆունկցիաներով նոր բուսթերային սինքրոտրոն, ինչը հնարավորություն կտա մեկ կարգով փոքրացնել հիմնական արագացուցիչ ներարկվող էլեկտրոնային փնջի էմիտանսը,

2. Մշակվել է բետատրոն տատանումների հաճախականությունների և փնջի էներգետիկ ցրվածության չափման նոր մեթոդ, որը թույլ է տալիս զգալիորեն բարելավել սինքրոտրոնային ճառագայթման գեներացիայի ռեժիմում փնջի պարամետրերի վերահսկողությունը,

3. Ուսումնասիրվել են հորիզոնական և ուղղահայաց տատանումների կապը և դրա ճշգրտման մեթոդները: Առաջարկվել է ճշգրտման նոր սխեմա, որը թույլ կտա կայունացնել կապը 0.5% մակարդակի վրա՝ դրանով իսկ 4 անգամ մեծացնելով օնդուլյատորներից ճառագայթման աղբյուրների պայծառությունը,

4. Անընդհատ ներարկման ռեժիմում հիմնական արագացուցչում մասնիկների դինամիկայի ուսումնասիրում,

5. Ժամանակային մեծ ճշտությամբ փորձերի անցկացման համար կարճ թանձրուկների ռեժիմում փնջի դինամիկայի ուսումնասիրում,

6. Շարունակվել են էլեկտրոնների կուտակիչներում էլեկտրոնային փնջերի իոնային անկայունության ուսումնասիրման աշխատանքները, ինչը կարևոր է փնջի կյանքի տևողությունը երկարացնելու համար,

7. Շարունակվել են միկրոթանձրուկավորման ռեժիմում ռելյատիվիստիկ փնջերի ճառագայթման ուսումնասիրման աշխատանքները, ինչը թույլ կտա բարելավել ֆոտոնային փնջերի որակական բնութագրիչները (պայծառությունը և կոհերենտությունը):

Թեմա 2. Թեմայի օրացուցային պլանով նախատեսված էր տեսականորեն հետազոտել և մոդելավորել ռենտգենյան անհամասեռ ալիքների և պոլիքրոմատիկ փնջերի դիֆրակցիոն-ռեֆրակցիոն դինամիկ ֆոկուսացումը, ավարտել բազմաֆունկցիոնալ ռենտգենդիֆրակտոմետրական սարքավորումը և պատրաստել ռեֆրակտիվային ոսպնյակներ՝ ճառագայթման տարբեր ալիքի երկարությունների և քիչ կլանող նյութերից պատրաստված ռեֆրակտիվային տարրերից: Հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. Ֆուրիեի և Գրինի ֆունկցիաների մեթոդներով կատարվել է ռեֆրակցիոն-դիֆրակցիոն ոսպնյակի դինամիկական հաշվարկ ինչպես մոնոքրոմատիկ, այնպես էլ պոլիքրոմատիկ ճառագայթման համար: Քննարկված են հարթ և սֆերիկ ալիքների դեպքերը: Ստացված է ընդհանուր արտահայտություն օբյեկտի կոհերենտ և ոչ կոհերենտ արտապատկերման համար: Ստացված է արտահայտություն խոշորացման գործակցի համար: Քննարկված և հաշվարկված է ռեֆրակցիոն-դիֆրակցիոն համակարգը:

2. Շարունակվել են ռենտգենյան օպտիկայի հետազոտական լաբորատորիայի ստեղծման աշխատանքները: Հավաքվել և կարգաբերման վիճակում է բազմաֆունկցիոնալ ռենտգենդիֆրակտոմետրական սարքը, որը նախատեսված է կատարյալ միաբյուրեղներից պատրաստված ռենտգեն-դիֆրակցիոն և ռենտգեն-ռեֆրակցիոն օպտիկական էլեմենտների փորձարկման և նրանց միջոցով հետազոտություններ կատարելու համար: Սարքը բաղկացած է 4 գերճշգրիտ գոնիոմետրական գլխիկներից, որոնցում պտույտն իրագործվում է

քայլային շարժիչով (մեկ քայլը ~20 անկյունային վայրկյան) և պիեզոէլեկտրական հաղորդակներով (քայլը ~0.5 անկյունային վայրկյան): Գոնիոմետրական համակարգը ավտոմատացվել է «կամակ» ստանդարտի համակարգի օգնությամբ, ղեկավարվում է IBM PC անհատական համակարգչով: Ծրագրային ապահովումն իրականացվել է C++ լեզվով: Կազմված են ծրագրեր ինչպես հաղորդակների, այնպես էլ ռենտգենյան ճառագայթման դետեկտորների ղեկավարման համար:

3. Պատրաստվել են ռեֆրակտիվային ոսպնյակներ ճառագայթման տարբեր ալիքի երկարությունների և քիչ կլանող նյութերից պատրաստված ռեֆրակտիվային տարրերից (Si, C, Al): Si միաբյուրեղից պատրաստվել է կրկնակի ասիմետրիկ անդրադարձումով աշխատող ռեֆրակտիվային-դիֆրակտիվային ոսպնյակի նմուշ, որը պետք է գործարկվի և հետազոտվի այդ գոնիոմետրական համակարգով:

Ինստիտուտում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում աշխատանքներն ուղղված են եղել Հայաստանում CANDLE սինքրոտրոնային լույսի ժամանակակից աղբյուրի նախագծի զարգացմանը՝ հաշվի առնելով գիտության և տեխնիկայի վերջին նվաճումները: Հետազոտված խնդիրների շարքում են՝

1. սինքրոտրոնային ճառագայթման անընդհատ գեներացիայի ռեժիմում արագացուցչի պարամետրերի բարելավման նպատակով փոքր էմիտանսով նոր բուսթերային օղակի ուսումնասիրումը,
2. որակյալ էլեկտրոնային փունջ ստանալու և արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով ռեզոնանսային ներարկման վրա հիմնված ինժեկցիայի նոր համակարգի մշակումը,
3. բարձրագույն կարգի ռեզոնանսների ներարկման ժամանակ փնջի անկայունության ուսումնասիրումը,
4. էլեկտրոնային կուտակիչներում փնջի էներգետիկ ցրվածության և բետատրոն տատանումների հաճախականությունների չափման նոր մեթոդների մշակումը,
5. փնջի անկայունությունների հարթման նպատակով արագացուցչի վակուումային խցիկի հետ էլեկտրոնային փնջերի փոխազդեցության ուսումնասիրումը,
6. հորիզոնական և ուղղահայաց տատանումների կապի մեղմացման նպատակով փնջի ճշգրտման նոր համակարգի մշակումը,
7. արագացուցիչներում մասնիկների կոհերենտ ռենտգենյան ճառագայթման ուսումնասիրումը,
8. երկշերտ վակուումային խցիկներում մասնիկների ճառագայթման ուսումնասիրումը,
9. նոր նյութերի ուսումնասիրման նպատակով վակուումային սթենդների մշակումը և ստեղծումը,
10. ճառագայթման ձևավորման նպատակով ռենտգեն-օպտիկական նոր համակարգերի մշակումը,
11. վակուումային համակարգի նոր տարրերի մշակումը:

Գիտական աշխատանքների ուղղություններով ինստիտուտը ակտիվորեն համագործակցում է DESY գերմանական ազգային կենտրոնի (Համբուրգ), PSI շվեյցարական ազգային կենտրոնի (Վիլիգեն), SLAC լաբորատորիայի (Սթենֆորդ, ԱՄՆ) և արտերկրյա այլ կենտրոնների հետ:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Կորունդի հիման վրա 50-400 նմ սպեկտրային տիրույթի դետեկտորի մշակում (МНТЦ А-1601):	Միքայելյան Ռ. Հ.
2. PSI-NFSAT-CANDLE-01:	Ցականով Վ. Մ.

Թեմա 1. Նախագծի աշխատանքային պլանով նախատեսված խնդիրներին համապատասխան՝ կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. UV-VIS սպեկտրաչափի վրա տեղադրվել է լրացուցիչ ֆոտոէլեկտրոնային բազմապատկիչ, որը թույլ է տալիս միաժամանակ չափել նաև հետազոտվող նմուշների լյումինեսցենցիայի ինտենսիվությունը:

2. Հետազոտվող նմուշների բաղադրությունը որոշելու նպատակով ընտրվել է «Amptek» ֆիրմայի ռենտգենֆյուորեսցենտային սպեկտրաչափ: Ընտրվել և պատրաստվել են մի շարք նմուշներ կալիբրովկայի համար, արդեն կատարվում են աշխատանքային չափումներ:

3. Նմուշների տեխնոլոգիական մոդիֆիկացիայի (ջերմամշակման) համար կարգաբերվել և ըստ շահագործման պահանջների՝ տեղակայվել է СНВЭ-1.3.1/20 մակնիշի վակուումային վառարանը, որը թույլ է տալիս նմուշները տաքացնել մինչև ~2100°C աստիճան: Ըստ ընտրված ռեժիմների՝ կատարվել է նմուշների տեխնոլոգիական մոդիֆիկացիա:

Թեմա 2. Շվեյցարիայի PSI ինստիտուտի հետ համագործակցության շրջանակներում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. Ուսումնասիրվել է հեռավոր տիրույթում ռելյատիվիստիկ թանձրուկների կիլվատերային ճառագայթումը բազմափունջ անկայունության պակասեցման համար,

2. Ուսումնասիրվել են օնդուլյատորներում մասնիկների սպոնտան ճառագայթումը և դրանց մասնակցությունը հիմնական հարմոնիկայի գեներացիայի ժամանակ,

3. Ուսումնասիրվել են օնդուլյատորների վակուումային խցիկների մակերևույթի իմպեդանսը և դրանց ազդեցությունը մասնիկների լայնական դինամիկայի վրա,

4. Մշակվել է գերկարճ թանձրուկների ճառագայթման դաշտերի հաշվարկման նոր ծրագիր, որը վակուումային խցիկի հետ փնջի փոխազդեցության ուսումնասիրման ժամանակ թույլ է տալիս բացառել դիսպերսիոն շեղումները,

5. Գործարկվել է շվեյցարական կոհերենտ ճառագայթման աղբյուրի համար նախատեսված պրեցեզիոն արագացուցիչը:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	14	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Ivanyan M., Manukian K., Sargsyan K., Tsakanov V.,* The study of ion trapping and fast ion beam instability in PETRA III storage ring, DESY-M-09-01, Hamburg, 2009, p. 33.
2. *Sahakyan V., Tarloyan A., Decking W.,* Low Charge Electron Beam SASE Parameter Study for European XFEL, IPAC, Kyoto, 2010, p. 2144-2146.
3. *Avagyan V.,* The Wire Technology for Magnetic Shield Fabrication, ISTC International Workshop Advanced X-Ray Imaging, Tsakhcadzor, 2009, p. 30-33.
4. *Sahakyan V., Khachatryan V., Tarloyan A., Tsakanov V.,* Impact of Focussing Lattice to European XFEL SASE1 Performance, WEPC44, FEL2009, Liverpool, 2009, WEPC44.
5. *Boge M., Schlott V., Streun A., Amatuni G., Manukyan K., Sargsyan A.,* Low-alpha operation of the SLS storage ring, PAC09, Vancouver, 2009, WE5RFP010.
6. *Sargsyan A. A., Grigoryan M. G.,* Unconditional *C*-strong property of Faber–Schauder system, J. Math. Anal. Appl. 352, 2009, p. 718-723.
7. *Sargsyan A., Manukyan K.,* A Method of Beam Energy Spread and Synchrotron Tune Measurment Based on Decoherence Signal Analysis, Proc. of IPAC'10, Kyoto, 2010, p. 4647-4649.

8. *Manukyan K., Amatuni G., Sargsyan A., Tsakanov V., Boege M., Streun A.,* Analysis of decoherence signals at the SLS storage ring, PAC09, Vancouver, 2009, FR5PFP064.
9. *Авагян В. Ш., Ерицян Г. Н.*, Термовакуумная камера для моделирования космического пространства, Вестник инженерной академии Армении (ВИАА), т. 6, № 4, Ереван, 2009, с. 594-596.
10. *Авагян В. Ш.*, Вопросы применения разработанных способов соединения разнородных металлов для изделий в ускорительной технике, Вестник инженерной академии Армении (ВИАА), т. 6, № 4, Ереван, 2009, с. 587-593.
11. *Иванян М. И., Хачатрян Н. Р.,* Влияние краев малого зеркала двухзеркальной сферической антенны на ее диаграмму, Вестник инженерной академии Армении, (ВИАА), т. 7, N 3, Ереван, 2010, с. 112-116.
12. *Авагян В. Ш.,* Вакуумная индукционная установка для пайки ускоряющих структур, Изв. НАН РА и ГИУА, Сер. ТН. 2010, L X III, том 63, Ереван, 2010, с. 55-62.
13. *Иванян М. И., Хачатрян Н. Р., Тагворян Э. С.,* Методы определения характеристик рассеивающих свойств объектов по данным измерений в ближней зоне, Вестник инженерной академии Армении, (ВИАА), т. 7, N 2, Ереван, 2010, с. 327-331.
14. *Grigoryan A. G., Balyan M. K., Toneyan A. G.,* X-Ray Focusing by the system of Refractive Lenses Placed Inside Asymmetric Channel-Cut Crystals, J. Synchrotron Rad, v. 17, 2010, p. 332-347.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Григорян А. Г., Тонеян А. Г., Балян М. К.,* Рентгеновский микроскоп на основе рефракционно-дифракционной линзы, "Рентгеновское, Синхротронное излучения, Нейтроны и Электроны для исследования наносистем и материалов. Нано-Био-Инфо-Когнитивные технологии". РСНЭ-НБИК 2009, Москва, Институт кристаллографии РАН, РНЦ "Курчатовский институт", 2009, с. 573.
2. *Григорян А. Г., Тонеян А. Г., Балян М. К.,* Короткофокусная рефракционно-диффракционная линза, International Conference Electrons, Positrons, Neutrons and X-ray scattering under External Influences, Book of Abstracts, ”Yerevan-Meghri” pub., 2009, p. 54.

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

Ինստիտուտի գիտական ղեկավար՝ *Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Փոխտնօրեն՝ *Գրիգորյան Վարդան Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու*

Գիտական քարտուղար՝ *Ղարիբյան Ալիկ Ավետիքի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Ինստիտուտի գործունեության ուղղությունները

Ինստիտուտի առջև խնդիր է դրված հետազոտությունների հիմնական առանցքը դարձնել հետևյալ ուղղությունները.

- Հայ ազգային ինքնության խնդրի, հայ ժողովրդի հոգեկերտվածքի և հոգեբանական առանձնահատկությունների ուսումնասիրություն (Հայ ինքնության և մշակույթի բաժին),
- Հայ հնագիտություն (Հնագիտական հետազոտությունների լաբորատորիա),
- Հայկական հարցի և Հայոց ցեղասպանության պատմություն, պատմագրություն և մատենագիտություն (Ցեղասպանագիտության բաժին),
- Հայ-օսմանական առնչություններ (Օսմանագիտության բաժին),
- Հայ-վրացական կապեր (Վրացագիտության հայկական կենտրոն),
- Հայագիտական, պատմագիտական և աղբյուրագիտական ժառանգության ուսումնասիրություն (Աղբյուրագիտության լաբորատորիա),
- Արևմտահայ և արևելահայ լեզվական առնչությունների ուսումնասիրություն (Հայ ինքնության և մշակույթի բաժին),
- Սփյուռքի տնտեսական, գիտական և մշակութային ներուժի ուսումնասիրություն, հայրենիք-սփյուռք կապերի հետազոտություն (Սփյուռքագիտության բաժին),
- Վիրտուալ (էլեկտրոնային-համացանցային) հայագիտություն (Վիրտուալ հայագիտության և տեղեկատվության բաժին):

Ինստիտուտի գործունեության հիմնական նպատակները

ՀՀ անկախության ձեռքբերումից ի վեր հայագիտության առջև ծառացան նոր խնդիրներ: Ազգային պետականության կերտման ճանապարհին հայության համար կենսական նշանակություն ունի այնպիսի հարցերի լուծումը, ինչպիսիք են՝ ազգային ինքնության պահպանումը, հայրենիք-սփյուռք փոխհարաբերությունների նորովի արժևորումը, ազգային և համապետական այլ հիմնախնդիրներ:

Վերջին տարիներին օրակարգային դարձած ազգային-պետական մի շարք կարևոր հիմնահարցեր՝ հայ-թուրքական հարաբերությունները, Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործընթացը, Ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորումը և այլն, պահանջում են նոր մոտեցումներ և նոր արժևորում: Ըստ այդմ՝ հայագիտությունն այսօր դարձել է ազգային հասարակական կյանքի, անվտանգության ապահովման կարևորագույն գործոն, ավելին՝ հայագիտության զարգացման նկատմամբ օրավուր աճող հետաքրքրությունը թե՛ Սփյուռքում, թե՛ Մայր հայրենիքում հաստատում է նրա ազգային կենսագործունեության առաջնահերթ ուղղություններից մեկը լինելը, որը նպատակաուղղված է մեր պետության կայացմանն ու հզորացմանը:

ԵՊՀ ՀՀԻ-ի գիտական հետազոտությունների կարևորագույն գերակայություններից են նաև Հայաստանում արդիական այնպիսի ուղղությունների զարգացումը, ինչպիսիք են՝ հայագիտության բնագավառում տեղեկատվական անվտանգությունը, քաղաքական հայագիտությունը և այլն:

Հասունացել է սերտ գործնական կապեր հաստատելու անհրաժեշտությունը ինչպես արտերկրում գործող ճանաչված հայագիտական կենտրոնների և ճանաչված հայագետների, այնպես էլ պատմագիտական և քաղաքական հիմնախնդիրներով զբաղվող խոշոր գիտական կենտրոնների հետ, ինչը հնարավորություն կտա կտրուկ բարձրացնել հայագիտական հետազոտությունների մեթոդական, մեթոդաբանական և տեսական

մակարդակը: Այդպիսի կապերի հաստատումը կարևոր է նաև այն առումով, որ ներկայումս աշխարհի հայագիտական տարբեր կենտրոններ հայագիտության հիմնարար սկզբունքներում դրսևորում են որոշ մոտեցումներ, որոնք շատ դեպքերում թույլ չեն տալիս ազգային-պետական առանցքային խնդիրների հարցում ձևավորել գործունեության միասնական հայեցակարգ:

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս	Քարտեզ	Թարգմանություն
-	6	1	2	38	4	44	2

Ինստիտուտում գործող լաբորատորիաների եւ բաժինների թիվը՝ *9*

ԱՂԲՅՈՒՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Լաբորատորիայի վարիչ՝ *Սիմոնյան Արամ Հրաչիկի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Հովհաննիսյան Հայկազ Ժորայի, պատմ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Ղարիբյան Ալիկ Ավետիքի, պատմ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Աղաբաբյան Ալվինա Սամվելի, կրտսեր գիտաշխատող
4. Կոնդակչյան Կատարինա Ասատուրի, կրտսեր գիտաշխատող

Լաբորատորիայի հիմնական խնդիրները

1. Հայագիտությանը վերաբերող արխիվային նյութերի համակարգում և վերլուծություն:
2. Հայաստանից դուրս հայագիտական բնույթի նյութերի հավաքում, համակարգում և հրատարակության նախապատրաստում:
3. Արժեքավոր փաստաթղթերի բացահայտում և հրատարակում:

Լաբորատորիայի գործունեության ուղղությունները

1. Լաբորատորիան հետազոտական աշխատանքներ է կատարում Հայաստանի և հայերի վերաբերյալ ռուսական աղբյուրագիտական և պատմագիտական ժառանգության ուղղությամբ:
2. Հետազոտական աշխատանքների մեկ առանձին ուղղություն է Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ աղբյուրագիտական նյութերի հավաքագրումը:
3. Նյութեր են հավաքվում Լեռնային Ղարաբաղի և Զանգեզուրի պատմության վերաբերյալ:

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Ռուսական աղբյուրագիտական և պատմագիտական ժառանգությունը Հայաստանի և հայերի մասին (1801-1917թթ.) (պետական ֆինանսավորում):	Սիմոնյան Ա. Հ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

2009-2010 ուստարում լաբորատորիայի աշխատակիցների կողմից հետազոտություններ են կատարվել հայագիտական հետևյալ ուղղություններով՝

- ռուսական պատմական աղբյուրները Հայաստանի և հայերի մասին,
- Հայոց ցեղասպանությանը վերաբերող վավերագրերի հավաքում,
- հայ ազատագրական պայքարի՝ Ղարաբաղի և Զանգեզուրի տարածաշրջանին վերաբերող նյութերի բազայի ստեղծում,
- Արցախյան նորօրյա հերոսամարտը ներկայացնող նյութերի հավաքագրում ռուսական մամուլից:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս	Թարգմանություն
-	2	-	1	15	-	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Оганесян А. Ж.,* Россия и армяне: Уроки истории и реалии, изд. ЕГУ, Ереван, 2009, 152 с.
2. *Агабабян А. С.,* Всесоюзные газеты о проблеме Нагорного Карабаха (1988-1991 гг.), изд. ЕГУ, Ереван, 2010, 110 с.

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Ղարիբյան Ա. Ա.,* Տասը հարց, տասը պատասխան, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 48 էջ:

Հոդված

1. *Սիմոնյան Ա. Հ.,* Հայոց Ցեղասպանությունը և Հենրի Մորգենթաուն, Միջազգային հարաբերություններ. Հայկական աշխարհ, թիվ 1, Երևան, 2010, էջ 16-21:
2. *Սիմոնյան Ա. Հ., Գրիգորյան Ա. Կ.,* Որակի ներքին ապահովման համակարգի կառուցումը ԵՊՀ-ում, Որակի ներքին ապահովում. փորձ, խնդիրներ և միտումներ, Տեղեկատվության տարածման աշխատաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 15-20:
3. *Սիմոնյան Ա. Հ., Գրիգորյան Ա. Կ., Աղասյան Ժ. Ա.,* Իրազեկ դասախոսական կազմը՝ որպես կրթության որակի ներքին երաշխիք, Որակի ներքին ապահովում. փորձ, խնդիրներ և միտումներ, Տեղեկատվության տարածման աշխատաժողովի նյութերի ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 68-72:
4. *Սիմոնյան Ա. Հ.,* Համալսարանի՝ իբրև համազգային կառույցի առաքելությունը, «Գիտության աշխարհում», թիվ 4, Երևան, 2009, էջ 24-31:

5. *Ղարիբյան Ա. Ա.,* «Հայոց պատմություն» առարկայի դասավանդման որոշ մեթոդաբանական խնդիրների շուրջ, «Մեսրոպ Մաշտոց» համալսարան, «Լրատու», թիվ 1 (8), «Դիզակ պլյուս» հրատ., Ստեփանակերտ, 2010, էջ 192-196:
6. *Ղարիբյան Ա. Ա.,* Անդրադառնալո՞ւ են արդյոք Հայաստանի և Թուրքիայի միջև դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման և փոխհարաբերությունների զարգացման մասին արձանագրությունները Ղարաբաղյան հիմնահարցի կարգավորման գործընթացի վրա, Տասը հարց, տասը պատասխան, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 15-17:
7. *Աղաբաբյան Ա. Ս.,* Արցախյան շարժման սկզբնավորումը և առաջին արձագանքները խորհրդային կենտրոնական մամուլում, «Տարեգիրք», մաս Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 175-186:
8. *Բաում Վ.,* Քրիստոնյաների վիճակը Թուրքիայում Առաջին աշխարհամարտի ավարտին (1917-1918) (հատված «Թուրքիան և նրա քրիստոնյա փոքրամասնությունները» աշխատությունից, թարգմանությունը՝ Է. Ա. Մակարյանի), «Էջմիածին» ամսագիր, մաս Գ, «Ս. Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2010, էջ 137-147:
9. *Բաում Վ.,* Հույների տեղահանումները մինչև պատերազմի վերջը (հատված «Թուրքիան և նրա քրիստոնյա փոքրամասնությունները» աշխատությունից, թարգմանությունը՝ Է. Ա. Մակարյանի), «Էջմիածին» ամսագիր, մաս ԺԲ, «Ս. Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2009, էջ 98-104:
10. *Гарибян А. А., Геворкян Г. Г.,* Тенденции развития науки в Ереванском государственном университете в 2005-2009 гг., О научных исследованиях и научных школах. Евразийское пространство, МГУ, Ереван, 2010, с. 83-88.
11. *Оганесян А. Ж.,* Кавказский дом: История и реалии, Положительные примеры из истории сосуществования народов и стран Южного Кавказа, “Антарес”, Ереван, 2009, с. 39-45.
12. *Grigoryan V., Grigoryan S.,* Russia and the Post-Soviet Space, Per Concordiam, vol. 1, N 2, Garmisch, 2010, p. 38-43.
13. *Gharibyan A. A.,* Evidence of archive sources of Azerbaijan on the genocide of Armenians in Karabakh, Միջազգային հարաբերություններ. Հայկական աշխարհ, թիվ 2, Երևան, 2010, էջ 19-21:
14. *Gharibyan A. A.,* The Social-Economic and Political situation in Transcaucasus (1918-1921), «Տարեգիրք», մաս Բ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 72-80:

Թարգմանություն

1. *Մարքուարթ Ե.,* Հայոց եպիսկոպոսությունների ծագումը (թարգմանությունը՝ Է. Ա. Մակարյանի), «Ալիք» հրատ., Թեհրան, 2009, 96 էջ:
2. *Բաում Վ.,* Թուրքիան և նրա քրիստոնյա փոքրամասնությունները (թարգմանությունը՝ Է. Ա. Մակարյանի), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 190 էջ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Լաբորատորիայի վարիչ՝ *Հարությունյան Բաբկեն Հարությունի, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Հայրունի Աշոտ Նորայրի, պատմ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Դանիելյան Էդվարդ Գալուստի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Հովսեփյան Յուրիկ Լենդրուշի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Հարությունյան Ռուզաննա Վասպուրականի, պատմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
5. Հայրապետյան Կարեն Պավելի, պատմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող
6. Գրիգորյան Հովիկ Բաբկենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, գիտաշխատող

7. Եղիազարյան Կարինե Ալբերտի, պատմ. գիտ. թեկնածու, լաբորանտ
8. Մխիթարյան Վարդան Գառնիկի, գիտաշխատող, քարտեզագիր
9. Բաղալյան Գեղամ Միհրանի, գիտաշխատող
10. Եսայան Ջուլիետա Հրաչի, գիտաշխատող
11. Ղամբարյան Գոհար Գուրգենի, գիտաշխատող
12. Ապիկյան Տիգրան Ժիրայրի, ավագ ինժեներ
13. Բաղդասարյան Լիլյա Ռոբերտի, լաբորանտ
14. Սիմոնյան Հակոբ Ալբերտի, լաբորանտ

Լաբորատորիայի գործունեության ուղղությունները

Լաբորատորիան զբաղվում է Հայաստանի պատմական աշխարհագրության և քարտեզագրության խնդիրների քննությամբ, ատլասների և պատմական ու վարչական քարտեզների, օտար ատլասների ռուսերեն տարբերակների պատրաստմամբ:

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. «Հայաստանի առաջին հանրապետության պատմական ատլաս» (պետական ֆինանսավորում):	Հարությունյան Բ. Հ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ուստարում լաբորատորիայի աշխատակիցներն ավարտական աշխատանքներ են կատարել Հայաստանի առաջին հանրապետության պատմական ատլասի ստեղծման ուղղությամբ, որի նշանակությունը մեծ է մեր նորանկախ պետության համար: Հավաքվել են զանազան բնույթի նյութեր ՀՀ արխիվներից՝ ատլասի տարբեր քարտեզները կազմելու համար: Լաբորատորիայի ջանքերով արժեքավոր նյութեր են բերվել նաև արտերկրից, մասնավորապես՝ ԱՄՆ-ի և Ֆրանսիայի արխիվներից:

Լաբորատորիայում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հայաստանի պատմական աշխարհագրության և քարտեզագրության լաբորատորիան հանրապետությունում եզակի կենտրոն է, որը զբաղվում է Հայաստանի պատմական աշխարհագրության և քարտեզագրության խնդիրների քննությամբ, բնագավառ, որ հայագիտության համար ունի ոչ միայն զուտ գիտական, այլև կարևոր արդիական քաղաքական նշանակություն:

Լաբորատորիայի աշխատակից Ռ. Հարությունյանն աշխատանքներ է իրականացրել «Հայկական մարզպանությունը IV-VII դարերում» (պատմաաշխարհագրական ուսումնասիրություն) թեմայով իր դոկտորական ատենախոսությունը, Կ. Հայրապետյանը՝ «Գաղթականության խնդիրը Հայաստանի առաջին հանրապետության ներքին քաղաքականության մեջ» թեմայով իր դոկտորական ատենախոսությունը, իսկ Վ. Մխիթարյանը՝ «Հայաստանի և Անդրկովկասի ֆրանսիական քարտեզագրությունը» վերտառությամբ իր թեկնածուական ատենախոսությունը պատրաստելու ուղղությամբ:

Լաբորատորիան կարող է քարտեզագրական ծառայություններ մատուցել ՀՀ Կառավարությանը և մասնավորապես Արտգործնախարարությանը՝ Ղարաբաղյան բանակցային գործընթացը քարտեզագրական նյութերով ապահովելու գործում և այլ անհրաժեշտ դեպքերում: Այն այսօր միակ գիտական կենտրոնն է, որ կարող է շարունակել պատմական աշխարհագրության և քարտեզագրության՝ որպես գիտության հարուստ ավանդույթները, զարգացնել դրանք և ընդհանրապես ողջ աշխարհում զարկ տալ Հայոց պատմության և Հայաստանի պատմական աշխարհագրության քարոզչությանը: Լաբորատորիան այն օղակն է, որ կարող է մշտապես հակահարված տալ թուրքական և ադրբեջանական պատմագիտության հակահայկական նկրտումներին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս	Քարտեզ
-	1	-	-	2	-	40

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Սիմոնյան Հ. Ա.,* Հայերեն-անգլերեն-ֆրանսերեն-իսպաներեն բառարան-զրուցարան, ՎՄՎ-ՊՐԻՆՏ, Երևան, 2010, էջ 272:

Հոդված

1. *Հայրունի Ա. Ն.,* Հայկական հարցը Գերմանիայի արտաքին քաղաքականության մեջ 1918 թ. օգոստոսին, «Էջմիածին», թիվ Զ, «Ս. Էջմիածին» տպարան, Էջմիածին, 2009, էջ 76-100:
2. *Հարությունյան Ռ. Վ.,* Մարզպանական Հայաստանի սահմանները, ԲԵՀ, թիվ 2, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 5-13:

Քարտեզ

1. *Հարությունյան Բ. Հ.,* Լեռնային Ղարաբաղի ատլաս (հայերեն և ռուսերեն լեզուներով), «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009:
   - Հայոց Արևելից կողմերի (Արցախ և Ուտիք) և Սյունիքի վարչական կացությունն ըստ անտիկ աղբյուրների, 1:3 200 000:
   - Քրիստոնեության տարածումը Հայոց Արևելից կողմերում (Արցախ և Ուտիք), 1:2 400 000:
   - Հայոց Արևելից կողմերը (Արցախ և Ուտիք) ըստ «Աշխարհացույց»-ի, 1:1 400 000:
   - Հայոց Արևելից կողմերը Բագրատունիների տերության կազմում 885-908 թթ, 1:1100 000:
   - Արցախահայության ազգային ազատագրական պայքարը XVIII դ., 1:1 140 000:
   - Խամսայի մելիքությունների միությունը 1735-1752թթ., 1:1 960 000:
   - Լեռնային Ղարաբաղի (Արցախ) և Հայկական Գանձակի միացումը Ռուսական կայսրությանը1804-1813 թթ., 1:920 000:
   - Լեռնային Ղարաբաղը և Հայկական Գանձակը 1813-1917 թթ., 1:1 450 000:
   - Լեռնային Ղարաբաղը և Հայկական Գանձակը Ադրբեջանի (Ադրբեջանական) ԽՍՀ տիրապետության ներքո, 1:1 100 000:
   - Административное деление Восточных краев Армении (Арцах, Утик) и Сюника согласно трудам античных авторов, 1:3 200 000.
   - Распространение христианства в Восточных краях Армении (Арцах, Утик), 1:2 400 000.
   - Восточные края Армении (Арцах, Утик) по “Ашхарацуйц”-у (“Армянская география”), 1:1 400 000.
   - Восточные края Армении в составе державы Багратуни (885-908 гг.), 1:1100 000.
   - Национально-освободительная борьба армян Арцаха в XVIII в., 1:1 140 000.
   - Союз меликов Хамсы 1735-1752 гг., 1:1 960 000.
   - Присоединение Нагорного Карабаха (Арцах) и Армянского Гандзака к Российской империи в 1804-1813 гг., 1:920 000.
   - Нагорный Карабах и Армянский Гандзак в 1813-1917 гг., 1:1 450 000.
   - Нагорный Карабах и Армянский Гандзак в составе Азербайджанской ССР, 1:1 100 000.

2. *Մխիթարյան Վ. Գ.,* Հայկական ԽՍՀ, ԼՂԻՄ և հարակից երկրներ (1988-90 թթ.), մասշտաբ 1:2700000, Հայ ինքնության պատկերագրությունը, «Ցեղասպանության հիշողությունը և Ղարաբաղյան շարժումը», հ. 1 (հայերեն և անգլերեն), ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2009:
3. *Բաղալյան Գ. Մ.,* Լեռնային Ղարաբաղի ատլաս (հայերեն և ռուսերեն), «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2009:
   - Հայկական Գանձակ (XX դ. սկիզբ), 1:350 000:
   - Պատմական ակնարկ (տեքստ):
   - Խամսայի մելիքությունների միությունը 1735-1752թթ., 1:960 000:
   - Հայ-թաթարական ընդհարումները Հայոց Արևելից կողմերում 1905-1906 թթ., 1:1 120 000:
   - Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու Արցախի թեմի պատմությունը (տեքստ):
   - Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու Արցախի թեմը, 1: 750 000:
   - Армянский Гандзак (начало XX в.).
   - Исторический очерк (текст).
   - Союз меликств Хамсы 1735-1752 гг.
   - Армяно-татарские столкновения в Восточных краях Армении (1905-1906 гг.).
   - История Арцахской епархии Армянской Апостольской Церкви (текст).
   - Арцахская епархия Армянской Апостольской Церкви.
4. *Բաղալյան Գ. Մ.*
   - Հայկական լեռնաշխարհի ցեղապետություններն ու Հայասայի պատերազմները Խեթական պետության դեմ (մ.թ.ա. 2-րդ հազ. կես - մ.թ.ա. 1-ին հազ. կես), մասշտաբ 1:4700 000, «Հայոց պատերազմները և հայ ռազմարվեստը» բազմահատորյակ, հ. 1, «Փրինթինֆո» հրատ., Երևան, 2009, էջ 8:
   - Սևանի ավազանի բրոնզեդարյան և վաղ երկաթեդարյան պաշտպանական համակարգը, մասշտաբ 1:400 000, «Հայոց պատերազմները և հայ ռազմարվեստը» բազմահատորյակ, հ. 1, «Փրինթինֆո» հրատ., Երևան, 2009, էջ 41:
   - Վանի թագավորության ռազմական հաջողությունները մ.թ.ա. 9-8-րդ դդ. սահմանագլխին, մասշտաբ 1:5 200 000, «Հայոց պատերազմները և ռազմարվեստը» բազմահատորյակ, հ. 2, «Փրինթինֆո» հրատ., Երևան, 2009, էջ 6:
   - Սպորտը Արևմտյան Հայաստանում և Օսմանյան կայսրության հայաբնակ վայրերում (1900-1922 թթ.) քարտեզ, Հայկ Դեմոյանի «Հայկական սպորտը և մարմնակրթությունը Օսմանյան կայսրությունում» ալբոմ-մենագրություն, ՀՀ ԳԱԱ Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտ, Երևան, 2009, էջ 64:
   - Հայոց ձոր (XX դ. սկիզբ), մասշտաբ 1:220 000, Երվանդ Կյուրեղյան, Իմ հուշերի ճանապարհով, «Արարատ» ռազմավարագիտական կենտրոն, Երևան, 2009:
   - Երվանդ Կյուրեղյանի մարտական ուղին (1906-1922 թթ.), մ. 1:1 400 000, Իմ հուշերի ճանապարհով, Երևան, 2009, (ներդիր), «Արարատ» ռազմավարագիտական կենտրոն, Երևան, 2009:
   - Մուշ-Տարոնը 1914 թ. դրությամբ, մասշտաբ 1:160 000, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010:
   - Սասունը 1914 թ. դրությամբ, մ. 1:160 000, «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010:

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Լաբորատորիայի վարիչ՝ *Ավետիսյան Հայկ Գրիգորի, պատմ. գիտ. դոկտոր*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Գնունի Արտակ Վարդգեսի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Հովհաննիսյան Վահան Էդուարդի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Տեր-Մարտիրոսով Ֆելիքս Իվանի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող

4. Գասպարյան Բորիս Զավենի, կրտսեր գիտաշխատող
5. Ավետիսյան Նատալյա Հայկի, լաբորանտ

Լաբորատորիայի հիմնական խնդիրները

Հայաստանի հնագիտական հուշարձանների ուսումնասիրություն, որը ներառում է դաշտային աշխատանքները, ինչպես նաև նյութի լաբորատոր մշակումը, չափագրումը և հրապարակումը: Բացի դրանից՝ հնագիտական հետազոտությունների լաբորատորիայի աշխատակիցների կողմից ուսումնասիրվում և վերակազմվում է հնագույն լանդշաֆտը, ինչը հիմքեր է ստեղծում հնեաաշխարհագրական մոդելի վերակազմության համար: Վերակազմության առարկա են նաև հնագույն ճանապարհները:

Լաբորատորիայի գործունեության ուղղությունները

- Պեղումներ են կատարվել Արամուսի ուրարտական ամրոցի տարածքում:
- Ուսումնասիրվել են Կոտայքի մարզի մի շարք հանգուցային հուշարձաններ՝ Կամարիս ամրոցը:
- Անցկացվել են պեղումներ Երվանդաշատում:
- Ուսումնասիրվել են Հատիս լեռան վանակատե հումքի աղբյուրները և դրանց՝ Կոտայքի սարահարթի և հարակից տարածքների քարի դարի բնակչության կողմից օգտագործման օրինաչափությունների բացահայտման խնդիրները:
- Կատարվել են պեղումներ Վայոց ձորի Արենի գյուղի մերձակայքում գտնվող քարայրում:
- Քարաշամբի ուշ-բրոնզ վաղ երկաթեդարյան համալիրների ուսումնասիրության շրջանակներում համակարգվել են և տիպաբանության են ենթարկվել նախկին պեղումներից հայտնաբերված նյութերը:
- Հետազոտություններ են կատարվել ուրարտական մետաղագործության վերաբերյալ:
- Ուսումնասիրվել է Սևանի թերակղզու տարածքը, մասնավորապես Վազգենյան դպրանոցի հարակից տարածքը:
- Մայր տաճարի տարածքից հավաքվել և համակարգվում է վերգետնյա խեցեղեն նյութը:
- Կատարվել են ուսումնասիրություններ Քաշաթաղի շրջանի Աղավնո 2 և 3 բնակավայրերում, ուսումնասիրվել են Սյունիք-Արցախ հնագույն ճանապարհները:

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հայաստանի հնագիտական հուշարձանների ուսումնասիրություն (քարե դարից միջնադար) (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Հ. Գ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Հաշվետու ժամանակահատվածում թեմայի շրջանակներում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. 2009-2010 ուստարում Հ. Ավետիսյանի կողմից շարունակվել են Արամուսի ամրոցի պեղումները: Շարունակելով պեղումներն ամրոցի արևմտյան մասում՝ արշավախումբը նպատակ ուներ ճշտելու բնակավայրի կառուցապատման փուլերը՝ հստակեցնելու ժամանակագրական խնդիրները, պարսպապատերի կառուցվածքը, շերտագրական իրողությունները և այլն: Այս խնդիրների պարզաբանման նպատակով պեղավայր ընտրվեց միջնաբերդի արևմտյան մասի կենտրոնական հատվածը: Կատարվել են տեղանքի և պեղավայրի փաստագրման և վավերացման աշխատանքները: Պեղված կացարաններից մեկը կառուցված է պարսպապատին կից: Այն հատակագծում ուղղանկյուն

է՝ հյուսիս-հարավ ուղղվածությամբ: Հյուսիսային պատը պարիսպն է՝ 2,1 մ հաստությամբ: Արևելյան պատի երկարությունը 4,5 մ է, իսկ հարավայինինը՝ 3,5 մ: Նշված պատերը շարված են կիսամշակ քարերով, ամրացված են կավաշաղախով: Կացարանի հատակը կավածեփ է: Տեղ-տեղ պահպանված են սալահատակի մնացորդները: Արևելյան և հարավային պատերի մոտ պեղվել են միջին չափսի ուրարտական երկու կարասների մնացորդներ և խեցեղեն: Նշված կացարանից հյուսիս-արևմուտք պարսպապատի հետազոտման ժամանակ պարզվել է, որ այն ձևափոխության է ենթարկվել հետուրարտական շրջանում՝ հանդիսանալով մուտք: Պեղված կացարաններից հյուսիս-արևելք պահպանվել են որմնախցերի հետքեր: Այստեղից արևելք բացվել է երկու ժայռաբեկորներից շարված երկշար պատ: Ժայռաբեկորների հատվածը կատարել է հարթակի դեր: Հայտնաբերված խեցանոթների մեջ աչքի են ընկնում երկրագործական և անասնապահական մթերքների վերամշակման և պահպանման համար նախատեսված անոթները: Հայտնաբերվել է նաև ծիսական խեցեղեն:

2. Ֆ. Տեր-Մարտիրոսովի կողմից հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակվել են Երվանդաշատի քաղաքամերձ պալատի պեղումները: Հայտնաբերված խեցեղեն նյութը վերաբերում է մ.թ.ա. III-I դդ-ին՝ հիմք տալով ենթադրելու այստեղ մի քանի շինարարական հորիզոնների առկայությունը, որոնցից հնագույնը վերաբերում է Երվանդյան, իսկ նորը՝ Արտաշեսյան ժամանակաշրջանին: Պալատի ճարտարապետության ուսումնասիրությունը հաստատում է այս վարկածը: Պեղումները 2010 թ-ի սեպտեմբերի 8-ի դրությամբ շարունակվում են:
3. Բ. Գասպարյանի կողմից շարունակվել են Արենիի քարայրի պեղումները: Բացվել են մի շարք արտադրական, օժանդակ և, հավանաբար, պաշտամունքային համալիրներ: Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարված պեղումներն առատ նյութ են տրամադրել մ.թ.ա. V-IV հազարամյակին թաղման ծեսերի վերաբերյալ: Հայտնաբերված խեցեղենի մանրամասն ուսումնասիրությունը թույլ կտա հստակեցնելու բազմաթիվ հարցեր՝ կապված Հայկական լեռնաշխարհում մշակույթների ծագումնաբանության և զարգացման, ինչպես նաև հարևան տարածաշրջանների հետ փոխառնչությունների հետ: Պեղումները 2010 թ-ի սեպտեմբերի 8-ի դրությամբ շարունակվում են:
4. Ն. Ավետիսյանի կողմից շարունակվել է ուրարտական մետաղի ուսումնասիրությունը: Ընդսմին՝ մետաղագործության նմուշները դիտարկվում են արվեստաբանական տեսանկյունից:
5. Վ. Հովհաննիսյանը շարունակել է Քարաշամբի նախկին պեղումներից ձեռք բերված նյութերի համակարգումը և թվագրումը՝ պատրաստելով 1980-ականներին ուսումնասիրված համալիրների համալիր տեղեկատու: Վ. Հովհաննիսյանի և Հ. Ավետիսյանի կողմից ուսումնասիրվել են նաև Ուրարտուի մշակույթի զարգացման հիմնախնդիրները:
6. Ա. Գնունու կողմից ուսումնասիրվել է Սևանի թերակղզու Վազգենյան դպրանոցի տարածքում հայտնաբերված միջնադարյան պարսպաշարը: Համադրելով պեղածո նյութը և գրավոր աղբյուրները՝ կարելի է ենթադրել, որ պարիսպը կարող էր կառուցված լինել X դարում: Այրված հորիզոնի ուսումնասիրությունը թույլ տվեց ենթադրելու, որ այն առաջացել է 913 թ-ի արաբական ներխուժման ժամանակ: Միևնույն ժամանակ այստեղ հայտնաբերվեցին մ. թ. I դարին վերաբերող նյութեր, ինչը վկայում է, որ կղզին բնակեցված է եղել դեռևս անտիկ ժամանակաշրջանում: Հատկանշական է նույն վայրից ուշ բրոնզեդարյան խեցեղենի գտածոն, ինչը սույն հնավայրի ուսումնասիրությունը հեռանկարային է դարձնում նաև վաղ հնագիտության տեսակետից: Շարունակվել են հետազոտությունները նաև Մայր տաճարի տարածքում: Այստեղից հավաքվել, համակարգվել և թվագրվել է վերգետնյա նյութը: Հայտնաբերված խեցեղեն նյութի վաղագույն օրինակները վերաբերում են վաղ բրոնզի դարին: Հայտնաբերվել է նաև մ.թ. առաջին դարերին առնչվող խեցեղեն: Հատկանշական է տաճարի հարավային հատվածում հզոր այրված հորիզոնի հայտնաբերումը: Հաշվետու ժամանակահատվածում ուղեգծային մի շարք արշավների միջոցով հետազոտվել է Շահումյան-Նորակերտ հատվածը: Այստեղ հաստատագրված ճարտարապետական կառույցները վկայում են ընդարձակ դամբարանադաշտերի և պաշտամունքային կառույցների առկայության մասին: Սյունիքում և Արցախում կատարված ուսումնասիրությունները կենտրոնանում էին Աղավնո գետի վերնահոսանքում, Ծիծեռնավանքի մերձակայքում, ինչպես նաև Ողջիի հովտում: Մասնավորապես հաստատագրվեցին Աղավնո 2 և 3 բնակավայրերը, որոնք գոյատևել են սկսած

մ.թ.ա. VII-VI դդ. մինչև միջնադար: Ողջիի հովտում հետազոտվել են Գրամփ, Կերեն 1 և Կերեն 2 բնակատեղիները: Ակներև է, որ բնակատեղիներն այստեղ հիմնականում տեղադրված են գետի հովտում՝ ներկայիս Կապան-Կովսական ճանապարհի երկայնքով:

Լաբորատորիայում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

1. Պ.գ.դ. Հ. Ավետիսյանի ղեկավարությամբ թեկնածուական ատենախոսություն է պաշտպանել Իրանի Իսլամական Հանրապետության քաղաքացի Հ. Մահմուդյանը «Արևմտյան Իրանի հնագիտական հուշարձանները Լուրիստանյան բրոնզի տարածման ժամանակաշրջանում (մ.թ.ա. III-I հազ.)» թեմայով:
2. 2009 թ-ի դեկտեմբերին պ.գ.դ. Հ. Ավետիսյանը մասնակցել է Ինսբրուկում կայացած միջազգային գիտաժողովի աշխատանքներին և ընթերցել «Ուրարտական և էթիունյան խեցեղենի հիմնախնդիրները» զեկուցումը:
3. Պ.գ.դ. Հ. Ավետիսյանը և պ.գ.թ. Ֆ. Տեր-Մարտիրոսովը մասնակցել և զեկուցումներով հանդես են եկել Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի 50-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովում:
4. Պ.գ.դ. Հ. Ավետիսյանը, պ.գ.թ. Ֆ. Տեր-Մարտիրոսովը, Ա. Գնունին և Բ. Գասպարյանը մասնակցել և զեկուցումներով հանդես են եկել «Հին Հայաստանի մշակույթը» XV հանրապետական գիտաժողովում:
5. Պ.գ.թ. Ֆ. Տեր-Մարտիրոսովը 2010 թ-ի ապրիլին մասնակցել և զեկուցումով հանդես է եկել Ռուանում (Ֆրանսիա) տեղի ունեցած միջազգային գիտաժողովում:
6. Պ.գ.դ. Հ. Ավետիսյանը մասնակցել է «Մարաշի ասեղնագործություն» (Հալեպ, 2010) գրքի խմբագրական խորհրդի աշխատանքներին:
7. Պ.գ.թ. Ա. Գնունին 2010 թ-ին մասնակցել է Բերձորի (ԼՂՀ) երկրագիտական թանգարանի նյութերի անձնագրավորման, ցուցակագրման և կատալոգացման աշխատանքներին:
8. Պ.գ.թ. Ա. Գնունին 2009-2010 թթ. մասնակցել է Էջմիածնի պատմա-ազգագրական թանգարանի նոր ցուցադրության կազմակերպմանը, ինչպես նաև անձնագրերի վերանայման և ճշգրտման աշխատանքներին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	17	3

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ավետիսյան Հ. Գ., Բորոխյան Ա. Ա.,* Ուրարտուի հնագիտություն (ամրոց-բնակավայրեր և դամբարանային համալիրներ), «Նաիրի» հրատ., Երևան, 2010, 233 էջ:

Հոդված

1. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Ուրարտուի մշակույթի հիմնախնդիրները, գիտական հոդվածների ժողովածու, թիվ 2, Երևան քաղաքի պատմության թանգարանի հրատ., Երևան, 2009, էջ 9-14:
2. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Ուրարտական մետաղյա սպասքը, «Հայ աստվածաբան», մաս Գ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 197-216:
3. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Բորիս Պիոտրովսկու կյանքն ու գործունեությունը, «Հուշարձան» պատմամշակութային ժառանգության մատենաշար, թիվ 5, Երևան, 2010, էջ 159-162:
4. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Արամուսի հնագիտական համալիրները, «Հուշարձան» պատմամշակութային ժառանգության մատենաշար, թիվ 5, Երևան, 2010, էջ 83-90:

5. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Հայկական մշակույթը մ.թ.ա. XI-VI դդ., Աստվածաբանության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», մաս Դ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 233-269:
6. *Ավետիսյան Ն. Հ.,* Վանի թագավորության մետաղյա քանդակը, «Հայ աստվածաբան», մաս Գ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, էջ 209-205:
7. *Gasparyan B., Liagre J., Arakelyan D., Nahapetyan S., Chataigner C.,* Mobilite des groupes prehistoriques et approvisionnement des matieres premieres a la fin du Paleolithique superieur dans le Petit Caucase: donnees resentes sur le site de plein air de Kalavan 1 (nord du lac Sevan, Armenie) Le concept de territories dans le Paleolithique superieur europeen Proceedings of the XV world congress BAR International Series Oxford, 2009, p. 75-84.
8. *Գասպարյան Բ. Զ., Պետրոսյան Ա., Փինհասի Ռ., Առաքելյան Դ., Գաբրիելյան Ի., Նահապետյան Ս.,* Քարեղարյան հուշարձանների ուսումնասիրությունը Աղստևի հովտում 2005-2008 թթ., Տավուշի նյութական և հոգևոր ժառանգությունը, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 41-56:
9. *Գասպարյան Բ. Զ. , Փինհասի Ռ., Նահապետյան Ս., Ղուկասյան Ռ.,* Միջին պլեյստոցենյան նորահայտ հուշարձան Աղստևի հովտում, Հովք-1 քարայրի 2005-2008 թթ-ի ուսումնասիրության արդյունքները, Տավուշի նյութական և հոգևոր ժառանգությունը, «Գիտություն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 57-66:
10. *Գասպարյան Բ. Զ., Պետրոսյան Ա., Երիցյան Բ.,* Վահագնի-1 քարեղարյան բացօթյա հնավայրի ուսումնասիրության նախնական արդյունքները, «Երևան-2», գիտական հոդվածների ժողովածու, Երևան քաղաքի Պատմության թանգարանի հրատ., Երևան, 2009, էջ 35-39:
11. *Գնունի Ա. Վ., Խաչատրյան Գ. Ա.,* Նորահայտ հուշարձաններ Աղավնո գետի վերնահոսանքում, «Հուշարձան» պատմամշակութային ժառանգության մատենաշար, թիվ 5, Երևան, 2010, էջ 53-66:
12. *Ղարիբյան Ի. Գ., Հակոբյան Հ. Պ., Գնունի Ա. Վ., Խաչատրյան Գ. Ա., Վրթանեսովա Տ. Վ.,* Բջնիի հուշարձանները, (պեղումների արդյունքները), «Հուշարձան» պատմամշակութային ժառանգության մատենաշար, թիվ 5, «ՍԻՄ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 67-83:
13. *Тер-Мартиросов Ф. И.*, Город. Термин и градостроительная структура в истории Армении. «Ճարտարապետություն և շինարարություն», h. 12, «Անտարես» հրատ., Երևան, 2009, էջ 50-55:
14. *Ter-Martirosov F. I.,* Ervandashat. Des Orontides aux Artaxides. Les douze caqpitales d' Armenie. Sous la directionde P. Donabedian et C. Mutafian, Marsielle, 2009, p. 76-87.
15. *Ter-Martirosov F. I.,* La ville et La structure Les douze caqpitales d' Armenie. Sous la directionde P. Donabedian et C. Mutafian, Marsielle, 2009, p. 294-298.
16. *Тер-Мартиросов Ф. И.,* Прикладное искусство Армении в элленистическую эпоху, Պատմության ֆակուլտետի «Տարեգիրք», ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 311-318:
17. *Տեր-Մարտիրոսով Ֆ. Ի.,* Նոր տվյալներ ուրարտական մշակույթի վերաբերյալ, «Հուշարձան» պատմամշակութային ժառանգության մատենաշար, թիվ 5, «ՍԻՄ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 131-136:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Gasparyan B., Arimura M. Chataigner C.,* Kmlo-2. An Early Holocene Site in Armenia Neo-Lithics, The Newsletter of Southwest Asian Neolithic Research, 2009, 9-Feb, p. 17-19.
2. *Тер-Мартиросов Ф. И.,* Предание о Паруйре Скайорди и скифское царство в Передней Азии. Древность: Историческое знание и специфика источника. Материалы международной научной конференции, вып. IV ИВ РАН, Москва, 2010, с. 127.
3. *Тер-Мартиросов Ф. И.,* Форма власти в государствах Урарту (IX-VII) и Армении (VI), Пятая международная конференция ''Иерархия и власть в истории цивилизации'', Тезисы докладов, Москва, 2009, с. 86-87.

ՎԻՐՏՈՒԱԼ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Հովհաննիսյան Միեր Սուրենի, պատմ. գիտ. թեկնածու*

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Աղաջանյան Թագուհի Կամոյի, ավագ լաբորանտ
2. Մարտիրոսյան Հասմիկ Էդիկի, լաբորանտ
3. Նազարյան Ստելլա Կարենի, լաբորանտ

Բաժնի հիմնական խնդիրները

Կարևորելով ինտերնետի դերը ընդհանուր տեղեկատվական դաշտում՝ բաժինը ստանձնել է ինտերնետում հայագիտական և հակահայագիտական կայքերի մոնիթորինգի, դրանցում զետեղված նյութերի վերհանման, համակարգման, հասցեագրման գործը: Ինստիտուտի համապատասխան գիտաշխատողների կողմից ստացված համարժեք և նախահարձակ գիտական հոդվածների ու այլ բնույթի նյութերը բաժնի կողմից տեղադրվում են ինստիտուտի պաշտոնական կայքում /www.armin.am/, ինչպես նաև այլ ինտերնետային կայքերում:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ բաժնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Բաժնի կողմից շարունակվել է իրականացվել ինստիտուտի պաշտոնական կայքի /www.armin.am/ սպասարկումը: Ավարտին է հասցվել հակահայկական ուղղվածության գիտական կամ գիտահանրամատչելի բովանդակությամբ նյութեր տարածող ադրբեջանական և թուրքական կայքերի վերլուծական տեղեկատու-գրքույկի կազմումը, որում նախկին 35 կայքերի փոխարեն այժմ ներկայացված է 49 կայք: Տեղեկատուն վերջնական խմբագրումից հետո կներկայացվի հրատարակման: Միաժամանակ սկսվել են աշխատանքներ հայկական այն կայքերի մշակման ուղղությամբ, որոնք հնարավոր համարժեք քայլեր են կիրառում մեր նշած ադրբեջանական և թուրքական կայքերի նկատմամբ: Նպատակը՝ զուգահեռներ տանել մեր և նրանց գործունեության միջև՝ հասկանալու համար առկա իրավիճակը, ինչը հնարավորություն կտա հետագայում ավելի արդյունավետ գործել այս դաշտում: Շարունակվել են հակահայկական գիտական և գիտահանրամատչելի բնույթի նյութերի արխիվավորումը և դրանց հասցեագրումն ինստիտուտի համապատասխան գիտաշխատողներին:

Սույն թվականի ապրիլի 19-ին ՀՀ ԳԱԱ նախագահության նիստերի դահլիճում տեղի ունեցած Հայոց մեծ եղեռնի 95-ամյակին նվիրված «Մեծ եղեռն. ճանաչում, դատապարտում, հատուցում» խորագրով միջազգային գիտաժողովին մասնակցել է նաև պ.գ.թ. Մ. Հովհաննիսյանը՝ ներկայացնելով «Հայոց ցեղասպանության ներկայացման խնդիրները համացանցում» խորագրով զեկույցը: Զեկույցը տեղադրված է ինստիտուտի պաշտոնական կայքում՝ հետևյալ հղման ներքո (http://armin.am/education/id/181/lng/2):

Պ.գ.թ. Մ. Հովհաննիսյանի կողմից մշակվել և հրատարակվել է «Հայագիտության արդի մարտահրավերները համացանցում» վերնագրով ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, որի հիման վրա էլ սույն թվականի սեպտեմբերից Պատմության և Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետների մագիստրատուրայում դասավանդման մտցվեց համանուն վերնագրով առարկան:

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հայաստանի պատմական և արդի տեղանունների բառարան: (Պետական ֆինանսավորում):	Բարսեղյան Հ. Խ.
2. Վաղ միջնադարյան գեղարվեստական արձակի ժանրային համակարգը (5-9-րդ դարեր): (Պետական ֆինանսավորում):	Մաղոյան Ա. Գ.
3. Բառագործածական և քերականական կարծրատիպային շեղումները գրական հայերենից զանգվածային լրատվական միջոցների լեզվում: (Պետական ֆինանսավորում):	Գևորգյան Կ. Հ.

Հայոց լեզվի եւ գրականության ուղղությամբ ինստիտուտում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. 2009 թվականին ավարտվել է բառարանի հինգհատորյակի համառոտագրում-վերախմբագրումը, ինչպես նաև կատարվել են պահանջվող նոր տվյալների մասնակի լրացում-ճշգրտումներ: Ավարտվել է այս ամենի համակարգչային մուտքագրումը: Տպագրվել է բառարանի 1-3 հատորները:

Թեմա 2. Աշխատակիցներն ավարտել են նյութերի դասակարգումը: Բ.գ.թ. Ա. Մաղոյանը պ.գ.թ. Պ. Հովհաննիսյանի հետ համատեղ կազմել և հրատարակության է պատրաստել Ուխտանես Եպիսկոպոսի «Պատմութիւնը», որը հանձնված է տպագրության: «Բանբեր Երևանի համալսարանի» հանդեսի այս տարվա 3-րդ համարում լույս կտեսնի բ.գ.թ. Հ. Ալվրցյանի՝ «Հայ հին և միջնադարյան բանաստեղծության գաղափարական-աշխարհայացքային հիմքերը» վերտառությամբ հոդվածը: Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի հրատարակչությունը լույս է ընծայել «Վարք սրբոց» ժողովածուի Ա և Բ հատորները, որ գրաբարից աշխարհաբարի է վերածել բ.գ.դ. Ա. Մաղոյանը: Վերջինս աշխարհաբարի է վերածել նաև «Պապիկ և թոռնիկ» գիրքը, որ ևս հրատարակել է Էջմիածնի տպարանը: Թեհրանում լույս է ընծայվել Ա. Մաղոյանի «Խորհուրդ մեծ և սքանչելի. Հայ մատենագրութիւն բոլորի համար» մենագրությունը:

Թեմա 3. Հաշվետու ժամանակահատվածում թեմայի շրջանակներում լույս է տեսել «Հեռուստառադիոեթեր (լեզվական մեղանչումներից մինչև անաղարտություն)» աշխատությունը (հեղինակներ՝ Երջանիկ Գևորգյան, Սուսաննա Գևորգյան):

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	1	-	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ

1. *Հովհաննիսյան Մ. Ս.,* Հայագիտության արդի մարտահրավերները համացանցում, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 12 էջ:

ՎՐԱՑԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գիտական ղեկավար՝ *Բայրամյան Հրաչիկ Սմբատի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Թամարյան Ջեննի Լավրենտիի, կրտսեր գիտաշխատող
2. Մանուկյան Վարդուհի Վարազդատի, ավագ լաբորանտ

Համատեղողներ

1. Ափցիաուրի Նինո Կոնստանտինի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

Կենտրոնի նպատակն է ուսումնասիրել Վրաստանի պատմությունը, գրականությունը, լեզուն ու մշակույթը, ստեղծել համապատասխան ծրագրեր, անհրաժեշտ դասագրքեր ու ձեռնարկներ, բառարաններ, պատրաստել հայ վրացագետների կադրեր, Երևանի և Թբիլիսիի պետական համալսարանների միջև զարգացնել գիտակրթական կապերը:

Աշխատանքները հիմնականում նվիրված են վրաց գրականության պատմությանը, հայ-վրաց լեզվական-բառարանագրական առնչություններին, հայերենից վրացերեն և վրացերենից հայերեն թարգմանություններին, հայ գրականագիտության արձագանքը վրաց գրականությանը և վրաց գրականագիտության արձագանքը հայ գրականությանը, հայ-վրաց գրական-մշակութային կապերին և հարակից այլ խնդիրների:

Վրացագիտության կենտրոնի աշխատանքներն ընթանում են մասնագիտական երկու ուղղությամբ՝ գիտամանկավարժական (վրացագիտություն մասնագիտացող խմբերում (I-IV կուրսեր) վրացագիտական առարկաների դասավանդում) և գիտահետազոտական:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

- Ուսումնասիրել Վրաստանի պատմությունը, գրականությունը, լեզուն ու մշակույթը,
- Ստեղծել համապատասխան ծրագրեր, ուսումնական անհրաժեշտ դասագրքեր, ուսումնամեթոդական ձեռնարկներ, բառարաններ, զրուցարաններ, ինքնուսույցներ «Վրացագիտություն» մասնագիտացման համար,
- Պատրաստել հայ վրացագետների կադրեր՝ պետական ապարատում, գիտության, մանկավարժության, դիվանագիտության, թարգմանության և այլ բնագավառներում աշխատելու համար,
- Ծրագրել և անցկացնել գիտական սեմինարներ, կոնֆերանսներ,
- Ուսումնասիրել, թարգմանել և հրատարակության պատրաստել վրացալեզու հայագիտական արժեքավոր աշխատությունները,
- Նպաստել գիտակրթական կապերի սերտացմանը Երևանի և Թբիլիսիի պետական համալսարանների միջև:

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Վրաց լեզու. հնչյունաբանություն, բառագիտություն, ձևաբանություն (պետական ֆինանսավորում):	Բայրամյան Հ. Ս.

2. Ջավախքը հայ և վրաց գրականության և քաղաքականության մեջ. պատմություն և արդիականություն (պետական ֆինանսավորում):	Ափցիաուրի Ն. Կ.
3. Վրաց լեզու. շարահյուսություն (պետական ֆինանսավորում):	Թամարյան Ջ. Լ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. «Ժամանակակից վրաց լեզու. հնչյունաբանություն, բառագիտություն, ձևաբանություն» թեմայի ուսումնասիրությունն արդեն ավարտված է և լույս է տեսել (կատարող՝ Հ. Բայրամյան):

Վրացերենի քերականության բուհական դասագիրքը տեսական և գիտագործնական նշանակություն ունի ԵՊՀ հումանիտար ֆակուլտետների ուսանողների, Վրաստանի հայկական դպրոցների, հայերենի ու վրացերենի աղերսներն ուսումնասիրողների, հայերենից վրացերեն և վրացերենից հայերեն թարգմանությունների համար:

Թեմա 2. «Ջավախքը հայ և վրաց գրականության և քաղաքականության մեջ. պատմություն և արդիականություն»:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ավագ գիտաշխատող Ն. Ափցիաուրին շարունակել է եռամյա (2008-2010) պլանով նախատեսված թեման: Հավաքել, թարգմանել և վերլուծել է Ջավախքին առնչվող հին, նոր և նորագույն շրջանի գրավոր տեղեկությունները: Ուսումնասիրել է Հայաստանի կառավարող և ընդդիմադիր կուսակցությունների, հասարակական կազմակերպությունների, քաղաքագետների կողմից տվյալ խնդրի արծարծումները: Աշխատանքն ընթացքի մեջ է:

Թեմա 3. «Վրաց լեզու. շարահյուսություն»:

Կրտսեր գիտաշխատող Ջ. Թամարյանը ուսումնասիրել է վրաց և հայ գիտական, գեղարվեստական և գիտահանրամատչելի գրականությունը, հավաքագրել, թարգմանել և խմբավորել է թեմային առնչվող տեսական և մեթոդական անհրաժեշտ գրականությունը:

Թեմայի շարադրանքը կավարտվի և հրատարակության կպատրաստվի 2010 թ-ին:

Կենտրոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Հրատարակչական պլանում է և շուտով լույս կտեսնի Հ. Բայրամյանի գիտական հետազոտությունների, գրականագիտական հոդվածների, գրախոսությունների և հարցազրույցների ընտրանին (14-15-հեղ. մամուլ):

ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, ակադեմիկոս հայագետ, պրոֆ. Լևոն Մելիքսեթ-Բեկի «Վարդապետք հայոց հիւսիսային կողմանց» վրացերեն լույս տեսած աշխատությունը (Թբիլիսի, 1928թ.) թարգմանվել է հայերեն, համեմատվել բնագրի հետ, կատարվել են անհրաժեշտ ուղղումներ և լրացումներ: Գիրքն ամբողջությամբ շարված է (կատարողներ՝ Թամարյան Ջ. Լ., Մանուկյան Վ. Վ.):

Հաշվետու տարում ավագ գիտաշխատող Ն. Ափցիաուրին խմբագրել է Վրացագիտության հայկական կենտրոնի տնօրենի «Վրաց լեզու. հնչյունաբանություն, բառագիտություն, ձևաբանություն» ուսումնական ձեռնարկը, մասնակցել է բյուզանդագետների՝ «Կովկասը 10-րդ դարում» խորագրով միջազգային կոնֆերանսին:

Կենտրոնի աշխատակիցները մասնակցել են Հայաստանում վրաց գրականությանը նվիրված միջոցառումներին, թարգմանել և առանձին գրքով, ինչպես նաև հայկական մամուլում տպագրել են բազմաթիվ գեղարվեստական երկեր՝ պատմվածքներ և նովելներ, հանդես են եկել հայ-վրաց գրական, պատմամշակութային հարցերին վերաբերող դասախոսություններով:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	1	-	3	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Ուսումնական ձեռնարկ

1. *Բայրամյան Հ. Ս.,* Վրաց լեզու. հնչյունաբանություն, բառագիտություն, ձևաբանություն, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 252 էջ:

Հոդված

1. *Բայրամյան Հ. Ս.,* Հովհաննես Թումանյանը և իր վրացի բարեկամները (նյութեր թումանյանական հանրագիտարանի համար), «Կամուրջ-2009», «Էրովնոլի Մսերլոբա» հրատ., Թբիլիսի, 2010, էջ 330-340:
2. *Թամարյան Ջ. Լ.,* Դարձվածների ոճական արժեքը Շիրազի քնարերգությունում, «Կանթեղ», թիվ 2 (43), «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 61-73:
3. *Թամարյան Ջ. Լ.,* Հովհաննես Շիրազի նորաբանությունների ոճական առանձնահատկությունները, «Կանթեղ», թիվ 3 (44), «Ասողիկ» հրատ., Երևան, 2010, էջ 26-34:

ՕՍՄԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի վարիչ՝ *Սահակյան Լուսինե Սուրենի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Սաֆարյան Ալեքսանդր Վիլենի, պատմ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Սարգսյան Անի Համլետի, լաբորանտ

Բաժնի հիմնական խնդիրները

Օսմանագիտության բաժնի հիմնական նպատակն է ուսումնասիրել Օսմանյան կայսրության իրականացրած վարչական, հարկային, ժողովրդագրական, կրոնական և լեզվական քաղաքականությունը, քննել բռնի իսլամացման փուլերն ու նպատակները, տեղանունների թուրքացման մեթոդները (մասնավորապես՝ Արևմտյան Հայաստանում և այլ հայաբնակ շրջաններում): Կենտրոնի խնդիրներից է նաև այս հարցերի վերաբերյալ թուրքական պաշտոնական պատմագրության կեղծարարություններին հակադարձելը:

Կենտրոնում ուսումնասիրվում են թյուրքականության գաղափարախոս Զիա Գյոքալփի քաղաքական, մշակութաբանական և տնտեսագիտական հայացքները: Համակողմանի պատմաբանասիրական, աղբյուրագիտական քննության են ենթարկվել Զիա Գյոքալփի «Թյուրքականության հիմունքները», «Թյուրքական քաղաքակրթության պատմություն» հիմնարար աշխատությունները, օսմանական տարբեր հանդեսներում հրատարակված սոցիոլոգիական, մանկավարժական, տնտեսագիտական, լեզվաբանական բնույթի հոդվածները, բանաստեղծությունները:

Շարունակվում են նաև աշխատանքները հայ ուսանողի համար օսմաներեն դասագրքի ստեղծման ուղղությամբ:

Բաժնի գործունեության ուղղությունները

1. Օսմանյան կայսրության և հանրապետական Թուրքիայի տեղանունների թուրքացման քաղաքականությունը:
2. Զիա Գյոքալփը և «Թյուրքականության հիմունքները»:

3. Օսմանյան կայսրության հայկական նահանգների ժողովրդագրական շարժերն ըստ օսմանյան աշխարհագիր մատյանների (tahrir defterler), տարեգրքերի (salnameler) և հայկական աղբյուրների համադրությամբ:
4. Օսմանյան կայսրության հարկային քաղաքականությունն Արևմտյան Հայաստանում:
5. Համշեն գավառի հայկական միկրոտեղանունների իմաստակառուցվածքային քննություն:
6. Հայ ուսանողների համար օսմաներեն դասագրքի ստեղծում:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ բաժնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

1. Լ. Սահակյանը և Ս. Վարդանյանը հրատարակել, ծանոթագրել են հայ ազատամարտի մասնակից, Ցեղասպանությունը վերապրած զինվոր Երվանդ Կյուրեղյանի «Իմ հուշերի ճանապարհով» հուշագրությունը, որը պատմավավերագրական անհերքելի մի փաստաթուղթ է: Գրքին կից հրատարակվել են երկու քարտեզ (որպես ներդիր) և լուսանկարներ:
2. Օսմանագիտության բաժինը կազմակերպել է Երվանդ Կյուրեղյանի «Իմ հուշերի ճանապարհով» գրքի շնորհանդեսը ԱՄՆ-ում՝ Լոս Անջելեսի հանրային գրադարանում, ինչպես նաև ԵՊՀ Երկանյանների անվան լսարանում (2010 հունիսի 25-ին):
3. Հրատարակության է պատրաստվել Ալ. Սաֆարյանի «Ջիա Գյոքալփը և թյուրքականության հիմունքները» մենագրությունը (պատասխանատու խմբագիր՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Ա. Սիմոնյան):
4. 2010 թ. հուլիսին Լ. Սահակյանը դաշտային աշխատանքներ է իրականացրել Արդվինի նահանգի Խոփա գավառի հայախոս կրոնափոխ համշենցիների, ինչպես նաև Ռիզեի նահանգի Արդաշեն և Չամլըհեմշին (հին անունը՝ Ներքին Վիժե) գավառների թրքախոս կրոնափոխ համշենցիների շրջանում, ինչի արդյունքում գրառել է բացառիկ բանահյուսական նյութեր, խաղիկներ, պարեր և Համշենի բարբառով 100-ից ավելի միկրոտեղանուններ, որոնք առաջին անգամ իրենց իմաստակառուցվածքային քննությամբ կներկայացվեն գիտական շրջանակներին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս	Քարտեզ
-	2	-	-	2	1	4 (ներդիր)

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Sahakyan L. S.,* Turkification of the Toponyms in the Ottoman Empire and the Republic of Turkey (անգլերեն, հայերեն, ռուսերեն), Published by Arod Books, Montreal, 2010, 70 p.:
2. *Վարդանյան Ս. Գ.,* Կրոնափոխ համշենահայերի բարբառը, բանահյուսությունը և երգարվեստը (նյութեր և ուսումնասիրություններ), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 428 էջ:

Հոդված

1. *Սահակյան Լ. Ս.,* Տրապիզոնի տարածագոտին Օսմանյան կայսրության վարչական բաժանումներում, Թուրքագիտական և օսմանագիտական հետազոտություններ, հ. 4, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 68-86:

2. *Մելքոնյան Ռ. Հ., Սաֆարյան Ալ. Վ.,* Ակադեմիկոս Վ. Գորդլևսկին Օսմանյան կայսրության բռնի իսլամացումների մասին, Թյուրքագիտական և օսմանագիտական հետազոտություններ, թիվ 6, «Լուսակն» հրատ., Երևան, 2009, էջ 298-304:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Сафарян А. С., Согомонян А. С.,* «Героглы-Кер-оглы» в его армянских версиях, Сюжет Героглы и литература Востока (Материалы международной научной конференции), Национальный институт рукописей Академии наук Туркменистана, 2009, с. 320-361 (նույնը՝ թուրքմեներեն, անգլերեն, էջ 135, նույնը՝ անգլերեն, էջ 247-248):

ՀԱՅՈՑ ԻՆՔՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Մաղալյան Վլադիմիր Սարգսի, բան. գիտ. թեկնածու, առաջատար գիտաշխատող
2. Գալստյան Իրինա, կրտսեր գիտաշխատող
3. Հովհաննիսյան Լիլյա Հայկազի, կրտսեր գիտաշխատող
4. Մինասյան Մարինե Պետիկի, կրտսեր գիտաշխատող
5. Սարգսյան Վարդուհի Ֆելիքսի, կրտսեր գիտաշխատող
6. Պողոսյան Էմիլ Էդուարդի, կրտսեր գիտաշխատող
7. Վրթանեսովա Տատյանա Վլադիմիրի, լաբորանտ

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	6	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Մաղալյան Վ. Ս.,* Գրական-մշակութային կյանքը Երևանի համալսարանում (1919-1999 թթ.), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 236 էջ+32 էջ ներդիր:

Հոդված

1. *Մաղալյան Վ. Ս.,* Երևանի պետական համալսարանի հոբելյանները (199-1999 թթ.), ԲԵՀ, թիվ 2, Երևան, 2009, էջ 204-223:
2. *Մաղալյան Վ. Ս.,* Գրական հեթանոսությունը նոր մեկնաբանությամբ (գրախոս. Խ. Վարդանյանի «Դանիել Վարուժանը և գրական հեթանոսությունը» մենագրության մասին), «Հոգևոր Հայրենիք» ամսաթերթ, թիվ 12, Երևան, 2009, էջ 4:
3. *Մաղալյան Վ. Ս.,* Մեծ եղեռնից մազապուրծ երգնկացիների տոհմագիրքը, «Էջմիածին», թիվ Ժ, «Ս. Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2009, էջ 123-131:

4. *Մաղալյան Վ. Ս.,* Սուրբ Էջմիածնի հոգևոր ճեմարանի պատմությունը, «Էջմիածին», թիվ Ե, «Ս. Էջմիածին» հրատ., Էջմիածին, 2010, էջ 130-139:
5. *Մաղալյան Վ. Ս.,* Վրաստանի խորհրդահայ միօրյա թերթերի ընդհանուր բնութագիրը, ԲԵՀ, թիվ 131.1 (հայագիտություն), Երևան, 2010, էջ 35-44:
6. *Մաղալյան Վ. Ս.,* Անվանի գրականագետը (պրոֆ. Ա. Մխիթարյանի ծննդյան 90-ամյակի առթիվ), «Հայրենիք», թիվ 2, Երևան, 2010, էջ 5:

ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Սիմոնյան Հրաչիկ Ռուբենի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, պատմ. գիտ. դոկտոր, գլխավոր գիտաշխատող
2. Մակարյան Էվելինա Անդրանիկի, կրտսեր գիտաշխատող
3. Աղուզումցյան Աննա Խաչատուրի, ավագ լաբորանտ

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
	3	-	-	-	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Սիմոնյան Հ. Ռ.,* Ազատագրական պայքարի ուղիներում, գիրք III, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 1028 էջ:
2. *Սիմոնյան Հ. Ռ.,* Հայերի զանգվածային կոտորածները Կիլիկիայում (1909 թ., ապրիլ), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009, 529 էջ:
3. *Մարքվարթ Յ.,* Հայոց եպիսկոպոսությունների ծագումը: Հայկական ավանդությունների քննական ուսումնասիրություն (գերմաներենից հայերեն թարգմ.՝ Է. Մակարյանի), Թեհրան, 2009, 97 էջ:

Բաժնի հիմնական խնդիրները եւ գործունեության ուղղությունները

Ցեղասպանագիտության բաժնի առջև դրված են հետևյալ խնդիրները. հայտնաբերել, թարգմանել և հրատարակության պատրաստել Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ օտարալեզու հազվագյուտ գրքեր և ժողովածուներ, կազմել Հայոց ցեղասպանության մասին գրքերի մատենագիտական ցանկեր, հրատարակության պատրաստել դրանց վերլուծությունները, կազմել Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված մենագրությունների, ժողովածուների և հոդվածների մատենագիտություններ, հավաքել և ՀՀԻ արխիվում կենտրոնացնել Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ աշխարհասփյուռ, բայց առայժմ անհայտ մնացած տարբեր վավերագրեր (լուսանկարներ, հուշագրություններ, ֆիլմեր, փաստաթղթեր և այլն), հավաքել և ՀՀԻ գրադարանում կենտրոնացնել Հայոց ցեղասպանության և առհասարակ ցեղասպանության թեմայի վերաբերյալ տարալեզու գրքեր, փաստաթղթեր և այլ բնույթի նյութեր, ՀՀ և արտասահմանի գիտական պարբերական մամուլում և գիտաժողովներում հանդես գալ գիտական հոդվածներով և զեկուցումներով, համագործակցական կապեր հաստատել աշխարհում ցեղասպանագիտական կենտրոնների ու անվանի ցեղասպանագետների հետ,

ուսումնասիրել Հայոց ցեղասպանությանն առնչվող մի քանի հիմնախնդիրներ, ինչպիսիք են «Հայ դատ» հասկացությունը և Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման հարաբերակցությունը, հայկական ինքնությունը և Հայոց ցեղասպանության առնչությունը, Հայոց ցեղասպանության ընդգրկած տարածքը, ժամանակահատվածը, նրա համար պատասխանատվությունը և այլ հարակից հիմնահարցեր:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ բաժնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Շարունակվում են կիլիկիահայության ջարդերի ուսումնասիրման խնդիրը, Հայոց մեծ եղեռնի ականատես գերմանացիների վկայությունների հիման վրա գերմաներեն հրատարակված հուշերի հայերեն թարգմանելու աշխատանքը, ուսումնասիրվում են օտարալեզու տպագիր մամուլում Հայոց ցեղասպանության խնդրին առնչվող նյութերը, հրատարակության է պատրաստվում Հր. Սիմոնյանի «Ազատագրական պայքարի ուղիներում» մենագրության 4-րդ հատորը:

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի գիտական ղեկավար՝ *Շուքուրյան Սամվել Կիմի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Կենտրոնի հիմնական խնդիրներն են՝

- SS-ների ոլորտում կրթական, մարզման, շարունակական կրթության ծրագրերի և առանձին դասընթացների իրականացում
- SS-ների բնագավառում գիտահետազոտական աշխատանքների կատարում
- համալսարանական կրթության կառավարման և որակի ապահովման տեղեկատվական համակարգերի մշակում և ներդրում

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԱՄԲԻՈՆ

Ամբիոնի վարիչ՝ *Շուքուրյան Սամվել Կիմի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր (համատեղության կարգով)*

Մասնագիտացումներ՝ տեղեկատվական համակարգերի մշակում,
(մագիստրոսական ծրագրեր) տեղեկատվական համակարգերի կառավարում

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 81*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ
Մագիստրատուրա								
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ	8	26	15	32	-	-	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Մագիստրատուրա					
Տեղեկատվ. տեխն.					
1-ին	34	-	9	5	74
2-րդ	47	-	5	15	89
Ընդամենը	81	-	14	20	83

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմու-թյան %-ը
		անվճ	վճ		
Մագիստրատուրա					
Տեղեկատվ. տեխն. 1-ին	33	-	3	9	91

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 47, այդ թվում նախորդ տարիներից՝* 0
	մագիստրատուրա
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ	47

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը

1. Կոստանյան Արմեն Հրաչի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Մանուկյան Մանուկ Գարուշի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
3. Ավագյան Արթուր Արամայիսի, տեխն. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Վասիլյան Աշոտ Մորիսի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ

Համատեղողներ

1. Թոփչյան Ռուբեն Վարդանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
2. Գրիգորյան Հայկ Աշոտի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
3. Վարդանյան Վալերիկ Արտաշի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
4. Մաթևոսյան Վարդան Ալբերտի, տեխն. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
5. Գրիգորյան Ալվարդ Հասոյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ասիստենտ
6. Սողոմոնյան Ժաննա Միքայելի, դասախոս
7. Պետրոսյան Ելենա Գրիգորի, դասախոս

Ուսումնաօժանդակ աշխատակիցներ

1. Պետրոսյան Ելենա Գրիգորի, ավագ լաբորանտ, գործավար
2. Ավագյան Անի Վահեի, ավագ լաբորանտ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Բաշխված միջավայրերում պրոցեսների վերլուծության և օպտիմիզացիայի խնդիրներ (պետական ֆինանսավորում):	Շուքուրյան Ս. Կ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ ամբիոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1.

- Շարունակվել է հետազոտվել պրոցեսների համարժեքության խնդիրը, որը պրոցեսների օպտիմիզացիայի ալգորիթմների կարևոր բաղկացուցիչ մասն է: Ստացվել է բազմանդամային բարդության նոր կոմբինատոր՝ ալգորիթմ բազմաժապավեն ավտոմատների համարժեքությունը որոշելու համար, որը զեկուցվել է «Լեզուներ և ավտոմատներ՝ տեսություն և կիրառություն LATA 2010» միջազգային կոնֆերանսում:
- Հետազոտվել են ընդլայնվող տվյալների մոդելի (xdm) համար ժամանակային մոդելի կառուցման խնդիրներ: Այդ հետազոտությունների արդյունքում Ալենի ժամանակային տրամաբանության հենքի վրա առաջարկվել է xdm-ի մի ժամանակային ընդլայնում՝ տվյալների բազաներում ժամանակի կատեգորիան ներկայացնելու համար: Էլեմենտների հաշվի ժամանակային ընդլայնումը բերվել է XPath լեզվի ժամանակային ընդլայնմանը, և սահմանվել է ժամանակային XPath լեզվի ֆորմալ սեմանտիկան:
- Հետազոտվել են Workflow պրոցեսների վերլուծության և վերիֆիկացիայի խնդիրները: Նկարագրվել են Workflow պրոցեսների դասեր, որոնց համար այդ խնդիրները ունեն լուծում: Արդյունքներն ընդունված են տպագրության:
- Հաստատվել է ԱՄՆ արտոնագիրը հիշողության սարքերի կառուցվածքային մոդելի վերաբերյալ: Ստացվել է մինիմալ ալգորիթմ ասոցիատիվ հիշողության սարքերի թեստավորման համար:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Development of Scientific Computing Grid on the Base of Armcluster for South Caucasus Region, 2007-2009. #A-1451 (ISTC)	ԵՊՀ խմբի ղեկավար՝ Շուքուրյան Ս. Կ.
2. ՀԲԸՄ հայկական վիրտուալ քոլեջ, 2009-2010: (AGBU)	Ավագյան Ա. Ա.

Թեմա 1. Մշակվել և ներկայացվել է թեմայի վերջնական հաշվետվությունը:

Թեմա 2. Իրականացվել է «Հայկական համացանցային համալսարանի» կառուցվածքը: Այն ընդլայնվել և հարմարեցվել է միջազգային չափորոշիչներին: Համացանցային ուսուցման համար մշակվել են բազմալեզու ծրագրային շաբլոններ հայոց պատմության, հայկական երաժշտության, հայկական ճարտարապետության և լեզվի ուսուցման համար:

SCORM չափորոշիչների հիմքով մշակվել են հայոց լեզվի արևմտահայերեն և արևելահայերեն *միջին* և *ավագ* մակարդակի հայերենի դասընթացները (32 շաբաթ տևողությամբ մուլտիմեդիա ուսուցման փաթեթներ): Փաթեթները մշակվել են վեց լեզուներով: Կիրառվել են ձայնային, երաժշտական, տեքստային, անիմացիոն և տեսանկարային վիզուալիզացիայի բոլոր միջոցները: Դիտարկված է ձայնային համեմատման ծրագրային միջոցների կիրառումը ուսուցման ընթացքում:

Վեց լեզուներով մշակվել է միջնադարյան և ժամանակակից հայոց պատմության 32 շաբաթվա համար նախատեսված ժամանակակից համացանցային ռեսուրսների հետ կապակցված մուլտիմեդիա ուսուցման դասընթաց:

Վեց լեզուներով մշակվել է հայկական երաժշտության 8 շաբաթվա համար նախատեսված համացանցային բազմաֆունկցիոնալ դասընթացի փաթեթը:

Նախագծվել և իրականացվել են ուսանողների գրանցման և վճարների հավաքագրման ավտոմատացված մոդուլները:

Մասնակցություն միջազգային գիտաժողովների աշխատանքներին

Ս. Կ. Շուքուրյան

- IEEE խորագրով անցկացվող EWDTS'2010 (East-West Design and Test Symposium) գիտաժողովի ծրագրային կոմիտեի նախագահ:
- IEEE խորագրով անցկացվող VTS'2010 (VLSI Test Symposium) գիտաժողովի ծրագրային կոմիտեի անդամ:
- IEEE խորագրով անցկացվող PEREL'2010 (Pervasive E-Learning) գիտաժողովի ծրագրային կոմիտեի անդամ:

Մ. Գ. Մանուկյան

- ACM խորագրով անցկացվող ADBIS'2010 (Advances in Databases and Information Systems) եվրոպական գիտաժողովի ղեկավար մարմնի (Steering Committee) և ծրագրային կոմիտեի անդամ:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	7	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Alexander A. Letichevsky, Arsen S. Shoukourian, Samvel K. Shoukourian,* The Equivalence Problem of Deterministic Multitape Finite Automata: A New Proof of Solvability Using a Multidimensional Tape, Proceedings of LATA 2010: Language and Automata Theory and Applications, 4th International Conference, May 24-28, Trier, Germany, 2010, Lecture Notes in Computer Science, 6031, Springer, 2010, p. 392-402.
2. *Manukyan M. G.,* Element Algebra. In Proc. of ADBIS'2009, LNCS 5968, Springer, Berlin, 2009, p. 113-120.
3. *Kostanyan A., Shoukourian S., Varosyan A.,* Solvability of Formal Verification Problem for Business Process Templates, Proceedings of Emerging M&S Applications in Industry and Academia Symposium 2010 (EAIA 2010), SpringSim'2010 Multi-conference of Society for Computer Simulation, ACM Press, 11-15 April, Orlando, FL, USA, 2010.
4. *Harutyunyan G., Melkumyan D.,* Fault Location and Diagnosis algorithm for static and dynamic faults in SRAMs, Newsletter of NAS - Technical Sciences, N 3, 2010.
5. *Aleksanyan K., Amirkhanyan K., Shoukourian S., Vardanian V. and Zorian Yervant,* to Virage Logic Corporation Memory modeling using an intermediate level structural description 07768840 Cl. 365-189.02, US patent issued on August 3, 2010.
6. *Grigoryan H. A., Harutyunyan G. E., Shoukourian S. K., Vardanian V. A., Zorian Y.,* A Minimal March Test Algorithm for Detection of Realistic Faultts in Single Port CAMs, accepted for Proceedings of IEEE EWDTS'2010, 2010.
7. *Kostanyan A., Soghomonyan L.,* A framework for conceptual knowledge representation, In Proc. of 4th Annual Scientific Conference of RAU, Yerevan, 2010, p. 171-176.

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի ղեկավարի պաշտոնակատար՝ *Դանիելյան Նատալյա Ռոբերտի*

Բաժնի աշխատակիցների կազմը

1. Հովհաննիսյան Արփենիկ Գարուշի, ավագ ծրագրորդ
2. Բաղալյան Աննա Գրիգորի, ավագ ծրագրորդ
3. Նալբաչյան Արմինե Աշոտի, ավագ ծրագրորդ
4. Առաքելյան Սեդա Արարատի, ավագ ծրագրորդ
5. Պողոսյան Լիանա Սարգսի, օպերատոր
6. Գասպարյան Դիանա Գագիկի, օպերատոր
7. Առուստամյան Ժաննա Առուստամի, օպերատոր

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ բաժնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու տարում բաժնում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

- Մշակվել և ներդրվել է աշխատանքային ուսումնական պլանների պատրաստման բաշխված ծրագիրը,
- Մշակվել և ներդրվել է անհատական ծանրաբեռնվածության պատրաստման բաշխված ծրագիրը,
- Մշակվել և ներդրվել է բակալավրիատի դիպլոմի հավելվածի պատրաստման բաշխված ծրագիրը,
- ԵՊՀ բոլոր ամբիոններում տեղադրվել է Supervision ծրագիրը,
- Կատարվել է Supervision ծրագրի սպասարկում:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բաժնի ղեկավար՝ *Գրիգորյան Ալվարդ Հասոյի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու*

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ բաժնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու տարում բաժնում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. Իրականացվել է ԵՊՀ բոլոր ֆակուլտետներում բակալավրիատի ծրագրով նախատեսված «Համակարգչից օգտվելու հմտություններ» համահամալսարանական առարկայի դասավանդումը: Դասերն անցկացվում են ՏՏԿՀ կենտրոնի հինգ համակարգչային լսարաններում (ԻԿՄ ֆակուլտետի մասնաշենքի կենտրոնական համակարգչային դահլիճ, Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի մասնաշենքի երկու համակարգչային սրահներ, Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի մասնաշենքի համակարգչային սենյակ, Հայ բանասիրության ֆակուլտետի մասնաշենքի համակարգչային սենյակ):

2. Բաժինն ապահովել է ԵՊՀ որոշ ֆակուլտետների մագիստրատուրայի «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները մասնագիտության մեջ» առարկայի դասավանդումը:

3. Բաժնի աշխատակիցների կողմից մշակվել են ՀՀ բուհերի և արտերկրի ասպիրանտուրայի (առկա և հեռակա ուսուցման) ընդունելության նախապատրաստական դասընթացի պլան-ծրագիրը, գործնական առաջադրանքների ձեռնարկը, քննության թեստերը, որոնց հիման վրա էլ անցկացվել են նախապատրաստական դասընթացները և ընդունելության քննությունը:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՆՈՐ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

Լաբորատորիայի ղեկավար՝ *Մանուկյան Մանուկ Գարուշի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Լաբորատորիայի աշխատակիցների կազմը

1. Կոստանյան Արմեն Հրաչի, առաջատար գիտաշխատող
2. Գրիգորյան Հայկ Աշոտի, կրտսեր գիտաշխատող
3. Զաքարյան Զորայր Ալբերտի, կրտսեր գիտաշխատող
4. Կաղյան Սահակ Իգորի, կրտսեր գիտաշխատող
5. Բաղալյան Աննա Գրիգորի, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ լաբորատորիայում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու տարում լաբորատորիայում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

Կրթական տվյալների ինտեգրում

IBM-Smarter Planet պլատֆորմի շրջանակում դիտարկվել են *կրթական տվյալների* ինտեգրման խնդիրներ: Որպես մեդիատոր (mediator) ենթադրվում է օգտագործել կրթական հասկացություններով ընդլայնված մի XML տվյալների մոդել: Կրթական տվյալների ինտեգրման դիտարկվող մոտեցումը ենթադրում է նաև, որ *կրթական համակարգը* պետք է լինի վերածրագրավորվող և վերակազմավորվող:

Կոնցեպտուալ գիտելիքների ներկայացման համակարգի մշակում

Մշակվել է կոնցեպտուալ գիտելիքների ներկայացման մի համակարգ, որի հիմքում ընկած են Formal Concept Analysis և Fuzzy Conceptual Graph Model մոտեցումները: Առաջարկված համակարգի հիմնարար հասկացությունն է սիմվոլի հասկացությունը, որի սեմանտիկան սահմանվում է իմաստաբանորեն մոտ և հեռու գտնվող սիմվոլների ոչ հստակ բազմությունների միջոցով: Համակարգը մասնավորապես հնարավորություն է տալիս իրականացնելու հետևյալ գործողությունները.

- տրված սիմվոլներին իմաստաբանորեն առավել մոտ (հեռու) սիմվոլի որոնում,
- տրված սիմվոլների կշռված կոմբինացիան ներկայացնող սիմվոլի կառուցում,
- տրված սիմվոլների իմաստն ընդլայնող առավել մասնավոր սիմվոլի որոնում,
- տրված սիմվոլների միջև իմաստաբանական շղթայի կառուցում:

Առաջարկված համակարգը բնորոշվում է նրանով, որ սիմվոլների սեմանտիկան հստակեցվում է համակարգի օգտագործման ընթացքում: Մշակված համակարգի հիման վրա կառուցվել են իմաստաբանական բառարան, ինչպես նաև տեքստում իմաստաբանական որոնում իրականացնող ծրագրային գործիք:

Հետազոտության արդյունքները տպագրվել են:

Ուսուցման նոր տեխնոլոգիաներ

Մշակվել են ալգորիթմներ և ծրագրային միջոցներ ՀԲԸՄ դրամաշնորհի աշխատանքների շրջանակում:

ՈՒԺԵՂ ԴԱՇՏԵՐԻ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գիտական ղեկավար և տնօրեն՝ *Ավետիսյան Համլետ Կարոյի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Աշխատակիցների կազմը

1. Ավետիսյան Արա Կարապետի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Մկրտչյան Գառնիկ Ֆելիքսի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, լաբ. վարիչ
3. Սեդրակյան Խաչիկ Վազգենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Մարկոսյան Արմենուհի Գևորգի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Ավչյան Բաբկեն Ռուբենի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
6. Լալայան Ասատուր Ալեքսանդրի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, լաբ. վարիչ
7. Խաչատրյան Լուիզա Միքայելի, ինժեներ

Համատեղողներ

1. Մալաքյան Յուրա Պարույրի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
2. Մաթևոսյան Հրանտ Հենրիկի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, առաջատար գիտաշխատող
3. Ներսիսյան Հրաչյա Բաղդասարի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
4. Իսրայելյան Սամվել Սամվելի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, կրտսեր գիտաշխատող
5. Մանուկյան Փիրուզե Էդուարդի, կրտսեր գիտաշխատող

Օժանդակ աշխատակիցներ

1. Վարդանյան Սոֆյա Նապոլեոնի, ավագ լաբորանտ
2. Ազարյան Արթուր Ալբերտի, ավագ լաբորանտ
3. Նազարյան Տիգրան Արայի, լաբորանտ
4. Մարկոսյան Սերգեյ Ստեփանի, լաբորանտ
5. Խառատյան Ռուզաննա Ներսեսի, գործավար

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Ռենտգենյան լազերների և լազերային արագացման ոչ գծային մեխանիզմներ (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Հ. Կ.
2. Ատոմական և պլազմային միջավայրերի բազմաֆոտոն փոխազդեցությունը հզոր էլեկտրամագնիսական դաշտերի հետ (պետական ֆինանսավորում):	Ավետիսյան Հ. Կ.

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Ուսումնասիրվել է լիցքավորված մասնիկների լազերային արագացումը մագնիսական վիգլերում: Շարժման դասական ռելյատիվիստիկ հավասարումների թվային ինտեգրման միջոցով հետազոտվել է լիցքավորված մասնիկի դինամիկան վերջավոր տևողությամբ և ֆոկուսացված իրական տարածաժամանակային պրոֆիլով լազերային փնջի դաշտում: Դիտարկվել է արագացման ոչ գծային ռեժիմը գերկարճ լազերային իմպուլսներով, որը համապատասխանում է դանդաղած ինտերֆերենցիոն ալիքի կողմից մասնիկի «անդրադարձման» և զավթման ոչ գծային երևույթին: Դիտարկվել են նաև էլեկտրոնային փնջի լազերային արագացման ոչ գծային ռեժիմները վակուումում և պլազմայում լազերային փնջի ֆոկուսում, որտեղ առկա է նաև ֆոկուսացման հետևանքով առաջացած ճառագայթային դաշտի երկայնական բաղադրիչը: Մաքսվելի հավասարումների ճշգրիտ լուծման օգնությամբ ուսումնասիրվել է լիցքավորված մասնիկների փնջերի դիֆրակցիոն գերճառագայթումը ընդհանուր երկրաչափության դեպքում՝ իդեալական հաղորդիչ կիսահարթության նկատմամբ մասնիկների անկման կամայական անկյան դեպքում, ինչպես նաև ուսումնասիրվել են կոհերենտ ճառագայթման սպեկտրալ և անկյունային բաշխվածությունների կախումները փնջի բնութագրական մեծություններից՝ առաջարկելով նոր մոտեցումներ փնջերի ոչ դեստրուկտիվ դիագնոստիկայի համար: Ուսումնասիրվել է լազերային թիրախներից ստացված գերխիտ ռելյատիվիստիկ էլեկտրոնային փնջերի ճառագայթումը բյուրեղում, երբ տեղի ունի կանալացման երևույթը: Ցույց է տրվել փափուկ ռենտգենյան տիրույթում այդպիսի փնջերի գերճառագայթման հնարավորությունը, որը թույլ է տալիս քննարկել այս մեխանիզմը որպես գերճառագայթային ազատ էլեկտրոնային ռենտգենյան լազերի իրական սխեմա:

Լուծվել են հավասարաչափ ընդարձակվող, անվերջ հաղորդականությամբ, չեզոք գլանային պլազմայի սահմանի շարժման, էներգիայի տեղափոխման, ինչպես նաև միկրոդաշտերի ֆլուկտուացիայի և սպեկտրալ գծերի ձևերի որոշման խնդիրները երկկոմպոնենտ բախումային և խիստ կապված պլազմաներում, ուժեղ հաստատուն-համասեռ մագնիսական դաշտի առկայության պայմաններում: Ստացված է ճշգրիտ անալիտիկ լուծում նշված տիպի պլազմայի սահմանի շարժման օրենքի համար: Մագնիսական դաշտում պտտվող մասնիկների երկակի բախումների և էներգիայի տեղափոխման խնդիրը ուսումնասիրվել է գրգռումների տեսության երկրորդ կարգում, որը ներառում է մասնիկների ցիկլոտրոն շարժման բոլոր հարմոնիկները, և որի ճշտության բավարար աստիճանը հաստատվել է Մոնտե-Կարլոյի դասական տրաեկտորիաների թվային հաշվարկներով: Ջրածնանման ծանր իոնների ճառագայթման սպեկտրալ գծերի ձևերի որոշման համար միկրոդաշտերի ֆլուկտուացիաները հաշվվել են մոլեկուլյար դինամիկ թվային հաշվարկման կոդով, որը թույլ է տալիս հաշվի առնել նաև իոնների և էլեկտրոնների կորելյացիաները բախումային և խիստ կապված պլազմաներում:

Շարունակվել են աշխատանքները ուսումնասիրվող էլեկտրամագնիսական պրոցեսների և բացահայտված ոչ գծային երևույթների աստղաֆիզիկական կիրառությունների և տիեզերքի էվոլյուցիային առնչվող՝ վերջին տարիներին զարգացված նախաստեղծ նյութի առաջացման նոր վարկածների ու քվանտային սկզբունքների կիրառման վերաբերյալ՝ ելնելով քվանտային ստատիստիկայում սիմետրիայի խախտման և ֆազային անցման ենթադրությունից (Բոզե ստատիստիկայից թռիչքաձև Ֆերմի ստատիստիկայի անցում):

Թեմա 2. Ուսումնասիրվել է բազմաֆոտոն ռեզոնանսային գրգռման միջոցով լազերային դաշտի բարձր հարմոնիկների գեներացիայի խնդիրը մեծ դիպոլային մոմենտով օժտված բևեռային մոլեկուլների համակարգում: Հետազոտվել են հարմոնիկների ճառագայթման ոչ կոհերենտ և կոհերենտ սպեկտրները: Ուսումնասիրվել է մոլեկուլների գերճառագայթման հնարավորությունը ոչ շատ մեծ կարգաթվով հարմոնիկների վրա: Ստացվող ինտենսիվությունները մի քանի կարգով գերազանցում են ատոմներում ավանդական թունելային սխեմայով իրականացվող բարձր կարգի հարմոնիկների գեներացիայի ինտենսիվություններին:

Ուսումնասիրվել է երկմակարդակ մոլեկուլյար (արտաքին համասեռ էլեկտրական դաշտում) և եռամակարդակ ատոմական համակարգերում ՏՀց-ային կոհերենտ ճառագայթման ստացման հնարավորությունը հզոր լազերային դաշտերով հնդուկցված բազմաֆոտոն ռեզոնանսային գրգռման շնորհիվ: Ցույց է տրվել, որ ինչպես ջրածնանման ատոմների-իոնների (պատահական այլասերման պատճառով ինվերսիոն սիմետրիայի՝ ուստի և վիճակների զույգության, խախտման պայմաններում միջին դիպոլ մոմենտով ստացիոնար վիճակների կամ դիպոլային կապով երկու էներգետիկ մոտ մակարդակների գոյություն), այնպես էլ

հաստատուն դիպոլային մեծ մոմենտներով օժտված բևեռային մոլեկուլների և մոլեկուլային իոնների համակարգերի որոշակի դասի համար հնարավոր է ատոմների կամ մոլեկուլների բնակեցվածությունների ռաբի-տատանումներին համապատասխանող հաճախության (բազմաֆոտոն գրգռումների դեպքում՝ ընդհանրացված ռաբի-հաճախության) վրա էֆեկտիվ ճառագայթում, որն ուժեղ լազերային դաշտերում ընկած է ՏՀց տիրույթում: Այսպիսի մեխանիզմով ստացվող կոհերենտ ճառագայթման ինտենսիվությունը հազար անգամ մեծ է ժամանակակից քվանտային-կասկադային ՏՀց լազերների ինտենսիվությունից և միլիոն անգամ գերազանցում է գրականության մեջ վերջերս դիտարկված կիսահաղորդչային համակարգերում սուբմիլիմետր տարածական չափերում պարունակվող քվանտային կետերի վրա սպասվելիք կոհերենտ ՏՀց ճառագայթման ինտենսիվությունը:

Ռելյատիվիստիկ տեսության շրջանակներում ուսումնասիրվել է գերհզոր լազերային ճառագայթման ոչ գծային կլանման պրոցեսը ռելյատիվիստիկ պլազմայում՝ միջուկների/իոնների վրա հարկադրական բազմաֆոտոն արգելակային ցրման պրոցեսում: Ստացվել են կլանման գործակցի էապես նոր ոչ գծային կախումներ դաշտի ինտենսիվությունից և պլազմայի ջերմաստիճանից:

Կենտրոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Կատարվել են աշխատանքներ, որոնք վերաբերում են քվանտային օպտիկայի և ինֆորմատիկայի հիմնախնդիրներին, այն է՝ կառավարելի կոհերենտ սուպերպոզիցիոն վիճակների ստեղծում թույլ փորձնական իմպուլսով զուգորդված գերկարճ լազերային իմպուլսների շարասյունով, որոնց կրկնման հաճախությունը և մղող լազերի ինտենսիվությունը կառավարելով՝ կարելի է իրականացնել ընտրված որոշակի անցումը. օրինակ՝ ցույց է տրվել K2 մոլեկուլի տատանողական վիճակների տարբեր սուպերպոզիցիաների ստացումը: Զարգացվել է օպտիկական խոռոչներում անզանազանելի միաֆոտոն իմպուլսների ստեղծման մեխանիզմ, որը հիմնված է քառամակարդակ ատոմի երկու ռամանյան անցումների վրա՝ առանց՝ ֆոտոնի գեներացիայի ընթացքում ատոմի վերամղման անհրաժեշտության:

Կենտրոնում շարունակվել են փորձարարական հետազոտությունները լուծույթներից լազերային ճառագայթահարման միջոցով մետաղական և կիսահաղորդչային մակրոզանգվածներից նանոմասնիկների անջատման, մասնավորապես քվանտային կետերի ստացման համար: Կատարելագործվել է քիմիական այդպիսի էլեմենտներ պարունակող ջրային լուծույթներում կոլոիդ նանոմասնիկների լազերային սինթեզի տեխնոլոգիան: Սպեկտրասկոպիկ չափումների միջոցով հետազոտվել են ստացված նանոմասնիկների ֆիզիկաքիմիական հատկությունները առավելապես կենսաբանական և բժշկական կիրառությունների տեսանկյունից: Կատարվել է փորձարարական հետազոտությունների շարք՝ կապված ջրի ճառագայթման սպեկտրում տատանողական-պտտական մոլեկուլյար անցումների հաճախությունների տերահերցային տիրույթի (λ~1.6մմ) ուսումնասիրման և ստացված սպեկտրալ գծերի ուսումնասիրությունների հետ: Հետազոտվել և մշակվել է բաշխված հակադարձ կապով պիկովայրկյանային լազերի նոր սխեմա, որը թույլ է տալիս ստանալ գեներացիա հաճախությունների լայն՝ ինֆրակարմիր-տեսանելի տիրույթում:

Արտասահմանյան դրամաշնորհներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. ISTC - # A-1307, “Laser Induced Generation of Coherent X-ray and Charged Particles Acceleration”.	Ավետիսյան Հ. Կ.
2. CRDF/NFSAT, ECSP-09-072_SASP, “Multiphoton Resonant Excitation and Harmonic Generation in Atomic-Molecular Systems”.	Ավչյան Բ. Ռ.

Նախագիծ 1. 2009 թ-ի դեկտեմբերին ավարտվել է այս նախագիծը, որի հիմնական նպատակն էր զարգացնել նոր ոչ գծային մեխանիզմներ և տեսական մոտեցումներ կարճալիքային տիրույթում ինտենսիվ կոհերենտ ճառագայթման աղբյուրների ստացման համար: Տեսականորեն ուսումնասիրվել են ռենտգենյան լազերի հնարավոր ոչ գծային մեխանիզմներ ռելյատիվիստիկ էլեկտրոնային փնջերի կոհերենտ ճառագայթման շնորհիվ (ազատ էլեկտրոնային լազեր), ինչպես նաև լիցքավորված մասնիկների լազերային-պլազմային արագացման համար (կոմպակտ չափերի նոր տիպի գերբարձր էներգիաների արագացուցիչներ), գերհզոր լազերային դաշտերից էլեկտրոն-պոզիտրոնային զույգերի ծնման բազմաֆոտոն պրոցեսներ, օպտիկականից

վեր անցումներով ատոմամոլեկուլյար համակարգերում կառավարելի կոհերենտ սուպերպոզիցիոն վիճակների ստեղծման և քվանտային օպտիկայի ու ինֆորմատիկայի հիմնախնդիրներին առնչվող մի շարք կարևոր երևույթներ:

Նախագիծ 2. Երիտասարդ մասնագետների գիտական հետազոտությունների զարգացման համար ԱՄՆ-ի (CRDF), ՀՀ ԳԱՏԱՀ-ի և Գիտության պետական կոմիտեի հատկացրած դրամաշնորհի շրջանակներում նախատեսված այս նախագիծն ընդգրկում է ջրածնանման ատոմների-իոնների և հաստատուն դիպոլ-մոմենտներով մոլեկուլյար-իոնական համակարգերի բազմաֆոտոն ռեզոնանսային գրգռումների և բարձր հարմոնիկների գեներացիայի խնդիրների տեսական ուսումնասիրությունը: Լուծվել են մեծ դիպոլ-մոմենտով բևեռային մոլեկուլի էվոլյուցիայի, ինչպես նաև բարձր հարմոնիկների վրա կոհերենտ ճառագայթման խնդիրները:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	11	12

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Avetissian H. K., Sedrakian Kh. V.,* Nonlinear interaction of charged particles with strong laser pulses in a magnetic undulator, Phys. Rev. ST AB, v. 13, 2010, p. 081301(1) - 081301(6).
2. *Nersisyan H. B. and Das A. K.,* Interaction of fast charged projectiles with two-dimensional electron gas: Interaction and collisional-damping effects, Physical Review E 80, 2009, p. 016402(1) - 016402(14).
3. *Nersisyan H. B.,* An exact solution of the moving boundary problem for the expansion of a plasma cylinder in a magnetic field, Physics Letters A 374, 2010, p. 4049-4053.
4. *Nersisyan H. B. and Zwicknagel G.,* Energy transfer in binary collisions of two gyrating charged particles in a magnetic field, Physics of Plasmas 17, 2010, p. 082314(1) - 082314(13).
5. *Aramyan A. R., Aramyan G. R., Galechyan G. A., Haroyan K. P., Vardanyan A. H., Danelyan G. A., Nersisyan H. B.,* Acoustic component of an antihail gun, Bulletin of IASES 14, 2010, p. 51-55.
6. *Aramyan A. R., Haroyan K. P., Galechyan G. A., Mangasaryan N. R., Nersisyan H. B.,* Predicted thermal superluminescence in low-pressure air, Laser Physics 20, 2010, p. 1554-1558.
7. *Nersisyan H. B., Toepffer C. and Zwicknagel G.,* Microfield fluctuations and spectral line shapes in strongly coupled two-component plasmas, Contributions to Plasma Physics 50, 2010, p. 193-203.
8. *Avetissian A. K.,* Might quantum symmetry breakdown cause supermassive proto-matter according to Ambartsumyan's prediction, "Evolution of Cosmic Objects through their Physical Activity", Proceedings of the International Conference dedicated to Viktor Ambartsumian's 100th anniversary, Yerevan-Byurakan, 2009, p. 1-7.
9. *Gogyan A., Guerin S. and Malakyan Yu.,* Shaping coherent excitation of atoms and molecules by a train of ultrashort laser pulses, Phys. Rev. A, 81, 2010, p. 033401(1)-033401(8).
10. *Gogyan A., Guerin S., Jauslin H.-R. and Malakyan Yu.,* Deterministic source of a train of indistinguishable single-photon pulses with single-atom-cavity system, Phys.Rev. A 82, 2010, p. 023821(1) -023821(7).
11. *Ерицян О. С., Лалаян А. А., Аракелян О. М., Папоян А. А., Костанян Р. Б.,* Кристаллы с открытой поверхностью волновых векторов: особенности отражения и возможности создания плоских линз, Кристаллография, Т. 55, 2010, с. 1196-1201.

Զեկուցումների թեզիս

1. *Avetissian H. K., Markossian A. G., Mkrtchian G. F.,* Nonlinear Absorption of Ultrapower Laser Radiation by Relativistic Underdense Plasma, EOS Annual Meeting 2010, Book of Abstracts, France, Paris, 2010, p. TOM-6.
2. *Avetissian H. K., Avchyan B. R., Mkrtchian G. F.,* Efficient Terahertz radiation generation in molecular systems by strong laser fields, European Conference on Atoms Molecules and Photons (ECAMP X), ECAMP Proceedings, Salamanca, Spain, 2010, p. 167.
3. *Avetissian H. K., Mkrtchian G. F.,* Soft x-ray superradiation in crystals with electron beams of relativistic targets, 32nd International Conference on Free Electron Laser (FEL 2010), Book of Abstracts, Malmo, Sweden, 2010, p. MOP B29.
4. *Avetissian H. K., Avchyan B. R., Markosyan S. S., Mkrtchian G. F.,* Harmonics generation at multiphoton resonant excitation of molecules with giant dipole moments, European Conference on Atoms Molecules and Photons (ECAMP X), ECAMP Proceedings, Salamanca, Spain, 2010, p. 168.
5. *Sedrakian Kh. V.,* Diffraction superradiation of electron beams on metallic screen at arbitrary geometry, 32nd International Conference on Free Electron Laser (FEL 2010), Book of Abstracts, Malmo, Sweden, 2010, p. MOP B34.
6. *Avetissian A. K.,* On the Possibility of Relic Gravitational Radiation, 10th International Conference “Relativistic Astrophysics, Gravitation and Cosmology”, May 25-27, Kiev, 2010, p. 43.
7. *Avetissian A. K.,* The Correlation Between the Masses of the Galactic Nuclei and the Surrounding Disk, RUDN 10th International Conference: “Modern Problems of Gravitation, Cosmology and Relativistic Astrophysics”, 27 June - 3 July, Moscow, 2010, p. 79-80.
8. *Avetissian A. K.,* Several Aspects of the Problems of Cosmomicrophysics, 10th International Gamov Conference-School “Astronomy and beyond: Astrophysics, Cosmology and Gravitation, Cosmomicrophysics, Radio-Astronomy and Astrobiology”, 23-28 August, Odessa, 2010, p. 22.
9. *Malakyan Yu., Gogyan A.,* Optical control of coherent excitation of atoms and molecules via quantum beating in uv generation, 10th European Conference on Atoms Molecules and Photons, 4-9 July, Salamanca, Spain (2010), p. 683.
10. *Malakyan Yu., Gogyan A., Guerin S., Jauslin H.-R,* Indistinguishable single-photon pulses from double-Raman-single-atom-cavity system, 10th European Conference on Atoms Molecules and Photons, 4-9 July, Salamanca, Spain, 2010, p. 538.
11. *Aramyan A. R., Aramyan G. R., Galechyan G. A., Vardanyan A. A., Danelyan G. A., Nersisyan H. B., Hakhumian A. A., Pogosyan N. G., Zakaryan T. V., Aslanyan A. M.,* Propagation of a shock wave in atmosphere, 4th International Renewable and Clean Energy Conference, October 5-7, Yerevan, 2009.
12. *Lalayan A., Aghbalyan Y.,* Water Stream Generator of Millimeter-Wave Radiation, NATO SET-159 Specialists Meeting on "Terahertz and Other Electromagnetic Wave Techniques for Defence and Security", Vilnius, 2010, p. 1-6.

ՔԱՂԱՔԱԿՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի ղեկավար՝ *Հովհաննիսյան Դավիթ Արտաշեսի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Ագլյան Վահագ Ռոբերտի, պատմական գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
2. Մաթոսյան Տիգրան Սամվելի, պատմական գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
3. Քարամյան Սևակ Համլետի, քաղաքագիտական գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
4. Քոչարյան Հայկ Մկրտիչի, պատմական գիտ. թեկնածու, ավագ գիտաշխատող
5. Գևորգյան Աննա Սերգեյի, կրտսեր գիտաշխատող
6. Մկրտչյան Սաթենիկ Սոկրատի, կրտսեր գիտաշխատող

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու տարում կենտրոնում կայացել են գիտաուսումնական հետևյալ միջոցառումները.

- Զեկույց-քննարկում՝ «Պատրիարխալիզմ, կոլեկտիվիզմ և օրենքներ, իրադրությունը ժամանակակից Հայաստանում» (22.10.2009): Զեկուցողներ՝ Ա. Թադևոսյան, Տ. Մաթոսյան:
- Զեկույց-քննարկում՝ «Կրոն և աշխարհիկություն» (11.11.2009): Զեկուցող՝ Էնդրյու Ֆեգան (Էսսեքսի համալսարան):
- Զեկույց-քննարկում՝ «Կրոնը ժամանակակից աշխարհում. Հիմնական տենդենցներ» (09.12.2009): Զեկուցող՝ Ալեքսանդր Աղաջանյան (Ռուսաստանի պետական հումանիտար համալսարան):
- Զեկույց-քննարկում՝ «Հայաստանի ներկա սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի բնութագրերը» (20.04.2010): Վարող՝ ՀՌԿԿ-Հայաստան ծրագրի տնօրեն Հեղինե Մանասյան:
- Զեկույց-քննարկում՝ «Մշակութային երկխոսություն» (04.02.2010): Վարողներ՝ պրոֆեսոր Դավիթ Հովհաննիսյան (ՔՄՀԿ տնօրեն), Հայկ Քոչարյան (ՔՄՀԿ), Մուհամմադ Ռեզա Շաքիբա (Երևանում ԻԻՀ մշակույթի կենտրոնի տնօրեն), դոկտոր Քյաբիրի, Սաթենիկ Մկրտչյան (ՔՄՀԿ), Աննա Գևորգյան (ՔՄՀԿ):

Հրատարակություններ

Վերլուծական տեղեկագիր	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
1	-	-	-	10	2

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Վերլուծական տեղեկագիր

1. Վերլուծական տեղեկագիր, № 5, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, 94 էջ:

Հոդված

1. *Оганесян Д. А.,* Конкурентность региональных систем безопасности, Վերլուծական տեղեկագիր, № 5, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 23-30:
2. *Ազլյան Վ. Ռ.,* Եվրամիության «Արևելյան գործընկերություն» ծրագիրը և Ռուսաստանի Դաշնությունը, Վերլուծական տեղեկագիր, № 5, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 31-38:
3. *Մկրտչյան Ս. Ս.,* Եվրոպական Միության Արևելյան գործընկերությունը վրաստանյան համատեքստում, Վերլուծական տեղեկագիր, № 5, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 39-44:
4. *Մաթոսյան Տ. Ս.,* Արևելյան գործընկերություն. խոչընդոտներ ճանապարհին, Վերլուծական տեղեկագիր, № 5, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 45-51:
5. *Հովհաննիսյան Դ. Ա.,* Ազատությունը որպես քաղաքակրթական հենք և հասարակական առաջընթացի գործիք, Վերլուծական տեղեկագիր, № 5, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 52-62:
6. *Գևորգյան Ա. Ս.,* Իրանի միջուկային ծրագրի զարգացումները Ահմադինեժադ-Խամենեի հարաբերությունների համատեքստում, Վերլուծական տեղեկագիր, № 5, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 76-81:
7. *Մկրտչյան Ս. Ս.,* Մուսուլմանները Վրաստանում «Վարդերի հեղափոխությունից» հետո. քրիստոնյա մեծամասնություն և մուսուլման փոքրամասնություն, Վերլուծական տեղեկագիր, № 5, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 82-86:
8. *Քոչարյան Հ. Մ.,* Քրիստոնեական և մուսուլմանական մշակույթների երկխոսության որոշ հիմնահարցեր, Վերլուծական տեղեկագիր, № 5, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 87-91:
9. *Քոչարյան Հ. Մ.,* Հայերի կարգավիճակը 7-8-րդ դդ. հայ արաբական առնչությունների համատեքստում, «Մերձավոր Արևելք», համար 6, «Լուսակն» հրատ, Երևան, 2009, էջ 278-288:
10. *Գևորգյան Ա. Ս.,* «ԱՄՆ միջուկային զենքի քաղաքականություն» զեկույցի ամփոփում, Վերլուծական տեղեկագիր, № 5, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 92-93:

Զեկուցումների թեզիս

1. *Kocharyan H. M.,* Armenians As Dzimmis in Early Ummah - International Conference: “Armenians in Bilad al-Sham (X-XV centuries)”, Institut français du Proche-Orient, 7-8 October, Aleppo, Syria, 2009.
2. *Hovhannisyan D. A.,* Armenia and South Caucasus: Modern Tendencies, International Conference: “Where are we? Post-Communist and post-Soviet countries over past twenty years”, University of Warsaw, 12-15 July, Warsaw, Poland, 2010.

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի ղեկավար՝ *Ղազինյան Արթուր Գագիկի, իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Մարտիրոսյան Վլադիմիր Էդուարդի, քաղ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, փոխտնօրեն
2. Հայրապետյան Գրիգոր Խորենի, տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, տնտեսագետ-փորձագետ
3. Հակոբյան Աննա Ռաֆիկի, իրավաբան-փորձագետ
4. Մաթևոսյան Աննա Գագիկի, իրավաբան-փորձագետ
5. Սարգսյան Արման Գագիկի, իրավաբան-փորձագետ
6. Հակոբյան Լիլիթ Օթարի, փորձագետ
7. Մալյան Նարեկ Բորիսի, փորձագետ
8. Գևորգյան Քրիստինա Շավարշի, փորձագետ
9. Հայրապետյան Արշակ Կարենի, փորձագետ
10. Միրզոյան Լիլիթ Լևոնի, փորձագետ
11. Յորդանյան Օլյա Հովսեփի, փորձագետ
12. Կարապետյան Լիլիթ Սամվելի, մագիստրոսական ծրագրի համակարգող
13. Ալչանյան Նոնա Սամվելի, գրասենյակի օգնական-գրադարանավար
14. Մարդանյան Լուսինե Քաջիկի, գրասենյակի օգնական-գրադարանավար

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն	*Ուսանողների թիվը՝ 31*							
	I կուրս		II կուրս		III կուրս		IV կուրս	
	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ	անվճ	վճ
Մագիստրատուրա								
Եվրոպական ուսումնասիրություններ	4	7	9	11	-	-	-	-

Քննաշրջանների արդյունքներ

Ձմեռային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Մագիստրատուրա					
Եվրոպական ուսումնասիրություններ					
1-ին	11	-	-	5	100
2-րդ	20	-	-	1	100
Ընդամենը	31	-	-	6	100

Ամառային քննաշրջան

Կրթական աստիճան, մասնագիտություն, կուրս	Քննաշրջանին մասնակցել են	Անբավարար գնահատական ստացած ուսանողների թիվը		Գերազանցիկների թիվը	Առաջադիմության %-ը
		անվճ	վճ		
Մագիստրատուրա					
Եվրոպական ուսումնասիրություններ 1-ին	11	-	-	3	100

Շրջանավարտներ

Մասնագիտություն	*Ընդամենը՝ 18, այդ թվում նախորդ տարիներից՝ 0*
	մագիստրատուրա
Եվրոպական ուսումնասիրություններ	18

Կենտրոնի 2009-2010 ուստարվա գործունեության հիմնական ուղղությունները՝

- «Եվրոպական ուսումնասիրություններ» միջմասնագիտական մագիստրոսական ծրագրի կոորդինացում և իրականացում,
- գիտական հետազոտությունների նախաձեռնում և իրականացում եվրոպական իրավունքի, տնտեսության և քաղաքականության ոլորտներում,
- ներպետական, տարածաշրջանային և կարևորագույն ոլորտներին վերաբերող միջմասնագիտական ծրագրերի հետազոտություն, իրականացում,
- կենտրոնում գործող ռեսուրս-կենտրոնի ընդլայնում և կատարելագործում,
- եվրոպական ճանաչված համալսարանների և կենտրոնների հետ համագործակցություն:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված աշխատանքների ամփոփում

2009-2010 ուստարում Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնը իրականացրել է հետևյալ միջոցառումները և ծրագրերը.

- ՀՀ-ում եվրոպական ինտեգրման գործընթացի զարգացումը տարբեր ոլորտներում ավելացրել է պահանջը Եվրոպայի վերաբերյալ բազմակողմանի ուսումնասիրման նկատմամբ, և դրանով պայմանավորված՝ 2008 թ-ից սկսած կենտրոնը շարունակում է իրականացնել և կատարելագործել «Եվրոպական ուսումնասիրություններ» միջմասնագիտական մագիստրոսական ծրագիրը, որի շրջանակներում պատրաստվում են ուսանողներ՝ ԵՄ հաստատություններում, միջազգային կազմակերպություններում, պետական հաստատություններում և խոշոր ընկերություններում աշխատելու և փորձ ձեռք բերելու համար: Երկու տարիների ընթացքում կենտրոնում հիմնադրվել է մասնագիտական գրադարան, կապեր են հաստատվել եվրոպական ուսումնասիրություններով զբաղվող եվրոպական հեղինակավոր համալսարանների և գիտահետազոտական կենտրոնների հետ, ինչպես նաև իրականացվել են բազմաթիվ փոխայցելություններ առաջադեմ փորձի փոխանակման նպատակով:

-Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնում գործում է ԵՄ ռեսուրս կենտրոնը, որն իր կազմում ունի ԵՄ իրավունքի, տնտեսագիտության, քաղաքագիտության, սոցիոլոգիայի և պատմության ոլորտում ամենահարուստ գրադարանը: Կենտրոնը իր գործընկերների աջակցությամբ ԵՄ հեղինակավոր տպագրատների կողմից թողարկված ԵՄ ուսումնասիրությունների վերաբերյալ գրականությամբ պարբերաբար թարմացնում է գրադարանը: Այն արդեն համալրված է մոտ 1500 անուն տպագիր գրականությամբ:

-Եվրոպական ուսումնասիրությունների կենտրոնի ընթացիկ գործունեության մեջ կարևոր տեղ է զբաղեցնում հետազոտական բաղադրիչը, որի շրջանակներում կենտրոնի փորձագետները փորձում են

համալիր հետազոտության ենթարկել ՀՀ-ԵՄ և Հարավային Կովկաս-ԵՄ ձևաչափով ընթացող համագործակցության առանձին հիմնախնդիրները: Կենտրոնի փորձագետները ՀՀ-ում առաջին անգամ իրականացվող հետազոտությունների ընթացքում օգտագործում են միջառարկայական մեթոդը, ինչը հնարավորություն է տալիս առաջադրված խնդիրները ուսումնասիրել առարկայական սահմաններից դուրս և ապահովել առավելագույն արդյունք: Կենտրոնը հաշվետու ժամանակահատվածում երկու լեզուներով տպագրել է «Թուրքիա-ԵՄ-Հայաստան. մարտահրավերներ և հնարավորություններ» միջմասնագիտական հետազոտությունը, «ԵՄ արտաքին և անվտանգության քաղաքականությունը Հարավային Կովկասում» միջմասնագիտական հետազոտությունը և հայերեն լեզվով «Գլոբալ ֆինանսական ճգնաժամը և դրա հնարավոր ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա» հետազոտությունը:

-Կենտրոնը նաև համագործակցության լայնածավալ ծրագրեր է իրականացնում եվրոպական հեղինակավոր համալսարանների և գիտահետազոտական կենտրոնների հետ: Ծրագրի նպատակն է իրականացնել փորձի փոխանակում, ուսանողների փոխանակում, համատեղ հետազոտական ծրագրերի իրագործում, ինչպես նաև երկարաժամկետ և փոխշահավետ համագործակցություն համապատասխան հաստատությունների հետ:

2009-2010 ուստարում հրատարակված հետազոտություններ

1. *Ղազինյան Ա. Գ. (խմբագիր), Մարտիրոսյան Վ. Է. (փորձ. խմբի համակարգող), Սարգսյան Ն., Հակոբյան Ա., Սարգսյան Ա., Հայրապետյան Գ., Գևորգյան Կ., Պետրոսյան Լ., Հակոբյան Լ., Գալստյան Ն.,* «Թուրքիա-ԵՄ-Հայաստան. մարտահրավերները և հնարավորությունները» միջմասնագիտական հետազոտություն (հայերեն և անգլերեն), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009,176 էջ:
2. *Ղազինյան Ա. Գ. (խմբագիր), Մարտիրոսյան Վ. Է. (փորձ. խմբի համակարգող), Հայրապետյան Գ., Ավետիսյան Դ., Գևորգյան Կ.,* «Գլոբալ ֆինանսական /նույնը տե՛ս վերևում/ ճգնաժամը և դրա հնարավոր ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա», «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010, 99 էջ:
3. *Ղազինյան Ա. Գ. (խմբագիր), Մարտիրոսյան Վ. Է. (փորձ. խմբի համակարգող), Գալստյան Ն., Սարգսյան Ա., Հակոբյան Ա., Հակոբյան Լ.,* «Եվրոպական Միության արտաքին և անվտանգության քաղաքականությունը Հարավային Կովկասում» միջմասնագիտական հետազոտություն (հայերեն և անգլերեն), «Տիգրան Մեծ» հրատ., Երևան, 2010,148 էջ:

ՀՈՒՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ-ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Կենտրոնի ղեկավար՝ *Հակոբյան Լևոն Գեորգիի, բան. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

Հունագիտության զարգացումը ԵՊՀ-ում:

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

Գիտական աշխատանքի ուղղություններն են հայերենի և հունարենի լեզվական ու գրական առնչությունները:

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ժամանակահատվածում կենտրոն-գրադարանն իրականացրել է հետևյալ աշխատանքները.

1. Կատարվել են աշխատանքներ «Հունարեն-հայերեն բառարան»-ի (25.000 բառ) ուղղությամբ (կատարող՝ Լ. Հակոբյան):
2. Շարունակվել է աշխատանքը «Հունարենի գործնական քերականություն» ուսումնական ձեռնարկի ուղղությամբ (կատարող՝ Լ. Հակոբյան):
3. Շարունակվել է աշխատանքը «Հայերեն-հունարեն զրուցարան»-ի պատրաստման համար (կատարող՝ Լ. Հակոբյան):
4. Կենտրոնի ղեկավար Լ. Հակոբյանը 2009 թ-ի նոյեմբերի 20-21-ին «Հունարեն փոխառությունները հայերենում» խորագրով զեկուցումով մասնակցել է Աթենքում կազմակերպված և Եվրախորհրդի հովանավորությամբ իրականացվող «Դու արդեն գիտես հունարեն» ծրագրին նվիրված միջազգային գիտաժողովին:

ԵԳԻՊՏԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի ղեկավար՝ *Թութունջյան դր Վարդավան Քրիստիան Անդրանիկի, փիլ. գիտ. դոկտոր*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Ղարիբյան Նազենի Հենրիկի, արվ. պատմ. դոկտոր, ավագ գիտաշխատող
2. Զախարյան Աշխեն Սամվելի, գրադարանավար-ասիստենտ
3. Առաքելյան Արմինե Ռուբենի, գործավար-օպերատոր

Կենտրոնի հիմնական խնդիրները

Հին Եգիպտոսի քաղաքակրթության ուսումնասիրություն և եգիպտագիտության հայկական դպրոցի հիմնադրում, Հին Եգիպտոս - Միջին Արևելք - Հայաստան մշակութային-քաղաքակրթական առնչությունների ուսումնասիրություն

Կենտրոնի գործունեության ուղղությունները

Հին Եգիպտոսի բուսաշխարհ և հնէաբուսաբանություն, հիերոգլիֆային տեքստագիտություն և լեզվաբանություն, արվեստ և արվեստի տեխնոլոգիաների ուսումնասիրություն, աստվածաբանության և պատկերագրության համեմատական հետազոտություններ

Գիտական թեմաներ

Թեմայի անվանումը	Ղեկավար
1. Հին եգիպտական սարկոֆագների պատրաստման, նկարազարդման և տեխնիկական մշակման հետ կապված գիտական վիճահարույց խնդիրների ամբողջական տեսական ուսումնասիրությունը 21-րդ դինաստիայի սարկոֆագներից մեկի գործնական վերակազմության հիման վրա (Սարկոֆագի նախագիծ) (պետական ֆինանսավորում):	Թութունջյան դր Վարդավան Քրիստիան Անդրանիկի

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Թեմա 1. Սարկոֆագի ծրագրի վերջին՝ երրորդ տարում նախատեսված էր գիտական աշխատանքը կենտրոնացնել սարկոֆագների լաքերի բաղադրության և պատրաստման եղանակի տեսական ուսումնասիրության և փորձարարության շուրջ: Աշխատանքը գրեթե ավարտված է (մի քանի տեխնիկական մանրուքներ դեռևս պետք է ճշտվեն). այսօր մեզ հայտնի են դարձել եգիպտական լաքերի բաղադրությունը և պատրաստման եղանակը, որոնք երկուսն էլ համարվում են գիտական հայտնագործություն: Այսպիսով՝ կարելի է սկսել սարկոֆագի գիտական վերակազմությունը:

Կենտրոնի հնգամյա գիտական ծրագրի շրջանակներում կատարված աշխատանքը.

- Շարունակվել են «*Codex of Ancient Egyptian Plant Remains*» («*Հին եգիպտական բույսերի հնագիտական նյութերի գիտական տեղեկատու*») աշխատության երկրորդ հրատարակության պատրաստման աշխատանքները: Այս տեղեկատուն կենտրոնի հնգամյա գիտական ծրագրում

ներառված «*Հին Եգիպտոսի բուսաշխարհը» («Flora of Ancient Egypt»)* վերնագրով առաջին երկլեզու պատկերազարդ մեծ ձեռնարկի հիմնական մասն է կազմում:

- 2010 թ-ի մարտին լույս տեսավ *«Եգիպտագիտության առաջընթաց» («Advances in Egyptology»)* եգիպտագիտական նոր հանդեսի առաջին համարը*:*
- Հիերոգլիֆային տեքստերի ուսումնասիրության ոլորտում կատարվել է կարևոր հետազոտություն, որի արդյունքում բացահայտվել է փարավոնների հանապազօրյա սրբազան ծիսակատարության 66 գլխանի տեքստի մեկ գլխի բարդ ու բազմաբնույթ հորինվածքի գրական ոճական կառուցվածքը, որը կհրատարակվի կենտրոնի եգիպտագիտական հանդեսի հաջորդ համարում:
- Լեզվական ոլորտում կատարվել է անհավատալի բացահայտում՝ հին եգիպտերենում հնդեվրոպական կամ նախահնդեվրոպական կամ «nostratic» լեզվի շերտի գոյության վերաբերյալ:
- Համեմատական հետազոտությունների ծրագրում հաշվետու ժամանակաշրջանում սկսվել է քրիստոնեական խաչի աստվածաբանության և խորհրդաբանության եգիպտական ակունքների ուսումնասիրությունը: Հետազոտությունը շարունակվում է և կհրատարակվի եգիպտագիտական հանդեսի երկրորդ համարում:

Կենտրոնում կատարված այլ աշխատանքների մասին:

Կենտրոնի գրադարանում հավաքվել և դասակարգվել է արդեն 2500 անուն հրատարակություն (մեծ մասը՝ էլեկտրոնային ձևաչափով):

Անգլերեն լեզվով շարունակվել է կենտրոնի երկամսյա էլեկտրոնային «AEC-Newsletter» վերտառությամբ լրաթերթի հրատարակությունը (տե՛ս կենտրոնի կայքը՝ www.a-egyptology.atspace.com կամ www.armenian-egyptology-centre.org):

2009-2010 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	1	-	-	5	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Մենագրություն

1. *Ղարիբյան Ն. Հ.,* La Jérusalem Nouvelle et les premiers sanctuaires de l'Armnnie : Méthode pour l'étude de l'église comme temple de Dieu. Isis Pharia, London [ISBN 0-9527827-7-4], 405 էջ:

Հոդված

1. *Թութունջյան դը Վարդավան Ք. Ա.,* Progresses and First Discoveries in the Reconstruction of the Lost Ancient Egyptian Art of Sarcophagus Making, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարան, «Լրատու», թիվ 3 (7), Երևան, 2009, էջ 3-15:
2. *Թութունջյան դը Վարդավան Ք. Ա.,* Հին եգիպտական «բաղադրյալ միջնորդավորված լաքերը» կարելի է անվանել «կայսերական»», «Հանդէս Ամսօրեայ», թիվ 123, Վիեննա, 2009, էջ 365-374:
3. *Թութունջյան դը Վարդավան Ք. Ա.,* Snt[r] Means 'Divine/Gogly' Scent, Advances in Egyptology/Եգիպտագիտության առաջընթաց, թիվ 1, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010, էջ 5-17:
4. *Ղարիբյան Ն. Հ.,* Երուսաղեմի սրբազան հատակագիծը Հայաստանում և Վրաստանում, Հրեաները Հայաստանում, Միջնադար. Հայ-հրեական առնչություններ, գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «Լուսաբաց» հրատ., Երևան, 2009, էջ 71-75:
5. *Ղարիբյան Ն. Հ.,* Կիրառական եկեղեցաբանություն. գիտական նոր մեթոդ քրիստոնեական տաճարաշինության ուսումնասիրության համար, «Հանդէս Ամսօրեայ», թիվ 124, Վիեննա, 2010, էջ 212-252:

ՀԵՌԱՆԿԱՐԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կենտրոնի տնօրեն՝ *Պողոսյան Գեորգի Սամվելի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր*

Կենտրոնի աշխատակիցների կազմը

1. Մուրադյան Քնարիկ Էդուարդի

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ կենտրոնում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Հաշվետու ուստարում կենտրոնում գիտական աշխատանքներ են իրականացվել՝

- տեսական և մաթեմատիկական ֆիզիկայի հեռանկարային բնագավառներում,
- Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի /ՄՀՄԻ/ հետ համատեղ անցկացվել են գիտական դպրոցներ և միջազգային համաժողովներ՝ նվիրված տեսական և մաթեմատիկական ֆիզիկայի բնագավառներին,
- ՄՀՄԻ-ից և այլ միջազգային կենտրոններից հրավիրված և բարձր որակավորում ունեցող մասնագետների միջոցով ուսումնական գործընթացի կատարելագործում:

2009-2010 ուստարում կենտրոնում շարունակվել են թաքնված սիմետրիայով սուպերինտեգրվող համակարգերի հետազոտումը ինչպես հաստատուն, այնպես էլ կամայական կորությամբ տարածություններում: Ստացված են մի շարք բարձր արդյունքներ կվազի-ստույգ լուծվող մոդելներում:

Հեռանկարային հետազոտությունների միջազգային կենտրոնը համագործակցում է ՄՀՄԻ-ի, ինչպես նաև աշխարհի հայտնի գիտական մի շարք կենտրոնների և համալսարանների հետ: Համագործակցության շրջանակներում 2010թ. հուլիսին կենտրոնի հրավերով ԵՊՀ-ում սեմինար է անցկացրել ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու Խաչիկ Աբրահամյանը /ՄՀՄԻ, Դուբնա/:

Կենտրոնում արտերկրի մի շարք գիտնականների հետ (Ալեքսանդր Յախնո և Յուրի Վորոբյով /Մեքսիկա/, Սերգեյ Վինիցկի և Ալեքսանդր Գուսև /Դուբնա, ՌԴ/, Վիլլարդ Միլլեր /ԱՄՆ/, Էռնեստ Կալնինս /Նոր Զելանդիա/ և այլն) կատարվել են համատեղ աշխատանքներ:

Կենտրոնը 2010թ. օգոստոսի 16-ից 22-ը Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի հետ համատեղ «Ալեքսանդր ֆոն Հումբոլդտ» գերմանական ֆոնդի հովանավորությամբ անցկացրել է The XIV International Conference on **Symmetry Methods in Physics** (SYMPHYS-XIV) միջազգային գիտաժողովը /կազմկոմիտեի նախագահ՝ Գեորգի Պողոսյան/: Գիտաժողովին մասնակցել են ավելի քան 10 երկրների 35 ներկայացուցիչներ: Երիտասարդ զեկուցողների շրջանում հայտարարվել էր մրցույթ, որի արդյունքները ամփոփվել են գիտաժողովի ավարտին:

Հրատարակություններ

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	3	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Pogosyan G. S., Yakhno A., Lie Algebra Contractions and Separation of Variables, Three-Dimensional Sphere* Physics of Atomic Nuclei, Vol. 72, Moscow, 2009, p. 836-844.

2. *Pogosyan G. S., Kalnins E. G., Kress J. M., Miller W. Jr., Superintegrability and higher order constants for classical and quantum systems,* Physics of Atomic Nuclei, 73 (3), Moscow, 2010.
3. *Pogosyan G. S., Yakhno A.,* Lie algebra contractions on two-dimensional hyperboloids, Physics of Atomic Nuclei, 73 (3), Moscow, 2010, p. 499-508.

ԿՈՍՄՈԼՈԳԻԱՅԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲ

Խմբի ղեկավար՝ *Գուրզադյան Վահագն Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*

Խմբի աշխատակիցների կազմը

1. Սեդրակյան Արա Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր
2. Ալլահվերդյան Արմեն Էդուարդի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
3. Եգորյան Գեղամ Մերուժանի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
4. Խաչատրյան Հարություն Գրիգորի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
5. Կուլոդլյան Հովհաննես Էմիլի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
6. Ղահրամանյան Տիգրան Ռազմիկի, ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու
7. Միրզոյան Սերգեյ Սամվելի
8. Պողոսյան Էմիլ Էդուարդի

Ըստ ընդհանուր ուղղությունների՝ խմբում կատարված գիտական աշխատանքների ամփոփում

Խմբի գործունեության ուղղություններն են՝ տիեզերական մնացորդային ճառագայթում, տիեզերքում նյութի մեծ տարածքային բաշխում, գրավիտացիոն համակարգերի դինամիկա:

Կենտրոնի հիմնական խնդիրներն են՝ աստղաֆիզիկայի և դիտողական կոսմոլոգիայի դինամիկական խնդիրների հետազոտություն, քառսային երևույթներ, բնութագրիչներ, մոդելավորում, դիտողական տվյալների մշակում:

Հաշվետու ուստարում շարունակվել է տիեզերական մնացորդային ճառագայթման քարտեզների ուսումնասիրությունը Կոլմոգորովի վիճակագրական մեթոդով: Ստացվել է մնացորդային ճառագայթման ստոխաստիկության աստիճանի բաշխման քարտեզը ըստ Կոլմոգորովի ստոխաստիկական պարամետրի՝ օգտագործելով Wilkinson Microwave Anisotropy Probe արբանյակի կողմից հինգ տարվա ընթացքում ստացված տվյալները: Ի հայտ է բերվել Սաքս-Վոլֆի երևույթի ազդեցությունը ջերմաստիճանային քարտեզների հայելային համաչափ հատկությունների վրա փոքր մուլտիպոլների դեպքում՝ ելնելով մնացորդային ճառագայթման ջերմաստիճանի բաշխման վիճակագրական հատկություններից:

Արտածվել է Կոլմոգորովի մնացորդային ճառագայթման քարտեզների կորելյացիոն ֆունկցիան, որը կարող է առնչվել նյութի մեծ տարածքային բաշխման բարիոնային օսցիլյացիաների հատկությունների հետ:

Ցույց է տրվել, որ Կոլմոգորովի բաշխումը մնացորդային ճառագայթման քարտեզներում կարող է ի հայտ բերել կետային ճառագայթման աղբյուրներ, ռադիո և գամմա՝ Ֆերմի արբանյակի կողմից դիտված՝ քվազարներ, բլազարներ, ակտիվ գալակտիկաներ:

GRAAL համագործակցության շրջանակում Եվրոպական սինքրոտրոնի (European Synchrotron Research Facility, Grenoble) տվյալներով ստացվել է լույսի արագության իզոտրոպության առ այսօր ամենաճշգրիտ սահմանը:

Վ. Գուրզադյանի ղեկավարությամբ պաշտպանվել է 1 թեկնածուական ատենախոսություն (S. Ղահրամանյան):

2008-2009 ուստարում հրատարակվել են

Դասագիրք	Մենագրություն	Ուսումնական ձեռնարկ	Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ	Հոդված	Զեկուցումների թեզիս
-	-	-	-	9	-

Գիտական եւ ուսումնամեթոդական հրատարակությունների ցանկ

Հոդված

1. *Gurzadyan V. G., Ghahramanian T., Kashin A. L., Khachatryan H., Kocharyan A. A., Kuloghlian H., Vetrugno D., Yegorian G.,* Large scale plane-mirroring in the cosmic microwave background maps, “Astr. & Astrophys”, Volume 490, Issue 3, 2009, p. 929-932.
2. *Gurzadyan V. G., Kocharyan A. A.,* Collective relaxation of stellar systems revisited, “Astr. & Astrophys”, Volume 505, Issue 2, 2009, p. 625-627.
3. *Gurzadyan V. G., Kashin A. L., Khachatryan H. G., Kocharyan A. A., Poghosian E., Vetrugno D., Yegorian G.,* The power spectrum of the cosmic microwave background Kolmogorov maps: possible clue to correlation of voids, “Astr. & Astrophys”, Volume 506, Issue 3, 2009, p. L 37-L 40.
4. *Ghahramanyan T., Mirzoyan S., Pogosian E., Yegorian G.,* Probing the statistic in the cosmic microwave background, “Mod. Phys. Lett.”, Volume 24, 2009, p. 1187.
5. *Mirzoyan S., Poghosian E.,* Modeling the cosmic microwave background radiation as a composition of signals with Kolmogorov analysis, “Mod. Phys. Lett.”, Volume 24, Issue 15, 2009, p. 1187-1192.
6. *Gurzadyan V. G., Kashin A. L., Khachatryan H. G., Kocharyan A. A., Poghosian E., Vetrugno D., Yegorian G.,* Kolmogorov analysis detecting radio and Fermi gamma-ray sources in cosmic microwave background maps, “Europhys. Lett.”, Volume 91, Issue 1, 2010, p. 19001.
7. *Poghosian E.,* Studying the stcochasticity in the cosmic microwave background radiation, Proceed. M. Grossmann meeting on General Relativity, Vol. C., World Scientific, 2010, p. 1451.
8. *Gurzadyan V. G., Bellini V., Beretta M., Bocquet J.-P., D'Angelo A., R. Di Salvo, Fantini A., Franco D., Gervino G., Giardina G., Ghio F., Girolami B., Giusa A., Kashin A., Khachatryan H. G., Knyazyan S., Lapik A., P. Levi Sandri, Lleres A., Mammoliti F., Mandaglio G., Manganaro M., Margarian A., Mehrabyan S., Messi R., Moricciani D., Nedorezov V., Rebreyend D., Russo G., Rudnev N., Schaerf C., Sperduto M.-L., Sutera M.-C., Turinge A., Vegna V.,* A new limit on the light speed isotropy from the GRAAL experiment at the ESRF, Proceed. MG12 meeting on General Relativity, Vol. B., World Scientific, 2010, arXiv:1004.2867, p. 2236.
9. *Bocquet J.-P., Gurzadyan V.G., et al,* Limits on light-speed anisotropies from Compton scattering of high-energy electrons, “Phys. Rev. Lett.”, Volume 104, Issue 24, 2010, p. 241601.

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Տնօրեն՝ *Ներսեսյան Արուսյակ Սերգեյի*
Մեթոդիստ՝ *Երզինկյան Աննա Վիդոկի*

Ռուսական կենտրոնը բացվել է 2008 թ. փետրվարին Երևանի պետական համալսարանի և Ռուսաստանի Դաշնության «Ռուսկի միր» հիմնադրամի միջև կնքված պայմանագրի հիման վրա:

Կենտրոնը ստեղծվել է պրոֆեսորադասախոսական կազմի, ուսանողության և բոլոր ցանկացողների ռուսաց լեզվի ուսուցմանն օժանդակելու, ռուս գրականության դասական և ժամանակակից ստեղծագործություններին, ինչպես նաև Ռուսաստանի մշակույթին, պատմությանը, արվեստին և կյանքին ծանոթանալու, հայ-ռուսական մշակութային և գիտական կապերն ընդլայնելու նպատակով:

Կենտրոնն ունի ընթերցասրահ, համակարգչային սենյակ և տեսանյութերի դիտման համար նախատեսված սենյակ՝ ապահովված համապատասխան տեխնիկական միջոցներով: Կենտրոնը հագեցած է հանրագիտարաններով, բառարաններով, հանրամատչելի և մասնագիտական գրականությամբ, ունի հարուստ տեսա- և աուդիոֆոնդ, ինչպես նաև համակարգչային ուսումնական ծրագրեր ռուսաց լեզվի ուսուցման և կատարելագործման համար: Կենտրոնում կարելի է ծանոթանալ Ռուսաստանի ԶԼՄ-ների էլեկտրոնային տարբերակներին և օգտվել ռուսական ինֆորմացիոն կայքերից:

Հաշվետու ժամանակահատվածում Ռուսական կենտրոնում անցկացվել են հետևյալ միջոցառումները.

Միջոցառում	Մասնակիցներ	Ժամկետ
1. Միջոցառում՝ «Студент русского мира»	ԵՊՀ ռուս բանասիրության ֆակուլտետի 120 ուսանող	սեպտեմբեր, 2009
2. Մոսկվայի և Պետերբուրգի մասին ֆիլմերի դիտում և քննարկում	ԵՊՀ 720 ուսանող և 300 դպրոցական	2009-2010 ուստարի
3. «Գոգոլյան օրեր» ա) Ցուցահանդես՝ նվիրված մեծ ռուս գրող Գոգոլի ծննդյան 200-ամյակին բ) Գոգոլի ստեղծագործությունների հիման վրա նկարահանված ֆիլմերի դիտում և քննարկում	ուսանողներ և դպրոցականներ	նոյեմբեր-դեկտեմբեր, 2009
4. Վիրտուալ շրջագայություն՝ «Ես եկա Էրմիտաժ» ա) «Էրմիտաժ» վավերագրական ֆիլմի դիտում բ) Կլոր սեղան՝ «Ռուսական արվեստը» թեմայով (Ռուսական արվեստի թանգարանի աշխատակիցների մասնակցությամբ)	ԵՊՀ 140 ուսանող	փետրվար, 2010
5. «Ռուսական մշակույթի օրեր համալսարանում» միջոցառման շրջանակներում կլոր սեղաններ (պատվավոր հյուրերի մասնակցությամբ) ա) «Ռուսաստանի տեսարժան վայրերը» բ) «Ռուսական գիտության և արվեստի խորհրդանիշները» գ) «Ռուսական տոները և ավանդույթները»	ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի ուսանողներ ԵՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետի ուսանողներ ԵՊՀ ռուս բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողներ	մարտ, 2010

դ) «Նոբելյան մրցանակակիրները Ռուսաստանից»	ԵՊՀ քաղաքագիտության բաժնի ուսանողներ	
6. Միջոցառումներ՝ նվիրված ռուսական տոներին	ԵՊՀ ուսանողներ	2009-2010 ուստարի
7. «Հեքիաթների աշխարհում» խորագրով միջոցառում՝ նվիրված Անդերսենի ծննդյան հոբելյանին	Լ. Շանթի անվան դպրոցի աշակերտներ	ապրիլ, 2010
8. Կլոր սեղան՝ «Միջազգային ահաբեկչության դեմ պայքարի միջոցները» թեմայով	ԵՊՀ քաղաքագիտության բաժնի ուսանողներ	ապրիլ, 2010
9. Մեծ հայրենական պատերազմի 65-ամյակին նվիրված միջոցառումներ Ռուսական կենտրոնում (ֆիլմերի դիտում և քննարկում, գրական երեկոներ) ա) արտագնա միջոցառումներ Երևանի և մարզերի դպրոցներում բ) արտագնա հանդիպում Գավառի պետական համալսարանում գ) Մեծ հայրենական պատերազմի մեդալների և պատվոնշանների ցուցահանդես Ռուսական կենտրոնում դ) հանդիսավոր ցերեկույթ պատվավոր հյուրերի մասնակցությամբ	ԵՊՀ ուսանողներ և դպրոցականներ	ապրիլ-մայիս, 2010
10. Գրական երեկո՝ նվիրված Ֆոնվիզինին	ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի ուսանողներ	հունիս, 2010
11. Ռուսաց լեզվի դասընթացներ երեխաների համար	15 երեխա	հուլիս, 2010

Հաշվետու ուստարում Ռուսական կենտրոնի նյութերից օգտվել են 9000 դասախոս, ուսանող և դպրոցական:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Տնօրեն՝ *Ստեփանյան Պերճ Գառնիկի*

Հաշվետու տարին նշանավորվել է ԵՊՀ 90-ամյակի տոնակատարությամբ: 2009թ. աշնանը մեծ շուքով նշվել է հոբելյանը, և այդ առիթով լույս են տեսել 21 անուն գրքեր, որոնց շնորհիվ ուրվագծվում և ամբողջական է դառնում հանրապետության Մայր բուհի ինքնությունը: Առանձնանում են հատկապես «Կենսագրական հանրագիտարանը» (525 անվանի դասախոսների կենսագրությունները), ԵՊՀ «Տարեգրությունը», «Երևանի պետական համալսարան» հոբելյանական գունավոր ալբոմը, Ուսանողական գիտական ընկերության հոբելյանական գիտական նստաշրջանի նյութերի հինգհատորյակը, «Գրական համալսարանի» XI հատորը և այլն:

Զգալի ֆինանսական ներդրում է կատարվել ուսումնական և գիտական հրատարակությունների համար: Հաշվետու տարում լույս են տեսել 23 դասագրքեր և ուսումնամեթոդական ձեռնարկներ, ինչպես նաև 15 գիտական մենագրություններ: Ծավալային առումով հաշվետու տարում հրատարակվել է 3400 մամուլ, որն ամենաբարձր ցուցանիշն է ԵՊՀ հրատարակչության ինքնությունը պատմության մեջ:

Շարունակվել է արդյունավետ համագործակցությունը «Գալուստ Կյուլպենկյան» հիմնարկության հայկական բաժանմունքի տնօրեն Զավեն Եկավյանի հետ: Հրատարակչությունը «Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության հայագիտական մատենաշարով» լույս է ընծայել 115-րդ հատորը (բոլորն էլ հայագիտական մեծարժեք գրքեր): Հաշվետու տարում այդ մատենաշարով հրատարակվել է 11 անուն գիրք: Պետք է առանձնացնել Ստ. Մալխասյանցի «Հայերեն բացատրական բառարանի» չորս ստվարածավալ հատորների վերահրատարակությունը, Հրաչիկ Սիմոնյանի «Ազատագրական պայքարի ուղիներում» պատմագիտական մեծարժեք մենագրության 3-րդ հատորը, «Մատենագիրք Հայոց» մատենաշարի երկու հատորները, Հ. Մանանդյանի «Երկերի» 7-րդ հատորը և այլն:

Պետական պատվերով լույս են տեսել «Ժամանակակիցները Հակոբ Մանանդյանի մասին» ժողովածուն և ԵՊՀ վաստակաշատ դասախոս Սանդրո Սարդարյանի «Ժայռապատկերները»: Հրատարակման փուլում է «Թուրքերը թուրքերի մասին» չորսհատորյակը, որի պատմագիտական և քաղաքական արժեքը դժվար է գերագնահատել:

Հրատարակչությունը շարունակել է գրքերի նվիրատվությունը Հայաստանի Հանրապետության և ԼՂՀ կրթական հաստատություններին, զինվորական ստորաբաժանումների գրադարաններին, ինչպես նաև արտասահմանյան երկրների համալսարանների հայագիտական ամբիոններին:

Հրատարակչությունը մասնակցել է հանրապետությունում և արտերկրում կազմակերպված գրքի ցուցահանդես-տոնավաճառներին:

2010թ. հրատարակչությունը նշել է ԵՊՀ-ում գրահրատարակչական գործի 90-ամյակը: Առաջին գիրքը համալսարանում լույս է տեսել 1920թ.:

2009-2010 ուստարում հրատարակչության կողմից լույս ընծայված գրքերի ցուցակ

1. *Ավետիսյան Ա.,* Հեռուստատեսային ինքնագովազդի տիպաբանական առանձնահատկությունները
2. *Ավետիսյան Ա.,* Հեռուստատիպաբանություն
3. *Ավետիսյան Ա.,* Հեռուստածրագրերի տիպաբանություն. Հեռուստահաղորդումների դասակարգման չափանիշներ
4. *Ավետիսյան Հ. Գ.,* Մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողության հիմնահարցեր (մենագրություն)
5. *Ավետիսյան Վ. Դ.,* Հռոմեական մասնավոր իրավունք (ուսումնական ձեռնարկ)

6. *Այվազյան Ն. Ա., Օհանյան Մ. Ս.,* Ազատ ընտրություն և հանրաքվե կազմակերպելու հնարավորությունը Հայաստանի Հանրապետությունում (մենագրություն)
7. *Ապրեսյան Մ., Բագիրյան Դ.,* Մասնագիտական անգլերեն կենսաբանների համար (դասագիրք, անգլերեն)
8. *Միարոնյան Ն. Գ. և ուրիշներ,* Կուրսային և ավարտական աշխատանքների թեմաների ժողովածու
9. *Առաքելյան Գ.,* Մխիթար Գոշի «Դատաստանագրքի» ստեղծման քաղաքական, տնտեսական և իրավական նախադրյալները (մենագրություն)
10. *Ալեքսանյան Ա.,* Հայ քաղաքական և իրավական միտքը վաղ ֆեոդալիզմի ժամանակաշրջանում (3-9-րդ դդ.)
11. *Առաքելյան Ա.,* Ռադիոտեխնիկական համակարգեր (դասընթացի դասախոսությունների ժողովածու)
12. *Ապրեսյան Մ.,* Մասնագիտական (իրավաբանական) լեզվի և գործառական ոճի հարաբերության մասին
13. *Ամիրյան Ս. Վ., Սահակյան Ս. Գ., Կարապետյան Մ. Ա.,* Նորմալ ֆիզիոլոգիայի թեստերի շտեմարան
14. Արտաքին քաղաքական տեղեկատվության վերլուծություն, ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի մագիստրատուրայի ծրագիր (կազմող՝ Սաֆարյան Ա.)
15. Աշխարհաքաղաքական հիմունքներ (ծրագիր, կազմող՝ Աբրահամյան Հ.)
16. *Բայրամյան Հ.,* Հայ-վրացական գրական կապերի պատմությունից (ժողովածու)
17. *Բայրամյան Հ.,* Վրաց լեզու. Հնչյունաբանություն, Բառագիտություն, Ձևաբանություն (դասագիրք)
18. *Բերբերյան Ն., Եղիազարյան Է.,* Գերմաներեն (բուհական դասագիրք)
19. *Բարսեղյան Ռ.,* Սպորտային լրագրության լեզվառճական առանձնահատկությունները (մենագրություն)
20. *Բաում Վիլհելմ.* Թուրքիան և նրա քրիստոնյա փոքրամասնությունները. նվիրված ԵՄ-ի ընդարձակման բանավեճին (թարգմ.՝ Դորա Սաքայան, Էվելինա Մակարյան)
21. *Գագինյան Ռ. Խ.,* Բնաշխարհագրական տեսություններ (ուսումնական ձեռնարկ)
22. *Գալստյան Ա.,* Ժամանակակից հայոց լեզու. Բառապաշար (գործնական աշխատանքներ)
23. *Գալստյան Լ. Խ. և ուրիշներ,* Օրգանական քիմիայի պրակտիկայում ուսումնական ձեռնարկ (դեղագործական քիմիա մասնագիտության ուսանողների համար)
24. «Ֆրանսիական բանասիրության և ֆրանսերենի՝ որպես երկրորդ լեզվի դասավանդման արդիական խնդիրներ» խորագրով գիտաժողովի (15-16, 04, 2010թ.) զեկուցումներ
25. *Գրիգորյան Գ.,* Երկար ճանապարհից հետո (հուշերի գիրք)
26. *Գրին Է. Ա.,* Դատահոգեբանական փորձաքննություն. Հարցեր, սխալներ, պարզաբանումներ (ուսումնաօժանդակ ձեռնարկ)
27. *Գրիգորյան Հ.,* Գրական արաբերենի տեքստերի ժողովածու (ուսումնական ձեռնարկ)
28. Գիտուն Օշնարի խրատը (թարգմ.՝ Վ. Խաչատրյան)
29. *Դիլբանդյան Ս. Ա.,* Մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողության հիմնախնդիրները քրեական դատավարությունում (գիտագործնական ձեռնարկ)
30. *Եգանյան Ա.,* Մարդկայինի որոնումը կենդանակերպի աշխարհում (Թեդ Հյուզ) (ուսումնամեթոդական ուղեցույց)
31. *Եղիազարյան Ա. Ս.,* Արաբական խալիֆայության Արմինիա վարչական շրջանը (պատմաաշխարհագրական ուսումնասիրություն)
32. «Եգիպտագիտության առաջընթաց» հանդես
33. Եվրոպական մասնավոր իրավունք, դասընթացի ծրագիր (կազմող՝ Տ. Դավթյան)
34. ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ի հոբելյանական գիտական նստաշրջանի հոդվածների ժողովածու (նվիրված ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին, հատոր 1, Ֆիզմաթ. գիտություններ)
35. ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ի հոբելյանական գիտական նստաշրջանի հոդվածների ժողովածու (նվիրված ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին, հատոր 2, Բնական գիտություններ)
36. ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ի հոբելյանական գիտական նստաշրջանի հոդվածների ժողովածու (նվիրված ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին, հատոր 3, Բանասիրություն)
37. ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ի հոբելյանական գիտական նստաշրջանի հոդվածների ժողովածու (նվիրված ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին, հատոր 4, Իրավագիտություն, Միջազգային հարաբերություններ և քաղաքագիտություն, Պատմություն)

38. ԵՊՀ ՈՒԳԸ-ի հոբելյանական գիտական նստաշրջանի հոդվածների ժողովածու (նվիրված ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին, հատոր 5, Աստվածաբանություն, Ժուռնալիստիկա, Սոցիոլոգիա, Տնտեսագիտություն, Փիլիսոփայություն, Հոգեբանություն)
39. ԵՊՀ-ի ՈՒԳԸ-ի խմբագրական խորհուրդ. «Բնօգտագործումը և բնապահպանությունը Հայաստանի Հանրապետությունում. էկոլոգիական հիմնախնդիրներ» խորագրով հանրապետական ուսանողական գիտաժողովի (31 մայիսի-1 հունիսի, 2010թ.) թեզիսների ժողովածու
40. ԵՊՀ ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի հիմնադրման 35-ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութերի ժողովածու
41. ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի «Գիտական հոդվածների ժողովածու»
42. «Էդգար Ալան Պոն և արդիականությունը» խորագրով գիտաժողովի նյութերի ժողովածու (հեղ. խումբ)
43. Ընտանեկան իրավունք, դասընթացի ծրագիր (կազմող՝ Տ. Դավթյան)
44. *Թամրազյան Հ.,* Երկեր, հատոր 3
45. Ժամանակակից մարտահրավերներ (ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի միջբուհական երիտասարդական գիտաժողովի նյութեր)
46. Ժամանակակից քաղաքական համակարգեր դասընթացի ծրագիր քաղաքագիտության բաժնի 3-րդ կուրսի ուսանողների համար (կազմող՝ Հ. Դանիելյան)
47. Իրավաբանական հոգեբանություն դասընթացի ուսումնական ծրագիր (կազմող՝ Դ. Ս. Ամիրյան)
48. *Խաչատրյան Բ. Վ.,* Էլեկտրադինամիկայի հատուկ հարցեր (ձեռնարկ)
49. Խոլիներգիկ սինապսների վրա ազդող դեղեր (կազմող՝ Ա. Վ. Գեղչանյան, ուսումնամեթոդական աշխատանք)
50. Կիլիկիայի Հայկական թագավորության ծագումը, զարգացումը և անկումը (ծրագիր, կազմողներ՝ Առաքելյան Ս., Ալեքսանյան Վ.)
51. Կրոնական կանոնական գրականություն, հատուկ մասնագիտական դասընթացի ուսումնական ծրագիր (կազմող՝ Անուշավան եպս. Ժամկոչյան)
52. *Հովհաննիսյան Պ. Հ.,* Հայ ազատագրական շարժումները (XV դարի կես - XVIII դարի վերջ), (դասախոսությունների գիրք)
53. *Հովհաննիսյան Պ.,* Ժամանակակիցները Հակոբ Մանանդյանի մասին (ժողովածու)
54. *Հակոբյան Ք. Գ., Դերձյան Տ. Հ.,* Ջրի պարունակության որոշումը տարբեր սննդամթերքներում (ուսումնամեթոդական աշխատանք)
55. *Հայկազյանց Ա.,* Միջազգային մասնավոր իրավունք (դասագիրք)
56. Համակուրսեցի բանասերներ. 60-ականների 50-ամյակը (ժողովածու, կազմող՝ Վ. Գաբրիելյան)
57. Հարկային հարաբերությունների իրավական կարգավորումը Հայաստանի Հանրապետությունում, դասընթացի ծրագիր (կազմող՝ Ա. Ս. Նիկողոսյան)
58. Հոգեբանություն. Դեմքեր և փաստեր (ուսումնական ձեռնարկ, հեղ. խումբ)
59. Հայ աղանդավորության պատմություն, մագիստրոսական դասընթացի ուսումնական ծրագիր (կազմող՝ Ա. Գ. Մանուչարյան)
60. Հայ ազգային ազատագրական ձգտումները 16-18-րդ դարերում (ծրագիր, կազմողներ՝ Առաքելյան Ս., Ալեքսանյան Վ.)
61. Հայ եկեղեցին և Հայոց պետականությունը, հատուկ մասնագիտական դասընթացի ուսումնական ծրագիր (կազմող՝ Լ. Ա. Սարգսյան)
62. Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն (դասագիրք, 3-րդ հրատ., հեղ. խումբ)
63. *Միրզոյան Հրաչիկ Ղազարի.* Կենսամատենագիտություն (կազմող՝ Հ. Գ. Հայրապետյան)
64. Հայոց ցեղասպանության 95-րդ տարելիցին նվիրված հանրապետական ուսանողական գիտաժողովի (27-29 ապրիլի, 2010թ.) թեզիսների ժողովածու
65. Հայագիտական հրատարակությունները ԵՊՀ-ում (1990-2010թթ.) (մատենագիտություն, կազմող՝ Պ. Ստեփանյան)
66. Հայագիտության արդի մարտահրավերները համացանցում (կազմող՝ Մ. Ս. Հովհաննիսյան)
67. ՀՀ աշխատանքային իրավունք, դասընթացի ծրագիր (կազմող՝ Գ. Վ. Պետրոսյան)
68. Հոգեմետ նյութեր և թմրանյութեր, ուսումնամեթոդական ձեռնարկ (կազմող՝ Գ. Ս. Մելիքյան)

69. Հուզականային ոլորտի հոգեբանություն (ուսումնական ծրագիր բակալավրիական ուսուցման դասընթացի, կազմող՝ Մ. Պ. Մկրտումյան)
70. *Ղազարյան Գ. Գ.,* Վերլուծական երկրաչափություն (դասախոսություններ, ձեռնարկ)
71. *Ղազարյան Ռ. Ս.,* Լեզվաբանական ուսումնասիրություններ (ժողովածու)
72. *Ղազարյան Ռ.,* Պատանեկության թեման գրողի գեղարվեստական համակարգում (Ջերոմ Դեյվիդ Սելենջեր-Ստեփան Զորյան) (ուսումնամեթոդական ձեռնարկ)
73. *Ղազինյան Գ. Ս., Դիլբանդյան Ս. և ուրիշներ,* Մարդու իրավունքների պաշտպանության եվրոպական չափանիշները ՀՀ քրեական դատավարությունում (մենագրություն)
74. *Ղարախանյան Գ. Հ.,* Քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցում
75. *Մոլիտերնո Ջ., Մելիքյան Ռ., Մելքոնյան Դ.,* Իրավաբանական գիր և վերլուծություն (ուսումնական ձեռնարկ, 3-րդ հրատ.)
76. *Մաթևոսյան Հ.,* Կամավորականության սոցիո-տնտեսական արժեքի չափումը Հայաստանում (անգլերեն)
77. *Մանանդյան Հ.,* Երկեր, Է, Բանասիրական ուսումնասիրություններ (կազմող՝ Պ. Հովհաննիսյան)
78. *Մալխասյանց Ստ.,* Հայերեն բացատրական բառարան, հ. I (Ա-Ե)
79. *Մալխասյանց Ստ.,* Հայերեն բացատրական բառարան, հ. II (Զ-Կ)
80. *Մալխասյանց Ստ.,* Հայերեն բացատրական բառարան, հ. III (Հ-Ո)
81. *Մալխասյանց Ստ.,* Հայերեն բացատրական բառարան, հ. IV (Չ-Ֆ)
82. Մատենագիրք Հայոց, Ժ դար, պատմիչներ, հատոր Ժ-Ա
83. Մատենագիրք Հայոց, Ժ դար, պատմիչներ, հատոր Ժ-Ե
84. Մեղրյան Ս. Գ., Առաջին ատյանի դատարանի քաղաքացիական գործերով կայացվող դատական ակտերը (մենագրություն)
85. *Միրզոյան Հ. Ղ.,* Նարեկացիագիտական հետազոտություններ (հոդվածների ժողովածու)
86. *Միրզոյան Ք.,* Թյուրքախոս ժողովուրդների կազմավորման խնդիրները
87. *Մկրտչյան Ք.,* Վիլյամ Ֆոլքներ. Մեռնող հարավի տեսիլքը
88. *Մուրադյան Ս.,* Գրական հանգրվաններ, գիրք Գ
89. *Մովսիսյան Ա.,* Տիգրան Մեծ. թագավորներից մեծագույնը
90. *Նիկողոսյան Ա.,* Հարկային իրավախախտումներ (գիտագործնական վերլուծություն)
91. Նուկլեոֆիլ վերախմբավորումներ էլեկտրոնադեֆիցիտային կենտրոնների մոտ (ուսումնամեթոդական աշխատանք, կազմող՝ Գ. Գ. Թոքմաջյան)
92. Որոշման ընդունման հոգեբանություն. Տեսությունների վերլուծություն (ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, հեղ. խումբ)
93. *Պետրոսյան Ա.,* Զայրացած երիտասարդների դրամատուրգիան
94. *Պետրոսյան Ա.,* Հարմոնիկ ֆունկցիաներ (ուսումնական ձեռնարկ)
95. *Պողոսյան Ա. և ուրիշներ,* Արաբական երկրների աշխարհագրություն (ուս. ձեռնարկ)
96. *Սաղաթելյան Ռ., Կուլախսզյան Մ.,* Հայոց լեզու և գրականություն (թեստերի ժողովածու)
97. *Սաղիյան Ա. Ս.,* Ամինաթթուների, պեպտիդների և սպիտակուցների քիմիա (դասագիրք)
98. *Սարդարյան Հ. Յ.,* Հայաստանի Հանրապետության անտառային գեոհամակարգերի տարածաժամանակային փոփոխությունները և կառավարման հիմնախնդիրները
99. *Սարգսյան Հ.,* Հնաշխարհագրական ուսումնասիրությունների մեթոդները (ուսումնական ձեռնարկ)
100. *Սարդարյան Ս.,* Ժայռապատկերներ (Հայաստանի քարի-բրոնզի դարերի ժայռապատկերները)
101. *Սեֆերյան Ս.,* Իմաստախոս Շեքսպիրը (2-րդ հրատ.)
102. *Սիմոնյան Հր.,* Ազատագրական պայքարի ուղիներում, 4-րդ հատոր
103. *Սիմոնյան Գ. Ս., Ավետիսյան Ա. Ա., Փիրումյան Է. Գ.,* Կենսածին նյութեր (ուսումնամեթոդական աշխատանք)
104. *Սիմոնյան Գ. Ս., Ավետիսյան Ա. Ա., Փիրումյան Է. Գ.,* Ջրի օրգանոլեպտիկ ցուցանիշները (ուսումնամեթոդական աշխատանք)
105. *Սիրունյան Ա.,* Պետական շահերի դատական պաշտպանությունը (առարկայի ներածություն, ուս. ձեռնարկ)
106. *Վարդանյան Ա. Վ.,* Երկրատեկտոնիկայի գործնական պարապմունքների մեթոդական ձեռնարկ
107. Տարեգիրք **Բ,** Պատմության ֆակուլտետ

108. Տվյալների կառուցվածքներ (ուսումնական ձեռնարկ, հեղ. խումբ)
109. *Փանոսյան Հ. Հ.,* Մոլեկուլային գենետիկական մեթոդների կիրառությունը մանրէների ուսումնասիրության մեջ (ուս. ձեռնարկ)
110. Քաղաքացիական իրավունք-2, դասընթացի ծրագիր (կազմող՝ Տ. Դավթյան)
111. Քամալյան Օ. Ա., Քամալյան Տ. Օ., Աղսորբենտների տեսակարար մակերեսի որոշումը գազային քրոմատոգրաֆիական եղանակով (ուսումնամեթոդական աշխատանք)
112. *Օհանյան Լ. Պ.,* Կրիմինալիստիկա (դասագիրք, 2-րդ հրատ.)
113. *Арутюнян Г. Г.,* Элементы ОТО теории Йордана - Бранса - Дикке (учебное пособие)
114. *Арутюнян В. Н., Мелкумян М. И.,* Русский язык (пособие для юридических факультетов)
115. *Айрумян Л. В.,* Пособие по развитию речи
116. *Айвазян М. К.,* Академические школы в русском литературоведении
117. *Батикян Б. Т.,* Банаховы алгебры и голоморфные функции
118. *Енгибарян В. Г.,* Методика расследования массовых беспорядков (մենագրություն).
119. *Шахбазян Р. М.,* Работы по теории и методике преподавания русского языка (в двух книгах)
120. Всесоюзные газеты о проблеме Нагорного Карабаха (1988-1991гг.) (сост. Агабабян А. С.)
121. *Хачатурян Н.,* Опыты пристального чтения (статьи о переводе и литературе)
122. *Заславская М.,* Проблема оценки социального контекста в социологическом знании

ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍՆԵՐ

«ԲԱՆԲԵՐ ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ»

«Բանբեր Երևանի համալսարանի» հասարակական գիտություններ, քառամսյա գիտական հանդեսը մինչև 2009 թ-ի դեկտեմբերի 31-ը հրատարակվել է նախկին ձևով: Ըստ այդմ՝ 2009 թ-ի սեպտեմբերի 1-ից մինչև դեկտեմբերի 31-ն ընկած ժամանակահատվածում լույս է տեսել հանդեսի տվյալ տարվա հերթական համարը [3(129)]՝ 229 էջ ծավալով:

ԵՊՀ գիտական խորհրդի որոշմամբ՝ 2010 թ-ի հունվարի 1-ից «Բանբերը» լույս է տեսնում նույն պարբերականությամբ՝ տարեկան երեք անգամ, բայց՝ մասնագիտական վեց շարքով, որոնցից ամեն մեկն ունի կայուն համարանիշ և 5 մամուլ ծավալ: Ավելին՝ 2010 թ-ի հունվարի 1-ից «Բանբերում», հայերենից և ռուսերենից բացի, հոդվածներ են տպագրվում նաև անգլերեն, ուստի յուրաքանչյուր հոդված ունենում է երկու լեզվով ամփոփում:

Այսպիսով՝ 2010 թ-ի «Բանբերի» առաջին համարը լույս է տեսել հետևյալ ձևով.

- «Բանբեր Երևանի համալսարանի», 130.1, «Հայագիտություն»,
- «Բանբեր Երևանի համալսարանի», 130.2, «Բանասիրություն»,
- «Բանբեր Երևանի համալսարանի», 130.3, «Իրավագիտություն»,
- «Բանբեր Երևանի համալսարանի», 130.4, «Փիլիսոփայություն, հոգեբանություն»,
- «Բանբեր Երևանի համալսարանի», 130.5, «Սոցիոլոգիա, տնտեսագիտություն»,
- «Բանբեր Երևանի համալսարանի», 130.6, «Միջազգային հարաբերություններ, քաղաքագիտություն»:

«Բանբերն» ունի խմբագրական ընդհանուր խորհուրդ և գլխավոր խմբագիր, իսկ շարքերից յուրաքանչյուրն ունի նաև տվյալ շարքի խմբագրական խորհուրդ և պատասխանատու խմբագիր:

Առ 2010 թ-ի սեպտեմբերի մեկը, համաձայն սահմանված կարգի, լույս են տեսել բոլոր շարքերի 1-ին և 2-րդ համարները:

ԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

«Գիտական տեղեկագիր» հանդեսի բնական գիտություններ սերիան հրատարակվում է 1967 թ-ից: 2009 թ-ից, ԵՊՀ գիտխորհրդի որոշմամբ, տեղեկագիրը տրոհվել է 3 հանդեսների:

2009 թ-ի երրորդ քառամսյակում լույս է տեսել.

- Գիտական տեղեկագիր (Proceedings of YSU), Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտություններ (անգլերեն), 3-րդ համարը,
- Գիտական տեղեկագիր, Քիմիա, կենսաբանություն (հայերեն, ռուսերեն), 3-րդ համարը,
- Գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն, աշխարհագրություն (հայերեն, ռուսերեն), 3-րդ համարը:

2010 թ-ին արդեն լույս են տեսել նշված 3 հանդեսների 2-ական համարներ:

2009-2010 ՈՒՍՏԱՐՈՒՄ ԵՊՀ-ՈՒՄ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՀԻՇԱՐԺԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐՆ ԸՍՏ www.ysu.am ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԻՆՏԵՐՆԵՏԱՅԻՆ ԿԱՅՔԻ ԼՐԱՀՈՍԻ

[01.09.09] **ԱԳ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ԱՊԱԳԱ ԴԻՎԱՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ՀՅՈՒՐՆ ԷՐ...**
ԵՊՀ ընդունված առաջին կուրսեցիները մեր երկրի արտաքին քաղաքականությանը վերաբերող հարցեր ուղղեցին անձամբ ԱԳ նախարարին:

[01.09.09] **ԼԱՎ ՄԱՄՆԱԳԵՏ ԵՎ ԱՐԺԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ԴԱՌՆԱԼՈՒ ԼԱՅՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**
Կառավարության որոշմամբ՝ այս ուսումնական տարում Արեւելագիտության ֆակուլտետ ընդունվեց 138 ուսանող՝ նախատեսված 100-ի փոխարեն:

[01.09.09] **ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ԵՐԹԸ ԴԵՊԻ ԵՌԱԲԼՈՒՐ**
«Եռաբլուրում հանգչող տղաների շնորհիվ է, որ դառը սխալների ցավից կծկվելու փոխարեն այսօր Գիտելիքի օր ենք տոնում»:

[04.09.09] **«ՌԱԶՄԱԿԱՆ ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ» ՄԵԿՆԱՐԿԸ**
Պաշտպանության նախարարը Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետում կարդաց առաջին դասախոսությունը «Ռազմական ժուռնալիստիկա» առարկայից:

[07.09.09] **VIVAcell-Ն ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է...**
Այսօր «ՎիվաՍել-ՄՏՍ»-ի գլխավոր տնօրեն Ռալֆ Յիրիկյանը ԵՊՀ ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի ուսանողների հյուրն էր:

[09.09.09] **ԵՐԲ ՌՈՒՍԵՐԵՆ ԽՈՍԵԼՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿՆ Է ԳԱԼԻՍ**
Այսօր ԵՊՀ ռուս բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողները նվերներ ստացան «Ռուսկի միր» ֆոնդի կողմից:

[11.09.09] **«ՎԱՐԴԱՆԱՆՔԸ»՝ ՎԱՐԴԱՆԻ ՀԻՇԱՏԱԿԻՆ**
Այսօր լրացավ 17 տարի առաջ զոհված համալսարանական ազատամարտիկ՝ Վարդան Հովհաննիսյանի մահվան տարելիցը:

[12.09.09] **ԳԻՆԵՁՈՆԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ**
Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետը միանգամից երեք գրքի ծնունդ էր նշում:

[15.09.09] **ԼԱՎԱԳՈՒՅՆՆԵՐԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱՆԵՐՈՒՄ...**
Այս տարվա հուլիս ամսին համալսարանականները միջազգային երկու օլիմպիադաներում հայտնվեցին լավագույնների շարքում: Հուլիսի 15-18-ը ԵՊՀ ուսանողները մասնակցեցին Իրանում անցկացվող ամենամյա միջազգային մաթեմատիկական օլիմպիադային, իսկ հուլիսի 25-30-ը՝ Բուդապեշտում անցկացված IMC (International Mathematics Competition) միջազգային մրցույթին:

[16.09.09] **ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՒՐՍԵՑԻՆԵՐԻ ԵՐԴՄԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ**
Այս տարի ԵՊՀ ընդունված ուսանողները սեպտեմբերի 15-ը դեռ երկար կհիշեն, քանի որ հենց այդ օրը նրանք տվեցին առաջին կուրսեցու իրենց երդումը:

[17.09.09] **ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ ՆՈՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ**
ԵՊՀ ուսանողներն ու շրջանավարտները աշխատանքային պրակտիկան կանցկացնեն տարբեր գերատեսչություններում ու կազմակերպություններում:

[17.09.09] **ԼՐԱՏՎԱՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ԵՊՀ-Ի ԱՀՔԵՐՈՎ**
Այսօր ԵՊՀ հասարակայնության հետ կապերի եւ լրատվության վարչությունը կազմակերպել էր «Համալսարանական խնդիրների լուսաբանումը հայկական ԶԼՄ-ներում» թեմայով քննարկում: Միջոցառման ընթացքում լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներին ներկայացվեց «Երեւանի պետական համալսարանի մասին հայկական ԶԼՄ-ներում հրապարակված եւ հեռարձակված նյութերի վերլուծություն 2008 թ. սեպտեմբեր - 2009 թ. հուլիս» հետազոտությունը:

[22.09.09] **ՏԻԳՐԱՆ ՄԱՆՍՈՒՐՅԱՆԸ՝ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՈՒՄ**
Այս տարի լրանում է մեծանուն կոմպոզիտոր Տիգրան Մանսուրյանի 70-ամյակը: Այդ առթիվ մաեստրոյին հյուրընկալել էր ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետը:

[23.09.09] **ԱՆԿԱԽՈՒԹՅԱՆ, ԹԵ՞ ԻՆՔՆՈՐՈՇՄԱՆ ՕՐ**
Այսօր ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ն ՀՀ անկախության 18-րդ տարեդարձին նվիրված միջոցառում էր կազմակերպել, որին հյուրընկալվել էր ԱԻՄ նախագահ Պարույր Հայրիկյանը:

[24.09.09] **ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՇԱՆՍՈՆԸ՝ «ՀԱՅԵՐԵՆ»**
«Հայաստանում ես աշխարհի չափ ջերմ սրտեր եմ գտել»: Այսօրինակ տպավորություններով կիսվեց իր ֆրանկոֆոն հանդիսատեսի հետ ֆրանսիական շանսոնի հայազգի հայտնի երգչուհի Վալերի Ամբլուազը:

[24.09.09] **«ՀԱՐԳԱՆՔԻ ՏՈՒՐՔ» ԵՊՀ ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՄՆԱՇԵՆՔԻՆ**
ԵՊՀ ռեկտորն ու համալսարանական պատվիրակությունն այցելեցին Գյումրի, որտեղ հիմնադրման սկզբում գործել է Մայր բուհը:

[25.09.09] **ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ՝ ՔՆՆԱՐԿՄԱՆ ԱՌԱՐԿԱ**
Այսօր Իրավագիտության ֆակուլտետում մեկնարկեց «Քաղաքացիական օրենսդրության զարգացումը ԱՊՀ երկրներում» խորագրով գիտաժողովը:

[25.09.09] **ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻՆ ԸՆԴԱՌԱՋ**
Այսօր ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանը հյուրընկալել էր հայաստանյան ԶԼՄ-ների ներկայացուցիչներին: Ասուլիսի ժամանակ ԵՊՀ ռեկտորը ամփոփեց հոբելյանական տարին, լրագրողներին տեղեկացրեց մանրամասներ նախատեսվող միջոցառումների վերաբերյալ, ներկայացրեց հոբելյանական տարվա շրջանակում հրատարակված գրքերի մի մասը:

[26.09.09] **ՆԱԽԱԳԱՀՆ ԱՅՑԵԼԵՑ ՇԻՆՀՐԱՊԱՐԱԿ**
Այսօր համալսարանականներն ու հանրապետության նախագահը «Աջակցություն երիտասարդ համալսարանականների բնակարանաշինությանը» ծրագրով իրականացվող նորակառույցի շինհրապարակում էին:

[26.09.09] **ՕԼԻՄՊԻԱԿԱՆ ՀԱՂԹԱՐՇԱՎԸ ՄԵԿՆԱՐԿԵՑ**
Սեպտեմբերի 26-ին ԵՊՀ ինֆորմատիկայի եւ կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետում անցկացվեց ծրագրավորման ամենամյա օլիմպիադա, որն այս տարի նվիրված էր Մայր բուհի 90-ամյակին:

[28.09.09] **ԱՎՍՏՐԻԱՑԻ ԴԻՎԱՆԱԳԵՏԸ՝ «ԵՊՀ ԴԱՍԱԽՈՍ»**
ԵՊՀ միջազգային ֆակուլտետում այսօր դասախոսություն կարդաց ավստրիացի դիվանագետ Ալֆրեդ Միսսոնգին:

[29.09.09] **ԳՐՔԵՐԻ ՇՆՈՐՀԱՆԴԵՍ**
Սեպտեմբերի 29-ին ԵՊՀ մեծ դահլիճում տեղի ունեցավ Մայր բուհի 90-ամյակին նվիրված գրքերի շնորհանդեսը:

[29.09.09] **ՈՍԿԵ ՄԵԴԱԼՆԵՐ ՀՈԲԵԼՅԱՆԻ ԱՌԹԻՎ**
Սեպտեմբերի 29-ին Մայր բուհի 90-ամյակի կապակցությամբ ոսկե մեդալներ շնորհվեցին մի շարք համալսարանականների:

[29.09.09] **ՖՈՒՐՄԱՆ ՇԱՀՈՒՄՅԱՆՑԻ. ՀԻՇԱՏԱԿԻ 17 ՏԱՐԻ**
«Զոհուեց 92-ի Սեպտեմբերի 29-ին, յատուկ առաջադրանքի ուղարկուած ուղղաթիռի վթարից նահատակուած ընկերների՝ Ժորայի, Մայիսի, Մաքսիմի հետ»:

[01.10.09] **ՎԵՐԱԲԱՑՎԵՑ ԵՊՀ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ**
18 տարվա ընդմիջումից հետո կրկին իր դռները բացեց Երեւանի պետական համալսարանի պատմության թանգարանը:

[02.10.09] **ԵՊՀ-Ն ՄԱՅՐԱԲԱՐ ՀԱՄԱԽՄԲԵՑ…**
«Օրհնյալ լինի այն մարդը, ով 90 տարի առաջ մտածեց, որ պետք է ստեղծել համալսարան…»: Հոկտեմբերի 1-ին ԵՊՀ-ում գիտխորհրդի ոչ ավանդական նիստի ժամանակ քննարկվող հարցերի ու խնդիրների փոխարեն հնչում էին շնորհավորանքներ: Չէ՞ որ հայաստանյան բոլոր բուհերը հավաքվել էին նշելու իրենց «սկզբնաղբյուրի»՝ Մայր համալսարանի 90-ամյա հոբելյանը: Բուհերի ղեկավարները եկել էին շնորհավորական ուղերձներով ու նվերներով:

[02.10.09] **ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼՈՒՄ Է ԵՊՀ ՌԵԿՏՈՐԸ**
Այսօր ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանն իր աշխատասենյակում ընդունեց արտասահմանյան համալսարաններից ժամանած պատվիրակությունների ներկայացուցիչներին:

[02.10.09] **ԵՐԿՕՐՅԱ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ ԵՊՀ-ՈՒՄ**
Այսօր մեկնարկեց «Համալսարանական կրթությունը 21-րդ դարում» խորագրով միջազգային գիտաժողովը:

[03.10.09] **ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՊԱՐԳԵՎՆԵՐ ԵՊՀ-ԱԿԱՆՆԵՐԻՆ**
Այսօր տեղի ունեցավ ԵՊՀ խորհրդի եւ գիտական խորհրդի միացյալ հանդիսավոր նիստը: ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին նվիրված հանդիսավոր նիստին ներկա էին ՀՀ ԱԺ նախագահ Հովիկ Աբրահամյանը, ՀՀ վարչապետ Տիգրան Սարգսյանը, ՀՀ անվտանգության խորհրդի քարտուղար Արթուր Բաղդասարյանը, ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարար Արմեն Աշոտյանը եւ այլ պաշտոնատար այրեր:

[03.10.09] **ՊԱՏՄՈՒՃԱՆՆԵՐՈՎ ԵՐԹ**
ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի բակից համալսարանի ղեկավարները, ուսանողները եւ արտերկրյա բուհերի ներկայացուցիչները երթով շարժվեցին դեպի Ալ. Սպենդիարյանի անվան օպերայի եւ բալետի ազգային ակադեմիական թատրոն, որտեղ տեղի ունեցավ ԵՊՀ հիմնադրման 90-ամյակին նվիրված հոբելյանական համերգը:

[03.10.09] **ՏՈՆԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐԳ՝ ՆՎԻՐՎԱԾ ԵՊՀ-ԻՆ**
ԵՊՀ 90-ամյակին նվիրված միջոցառումների շքերթն ամփոփվեց տոնական մեծ համերգով, որը տեղի ունեցավ Օպերայի եւ բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնում:

[05.10.09] **ԱՄՓՈՓՎԵՑ TEMPUS ԾՐԱԳԻՐԸ**
Բարձրագույն կրթության որակի բարելավման հիմնախնդիրները քննարկվեցին ԵՊՀ-ում անցկացվող երկօրյա գիտաժողովի ընթացքում:

[05.10.09] **ՈՍԿԵ ՄԵԴԱԼ ԵՊՀ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԻՆ**
ԵՊՀ ռեկտորը համալսարանի բարեկամներից մի քանիսին պարգեւատրեց Մայր բուհի ոսկե մեդալով:

[06.10.09] **ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ**
Այսօր ԵՊՀ-ում էին Գերմանիայի Բունդեսթագի ներկայացուցիչները, ովքեր ընտրելու են այս տարվա կրթաթոշակակիրներին:

[08.10.09] **ԱԿՏԻՎ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է**
«Համալսարանը շատ երկրների հետ է համագործակցում, սակայն Եգիպտոսի հետ բարեկամությունը մեր ֆակուլտետի համար անխախտ է»,- ասաց Արեւելագիտության ֆակուլտետի դեկան Գուրգեն Մելիքյանը:

[09.10.09] **ԵՐԵՎԱՆԸ 2791 ՏԱՐԵԿԱՆ Է**
Այսօր ԵՊՀ-ում տոնում էին Երեւանի հիմնադրման 2791-րդ տարեդարձը:

[09.10.09] **LINGVO, FINEREADER ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՀԻՄՆԱԴԻՐԸ՝ ԵՊՀ-ՈՒՄ**
ABBYY ընկերության հիմնադիր Դավիթ Յանը հաջողության հասնելու իր գաղտնիքները բացահայտեց հայ ուսանողներին:

[09.10.09] **ԿԻՆՈՓԱՌԱՏՈՆ ԱՆԻՎՆԵՐԻ ՎՐԱ**
Այսօր ԵՊՀ-ում մեկնարկեց Հարավկովկասյան երրորդ կինոփառատոնը՝ «Ես մարդ եմ» խորագրով, որը տեւելու է 3 օր:

[10.10.09] **ԻՐԱԶԵԿՈՒՄ ՀՈԳԵԿԱՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**
Հոկտեմբերի 10-ին ԵՊՀ փիլիսոփայության եւ հոգեբանության ֆակուլտետի հոգեբանության բաժնում նշվեց «Հոգեկան առողջության միջազգային օրը»:

[13.10.09] **ՆԱՏՕ-Ն ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՆ Է**
Հոկտեմբերի 13-ից 15-ը ԵՊՀ գրադարանում կգործի ՆԱՏՕ-ում հայ խաղաղապահներին նվիրված լուսանկարների ցուցադրություն:

[16.10.09] **ԼԻՏՎԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ. ԱՌԱՋԻՆ ՔԱՅԼԵՐԸ**
Հոկտեմբերի 14-18-ը Հայաստանում է Լիտվայի ակադեմիական պատվիրակությունը:

[19.10.09] **ԿՐԹԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԸ**
Կրթական տեղեկատվական ցուցահանդեսը ԱՄՆ-ում սովորելու հնարավորություն է ընձեռում:

[22.10.09] **ԴՈՒ ԿԱՐՈՂ ԵՍ ՓՐԿԵԼ ՄԱՐԴՈՒ ԿՅԱՆՔԸ**
«Ոսկրածուծի դոնորների հայկական ռեեստր» բարեգործական հիմնադրամը դոնորագրեց նաեւ ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետի ուսանողներին:

[23.10.09] **ԱՆՁԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐՆ ԱԿՏՈՒԱԼ ԵՆ**
Այսօր ԵՊՀ-ում մեկնարկեց «Անձի զարգացման հիմնախնդիրները» խորագիրը կրող միջազգային երկօրյա գիտաժողովը:

[27.10.09] **ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔ՝ ՔԱՂԱՔԱԳԵՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ**
Այսօր տեղի ունեցավ ԵՊՀ գրադարանի տնօրեն Աշոտ Ալեքսանյանի «Արեւմտյան ժողովրդավարությունների քաղաքական համակարգեր. տեսություն ու արդիականություն» գրքի շնորհանդեսը:

[27.10.09] **ԵՍ ՉԵՄ ԳՆԱՑԵԼ**
«Չէ՞ որ ես չեմ կտրվել, չեմ գնացել: Կարող եմ ասել, որ երբեմն-երբեմն Փարիզ եմ գնում, ոչ թե՝ հակառակը»,- ասում է հայտնի դերասանուհի, գրող, թարգմանչուհի, հրապարակախոս Անահիտ Թոփչյանը:

[28.10.09] **«ԱՍՊԵՏՆԵՐԸ» ԿՐԹԱԹՈՇԱԿ ՍՏԱՑԱՆ**
«Իրականության մեջ դուք մեր ասպետներն եք: Համաշխարհային տնտեսական դաշտում ուսումն ու գիտությունն են, որ հաղթանակ են բերում»,- ասում է «Վարդանանց ասպետներ» միության ներկայացուցիչ Սարո Խաչիկյանը:

[28.10.09] **ՄԱԿ-Ը ԳՐՔԵՐ ՆՎԻՐԵՑ ԵՊՀ-ԻՆ**
ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակը ԵՊՀ ՄԱԿ-ի ավանդապահ գրադարանին մոտ 2000 միավոր գիրք նվիրեց:

[28.10.09] **ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ. ՊԱՏՄՈՒՄ ԵՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐԸ**
«Բնության դեմ անզոր ենք, մեր եռագույնն Իրանի Իսլամական Հանրապետությունում»: Այս արտահայտությունը Ս. Թադեի վանքը պատկերող լուսանկարներից մեկի խորագիրն էր:

[29.10.09] **ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ՝ «ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՄՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՄԲ**
Երեւանի պետական համալսարանն արդեն տասը տարուց ավելի է, ինչ բարձրագույն կրթություն ունեցող անձանց համար իրականացնում է վերապատրաստման դասընթացներ՝ «հոգեբանություն» մասնագիտությամբ:

[30.10.09] **ԽՈՍՈՒՄ ԷԻՆ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԼԵԶՎՈՎ...**
Հոկտեմբերի 29-ին ԵՊՀ ուսանողների հյուրը Բելառուսի ԱԳ նախարար Սերգեյ Մարտինովն էր:

[30.10.09] **MESI-Ն ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ Է ՀԱՅ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՆԵՐԻՆ**
Սկսվեց համագործակցության նոր փուլ ռուս գործընկերների հետ:
Մոսկվայի պետական տնտեսագիտության, վիճակագրության եւ ինֆորմատիկայի համալսարանի (MESI) ներկայացուցիչների եւ հայաստանյան բուհերի ռեկտորների մասնակցությամբ հոկտեմբերի 30-ին Երեւանի պետական համալսարանում քննարկվեցին ռուս-հայկական կրթական հաստատություններին վերաբերող հարցեր:

[30.10.09] **ԺՈՒՌՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԸ 10 ՏԱՐԵԿԱՆ Է**
Այսօր Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետում միաժամանակ մի քանի հոբելյան էին նշում:

[31.10.09] **ԵՊՀ-ԻՆ ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԵՑԻՆ ՆԱԵՎ ԳՅՈՒՄՐԻՈՒՄ**
Հոկտեմբերի 31-ին Գյումրու Բայրոնի անվան համար 20 դպրոցում անցկացվեց ծրագրավորման միջբուհական օլիմպիադա՝ նվիրված ԵՊՀ 90-ամյակին:

[03.11.09] **ՄԱՄՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ**
Մասնագիտություն ընտրելու հարցում դիմորդներին օգնում են համալսարանականների կարդացած դասախոսությունները:

[03.11.09] **ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐԸ ԵԽ-Ի ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ**
Եվրախորհրդի երիտասարդության եւ սպորտի հարցերով տնօրենության ղեկավար Ռալֆ Ռենե Վայնգարդներին հանդիպեց ԵՊՀ ուսանողների հետ:

[03.11.09] **ԷԿՈՒՐԱՎՈՒՆՔԻ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ ԷՐ**
Էկոլոգիական թեմաներով դասախոսություններ ներկայացրին Նորվեգիայի Ֆրիտյոֆ Նանսենի անվան ինստիտուտի առաջատար մասնագետները:

[03.11.09] **ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆԱՊԵՏԸ ԱՅՑԵԼԵՑ ԵՊՀ**
ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի հյուրը ՀՀ ոստիկանության ղեկավար անձնակազմն էր:

[05.11.09] **ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ ԵՆ ՀԵՌՈՒՍՏԱԵԹԵՐԸ**
Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի մի խումբ ուսանողներ մեկնաբանում են հայկական հեռուստաեթերի հեղինակային հաղորդումների որակը:

[06.11.09] **ԵՊՀ-Ն ՑՈՒՑԱԴՐՈՒՄ Է ԻՐ ՆՎԵՐՆԵՐԸ**
ԵՊՀ պատմության թանգարանի ժամանակավոր ցուցահանդեսների սրահում տեղի ունեցավ ԵՊՀ 90-ամյակին նվիրված հոբելյանական հուշանվերների ցուցահանդեսի բացման արարողությունը:

[06.11.09] **ԻՆՉԻ՞ ՄԱՍԻՆ ԷՐ ԽՈՍՈՒՄ ԴԵՍՊԱՆԸ**
Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի արտակարգ և լիազոր դեսպան Չարլզ Լոնսդեյլը հանդիպեց ԵՊՀ ուսանողների հետ:

[06.11.09] **ՖԻԶԻԿՈՄՆԵՐԻ ՀԵՏ՝ ՈՉ ՖԻԶԻԿԱՅԻ ԼԵԶՎՈՎ**
«Հայկական Stonehenge-ի առեղծվածը բացահայտված է. Քարահունջ»:
Այսօր ԵՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետի կոնֆերենց դահլիճում այս թեմայով զեկուցում կարդաց Ռուս-հայկական պետական համալսարանի դասախոս, մաթեմատիկոս Վաչագան Վահրադյանը:

[10.11.09] **ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ՄԱՄՆԱԿԻՑՆԵՐԸ ՆԱԵՎ ՄՐՑՈՒՄ ԵՆ**
Այսօր ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ֆակուլտետում անցկացվեց ֆակուլտետի 5-ամյակին նվիրված ուսանողական գիտաժողով, որի ընթացքում ներկայացված աշխատանքները կգնահատի մասնագիտական հանձնաժողովը:

[11.11.09] **ԵՊՀ-ՈՒՄ ՆՇԵՑԻՆ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ 125-ԱՄՅԱԿԸ**
Մեծանուն գրող Դանիել Վարուժանի ծննդյան 125-ամյակը ԵՊՀ-ում նշանավորվեց գիտական նստաշրջանով եւ թատերական հանդիսությամբ:

[12.11.09] **ՍԵՄԻՆԱՐԻ ԹԵՄԱՆ IELTS-Ն ԷՐ**
Այսօր ԵՊՀ ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետում անցկացվեց սեմինար՝ նվիրված IELTS քննական համակարգին:

[12.11.09] **«ՄԻ՛ ՎԱԽԵՑԵՔ ԽԵՆԹ ԵՐԵՎԱԼՈՒՑ»**
ԵՊՀ ուսանողների հետ հանդիպման ժամանակ ասաց ժամանակակից արվեստի քննադատ, ազգությամբ իտալացի Ֆրանչեսկո Գալլոն:

[13.11.09] **ՀՈԲԵԼՅԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԸ ՄԵԿՆԱՐԿԵՑ**
ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ֆակուլտետը 5 տարեկան է:

[14.11.09] **ՔԱՐՎԱՃԱՌԻՆ ԵՊՀ-ԱԿԱՆ ՇՈՒՆՉ ՏՎԵՑԻՆ**
«Յուրաքանչյուր ծառ մի հայ ոգի է ավելացնում, մի նոր հայկական կամք, նոր հայկական շունչ այս լեռներին ու տեղի բնակիչներին»: Շահումյանի շրջանի Քարվաճառ շրջկենտրոնում ծառատունկը կազմակերպվել էր ԵՊՀ-ի եւ ԼՂՀ-ի ղեկավարության համատեղ ջանքերով: Ներկա էր նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության նախագահ Բակո Սահակյանը:

[16.11.09] **ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒՄ Է ԱՊՀ ՄԽՎ-Ի ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐԸ**
«Հիշե՛ք, ԱՊՀ-ն ազատ առեւտրի գոտի է, հետեւաբար կառույցից դուրս գալը նշանակում է կորցնել այդ շուկան»,- նշեց ԱՊՀ միջխորհրդարանական վեհաժողովի գլխավոր քարտուղար Միխայիլ Կրոտովը:

[16.11.09] **ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼՎԵՑԻՆ ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՌՈՒՍ «ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ»**
ԵՊՀ ռեկտորն իր աշխատասենյակում հյուրընկալեց Սանկտ Պետերբուրգի համալսարանի արեւելյան ֆակուլտետի ներկայացուցիչներին:

[16.11.09] **ՌՈՒՍԱԿԱՆ TV-Ն ԷԿՐԱՆԻՑ ԱՅՍ ԿՈՂՄ**
«Պրոֆեսիոնալ լրագրությունը մեծ մասնագիտություն է, մեծ արվեստ ու մեծ առաքելություն»,- վստահեցրեց «Ռուսաստանյան հեռուստատեսության ակադեմիա» հիմնադրամի նախագահ, միջազգային մշակութային համագործակցության գծով ՌԴ նախագահի ներկայացուցիչ Միխայիլ Շվիդկոյը:

[17.11.09] **ԿՐԹԱԹՈՇԱԿՆԵՐ ԼԱՎԱԳՈՒՅՆՆԵՐԻՆ**
1939 թ-ի այս օրը հռչակվեց որպես Ուսանողների միջազգային օր:

[17.11.09] **ՈՒԽ-Ն ԱՅՍՕՐ՝ ՎԱՂՎԱ ՀԱՄԱՐ**
«Այսօրվա ուսանողը մեր երկրի ապագան է, եթե չասենք՝ արդեն ներկան»,- ասում է ՀՀ Կրթության եւ գիտության նախարար Արմեն Աշոտյանը Ուսանողի միջազգային օրվա կապակցությամբ «Անի» հյուրանոցում տեղի ունեցած «Ուսանողն այսօր» խորագրով ուսանողական համաժողովի ժամանակ:

[17.11.09] **ԱՅՍՕՐ ՈՒՍԱՆՈՂԻ ՏՈՆՆ Է**
ԵՊՀ մեծ դահլիճում այսօր տեղի ունեցավ «Ուսանող-2009» մրցանակաբաշխությունը՝ նվիրված ուսանողների միջազգային օրվան:

[19.11.09] **ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿՅԱՆՔԻ ՍԱՀՄԱՆԱԳԾՈՒՄ**
«Մեր ժամանակը շատ տարբեր ու գրեթե տարբեր չէ մեր պապերի ժամանակից»:

[20.11.09] **«ՍԱ ՀԱՅԱՍՏԱՆՆ Է, ԵՎ ՎԵՐՋ»**
Այս վեհ գաղափարի կրողն է եղել Արցախյան պատերազմի նահատակ Լեոնիդ Ազգալդյանը թե՛ մարտի դաշտում, թե՛ առհասարակ կյանքում:

[23.11.09] **ԲԱՐՁՐ ՄՐՑՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎՈՒՄ Է**
««Մեր նպատակը երիտասարդների մրցունակությունը բարձրացնելն է»: ԵՊՀ շրջանավարտների եւ կարիերայի կենտրոնը ԵՊՀ Ծաղկաձորի ուսումնաարտադրական բազայում կազմակերպել էր երկօրյա սեմինար-պարապմունք՝ «Աշխատաշուկայի մարտահրավերները եւ դրանց արձագանքելու ուղիները» թեմայով: Մասնակցում էին ԵՊՀ բարձր կուրսերի 35 ուսանողներ եւ շրջանավարտներ:

[24.11.09] **ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ՝ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔՆԵՐԻ ՊԱՀԱՆՋԱՏԵՐ**
ԵՊՀ ուսանողները դատապարտում են մշակութային ցեղասպանությունը:

[25.11.09] **«ԻՄ ՔԱՆԴԱԿՆԵՐՆ ԻՄ ՋԱՎԱԿՆԵՐՆ ԵՆ»**
Անվանի քանդակագործ, արվեստի վաստակավոր գործիչ Լեւոն Թոքմաջյանը հանդիպեց ապագա հոգեբանների հետ:

[25.11.09] **ԵՊՀ-Ն «ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼԵՑ» ԳՈԳՈԼԻՆ**
Այս տարի նշվում է ռուս մեծ գրող Նիկոլայ Գոգոլի ծննդյան 200-ամյակը:

[26.11.09] **ԱՐԱՄ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆԻ ԿՅԱՆՔԸ՝ ՆՈՐՈՎԻ**
Արամ Մանուկյանի գործունեությանը գնահատականներ են տալիս ուսանողները:

[27.11.09] **«ԹԱՓՎԱԾ ԱՐՅՈՒՆԸ ԵՐԲԵՔ ԱՌՈՒԾԱԽԻ ՉԻ ԵՆԹԱՐԿՎԻ»**
Այսօր ԵՊՀ աշխարհագրության եւ երկրաբանության ֆակուլտետի զոհված ուսանող, ազատամարտիկ Մհեր Ջուլհաճյանի անվան լսարանում տեղի ունեցավ հերոսի հիշատակին նվիրված հուշ-երեկո:

[27.11.09] **ԲԱՑԱՀԱՅՏՈՒՄ. ԷԴԳԱՐ ԱԼԱՆ ՊՈ**
«Էդգար Պոյին պետք է կարդալ զգուշորեն»: Ամերիկացի մեծանուն գրող Էդգար Ալան Պոյի ծննդյան 200-ամյակին նվիրված գիտաժողովի բացման արարողության ժամանակ մասնակիցներին Շ. Բոդլերի այս խոսքերին հետեւելու կոչ արեց ԵՊՀ արտասահմանյան գրականության ամբիոնի վարիչ Արա Առաքելյանը:

[27.11.09] **ՆՈՐ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏՔԵՐՈՎ**
ԵՊՀ ուսխորհրդի հերթական նիստն այս անգամ անցկացվեց Իջեւանի մասնաճյուղում:

[29.11.09] **ԲԱԶԿԱՄԱՐՏԻ ՉԵՄՊԻՈՆՆԵՐԸ ԵՊՀ-ԻՑ**
ԵՊՀ-ում անցկացվեց բազկամարտի ներբուհական առաջնություն:

[30.11.09] **ՖԻԶԻԿԱՆ ՈՒԺԵՐԻ ՉԱՓՄԱՆ ՄԻՋՈՑ**
Նոյեմբերի 28-ին Ֆիզիկայի ֆակուլտետում համալսարանականների եւ բարձր դասարանի աշակերտների միջեւ անցկացվեց ֆիզիկայի անհատական օլիմպիադա:

[30.11.09] **ԲԵՌԼԻՆՅԱՆ ՊԱՏ. 20 ՏԱՐԻՆԵՐԻ ՀԵՌՎԻՑ**
Բեռլինյան պատի փլուզման 20-ամյակի կապակցությամբ ԵՊՀ-ում բացվեց ցուցահանդես:

[03.12.09] **ՈՒԺԵՂԱԳՈՒՅՆ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐԸ ԵՊՀ-ՈՒՄ**
Մեդալակիրներին հյուրընկալեցին ապագա ժուռնալիստները: Մարզական ժուռնալիստիկա առարկայի շրջանակներում ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ուսանողների հյուրերն էին ծանրամարտի աշխարհի առաջնության արծաթե մեդալակիր Առաքել Միրզոյանը եւ բրոնզե մեդալակիր Հռիփսիմե Խուրշուդյանը:

[07.12.09] **ԵՊՀ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ՝ ԴՈՆՈՐ**
Երեւանի պետական համալսարանի ուսանողները մասնակցեցին «Անվարձահատույց դոնորություն» ակցիային:

[08.12.09] **«ՀՈՒՅՍ ԱՐՏԱՀԱՆՈՂԸ»**
«Ամենաթանկ ու կարեւոր բանը, որ արտահանում է ԱՄՆ-ն, հույսն է»,- վստահեցնում է քաղաքագիտության պրոֆեսոր Գրեգորի Գլիսոնը:

[09.12.09] **ԻՐԱՎԱԲԱՆՆԵՐԸ՝ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՄԱՍԻՆ**
Այսօր ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի դատական նիստերի դահլիճում անցկացվեց ամենամյա միջբուհական գիտաժողովը:

[09.12.09] **ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴԻՐԸ**
Այսօր ԵՊՀ-ում տեղի ունեցավ Ջոն Կիրակոսյանի 80-ամյակին նվիրված հոբելյանական նիստ:

[09.12.09] **ՓՈՐՁՈՒՄ ԵՆՔ «ՈՉ» ԱՍԵԼ ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻՆ**
Ինչպես հայտնի է, դեկտեմբերի 9-ը ՄԱԿ-ը հռչակել է կոռուպցիայի դեմ պայքարի միջազգային օր: ԵՊՀ շրջանավարտների եւ կարիերայի կենտրոնն իր գործունեության ընթացքում իրականացրել է մի շարք միջոցառումներ, որոնք նպաստել են ԵՊՀ շրջանավարտների՝ հայաստանյան աշխատաշուկայում առավել ապահով զգալուն:

[10.12.09] **ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԱՅՑ ԵՊՀ**
Դեկտեմբերի 10-ին Լատվիայի Հանրապետության նախագահն այցելեց Երեւանի պետական համալսարան:

[11.12.09] **ՁՄԵՌԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑՆ ԱՎԱՐՏՎԵՑ**
ԵՊՀ Պալեանների դահլիճում իր աշխատանքներն ամփոփեց «Բարձրագույն կրթության եվրոպական չափայնության խթանումը» թեմայով ձմեռային դպրոցը:

[11.12.09] **«ԻՐԱՎԱԿԱՆ» ԻՆՏԵԼԵԿՏՆ ԱՄԵՆԱՈՒԺԵՂՆ ԷՐ**
Համահամալսարանական «Ի՞նչ, որտե՞ղ, ե՞րբ» ինտելեկտուալ խաղում ուժեղագույնը Իրավագիտության ֆակուլտետի թիմն էր:

[12.12.09] **ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԸ 90 ՏԱՐԵԿԱՆ Է**
ԵՊՀ առաջին ֆակուլտետը տոնում է իր հիմնադրման 90-ամյակը:

[21.12.09] **ԳԼԽԱՎՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿԸ ԳՆԱՑ ԵՊՀ**
Հայաստանի Ուժային եռամարտի բաց առաջնությունում հաղթող ճանաչվեց ԵՊՀ ուսանող Արման Խաչատրյանը:

[21.12.09] **ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՍՏԵՂԾՄԱՆ 1-ԻՆ ՔԱՅԼԸ**
ԵՊՀ-ում հետազոտական նոր կենտրոն է բացվում: «Հայաստանի Հանրապետության եւ Հնդկաստանի Հանրապետության կառավարությունների միջեւ հայ-հնդկական ՏՀՏ գերազանցության կենտրոն հիմնելու մասին» ծրագրի շրջանակում ստորագրվեց համագործակցության համաձայնագիր:

[21.12.09] **ՀԱՅ ՄՏՔԻ ՈՒ ՊԱՅՔԱՐԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ**
ԵՊՀ-ում պատմության ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ի «Երիտասարդական համալսարանականներ» միավորման եւ «Սյունյաց արծիվներ» հասարակական կազմակերպության նախաձեռնությամբ տեղի ունեցավ Գարեգին Նժդեհի մահվան տարելիցին նվիրված միջոցառում:

[23.12.09] **ՆՇՈՒՄ ԷԻՆ ՄԻԱՆԳԱՄԻՑ ԵՐԿՈՒ ՀՈԲԵԼՅԱՆ**
ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետը նշում էր ֆակուլտետի երկու ականավոր դասախոսների հոբելյանը՝ պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ Յուրի Սկրտումյանի ծննդյան 70 եւ հնագետ, պրոֆեսոր Ստեփան Եսայանի ծննդյան 80-ամյակները:

[25.12.09] **ԿԱՅԱՑԱՎ ԵՊՀ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԻՍՏԸ**
ԵՊՀ խորհուրդն այսօր ամփոփեց 2009 թվականը: ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանը հակիրճ ներկայացրեց ԵՊՀ 2009 թ-ի եկամուտների ու ծախսերի կատարողականը (հունվար-նոյեմբեր), 2010 թ-ի ֆինանսական տարվա ֆինանսների եւ ծախսերի նախահաշիվն ու ԵՊՀ զարգացման ռազմավարական ծրագիրը (2010-2014 թթ):

[28.12.09] **ԱՆՑԱԾԻ ԱՄՓՈՓՈՒՄ՝ ԼԱՎԱԳՈՒՅՆԻ ԱԿՆԿԱԼԻՔՈՎ**
ԵՊՀ 7-րդ գումարման ՈՒԽ-ի ընդլայնված նիստով եզրափակվեց ուսումնական տարին:

[11.01.10] **ՏՈՆԵՐԻՆ ՀԱՋՈՐԴՈՒՄ ԵՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**
Այսօր ԵՊՀ-ի բոլոր ֆակուլտետներում մեկնարկեց 2009-2010 ուստարվա առաջին կիսամյակի քննաշրջանը:

[19.01.10] **ԲԱՔՎՈՒՄ ԿՈՏՈՐՎԱԾ ՀԱՅԵՐԻ ՀԻՇԱՏԱԿԻՆ...**
Բաքվում իրականացված հայերի ջարդերը դատապարտում են նաեւ ԵՊՀ ուսանողները:

[20.01.10] **ՏԵՄՊՈՒՍ IV ԾՐԱԳՐԻ 3-ՐԴ ՄՐՑՈՒՅԹԸ**
ԵՊՀ գիտխորհրդի դահլիճն այսօր լեփ-լեցուն էր: Հայաստանյան շուրջ 50 բուհերի ներկայացուցիչներ հավաքվել էին ծանոթանալու «Բարձրագույն կրթության բարեփոխումներ միջազգային համագործակցության միջոցով» խորագիրը կրող Տեմպուս IV ծրագրի 3-րդ մրցույթի պայմաններին:

[25.01.10] **ՀԱՅՈՑ ԲԱՆԱԿԸ 18 ՏԱՐԵԿԱՆ Է**
Այսօր ՀՀ պաշտպանության նախարար Սեյրան Օհանյանը Երեւանի պետական համալսարանում հանդիպեց բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների պրոֆեսորադասախոսական կազմի եւ ուսանողների հետ:

[29.01.10] **ԱՅՑԵԼԵՑԻՆ ԵՌԱԲԼՈՒՐ**
Պաշտպանության նախարար Սեյրան Օհանյանը, ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանը, համալսարանականներ, մի խումբ պատգամավորներ, «Հայոց արծիվներ» հայրենասիրական հասարակական կազմակերպության ներկայացուցիչները հանդիսավոր երթով այցելեցին Եռաբլուր պանթեոն՝ իրենց հարգանքի տուրքը մատուցելու Արցախյան հերոսամարտում զոհվածներին:

[30.01.10] **ԵՐԲ ՄԵՐ ԵՆ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒՄ ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ**
ԵՊՀ ուսանողական խորհուրդը նշում է Սուրբ Սարգսի տոնը:

[01.02.10] **ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԹՈՇԱԿ ԼԱՎԱԳՈՒՅՆՆԵՐԻՆ**
Գերմանիայի Բունդեսթագի «Միջազգային խորհրդարանական կրթաթոշակ 2011» ծրագրի շրջանակներում հայաստանյան բուհերի երեք շրջանավարտներ հնարավորություն կունենան մասնակցելու ծրագրին:

[01.02.10] **ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՄՈՍԿՎԱՅՈՒՄ**
Մոսկվայում անցկացվող ֆորումին մասնակցել են նաեւ ներկայացուցիչներ ԵՊՀ-ից: 2005 թվականից յուրաքանչյուր տարվա հունվարի 25-ից 26-ը Մոսկվայում անցկացվում է Ուսանողական եւ երիտասարդական կազմակերպությունների լիդերների ֆորումը:

[04.02.10] **ԴԱՍԸ ՎԱՐՈՒՄ Է ԵՊՀ ՌԵԿՏՈՐԸ**
Արամ Սիմոնյանը փետրվարի 20-ին նշվելիք Մայրենիի տոնի կապակցությամբ այցելեց Նիկոլ Աղբալյանի անվան համար 19 դպրոց:

[08.02.10] **ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԸ ՄԿՍԵՑԻՆ ԱԳՆ-ԻՑ**
«Միջազգային կազմակերպություններ» դասընթացի առաջին դասն անցկացվեց Արտաքին գործերի նախարարությունում:

[10.02.10] **ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ ԵՊՀ-ՈՒՄ**
ԵՊՀ Պալեանների դահլիճում փետրվարի 26-28-ը տեղի կունենա ճապոնական իկեբանա ծաղկարվեստի և թեյախմության ցուցադրություն:

[10.02.10] **ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ ՉԻ ՆՇԱՆԱԿՈՒՄ ԱՄԵՆԱԹՈՂՈՒԹՅՈՒՆ**
Հանրային խորհրդի անդամները մտահոգված են հեռուստաեթերի թերություններով:

[11.02.10] **ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ԷՐՄԻՏԱԺՈՒՄ**
Փետրվարի 18-ին լրանում է Էրմիտաժի բացման 158-րդ «տարեդարձը»:

[11.02.10] **«ՄԻ ԿՏՈՐ» ՉԻՆԱՍՏԱՆ ԵՊՀ ԳՐԱԴԱՐԱՆՈՒՄ**
Այսօր ԵՊՀ կենտրոնական մասնաշենքի գրեթե բոլոր անկյուններից չինական երաժշտություն էր լսվում:

[15.02.10] **ԽԱՐՈՒՅԿԻ ՇՈՒՐՋ**
ԵՊՀ-ում Տեառնընդառաջի տոնը նշեցին տոնական խարույկով ու ավանդական գաթայով:

[18.02.10] **ԵՊՀ-Ն ՆՇԵՑ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՈՆԸ**
Ամեն տարի Բուն բարեկենդանի տոնին նախորդող հինգշաբթի օրը Հայ առաքելական եկեղեցին նշում է Վարդանանց հիշատակի օրը:

[19.02.10] **ԵՍ ԵԿԱ ԷՐՄԻՏԱԺ**
Էրմիտաժի գանձերն այնքան էլ անհաս չեն ԵՊՀ ուսանողներին: ԵՊՀ ռուսական կենտրոնի նախաձեռնությամբ փետրվարի 16-ից 18-ը կազմակերպվել էր «շրջագայություն» Էրմիտաժում: Չորս օրերի ընթացքում ուսանողները հնարավորություն են ունեցել ֆիլմերի միջոցով ծանոթանալու Էրմիտաժի պատմությանն ու գանձերին:

[19.02.10] **2010-ԻՆ ՈՒԽ-Ն ԱՇԽԱՏԵԼՈՒ Է ԱՎԵԼԻ ՄԵԾ ԵՌԱՆԴՈՎ**
Այսօր կայացավ ԵՊՀ ՈՒԽ-ի համագումարը:

[19.02.10] **ԵՊՀ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ՄԱԿ-Ի ԳՐԱՍԵՆՅԱԿՈՒՄ**
Այսօր ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի ուսանողները ՄԱԿ-ի երևանյան գրասենյակում էին:

[19.02.10] **ԳԻՐՔ ՆՎԻՐԵԼԸ ՏՈՆ Է**
ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետում այսօր գրեթե մասնագիտական տոն էր:

[22.02.10] **ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ ԱՄՓՈՓՎՈՒՄ ԵՆ**
Փետրվարի 20-ին ԵՊՀ-ի բակում ուսանողների փոխարեն աշակերտներ էին հավաքվել: Արդեն երկրորդ տարին է, ինչ Երեւանի պետական համալսարանի մինչհամալսարանական կրթության կենտրոնը կազմակերպում եւ անցկացնում է համահանրապետական օլիմպիադա ավարտական դասարաններում սովորող աշակերտների համար:

[22.02.10] **ԱՐՏԱԳՆԱ ՆԻՍՏՈՒՄ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎԵՑ**
Ընտրվեցին ԵՊՀ ՈՒԽ նախագահը, փոխնախագահը եւ պատասխանատու քարտուղարը:

[22.02.10] **ԱՇԽԱՏԵԼՈՒ ԵՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳՈՎ**
Այսուհետ համալսարանականների աշխատանքային փոխհարաբերությունները կհամակարգվեն Կոլեկտիվ պայմանագրով:

[22.02.10] **ԵՊՀ-Ն ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼԵՑ ԽՈՇՈՐԱԳՈՒՅՆ ՏՆՏԵՍԱԳԵՏԻՆ**
Հայազգի տնտեսագետ Ա. Աղանբեկյանը վերլուծեց ճգնաժամի ազդեցությունը Ռուսաստանի Դաշնությունում եւ Հայաստանի Հանրապետությունում:

[24.02.10] **ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀ՝ ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ԱՄՍԱԳՐԵՐԻ ՏԵՍՔՈՎ**
Հումանիտար համագործակցության միջպետական ֆոնդի (ՀՀՄՖ) կազմակերպած մրցույթում ԵՊՀ գրադարանը շահել է դրամաշնորհ:

[25.02.10] **ԵՊՀ-Ն ՇԱԽՄԱՏՈՒՄ ԷԼ ԱՌԱՋԻՆԸ ՃԱՆԱՉՎԵՑ**
Խաղատախտակի մոտ մրցում են ԵՊՀ-ն եւ Հայաստանում ֆրանսիական համալսարանը:

[26.02.10] **ԿՆՔՎԵՑ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ ԵՊՀ-Ի ԵՎ ՓԱԲ-Ի ՄԻՋԵՎ**
Փորձաքննության ազգային բյուրոն անկախ փորձաքրեագիտական կառույց է, որն ստեղծվել է ՀՀ Կառավարության որոշմամբ 2005 թվականին:

[26.02.10] **ՄԵԴԱԼՆԵՐԸ «ՏԵՂ ՀԱՍԱՆ»**
2009 թվականի դեկտեմբերի 19-ին անցկացված Միջազգային մաթեմատիկական ուսանողական 5-րդ ինտերնետ օլիմպիադային մասնակցած՝ ԵՊՀ-ն ներկայացնող բոլոր ուսանողներն արժանացել էին մեդալների, որոնց պարգեւատրեց նաեւ ԵՊՀ ռեկտորը:

[26.02.10] **ՀԱՂԹՈՂՆԵՐԸ ՊԱՐԳԵՎԱՏՐՎԵՑԻՆ**
ԵՊՀ մեծ դահլիճում այսօր ավելի քան 200 աշակերտ էր հավաքվել: Անցկացվեց ԵՊՀ-ի կողմից կազմակերպվող դպրոցականների օլիմպիադայի ամփոփման եւ մրցանակակիրների պարգեւատրման արարողությունը:

[26.02.10] **ՀԵՂԻՆԱԿԱՅԻՆ ԵՐԳԻ ՀՆՉՅՈՒՆՆԵՐԸ**
Ռուբեն Հախվերդյան. «Երանի նրանց, ովքեր ապրում են 50-ից առաջ»:

[27.02.10] **ՈՒԽ-Ն ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒՄ Է**
Սումգայիթյան ջարդերի 22-րդ տարելիցի օրը ԵՊՀ ուսանողական խորհուրդն այցելեց Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիր:

[03.03.10] **ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԱՅՑ ՀԱԼԵՊ**
Հայ եւ սիրիացի ուսանողների փոխայցելությունները շարունակվում են:

[04.03.10] **«ԵՊՀ-ԱԿԱՆ» ՌՈԲՈՏՆԵՐԻ «ԱՌԱՋԻՆ ՔԱՅԼԵՐԸ»**
Օրվա հերոսները ռոբոտներն էին: ԵՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետի կոնֆերենց դահլիճում համալսարանականները հյուրընկալել էին «Արմ Ռոբոտիքս» մրցույթի մենեջեր Մարիամ Նահապետյանին:

[09.03.10] **«DEUTSCHE WELLE»-Ն ՀԱՄՆՈՒՄ Է ԵՐԵՎԱՆ**
Գերմանական ալիքի մասնագետները երկու շաբաթ փորձելու են հայ լրագրողներին փոխանցել գերմանական փորձը:

[09.03.10] **ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ 75-ԱՄՅԱ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՈՒՄ**
Աշխարհագրության և երկրաբանության ՈՒԳԸ-ն ֆակուլտետի 75-ամյակին նվիրված գիտաժողով էր կազմակերպել:

[10.03.10] **ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼՈՒՄ Է ԵՐԿՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ**
Ապագա երկրաբաններն իրենց մասնագիտության ուսումնասիրությունն սկսում են Երկրաբանական թանգարանից:

[11.03.10] **ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ «ԱՐՏՈՆՅԱԼ» ՍԵՐՆԴԻ ՀԵՏ**
ԵՊՀ-ն հյուրընկալեց ԵԱՀԿ խորհրդարանական վեհաժողովի նախկին ու ներկա նախագահներին:

[11.03.10] **ԷԼԴԱ ԳՐԻՆԸ ՀԱՐԱԶԱՏ ԴՊՐՈՑՈՒՄ**
««Ինձ համար այս դպրոցի օդը, շունչը եւ ամեն ինչ շատ հարազատ են: Ուրախ եմ, որ ինձ են փոխանցվել այս դպրոցի կուլտուրան եւ այն գիտելիքները, որ մինչեւ հիմա չեն մարել»,- ասաց Էլդա Գրինը Ա. Ս. Պուշկինի անվան դպրոցի 10-րդ դասարանցիների հետ հանդիպման ժամանակ:

[12.03.10] **«ԿԱՆԱՉ ԱՍՏՎԱԾՆԵՐԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ»**
ԵՊՀ դասախոս Վահե Արսենի երկրորդ գիրքը տպագրվել է նաեւ հոլանդերեն:

[12.03.10] **ՉԱՐԵՆՑՅԱՆ «ՀԱՄՏԵՍ»**
ԵՊՀ Չարենցի դահլիճում այսօր «ֆիլմի պրեմիերա» էր: ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ի նախաձեռնությամբ ուսանողների հյուրն այսօր արձակագիր, սցենարիստ Վահրամ Մարտիրոսյանն էր: Մեծանուն գրողի ծննդյան նախօրեին կազմակերպված միջոցառման «հերոսը» Չարենցն էր: Վահրամ Մարտիրոսյանն ուսանողներին ներկայացրեց իր վերջին սցենարը, որը գրել է գրողի մասին նկարահանվող ֆիլմի համար:

[13.03.10] **ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԵՊՀ-Ի ԵՎ ՎՊՄԻ-Ի ՄԻՋԵՎ**
Այսօր ԵՊՀ ուսանողական գիտական ընկերության պատվիրակությունը մեկնել էր Վանաձոր՝ մասնակցելու Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտի հիմնադրման 40-ամյակի կապակցությամբ կազմակերպված հանրապետական ուսանողական գիտաժողովում ներկայացված գիտական զեկուցումների ժողովածուի շնորհանդեսին:

[15.03.10] **ՄԱՄՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՆՈՐ ԱՄՍԱԳԻՐ**
«Ակտուար» ամսագիրն ակտուալ է ոլորտի մասնագետների համար:

[16.03.10] **ԲՈԼՈՆՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՐԳԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԼՈՒԾԵԼԻ ԵՆ**
Եվրոպական գրեթե բոլոր երկրներում կրթական խնդիրները միատեսակ են:
«Բոլոնյան գործընթացի տասնամյակի ամփոփում. ձեռքբերումներ եւ խնդիրներ» խորագրի շրջանակներում Կրթության եւ գիտության նախարար Արմեն Աշոտյանն ու Ռեկտորների խորհրդի նախագահ, ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանը լրագրողներին ներկայացրին Բուդապեշտ եւ Վիեննա կատարած այցերին վերաբերող մանրամասներ:

[17.03.10] **ՀԱՄԱՅՆ ՌՈՒՍԻՈ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ԵՊՀ-ԱԿԱՆՆԵՐՆ ԷԼ ՈՂՋՈՒՆԵՑԻՆ**
Ռուսական հոգեւոր պատվիրակությանը Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու սպասավորները դիմավորեցին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում:

[17.03.10] **ԱՐԵՎՄՏԱՀԱՅԵՐԵՆԸ ԴԱՐՁՆԵԼ ԿԵՆԴԱՆԻ ԼԵԶՈՒ**
ԵՊՀ լեզվաբանները մտահոգված են արեւմտահայերենի վաղվա օրով:

[18.03.10] **ԿԻՐԻԼ Ա-Ն ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼՎԵՑ ԵՊՀ-ՈՒՄ**
«Այստեղ ես ինձ զգում եմ տանը, ոչ թե ինչպես տանը»,- ԵՊՀ մեծ դահլիճում հայտարարեց Համայն Ռուսիո եւ Մոսկվայի պատրիարքը:

[18.03.10] **«VIRAGE LOGIC»-Ը ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է**
ԵՊՀ ուսանողներն այսօր ծանոթացան «Virage Logic»-ի հետ:

[22.03.10] **ԱՅՍՕՐ ՋՐԻ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՕՐՆ Է**
«Մաքուր ջուր՝ առողջ աշխարհի համար»: Այս կարգախոսի համատեքստում այսօր Թեքեյան կենտրոնում քննարկվում էին ջրային ոլորտի՝ Հայաստանում առկա բացթողումներն ու արձանագրված առաջընթացը: Կլոր սեղան-քննարկման կազմակերպիչների թվում էր նաեւ ԵՊՀ էկոլոգիական իրավունքի գիտաուսումնական կենտրոնը:

[23.03.10] **ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՊՀ-ԱԿԱՆՆԵՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԵՆ ԱՆՑԵԼ**
ԵՊՀ շրջանավարտների եւ կարիերայի կենտրոնի վերջին երկու շաբաթվա աշխատանքի շնորհիվ համալսարանի 30 ուսանողներ եւ շրջանավարտներ անցել են աշխատանքի:

[23.03.10] **«ԺԱՄԱՆԱԿՆ Է ԽՈՍԵԼ ՌՈՒՍԵՐԵՆ»**
ԵՊՀ ռուսական կենտրոնը արդեն մի քանի օր անցկացնում է հանդիպում-քննարկումներ՝ «Ժամանակն է խոսել ռուսերեն» խորագրով:

[24.03.10] **ԳԱՎԱԹԸ ՄԵԿ ՏԱՐԻ ԿՊԱՏԿԱՆԻ ԻԿՄ-ԻՆ**
Երեկ ավարտվեց ԵՊՀ բասկետբոլի փոխանցիկ գավաթի առաջնությունը:

[24.03.10] **ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿԱՐՈՂ ԵՆ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՎԵԼ ԱՄՆ-ՈՒՄ**
«Համալսարանների կառավարման աջակցության դրամաշնորհային ծրագիրը» (ՀԿԱԾ) իրականացվում է տարբեր բուհերի աշխատակիցների համար:

[25.03.10] **ԿՐԱԿՈՒՄ ԵՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ**
Արդեն երկրորդ տարին է, որ Մայր բուհի բոլոր ֆակուլտետների ուսանողները հնարավորություն ունեն հրաձգարանում կրակելու դասեր առնելու:

[25.03.10] **ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է**
Այսօր ԵՊՀ-ն հյուրընկալեց Վիկտոր Կրիվոպուսկովին ու Զորի Բալայանին:

[25.03.10] **«ԴԱՍԱԽՈՍՆԵՐԻ ԴԱՍԱԽՈՍԸ» 90 ՏԱՐԵԿԱՆ Է**
Մեծանուն մանկավարժ, լեզվաբան, գիտնական Հովհաննես Բարսեղյանն այսօր դարձավ 90 տարեկան:

[26.03.10] **ԿԵՑՑԵ՛ ՖՐԱՆՍԵՐԵՆԸ. ԱՌԱ՛Ջ, ՖՐԱ՞ՆՍԻԱ**
Այսօր ԵՊՀ մեծ դահլիճում Հայաստանում Ֆրանկոֆոնիայի միամսյակի շրջանակում տեղի ունեցավ ֆրանսիական երգի փառատոն:

[30.03.10] **ԲԱՐԻ ԵՐԹ ՄԱՂԹԵՑԻՆ «ԲԱՐԻ ԵՐԹ»-ՈՒՄ ՏՊԱԳՐՎԱԾՆԵՐԻՆ**
Ուսանողական գրական ներուժը հավաքվել էր Մայր բուհի հարկի տակ՝ մասնակցելու գրքի շնորհանդեսի:

[31.03.10] **ԿՐԿԻՆ ԱՐՑԱԽՈՒՄ ԷԻՆՔ**
Մարտի 26-29-ը արդեն երկրորդ անգամ ԵՊՀ ղեկավարության եւ Ուսանողական խորհրդի նախաձեռնությամբ Մայր բուհի ներկայացուցիչներն այցելեցին Լեռնային Ղարաբաղ:

[01.04.10] **ՀԱՎԱՔՎԵԼ ԷԻՆ ԱՊԱԳԱ ԲԺԻՇԿՆԵՐԸ ԵՎ ԻՐԱՎԱԲԱՆՆԵՐԸ**
Այսօր ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի էկոլոգիական իրավունքի գիտաուսումնական կենտրոնում տեղի ունեցավ հանդիպում-սեմինար:

[02.04.10] **«ՄՈՐՍ ԲԱԺԱՆԵԼ ԵՄ ԻՄ ԲՈԼՈՐ ՖԻԼՄԵՐՈՒՄ»**
Ճանաչված ռեժիսոր եւ սցենարիստ Ալբերտ Մկրտչյանն այսօր ԵՊՀ ուսանողների հյուրն էր:

[06.04.10] **ՆՈՐ ՈՐԱԿ ԲՈՒՀԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԱՄՊԱՐԵԶՈՒՄ**
Շուրջ 4 տասնյակ բուհերի 135 ներկայացուցիչներ այսօր մասնակցեցին «Որակի ապահովման բուհական համակարգեր» թեմայով սեմինարին:

[06.04.10] **ՏԵՂԵԿԱՑՎԱԾ ԼԻՆԵԼԸ ԶԵՐԾ Է ՊԱՀՈՒՄ ԹՐԱՖԻՔԻՆԳԻՑ**
Ուսանողները տեղեկատվություն ստացան թրաֆիքինգի հետեւանքով առաջացած վտանգների եւ դրանցից խուսափելու վերաբերյալ:

[06.04.10] **ԳԼԽԱՎՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿԸ՝ ՈՒՂԵԳԻՐ ԴԵՊԻ ՉԻՆԱՍՏԱՆ**
Հ ԵՊՀ-ում ամփոփվեցին «Չինաստանի ուղին» մրցույթի արդյունքները: Մրցույթին մասնակցում էին մի քանի տասնյակ ուսանողներ հայաստանյան տարբեր բուհերից, այն մեկնարկել էր դեռեւս 2009 թ-ին: Մրցույթին մասնակցում էր նաեւ Հայաստանում ՉԺՀ դեսպան Տիան Չանչուն:

[12.04.10] **ՄԿՍՎԵՑ ՄԻՋԲՈՒՀԱԿԱՆ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԸ**
Ապրիլի 12-16-ը ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետում տեղի կունենա միջբուհական ուսանողական գիտաժողով:

[12.04.10] **ԵՊՀ-Ն ՑԱՎԱԿՑՈՒՄ Է ԼԵՀ ԺՈՂՈՎՐԴԻՆ**
ԵՊՀ ուսանողներն իրենց հարգանքի տուրքը մատուցեցին լեհական ավիավթարի զոհերի հիշատակին:

[14.04.10] **ԹԱԹՈՒԼ ԿՐՊԵՅԱՆԸ 45 ՏԱՐԵԿԱՆ Է**
Ապրիլի 21-ին ՀՀ Ազգային հերոս, ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի ուսանող-ազատամարտիկ Թաթուլ Կրպեյանը կդառնար 45 տարեկան:

[15.04.10] **ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԸ՝ ՆՎԻՐՎԱԾ ՖՐԱՆՍԵՐԵՆԻՆ**
Խոսում են միայն ֆրանսերեն, խոսում են Ֆրանսիայի եւ ֆրանսիական բանասիրության մասին:

[15.04.10] **ՀԱՂԹՈՂՆԵՐԸ ՀԱՅՏՆԻ ԵՆ**
Ամփոփվել են «I Saw Thee Weep» բանաստեղծության թարգմանության մրցույթի արդյունքները:

[15.04.10] **ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐՆ ՈՒՂՂՈՐԴՈՒՄ ԵՆ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻՆ**
Այսօր ԵՊՀ-ի մինչհամալարանական կրթության կենտրոնի աշխատակիցները եւ ԵՊՀ դասախոսները այցելել էին Աշտարակի համար 5 դպրոց:

[15.04.10] **«ԵՐԿՐԻ ՕՐ-2010. ՀԱՅԱՍՏԱՆ»**
Այսօր ԵՊՀ Պալեանների դահլիճում տեղի ունեցավ «Ինչպես ապրել կանաչ եւ կանգնեցնել կլիմայի փոփոխությունը» խորագրով սեմինար:

[16.04.10] **ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍԱՅԻՆ ԷԹԻԿԱՆ ՎՏԱՆԳՎԱ՞Ծ**
Ապրիլի 15-16-ը Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետում անց է կացվում ֆակուլտետի ՈՒԳԸ-ի կողմից կազմակերպված առաջին գիտաժողովը:

[16.04.10] **ԶԵԿՈՒՅՈՒՄ ԵՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱԲԱՆՆԵՐԸ**
Այսօր ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի մշակութաբանության ամբիոնի նախաձեռնությամբ տեղի ունեցավ գիտաժողով:

[16.04.10] **ՆՇՈՒՄ ԵՆ ՖԻԶԻԿՈՍԻ ՕՐԸ**
ԵՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետում այսօր մասնագիտական տոն է:

[16.04.10] **«ՆՐԱ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԽԵՆԹՈՒԹՅԱՆ ԷՐ ՀԱՄՆՈՒՄ»**
ԵՊՀ ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի ամենամեծ լսարաններից մեկն այսուհետ կրելու է Արցախյան ազատամարտի հերոս «26-ի Յուրայի» անունը:

[19.04.10] **ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՃԱՆԱՉՈՒՄԸ ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՎՈՐՄԱՄԲ**
Հայոց ցեղասպանության ճանաչման ու դատապարտման հարցը հայ ու գերմանացի գիտնականների քննարկման օրակարգում է:

[19.04.10] **ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ ԱՇԽԱՏԵԼԸ ՊԱՐՏԱԴԻ՞Ր Է**
Ապրիլի 16-18-ը ԵՊՀ ուսանողները Ծաղկաձորում ծանոթանում էին կարիերա ստեղծելու եւ հաջողությունների հասնելու «գաղտնիքներին»:

[20.04.10] **ՍՊԱՍՎԱԾ ԴԱՍԱԳԻՐՔ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ**
«Էկոլոգիայի եւ բնության պահպանության հիմունքներ» առարկան այսուհետ ուսանողները կսովորեն մեկ ընդհանրական դասագրքով:

[21.04.10] **ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՂ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ**
Հայոց ցեղասպանության պատմական դասերը քննարկվեցին միջբուհական ուսանողական գիտաժողովի շրջանակներում:

[21.04.10] **ԾՆՈՒՆԴԴ ՇՆՈՐՀԱՎՈ՛Ր, ԹԱԹՈ՛ՒԼ**
Այսօր ազգային հերոսը կդառնար 45 տարեկան, սակայն նա հարազատների, ընկերների սրտերում մնացել է որպես 26-ամյա առույգ, նպատակասլաց երիտասարդ, ով զոհվեց գիտակցաբար:

[22.04.10] **117-ՐԴ ՏԱՐԸԸ ՀԱՅՏՆԱԲԵՐՎԱԾ Է**
Աշխարհահռչակ ֆիզիկոս Յուրի Հովհաննիսյանը հյուրընկալվեց ԵՊՀ-ում:

[23.04.10] **ԱՅՍՕՐ ՇԵՔՍՊԻՐԻ ԾՆՆԴՅԱՆ ՈՒ ՄԱՀՎԱՆ ՕՐՆ Է**
Ռոմանագերմանական ֆակուլտետում այսօր Վիլյամ Շեքսպիրին նվիրված կլոր սեղան էր կազմակերպվել:

[23.04.10] **ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ՍԱՏԱՐՈՒՄ ԵՆ ԵՐԿՐԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻՆ**
ԵՊՀ ուսանողական խորհուրդը հայտարարություն է տարածել, որում իր աջակցությունն է հայտնում ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանին: «Երեւանի պետական համալսարանի ուսանողական խորհուրդն իր աջակցությունն է հայտնում հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման գործընթացի հետ կապված ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանի՝ ապրիլի 22-ի ուղերձում հնչած դրույթներին»:

[24.04.10] **ՄԱՅՐ ԲՈՒՀԸ ԵՎՍ ՀԻՇՈՒՄ Է 1915 Թ. ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ ԶՈՀԵՐԻՆ**
Այսօր առավոտյան ԵՊՀ վարչակազմը եւ ուսանողներն այցելեցին Մեծ եղեռնի հուշակոթող՝ իրենց հարգանքի տուրքը մատուցելու 1915 թվականի զոհերի հիշատակին:

[24.04.10] **ԵՊՀ-ԱԿԱՆՆԵՐԸ ԹԱՐՄԱՑՆՈՒՄ ԵՆ ԹՈՒՐՔԵՐԻ ՀԻՇՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ**
Ամեն տարի ապրիլի 24-ին Արտին լեռան վրա վառված խարույկով են կարսեցիները ողջունում իրենց Կարսին:

[27.04.10] **ԱՊՐԵԼ ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ ՈԳՈՎ**
Այսօր լրացավ «Տիգրան Մեծ» աշխարհազորային գնդի շտաբի պետ Տիգրան Սարգսյանի ծննդյան 45-ամյակը:

[27.04.10] **300.000 ՀԱՅԵՐ ԿՐՈՆԱՓՈԽ ԵՆ ԵՂԵԼ ԵՂԵՌՆԻ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ**
Այսօր տեղի ունեցավ թուրքագետ Ռուբեն Մելքոնյանի «Հայերի բռնի իսլամացումը Ցեղասպանության տարիներին. ընթացքը եւ հետեւանքները» գրքի շնորհանդեսը:

[27.04.10] **ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՌՕՐՅԱ՝ ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ ՀԻՇԱՏԱԿԻՆ**
Հայոց ցեղասպանության տարելիցին նվիրված հանրապետական ուսանողական գիտաժողովն սկսված է:

[03.05.10] **ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՆՈՐ ԲԱՐԵԿԱՄԸ**
Ախալցխայի պետական համալսարանի հետ համագործակցության առաջին քայլն արված է:

[04.05.10] **ՌՈՒՍԵՐԵՆՈՎ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՄԱՄՆԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ**
ԵՊՀ ռուսական կենտրոնը շարունակում է Մեծ հայրենական պատերազմի 65-ամյակին նվիրված միջոցառումների շարքը:

[04.05.10] **«ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ» ԹԱՏՐՈՆ-ՍՏՈՒԴԻԱՆ 5 ՏԱՐԵԿԱՆ Է**
2005 թվականին հիմնադրված «Համալսարանական» թատրոն-ստուդիան սկզբում գործել է «ԵՊՀ շրջանավարտների միավորում» ՀԿ-ի կազմում:

[05.05.10] **ՀԱՂԹԱՆԱԿԻ ՀԵՏ ՃԱԿԱՏԱԳՐՈՎ ԿԱՊՎԱԾՆԵՐԸ**
«Եռատոնի» նախօրեին ԵՊՀ-ում հավաքվեցին ՀՀ պաշտպանության նախարար Սեյրան Օհանյանը, համալսարանականները եւ վետերանները:

[07.05.10] **ԶՐՈՒՅՑ ՕՐԵՆՔԻ ՈՒ ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՇՈՒՐՋ**
Այսօր ապագա իրավաբանների ու դիվանագետների հյուրն էր Հայաստանում մարդու իրավունքների պաշտպանը:

[10.05.10] **ՀԱՅ-ՎՐԱՑԱԿԱՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ**
Մայիսի 7-ին Թբիլիսիում մեկնարկեց «Հանդուրժողականությունը՝ որպես համագործակցության նախապայման» թեմայով հայ-վրացական գիտաժողովը:

[10.05.10] **ԱԶԱՏԱԳՐՎԱԾ ՇՈՒՇԻՆ 18 ՏԱՐԵԿԱՆ Է**
Մայիսյան հաղթանակներից անմասն չմնացին նաեւ համալսարանականները: Այսօր Ռոմանագերմանական բանասիրության ֆակուլտետի ուսանողները կազմակերպել էին համերգ՝ նվիրված Շուշիի ազատագրման 18-ամյակին:

[10.05.10] **ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՖՈՐՈՒՄ ԵՊՀ-Ի ՄԱՄՆԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ**
Այս անգամ հանդիպման վայրը Բելառուսի մայրաքաղաք Մինսկն էր: Այս տարվա սկզբին Մոսկվայում ԱՊՀ տարածաշրջանի երկրների երիտասարդական, ուսանողական եւ հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները համաձայնության էին եկել այն մասին, որ բոլոր երկրներում պետք է մեծ շուքով նշվի Հայրենական մեծ պատերազմում տարած հաղթանակի 65-ամյակը:

[10.05.10] **«ՕՐՀՈՒՍ» ԿԵՆՏՐՈՆՆԵՐԻ ՎԱՂՎԱ ՕՐԸ**
«Օրհուս» կենտրոնների համակարգողները մինչ օրակարգային թեմաներին անդրադառնալը քննարկեցին իրենց համար օրակարգային խնդիրներ:

[10.05.10] **ԲՈՒՀԱԿԱՆ ԴԱՍԱԳԻՐՔԸ ՊԱՏՐԱՍՏ Է**
ԵՊՀ գրադարանի նախաձեռնությամբ համալսարանականներին ներկայացվեց ԵՊՀ քիմիայի ֆակուլտետի դեղագործական քիմիայի ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր Աշոտ Սաղիյանի հեղինակած «Ամինաթթուների, պեպտիդների եւ սպիտակուցների քիմիա» բուհական դասագիրքը:

[11.05.10] **ԳԻՏԱԿԱՆ 5-ՀԱՏՈՐՅԱԿԻ ԾՆՈՒՆԴԸ**
ԵՊՀ ուսանողական գիտական ընկերության ջանքերով հրատարակվեց հոբելյանական գիտական նստաշրջանի հոդվածների 5 հատորանոց ժողովածուն:

[11.05.10] **ՆՇՎԵՑ ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ 65-ԱՄՅԱԿԸ**
Այսօր ԵՊՀ մեծ դահլիճում տեղի ունեցավ «Великая отечественная война-память сердца» խորագրով միջոցառում:

[12.05.10] **ՏԻԳՐԱՆ ՄԵԾԸ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ**
Երեւանի պետական համալսարանում մեկնարկեց Տիգրան Մեծի ծննդյան 2150-ամյակին նվիրված միջոցառումների շարքը:

[13.05.10] **ԵՊՀ ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ ԹԻՄԸ ԼԱՎԱԳՈՒՅՆՆ Է**
Իրավագիտության ֆակուլտետի «ԵՊՀ-2» թիմը սահմանադրական իրավունքի օլիմպիադայի քառակի հաղթողն է:

[13.05.10] **CEU-ԻՆ ԸՆԴԱՌԱՋ**
ԵՊՀ-ականները ծանոթանում են Կենտրոնական եվրոպական համալսարանին:

[13.05.10] **ՄԵԾ ՀԱՅԱՍԵՐԻ ՀԻՇԱՏԱԿԻՆ**
Այսօր լրանում է Ֆրիտյոֆ Նանսենի մահվան 80-րդ տարելիցը:

[17.05.10] **ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ ԵՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ**
Քրեական դատավարության արդի հիմնախնդիրներով մտահոգված են իրավաբան ուսանողները:

[18.05.10] **ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԼԱՎԱԳՈՒՅՆ ԸՆՏՐԱՆԻՆ**
«Լավագույն ուսանող-2010» ամենամյա մրցանակաբաշխությունն անցկացվեց ԵՊՀ հիմնադրման 91-ամյակի օրը:

[19.05.10] **ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԽՐԱԽՈՒՄՎԵՑԻՆ**
«Երիտասարդների գիտատեխնիկական եւ գիտահետազոտական նախագծերի ամենամյա մրցույթ»-ի հաղթողները պարգեւատրվեցին:

[01.06.10] **ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ. ՆՈՐ ՓՈՒԼ**
Վոլգոգրադի եւ Երեւանի պետական համալսարաններն առաջիկա տարվա ընթացքում կիրականացնեն համատեղ ծրագրեր:

[02.06.10] **ԿԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՐԵՎՈՐՎՈՒՄ Է**
ԵՊՀ շրջանավարտների եւ կարիերայի կենտրոնը խրախուսում է ուսանող կամավորների գործունեությունը:

[04.06.10] **ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԿԻՍԱՄՅԱԿՆ ԱՎԱՐՏՎԵՑ**
Այսօր ՈՒԳԸ-ականները ամփոփում էին անցած աշխատանքային կիսամյակը:

[07.06.10] **ՆՐԱՆՔ ՄԵՐ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐՆ ԵՆ**
Հունիսի 5-ին մի խումբ ուսանողներ այցելեցին Երեւանի Մարի Իզմիրլյանի անվան մանկատուն:

[07.06.10] **ՀԱՂԹԵՑԻՆ ԻՐԱՎԱԲԱՆՆԵՐԸ**
Փոխանցիկ գավաթը մեկ տարի կմնա Իրավագիտության ֆակուլտետում:

[09.06.10] **ԱՋԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՆՈՐԱԾԻՆՆԵՐԻ ԾՆՈՂՆԵՐԻՆ**
ԵՊՀ-ում մեկնարկեց սոցիալական նոր ծրագիր: Երեւանի պետական համալսարանի Արհեստակցական կազմակերպության նախագահի առաջարկով եւ Արհկոմիտեի 07.06.2010 թվականի նիստի որոշմամբ՝ համալսարանի հաստիքային աշխատողներին առաջին երեխայի ծնվելու կապակցությամբ այսուհետ ԵՊՀ Արհկոմիտեի բյուջեից տրամադրվելու է միանվագ դրամական աջակցություն 35 հազար դրամի չափով:

[10.06.10] **ՄԻ ԱՄԲՈՂՋ ԿՅԱՆՔ ԵՊՀ-ՈՒՄ ԵՎ ԵՊՀ-Ի ՀԱՄԱՐ**
«Գրիշա Ալեքսանովիչը կարող է վստահորեն ասել, որ իր կյանքը ստացվել է, ապրած տարիները իզուր չեն եղել»,- պնդում են նրան ճանաչողները:

[15.06.10] **ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ՝ Ի ՆՊԱՍՏ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ**
Այսօր ԵՊՀ ռեկտոր Արամ Սիմոնյանն ընդունեց Ռոստոկի համալսարանի քիմիայի ինստիտուտի օրգանական քիմիայի բաժնի վարիչ Պետեր Լանգերին:

[15.06.10] **ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԶԱՐԳԱՆՈՒՄ Է ԵԳԻՊՏԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆԸ**
«Հայաստանի եւ Եգիպտոսի պատմությունները երբեմն հատվում են եւ շատ նմանություններ ունեն»: Այսպես ասաց ՀՀ-ում Եգիպտոսի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Վահիդ Էլ Դին Իսմայիլ Ջալալը ԵՊՀ կատարած այցելության ժամանակ:

[16.06.10] **ԵՊՀ-Ն ԱՌԱՋԱՏԱՐ ԴԻՐՔԵՐՈՒՄ Է**
«Որակի ապահովման գործիքներ միջազգայնացման կառավարման համար» ծրագրի շրջանակներում ԵՊՀ ուսումնական աշխատանքների գծով պրոռեկտոր Ալեքսանդր Գրիգորյանի գլխավորած պատվիրակությունը մասնակցել է եվրոպական գործընկեր համալսարաններում անցկացված երկշաբաթյա ուսուցողական դասընթացներին:

[19.06.10] **ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ**
Այսօր Երեւանի պետական համալսարանի ռեկտոր Արամ Սիմոնյանը եւ Սանկտ Պետերբուրգի պետական համալսարանի ռեկտոր Նիկոլայ Կրոպաչյովը ստորագրեցին համագործակցության ծրագիր:

[22.06.10] **ՏՊԱԳՐՎԵԼ Է ՍՊԱՍՎԱԾ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ**
ԵՊՀ էկոլոգիական իրավունքի գիտաուսումնական կենտրոնի նախաձեռնությամբ տպագրվել է Հայաստանի Հանրապետության էկոլոգիական իրավունքի իրավական ակտերի ժողովածուի 3-րդ լրամշակված տարբերակը:

[24.06.10] **ԵՐԿՈՒ ՀՈԲԵԼՅԱՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՈՒՄ**
Այսօր լրանում է ԵՊՀ դասախոս, պրոֆեսոր Նորայր Բեյլերյանի 80 եւ Քիմիայի ֆակուլտետի դեկան, պրոֆեսոր Տարիել Ղոչիկյանի 60-ամյակները:

[25.06.10] **ՄԻ ԱՄԲՈՂՋ ԱԶԳԻ «ՀՈՒՇԵՐԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՎ»**
ԵՊՀ Երկանյանների անվան լսարանում այսօր տեղի ունեցավ Երվանդ Կյուրեղյանի «Իմ հուշերի ճանապարհով» գրքի շնորհանդեսը:

[29.06.10] **ՔՆՆԱՐԿՎԵՑԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՏԵՂԱՎՈՐՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ**
Մայր բուհն այսօր համախմբեց հանրապետության կարիերայի ոլորտի մասնագետներին:

[29.06.10] **ԵՊՀ-Ն ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳՅԱՆ ԶԼՄ-ՆԵՐԻ ԱՇՔԵՐՈՎ**
ԵՊՀ ռեկտորն այսօր հյուրընկալեց Սանկտ Պետերբուրգի լրագրողների պատվիրակությանը:

[30.06.10] **ԵՊՀ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ**
Հանրությանն է ներկայացվում ԵՊՀ 2009 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները:

[30.06.10] **ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԳԵՏՆԵՐ՝ ԱՅՍՈՒՀԵՏ ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԻ ԿՈՉՈՒՄՈՎ**
Այսօր Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի մագիստրանտները ստացան իրենց՝ մագիստրոսի որակավորումը հավաստող փաստաթղթերը:

[01.07.10] **«ԵՍ ՇԱՏ ԲԱԽՏԱՎՈՐ ԵՄ, ԳԻՏԵ՞Ք»**
ԵՊՀ-ում նշվեց մեծանուն դերասանուհի Լեյլի Խաչատրյանի ծննդյան 80-ամյակը:

[06.07.10] **ԿԱՍՈՒՐՋ-ՖՈՐՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ԱՄՓՈՓՈՒՄ**
Հայկական վիրտուալ համալսարանը հունիսի 2-ին ամփոփեց իր աշխատանքային առաջին տարին:

[08.07.10] **ՀԱՅ-ԼԵՀԱԿԱՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՊԵՐՆ ԱՄՐԱՊՆԴՎՈՒՄ ԵՆ**
Հուլիսի 12-15-ը Լեհաստանի մայրաքաղաք Վարշավայում կանցկացվի միջազգային կոնֆերանս՝ նվիրված հետխորհրդային երկրների հիմնախնդիրներին:

[13.07.10] **ԱՄԱՌԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑԻ ԹԵՄԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆ ԷՐ**
Հուլիսի 2-ից 9-ը համալսարանականները Ուկրաինայում մասնակցեցին Ամառային միջազգային տնտեսագիտական դպրոցին:

[22.07.10] **ՈՒՍՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ՉԵԽԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ**
Չեխիայի Հանրապետության բուհերում կարող են սովորել նաեւ ԵՊՀ ուսանողները:

[23.07.10] **ՄՐՑՈՒՅԹ ԱՊՀ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԵՎ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ**
Մոսկվայի էկոնոմիկայի բարձրագույն դպրոցը հայտարարում է լավագույն գիտահետազոտական աշխատանքների մրցույթ:

[19.08.10] **ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՈՒՄ ԿԳՈՐԾԻ ՆՈՐ ԿԵՆՏՐՈՆ**
ԵՊՀ-ում բացվեց Ղազախական լեզվի, պատմության եւ մշակույթի կենտրոն:

[30.08.10] **ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ ԵՊՀ-Ի ԵՎ Գ. ԿՅՈՒԼՊԵՆԿՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ՄԻՋԵՎ**
Այսօր Գալուստ Կյուլպենկյան ֆոնդի եւ Երեւանի պետական համալսարանի միջեւ ստորագրվեց պայմանագիր 2010-2011 թվականների համար: